АРХИВЪ

ЮГО-ЗАПАДНОЙ РОССІИ,

ИЗДАВАЕМЫЙ

КОММИССІЕЮ ДЛЯ РАЗБОРА ДРЕВНИХЪ АКТОВЪ,

состоящей при Кіевскомъ, Подольскомъ и Волынскомъ Генералъ-Губернаторѣ.

ЧАСТЬ СЕДЬМАЯ,
ТОМЪ II.

Акты о заселеніи юго-западной Россіи.

КІЕВЪ.
Типографія Г. Т. Корчакъ-Новицкаго, Михайловская улица, домъ № 4.
1890.

Библиотека "Руниверс"

Печатано по распоряженію Предсѣдателя Кіевской Археографической Коммиссіи.

Библиотека "Руниверс"

ОГЛАВЛЕНІЕ.

		Стр.
Предисловіе:	„Населеніе юго-западной Россіи отъ 2-й половины XV в. до Люблинской уніи (1569 г.)“	1—210
I.	Люстрація Кіевской земли, около 1471 г.	1—
II.	Запись о раздачѣ волостей королемъ Казимиромъ Ягайловичемъ боярамъ житомирскимъ и кіевскимъ 1482—1491 гг.	
III.	Грамота кор. Александра Ягайловича намѣстнику житомирскому, заключающая въ себѣ пожалованіе Андр. Пряжовскому села Трибисовъ въ Житомирскомъ повѣтѣ 1501—1505.	10
IV.	Грамота Евстафія Дашкевича съ обозначеніемъ границъ Никольскаго Пустыннаго мон. въ Бѣлобережьѣ, до 1535. .	11
V.	Отрывокъ люстраціи г. Овруча 1519	11—
VI.	Опредѣленіе границъ староства Винницкаго 1530 . . .	12
VII.	Описаніе Браславскаго замка въ люстраціи 1552 г. . .	19
VIII.	Описаніе Кременецкаго замка въ люстраціи 1552 г. . .	23—
IX.	Подтвержденіе Сигизмундомъ III (1529 г., апр. 10) слѣдующихъ актовъ объ опредѣленіи границъ г. Кременца: 1) межеваго акта, даннаго старостою Крем. Ст. Фальчевскимъ 1556 года, янв. 11; 2) грамоты Н. А. Збаражскаго 1561 р., янв. 8 и 3) грамоты Андрея Ивановича королевскаго дьяка 1563 г., янв. 28	35
X.	Люстрація Кременца 1563.	42—
XI.	Люстрація Барскаго староства 1565 г.	128—
XII.	Люстрація староства Хмельницкаго 1565 г.	135—
XIII.	Люстрація Каменецкаго староства 1565 г.	165—
XIV.	Описаніе мѣстечекъ и селъ, принадлежащихъ къ Барскому старосту въ люстрацін 1565 г.	215—
XV.	Люстрація Ратненскаго староства 1565 г.	272
XVI.	Люстрація Любомльскаго староства 1564 г.	321
XVII.	Описаніе границъ Кіевскаго воеводства 1566 г. . . .	364

Библиотека "Руниверс"

Стр.

XVIII. 1) Грамота кор. Сигизмунда I Черкасскому старостѣ В. Тышкевичу объ освобожденіи Черкасскихъ мѣщанъ отъ новыхъ пошлинъ, введенныхъ Евст. Дашкевичемъ. 2) Судебное рѣшеніе кор. Сигизмунда-Августа между город. Черкассами и старостою Оникеемъ Горностаемъ, 1546 г., мая 6; въ послѣдній актъ включено—3) Судебное рѣшеніе королей Сигизмунда I и Сигизмунда-Августа, данное въ Берестьѣ на сеймѣ 1544 г. авг. 14 366

XIX. Показаніе числа жителей Владимірскаго повѣта, по поводу сбора поголовной подати, 1567 г., янв. 14. 377

XX. Инвентарь имѣній кн. А. П. Масальскаго при передачѣ ихъ кн. Вл. Андр. Збаражскому въ Луцкомъ повѣтѣ, 1570 года, авг. 12. . . . . .

XXI. Жалованная грамота кор. Стефана Баторія Богушу и Ивану Липлянскимъ на имѣнія въ Кіевскомъ повѣтѣ 1578 г. . 383

XXII. Тяжба между старостою Винницкимъ и Звенигородскимъ Юріемъ Струсемъ и кн. Янушемъ Острожскимъ, владѣльцемъ Айсина, иначе Липовца, о нападеніи послѣдняго на м. Буки, принадлежащее первому, 1603 г., окт. 13 . . . 385

XXIII. Люстрація Винницкаго староства 1616 г. 388

XXIV. Тарифа подымной подати воеводства Браславскаго 1629 г. 394

XXVI. Данныя, извлеченныя изъ присяжныхъ показаній о количествѣ дымовъ въ городахъ и селахъ, подлежавшихъ оплатѣ подымнаго во время войнъ Хмельницкаго 1648—1655 гг. 428

XXVII. Назначеніе кор. Владиславомъ IV коммиссіи для разслѣдованія жалобъ города Браслава на притѣсненія старостъ, бывшія причиною упадка этого города, 1639 г., мая 18. 497

XXVIII. Исчисленіе дымовъ въ городахъ и селеніяхъ Подольскаго воеводства, по случаю взиманія подымной подати въ 1661 г. 501

— Исчисленіе дымовъ въ Летичевскомъ повѣтѣ по поводу взиманія подымной подати, 1668 г. 524

XXIX. Исчисленіе поселеній и дымовъ воеводства Браславскаго, по случаю взиманія подымнаго и млиноваго налога въ 1664 г. 538

Указатель личный. 556

Указатель географическій. 592

Библиотека "Руниверс"

Замѣченныя опечатки.

Стр.	*Строка.*	*Напечатано.*	*Должно быть.*
12	9 сн.	союзниками	союзники
24	13 сн.	замкѣ	замкѣ,
57	5 св.	(Звенигородъ	Звенигородъ
—	6 сн.	П. Потоцками	и Потоцкими
83	5 св.	добродержавцами	добродеревцами
89	9 сн.	з мирской	змирской
96	11 св.	Свергъ	Сверчъ
99	1 св.	Малынъ	Малыкъ
111	6 св.	собственные	собственныя
116	15 сн.	частныхъ владѣльцевъ	частнымъ владѣльцамъ
132	2 сн.	Колтячаево	Колтягаево
152	6 сн.	пастбище	пастбища
173	13 сн.	Чичерена	Чичерска
177	13 сн.	Іоаннѣ	Іоаннѣ IV
178	16 сн.	битвѣ,	битвѣ.
183	18 сн.	Павенецъ	Павелецъ
190	12 св.	ближайщемъ	ближайшемъ
204	4 сн.	, быть можетъ;	; быть можетъ,
206	5 сн.	нужно быть неособенно точнымъ	нужно быть особенно точнымъ

Библиотека "Руниверс"

Населеніе Юго-Западной Россіи отъ второй половины XV в. до Люблинской уніи (1569 г.).

Разсказъ объ исторической судьбѣ населенія юго-западной Россіи, начатый нами три года тому назадъ (по поводу изданія Коммисіею 1-го тома актовъ о колонизаціи), былъ доведенъ тогда до второй половины XV в., т. е. именно до той эпохи, съ которой начинается главная часть дошедшихъ до насъ актовъ историко-географическаго содержанія, издаваемыхъ Коммиссіею.

Тогда намѣченъ былъ нами путь дальнѣйшаго хода исторіи заселенія юго-западнаго края и обѣщано было исполненіе указанной схемы. Акты, издаваемые въ настоящемъ (2-мъ) томѣ, обнимаютъ дѣйствительно время до второй половины XVII в.; но наше объясненіе къ нимъ прервется на 1569 годѣ, т. е. на знаменитомъ актѣ Люблинской уніи; мы и теперь не можемъ перейти за эту черту самой важной и характерной эпохи въ цѣлой исторіи заселенія Украйны. Главнѣйшая причина того есть обширность предмета, постепенно возрастающая по мѣрѣ появленія новыхъ матеріаловъ для изслѣдованія его; прибавимъ къ этому продолжающіяся разно-

Библиотека "Руниверс"

гласія по главнымъ вопросамъ въ этой, столь важной отрасли историческихъ познаній о нашемъ отечествѣ,—разногласія, которыя заставляютъ иногда изслѣдователя развивать и документировать и такія положенія, которыя, при другомъ порядкѣ вещей, слѣдовало бы считать очевидными и не требующими доказательствъ.

Библиотека "Руниверс"

I.

Внѣшняя историческая судьба населенія Южной Руси 1471—1569 г.

Въ дальнѣйшемъ изложеніи исторіи населенія южной Россіи насъ будутъ интересовать главнымъ образомъ украинные повѣты. Подъ именемъ украинныхъ нужно разумѣть повѣты, дѣйствительно граничившіе со степями; такими признаемъ: Кіевскій, Житомирскій, Каневскій, Черкасскій, Винницкій, Браславскій, Хмѣльницкій, Барскій, Каменецкій и Летичевскій). Правда, къ украиннымъ можно бы причислить Остерскій и Овручскій повѣты Кіевскаго воеводства; но эти послѣднія мѣстности отчасти закрывались съ юга названными выше повѣтами; населеніе ихъ не было такъ истребляемо массами и не вызывало особыхъ мѣръ для новаго заселенія.—Исчисленные 10 повѣтовъ принадлежали въ XVI в. къ двумъ государствамъ; а именно первые 6—къ Литовско-русскому вел. княжеству, а послѣдніе 4 (Барскій, Хмѣльницкій, Каменецкій и Летичевскій)—къ Польскому королевству. Это обстоятельство давало бы намъ возможность сравненія колонизаціонныхъ мѣръ въ двухъ государствахъ, но, къ сожалѣнію, нѣкоторая разновременность люстрацій и различіе положенія повѣтовъ затрудняютъ это сравненіе. Во всякомъ случаѣ нашему изслѣдованію подлежатъ какъ тѣ, такъ и другіе.

Изъ нижеслѣдующаго увидимъ, что со второй половины XV в. до пол. XVI замѣчается пониженіе успѣховъ колонизаціи южно-

Библиотека "Руниверс"

русскихъ окраинъ, сравнительно со временами Витовта и Олельковичей. Такія неблагопріятныя явленія были результатомъ какъ внѣшнихъ, такъ и внутреннихъ событій жизни Литовскаго государства вообще и южной Руси въ особенности.

Судьба украинаго южно-русскаго населенія тѣсно связана съ судьбою Кіевскаго княжества, ибо прежде въ составъ его входила вся южная Украйна, за исключеніемъ западнаго Подолья. Въ 1471 году умеръ Кіевскій князь Семенъ Олельковичъ, князь на столько могущественный и любимый русскимъ населеніемъ, что въ самыя цвѣтущія времена правленія вел. князя Казимира могъ быть соперникомъ этого послѣдняго и кандидатомъ на великокняжескій престолъ. Понятно, что по смерти кн. Семена польская партія въ Литовскомъ государствѣ поспѣшила уничтожить послѣдній остатокъ политической самобытности Русской земли: кіевскій княжескій престолъ, существовавшій со временъ доисторическихъ, осѣняемый вѣковою священною памятью Владиміра св. и Владиміра Мономаха, наконецъ былъ упраздненъ навсегда. Братъ и законный преемникъ кн. Семена, Михаилъ—князь В. Новгорода, былъ не только устраненъ, но 10 лѣтъ спустя казненъ именно въ Кіевѣ предъ воротами замка. Самое Кіевское княжество было обращено въ воеводство (или правильнѣе раздроблено на повѣты). Первымъ воеводою назначенъ католикъ Мартынъ Гаштольдъ. Тщетно кіевляне воспротивились такому распоряженію; прогнанный воевода явился опять съ войскомъ и завоевалъ, такъ сказать, Кіевъ для польско-литовской партіи. Уже тогда католичество и полонизмъ отождествлялись въ умахъ и языкѣ населенія; по словамъ лѣтописи, кіевляне не принимали воеводы потому, что онъ не только не былъ князь, но главное—„ляхъ бѣ“.

Какое вліяніе на судьбу населенія южныхъ окраинъ имѣло это уничтоженіе Кіевскаго княжества? Повидимому, оно должно бы имѣть благотворное значеніе въ дѣлѣ защиты и колонизаціи степей; государство объединенное должно бы обладать бо́льшими силами и болѣе сосредоточенною властію, чѣмъ прежнее, раздроб-

Библиотека "Руниверс"

ленное на удѣлы. Но на дѣлѣ вышло не то. Для мѣстныхъ Кіевскихъ князей защита украйны и заселеніе ея было дѣломъ жизни самого княжества, интересомъ главнѣйшимъ и преобладающимъ; для государства-же Литовскаго, съ его отдаленнымъ центромъ среди инородческой Литвы, для государства, подпавшаго подъ вліяніе католическихъ интересовъ и польской культуры, южно-русскія дѣла являлись почти чужими; со временъ Казимира всѣ помыслы литовскаго правительства направлялись къ западу; подчиняясь чужимъ интересамъ, оно истощало свои силы въ борьбѣ съ Московскимъ государствомъ, также отчасти вызванной уніею Литвы съ Польшею. Времена Ольгерда и Витовта,—времена энергической самобытности, прошли для него безвозвратно. Южная Русь должна была отбиваться отъ азіатскихъ варваровъ собственными силами, но уже лишена была необходимой для того самостоятельности и единства силъ въ лицѣ Кіевскаго князя. Мало того: государство Литовско-русское, благодаря личной уніи съ Польшею, мало по малу (въ теченіи XV и XVI в.в) проникалось особенностями польскаго государственнаго строя, т. е. узко-сословною организаціею населенія, которая совсѣмъ не годилась для такого боеваго состоянія, въ какомъ жили южно-русскія окраины. Въ теченіи дальнѣйшихъ замѣтокъ уяснятся внутреннія причины неуспѣха заселенія этой страны, истекавшія изъ указанныхъ сейчасъ особенностей Литовскаго государства. Мы увидимъ, что ослабленная государственная власть даетъ недостаточныя средства для защиты страны, принижаетъ городскія общины, передавая ихъ средства, а вмѣстѣ тъ тѣмъ и свои важныя обязанности въ неумѣлыя и большею частію своекорыстныя руки мѣстныхъ старостъ; сосредоточенныя силы государства мельчаютъ, переходя мало по малу къ частнымъ землевладѣльцамъ, которыхъ заботы о заселеніи пустынь парализовались стремленіемъ къ развитію повинностей поселенцевъ въ свою частную пользу.

Мы увидимъ наконецъ, что такое состояніе дѣла уже до Люблинской уніи вызвало внутреннюю необходимость козачины.

т. е. усилій, предпринятыхъ самимъ народомъ колонизовать страну на свой собственный рискъ, даже вопреки цѣлямъ правительства и интересамъ частныхъ землевладѣльцевъ. Таковы внутреннія причины ослабленія колонизаціи южно-русскихъ украинъ въ XV и 1-й половинѣ XVI в. Но повторяемъ, онѣ уяснятся болѣе въ дальнѣйшемъ теченіи нашего разсказа, когда намъ придется говорить о способахъ колонизаціи.

Другое обстоятельство, дѣйствовавшее сразу разрушительно на успѣхи заселенія, это—новые сильнѣйшіе удары, нанесенные южной Руси магометанскимъ востокомъ въ концѣ XV и началѣ XVI в. и недостаточно сильный отпоръ этимъ ударамъ со стороны Литовскаго государства, не смотря на союзъ его съ Польшею. Хотя татарскія нападенія простирались иногда и на внутреннія области Литовскаго государства, но главною и постоянною цѣлію набѣговъ татаръ была южная Русь, заслонявшая собою прочія провинціи государства. Опустошенія южной Руси въ XIV в., особенно погромы въ началѣ этого вѣка были страшны и губительны; но затѣмъ нападенія татаръ ограничивались преимущественно однимъ Подольемъ. Витовтъ и Кіевскіе князья могли, хотя съ трудомъ, залечивать раны, наносимыя русскому населенію варварами. То были отдаленные враги; они не могли каждый годъ, каждый мѣсяцъ съ далекихъ береговъ Волги являться подъ стѣны Кіева и Житомира. Теперь часть орды поселилась въ близкомъ сосѣдствѣ съ южною Русью—въ Крыму и на нижнемъ Днѣпрѣ. Пока этотъ новый улусъ былъ только гнѣздомъ хищниковъ, южная Русь не терпѣла отъ него слишкомъ значительныхъ бѣдъ; но въ 60-хъ годахъ XV в. произошелъ среди магометанскаго міра переворотъ, имѣющій не малое значеніе въ исторіи восточной Европы. Татарскія орды, до сихъ поръ опустошавшія Россію, какъ онѣ ни были страшны, мало по малу превращались въ простыя разбойничьи шайки, наносившія населенію лишь временный вредъ. Но когда единовѣрцы ихъ—турки окончательно укрѣпились на материкѣ Европы (съ завоеваніемъ Константинополя), то прежъ

Библиотека "Руниверс"

ніе временные хищническіе набѣги кочевниковъ получаютъ новый смыслъ и систематическое значеніе подъ верховнымъ руководствомъ главы магометанства—турецкаго султана. Крымскій улусъ призналъ верховную власть цареградскаго падишаха въ 1478 г.; тотчасъ послѣ этого для южной Руси наступила новая эпоха татарскихъ опустошеній, эпоха, соединенная съ именемъ Менгли-Гирея, истиннаго основателя могущества Крымскаго ханства. Она лишена мрачной славы кровавыхъ погромовъ Батыя, Тамерлана или Эдигея, но зато отличается систематичностью, постоянствомъ и такъ сказать безотвязностью татарскихъ, а потомъ и турецкихъ набѣговъ. Результаты сказались тотчасъ-же. Прежнія христіанскія поселенія, уживавшіяся въ самомъ Крыму съ татарскимъ владычествомъ (генуэзская колонія Кафа), теперь падаютъ и населеніе ихъ подвергается поголовному истребленію. Въ важнѣйшихъ сопредѣльныхъ пунктахъ съ Литовскимъ государствомъ захвачены прежнія литовскія, или основаны новыя магометанскія укрѣпленія (Очаковъ въ 1492 г., Тягинь—тогда-же); южная граница государства, обозначенная писцами кн. Семена Олельковича по берегу Чернаго моря, отодвигается далеко къ сѣверу. Вообще въ дѣйствіяхъ Менгли-Гирея виденъ уже государственный смыслъ и цѣли, очевидно, подсказанныя изъ Константинополя. Съ конца XV в. начинается и непосредственное участіе турокъ въ походахъ на южную Русь, то вмѣстѣ съ татарами, то отдѣльно. Продолжаются иногда старые набѣги и заволжскихъ татаръ; но главная роль въ опустошеніи южной Руси принадлежитъ Крымскимъ хищникамъ, которые совершали свои привычные походы на южную Русь уже для двойной цѣли: ради временной добычи, и въ угоду турецкому султану. Опустошительные наѣзды XV в. были памятны южнорусскому населенію еще во 2-й полов. XVI в. При самомъ Менгли-Гиреѣ они повторялись (во время борьбы Литвы съ Москвою) почти ежегодно. Уже на другой годъ послѣ того, какъ крымскій ханъ сдѣлался вассаломъ турецкаго султана, именно въ 1479 г. „пришли татаре *на Подолье*; наши услышавши о томъ, пошли къ

Библиотека "Руниверс"

нимъ на встрѣчу и татары скрылись въ Черномъ лѣсу; когда-же наши возвратились восвояси, татары вышли изъ Чернаго лѣса и много зла сотворили *на Подольѣ и около Браславля* (Густ. лѣт.). Но это было только предвѣстіемъ знаменитаго опустошенія южной Руси въ 1482 году, со времени котораго она обратилась опять почти въ пустыню, почти въ такое же состояніе, въ какомъ была при Батыѣ. Менгли-Гирей подступилъ къ *Кіеву* изъ-за Днѣпра, конечно, опустошивши предварительно все *Заднѣпровье*, которое съ тѣхъ поръ представляетъ дѣйствительную пустыню и до послѣдней четверти XVI в. о немъ прекращаются почти всякія историческія свидѣтельства. Прошедши черезъ Днѣпръ, ханъ овладѣлъ Кіевомъ; воевода Кіевскій Иванъ Ходкевичъ со всѣмъ семействомъ попался въ плѣнъ (гдѣ и умеръ); тогда не было пощады ни церквамъ, ни монастырямъ, ни лицамъ духовнымъ; многіе были перебиты, многіе погибли въ пещерахъ; цѣнныя святыни изъ Св. Софіи были разграблены и потомъ отосланы въ Москву [1]). Къ этому же времени относится опустошеніе и правобережной части Кіевской земли, которая потомъ, въ половинѣ XVI в. не могла оправиться и жители приписывали еще тогда печальную судьбу своихъ поселеній Менгли-Гирею. Тогда, т. е. въ 1545 г. королевскій дьякъ Левъ Потѣевичъ Тышкевичъ, описывая украинные замки, на вопросъ свой, обращенный къ житомирцамъ: кто издавна обязанъ былъ давать подводы и стаціи? услышалъ отъ земянъ и мѣщанъ слѣд.: когда въ прежніе годы городъ былъ въ цѣлости и села сидѣли на своихъ селищахъ, тогда мѣщане давали стаціи и подводы отъ нихъ ходили до Чуднова и Звягля, а въ другую сторону до Кіева; села Романовъ, Коростешовъ, Ловковъ и Крошня, которыя потомъ розданы земянамъ, помогали имъ. Но царь Менгли-Гирей

[1]) Въ рукописномъ помянникѣ Кіево-Печерской лавры, который начатъ вновь послѣ разоренія монастыря Менгли-Гиреемъ, стоитъ слѣдующая замѣтка: „первый уписъ (помянникъ) изгорѣлъ 6911 (1483) плѣненіемъ кыевьскымъ безбожнаго царя Менкирѣя и съ погаными Агаряны; тогда и сію божественную церковь опоустиша и вся святыя книгы и иконы пожгоша; мы жъ, по днехъ нѣсколькыхъ, изъ ихъ поганьства изшедше, и паки начахомъ имена писати, ихже помняше, еже исперва написаны быша".

Библиотека "Руниверс"

взялъ городъ Житомиръ и опустошилъ его при королѣ Казимирѣ; тогда король, видя опустошеніе и обѣднѣніе этого города, освободилъ мѣщанъ отъ стацій и подводъ [1]).—Дѣйствительно, сравнивая древнѣйшее описаніе Кіевской земли (ок. 1471 г.) съ люстраціями 1545—1552 годовъ, находимъ, что многія селенія, обозначенныя въ первой, во вторыхъ или вовсе не обозначаются, или являются пустыми селищами. Предѣлы пустыни со временъ Менгли-Гирея подвинулись далеко на сѣверъ, за Рось: украинные замки остались среди нихъ уединенными оазисами. Пока былъ живъ старый король Казимиръ, государство употребляло хотя нѣкоторыя средства защиты и новаго заселенія страны; по крайней мѣрѣ замки были возстановляемы. Но окрестная страна и въ тѣ времена была опустошаема безнаказанно, что́ доказывается слѣд. лѣтописнымъ фактомъ, записаннымъ подъ 1486 годомъ: „татары безъ милости плѣнили *Подоліе и Русскую землю, въ теченіи трехъ годовъ*, безъ всякаго отпора“ (Густ. лѣт.). Не забудемъ, что король Казимиръ совмѣщалъ въ своихъ рукахъ скипетры Польскаго королевства и в. кн. Литовскаго и такимъ образомъ располагалъ для защиты украинъ двойными могучими средствами. Связь Литвы съ Польшею, по мнѣнію польскихъ писателей, могла оказать огромную услугу для защиты южной украины союзными силами. Но факты, которые бы могли быть приведены въ доказательство этой мысли, показываютъ только, что Польша иногда (но далеко не всегда) принимала участіе въ защитѣ *собственныхъ предѣловъ*, т. е. тогда, когда татары нападали на части Подолія и Волыни, принадлежавшія Польшѣ. Слѣдуя безпристрастію старыхъ русскихъ лѣтописцевъ, приведемъ и мы эти факты: въ 1489 г. „послѣ многихъ плѣненій нашей земли отъ татаръ, послалъ противъ нихъ Казимиръ сына своего Іоанна Альбрехта, который соединился съ Русью и съ Подолянами и пошелъ противъ татаръ къ Коперштину. Увидѣвши ихъ, татары исполчились и пошли противъ нашихъ и начали стрѣлять „взгору“, такъ что и небо отъ стрѣлъ ихъ затмилось и много тогда нашихъ

[1]) Арх. Ю. Р. VII. Томъ I. стр. 135.

Библиотека "Руниверс"

людей и коней поразили стрѣлами; но наши подбѣжали къ нимъ и въ рукопашную побили ихъ до 15 тысячъ; не мало взяли въ плѣнъ живыхъ, и, покончивши съ этими, обратились на другихъ (занимавшихся грабежомъ русскаго лагеря); наши напали на нихъ нечаянно и убили изъ нихъ до 10 т., въ томъ числѣ самаго царика. Послѣ этой побѣды, татары опять собрались и пришли въ безчисленномъ множествѣ, когда была уже зима...; наши, нашедши слѣдъ, пошли за ними утоптанною дорогою и догнавши ихъ утомленныхъ въ снѣгу, легко поразили и побили ихъ" (Густ. лѣт.). Черезъ два года послѣ того (въ 1491 г.) приходили заволжскіе татары на Волынскую землю въ числѣ 10 т.; они много зла сотворили *въ Волынской земли и въ Лядской*: въ Володимірѣ пожгли церкви Божіи, великую церковь Пречистой мурованую (каменную) и городъ (мѣсто), а людей по городамъ, и по селамъ и по дорогамъ безъ числа посѣкли и въ полонъ побрали. Но Волынцы и Ляхи, собравшись вмѣстѣ, Божію помощію и пречистой Его Матери догнали ихъ не далеко отъ Заславля, побили поганыхъ и полонъ отполонили; немногіе изъ нихъ убѣжали, и тѣ отъ холода перемерли, не дошедши до своихъ улусовъ. Надъ Волынцами былъ старостою кн. Семенъ Юрьевичъ Гольшанскій. Тогда видимо помогъ Богъ христіанамъ надъ погаными; нашихъ убито менѣе десяти (?), а ихъ поганцевъ 8000" (Кіевск. лѣт.).

Такія союзныя дѣйствія двухъ большихъ славянскихъ государствъ (причемъ, однако, очевидно главная роль принадлежала южно-руссамъ) въ дѣлѣ защиты восточной Европы отъ варваровъ, именно выставлялись уже тогда, какъ главный мотивъ уніи Литвы съ Польшею (Stryik. II, 404). Въ дѣйствительности же столь отрадныя проявленія союзныхъ дѣйствій поляковъ съ русскими, и притомъ только въ защиту собственно Польскаго государства, были рѣдкими случаями. Въ обыкновенномъ теченіи дѣлъ вся тяжесть борьбы падала на одну южную Русь съ нѣкоторымъ участіемъ Литвы, или безъ этого участія. Иногда собственнымъ силамъ Волыни и Украйны удавалось одерживать блистательныя побѣды,

Библиотека "Руниверс"

но большею частію страна была безнаказанно опустошаема. Вотъ фактъ, показывающій незначительность участія Польши и печальные результаты его. Въ 1494 г. татары опустошали *Волынь* огнемъ и мечемъ; король Альбрехтъ послалъ на нихъ лишь нѣсколько жолнеровъ, которые были побиты большими полчищами татаръ *подъ Вишневцемъ* (Густ. лѣт.). А вотъ факты единичныхъ усилій южной Руси въ борьбѣ съ варварами. Въ 1495 г. „приходили татары Перекопскіе (сынъ царя Менгли-Гирея) въ *Волынскую землю* и едва не взяли гор. Корца; но кн. Семенъ Юрьевичъ, староста Луцкій, маршалокъ Волынскій земли, съ Литвою и съ Волынцами, поразилъ часть ихъ, а прочіе татары побѣжали отъ Корца“ (Кіев. лѣт.). Въ 1496 г. „приходили въ *Волынскую землю* сыновья Перекопскаго царя Менгли-Гирея со всею ордою Перекопскою и много зла сотворили Волынской землѣ: сожгли церковь и монастырь св. Николы въ Жидичинѣ и взяли безчисленный полонъ, а многихъ побили; они осадили въ гор. Ромномъ кн. Семена Юрьевича. Василія Хребтовича—намѣстника Володимірскаго, кн. Константина Острожскаго и всѣхъ Волынцевъ. Сначала татары начали показываться не въ большомъ числѣ; русскіе, не замѣчая множества ихъ, сказали сами себѣ: „сотворимъ нѣчто мужественное“, и выѣхали противъ нихъ изъ города и бились крѣпко съ ними и убили отъ нихъ нѣсколько. Тогда выступило множество татаръ; князь Семенъ, увидѣвши, что невозможно стоять противу такихъ силъ, возвратился въ городъ. А половцы (татары) городъ сожгли и, взявши небольшой окупъ съ города, со всѣмъ плѣномъ врзвратились во свояси“ (Лѣт. Кіев.). Въ 1497 г. марта 23 приходили татары и турки въ *Волынскую землю* и воевали вокругъ Кременца; они, взявши около 400 душъ плѣна, возвратились во свояси. Собрался кн. Михайло Острожскій со своими людьми и догналъ ихъ за Полоннымъ; онъ избилъ ихъ всѣхъ, плѣнъ весь возвратилъ и вернулся съ похвалою во отечество свое“. Въ томъ же году приходили Перекопскіе татары и взяли мношество плѣна въ *Олешской волости* и въ *Мозырской*; догнали ихъ князь Михайло и кн. Константинъ Острожскіе съ дворянами

Библиотека "Руниверс"

великаго князя въ субботу на другой недѣлѣ по великомъ дни въ землѣ Браславской на р. Сорокѣ, на Кошиловскихъ селищахъ, а другихъ догнали въ верховьяхъ Уши рѣки и могилы Пѣтуховой; избили ихъ всѣхъ до конца и плѣнъ весь отплѣнили; убили царевича Акманлу, а всѣхъ ихъ убито 340; изъ нашихъ погибъ одинъ человѣкъ и то изъ простыхъ (Кіев. лѣт.). Такъ южная Русь при случаѣ удачно справлялась съ татарскими полчищами сама; защищали ея предѣлы не поляки, а кн. Семенъ Юрьевичъ, кн. Острожскіе и „волынцы“. Въ томъ же 1497 г. встрѣчается болѣе крупный фактъ, на которомъ легко провѣрить степень дѣйствительнаго участія Польши въ дѣлѣ защиты страны отъ магометанскихъ народовъ. Со времени знаменитаго пораженія при Варнѣ 1444 г., Польша въ теченіи 50 л. боялась предпринимать какое-бы-то ни было серьезное дѣйстіе противъ Турціи. Но вотъ въ 1497 г. польскій король, повидимому, рѣшился на новое большое предпріятіе, объявивъ, что цѣлію похода было возвратить отъ турокъ Бѣлгородъ и Килію; король (Альбрехтъ) склонилъ къ участію и великаго кн. Литовскаго Александра, взявъ съ него слово скрыть отъ русскихъ и литовцевъ цѣль похода. Такое странное условіе объяснилось потомъ тѣмъ, что умыселъ совсѣмъ другой былъ, а именно скрытою цѣлію похода было не завоеваніе Бѣлгорода, а захватъ Волошской земли въ пользу брата короля Сигизмунда,—захватъ христіанской сосѣдней и дружественной страны, обреченной на жертву своекорыстныхъ стремленій Ягеллоновъ. Понятно, что литовско-русское войско, дошедши со своимъ великимъ княземъ до крайнихъ предѣловъ степей за Браславль, отказалось слѣдовать дальше. Польское же ополченіе потерпѣло извѣстное постыдное пораженіе отъ Волоховъ въ Буковинѣ. Однако расплачиваться за это пришлось опять южной Руси, именно той части ея, которая непосредственно была подчинена Польшѣ: въ 1497 г. Стефанъ забралъ большой плѣнъ въ Галиціи и продалъ татарамъ и туркамъ (по сказанію Стрыйковскаго до 10 т.); затѣмъ въ іюлѣ пришли татары и также безъ милости надѣлали бѣдъ огнемъ и ме-

Библиотека "Руниверс"

чемъ *на Подольѣ* и *на Волыни*. Король Альбрехтъ повелѣлъ посполитой шляхтѣ собираться подъ Судомиромъ; она собралась и, собравшись лупила (грабила своихъ) людей, а татары, поплѣнивши землю и выведши безчисленное множество христіанъ въ плѣнъ, возвратились домой; шляхта же надѣлавши въ окрестностяхъ Судомира почти такихъ же бѣдъ, какъ татары, возвратилась во свояси" (Густ. лѣт.). Въ такія бѣдствія вовлекало южную Русь мнимое содѣйствіе Польши въ защитѣ южно-русскихъ предѣловъ.

Съ тѣхъ поръ нападенія турокъ приводили Польшу въ паническій страхъ; такъ когда въ 1498 году послѣ татаръ, „пришли чрезъ Волошскую землю турки въ *Подоліе*, въ числѣ около 70 т.; то начавши отъ Днѣстра, они пустошили огнемъ и мечемъ страну около Галича, Жидичева, Дорогобыча и Самбора. Они еще больше зла надѣлали бы, ибо никто имъ не противился, еслибы не самъ Богъ отогналъ ихъ, напустивъ на нихъ безмѣрную зиму и снѣга, чего они не привыкли терпѣть; перемерзло у нихъ тогда 40 тысячъ людей; остатокъ же тѣхъ, которые спаслись отъ мороза, перебилъ Стефанъ, воевода Волошскій... Въ то время былъ такой страхъ и трепетъ въ Польшѣ, что жители хотѣли, оставивши свою землю, уходить въ другія страны" (Густ. лѣт.). Этотъ страхъ тѣмъ болѣе напрасенъ, что правитель маленькой страны—Валахіи не боялся вступать въ открытую борьбу съ турками и одерживалъ надъ ними иногда побѣды.

Рядъ нападеній XV в. завершился знзменитымъ опустошеніемъ польской части южной Руси въ 1499 году, „когда Менгли-Гирей, помогая Москвѣ, послалъ сына своего Ахматъ-Гирея съ иными сыновьями и со множествомъ татаръ *на Волынь*; они поплѣнили страну около Бѣлза, Красника, Туробина, Краснаго Ставу, Люблина, Урендова; сожгли Владиміръ и Берестіе и пр.; опустошили огнемъ и мечемъ край до самой Вислы. Собрался идти на нихъ король Альбрехтъ, но не имѣлъ достаточной силы и вернулся въ Краковъ; татары же отвели весь плѣнъ въ свою землю; въ сентябрѣ они опять пришли въ Польшу и по обычаю своему поражали

Библиотека "Руниверс"

огнемъ и мечемъ страну отъ Берестья до Опатова; король опять пошелъ на нихъ, но татары уже отошли съ плѣномъ въ свою землю“ (ibid). Такимъ бѣдствіямъ подвергались южно-русскія окраины самой Польши.

Если она не могла защитить свои собственные предѣлы, то Литовскому государству нечего было ожидать отъ нея себѣ помощи. Обращаясь опять къ Литвѣ, видимъ, что, не получая помощи отъ Польши, и будучи не въ состояніи защитить южныя границы своего государства, Литовскій великій князь прибѣгъ къ крайнимъ и унизительнымъ для госуларства средствамъ, а именно: въ 1500 г. великій князь Александръ предложилъ Менгли-Гирею поголовную дань, по 3 деньги съ каждаго человѣка, съ земель Кіевской и Подольской [1]), чѣмъ и подалъ поводъ хану смотрѣть на южную Русь, какъ на собственный улусъ, а так. обр. возбудилъ въ татарахъ новыя притязанія и новые мотивы къ нападеніямъ. Столь же мало удачною была попытка противопоставить одну татарскую орду другой; это нисколько не спасло страну отъ повторительныхъ опустошеній; даже болѣе: южная Русь, въ слѣдствіе того, сдѣлалась ареною междоусобной борьбы татаръ двухъ главныхъ ордъ: въ 1501 г. на поляхъ около Кіева рѣзались между собою Заволжскіе и Крымскіе татары (Шахматъ съ Менгли-Гиреемъ); первые—союзниками польскаго короля приглашали его къ совокупному нападенію на Крымцевъ; но въ то время Александръ былъ уже избранъ королемъ Польскимъ и былъ въ Краковѣ; поляки, по случаю коронаціи его, „творили себѣ утѣшеніе“ (Густ. лѣт.). Такимъ образомъ Польша допустила полное пораженіе Крымцами своего союзника, тщетно ожидавшаго помощи, когда орда его гибла въ степи отъ голода и холода и, конечно, грабила Кіевскую страну. Несчастнын побитый союзникъ былъ схваченъ въ Кіевѣ и отправленъ въ качествѣ плѣнника въ Вильну.

---

[1]) Акты З. Р. I, № 183.

Библиотека "Руниверс"

Послѣ этого, въ началѣ XVI в., набѣги Крымцевъ приняли особенно широкіе размѣры и охватывали огромный районъ, достигая до центра государства, т. е. до Вильны [1]).

Само собою разумѣется, что путь татаръ въ эти отдаленныя страны шелъ чрезъ южную Русь, на которую и падали первые ихъ удары: въ 1503 г. осенью на р. Ушѣ потерпѣло пораженіе русское войско подъ предводительствомъ князей Өед. Ив. Ярославича, Юр. Ив. Дубровицкаго и Григорія Глинскаго, который былъ въ то время старостою Овруцкимъ и въ этой битвѣ былъ убитъ. Тогда-же и на Подольѣ пришлось мѣстнымъ украинникамъ отражать нападеніе татаръ [2]).

Въ такомъ положеніи засталъ дѣла новый король и великій князь Сигизмундъ; ханъ Менгли-Гирей въ торжественномъ манифестѣ (1506 г.), не боясь обличеній во лжи, объявилъ все государство Литовское, особенно-же южную Русь, своимъ исконнымъ владѣніемъ, которое лишь пожаловано его предками великимъ князьямъ Литовскимъ, подъ условіемъ дани. Новый король принужденъ былъ въ 1507 г. заключить мирный договоръ съ Менгли-Гиреемъ. Но, не смотря на то, что Крымскій ханъ уже не былъ (при Вас. Іоанновичѣ) союзникомъ Московскаго великаго князя, миръ съ Литвою не удержался даже въ теченіи одного года; набѣги продолжались до самой смерти Менгли-Гирея (1515 г.); такъ въ 1507 году приходили татары опять въ Русскую землю; въ 1508 г. когда они снова посѣтили Русь, то кн. Конст. Острожскій поразилъ ихъ и отнялъ плѣнъ. Съ тѣхъ поръ во все 40-лѣтнее царствованіе Сигизмунда не видимъ ниодного случая общихъ и рѣшительныхъ

---

[1]) Въ 1503 г. Батый-Гирей, сынъ Менгли-Гирея, пришелъ подъ Слуцкъ; татары, обложивши Слуцкъ, распустили загоны подъ Клецкъ и Несвижъ; замокъ въ Клецкѣ сожгли. Тогда же вновь татары поплѣнили землю до Новгородка (Густ. лѣт.); въ 1505 г. Менгли-Гирей добрался до Минска, загоны его доходили до Вильны (ibid.). Въ 1506 г. сыновья Менгли-Гирея поставили свой лагерь подъ Лидою и оттуда распускали свои загоны (ibid.). Въ 1510 г. Менгли-Гирей дошелъ до Вильны и много плѣну набралъ (ibid.). Нападенія повторились въ 1512 и въ 1515 гг.

[2]) Stryik. II, 319.

Библиотека "Руниверс"

предпріятій противъ татаръ и турокъ. Все вниманіе вел. князя и всѣ силы государства были обращены на борьбу съ Москвою; татары по прежнему хозяйничали въ южной Руси. Въ 1516 г. 40 т. татаръ расположились у Бужска и распустили загоны по *Волыни* и *Подолью* и отвели въ плѣнъ около 50 тыс. человѣкъ.

Так. обр. хотя Сигизмундъ опять соединилъ въ своихъ рукахъ скипетры Польши и Литвы; но и такой союзъ съ Польшею мало приносилъ пользы Руси и Литвѣ; даже болѣе: взаимная борьба Литвы и Польши за часть Подолья, захваченную поляками, подавала поводъ къ обоюднымъ подозрѣніямъ въ подводѣ татаръ и турокъ и измѣнѣ; такъ подъ 1519 г. Кіев. лѣтопись заноситъ слѣдующій интересный, хотя не совсѣмъ ясный фактъ: „татаре съ поляками зрадившися (согласившись) нашихъ (по друг. сп. Русь) подъ Сокалемъ поразили, а другихъ въ Бугѣ потопили“ [1]). До нѣкоторой степени у Стрыйковскаго этотъ фактъ, объясняется тѣмъ, что поляки не послушались здраваго совѣта предводителя русскихъ кн. Константина Острожскаго [2]); русскіе легко могли увидѣть въ этомъ измѣну (можетъ быть не безъ нѣкотораго основанія). Въ награду за такое поведеніе въ 1524 т. турки и татары опустошили немилосердно земли Львовскую, Саноцкую, Бѣльзскую и Подольскую; поляки „не осмѣлились выйти къ нимъ на встрѣчу, помня Сокальское пораженіе“ [3]).

Памятная побѣда надъ татарами 1529 г. одержана единичными силами Руси, именно кн. Константиномъ Острожскимъ, кн. Юріемъ Семеновичемъ Слуцкимъ, Ѳедоромъ Сангушковичемъ Владимірскимъ, кн. Иваномъ и Александромъ Вишневецкими, кн. Александромъ Чарторыйскимъ, Андреемъ Немиричемъ воеводою Кіевскимъ и Остафіемъ Дашкевичемъ старостою Черкасскимъ и Каневскимъ. Изъ литвиновъ участвовалъ только Юр. Ник. Радзивилъ, въ качествѣ старосты Гроденскаго. Ополченіе всѣхъ силъ

[1]) Издан. Кіев. Коммис. 1888 г, стр 75.

[2]) Stryikow. II, 392.

[3]) Ibid. II, 393.

Библиотека "Руниверс"

русскихъ земель собралось въ Кіевѣ и гнало татаръ на 40 миль до Ольшаницы; татаръ было болѣе 34 т. Тогда отняли у нихъ плѣнниковъ 80,000 (sic) и положили на мѣстѣ (будто-бы) 24,000 [1]). Тогда же другую побѣду надъ ними одержалъ кн. Юрій Слуцкій вмѣстѣ съ Евстафіемъ Дашкевичемъ у Канева и Черкасъ [2]). Наоборотъ, походъ, предпринятый поляками въ 1529 г. подъ Очаковъ (куда они „ходили въ козацтво“), кончился совершеннымъ пораженіемъ ихъ отъ хана татарскаго (будто бы вслѣдствіе измѣны) [3]). Послѣ новыхъ вторженій татаръ, наконецъ въ 1533 г. въ Константинополѣ былъ заключенъ миръ между турками, татарами и волохами съ одной стороны и Польшею и Литвою съ другой. Съ того времени начинается и идетъ на цѣлое столѣтіе то ненормальное состояніе вещей, при которомъ правительство Литовское настаиваетъ, чтобы украинные люди не задирали татаръ, а между тѣмъ татары совершали по прежнему свои опустошительные набѣги. Так. обр. положеніе украинниковъ сдѣлалось вдвойнѣ тяжкимъ: они одни продолжали защиту страны подъ угрозою со стороны собственнаго правительства; тогда настала приснопамятная дѣятельность козачины, иногда руководимая мѣстными старостами, какъ въ Литовской украйнѣ, такъ и въ Польскомъ Подольѣ. Такъ въ 1534 г. татары опять опустошили *Волынь*; при этомъ одинъ загонъ ихъ разбилъ Венжикъ, „козакъ Хмельницкій“ [4]). Въ 1541 г. Бернатъ Претвичъ, староста Барскій, въ отмщеніе татарамъ за опустошеніе *Винницкихъ* волостей, вторгнулся въ Перекопъ съ Черемисами (осѣдлыми Барскими татарами), перебилъ и потопилъ татарскихъ женъ и дѣтей [5]). При такихъ обстоятельствахъ окончилось царствованіе Сигизмунда I; при немъ украинскіе замки оставались въ небреженіи, какъ засвидѣтельствовалъ люстраторъ 1545 г.; лишь въ

---

[1]) За цифры, сообщаемыя Стрыйковскимъ, конечно, нельзя ручаться.

[2]) Stryikow. II, 394.

[3]) Ib. II, 395.

[4]) Ib. II, 397.

[5]) Ib. II, 399.

Библиотека "Руниверс"

Польскомъ Подоліи королева Бона заботилась объ укрѣпленіи своего Бара. Предпріятія украиныхъ старостъ не встрѣчали поддержки.

Наступательное движеніе на самый центръ татарскихъ улусовъ было преждевременно, когда не доставало силъ защитить свои внутреннія страны отъ новыхъ татарскихъ опустошеній, которыя продолжалися и въ началѣ царствованія Сигизмунда-Августа; такъ въ 1549 г., при новомъ нападеніи татаръ на *Волынь*, былъ набранъ ими большой плѣнъ; въ числѣ плѣнныхъ былъ и кн. Вишневецкій съ женой [1]). Въ 1550 г. по Кіев. лѣт. [2]), или въ 1551 г. (по люстраціи [3]) Девлетъ-Гирей подступилъ къ *Браславлю* среди перемирія, когда послы его были у короля и вели переговоры о мирѣ. Поэтому въ Браславлѣ сидѣли безпечно: люди разошлись изъ замка по пашнямъ и по пасѣкамъ. Ханъ пришелъ со всѣмъ своимъ войскомъ, со вспомогательнымъ отрядомъ турецкихъ янычаръ и съ артиллерію; то было 2 сент. Въ городѣ заперлись женщины и дѣти, а мужчинъ было только 50 и то малопригодныхъ къ оборонѣ. Началась осада. Лѣзли на приступъ преимущественно турки, а татаръ принуждали къ тому палками. Въ Браславлѣ отличался мужествомъ земянинъ Кудряшко; онъ ободрялъ остальныхъ и тянулъ ихъ за руки на стѣны. Пальба продолжалась въ среду, четвергъ и пятницу; затѣмъ непріятели хотѣли взять городъ штурмомъ, но узнавши, что въ немъ воды нѣтъ, рѣшились взять его жаждою. Старосты въ то время не было, намѣстникомъ его оставался панъ Слупица; онъ да еще Романъ Красносельскій, Сергѣй Оратовскій, Трушенко и Митько Золотарь рѣшили сдаться. Въ субботу ханъ прибылъ къ замку, забралъ орудія и порохъ, побралъ въ плѣнъ людей, а въ воскресенье, запаливъ замокъ и городъ, ушелъ. Тѣ люди, которые во время осады были внѣ города, также были переловлены по лѣсамъ. Осталось изъ нихъ только 200,

---

[1]) Ibid. 403.

[2]) Изд. Кіев. Ком. 1888.

[3]) См. № VII.

Библиотека "Руниверс"

которые во время прибытія люстраторовъ въ 1552 г. сидѣли и ждали возобновленія замка, „не желая разстаться съ своими отчинами, ради великихъ тамошнихъ выгодъ“ [1]).

Въ такомъ опустошенномъ видѣ застаютъ Украйну люстраціи половины XVI в. Люстраціонные акты единогласно свидѣтельствуютъ, что важнѣйшая причина неуспѣховъ колонизаціи заключается въ продолжающейся необезпеченности Украйны отъ татарскихъ набѣговъ; изъ люстраціи 1545 г. узнаемъ, что Житомирскіе крестьяне „по селищамъ не смѣютъ жить ради татаръ“, что многіе Житомирскіе земяне „сгибли отъ татаръ, не оставивши потомства“. Люстраторамъ 1552 г. повсюду (въ повѣтахъ Житомирскомъ, Каневскомъ и Черкасскомъ) жители заявляли, что въ селахъ крестьяне не живутъ, а лѣтомъ и зимою живутъ въ городахъ, или нѣкоторые зимуютъ въ городѣ, а лѣтомъ живутъ въ селѣ; напр. село Вороново (въ Канев. пов.) считаетъ у себя 15 семействъ крестьянъ, которые „зимуютъ при замкѣ и городѣ, а лѣтуютъ тамъ на островѣ“. Въ с. Тулиблѣ (тогоже пов.) 9 семей; но они „зимуютъ и лѣтуютъ при замкѣ“; тоже находимъ въ селахъ: Подсычахъ и Колтягаевѣ [2]). Замки по прежнему остаются оазисами среди пустынь. Села и города превратились въ селища и городища, которыя лишь юридически принадлежатъ владѣльцамъ ихъ съ извѣстною группою крестьянъ. Все населеніе повѣта ютится при замкѣ и въ острогѣ.

Въ люстраціяхъ Подольскихъ не отмѣчается такого повсемѣстнаго запустѣнія, но и здѣсь въ эпоху, ближайшую предъ описаніемъ 1565 г., татарами разрушено множество селъ и мѣстечекъ; такъ въ 1558 г. татары разрушили въ староствѣ Хмельницкомъ между прочимъ села: Кумановцы, Кочановку, Кожуховъ, Гуминцы, Недвидовку, Заселово; сверхъ того мѣстечко Улановъ не могло осѣсться „потому, что его татары часто навѣщали“ [3]). Въ Каменецкомъ ста-

---

[1]) См. N VII.

[2]) Архивъ Ю. Р. ч. VII-я Т. I. стр. 98, 99, 135.

[3]) См. № XII стр. 156, 157, 161, 163.

Библиотека "Руниверс"

ростве въ то-же время опустошены: м. Летичевъ, с. Криничище, Рашенцы [1]); въ старостве Барскомъ, также въ 1558 г., „с. Щодрову, Поповцы и другія села татары разрушили до грунту и людей изъ нихъ немало въ неволю побрали“ [2]). „С. Кудіовцы сидитъ на татарскомъ шляху; королева Бона пожаловала его земянамъ Кудіевскимъ для заселенія; они и набрали было до 20 крестьянъ, но татары въ 1558 г. разрушили его, такъ что теперь тамъ нѣтъ ни одного человѣка, а живутъ только три землевладѣльца“. Неизвѣстно когда разрушены татарами с. Берлинцы, и Козловъ. Въ 1564 г., при управленіи Мартына Гербурта, въ старостве Барскомъ татары опустошили села: Маниковцы, Межировцы. Въ 1569 г. показано опустошенными отъ татаръ на Подольѣ 35 селъ. Вообще же надо имѣть въ виду, что татарскія опустошенія совершались въ разныхъ пунктахъ южной Руси ежегодно, что и Польское Подолье, несмотря на неприступныя укрѣпленія Каменца и сильный замокъ Бара, было опустошаемо не менѣе Литовской Украйны; показаніе люстрацій 1565 года о большей населенности этой страны, сравнительно съ Литовскою Украйною по люстраціямъ 1545 и 1552 г., не даетъ вѣрныхъ основаній для сравненія, ибо множество селъ въ Польскомъ Подольѣ основано, или заселено въ годы, ближайшіе предъ люстраціею; напр. за 5 лѣтъ (Яковле), за 9 (Шершеневцы), за 6 (Селяковцы) [3]); многія розданы только королевою Боною, Сигизмундомъ-Августомъ [4]), старостою Мартыномъ Гербуртомъ [5]). Наоборотъ многія имѣнія представляютъ пустыни, хотя пожалованы еще въ 1-й пол. XV в. Но не будемъ умножать примѣры изъ люстрацій, потому что вслѣдъ за тѣмъ именно люстраціи будутъ служить для насъ главнымъ матеріаломъ для изобра-

---

[1]) См. № XIII. стр. 181, 199. Sl. Źród. Dziejowe, XIX, 219—228.
[2]) См. № XIV, стр. 237, 241, 264, 265, 271.
[3]) Ibid. стр. 262, 279.
[4]) Ibid. стр. 266, 267.
[5]) Ibid. стр. 269.

Библиотека "Руниверс"

женія состоянія Украйны въ пол. XVI в.,—состоянія поистинѣ печальнаго.

Но въ 50-хъ и 60-хъ годахъ XVI в.. т. е. во вторую половину правленія Сигизмунда-Августа, лѣтописныя извѣстія о набѣгахъ татаръ становятся гораздо рѣже, что, по всей вѣроятности, совпадаетъ съ ослабленіемъ могущества хановъ послѣ Менгли-Гирея при его дюжинныхъ преемникахъ. Отчасти имѣетъ значеніе и то, что новый король довольно энергически (въ началѣ правленія) взялся за исправленіе украинныхъ замковъ и упорядоченіе отношеній среди тамошнихъ жителей. Главнѣйшею же причиною являетя усиленіе козачины въ при-днѣпровскихъ и при-бужскихъ степяхъ (о чемъ скажемъ въ своемъ мѣстѣ). Слѣдуетъ думать, что въ упомянутыя два десятилѣтія до Люблинской уніи колонизація въ украинныхъ повѣтахъ сдѣлала гораздо большіе успѣхи, что и подтверждается частными актами объ основаніи или существованіи новыхъ селъ и мѣчстечекъ въ степяхъ [1]). Но документальнымъ подтвержденіемъ этого могли бы быть люстраціонные акты 1570—71 годовъ, которыхъ мы не имѣемъ.

Мы поставили для себя рамкою настоящаго очерка Люблинскую унію 1569 и потому не продолжаемъ разсказа объ исторической судьбѣ украиннаго населенія за этотъ предѣлъ. Намъ слѣдовало бы только подвести итоги на счетъ гипотезы о пользѣ союза Литвы съ Польшею для взаимной защиты ихъ отъ варваровъ. Въ замѣнъ этого предпочитаемъ привести фактъ, хотя и выходящій за предѣлы настоящаго этюда, но именно потому наиболѣе характерный. Въ 1569 г. Литва и Польша составили уже одно государство, а юго-западная Русь непосредственно подчинена Польшѣ. Тогда уже мы вправѣ ожидать, что беззащитность южныхъ предѣловъ миновала навсегда, что громадное сплоченное государство въ силахъ будетъ дать отпоръ Крымскимъ хищникамъ, что уже не будетъ нужды въ услугахъ степныхъ добровольцевъ-козаковъ,

---

[1]) Архивъ Ю. Р. Ч. VII-я Т. I. № XX, XXI, XXV.

Библиотека "Руниверс"

что вообще наступитъ миръ и процвѣтаніе въ безпокойныхъ южныхъ окраинахъ. Но вотъ фактъ, относящійся къ 1575 году. Въ этомъ году заключено было перемиріе между Польшею и Турціею и татарами, но въ томъ же году татары „нанесли вредъ въ земляхъ *русскихъ, волынскихъ и подольскихъ*: кромѣ побитыхъ стариковъ и малыхъ дѣтей, тогда взято въ плѣнъ (по показанію Стрыйковскаго) 55,340 человѣкъ, захвачено коней 150,000, скота 500,000 и овецъ 200,000, кромѣ прочихъ вещей: золота, серебра и разнаго домашняго скарба". Предводителями татарскаго ополченія были 7 сыновей хана съ огромными толпами (отъ 10 до 15 тысячъ каждая); сверхъ того Добруджинскими и Бѣлгородскими татарами (до 10000) предводительствовалъ Бакай; наконецъ зять хана съ 12 т. и Дерви-Мурза съ 10 т. шли позади войска. Громадныя полчища увели весь плѣнъ безнаказанно; а Литовско-польское войско не осмѣлилось вступить въ генеральную битву, а лишь „урывало, гдѣ могло" [1]). Если это сказаніе признать преувеличеннымъ, особенно въ цифрахъ плѣнниковъ, во всякомъ случаѣ набѣгъ 1575 г. напоминаетъ времена Батыя, Эдигея и Менгли-Гирея; онъ показалъ русскимъ и литовцамъ, сколько пользы получили они въ замѣнъ потери ими своей политической самостоятельности въ 1569 году.

---

[1]) Stryik. II, 422.

Библиотека "Руниверс"

II.

Ослабленіе успѣховъ колонизаціи въ 1-й пол. XVI в.; свойства историческихъ матеріаловъ; географическій обзоръ украинныхъ повѣтовъ.

При изложенныхъ выше обстоятельствахъ, неудивительно, что въ половинѣ XVI в. мы застаемъ южную Русь въ состояніи вторичнаго запустѣнія.

Приступая къ изложенію результатовъ колонизаціи, достигнутыхъ южною Русью до Люблинской уніи, мы должны сдѣлать невольную оговорку на счетъ пригодности для означенной цѣли того историческаго матеріала, какимъ должна довольствоваться наука.

Для сличенія населенности южной Руси XVI в. съ населенностію ея въ вѣкѣ XV-мъ и вообщее для исторіи заселенія служатъ преимущественно такъ называемые люстраціонные акты [1]).

Люстрація есть описаніе государственныхъ имуществъ, для цѣлей финансовыхъ и военныхъ. Въ нее входитъ описаніе цент-

---

[1]) Цѣлямъ исторической статистики населенія, кромѣ люстрацій, служатъ также акты другихъ родовъ, каковы: ревизіи (т. е. спеціальныя люстраціи нѣкоторыхъ поселеній), тарифы (т. е исчисленіе дымовъ при взиманіи податей), инвентари и отчасти акты частныхъ сдѣлокъ, Важнѣйшіе изъ этихъ актовъ вошли въ т. I ч. VII-й Арх. и въ настоящій томъ. Всѣ эти источники заслуживаютъ особаго и подробнаго изслѣдованія; здѣсь касаемся вопроса о нихъ лишь мимоходомъ.

Библиотека "Руниверс"

ральнаго замка и города, состоянія его укрѣпленій и выгодности, или невыгодности его естественнаго положенія, перечисленіе его матеріальныхъ боевыхъ средствъ (пушекъ, ружей, пороху), продовольственныхъ средствъ, находящихся въ замкѣ; далѣе люстрація касается обязанности „подданныхъ“ извѣстнаго округа, приписаннаго къ замку, исправлять укрѣпленія замка, давать стражу и отправлять военную службу; затѣмъ въ ней перечисляются экономическія средства замка (доходы старосты): доходы отъ промысловъ (охоты, рыболовства), торговыя и судебныя пошлины и корчемные доходы. Ради послѣдней цѣли люстраціи знакомятъ съ численностью мѣстнаго городскаго населенія; но указанія люстрацій по этому пункту становятся тѣмъ бѣднѣе, чѣмъ бо́льшими правами пользуется городъ, особенно получившій магдебургское право; тогда горожане освобождаются отъ большей части податей и повинностей и ихъ экономическій бытъ становится не интереснымъ для цѣлей люстраціи. Наконецъ люстрація перечисляетъ села, приписанныя къ замку, нерѣдко съ поименнымъ исчисленіемъ жителей.

Во времена болѣе древнія Литовско-русскаго государства, когда всѣ частные землевладѣльцы (князья, паны, земяне и бояре) получали имѣнія на условныхъ правахъ военной и другихъ службъ, люстраціи должны были касаться (и касались) и этихъ земель. Но съ полнымъ торжествомъ шляхетства (послѣ Люблинской уніи) признано было основнымъ началомъ, что люстрированье шляхетскихъ имѣній есть нарушеніе коренныхъ правъ высшаго сословія, есть какъ-бы покушеніе обратить ихъ вновь въ имущества служебныя.

Отсюда истекаетъ существенный недостатокъ люстраціонныхъ актовъ для цѣлей исторической статистики населенія: показанія ихъ обнимаютъ лишь часть населенія, которая съ теченіемъ времени (съ прогрессивнымъ уменьшеніемъ королевскихъ имѣній) становится все менѣе значительною. Въ этомъ существенно отличаются люстраціи Западной Россіи отъ писцовыхъ книгъ Московскаго государства.

Библиотека "Руниверс"

Къ этому внутреннему недостатку нашего матеріала присоединяется другой внѣшній.

Главная масса люстрацій дошла до насъ лишь отъ пол. XVI в., такимъ образомъ мы вовсе были-бы лишены средствъ опредѣлить постепенное движеніе населенія за предшествующее время. Но по счастью до насъ дошелъ отрывокъ древнѣйшей описи Кіевщины, которую мы относимъ (приблизительно) къ 1471 году на нижеуказанныхъ основаніяхъ. Эта древнѣйшая изъ дошедшихъ до насъ люстрацій юго-западной Руси, сохранилась въ Литовской метрикѣ въ видѣ отрывка безъ означенія даты, подъ названіемъ *„на Рси“*. Въ ней опись Кіевскихъ городовъ и селъ начинается прямо безъ всякихъ обычныхъ предварительныхъ формъ люстраціонныхъ актовъ. Точно также и конецъ акта не снабженъ никакими заключительными формулами и подписями.

Соображенія, взятыя изъ содержанія акта, не оставляютъ, по нашему мнѣнію, ни малѣйшаго сомнѣнія, что люстрація относится ко временамъ Казимира, приблизительно къ 70-мъ годамъ XV в., когда по смерти Семена Олельковича въ 1471 году Кіевское княжество обращено въ воеводство. При такомъ обращеніи княжества въ провинцію, всего необходимѣе было привести въ извѣстность имущественныя права государства въ новоприсоединенномъ удѣлѣ. Въ актѣ о князѣ Семенѣ вездѣ говорится, какъ о человѣкѣ жившемъ весьма недавно, почти современникѣ: „а князь Семенъ увелъ былъ на нихъ новину: сѣно косити, на толоку ходити, а ставъ сыпати, а того де имъ и(зъ) старины не бывало, то новина на нихъ“. Другое имя, которое постоянно вспоминаетъ актъ, есть имя великаго князя Витовта. Напр. „село Цветковъ, а въ томъ селѣ атаманъ и два человѣка: одинъ слуга, другой коланъный. А за великаго князя Витовта подымщину даивали на третій годъ“. „Село Соколчо: а въ томъ селѣ 20 человѣка, а все слуги, на войну ходятъ, а въ ловы ходятъ, а подымщину даивали за великаго князя Витовта на 3-й годъ... А ставу не сыпывали, то имъ князь Семенъ увелъ было новину, а болкуновщину даивали на

Библиотека "Руниверс"

пріѣздъ князю великому Витовту".—Замѣтимъ, что никакихъ другихъ именъ актъ не вспоминаетъ. Если-бы опись составлена была при Александрѣ, то невѣроятно, чтобы въ ней юридическія отношенія опредѣлялись по эпохѣ великаго князя Витовта и князя Семена, минуя цѣлый періодъ великаго князя Казимира.

Рѣшительнымъ доказательствомъ принадлежности акта XV-му в. служитъ сличеніе этой описи съ послѣдующими люстраціями Кіевщины, т. е. опитями XVI вѣка и именно первой половины его. Такое сличеніе указываетъ ясно, что первый актъ не соотвѣтствуетъ времени короля Александра, къ которому относится распространеніе панскаго землевладѣнія на Украйнѣ. Эпоха Александра должна быть признана рѣшительною и поворотною въ этомъ важнѣйшемъ историческомъ движеніи. Напр. въ древнѣйшей описи, при описаніи двора великаго князя Грежанаго, говорится, что къ этому двору тянутъ 7 данниковъ, изъ которыхъ каждый держитъ извѣстную землю (участокъ), за которую платитъ оброкъ; въ томъ числѣ „Малафѣй держалъ Трибѣсовщину". Въ описи 1545 года, при описаніи Житомирскаго замка, находимъ, что въ числѣ земянъ, оставшихся при этомъ замкѣ есть Презовскіе: Богданъ, Жданъ, Семенъ и Васько; у нихъ отчинное имѣніе Презовъ, а „особливое имѣніе выслуженое Богдановo, што отецъ его Андрей выслужилъ, на имя Трибѣсовъ". Точно также села Ловковъ и Крошня, стоящія въ нашей описи въ числѣ великокняжескихъ къ городу Житомиру, въ 1545 году принадлежатъ уже частнымъ лицамъ, а именно Крошня принадлежитъ Грицку Вороничу: „отецъ его Ивашко Вороничъ выслужилъ, а другое имѣнье Ловково отецъ Стецковъ (Воронича) Гневошъ выслужилъ на короли Александрѣ". А такъ какъ великій князь Александръ былъ королемъ отъ 1501 по 1505 годъ, то наша опись, въ которой означенныя имущества принадлежатъ еще в. князю, относится ко временамъ болѣе раннимъ, т. е. къ XV вѣку [1]).

[1]) Въ архивѣ Кіевской комиссіи для разбора древнихъ актовъ сохраняется въ позднѣйшей выписи, данной при королѣ Станиславѣ Августѣ, польская транскрипція

Библиотека "Руниверс"

Дальнѣйшее разсмотрѣніе содержанія акта съ цѣлію сличенія его съ люстраціями XVI в. даетъ нѣсколько новыхъ основаній для признанія за нимъ принадлежности къ XV вѣку. Такое сличеніе указываетъ, что по древнѣйшей люстраціи страна была гораздо населеннѣе, чѣмъ по люстраціямъ пол. XVI в. А именно города, упоминаемые въ этой описи, суть: Житомиръ, Чудновъ, Вѣница (Винница). Изъ нихъ Вѣница, именуемая въ XVI в. обыкновенно Винницею, въ этомъ послѣднемъ вѣкѣ уже не причисляется къ Кіевскому воеводству, но при существованіи Кіевскаго княжества находилась въ составѣ этого послѣдняго. Населеніе городовъ не исчисляется и не перечисляется; но по нѣкоторымъ даннымъ, сообщаемымъ въ древней люстраціи, очевидно, что населенность городовъ была несравненно большая, чѣмъ въ срединѣ XVI в. Такъ въ Житомирѣ указывается 20 корчемъ; между тѣмъ по люстраціи полов. XVI в. въ г. Житомирѣ исчисляется 52 мѣщанскихъ дома и жители говорили тогда люстраторамъ, что городъ ихъ прежде былъ въ состояніи нести повинности въ пользу замка и государства; но потомъ когда Менгли-Гирей царь при королѣ Казимирѣ взялъ городъ, то онъ пришелъ въ упадокъ „и теперь (1545 г.) мы горчаки—40 или 50 человѣкъ не только стацій и подводъ давать не можемъ, но и сами не имѣемъ чѣмъ питаться“ [1]). При 20 корчмахъ въ городѣ нельзя предположить въ немъ 40 или 50 домовъ обывателей.

одной (послѣдней) части того-же акта. Въ выписи сказано, что упомянутая люстрація составлена при королѣ Александрѣ. Но такъ какъ при королѣ Станиславѣ Августѣ въ королевской канцеляріи книги Литовской метрики были именно въ томъ видѣ, въ какомъ онѣ нынѣ хранятся, то выдававшій тогда выпись очевидно опредѣлялъ время составленія люстраціи по догадкѣ, ибо (какъ сказано) въ подлинникѣ оно не обозначено. Упомянутая выпись была напечатана (польскими буквами) въ I томѣ VI-й части Архива юго-западной Россіи, № 2), при чемъ актъ помѣченъ 1501 годомъ, вѣроятно на томъ основаніи, что великій князь Александръ избранъ польскимъ королемъ въ 1501 году. Думаемъ, что ни эта дата, ни дата, сообщенная канцеляріею короля Станислава Августа, не могутъ быть признаны нами за обязательныя.

Издаемъ теперь этотъ актъ вполнѣ, т. е. съ тою его частью, которая напечатана была въ I т. VI-й части Архива юг.-зап. Россіи,—издаемъ въ томъ русскомъ (подлинномъ) текстѣ его, какой занесенъ въ Литовскую метрику.

[1]) Арх. Ю. Р. Ч. VII, т. I стр, 135.

Библиотека "Руниверс"

Если переписчикъ актовъ Литовской метрики при канцлерѣ Сапѣгѣ не измѣнилъ цифръ, то въ Чудновѣ, гдѣ показано 53 корчмы, надо предположить почти втрое больше жителей, чѣмъ въ Житомирѣ; да и дѣйствительно древняя опись прибавляетъ: „а на месте (въ городѣ) людей полно“. Неслужилое населеніе, тянувшее къ замку (кромѣ мѣщанъ), указывается въ Чудновѣ такъ: „тѣхъ людей, которые землю пашутъ, 32 человѣка; а тѣхъ, которые еще воли не высидѣли, много“ („досыть“). Служилое населеніе изчисляется только въ Житомирѣ, а именно: „въ Житомирѣ слугъ 15 вмѣстѣ съ голтяями“; замѣтимъ, что въ 1545 г. въ этомъ городѣ было 11 слугъ, а въ 1552 г.—7.

Села и сельца приписываются къ тому или другому городу; округъ города съ селами называется *волость* (наименованіе, впрочемъ, уцѣлѣвшее и въ 1-й пол. XVI в.). Кромѣ селъ въ описи встрѣчаются *дворы*, т. е частныя имущества съ хозяйственными заведеніями въ нихъ; въ XVI в. такіе дворы въ украинныхъ повѣтахъ Литовскаго государства уже исчезаютъ. Къ дворамъ приписаны *приселки*, напр. „къ тому-жъ двору Грежаному приселокъ Хлупинцы..., къ Грежаному приселокъ Солодирь, къ Грежанамъ приселокъ Шушковичи“.

Слѣдующія села, уже не упоминаемыя въ послѣдующихъ люстраціяхъ, показаны населенными по древней описи: Терпсеевъ, Глевака, Цвѣтковъ, Гуляльники, Водотыинъ, Скочищевъ, Головчинъ, Почуйково, Ртищевъ, Иноходковцы, Евдадыевъ, Радостовъ, Охремовцы, Онтоновъ, Вчерашнее, Слобода. Всѣ они въ районѣ Кіевскаго повѣта. Нѣкоторыя не именуются б. м. потому, что перешли къ частнымъ владѣльцамъ; но нѣкоторыя несомнѣнно запустѣли. Такъ о селахъ Ходорковѣ и Сокольчѣ въ люстраціи 1545 замѣчено, что они „запустѣли отъ давныхъ лѣтъ“; между тѣмъ въ древней описи отмѣчено въ с. Сокольчѣ 20 человѣкъ и 5 новыхъ; въ с. Ходорковѣ 7 человѣкъ, 8-й—атаманъ и 5 чел. новыхъ. Точно также въ Житомирскомъ повѣтѣ по описямъ XVI в. показаны пустыми селищами: Жерденевъ, Звинячее, Котельня; а между тѣмъ

Библиотека "Руниверс"

по древней описи всѣ они населены, особенно Котельня, имѣвшая 24 человѣка (хозяина). Населенность селъ повидимому опредѣляется въ описи вполнѣ; если такъ, то села заключали въ себѣ обыкновенно небольшое число людей; напр. „село Глезаха, а въ томъ селѣ 8 человѣкъ“; „село Цвѣтковъ, а въ томъ селѣ отаманъ и два человѣка“; „село Скочищевъ, а въ томъ селѣ 7 человѣкъ“. „Село Ходорково, а въ томъ селѣ 7 чел., 8-й отаманъ“. Исключеніе составляютъ село Сокольча, въ которомъ 20 челов. и село Сопоговъ, въ которомъ 55 человѣкъ. За то нерѣдки села, въ которыхъ живетъ атаманъ самъ-третей; даже есть села, гдѣ повидимому сидитъ одинъ; напримѣръ „селище Вчерашнее, а на томъ селищѣ отаманъ сидитъ“. Но надо замѣтить, что эти люди не крестьяне послѣдующихъ временъ, владѣвшіе маленькими надѣлами, а хозяева, владѣвшіе каждый значительнымъ участкомъ земли; такой участокъ впослѣдствіи могъ быть обращенъ въ цѣлое имѣніе, жалуемое королями земянину; такъ нѣкій Малафей держалъ землю Трибѣсовщину, которая впослѣдствіи была пожалована земянину Презовскому, какъ цѣльное имѣніе. Очевидно, что поселенецъ, владѣвшій такими обширными участками, долженъ быть окруженъ немалымъ числомъ зависимыхъ отъ него людей, рабочихъ.

Что касается до сословнаго положенія населенія, то и въ этомъ отношеніи опись существенно отличается отъ послѣдующихъ люстрацій; здѣсь можетъ быть скрывается главнѣйшая причина бо́льшихъ успѣховъ колонизаціи въ XV в. Въ описи указываются слѣдующія квалификаціи населенія: мѣщане, слуги, куничники, коланные, люди новые (не высидѣвшіе воли), бортники, данники, тяглые, голтяи, поланицы или поляники, ловцы, сочники, есачники, наконецъ челядь. Не говоря о мѣщанахъ, здѣсь различаются 3 рода классовъ: а) слуги, б) „люди“, которыхъ другое общее имя—тяглые; тѣ и другіе лица свободныя; наконецъ в) челядь—несвободные. Большинство сельскаго населенія составляютъ *слуги*. Это лица сельскаго состоянія, получающія участки подъ условіемъ военной службы и освобожденныя отъ податныхъ обязанностей.

Библиотека "Руниверс"

Они встрѣчаются и въ люстраціяхъ XVI в., но далеко не въ такомъ количествѣ. Иногда все населеніе села состоитъ изъ однихъ слугъ; напр. „село Гуляльники: а въ томъ селѣ 11 человѣкъ, а отаманъ и всѣ слуги на войну хаживали, а иного ничего не знали“... Въ Житомирской волости слугъ меньше, сравнительно съ данниками; но и здѣсь есть села, исключительно занятыя слугами; напр. „къ Жнтомиру-жъ селище Жерденевъ, а въ томъ селищи три человѣка—все слуги“. Так. обр. государство XV в., не расточая своихъ средствъ въ пользу частнаго землевладѣнія и распоряжаясь само бо́льшею частію территоріи, наполняетъ села такимъ элементомъ, который приноситъ ему непосредственную пользу для защиты страны. Въ XVI-мъ же вѣкѣ сельское населеніе работаетъ уже или на землевладѣльцевъ-пановъ, или на старостъ. Съ другой стороны сами поселенцы, пользуясь льготами отъ экономическихъ повинностей, охотно шли въ эти опасныя мѣста и будучи заняты только военною службою, пріобрѣтали боевыя привычки; они не походили на тѣ беззащитныя массы безоружныхъ крестьянъ, которыхъ потомъ татары угоняли тысячами на Черноморскіе рынки для продажи. Слуги XV в. замѣняли собою послѣдующую козачину, съ тою разницею, что не состояли въ оппозиціи съ государствомъ и служили ему по общему нормальному строю. Они не требовали никакихъ сословныхъ привилегій и даже нѣкоторые изъ нихъ временно давали подымщину. И остальное—тяглое населеніе стоитъ весьма близко къ служилому: оно состоитъ изъ людей свободныхъ, занимающихъ бо́льшіе участки (какъ уже упомянуто) и владѣющихъ ими на правахъ наслѣдственнаго пользованія, за дань, или за подымщину. Бобыли („голтяи“, „поляники“) служили, наконецъ, самымъ удобнымъ элементомъ для набора изъ нихъ временныхъ военныхъ дружинъ.

Собственно экономическія выгоды государство извлекало изъ своихъ частныхъ дворовъ, населенныхъ несвободною челядью.

Не вдаваясь въ подробное изученіе столь важнаго акта, какова опись XV в., мы отмѣчаемъ только тѣ черты ея, которыми уясняются особенныя свойства колонизаціи XV в.

Библиотека "Руниверс"

Нужно помнить еще, что опись 1471 года есть отрывокъ; въ ней нѣтъ описанія Черкасскаго, Каневскаго, Браславскаго повѣтовъ, а также сѣверныхъ повѣтовъ Кіевщины и наконецъ самого Кіева; поэтому неудивительно, что въ ней не перечисляются многія мѣстности повѣтовъ Кіевскаго воеводства, упоминаемыя въ послѣдующихъ люстраціяхъ.

Дальнѣйшее движеніе люстраціоннаго дѣла въ южной Руси до 1545 г. намъ неизвѣстно; но отсюда нельзя заключать, что въ указанный промежутокъ вовсе не совершалось люстрацій: до насъ дошелъ отрывокъ люстраціи Овруцкаго повѣта 1519 года.

Въ 1545 г. была предпринята и совершена общая люстрація южной Россіи, по распоряженію молодаго короля Сигизмунда-Августа и по совѣту Литовской Рады, именно съ цѣлію привести въ лучшее состояніе украинные, Подольскіе и Волынскіе замки, „которые уже съ давняго времени нуждаются во вниманіи и заботахъ правительства“. Этотъ трудъ былъ порученъ королевскому дьяку Льву Патѣевичу Тышковичу и совершенъ имъ съ успѣхомъ, не смотря на противодѣйствіе со стороны высшихъ классовъ Волыни и Украйны; въ іюлѣ были описаны Волынскіе замки (Луцкъ, Владимиръ и Кременецъ), въ августѣ украинные (Винница и Браславль), и наконецъ Житомиръ.—На общемъ Виленскомъ сеймѣ 1551 г. сеймующіе чины просили короля Сигизмунда-Августа, чтобы пограничные замки исправлялись и содержались на счетъ казны (Просьба 7). Но король сурово отвѣчалъ, что „не радъ это слышать, какъ будто земскіе чины больше короля и Рады прилагаютъ заботливости о государствѣ; только королю и никому другому не принадлежитъ право заботиться о потребностяхъ государства и король не желаетъ впередъ слышать о такихъ вещахъ“ [1]). Однако въ постановленіяхъ того-же сейма вопросъ объ украинныхъ замкахъ рѣшенъ такъ (пунктъ 7): „рука непріятелей усиливается, а украинные замки пришли въ большой упадокъ и тре-

[1]) Ак. Зап. Рос. II, № 11 (стр. 26).

Библиотека "Руниверс"

буютъ заботливаго поправленія; для этой цѣли подданные (крестьяне) свѣтскихъ и духовныхъ владѣльцевъ, которые издавна были привлечены къ повинности поправленія замковъ, мостовъ и къ сторожевой службѣ, остаются при этой повинности на вѣчныя времена; король изберетъ нѣсколько достойныхъ особъ, которыя-бы ежегодно объѣзжали замки и ревизовали состояніе ихъ“ [1]).

Въ силу такого постановленія, совершено новое общее описаніе южно-русскихъ земель въ 1552 г. Тогда, кромѣ выше исчисленныхъ замковъ, были описаны повѣты: Кіевскій, Черкасскій, Каневскій, Чернобыльскій, Остерскій и Мозырскій. Люстраціи 1552 года, уступая въ нѣкоторыхъ отношеніяхъ описямъ 1545, въ другихъ отношеніяхъ имѣютъ надъ ними преимущества; именно заключаютъ въ себѣ поименное перечисленіе городского и отчасти сельскаго населенія, съ указаніемъ—туземное оно, или пришлое, а иногда съ отмѣтками, откуда пришли переселенцы [2]).

Для сужденія объ окончательныхъ успѣхахъ колонизаціи въ южно-русскихъ частяхъ Литовскаго государства до Люблинской уніи, всего лучше могли-бы служить люстраціонные акты 1570 г.; но они, къ сожалѣнію, остаются неопубликованными и намъ неизвѣстны. Лишь нѣкоторыми изъ нихъ пользовались частныя лица, не издавая ихъ [3]).

Что касается до тѣхъ частей южной Руси, которыя до уніи 1569 г. входили въ составъ Польскаго королевства, то люстраціи ихъ начались со времени конституціи Піотрковскаго сейма 1562 г., которою предписано было производить описаніе королевскихъ имѣній черезъ каждые 5 лѣтъ для того, чтобы опредѣлить, увеличились-ли, или уменьшились королевскіе доходы [4]). Этою цѣлію опредѣляются всѣ отличительныя свойства люстраціонныхъ актовъ

---

[1]) Ак. Зап. Рос. II № 11 (стр. 44, 45).

[2]) Люстраціи 1552 г. частію изданы въ I томѣ VII ч. Архива, частію издаются теперь.

[3]) См. Słow. geograf. król. Polsk. passim.

[4]) Volum. leg. II, 618 (18), n. 35.

Библиотека "Руниверс"

Польскаго Подолья, по сравненію ихъ съ Литовскими. Съ 1564 г. производилась общая люстрація коронныхъ воеводствъ, въ томъ числѣ Подольскаго. Для нашей цѣли въ особенности важны люстраціи Барскаго, Хмельницкаго и Каменецкаго старостъ [1]). Люстраціи польскія превосходятъ полнотою люстраціи литовскія; они заключаютъ въ себѣ обстоятельное описаніе селъ, съ указаніемъ иногда на время заселенія и судьбу села. Но есть и пункты, въ которыхъ польскія люстраціи уступаютъ литовскимъ: въ нихъ совсѣмъ нѣтъ описанія военныхъ силъ страны, т. е. нѣтъ ни описанія замковъ, ни ихъ вооруженія. Другой слабый пунктъ польскихъ люстрацій, это отсутствіе въ нихъ указаній въ составѣ городскаго и сельскаго населенія на количество вновь пришедшихъ поселенцевъ и мѣстъ, откуда они вышли. Эта особенность въ высшей степени понижаетъ достоинство такихъ актовъ для нашей спеціальной цѣли, т. е. изслѣдованія движенія колонизаціи. До нѣкоторой степени, недостатокъ этотъ восполняется тѣмъ, что, при описаніи селъ, большею частію опредѣляется количество людей, сидящихъ на льготѣ, т. н. „свободныхъ“, а такими обыкновенно были новые поселенцы. Но этими указаніями опредѣляется только степень потребности въ колонизаціи, и не уясняется ни одно изъ существенныхъ свойствъ ея.

Третья особенность польскихъ люстрацій къ невыгодѣ этихъ послѣднихъ, это то, что онѣ не касаются землевладѣльческаго класса, за исключеніемъ только такихъ частныхъ владѣльцевъ, которые [illegible] долго предъ тѣмъ получали замковыя имущества на условномъ правѣ, или такихъ, права которыхъ представлялись сомнительными и въ этомъ смыслѣ подлежали люстрированію. Нѣкоторыя литовскія люстраціи, особенно старѣйшія, касаются такъ или иначе всѣхъ владѣній повѣта.

Существенныя дополненія къ свѣдѣніямъ, сообщаемымъ люстраціями, даютъ *тарифы*. Но, къ сожалѣнію, акты этого рода

[1]) Онѣ издаются теперь въ первый разъ; см. № XI, XII, XIII, XIV, а также XV, XVI

Библиотека "Руниверс"

для украинныхъ повѣтовъ бывшаго Литовскаго государства дошли до насъ лишь отъ XVII в.; для повѣтовъ же Польскаго королевства онѣ существуютъ, начиная съ конца XV в.[1]). Между тѣмъ какъ въ люстраціяхъ сообщаются свѣдѣнія только о коронныхъ поселеніяхъ, въ тарифахъ перечисляется населеніе всѣхъ городовъ и селъ, въ томъ числѣ и частно-владѣльческихъ, съ весьма важными указаніями на сословное раздѣленіе общества. Въ слѣдствіе этого мы можемъ сообщить несравненно болѣе полныя свѣдѣнія о Польскомъ Подольѣ, чѣмъ объ украинныхъ Литовскихъ повѣтахъ.

Представимъ сначала сводъ данныхъ для этихъ послѣднихъ въ одной общей таблицѣ по люстраціямъ 1545—1552 и затѣмъ отдѣльно въ другой таблицѣ сводъ данныхъ для Польскаго Подолья по люстраціямъ 1565 и тарифамъ 1530—1569 годовъ.

Таблица числа поселеній и населенности украинныхъ Литовскихъ повѣтовъ 1545—1552 года.

Наименованіе повѣтовъ.	Число поселеній.				ЧИСЛО ДОМОВЪ.										
	Городскихъ.	Сельскихъ		Всѣхъ.	Военныхъ.	Землевладѣльц.		Духовенств.	Мѣщанъ.			Крестьянъ.		Козаковъ.	Итого.
		Селъ.	Селищъ (пустыхъ).			Панов.	Бояръ.		Общин.	Замк.	Частн.	Замков.	Частн.		
Кіевскій (1552) . .	1	25	15	41	76	9	5	11 [2])	173	159	69	35 [3])	133	—	670
Житомирскій (1552).	1	59	—	60	7	13	—	?	52	—	—	—	226	—	298
Каневскій (1552) .	1	21	5	27	55	3	7	?	124	—	—	—	50	—	239
Черкасскій (1552) .	1	—	7	8	248	4	5	?	188	32	3	—	— [3])	250	730
Винницкій (1552). .	1	19 [4])	15	35	2	33	3	8	—	359	—	4	601	—	1010
Браславскій (1545).	1	—	36	37	—	21	14	?	229	—	160 [5])	—	28	—	452

[1]) См. A. Jabłonowskiego: „Polska XVI w. pod względem geograficzno-statystyczym, T. VII (Źródła dziepowe T. XIX). Warszawa 1889.

[2]) Свѣдѣнія о числѣ духовенства случайны

[3]) О 6 населенныхъ селахъ свѣдѣній нѣтъ.

[4]) Люстрированы далеко не всѣ.

[5]) Вмѣстѣ съ домами духовенства.

Библиотека "Руниверс"

Таковъ сводъ данныхъ, представляемыхъ люстраціями 1545—1565 гг. для всѣхъ украинныхъ повѣтовъ Литовскаго государства. Если бы признать, что люстраціи сообщаютъ полную картину населенности страны, то мы пришли бы къ такимъ неутѣшительнымъ выводамъ: обширная страна, нынѣ занятая губерніями Кіевскою, частію Подольской и Волынской, губ. Полтавскою и частію губ. Херсонской и Екатеринославской, на всемъ громадномъ пространствѣ заключаетъ въ себѣ всего 208 населенныхъ мѣстъ (изъ нихъ 6 городскихъ поселеній). Но и изъ этого незначительнаго числа около 80 поселеній суть „селища“, т. е. поселенія пустыя, не имѣющія постоянныхъ осѣдлыхъ жителей; бо́льшая часть ихъ эксплоатируется владѣльцами посредствомъ временныхъ промысловъ Число населенія опредѣляется домами (семействами) для всей Украйны въ 3399 домовъ. Если принять каждое семейство состоящимъ изъ 5 душъ, то все населеніе 6 повѣтовъ состояло бы изъ 17000 душъ обоего пола. Оговариваемся снова, что это число во всякомъ случаѣ должно быть далеко ниже дѣйствительнаго по двумъ причинамъ: а) упомянутой односторонности люстраціонныхъ актовъ и б) того обстоятельства, что Украйна уже тогда наполнялась бродячимъ населеніемъ (козаками), которое не поддавалось никакимъ переписямъ. Но и увеличенная вдвое приведенная сумма остается слишкомъ ничтожною. Во всякомъ случаѣ эти общія цифры не даютъ читателю полнаго представленія о населеніи Украйны, что принуждаетъ насъ сообщить нѣсколько деталей по повѣтамъ. оставляя подробное разсмотрѣніе видовъ поселеній и разрядовъ жителей до слѣдующей главы.

Для повѣтовъ Польскаго Подолья мы, кромѣ люстрацій, имѣемъ и другія, гораздо болѣе полныя, данныя, что тотчасъ же отражается на итогахъ, получаемыхъ нами изъ этихъ источниковъ и, во всякомъ случаѣ, не можетъ служить точнымъ показателемъ разницы колонизаціонныхъ успѣховъ въ двухъ государствахъ.

Библиотека "Руниверс"

Таблица числа поселеній и населенности украинныхъ повѣтовъ Польскаго Подолья (по тарифамъ 1530—1570 гг).

ПОВѢТЫ.	Число населенныхъ мѣстъ.							Число населенія.				
	Городскихъ 1530—70 г.			Сельскихъ.				Число город. домов. 1570—1578 г.		Число сельскихъ лановъ [2].		
	Королев.	Части.	Всѣхъ.	1530	1542	1565—1566 [1])	1569 [1])	Королев.	Части.	1530	1542	1569 въ цѣломъ воеводств.
Каменецкій . . .	3	8	11	153	179			968	1002	497	517	
Межибожскій . .	1	5	6	57	63			211	718	200	205	
Летичевскій . .				17	18	406	336			75	75	1422
Зиньковецкій и Барскій . . .	1	—	1	62	65			371	—	151	155	
Хмельницкій . .	1	—	1	?	16			334	—	?	?	

Сопоставимъ съ этою таблицею другую, составленную на основаніи только люстрацій 1565 г. Разница данныхъ той и другой таблицы покажетъ намъ приблизительно различіе между объемомъ данныхъ, захватываемыхъ люстраціями, и дѣйствительнымъ географическимъ состояніемъ страны за извѣстную эпоху.

ПОВѢТЫ.	Число поселеній.			Число населенія (домовъ).				
	Городскихъ	Селъ.	Пустыхъ селищъ.	Пановъ.	Мѣщанъ.	Крестьянъ. Королев.	Крестьянъ. Частныхъ.	Итого.
Хмельницкій . . .	1	25	4	15	320	182	281	798
Барскій	2	36	10	25	321	528	120	994
Каменецкій . . .	3	44	5	31	214(?)	323	619	1187

[1]) Со включеніемъ Червоногродскаго повѣта.

[2]) Полагаютъ, что для вывода числа населенія число лановъ надо множить на 10, ибо ланъ занимали обыкновенно два хозяина. Но въ число хозяевъ не включаемъ ремесленниковъ и мельниковъ.

Библиотека "Руниверс"

Переходимъ къ болѣе детальному разсмотрѣнію этихъ данныхъ по повѣтамъ.

Кіевскій повѣтъ, простиравшійся по обоимъ берегамъ Днѣпра, по Ирпени, среднему и нижнему Тетереву, Стугнѣ, нижней Деснѣ и Трубежу, заключалъ въ себѣ слѣд. *поселенія*: *Городъ Кіевъ* состоитъ изъ замка и мѣста; замокъ обнесенъ деревянною стѣною, состоящею изъ 133 городень (нѣкоторыя по 4 сажени) и 15 башенъ. Внутри замка помѣщаются: постройка для командующаго (въ самой стѣнѣ), три церкви русскихъ, 4-я латинская; два монастырскихъ дома (Печерскаго и Пустыннаго) и два частныхъ. Подъ замкомъ 30 домиковъ десятниковъ.

Подъ замкомъ же внизу (на Подолѣ) раскинулось „мѣсто“ (городъ); оно состоитъ изъ домовъ мѣщанъ, находящихся подъ городскимъ магдебургскимъ управленіемъ (такихъ 173), изъ домовъ мѣщанъ, состоящихъ подъ замковымъ управленіемъ (159); изъ домовъ мѣщанъ частновладѣльческихъ: бискупьихъ (16), Печерскаго монастыря (9), Софійскаго (3), Пустыннаго (4); изъ домовъ самихъ земянъ и мѣщанъ земянскихъ (37); домовъ жолнерскихъ (42); поповскихъ (11). Если присоединить сюда 30 домовъ десятниковъ подъ замкомъ и 3 дома внутри замка, то количество всѣхъ домовъ въ городѣ будетъ 486 [1]). По этому числу домовъ трудно опредѣлить число жителей въ Кіевѣ, особенно со включеніемъ приплаго населенія—жолнеровъ, которыхъ конечно было не 42, судя по числу десятниковъ. Церквей въ городѣ (вмѣстѣ съ замковыми) было 13, (православныхъ—11, католическая—1, армянская—1); при церквахъ были „шпитали“ (богадѣльни) русскіе, лядскіе и армянскіе (судя по числу церквей ихъ было 13). Все это группировалось на Подолѣ; на горахъ помѣщались лишь монастыри: Печерскій, Софійскій и Пустынный; около нихъ можно предположить кое-какія поселенія людей, служащихъ монастырю, но во всякомъ

[1]) Надо полагать, что всѣ эти разряды домовъ помѣщались въ раздѣльныхъ мѣстахъ, потому что при перечисленіи напр. мѣщанъ замковыхъ упоминается армянскаго попа домъ; очевидно исчисленіе домовъ совершается подрядъ въ извѣстной мѣстности.

Библиотека "Руниверс"

случаѣ незначительныя: когда (въ 80-хъ годахъ XVII в.) воевода Кіевскій кн. Конст. Острожскій заводилъ отъ королевскаго имени новую слободу на верхнемъ Кіевѣ, то это поселеніе основалось около самаго Софійскаго монастыря [1]).

Кіевскій *повѣтъ*, очевидно, опустошенъ съ юга и запада; населенныя части его простираются болѣе по лѣвую сторону Днѣпра, чѣмъ по правую. Люстрація Кіевскаго повѣта (1552) принадлежитъ къ числу наименѣе удовлетворительныхъ по полнотѣ и точности данныхъ: въ ней, при изчисленіи поселеній, на ряду съ селами Кіевскаго повѣта, именуются поселенія, принадлежавшія Кіевскому замку и Печерскому монастырю въ другихъ повѣтахъ и даже воеводствахъ. Находимъ возможность извлечь изъ нея лишь слѣд. скудныя данныя.

Замку принадлежатъ села:

Демидовцы: въ немъ домовъ 7
Петровцы 16
Лутава на р. Деснѣ въ 1 верстѣ отъ Остра [2]). 12
Незводичи, Погребы, Милославцы } на Днѣпрѣ . . . . . Свѣдѣній нѣтъ.
Заушане—въ Овруц. волости [3]) . . . . . Свѣдѣній нѣтъ.
Борщовцы, Иванковцы } на Трубежѣ . . . . . Свѣдѣній нѣтъ.

Другую половину замковыхъ имуществъ составляютъ села (замковыя) *опустѣвшія*, а именно: Куликовъ, Попадичи, Рославичи, Янковичи, Юрьевичи, Невоселово, Иванковичи (изъ нихъ прежде выходило 146 панцырныхъ слугъ; въ 1552 г. всѣ онѣ пусты), села: Кривое, Ходорково и Соколча запустѣли отъ давныхъ лѣтъ [1]). Уже изъ этого примѣра можно видѣть степень запустѣнія повѣта.

---

[1]) Арх. Ю. З. VII, I, № XXXV.

[2]) Это село едвали относится къ Кіевскому повѣту.

[3]) Первые два въ 1554 г. отданы воеводою Кіевскимъ, княземъ Пронскимъ Кіевскому боярину Ѳедору Тышѣ.

Библиотека Руниверс

Изъ поселеній незамковыхъ люстрація даетъ свѣдѣнія лишь о селахъ Печерскаго монастыря и митрополичьихъ; а именно: села Печерскаго монастыря:

Навозъ, въ немъ „человѣкъ“ (семей)	44
Мнево	6
Кгдень	3
Сороковичи	10
Глубово	11
Ошитковичи	7
Новоселки	2
Таросовичи	6
Сваремле	7
Деряжичи	8
Сѣрки	2
Осарынчи	2
Вышевичи, Шибеное, Забудчи — на Тетеревѣ (опустошены татарами).	
Слободка—на Деснѣ	14
Дубечна „ „	7
Погребы „ „	4
Всего въ Печерск. селахъ	133

Остальныя села Печерскаго монастыря лежатъ внѣ предѣловъ Кіевскаго повѣта. Селъ митрополичьихъ было только три: Багриновъ (въ немъ прежде было 15 службъ; въ 1552 г. оно было пусто); Раховская пустовщина, отданная митрополитомъ за службу Панкевичу, и Михалчики (гдѣ была одна служба), отданное слугѣ церковному Мильковичу. Всего пустыхъ селъ (монастырскихъ и замковыхъ) 15 (на 25 населенныхъ). Сверхъ того въ повѣтѣ находились три монастыря: Гнилецкій, Зарубскій и Выдубицкій. Люстрація не упоминаетъ ни объ одномъ поселеніи повѣта, принадлежащемъ частнымъ свѣтскимъ владѣльцамъ. Отсюда, однако, нельзя

Библиотека "Руниверс"

заключать, что такихъ въ немъ вовсе не было; съ одной стороны есть несомнѣнныя указанія на частновладѣльческія имѣнія въ другихъ актахъ 1-й пол. XVI в., помимо люстрацій [1]), съ другой— въ самой люстраціи 1552 года перечисляются панскія и боярскія фамиліи, которыя не могли не имѣть владѣній въ своемъ повѣтѣ. Именно въ числѣ домовладѣльцевъ Кіева упоминается 9 слѣд. панскихъ фамилій: Горностая, п. Коташовой, кн. Сенскихъ, Тишки, Дублянской, Вялковича (Волковича?), Суриновича, Проскуриной и Павши, и сверхъ того пять боярскихъ домовъ; думать надобно, что это полное число ихъ, потому что каждый панъ и бояринъ или жилъ въ городѣ, или имѣлъ по крайней мѣрѣ тамъ домъ, опасаясь нападеній въ селахъ.

Граница между повѣтами Кіевскимъ и *Житомирскимъ* представляетъ наиболѣе опустошенную мѣстность. Здѣсь именно пролегало продолженіе Чернаго татарскаго шляха, который южнѣе отдѣлялъ широкою полосою пустынь Винницкій и Браславскій повѣтъ отъ Каневскаго и Черкасскаго. Уже нѣтъ упоминаній о поселеніяхъ по верхней Роси и по Стугнѣ; Бѣло-церковскій замокъ заложенъ около 1550 года [2]) воев. Кіевскимъ кн. Фридр. Пронскимъ; наши акты указываютъ въ первый разъ Бѣлоцерковскій замокъ подъ 1565 годомъ [3]). Кіевскій повѣтъ сходился съ Житомирскимъ лишь въ одномъ пунктѣ, именно въ м. Ивницѣ, половина которой тянула къ Кіевскому замку, а половина къ Житомиру. Со стороны Житомирскаго повѣта пограничныя поселенія въ 1545 и 1552 г. лежатъ въ развалинахъ и составляютъ городища или селища, каковы: Жерденевъ, Звиняче, Хворошня и др. не смотря на то, что первыя два еще задолго передъ тѣмъ были пожалованы дворянину Луцкому Лозовицкому [4]). Пустуетъ Котельня,

---

[1]) Изъ нихъ узнаемъ о существованіи селъ: Триполья, Бышева, Гостомля, Витачева, Хабнаго, Хотова, Глѣбова, и др.

[2]) Słown. geogr. kr. Polsk. I, 174.

[3]) Акты Юж. и Западн. Рос. Т. II.

[4]) Ар. Ю. З. VII. I. № XII.

Библиотека "Руниверс"

о которой люстраторы 1545 г. писали, что это „городище, сказываютъ, вельми доброе, мало не такъ какъ Житомирское“ [1]).

Прочіе предѣлы повѣта, примыкающіе къ повѣтамъ Хмельницкому, Луцкому и Овруцкому были болѣе безопасны и менѣе опустошены. По этимъ предѣламъ и около Житомирскаго замка тѣснились всѣ поселенія повѣта. Другимъ центромъ поселеній былъ замокъ Чудновскій, попавшій уже въ частное владѣніе.

Немногочисленныя поселенія этого повѣта состоятъ изъ гор. Житомира, нижеуказанныхъ селищъ, тянувшихъ къ нему, изъ м. Романова и его волости, которая, однако, попавши въ частное владѣніе кн. Острожскихъ, тянула къ Чуднову; а Чудновъ въ свою очередь, прежде входившій въ составъ Кіевской земли (по люстраціи 1471), теперь, какъ владѣніе кн. Острожскихъ, примыкалъ къ Волыни.

Хотя Житомирскій замокъ и найденъ люстраторами 1545 и 1552 гг. далеко не въ томъ состояніи, чтобы давать надлежащую защиту окрестному населенію, однако подъ его стѣнами—въ городѣ тѣснилось все населеніе цѣлаго повѣта; здѣсь не только постоянно проживали паны и земяне цѣлаго повѣта, но и всѣ крестьяне ихъ, которые не смѣли жить по своимъ селамъ изъ страха предъ татарами.

Со включеніемъ этого временнаго, сельскаго населенія, городъ Житомиръ заключалъ въ себѣ слѣд. классы жителей (числа указаны въ дымахъ, т. е. хозяйствахъ, а для пановъ—въ фамиліяхъ, т. е.—семействахъ).

	Число дымовъ или фамилій.	
	1545	1552
Пановъ и земянъ	22	13
Людей ихъ (крестьянъ).	104	226
Мѣщанъ	49	52
Стрѣльцовъ и слугъ замковыхъ . . .	11	7
	186	298

[1]) Ibid. № XVII.

Библиотека "Руниверс"

Полагая на домъ 5 лицъ об. пола, получимъ слѣдующее поголовное число жителей почти всего повѣта:

	Число дымовъ или фамилій.	
	1545	1552
Пановъ и земянъ	110	65
Мѣщанъ	245	260
Слугъ замковыхъ	55	35
Крестьянъ	520	1130
	930	1400

Таково, говоримъ, приблизительное населеніе всего повѣта, ибо крестьяне почти всѣхъ селъ временно проживали въ городѣ. Отдѣляя отъ этихъ итоговъ число крестьянъ, получимъ для города собственно такія числа: дымовъ и семействъ въ 1545 году—82; въ 1552—72; жителей въ 1545 г.—410; въ 1552—360.

Таково скромное число населенія города единственнаго въ повѣтѣ и весьма важнаго какъ для цѣлой Украйны, такъ и для Волыни, для которой онъ служилъ передовымъ защитнымъ пунктомъ. И это не удивительно; хотя послѣ Менгли-Гирея замокъ ни разу не былъ взятъ татарами, но опустошенія окрестной страны были постоянны и мѣшали городу поправиться. Небольшое количество жителей должно было нести на своихъ плечахъ всю тяжесть ремонта и защиты за́мка. Мѣстные старосты, не имѣя сами почти никакихъ доходовъ, притѣсняли мѣщанъ мытами за въѣздъ и выѣздъ изъ города для торговыхъ цѣлей. Мѣщане заявляли люстраторамъ, что если имъ не дадутъ льготъ, то они всѣ разбредутся по другимъ сторонамъ.

Селъ, приписанныхъ къ замку вовсе нѣтъ, а есть лишь 10 сслищъ (пустыхъ селъ), которыя также принадлежали прежде земянамъ, но владѣльцы ихъ погибли отъ татаръ, не оставивши наслѣдниковъ, а потому и опустѣвшія села ихъ, какъ выморочныя, перешли опять во власть вел. князя и въ держаніе мѣстнаго старосты. Таковы:

Библиотека "Руниверс"

Голечищевъ, Звинячее, Жердненевъ, Чавчино, Хворошня, Иляшовъ, Олубѣсовщина, Котельня, Ивница, Поповичи.

Села частныхъ владѣльцевъ (также только селища), были слѣдующія:

		1545	1552
Тышкевича:	Слободище: въ немъ хозяевъ	?	
	Бердичевъ		
	Рудники		
	Селецъ Дужій		
	Чартолѣсцы (нын. Пулины)		
	Берновка (нын. Бѣлополье)		
	Кодня		
	Озеране		
Кмитича:	Коростышовъ	8	10
Кн. Сенскихъ:	Ставокъ		
Олизара Волковича:	Топорище	9	10
	Волынцы		0
	Волосовъ		
Гарас. Андреевича Халецкаго:	Колодыево	15	4
	Ивановичи		9
	Вильско		5
	Хотеничи.		
Стрибиля:	Пилиповичи	10	
	Студена Вода		
	Сторосельцы		
	Злебенинцы		
Вороничей:	Трояновцы	24	3
	Мократица		2
	Крошня		7
	Ловковъ		10
Немирича:	Чернеховъ	11	3
Презовскихъ:	Презовъ	2	3
	Трибѣсовъ		
	Скоморохи		

Библиотека "Руниверс"

		1545	1552
Корчевскихъ:	Корчовъ: въ немъ хозяевъ	4	10
	Миниковичи		
Мошковичей:	Жезловъ	?	?
	Хомутовъ		
Щеневскихъ:	Щеневъ	0	0

Сверхъ упомянутыхъ здѣсь селъ, въ 1552 г. отмѣчается нѣсколько другихъ, а именно:

Олиз. Волковича: Шершевичи: въ немъ „людей“	2
Городищско	9
Солдыри	5
Старовичи	4
Татаровичи	3
Глышкевичи	4
Стрибыля:	
Кичкеровское, Ворлоковское, Ворсицкое, Новосельское — селища	8
Тыши (село не поименов.)	5
Гньвошевичей (также)	13
Горностая: с. Тулинское	12
Стецка Филиповскаго	2
Вороны: сел. Ивановцы	?
Сел. Шумскъ (неизвѣстно чье)	7

Принадлежавшую прежде къ Житомиру волость *Романовскую* (съ м. Романовомъ) выпросилъ себѣ бывшій староста Житомирскій Дмитрій Кмита; но потомъ жена его сына Богуфала продала ее кн. Константину Острожскому; въ 1545 г. держала эту волость вдова кн. Ильи Острожскаго; тогда волость заключала въ себѣ 80 службъ людей. Въ люстраціи 1552 г. Романовъ опять показанъ за Дм. Кмитою и заключалъ въ себѣ 50 дымовъ.

Библиотека "Руниверс"

Каневскій повѣтъ въ XVI в., захватывая на правомъ берегу Днѣпра нижнее теченіе Роси, а на востокѣ всю страну до Путивльскихъ границъ Московск. госуд. по рр. Удою, Сулѣ, Пслу и Хоролу, на сѣв. примыкалъ къ Кіевскому повѣту (около Телехтемирова), а на югѣ къ Черкасскому въ Мошнахъ; но ни на в., ни на зап. не имѣлъ опредѣленныхъ границъ. Всѣ поселенія его боязливо тѣснятся около Каневскаго замка по Днѣпру и Роси. Поселенія эти слѣдующія:

Г. Каневъ. Замокъ этого города, вновь отстроенный при Евстафіѣ Дашкевичѣ около 1535 года, въ ширину на 45½ саж., а въ длину на 18, состоялъ изъ 23 городенъ и 6 башенъ. Въ замкѣ помѣщались: церковь св. Спаса, ветхій домъ старосты, избы пушкарскія и помѣщенія для драбовъ въ стѣнѣ съ необходимыми хозяйственными постройками, но все это очень ветхо. Замокъ стоитъ на высокой горѣ надъ Днѣпромъ. Въ городѣ (мѣстѣ) помѣщаются дома бояръ (7), слугъ замковыхъ старыхъ (13), слугъ замковыхъ новыхъ (34), мѣщанъ (124), тѣхъ изъ драбовъ, которые живутъ осѣдло (7) и частновладѣльческихъ людей (40). Всего въ городѣ тогда было 225 домовъ.

Села Каневскаго пов. исчисляются такъ: 1) замковыя:

Воронево на Днѣпрѣ въ немъ семей	15
Осетровъ	0
Царево	?
Валы	
Терпсеевъ на Роси	
Пеховъ, *Репеховъ* на Медвѣнцѣ	
Городище	

Телехтемирово, пожалованное Евстафію Дашкевичу, отъ него записаное Печерскому монастырю, отъ котораго вымѣнено королемъ къ Кіевскому замку 9

2) Частновладѣльческія (земянскія):

Библиотека "Руниверс"

Ходорово на Днѣпрѣ (въ 1552 держалъ его кіевлянинъ Онковичъ) 0

Дердева (держалъ Морозовъ) 0

Каменка—Балакиря (покинуто на церковь Телехтемировскую) 0

Григорево—Богуша Морозовича 0

Подсычи—пана Служки 6

Тулибле—княгини Путивльской 6

Ярилово на Роси, бывшее замковое, но доставшееся монаст. Пустынному . . . . . ?

Колтягаево, также бывшее замковое, но по смерти Евст. Дашкевича перешедшее къ Пустынному мон. [1]) 6

Кромѣ указанныхъ были еще „селища“, т. е. запустѣвшія села, а именно:

Бувковъ — Балакиря, *Мошны*, половину которыхъ держалъ Морозовичъ, *Черленковъ*—монастыря Пустыннаго, *Копонче*—пожаловано тому-же монастырю отъ князя Корецкаго, *Товарово*—княженъ Глинскихъ, *Совинъ* на Роси — монастыря Пустыннаго, отданное ему п. Бабинскимъ, *Ождилово*—бывшее замковое, отдано зем. Ельцу, а отъ него держалъ зем. Канев. Драбъ, *Саркланово*, бывшее замковое, отдано Евстаф. Дашкевичемъ мон. Пустынному, и наконецъ *Арагеевъ*—Печерскаго монастыря. Всего на правой сторонѣ Днѣпра селищъ 26. Къ нѣкоторымъ изъ нихъ (шести) приписаны жители, но они всѣ „зимуютъ и лѣтуютъ“ при замкѣ. Повидимому эти жители не обрабатываютъ земель своего селища даже находомъ; они тянутъ вмѣстѣ съ мѣщанами; постоянные жители есть только въ Телехтемировѣ. Каждая группа частновладѣльческихъ крестьянъ, не смотря на малочисленность, имѣетъ своего отамана. Въ остальныхъ селищахъ совсѣмъ нѣтъ населенія, владѣльцы сдаютъ уходникамъ земли этихъ селищъ для рыболовства, бобровыхъ гоновъ и для пасѣкъ (съ рыбы пану 6—8 часть,

[1]) Ар. Ю. Р. Ч. VII, т. I, № XI.

Библиотека "Руниверс"

отъ бобровъ ½; за пасѣку 12—8 грошей); но и пасѣки многія пустыя. На замковыхъ селищахъ люди замковые за пасѣки не платятъ ничего. О земледѣліи упоминается, и то условно, только относительно селища Кононча („а з пашни, *кгды пашутъ*, десятина“).

Огромная часть повѣта лежитъ на лѣвой сторонѣ Днѣпра, по р. Сулѣ, Удою, Снепородку, Пслу и Хоролу до Путивльской границы (Москов. госуд.). Здѣсь вовсе нѣтъ поселеній, а только „уходы“. Значительная часть ихъ принадлежала городу, какъ общинѣ, и мѣщанамъ, какъ частымъ лицамъ въ отдѣльности. Люстраторы объясняютъ эту зависимость заднѣпровщины отъ Канева тѣмъ, что в. кн. Литовскій—Гедининъ, будто бы завоевавшій Кафу, весь Перекопъ и Пятигорскихъ Черкасъ, часть послѣднихъ съ княгинею ихъ привелъ съ собою и посадилъ на Снепородѣ и на Днѣпрѣ, гдѣ теперь городъ Черкасы; послѣ и Снепородскіе Черкасы поселены на Днѣпрѣ-же близъ Канева; но они и потомъ не перестали владѣть своими отчизными угодьями по рѣкамъ „Сѣверскимъ“. Не смотря на такую мнимую древность правъ горожанъ на уходы, многіе изъ нихъ присвоены то старостою (отъ устья Сулы до Переволочны), то земянами, которые выпросили ихъ у короля, какъ ничьи („за пусто“). Остальные принадлежатъ замку (земля Лубны и др.), слугамъ замковымъ, боярамъ (Пирятинская земля принадлежитъ боярину Чайкѣ; на Пслѣ всѣ уходы занялъ бояринъ Драбъ) и церквамъ (двумъ Каневскимъ и Зарубской). Уходниками были мѣстные козаки, которые, впрочемъ, не всегда спрашивались у владѣльца, а „тамъ живутъ на мясѣ, на рыбѣ, на меду, зъ пасекъ, зъ свепетовъ, и сытятъ тамъ собе медъ, яко дома“. Староста сдаетъ замковые уходы большей частью чужегородцамъ—Кіянамъ, Могилевцамъ. Вся эта мѣстность, однако, наполнена „городищами“ и „селищами“, которыя свидѣтельствовали о прежней заселенности края и приманнвали къ себѣ хищниковъ—кладоискателей, „копачей“. Этимъ ремесломъ занимались преимущественно драбы (постоянное войско, составлявшее гарнизонъ Ка-

Библиотека "Руниверс"

нева). Они, бродя по той обширной пустынѣ, раскапывали могилы (курганы), ища тамъ обручей и перстней, выкидывали „мощи погребенныхъ, навлекая мщеніе за то на живыхъ и невинныхъ“. Не вполнѣ исчезнувшее населеніе этой страны есть *Сѣверская Русь*, сохранившая свое древнее названіе у тогдашняго поколѣнія: рѣки той пустыни именуются „Севирскими“, уходы—„Сиверскими“.

Староста лично производитъ ежегодные ловы въ продолженіи 3-хъ дней на Супоѣ; здѣсь право охоты принадлежитъ ему вмѣстѣ съ мѣщанами и боярами какъ Каневцами, такъ и Телехтемировцами и Колтягяевцами, которые отправляются вмѣстѣ съ нимъ и даютъ ему на этотъ случай подъемное содержаніе (стацію), за что потомъ, послѣ старостинскихъ лововъ, они имѣли право ловить тамъ безпошлинно („безъ выти“). Но староста въ 1552 г. и эту мѣстность сдавалъ уже чужегороддамъ.

Населенность Каневскаго повѣта такова:

Князья и паны: княгиня Путивльская, п. Служка, кн. Капуста	3
Бояре въ городѣ (Богушъ Некрашевичъ, Чайка, Кристиная (?), Андрей Богдановичъ, Микита Драбъ, Богушъ Морозовичъ, Проскуриная)	7
Слуги замковые въ городѣ старые (13) и слуги новые (34)	47
Пушкарь	1
Мѣщанъ	124
Драбовъ, имѣющихъ домы	7
Крестьянъ живущихъ въ городѣ	50
Итого семействъ . .	239

Таково все постоянное населеніе повѣта.

Сверхъ того бываютъ въ Каневѣ люди прихожіе, козаки неосѣлые, въ неодинаковомъ количествѣ каждый годъ. Эти козаки раздѣляются на два вида: одни изъ нихъ, не отходя „въ козацтво“ на поле или рѣкою внизъ, служатъ „въ городахъ“ по найму у бояръ или мѣщанъ; они не обязаны давать старостѣ ничего. Про-

Библиотека "Руниверс"

чіе (которые отправляются въ козацтво) даютъ старостѣ колядки, и сѣна косятъ ему по два дни на лѣто толоками. Ни тѣ, ни другіе не имѣютъ собственной осѣдлости въ городѣ. Козакъ и здѣсь, какъ на сѣверѣ (напр. въ вотчинахъ Соловецкаго монастыря),— батракъ, человѣкъ бездомный, бобыль. Они не считаются въ числѣ мѣстнаго населенія и противополагаются ему; напр., „когда случится *Каневцамъ или козакамъ* достать непріятельскихъ „языковъ“ (плѣнныхъ), коней и проч., то изъ этого старостѣ что-нибудь одно лучшее: конь, збруя, языкъ“.

Мѣщане занимаются земледѣліемъ по полю, около города, гдѣ хотятъ; лишь незадолго предъ 1552 г. кн. Владиміръ Путивльскій, вышедши изъ Москвы, началъ съ этихъ мѣщанскихъ пашенъ брать десятину. Но пашня эта весьма незначительна: въ 1552 г. въ десятину поступило только 10 копъ жита и 10 копъ ярины; стало быть всего урожая во всемъ городѣ было лишь по 100 копъ того и другаго.

Черкасскій повѣтъ простирается по бассейнамъ рр. Тясмина, Ворсклы, Орели, Самары и обоихъ Ингуловъ, и по Днѣпру со включеніемъ пороговъ.

Поселенія этого повѣта таковы: *Г. Черкасы* состоитъ изъ замка, на горѣ, надъ Днѣпромъ, весьма не объемистаго, именно длинною 30 саж., шир. 17 саж., съ 4 башнями. Около 1550 г. начатъ былъ на другомъ болѣе удобномъ мѣстѣ новый замокъ изъ земляныхъ укрѣпленій и выведенъ въ вышину на 7 локтей, толщиною $7^1/_2$; но черкасцы не захотѣли переселяться туда изъ стараго замка, находя, что тамъ жить не безопасно. Въ замкѣ находится церковь св. Николая; одна черная изба, да помѣщеніе для военныхъ снарядовъ.

Городъ („мѣсто“) окруженъ острогомъ, построеннымъ изъ дубоваго дерева и кольевъ толстыхъ и частыхъ; острогъ простирается въ ширину на 360 саж., а въ длину на 420 саж.; въ немъ продѣлано только двое воротъ: нагорныя и надольныя и 1 фортка.

Библиотека "Руниверс"

Въ острогѣ помѣщаются дома пановъ (4), бояръ (5), городовыхъ слугъ (23), мѣщанъ (188), мѣщанъ, заложившихся за старосту (32) и заложившихся за частныхъ владѣльцевъ (3). Всего въ городѣ съ домомъ старосты 256 домовъ.

Селъ къ замку нѣтъ; за землевладѣльцами состоятъ слѣд. села: за Домонтомъ *Мошны*—пустое селище [1]), за Келбовскимъ *Лебединъ*, за Грибуновичемъ *Глинскъ* (на Ворсклѣ), за Зубрикомъ въ Звенигородщинѣ селища: *Михлеево*, *Личинцы*, *Горловцы* и на Тясминѣ *Радивоновцы*. Это село (Радивоново, нынѣ Жаботинъ) пожаловали Ѳедору Глинскому кн. Олелько и кп. Семенъ, а за тѣмъ когда жалованная грамота сгорѣла въ Кіевѣ при нашествіи татаръ, то права на Радивоново подтверждены Богдану Глинскому [2]) в. княземъ Александромъ въ 1495 г. При Глинскомъ несомнѣнно было населеніе въ его Черкасскихъ владѣніяхъ, ибо въ 1495 году в. кн. Александръ приказывалъ черкасскому намѣстнику Кмитѣ, чтобы онъ не судилъ людей кн. Глинскаго [3]). Но въ полов. XVI в. ни въ одномъ изъ селъ постоянныхъ жителей нѣтъ: селищами пользуется или самъ владѣлецъ для охоты (ходитъ „въ ловы“), или сдаетъ ихъ пришлымъ людямъ—„уходникамъ“, т. е. людямъ промышляющимъ рыболовствомъ, пчеловодствомъ и охотою. Всего чаще уходники становятся въ степяхъ пасѣками; за пасѣку они обыкновенно платятъ 12 грошей въ годъ. Владѣніе пасѣками не означало, впрочемъ, лишь временной, одногодичной эксплоатаціи; подъ пасѣкою разумѣлись б. ч. громадные хутора, гдѣ владѣлецъ иногда имѣлъ обширныя пашни, необозримые луга, занимался скотоводствомъ и пр.—Участки для рыболовства обыкновенно сдаются „съ выти“, т. е. за извѣстную часть улова. За право охоты или единовременно платятъ 5—6 грошей, или на цѣлый годъ—12 грошей.—

---

[1]) Очевидно Мошны составляли границу между Черкасскимъ и Каневскимъ повѣтами, ибо половину ихъ держалъ бояринъ Морозовичъ къ Каневскому замку.

[2]) Ак. Зап. Рос. I, № 129 и 158.

[3]) Ibid. № 130.

Библиотека Руниверс

Кромѣ упомянутыхъ селищъ на обѣихъ сторонахъ Днѣпра къ Черкасамъ принадлежитъ огромная полоса степей по рр. Ворсклѣ, Орели и Самарѣ, а на правой степь по р. Тясмину и обоимъ Ингуламъ. Здѣсь Черкасцы пользуются уходами для ловли рыбъ и бобровъ. Всѣхъ такихъ уходовъ 28. Въ число ихъ входятъ и пороги Волпечь и Ненасытецъ и кромѣ того: уходъ Кременчугскій, уходъ на Тавани, Бозовлукъ. Нѣкоторые изъ нихъ громадны, напр. Тясминскій уходъ обнимаетъ весь бассейнъ этой рѣки отъ истоковъ до устья. Вообще Черкасскими уходами заняты были всѣ сѣверныя части нынѣшнихъ губ. Екатеринославской и Херсонской и южная часть Полтавской губ. Нѣкоторые уходы именуются въ то же время и *станами:* уходъ и станъ Еланскій, уходъ и станъ Воловскій. Изъ всего числа уходовъ прежде старостѣ принадлежали только 5 (Дубослей, Еланскій, Протолчъ, Ненасытецъ и Волнечъ); всѣ прочіе принадлежали Черкашанамъ-боярамъ и мѣщанамъ, которые съ лововъ своихъ давали старостѣ только поклонъ (по 30 рыбъ отъ ватаги, и по 1 бобру отъ бобровой ловли). Но староста Ив. Хрщоновичъ, при которомъ происходила люстрація 1552 г., завладѣлъ всѣми уходами и сдавалъ ихъ Кіевлянамъ, Чернобыльцамъ, Мозырцамъ, Петриковцамъ, Быховцамъ, Могилевцамъ; онъ бралъ съ нихъ, кромѣ поклону предъ отправленіемъ на добычу, опредѣленную часть добычи (именно 8-ю) при возвращеніи уходниковъ домой—вверхъ Днѣпра. Такихъ уходниковъ набиралось во всѣхъ уходахъ до 300 человѣкъ.

Среди этихъ огромныхъ степей помѣщаются довольно многочисленные уходы *частныхъ владѣльцевъ*, именно: на Днѣпрѣ—кн. Домонта (Мошны), кн. Путивльскаго (Беловецъ), монастыря Пустыннаго (три стана въ Бѣлобережьѣ, на у. Сулы и въ Пивовѣ), монастыря Печерскаго (на у. Самары и одинъ на Тясминѣ); боярина Черкасскаго Зубрика, купленный у кн. Путивльскаго (на Тясминѣ). Нигдѣ въ этихъ обширныхъ степяхъ нѣтъ слѣдовъ постоянныхъ поселеній, даже нѣтъ селищъ (кромѣ одного селища Бузыковскаго на Тясминѣ). При общемъ господствѣ охочничьихъ

Библиотека "Руниверс"

промысловъ, земледѣліе, однако, существуетъ, но безъ всякаго права поземельной собственности: „пашутъ мѣщане и бояре на полѣ, гдѣ кто хочетъ“.

Населенность Черкасскаго повѣта въ 1552 г. можетъ быть приведена къ слѣд. цифрамъ:

Князей и пановъ (князь Василій Домонтъ, Иванъ Зубрикъ, Михайло Грибуновичъ, Янъ Келбовскій (изъ В. Польши) . .	4
Бояръ (изъ нихъ 4 братья Потаповича)	5
Слугъ городовыхъ	25
Пушкарей.	2
Мѣщанъ подлежащихъ повинностямъ (тяглыхъ) 188. Мѣщанъ городовыхъ (не тяглыхъ, подчиненныхъ старостѣ) 32. Мѣщанъ заложившихся за частныхъ владѣльцевъ 3; всего ..	223
Населеніе непостоянное:	
Козаковъ—„прихожихъ“ на зиму около	250
Рота драбовъ вновь прибывшихъ	100
Рота („почотъ“) драбовъ давнѣйшихъ.	60
Служебниковъ старосты „пріѣзжихъ молодцевъ“. . .	50
Мѣстныхъ (Черкасцовъ и Каневцевъ).	11
Итого въ городѣ . .	730
Изъ этого числа постоянныхъ жителей (семействъ) . .	257

Къ западу отъ Каневскаго и Черкасскаго повѣтовъ къ Винницкому и Браславскому простирается обширная пустыня, занимающая весь водораздѣлъ между Днѣпромъ и Бугомъ. Пустыня состояла изъ двухъ половинъ: восточной—Звенигородской и западной—Уманской. Въ первой прежде стоялъ Звенигородскій замокъ, окруженный сельскими поселеніями, но разоренный татарами и потомъ долго не возобновлявшійся.

Винницкій повѣтъ, наиболѣе укрытый изъ всѣхъ украинныхъ повѣтовъ, былъ защищенъ съ юга Браславскимъ, а съ зап. Хмельницкимъ повѣтами. Сосѣдство съ Польскимъ Подольемъ не было, однако, вполнѣ безопасно; такъ посессоръ почти единственнаго

Библиотека "Руниверс"

замковаго села (Вонючина) жаловался люстраторамъ, что это село терпитъ постоянные убытки отъ замка и волости Хмельницкой, откуда совершаются наѣзды, поджоги и грабежи.—Съ востока повѣтъ имѣлъ вполнѣ необезпеченную границу: по этой границѣ проходилъ знаменитый Черный шляхъ татарскій—дорога черной и грозной памяти. Такому опасному положенію отнюдь не соотвѣтствовало достоинство укрѣпленій замка Винницы: онъ въ 1545 г. находился почти въ развалинахъ и нѣсколько исправленъ къ люстраціи 1552 года. Онъ состоялъ изъ 30 городень и 5 башенъ, простираясь на 24 сажени въ длину и $23^1/_2$ въ ширину. Внутри такого тѣснаго пространства стояла церковь Покрова Богородицы, нѣсколько помѣщеній въ башняхъ и 20 погребовъ земянскихъ и мѣщанскихъ для сохраненія пожитковъ ихъ во время осады.—Городъ („мѣсто“) окруженъ острогомъ, который обязаны исправлять всѣ вмѣстѣ, т. е. мѣщане и волощане.

Въ городѣ („мѣстѣ“) находилось домовъ:

	Число домовъ. 1545 г	1552 г
Боярскихъ	21	33
Мѣщанскихъ (со слугами)	140	359
Крестьянъ боярскихъ и поповскихъ	112	31
Поповскихъ домовъ		6
Итого	273	429

Села въ повѣтѣ: *королевскія*:

	Число хозяевъ	
Вонючино и Новоселица	50	
Межиково	70	4
Частновладѣльческія:		
Гущинцы Ив. Горностая	25	
Лѣтино (Литинъ) Сем. Кмитича	100	141
Полтевцы (Полтава) его-же	20	10
Петничаны, Демидовцы } Мизка Степановича	110	53, 47

Библиотека "Руниверс"

	1545 г.	1552 г.
Махновцы (Михна Якубовича)	60	
Микулинцы } Микулинскихъ	60	80[1])
Почапинцы }	20	19
Овдеевцы		1
Стрижовка } Кошины, потомъ Аксака	90	80
Яново }		16
Супруновъ Микулинскаго въ заставѣ у Бабинскаго . .	40	40
Каменогоры Дубицкой	30	30
Ятковцы два села Куницкаго. . . . . }	20	
Черленковъ вдовы Александра Дмитровича . . . . . }		
Якушинцы Бориса Коцуба.	60	80(?)
Гумовцы и Байкувъ.	0	0
Дешковцы Вас. Дешковскаго	40	
Новоселки Микулинскаго въ заставѣ у Дим. Красносельскаго	10	
Новоселица Михна Якубовича	15	
Итого въ 22 селахъ всѣхъ крестьянъ. . .	850	601

Но этотъ списокъ далеко не полонъ; люстрація прибавляетъ въ концѣ: „прочія села не позволили себя описывать, по отсутствію пановъ и урядниковъ, въ особенности же главнаго урядника—замковаго старосты“ (см. перечисленіе селищъ, лежавшихъ на границѣ съ Кіев. воеводствомъ въ актѣ 1570 г. въ ч. VII, т. I. Арх. ю.-з. Р. № XXV). Въ перечисленіи селъ обязанныхъ постройкою за́мка, упоминаются сверхъ того села: Семаково, Демидово, Цвѣтковъ, Предуровцы, Погребище, Святковцы, Яневцы, Турбовъ, Цаборовъ, Коморовъ, Перхуновичи (Тыши Быковскаго), Повторцы (Семена Клитича). Села эти несомнѣнно лежали въ повѣтѣ Винницкомъ. Къ этому списку акты XVII в. присоединяютъ еще нѣсколько названій, напр. Ийковъ, Глинскъ и др. (см. Słown. geogr. król. Polsk. подъ словомъ—Korosteszow.“) Жители состоятъ

[1]) Вмѣстѣ съ другими двумя селами Боровомъ и Новоселицей.

Библиотека "Руниверс"

во перв. изъ временныхъ поселенцевъ, живущихъ въ городѣ ради защиты его и управленія; таковы староста, и люди „понежные“ (состоящіе на жалованьѣ): 2 пушкаря, которые дѣлаютъ порохъ изъ готовой селитры. Во вторыхъ—изъ бояръ или земянъ; таковы: Сем. Кмитичъ, Ив. Горностай, Ив. и Андрей Лущичи, Мизко Степановичъ, Ив. Вороновицкій, Кордышъ Скобейковичъ, Вас. Дешковскій, Борисъ Коцубъ Якушинскій, Петръ Таборовскій съ братіею, Лавринъ и Иванъ Яцковскіе, Дубицкіе, Сасины - Микулинскіе, Михно съ братомъ Губинскіе, Семакъ Постоловскій, Ив. Матейковскій, Куницкіе, Дм. Красносельскій, Михно Якубовичъ. Всего 19 фамилій. Въ 1552 г. упоминаются сверхъ того: Онацкевичи, Комаръ, Байбуза-Кутецкій, Зяловскій, Шандыревскіе, Гомончики, Кошичи, Аксаковы-Стрыжевскіе, Бокіи, Поповичъ, Мокрейскій, Коморовскій, Путъ, вдова Мацѣйшина; и того 14 фамилій, а всѣхъ вмѣстѣ съ предыдущими 31 фамилія. Нѣкоторые изъ нихъ въ повѣтѣ не живутъ, занимая должности въ другихъ повѣтахъ; такъ Михно Якубовичъ держитъ Рогачевъ отъ королевы (Боны). Бояре обязаны, кромѣ военной службы, давать подымщину со своихъ крестьянъ на наемъ сторожей для замка, отъ каждаго человѣка по $2^1/_2$ гроша; всего выходитъ 25 копъ грошей; иногда больше „когда люди осядутъ, а когда люди разойдутся, то меньше“. Сверхъ того они обязаны исправлять каждый свою городню въ замкѣ, а башни всѣ вмѣстѣ складчиною. Отъ каждаго села они обязаны давать подводы „чехрою“ (поочереди) до Браславля, но не далѣе.

Городское—мѣщанское населеніе, очевидно, живетъ здѣсь въ лучшихъ условіяхъ, чѣмъ на Днѣпрѣ, что доказывается необыкновеннымъ увеличеніемъ его отъ 1545 до 1552 года; въ этомъ послѣднемъ году мѣщанскаго населенія оказалось болѣе, чѣмъ въ Кіевѣ (не считая мѣщанъ частно-владѣльческихъ), именно (при 359 домахъ) по крайней мѣрѣ 1725 душъ. Городская община сохранила здѣсь главное колонизаціонное значеніе, всасывая въ себѣ бродячіе козацкіе элементы. Козаки живутъ осѣдло въ городѣ, смѣшиваясь съ мѣщанами, такъ что выдѣлить ихъ изъ общей массы городскаго

Библиотека "Руниверс"

населенія можно только по прозваніямъ; такъ среди мѣщанъ находимъ здѣсь: Сашка Федоровича козака, Низоваго Петрушу козака, Конона Кузменка—козака богатаго и козака Семена Кривопуста.—Этимъ, однако, не исключалась возможность существованія и козацкаго населенія въ собственномъ смыслѣ: здѣсь, какъ и на Днѣпрѣ, т. н. обвѣстки отъ козаковъ составляютъ особый доходъ старосты: „когда какой козакъ пріѣдетъ въ Винницу, то даетъ подстаростѣ обвестки 3 гроша". Очевидно, это—бродячее, степовое населеніе, промышлявшее рыболовствомъ и охотою. Несомнѣнная примѣсь козацкаго элемента видна и въ крестьянскомъ населеніи землевладѣльческихъ селъ; на это указываетъ сравнительно огромное число крестьянъ въ повѣтѣ; указывая на эту особенность повѣта, сами землевладѣльцы оговариваются, что число это—лишь мнимое, ибо-де крестьяне отличаются бродяжничествомъ и ничего не даютъ въ пользу владѣльцевъ, готовые каждую минуту сняться и уйти прочь. Всѣхъ крестьянъ (сельскихъ и городскихъ) 962 хозяина, или 4810 душъ.

Самый южный изъ Литовскихъ и вообще украинныхъ повѣтовъ—*Браславскій*, примыкалъ на сѣверѣ къ Винницкому, а на западѣ къ Барскому повѣту, граница съ которымъ шла по р. Мурафѣ, т. е. приблизительно по нынѣшней границѣ Ямпольскаго уѣзда съ Могилевскимъ; на юго-западѣ Браславскій повѣтъ отдѣлялся отъ Молдавіи р. Днѣстромъ на всемъ протяженіи отъ устья Мурафы до Ягорлыка; но ни на югѣ, ни на востокѣ не имѣлъ опредѣленныхъ границъ, будучи так. образомъ весь открытъ со стороны степей и кочевьевъ Очаковской орды и отчасти чрезъ Днѣстръ со стороны Молдавіи.

Замокъ Браславскій, до его разоренія Девлетъ-Гиреемъ въ 1551 году, былъ столь малъ, что едва могъ вмѣстить въ себѣ (во время осады) третью часть жителей; люстраторъ проэктировалъ увеличить его, пристроивши небольшое пространство между ярами, идущими съ одной стороны отъ Буга, съ другой отъ Буевки. Городъ заключалъ въ себѣ (по люстраціи 1545 года) 389 однихъ

Библиотека "Руниверс"

мѣщанскихъ домовъ (государств. и частновладѣльческихъ [1]); часть его была поселена за рѣчкою Пучевкою (Пуцовкою), чрезъ которую въ 1545 г. не было моста къ замку, такъ что мѣщанамъ былъ весьма труденъ доступъ въ замокъ пѣшкомъ, а конемъ и возомъ вовсе нельзя было проѣхать; воду въ замокъ должны были возить кругомъ на цѣлую 1/4 мили,—такъ что „при внезапномъ наступленіи непріятеля мѣщане никакъ не могутъ поспѣшно укрыться въ замокъ и должны достаться въ руки врага“ (предсказаніе, исполнившееся вскорѣ—въ 1551 г.).—*Села* (исключительно частно-владѣльческія) расположены на рѣкахъ: Бугѣ,—каковы: Сковушинъ, Облинъ, Собранъ (Соврань) при устьѣ Саврани въ Бугъ; на Собѣ: Айсынъ (Гайсинъ), Зейденевцы, Зятковцы, Кузминцы, Рахновъ, Карповцы; на Угорскомъ Тыкачѣ и вообще въ Звенигородщинѣ: Романовцы, Данковцы, Якубовцы, Мошуровъ, Соколковъ, Митковцы; по правую сторону отъ Буга,—на Мурахвѣ: Корачовцы, Носковцы; на Каменицѣ: Хруцовая; на Днѣстрѣ: Калауръ; и сверхъ того: Бобровъ, Ночкишинъ, Войтовцы, Яры (мож. быть Яруга на Днѣстрѣ), Удычское устье Черное, Телиловцы, Ориничи, Ермолинцы, Михалковцы, Копестыринъ, Щуровцы, Дровное, Кощинцы. Къ этому списку Винницкая люстрація присоединяетъ слѣд. селища пустыя п. Кощичей, лежащія въ Браславскомъ повѣтѣ: Пальчиковъ, Чозовъ, Плисковъ, Хановъ, Осипковъ, Воробьевцы, Хвальковъ, Черемошны, Иголковъ, Игнатовцы, Шпековъ. Деремчинцы, Кобылую; а также село Дубицкаго: Жарновища (съ 3 челов.). Всѣ эти села, однако, по показанію ихъ владѣльцевъ, суть пустыя селища. Если такъ, то все населеніе Браславскаго повѣта заключалоеь въ городѣ и состояло изъ семей:

Боярскихъ	33
Людей ихъ (бояръ) и семействъ поповскихъ . . .	160
Семействъ мѣщанскихъ	229
Всего:	422

[1]) По люстраціи 1552 г., городъ, до разоренія его въ 1551 г., заключалъ въ себѣ до 730 домовъ, церквей греч. 7 и 1 латинскую.

Библиотека "Руниверс"

Въ составѣ боярскаго класса различаются, во перв., *старшіе земяне* (т. е. несомнѣнные бояре); ихъ было 21 семья (18 фамилій), а именно (въ 1545 г.): Ив. Кошка съ братомъ Андреемъ, Исай Жабокрицкій и сынъ его Василій, Романъ Красносельскій, Сергѣй Оратовскій, Богд. Слупица, Шандырельскій, Клечовскій, Ив. Ильговскій, Юхно-Красносельскій, Петръ Братковичъ, Прачко-Бушинскій, Юха Копевскій, Дмитръ Бушинскій, Василій Романовичъ, Митко Лѣтковичъ, земянка Ульяна Скундыриха, Жіяловскій, Куницкій, Остафей Шешковичъ, землянка Милка, Федора Семашковна. Но, кромѣ этихъ, многіе, не будучи „урожоными“ боярами—шляхтою и неизвѣстно откуда пришедшіе, называются боярами, держатъ подъ собою селища безъ пожалованія государскаго, и за эти селища иногда не несутъ никакой службы. Старшіе бояре братьею ихъ не называютъ. Такихъ „подлѣйшихъ“ бояръ 14, а дворищъ подъ ними 28. Дѣйствительно, фамиліи ихъ далеко не аристократическія, какова: Кудренко, Мишка Хортъ, Митко Золотарь, Комаръ, Козаръ, Дмитръ Звиногродецъ и т. д. Многіе изъ нихъ носятъ названія отъ селищъ, которыми владѣютъ на Собѣ, на Мурафѣ, на Днѣстрѣ, на Бугѣ, Саврани, на Угорскомъ Тыкичѣ, т. е. въ мѣстахъ открытыхъ и опасныхъ; это, очевидно, особый видъ козаковъ, осѣвшихъ на мѣстѣ и овладѣвшихъ большими участками въ частную собственность. Чтобы объяснить возможность такого оригинальнаго класса, какъ „подлѣйшіе бояре“, надо имѣть въ виду слѣдующее. Къ югу и востоку отъ Браславля простирается пустыня; дорога относительно безопасная лежитъ только до Винницы; прежде шелъ прямой путь къ Черкасамъ, Каневу и Кіеву; но на вопросъ ревизора объ этой дорогѣ мѣстные люди отвѣчали, что начиная отъ Браславля всѣ села, по которымъ проходилъ прежній путь, запустѣли „отъ поганства“; теперь нигдѣ нельзя ѣздить, кромѣ какъ на Винницу; но что если отстроить замокъ Звенигоронскій и снабдить замки людьми пенежными, которые бы жили тамъ постоянно зимою и лѣтомъ, тогда отъ татаръ сдѣлается безопаснѣе, села могутъ вновь осѣсть и староста будетъ обезпеченъ отъ здѣшнихъ „противниковъ“ (т. е. козаковъ).

Когда именно былъ разоренъ Звенигородъ, сказать трудно; кн. Константинъ Острожскій, получившій въ пожалованіе замки *Звенигородскій*, *Винницкій* и *Браславскій*, въ 1516 г., съ согласія короля, уступилъ ихъ своему племяннику кн. Сангушкѣ. Если это не было „in partibus“, то (Звенигородъ существовалъ еще въ 1516 г. и запустѣніе его относится ко времени 1516—1545 г. Во всякомъ случаѣ въ половинѣ XVI в. было прекращено прямое сообщеніе между Черкасами и Каневомъ съ одн. стор. и Винницею и Браславлемъ—съ другой. Въ этихъ пустыняхъ (Звенигородщинѣ и Уманщинѣ), въ замѣнъ правительственной колонизаціи, началось новое заселеніе путемъ частной иниціативы и предпріимчивости. Предпринимателями явились *козаки-землевладѣльцы*,—классъ, съ которымъ мы здѣсь въ первый разъ сталкиваемся подъ его собственнымъ именемъ, между тѣмъ какъ несомнѣнно, что въ Каневскомъ и Черкасскомъ повѣтахъ владѣльцы громадныхъ Заднѣпровскихъ пустынь первоначально были такіе же козаки. Здѣсь—въ Звенигородщинѣ первыми осадниками явились Базановичи: въ 1542 г. владѣлъ здѣсь селищами Романовкою и Дымковцами, по привилегіи Сигизмунда I, „земенинъ Браславскій звенигородецъ“ Стефанъ Базановичъ съ братомъ своимъ Ѳедоромъ; въ 1545 г. его имущества принадлежали уже п. Козару. Другой Базановичъ Дмитрій „козакъ Звенигородскій“, еще до 1545 г. владѣлъ селеніями: Соколковымъ, Мытковцами и Мошуровымъ. Впослѣдствіи его потомками населены здѣсь *Буки*, какъ со всею справедливостію слѣдуетъ заключить изъ запутанной тяжбы объ этихъ имѣніяхъ между Бѣлоцерковскимъ староствомъ съ одн. стор. и Калиновскими п. Потоцкими (наслѣдовавшими эти имѣнія отъ Базановичей)—съ другой [1]). Потомки козака Звенигородскаго Дмитрія: его сынъ Богданъ и внуки Ѳедоръ Богдановичъ, Михаилъ Богдановичъ, дочь Ѳедора Елена и сынъ Михаила Гордѣй,—владѣли несомнѣнно обширною частію Звенигородщины, которую и уступили въ 1592 г. Струсю (отъ котораго

[1]) Ар. Ю. Р., VII, т. I., № XX.

Библиотека "Руниверс"

она досталась въ 1604 г. Калиновскому). М. Буки „заведено“ именно Ѳедоромъ. Не смотря на такія обширныя владѣнія, владѣльцы ихъ (предшественники магнатовъ Калиновскихъ и Потоцкихъ) продолжали именоваться „козаками“.

Вообще на этой далекой окраинѣ границы классовъ общества смѣшивались: козаки входили и въ составъ мѣщанъ, но за то сами мѣщане, будучи богатыми землевладѣльцами, несли боярскую службу: „прежде, при князѣ Константинѣ Острожскомъ, бояре обязаны были являться на службу со всѣми своими людьми, а мѣщане, которые держатъ пасѣки, должны были становиться о дву-конь въ сброѣ; а теперь все это смѣшалось: не только у мѣщанъ, но и у иного боярина на службу государскую коня нѣтъ и поистинѣ даромъ живутъ при замкѣ“.

Изъ *людей пенежныхъ* (на жалованьѣ) было въ Браславлѣ только 3 пушкаря; но, по мнѣнію люстратора, требовалось еще 3. Эти пушкари вездѣ иностранцы, но въ Браславлѣ русскіе. „Не мѣшало бы (говоритъ ревизоръ), что-бы между этихъ русскихъ пушкарей одинъ былъ ляхъ или чехъ, ученый пушкарь, для лучшей справы и стрѣльбы“. Вскорѣ послѣ люстраціи Браславль снабженъ былъ сильнымъ гарнизономъ. Что касается до *сельскаго населенія*. то всѣ селища за земянами. а потому „не разберешь, гдѣ государское, а гдѣ земянское; какія бы выгоды владѣльцы не получали съ этихъ селищъ, все показываютъ „въ пустѣ“ и службы къ замку никакой не хотятъ исполнять“. Если вѣрить показаніямъ землевладѣльцевъ, то крестьянскаго населенія въ цѣломъ повѣтѣ совсѣмъ нѣтъ, въ чемъ, какъ видно, люстраторъ сильно сомнѣвался. Правда ревизія указываетъ за самозванными боярами 28 дворищъ, но въ городѣ ли эти дворища, или по селамъ—не показано. Если по селамъ, то эти 28 дворищъ приходятся на 26 селищъ.

Несомнѣнно, что частныя владѣнія приносили доходы владѣльцамъ и потому заключали въ себѣ немалое населеніе, хотя временное. Это временное населеніе—*козаки*, присутствіе которыхъ, по мнѣнію люстратора, не приноситъ пользы повѣту; ихъ нельзя

Библиотека "Руниверс"

было бы вовсе унять, еслибы не люди пенежные. Они особенно наполняютъ опустѣвшую Звенигородщину. Возстановленіе Звенигородскаго замка проектировалось какъ для защиты отъ татаръ, такъ и отъ козаковъ: тогда „козаки не посмѣютъ входить въ турецкую землю и дѣлать защепки". Трудно угадать былъ-ли такой взглядъ на козаковъ мнѣніемъ мѣстныхъ жителей, или такъ разсуждалъ лишь чиновникъ.

Во всякомъ случаѣ на Бугѣ козачество развито было не менѣе, чѣмъ на Днѣпрѣ. Занятіемъ козаковъ, какъ и вездѣ, было здѣсь пасѣчничество, рыболовство и охота. Для этого козаки снимали „уходы" или на казенныхъ (старостинскихъ) земляхъ, или у частныхъ владѣльцевъ. Особенное, спеціальное названіе ихъ въ этихъ мѣстахъ было *Болоховцы* [1]),—названіе, обращенное какъ бы въ нарицательное. Этимъ именемъ обозначаются тѣ украинники, предшественники козаковъ, которыхъ поселенія извѣстны были подъ именемъ „Болоховской земли" въ до-татарское время.

Польское Подолье состояло изъ нѣсколькихъ повѣтовъ, которые въ теченіи XVI ст. не разъ мѣняли свои имена, число и границы: въ половинѣ XVI в. въ немъ различались повѣты Каменецкій, Межибожскій, Летичевскій, Хмельницкій, Зиньковскій (съ 1542 г.—Барскій) и Червоногродскій [1]). Но изъ нихъ Межибожскій и Летичевскій слились въ одинъ, а Червоногродскій нельзя признать за украинный и потому онъ не входитъ въ наше разсмотрѣніе.

Взятое въ цѣломъ Польское Подолье помѣщается между Бугомъ (отдѣляясь отъ него на востокѣ довольно узкою полоскою),

---

[1]) Арх. Ю. Р., ч. VII, т. I., № LXXXIV.

[1]) Въ послѣдствіи, въ концѣ XVI в., установилось раздѣленіе Подолья на три повѣта: Каменецкій, Летичевскій и Червоногродскій. Причина неясности вопроса о числѣ повѣтовъ заключается въ неточности отношеній старостъ къ новѣтамъ; когда староства окончательно превратились въ имущества частно-правныя, тогда только возникъ споръ, признавать-ли напр. Барскій повѣтъ повѣтомъ, или староствомъ. До появленія карты г. Яблоновскаго не беремся опредѣлять границы повѣтовъ съ точностію.

Библиотека "Руниверс"

и среднимъ теченіемъ Днѣстра. Съ востока оно совершенно закрыто отъ степей Винницкимъ, а съ ю. в Браславскнмъ повѣтами; ни одна орда не могла достигнуть этого угла, не пройдя наперед во всю длину упомянутые повѣты Литовской Украйны. Съ з. эта часть Подолья примыкала къ населеннымъ внутреннимъ предѣламъ Г'алиціи. Лишь съ юга Днѣстръ отдѣлялъ ее отъ Волошской земли, чрезъ которую и вторгались турецкія полчища. Такая укромность Подолья хотя не спасала его отъ жестокихъ опустошеній (какъ мы видѣли выше), но во всякомъ случаѣ была важнымъ условіемъ бо́льшаго успѣха колонизаціи этой страны: ежеминутныхъ вторженій мелкихъ ордъ (что́ дѣйствовало особенно разрушительно на государственный бытъ Украйны) съ этой стороны не было. Но вообще Подолье правильно раздѣляютъ по условіямъ положенія и защиты на двѣ части: Поднѣстровье и Побужье. Первое, въ которомъ лежалъ *Каменецкій повѣтъ*, было заселено и укрѣплено съ глубокой древности: населенность и культура, возстановленныя здѣсь Коріатовичами и Витовтомъ, пустили уже глубокіе корни. Здѣсь стоялъ Каменецъ: это antemurale Christianitatis, по тогдашнему выраженію, представляло неприступную твердыню, равной которой не было тогда на всей территоріи Польши. Вообще Каменецкій повѣтъ можно-бы не включать въ число украинныхъ, благодаря именно его древнему заселенію и защитѣ Каменца, также основаннаго при Коріатовичахъ.

Къ концу XVI в. твердыни Каменца собрали вокругъ себя значительное населеніе; въ 1570 году въ городѣ было 645 домовъ. Другой городъ того-же повѣта—Смотричъ и въ 70-хъ годахъ былъ не очень виднымъ поселеніемъ (91 домъ). Частновладѣльческіе города (мѣстечки) этого повѣта, отличавшіяся впослѣдствіи (въ 70-хъ годахъ) числомъ и величиною, каковы (Гродекъ имѣвшій въ 1570 году 196 домовъ), Чемеровцы (185), Кудринцы (168), Сатановъ (135), Чернокозинцы (112),—по описи 1530—42 года представляютъ еще незначительныя селенія. Обширныя частновладѣльческія волости по среднему Днѣстру и Смотричу заклю-

Библиотека "Руниверс"

чаютъ въ себѣ довольно большое количество и сельскихъ поселеній, именно въ волостяхъ Гродецкой и Чернокозинской. Но чѣмъ ниже по Днѣстру, тѣмъ дѣло измѣняется къ худшему; такъ Дунаевецкая волость уже напоминметъ украинныя пустыни; находящіеся здѣсь древніе города Бакота и Ушица лежатъ въ развалинахъ.

Приводимъ общій перечень поселеній Каменецкаго повѣта (съ указаніемъ количества плуговъ) по тарифамъ 1530—42 гг. [1]).

Число плуговъ 1530 г.

Лысечъ	2	Устье Чвиклеёвское	3
Жванецъ	3	Соколъ	6
Дунаёвцы	4	Мокша	2
Зеленцы	deserta	Панёвцы	4 1/2
Балина и Новоселка	5	Зобровцы.	3
Тарнава	5	Кобачовцы	4
Вирбка	4	Татары	1/2
Ступницы	1	Островчницы	9
Игуменцы	6	Подгродье.	2
Княже.	2	Гавриловцы	7
Борисковцы	4	Ходоровцы	7
Колчеёвцы.	6	Княгининъ	11
Калинье	2 1/2	Кадеёвцы	4
Безносковцы	5 1/2	Новосельцы	10
Супронковцы	2	Нагоржаны	6
Уробіёвцы.	(1542—vast.)	Крогудецъ.	1
Богавыча	5	Рѣпницы	2
Колибаёвцы	2	Бѣла	1/2
Чвиклеёвцы село	2	Фредровцы	3
Чвиклеёвцы нѣм. права	2	Ласковица	6

[1]) См. Яблоновскаго: „Polska XVI w.“ (Źródła dziejowe, XIX). За болѣе раннее время тотъ-же писатель, имѣвшій въ рукахъ „regestrum fumalium“ 1493 и „resignatio castrorum“ 1494 г. (см. Podole u schyłku XV w.“ въ Ateneum 1880, т. II и III), изъ этихъ актотъ сообщаетъ только, что въ 1493 году во всемъ Подольѣ было 216 селъ и въ нихъ 2354 дыма (стр. 535). Дальнѣйшее движеніе населенія Подолья опредѣляется податными реестрами 1565—66, 1569 г., алфавитнымъ реестромъ селъ воеводства Подольскаго 1578 и 1583 гг. (всѣ эти акты изданы въ указанномъ томѣ Źródła dziejowe), а также люстраціями 1565 г, издаваемыми нами.

Библиотека "Руниверс"

Должекъ 12
Хропотова 1
Руда 4
Пудловцы . . . (1542 deserta) 2
Зиковцы 5
Чіолковцы 1
Голосковъ 1
Кинтинцы 2
Ормяны . . . . . ½
Вишнёвецъ 4
Гричковъ 3
Кудеринцы 4
Лояновцы 7
Зилинцы 1½
Мельница 11
Ольховецъ 9
Устье 10
Подфилипье . . . . . ½
Залучье 1
Поклаки . . (1542 denuo locata) 1
Цыганы 5
Милевцы 2
Ходзіёвцы 3
Ягельница 2
Смайковцы 6
Мизковъ 1½
Залѣсье 1½
Миколаёвцы 2
Лостовцы 5
Лестковцы . . . . . (deserta).
Войтковцы . . . . . } 6
Борисковцы . . . . . }
Пищалинцы 7
Паніовцы 4
Ходиковцы 1
Залѣсье (друг.) 4
Звиняче . . . . (noviter locatum).
Голенищовъ 4
Свирчовцы 1
Маскятовцы 10
Васильковцы или Берлинцы . . . 2½

Бабинцы . . . . . —
Просятковъ 1
Калюсъ . . . (1542 deserta) 2
Студеница . . . (deserta)
Вясечна 3
Кулавы 8
Черная вода 2
Лучниковцы 2½
Ярмолинцы 5
Лосковцы 2
Копынъ 3
Скепцы 3
Олексинцы 3
Сѣкиринцы 8
Харзовцы Charzowcze) . . . 1
Пилатовцы 2
Чернокозинцы 7
Загуковье 2
Глѣбовъ . . . . (deserta) 1
Ушица 8
Тымковъ 1
Кривцы (Krzywcze) . . . deser
Бакота 3
Триховцы 3
Солонковцы 5
Соколовцы 1½
Косовцы . . (1542—deserta) 1
Гроссова 3½
Чистовцы 2
Майниковцы 3
Тыщиловцы 2
Криковъ 5
Ничипя . . . . . ½
Карапчеёвъ } (1542 noviter locat).
Роговцы }
Фурмановцы . . . (deserta)
Залѣсье 4
Нефедовцы 1
Ячковцы . . . . . deser
Кривцы (другое) . . . . . —
Блищешёвцы 1½

Библиотека "Руниверс"

Голозубинцы	(deserta).	Колодродка	9
Черницы (Черниче)	7	Зезолинцы	2
Смотричъ	3	Михалковцы	2
Чирна	—	Вирбка	2
Потеремцы	4	Гродекъ Бедриховъ	4½
Касперовцы, Горигляды	(peste desertata).	Яромирка	1
		Сисковцы (noviter locata).	
Печерно	3	Остапковцы	—
Ольховецъ	6	Завалье	7
Усятинъ	2	Квятовъ (?)	1
Вахновцы	2	Стрыёва (1542 deserta)	5½
Превочье	3	Иваничовцы	
Милеёвцы	9	Борщовъ	(1542 – deserta).
Пятничаны	2	Сатановъ	1
Домановъ	4	Борщовка	1
Сынковъ	6		

Сверхъ того въ 1542 году:

Плуги 1542 года:

Андрониковцы	1	Мышковъ	(deserta).
Борзаковцы	1	Нивра	2
Брезаны	2	Олешковцы	1
Бучая	deserta.	Подчапинцы	1
Чинкова	1	Савинцы	2
Деревяна	—	Сапоговъ, Стрѣлковцы	deserta.
Ярославъ	1½		
Карапчеёвъ другой	1½	Сугай	1
Кохаёвцы	1	Теремцы	1
Комановъ	1	Толсте	1
Козминъ, Кошковцы, Лехновцы, Михалковъ	?	Волковцы	1

Итакъ, въ Каменецкомъ повѣтѣ находимъ 179 поселеній (изъ нихъ въ 1542 г. 15 были пустыми), а въ нихъ 517 плуговъ.

Остальные три повѣта Подолья (Межибожско-Летичевскій, Барскій и Хмельницкій) можно отнести уже къ Побужью, хотя южные предѣлы Барскаго повѣта спускаются до Поднѣстровья.

Библиотека "Руниверс"

Изъ нихъ самый закрытый и, подобно Каменецкому, болѣе обезпеченный, повѣтъ Летичевскій (вмѣстѣ съ Межибожскимъ) представляетъ довольно густо населенную часть Подолья. Въ гор. Летичевѣ послѣ татарскаго опустошенія въ 1558 г. вновь осѣло 156 человѣкъ.

Населенность прочихъ городовъ въ 1530—1569 г. не опредѣляется; въ 1570 — 78 гг. было: въ Летичевѣ 211 домовъ, въ Межибожѣ 273; Плоскировъ (Проскуровъ) имѣетъ въ 1530 г. 10 плуговъ, а въ 1578 г.—23 дома; Черный Островъ, имѣвшій въ 1530 г. лишь 5 плуговъ, въ 1578 г. имѣетъ уже 84 дома; Зиньковъ (который въ 70-хъ годахъ уже причислялся къ этому повѣту) имѣлъ тогда 275 домовъ.—Прочія населенныя мѣста въ 1530—42 г. исчисляются такъ [1]):

а) Въ Межибожскомъ повѣтѣ:

Плуги 1530 года:

Голосковъ	9	Западинцы	3
Масовцы	8	Лесановцы	2
Пироговцы	9	Иккава	?
Пархановцы	4	Ильятка	4
Глезновъ	6	Плоскировъ	10
Копыстинъ	10	Черноостровъ	5
Гриневцы	3½	Голишинъ	6
Климашовцы	1	Грузовица	deser.
Думшинцы	1	Коржовцы	6
Печища	1	Ярославка	7
Моломолинцы	2½	Яниковцы	4
Ходковцы	2	Богдановцы	6
Редыминцы	2	Прелука	1
Микытинцы	3	Русановцы	3
Trczenyecz(?)	8	Головчинцы	3
Спичинцы	1½	Пилявцы	deser.
Митковцы	4	Волосовцы	1
Терешовцы	3	Колыбане	3½
Речинцы	1½	Давидковцы	3
Игнатовцы	4	Ивночинцы (?)	½
Десковцы	1	Рожычна (sic.)	3

[1]) Źrodla Dziejowe, XIX, 166—168.

Библиотека "Руниверс"

Судковцы	5½		Засятковцы		deserta.
Стушинцы	3		Пашковцы		
Аркадіёвцы	3		Клитлена		
Булгаковцы . . . . (1542 des.)	1		Пархановны Напольные . . .		
Ходаковцы	1		Грабовцы	—	1542 года.
Перегинка	2		Матиновцы	3	
Васильковцы	1		Мелешовцы	1	
Свинна, иначе Монастырь. . . .	3½		Плоска, ин. Климковцы . .	1	
Przeadrowcze (?).	2		Весденка	—	
Тыравинцы	1		Жоравлинцы . . . desert.		
Бахматовцы	1				

Итого, Межибожскій повѣтъ въ 1542 г. заключалъ въ себѣ 63 поселенія (изъ которыхъ 8 были пустыми) и въ нихъ 205 плуговъ.

б) Въ Летичевскомъ повѣтѣ:

Плуги 1530 года:

Вирбка	11		Радзеёвцы	2	
Багриновцы	9		Волковинцы	2	
Голенищовъ	2½		Свѣчна	½	
Поповцы	8		Бухновцы	3	
Дьяковцы	11		Чесь	10	
Гарбашовъ	4		Станиславъ		deserta.
Снитовка	4½		Марковцы		
Щодрова	5		Кердановцы		
Сусловцы	3				

Так. обр., въ Летичевскомъ повѣтѣ находимъ 17 поселеній (изъ нихъ три пустыхъ), а въ нихъ 75½ плуговъ.

Средину между Поднѣстровьемъ и Побужьемъ занимаетъ повѣтъ, главнымъ городомъ котораго былъ *Зиньковъ*; но когда древній *Ровъ* возстановленъ былъ изъ развалинъ корол. Боною, то во главѣ повѣта сталъ *Баръ* (новое имя Рва). Повѣтъ спускался къ Днѣстру полосою между Калюсомъ и Мурафою и принадлежалъ къ числу наименѣе обезпеченныхъ со стороны степей, хотя и закрытъ былъ Браславскимъ повѣтомъ. Это тотчасъ сказалось въ спискѣ его поселеній 1530—1542 г. роковыми отмѣтками: „deserta“, и незначительностію прочихъ поселеній, кромѣ Слободки, Деражни и

Библиотека "Руниверс"

Ивановцевъ. Рѣзкій характеръ пустыни имѣетъ особенно область Ладавы.

Поселенія этого повѣта въ тарифахъ 1530—1542 [1]) перечисляются такъ:

Плуги 1530 года:

Нетечинцы	3	Вербовецъ, Ольховецъ	deserta.
Мукаровъ	6	Хрептіёвъ	1
Мукаровъ (др.)	1	Куриловцы	4
Деражня Юрковича	13	Плепелинцы (sic)	deserta.
„ Друнковича	5	Кузелова, Минковцы	deserta.
„ Почешиной	9	Чіолковцы	1
Заинцы	4	Бибехи	3
Новосельце	8	Крутибородинцы	1½
Охримовцы	2	Сухотынцы, Голузинцы	deserta.
Покутинцы	9½	Масныки	2½
Зынечковцы	4	Долиняны	deser.
Малеёвцы	2½	Заинцы	5
Шпскова Лука	2	Губаровъ	deser.
Слободка	21	Соколецъ	2
Ровъ (въ 1542 г. Баръ)	(deser.)	Поповцы	deser
Іолтушковъ	(deser.)	Вояковцы	4
Янецъ	1½	Капущинцы	deser.
Карычинцы	3½	Гринечка	5
Бѣликовцы	3	Галчинцы, Крушковцы, Бокутинцы (sic.), Нестеровцы, Лучинцы, Лоёвцы	deserta.
Ивановцы	9	Карычинцы	3
Коморовцы	1	Глушковцы	5
Бозуковцы	5	Заинковцы	3 (1542 года.)
Дашковцы	deserta.	Армаки	1 (1542 года.)
Карачеевцы	1	Северединёвцы	deser. (1542 года.)
Ладава	deserta.		
Ильяшовцы, Верещатинцы, Конышовъ, Струга, Владеёвцы, Козловъ, Берлинцы, Немыя	deserta.		

[1]) Źródła Dziejowe, XIX, 169—170.

Библиотека "Руниверс"

Итакъ, въ Зиньковскомъ (Барскомъ) повѣтѣ въ 1530 году заключалось 65 поселеній (изъ нихъ 30, т. е. около половины пустыхъ), а въ нихъ 155 плуговъ.

Наконецъ *Хмельницкій повѣтъ* занимаетъ сѣверо-восточный уголъ Подолья и хотя представляется закрытымъ со всѣхъ сторонъ, однако населенъ не болѣе Барскаго: по тарифамъ 1530—42 годовъ въ немъ только 16 поселеній; но по люстраціи 1565 г. здѣсь уже до 30 населенныхъ мѣстъ. Для сличенія съ этою послѣднею (напечатанною нами) приводитъ списокъ поселеній за 1530—42 годы [1]):

Іовче, Трибуховцы, Винниковцы, Лысогорцы, Зиновцы, Куликовъ, Жоравно, Дубова, Крутневъ, Брезни (Березна?), Юладовцы, Кожуховъ, Квириловцы, Задраниковцы, Игуменцы, Черленевцы.

Так. обр., Хмельницкій повѣтъ не можетъ быть введенъ въ общую систему исчисленій населенности въ 1530—42 годы, по отсутствію указаній числа плуговъ; они не указаны потому, что въ то время всѣ доходы Хмельницкаго повѣта были отданы на постройку новаго замка (Хмельника). Во всякомъ случаѣ число поселеній въ немъ самое незначительное, именно 16.

Беря общія цифры для 5 повѣтовъ, находимъ въ Польскомъ Подольѣ (говоря точнѣе—въ Каменецкомъ и Межибожскомъ повѣтахъ) большое количество поселеній, сравнительно съ Литовскими повѣтами. Но не говоря о томъ, что различіе источниковъ (тарифъ и люстрацій) даетъ для сравненія несоизмѣримыя величины, цифры даютъ не совсѣмъ вѣрное впечатлѣніе. Прежде всего надо имѣть въ виду, что почти половина поселеній дышетъ эфемерною жизнію, заключая въ себѣ отъ 1 до 5 поселенцевъ; даже въ 1569 г. на Каменецкій повѣтъ приходилось 78 такихъ селъ, въ которыхъ насчитывалось отъ ½ до 3 плуговъ. Так. обр., переходъ единственнаго поселенца грозилъ прервать каждую минуту жизнь такого села. Дѣйствительно, уловить традицію поселеній на пространствѣ даже полустолѣтія, трудно: нынѣ это село, завтра—пустыня, съ

[1]) Źródła Dziejowe, XIX, 171.

Библиотека "Руниверс"

тѣмъ чтобы послѣзавтра, давъ пріютъ какому-нибудь переселенцу, снова начать невѣрное существованіе.

Какъ естественное послѣдствіе предыдущаго, является значительное количество совсѣмъ пустыхъ поселеній, въ которыхъ или нѣтъ крестьянъ, но сохраняется дворъ владѣльца, или вообще нѣтъ никакой осѣдлости (истребленной врагами), или такихъ, которыя заводятся вновь, но еще не получили поселенцевъ. Такихъ селъ въ 1530—1542 г. было:

въ	Каменецкомъ	пов.	15, т. е.	8%.
„	Межибожскомъ	„	8, „	12%.
„	Летичевскомъ	„	3, „	17%.
„	Зиньковскомъ	„	30, „	48%.
„	Хмельниц. (1565)	„	4, „	18%.

Такое неблагопріятное состояніе дѣлъ мало измѣнилось и потомъ; въ 60-хъ годахъ XVI в. поселенія находятся въ состояніи хроническаго разоренія. Вотъ для примѣра списокъ селъ за 1569 г. по цѣлому Подольскому воеводству, которыя, хотя и значатся населенными, но съ отмѣткою desertata Tartarorum (sic), а именно: Куриловцы, Струга, Лоевцы. Гринечка, Блищеновцы, Михалковцы, Соколовцы, Жоравинцы, Лехновцы, Жучковцы, Зягловка, Монастырь, Бебехи, Зинковцы, Нетечинцы, Рожична, Волковцы, Корытна, Унаровъ, Павликовцы, Калюсъ Нижній, Голозубинцы, Немеринцы, Доброгоща, Олексинцы, Куровка, Охримовцы, Базуковцы, Лошковцы, Бубновка, Мартинковцы, Пустоловка, Мартинковцы (др.), Мордина. Итого, 35 на 336 селеній, т. е. одна десятая часть.

Во всякомъ случаѣ, любопытно было-бы объяснить фактъ множества и дробности поселеній, составляющій характерную черту Подолья. Объясненіе, по нашему мнѣнію, самое достовѣрное, дается характеромъ и источниками мѣстнаго землевладѣнія, котораго коснемся ниже, а здѣсь отмѣтимъ лишь слѣдующее. Утверждаютъ, что на Подольѣ было меньше мелкаго шляхетства, чѣмъ на Волыни; можетъ быть это и такъ; но, сравнительно съ украинными повѣтами Литовскаго государства, здѣсь, на Подольѣ, не-

Библиотека Руниверс

сравненно больше мелкихъ частныхъ владѣльцевъ. Въ тарифахъ и люстраціяхъ пол. XVI в. приводится до 176 фамилій по Подольскому воеводству, при чемъ каждая фамилія могла состоять и состояла изъ нѣсколькихъ отдѣльныхъ владѣльцевъ. Полагая по меньшей мѣрѣ два владѣльца на одну фамилію, получимъ, 352 владѣльца на 336 поселеній воеводства (въ 1569 г.). Слѣдуетъ однако помнить, что здѣсь были и церковныя владѣнія, напр. обширныя владѣнія католическаго епископа (до 10 селъ), мон. св. Николая, нѣкоторыхъ правосл. церквей (протопопа Каменецкаго). Нужно также имѣть въ виду, что западное Подоліе, не менѣе Волыни, было страною обширныхъ магнатскихъ владѣній: западныя части его (которыя именно намъ слѣдуетъ выдѣлить изъ итоговъ нашего изслѣдованія, какъ не относящіяся къ украинымъ мѣстностямъ) заняты владѣніями такихъ „можновладцевъ“, какъ Язловецкіе (владѣвшіе болѣе чѣмъ 30 поселеніями). Почти все западное Подолье относится къ магнатскимъ имуществамъ. Так. обр. мелкія владѣнія сосредоточиваются въ среднихъ и восточныхъ— собственно украинныхъ повѣтахъ. Здѣсь иногда цѣлая многочисленная фамилія владѣетъ 1 или двумя плугами; а часто остается со всѣмъ безъ крестьянъ.—Всѣ они, однако (изъ цѣлей политическихъ болѣе, чѣмъ культурныхъ) получили участки земли для заселенія и поневолѣ держатся на мѣстахъ, не имѣя другаго выхода.

Населенность Подолья не можетъ быть выведена съ полною точностію, не смотря на кажущуюся полноту относящихся сюда данныхъ, ибо нельзя установить точнаго метода для вычисленія, не имѣя твердыхъ основаній для опредѣленія отношенія числа „плуговъ“ къ числу жителей. Въ источникахъ иногда два крестьянина (хозяина) соотвѣтствуютъ одному плугу; напр. въ 1565 г. въ Деражнѣ считается 7 плуговъ, „1—отсутствуетъ, потому что 2 человѣка убѣжали“ [1]); иногда даже 3 крестьянина полагаются въ 1

[1]) Źrodła Dziejowe, XIX, стр. 195.

Библиотека "Руниверс"

плугъ; напр. въ Лукѣ тогда же 1 плугъ пустуетъ, потому что „tres cmetones fugam dederunt“ [1]); иногда же напротивъ 1 плугъ занимаетъ 1 крестьянинъ; такъ тогда же въ Гавриловцахъ „три плуга пустуютъ, потому что три крестьянина убѣжали въ Валахію“ [2]).

До какой степени шатко это основаніе для счисленія населенія, показыкаетъ слѣд. примѣръ: въ 1565 г. въ с. Нагоржанахъ: „два плуга уничтожились, потому что въ предшествущемъ году въ этомъ селѣ была моровая язва, отъ которой умерло *около 60* (sic) человѣкъ“ [3]).

Болѣе точности надо было бы ожидать отъ сличенія цифръ тарифъ и люстрацій за одинъ и тотъ-же годъ (когда такое совпаденіе есть). Такъ у насъ есть люстраціи и тарифы 1565; въ первыхъ изчисляются поименно жители коронныхъ селъ; во вторыхъ указюется въ тѣхъ же селахъ число плуговъ. Однако и здѣсь мы находимъ большое разнообразіе. Возмемъ примѣры: с. Щодрова по люстраціи имѣетъ 16 „господаровъ“, по тарифѣ—7 плуговъ; Карачинцы Римовы—19—7; Глѣбовъ—15—8; Крутибородинцы—6—3; Новосельце—21—10.

Полагая среднимъ числомъ по 2 хозяина на 1 плугъ, считаемъ возможнымъ положить на 1 плугъ десять душъ об. пола.— При такомъ разсчетѣ было бы сельскихъ жителей въ 1530—1542 гг.

въ Каменецкомъ пов. 5170 душъ.
„ Межибожскомъ „ 2050 „
„ Летичевскомъ „ 750 „
„ Зиньковскомъ „ 1550 „
въ Хмельницкомъ (по люстраціи 1565 г.) (463 хоз.) 2315.

Городское населеніе за указанные годы не можетъ быть опредѣлено по недостатку данныхъ; въ 1570 г. находимъ въ городахъ:

---

[1]) Ibid.
[2]) Ibid. стр. 194. См. еще стр. 191 (Климковцы).
[3]) Ibid. стр. 192.

Библиотека "Руниверс"

Каменцѣ . . .	(645 домовъ)	3225	душъ.
Смотричѣ. . .	(91) „	455	„
Летичевѣ . . .	(211) [1]) „	1055	„
Межибожьѣ . .	(273) „	1365	„
Барѣ	(371) „	1855	„
Хмельникѣ . .	(334) „	1670	„

Въ 1565 г. (по люстраціи) было:

въ Хмельникѣ (270 дом.)—1350 душъ.
„ Барѣ . . (290 дом.)—1450 „

Выдѣляя одни собственно-украинные повѣты (Летичевскій, Зиньковско-Барскій и Хмельницкій), получаемъ такія общія цифры населенія ихъ за 1530—1565 г.:

Летичевскій.	. 1530	душъ.
Зиньковскій.	. 3000	„
Хмельницкій	. 3985	„
Всего.	. 8515	душъ.

Сравнивая однородные повѣты Польскіе и Литовскіе, напр. Хмельницкій и Винницкій находимъ, что въ послѣднемъ въ 1545 г. было крестьянъ 4250 (а съ городскими крестьянами 4810) и городскихъ жителей 1365 (въ 1552 г. 2145), а всего 5615, что значительно превосходитъ населеніе Хмельницкаго повѣта (3985) и приближается къ населенію Каменецкаго. Другихъ, болѣе полныхъ, даиныхъ для сравненія относительно Литовскихъ повѣтовъ мы не имѣемъ.

Болѣе обильныя свѣдѣнія, которыя мы имѣемъ для исторіи заселенія Подолья, позволяютъ намъ привести нѣсколько данныхъ для опредѣленія *постепеннаго движенія успѣховъ засселенія* за 100 лѣтъ. А именно число сельскихъ и крестьянскихъ участковъ цѣлаго воеводства выражается въ слѣд. цифрахъ:

[1]) Въ 1558 г. (см. выше) въ немъ было 156 домовъ, т. е. 780 душъ.

Библиотека "Руниверс"

Г О Д Ы.	Число селъ.	Число дымовъ, плуговъ, или лановъ.
1493	216	2354 дымовъ
1530—1542	374	1030 плуговъ
1563	—	2440 лановъ
1565—66	406	?
1569	336	1422 „
1576	—	1424 „
1578	650	? „
1583	421	2021 „
1588	—	2112 „

Представленыя цифры во всякомъ случаѣ не даютъ твердыхъ основаній для выводовъ, однако съ нѣкоторою вѣроятностію указываютъ:

а) Что въ теченіи ста лѣтъ какъ число селеній, такъ и обработанныхъ участковъ возросло почти въ два раза (если принимать дымъ за хозяйство одного крестьянина, а плугъ и ланъ за два хозяйства).

б) Что увеличеніе числа селеній не всегда сопровождается увеличеніемъ числа народонаселенія (напр. 1530—42 г.), чѣмъ и подтверждается наша мысль объ искусственномъ увеличеніи поселковъ чрезъ раздачу земель польскимъ шляхтичамъ.

Библиотека "Руниверс"

III.

Способы заселенія.

Недостаточность успѣховъ колонизаціи объясняется несоотвѣтствіемъ мѣръ и способовъ колонизаціи съ силою опустошеній. Что касается до Литовской украйны, то со времени уничтоженія Кіевскаго княжества здѣсь ослабляются правительственныя мѣры для защиты страны (разумѣемъ постройку и исправное содержаніе замковъ); ослабляются городскія общины чрезъ разложеніе ихъ личныхъ и имущественныхъ средствъ; искуственно развивается землевладѣльческій классъ въ ущербъ городскихъ общинъ и государственныхъ средствъ; наконецъ сюда надо присоединить невниманіе къ частной свободной колонизаціи, такъ называемой козацкой. Въ нижеслѣдующихъ страницахъ мы должны точнѣе и подробнѣе обозначить указанные способы колонизаціи.

Правительственная колонизація. Замки. Служилое населеніе. Постройка и надлежащее содержаніе замковъ было важнѣйшимъ условіемъ успѣховъ колонизаціи. Замокъ и примыкающій къ нему городъ (острогъ) были не только главными, но часто единственными постоянными поселеніями повѣта; прн нашествіи враговъ все окрестное населеніе, оставляя свои жилища на произволъ судьбы, сбѣгалось въ острогъ и замокъ; послѣ опустошительнаго набѣга замокъ, выдержавшій осаду, оставался одинокимъ оазисомъ среди пустыни. Мѣстные жители ставятъ постройку замковъ въ тѣснѣйшую связь съ возникновеніемъ селъ: „еслибы замокъ Звенигород-

Библиотека "Руниверс"

скій былъ опять возстановленъ (говорили Браславляне въ 1545 г.), то и села могутъ осѣсть". Съ паденіемъ Звенигородскаго замка всѣ села отъ Браславскихъ границъ до Черкасъ были уничтожены. Поэтому главнѣйшею задачею правительства должно было служить укрѣпленіе степныхъ границъ постройкою замковъ, или какъ говорили на сѣврѣ, острожковъ, и снабженіе ихъ постоянными гарнизонами. Дѣятельность этого рода не только начата была, но и велась довольно успѣшно еще въ древнѣйшія времена при первыхъ князьяхъ Рюриковичахъ, которые уже опоясали южную границу укрѣпленіями по Сулѣ, Роси, Деснѣ и Трубежу. Затѣмъ тоже было задачею дѣятельности Ольгерда и Витовта (какъ указано уже нами въ своемъ мѣстѣ), причемъ кольцо укрѣпленій было даже раздвинуто далѣе къ югу (до береговъ Чернаго моря). Въ такомъ же состояніи поддерживались укрѣпленныя мѣста и при кіевскихъ князьяхъ Олельковичахъ.

Но съ паденіемъ кіевскаго княжества указанная дѣятельность государства, видимо, ослабѣла: не только отдаленныя укрѣпленія Черноморскія (Очаковъ и др.) были завоеваны татарами и остались въ ихъ рукахъ, но и болѣе внутренніе замки или совершенно упали и были уничтожены, или поддерживались плохо. Виленское правительство смотрѣло на Русь и Волынь какъ бы на чуждыя страны; оно выходило изъ апатіи лишь тогда, когда чрезъ нихъ врагъ вторгался во внутреннія литовскія области. Исправленіе замковъ и защита ихъ были предоставлены собственнымъ средствамъ мѣстнаго населенія, съ весьма незначительнымъ и случайнымъ участіемъ центральнаго правительства. Въ этомъ отношеніи оно далеко уступаетъ Московскому правительству, которое признало защиту границъ отъ татаръ самою жизненною своею задачею; а задача тамъ была еще труднѣе: приходилось защищать огромное пространство отъ Волги до Днѣпра.

Въ Литовскомъ государствѣ отъ временъ кіевскихъ князей Рюриковичей и первыхъ Литовскихъ уцѣлѣли три линіи замковъ: сѣверная—по Деснѣ, Днѣпру и Припети; другая средняя—отъ

Библиотека "Руниверс"

устьевъ Десны въ глубь страны къ верховьямъ Роси и Тетерева; третья южная—отъ нижняго Днѣпра чрезъ верхній Бугъ до Днѣстра. Линія по Сулѣ, т. е. на лѣвой сторонѣ Днѣпра, была совершенно оставлена. На первой изъ упомянутыхъ находились замки: Любечь, Мозырь, Овручь; на второй: Остеръ, Кіевъ и Житомиръ; на третьей: Каневъ, Черкасы, Звенигородъ, Винница и Браславль (линія заканчивалась въ Польскомъ Подольѣ Баромъ и Каменцемъ).

Вотъ все, что уцѣлѣло изъ прежнихъ укрѣпленій древне-Кіевскаго и древне-Литовскаго періода. Но и указанныя линіи въ XVI в. уже были прорваны во многихъ мѣстахъ широкими брешами; такъ въ средней линіи прежніе города—Бѣлгородъ, Василевъ, Котельня, Гуляльники, Раставица существуютъ или въ видѣ пустыхъ городищъ, т. е. остатковъ насыпей, по которымъ люди XVI в. удивлялись ихъ прежней величинѣ и значительности, или въ видѣ селищъ, или наконецъ въ видѣ открытыхъ селъ [1]).

На третьей линіи, какъ сказано, вовсе нѣтъ укрѣпленій по Сулѣ; а на правомъ берегу Днѣпра уже нѣтъ Звенигорода, о чемъ съ такимъ сожалѣніемъ говорятъ жители Браслава люстраторамъ 1545 года, указывая, что чрезъ такой прорывъ прекращается непосредственное сообщеніе при-Бужскихъ замковъ съ Черкасами и Каневомъ, и что возстановить Звенигородскій замокъ совершенно необходимо. Но и уцѣлѣвшіе замки содержались довольно небрежно.

Общій типъ замка представлялъ зданіе весьма немудрой и необширной постройки; онъ состоялъ изъ стѣнъ дубовыхъ или сосновыхъ, раздѣленныхъ на участки или городни, въ разныхъ городахъ различной высоты и не одинаковой длины (до 4 саженъ, какъ въ Кіевскомъ замкѣ). Стѣны обмазывались снаружи глиною; иногда замокъ строился въ двѣ стѣны, между которыми набивалась глина. Углы замка состояли изъ „вежъ“, т. е. башенъ, число которыхъ соразмѣрялось съ обширностію замка (5, 6, въ Кіевѣ даже 15). Башни были 6-ти-угольныя и 4-хъ-угольныя. „Стрѣльба“

[1]) Арх. Ю. Р. Ч. VII, т. I. № XVII.

Библиотека "Руниверс"

въ нихъ (т. е. амбразуры) устраивалась въ три линіи: внизу, въ серединѣ и вверху башни. Вообще замокъ представлялъ разширенный типъ жилаго двора.

Внутри замка находились помѣщенія для храненія оружія и пороха (шпихлеры); около стѣнъ пристраивались два-три жилища (свѣтлицы и коморы) для постоянныхъ служилыхъ людей; затѣмъ церкви—одна или нѣсколько (въ Кіевѣ 4), погреба для имущества сбѣжавшихся въ осаду, а въ большихъ замкахъ даже нѣсколько домовъ для служилыхъ людей и особо важныхъ лицъ повѣта (въ Кіевѣ 4 дома). Необходимою принадлежностью внутренности замка былъ колодезь, ибо осажденные могли разсчитывать только на воду внутри укрѣпленія; но во многихъ замкахъ не могли добраться до почвенной воды и колодезей или вовсе не было, или они не давали достаточно воды. Существенную принадлежность замка составляетъ подъѣздной подъемный мостъ, ведущій черезъ ровъ къ воротамъ замка.

Вооруженіе замка состояло изъ орудій („дѣлъ“), гаковницъ, кіевъ желѣзныхъ, „изъ которыхъ стрѣляютъ“, и пуль къ нимъ. Въ каждомъ замкѣ сохранялся запасъ желѣза, свинцу, селитры, сѣры, камня и бревенъ (для удара по взлѣзающему непріятелю). Въ „свирнѣ“ хранился провіантъ, т. е. правильнѣе долженъ бы храниться. Но и въ самомъ исправнѣйшемъ, т. е. Кіевскомъ замкѣ ревизоры 1552 г. нашли сваленную громаду „мяса свиного, сгнившаго, что и собаки не ѣдятъ“.

Новая постройка замка должна была совершаться на правительственныя средства, а поправка на средства мѣстнаго староства и всего окрестнаго населенія. Но центральное правительство лишь изрѣдка заботилось объ этомъ серьезно.

Наибольшее вниманіе было обращено на *Кіевскій замокъ*; послѣ разрушенія его Менгли-Гиреемъ въ 1482 г. Казимиръ IV прислалъ сюда Богдана Андреевича, бывшаго воеводу Троцкаго съ 40 тысячнымъ войскомъ. Тогда начато было возстановленіе замка посредствомъ наряда рабочихъ изъ Полѣсскихъ волостей

Библиотека "Руниверс"

поднѣпровскихъ и задесенскихъ, откуда было пригнано 20 тысячъ топоровъ. Окончаніе работъ совершено при воеводѣ Юріѣ Путятичѣ, подъ надзоромъ Богдана Шепелевича, который „Кіевъ выше поднялъ, хорошо застроилъ и на мѣрѣ его поставилъ“. Новопостроенный замокъ успѣлъ сгнить въ 1-й половинѣ XVI в., когда вообще украинныя мѣста оставались въ небреженіи. „Есть (говоритъ Михалонъ) знаменитый городъ и крѣпость Кіевъ, который, впрочемъ, пренебрегается, какъ и другіе“.—При воеводѣ князѣ Пронскомъ въ 1541 г. опять приступлено было къ его перестройкѣ и опять посредствомъ натуральныхъ работъ при-днѣпровскихъ (Бѣлорусскихъ) волостей, что возбуждало въ тамошнихъ жителяхъ ропотъ и непослушаніе; жители Свислоцкой волости, сгоняемые на работу, явились въ Кіевъ только въ половинномъ числѣ (35 вмѣсто 60), и не пригнали по Днѣпру требуемыхъ матеріаловъ: и самъ державца Свислоцкій не явился съ ними. Прибывшіе, срубивъ 15 городень, разбѣжались и оставили невыстроенными остальныя 23. Потомъ замокъ кое-какъ оконченъ и предсталъ предъ люстраторами въ половинѣ XVI в. новенькимъ и довольно исправнымъ (см. „Słown. geogr. król. Polsk.“, слово Kiów). Тѣмъ не менѣе уже люстрація 1552 г. отмѣчаетъ, при описаніи этого замка, нѣсколько существенныхъ неисправностей.

Житомирскій замокъ пришелъ въ совершенный упадокъ съ того времени, когда „Менгли-Гирей царь взялъ городъ и опустошилъ при Казимирѣ королѣ“ [1]). Но при великомъ князѣ Александрѣ замокъ, повидимому, былъ, уже въ довольно исправномъ состояніи: въ немъ были уже тогда такія большія пушки, что „ребята малые, влезая въ нихъ, играли тамъ въ бабки“ [2]). Великій князь Александръ, отправляясь съ войскомъ къ Браславу, повѣсилъ на башнѣ огромный колоколъ ратный, выше роста человѣческаго; очевидно никакихъ другихъ, болѣе существенныхъ улуч-

[1]) Арх. Ю. Р. ч. VII, т. I. стр. 135.

[2]) Ibid.

Библиотека "Руниверс"

шеній замокъ не требовалъ тогда. При Сигизмундѣ I, во время управленія Житомиромъ старосты Дмитрія Александровича Кмиты, замокъ сгорѣлъ отъ случайной причины; оставшееся имущество, именно металлъ отъ колоколовъ и пушекъ, иконы и прочее разобрали сосѣдніе владѣльцы; болѣе всѣхъ воспользовался князь Константинъ Острожскій, забравши уцѣлѣвшія вещи въ свой Полонскій замокъ: всего онъ отвезъ 20 возовъ вещей изъ Житомира. Возстановленіе замка начато бискупомъ Познанскимъ Янушемъ и княземъ Пронскимъ. При старостѣ князѣ Богушѣ Ѳедоровичѣ Корецкомъ въ 1544—45 году новая отстройка замка была окончена; она произведена на счетъ государственной казны; распоряженіе постройкою было поручено пану Семену Бабинскому.

Такимъ образомъ замокъ, вновь отстроенный предъ самой люстраціей 1545 года, однако найденъ люстраторами въ состояніи весьма неудовлетворительномъ: крыши на башняхъ дырявыя; вездѣ протекаетъ дождь; „покрытіе на всѣхъ обланкахъ весьма худо, только по одному гвоздю прибито въ доскѣ и еще году нѣтъ..., а дыры есть и на многихъ мѣстахъ каплетъ“. Пушекъ на башни уставить нельзя, а обращаться съ ними пушкарямъ крайне неудобно. „Глины положено мало; всей глины едва будетъ на ладонь“. При добываніи ея вся замковая гора попорчена въ трехъ мѣстахъ глубокими ямами, гдѣ можетъ скрыться нѣсколько человѣкъ и оттуда штурмовать замокъ. Объемъ замка уменъ такъ, что между откосомъ горы и стѣною замка оставлено свободное пространство, которымъ можетъ воспользоваться непріятель, а когда осажденные, станутъ обороняться камнями и колодками, то „это все останется тутъ-же подъ стѣною и не можетъ скатиться съ горы“.

На башняхъ и обланкахъ нѣтъ никакихъ матеріаловъ для обороны, ни камня, ни кола, ни колодокъ; „такъ просто замокъ начерно выстроенъ и брошенъ“. Жители разсказывали люстраторамъ, что часто когда находитъ вѣтеръ, то сдираетъ верхи. Новоотстроенный замокъ остался безъ подъѣзднаго моста, потому что Бабинскій перенесъ воротную башню на другое мѣсто и поставилъ

Библиотека "Руниверс"

ее выше; так. обр. приходилось ставить новый мостъ выше прежняго на ростъ человѣка; и его уже нельзя было установить на простыхъ столбахъ, а слѣдовало строить на фундаментѣ; отъ постройки такого моста рѣшительно отказались мѣстные бояре и мѣщане по своему убожеству; тѣ и другіе представили королевскія грамоты, освобождающія ихъ отъ мостовой работы. При постройкѣ замка было рѣшено и мостъ строить на казенный счетъ; и уже были приготовлены столбы для него и договорены рабочіе (за 30 копъ грошей); но затѣмъ староста кн. Корецкій представилъ вел. князю, что мостъ долженъ быть выстроенъ работою земянъ и мѣщанъ; все, что́ было уже приготовлено для моста, пропало. Мѣщане дѣйствительно приступили было къ постройкѣ моста и даже совсѣмъ окончили свою половину, но намѣстникъ князя-старосты все сдѣланное ими порубилъ и пожогъ. При люстраторахъ въ 1545 г. нельзя было не только возомъ проѣхать въ замокъ, но и пѣшій долженъ пробираться ползкомъ; „при нашествіи непріятеля окрестные обыватели, не имѣя возможности пробраться въ замокъ, должны будутъ со своимъ имуществомъ утекать до лѣсу“. Воды въ замкѣ нѣтъ; правда, подъ замкомъ есть рѣчка Каменка, но спускъ къ ней съ высокой горы весьма труденъ и небезопасенъ отъ непріятеля; строитель-бискупъ провелъ было въ замокъ воду изъ рѣчки Рудавки, но для этого ровъ около замка отъ города очень малъ.—Провіанту въ замкѣ нѣтъ ни зерна; мѣщане отозвались, что у нихъ у самихъ ничего нѣтъ; они сами ѣздятъ покупать продукты на Волынь и на Подолье, за что́ съ нихъ берутъ мыта непомѣрныя; староста также заявилъ, что ему не только не съ чѣмъ запереться въ замкѣ отъ непріятеля, но нечего ѣсть и въ мирное время. Доходовъ у замка никакихъ, кромѣ двухъ мельницъ: на Тетеревѣ и на Каменицѣ. Мѣщане ничего не даютъ на замокъ, кромѣ того что сѣно косятъ одинъ день въ году.—Вооруженіе замка состояло въ 1545 году изъ одной небольшой пушечки, которая стояла на башнѣ, двухъ сарпатинъ желѣзныхъ неокованыхъ, которые стояли на землѣ, и 3-го, который хранился въ за-

Библиотека "Руниверс"

насѣ, 27 гаковницъ, годныхъ къ стрѣльбѣ, и 11 гаковницъ обгорѣлыхъ негодныхъ, изъ старосвѣтскаго кія, негоднаго для стрѣльбы, и 17 ручницъ обгорѣлыхъ и непоправленныхъ. Пороху всего вѣсомъ около 3 камней, а ручного пороху нѣтъ ни зерна, между тѣмъ какъ въ немъ-то была особенная надобность, потому что всѣ земяне и мѣщане имѣютъ свои ручницы и хорошо умѣютъ стрѣлять, а пороху не имѣютъ. Олова нѣтъ ни куска. Пушкарь одинъ, да и тотъ отказывается служить за такое жалованье, какое онъ получалъ (6 копъ гр.). Замокъ слишкомъ великъ для такого малаго числа людей, которые его окружаютъ, и которые не могутъ его оборонить въ часъ осады.

Въ 1552 году замокъ предсталъ предъ новыми люстраторами далеко не въ лучшемъ и не въ исправнѣйшемъ видѣ: около замка въ нѣхоторыхъ мѣстахъ, „дыры подъ стѣною, такъ что кошки или даже песъ подъ стѣну можетъ пролѣзть“; кое-гдѣ глина поотпадала на пядь, а въ другихъ мѣстахъ и на двѣ пяди отъ земли. По прежнему не было въ замкѣ ни воды, ни колодезя. Единственная пушечка пришла въ окончательную негодность: въ ней двѣ дыры. Только новый въѣздной мостъ, построенный на государственный счетъ, составляетъ замѣтное улучшеніе.

Замокъ Браславскій, сожженный воеводою Волошскимъ (по другимъ свѣдѣніямъ самими мѣстными жителями), былъ вновь укрѣпленъ великимъ княземъ Александромъ, въ 1497 году, при личномъ присутствіи его, когда онъ пріѣзжалъ сюда со всею землею Литовскою, отправляясь въ походъ по тайному договору со своимъ братомъ королемъ Польскимъ. Съ тѣхъ поръ онъ стоялъ безъ исправленій около 50 лѣтъ, когда, наконецъ, при управленіи князя Ильи Константиновича Острожскаго, вел. князь (Сигизмундъ I) приказалъ вновь перестроить замокъ на свой счетъ, выдавши для того 700 копъ грошей изъ государственнаго казначейства. Староста, получивши эти деньги, построилъ двѣ части замка своими людьми, а третью часть принудилъ дѣлать насильственно мѣстныхъ земянъ и мѣщанъ. Укрѣпленіе въ 1545 году состояло изъ 26

Библиотека "Руниверс"

деревянныхъ городень и 6 башень (изъ нихъ 11 городень, и двѣ башни построены земянами и мѣщанами „за мученіемъ князя Ильи“). Работу князя Ильи додѣлывалъ князь Пронскій. Результаты такого строительства были печальны. Башни лишены помостовъ, городни дверей, кое-гдѣ недостаетъ крыши, такъ что „дождь протекаетъ и зданіе гніетъ“. Замокъ не имѣлъ ни сторожей, ни кликуновъ, ибо издавна сторожовщина шла съ нѣкоторыхъ селъ, которые запустѣли; подстароста нанималъ только двухъ слугъ, которые смотрѣли за воротами. Воды въ замкѣ нѣтъ; стали копать колодезь, да не докопались. Нуженъ былъ мостъ черезъ рѣку Пуцовку, ибо мѣщанамъ, которые живутъ за Пуцовкою, пѣшимъ трудно взобраться на замковую гору, а возомъ и конемъ взъѣхать совсѣмъ нельзя.—Замокъ былъ очень малъ по количеству жителей; не только половина ихъ, но и 3-я часть не могла помѣститься въ немъ со своимъ имуществомъ въ случаѣ нападенія. Староста предлагалъ для разширенія замка замѣнить деревянныя городни плетневыми; лишь бы потолще ихъ обмазать глиною: „тогды досыть твердости будетъ“... Замокъ былъ вооруженъ двумя пушками большими, четырьмя полевыми и 28 гаковницами; нѣкоторыя пушки дырявы; колеса у нихъ плохи и шины пораспадались; ручницъ нѣтъ ни одной, а только кіи старосвѣтскіе. „Провіанту нѣтъ ни зерна, и никто не знаетъ, откуда его достать“.

Такое состояніе замка и было причиною взятія его Девлетъ-Гиреемъ въ 1551 году: колодезя въ замкѣ не было и тогда; „безводье“ принудило къ сдачѣ немногочисленныхъ защитниковъ замка; оружіе было забрано ханомъ, а самый замокъ и городъ сожжены, такъ что люстраторамъ 1552 года нечего было описывать въ немъ [1]). Впрочемъ, въ томъ же 1552 году Сигизмундъ Августъ исправилъ замокъ и снабдилъ его сильнымъ гарнизономъ [2]).

Замокъ Вѣница на рѣкѣ Бугѣ, вновь построенный въ 1512 г., окруженъ былъ, по обычаю, деревянною стѣною, состоящею изъ

[1]) См. № VII.

[2]) Słown geogr. król. Polsk. I, 333.

Библиотека "Руниверс"

30 городень и 3 башень (въ 1552 году ихъ было уже 5). О состояніи замка въ 1545 году ревизоръ отзывается такъ: „Я радъ бы описать, какая городня хороша, и какая худа, и что слѣдуетъ исправить, но и во всемъ замкѣ нечего похвалить: онъ весь опалъ и погнилъ, обмазка вся поопадала; всходовъ и дверей нѣтъ. Къ тому же онъ очень малъ и сдѣланъ изъ тонкаго дерева. Не только людямъ во время прихода непріятеля негдѣ запереться, но и скотъ страшно запереть; я (говоритъ ревизоръ) съ начала жизни не видывалъ такого простаго и слабаго замка украинnаго“.

Ревизоръ усмотрѣлъ другое, гораздо удобнѣйшее, мѣсто для новаго замка, недалеко отъ стараго; тамъ рѣка Бугъ образуетъ луку, обтекаемую почти со всѣхъ сторонъ рѣкою; но земяне и мѣщане заявили, что не въ состояніи строить вновь или перестроивать замокъ; „што можемъ людми своими уробити, того ся не одмовляемъ, а на прибавленіе того замку и твердѣйшую а моцнѣйшую роботу не будетъ ли ласки и помощи господарскіе“. Въ 1558 г. новый замокъ былъ, дѣйствительно, построенъ и мѣщанамъ приказано было переселяться къ нему [1]).

Въ 1545 г. городъ былъ вооруженъ двумя пушками небольшими литыми. Изъ одной можно стрѣлять, хотя у ней конецъ оторвался и заправленъ желѣзомъ; она стоитъ на мосту; а другая пушка на башнѣ; изъ нея не безопасно стрѣлять. Кромѣ пушекъ есть 26 желѣзныхъ гаковницъ. Къ этимъ орудіямъ пуль каменныхъ, облитыхъ желѣзомъ, было 19, а для гаковницъ 40. Что касается до провіанта въ крѣпости, то староста заявилъ люстраторамъ 1545 года, что не задолго передъ тѣмъ онъ нривезъ изъ своихъ имѣній нѣсколько дѣсятковъ возовъ живности, муки, гороху, крупы, мяса и пшена, а болѣе не знаетъ—откуда взять; нѣтъ при замкѣ ни пашни, ни огородовъ; есть двѣ мельницы, но онѣ „когда великая вода,—не мелютъ; а когда вода высохнетъ, тогда опять молоть не могутъ“. Земяне заявили ревизору, что „когда насту-

[1]) А. Ю. и З. Р. II, № 132.

Библиотека "Руниверс"

питъ опасность, то каждый для себя привезетъ провизію въ замокъ, а теперь, когда нѣтъ надобности, то никто ничего не держитъ".

Замокъ Каневскій былъ вновь отстроенъ при Евст. Дашкевичѣ „добродержавцами", т. е. жителями Полѣсскихъ при-днѣпровскихъ волостей, въ 1535 году. Однако черезъ 17 лѣтъ, т. е. къ 1552 г. онъ пришелъ уже въ ветхость: дерево погнило и попадало; по бланкамъ нельзя ходить; „что не попадало, то отъ вѣтру колышется". Изъ волостей при-днѣпровскихъ было пригнало сверху Днѣпра дерево на исправленіе замка, но оно покидано на берегу недалеко отъ воды; часть его уже снесла вешняя вода; остальная часть погнила отъ воды, а остальное разобрано жителями и сожжено. Староста отозвался, что онъ не имѣетъ средствъ прибрать это дерево. Около замка гора, съ которой легко непріятелю обстрѣливать его внутренность; на этой горѣ валы; то было „стародавнее городище", въ 1552 г. уже покинутое и не защищаемое.

Наконецъ *Черкасскій замокъ*, наиболѣе важный по своему боевому положенію внутри степей, въ XV в. содержался съ большею исправностію; но крайней мѣрѣ въ эпоху повсемѣстнаго опустошенія Украины Менгли-Гиреемъ въ 1482 году, онъ не только уцѣлѣлъ, но Черкашене, подъ предводительствомъ Матвѣя Кмиты, разбили татаръ. Замокъ поддерживался и въ началѣ XVI в. при Ев. Дашкевичѣ, который „исправилъ Черкасскій замокъ, приспособилъ его къ долговременной оборонѣ, установилъ конную стражу, которая производила разъѣзды въ степяхъ" [1]). Но при преемникахъ Дашкевича и этотъ замокъ подвергся одинаковой участи съ прочими украинными замками. Около 1549 г. пришлось перестраивать его вновь обыкновеннымъ способомъ обязательнаго труда „добродеревцевъ", т. е. жителей верхнихъ поднѣпровскихъ волостей, подъ руководствомъ Могилевскаго державцы Ѳедора Баки. Однако поправка оказалась далеко не вполнѣ удовлетворительною: двѣ

[1]) Słown. geogr. Król. Polsk. I, str. 804.

Библиотека "Руниверс"

городни не накрыты; все зданіе замка понижено, такъ что человѣкъ, стоящій на землѣ, можетъ палкою достать до бланкованья. Мостъ передъ замкомъ утлый, наклонился и долженъ быть перенесенъ на другую сторону. Гора подъ замкомъ начала обваливаться; съ другой стороны — отъ степей ровное мѣсто, незащищенное рвомъ.—Ревизоры 1552 г. нашли, что староста на свои личныя потребности забралъ значительную часть свинцу, селитры и сѣры. Равн. обр. онъ забралъ все хранившееся въ замкѣ жито частію въ свою пользу, частію роздалъ въ долгъ. Въ люстраціи все это отмѣчается какъ дѣло обыкновенное и только возлагается обязанность на старосту вернуть взятыя вещи какъ можно скорѣе.

При такомъ состояніи дѣла укрѣпленія границъ въ Литовскомъ государствѣ, неудивительно, что Московское правительство сочло необходимымъ вмѣшаться въ него, ради собственной защиты отъ общаго врага. Но это, разумѣется, возбудило лишь соперничество въ Литовскомъ правительствѣ. Въ 1556 году князь Дмитрій Вишневецкій, отъ имени Московскаго правительства, основалъ укрѣпленіе на островѣ Хортицѣ. Вслѣдъ затѣмъ знаменитый князь—козакъ вошелъ въ сношеніе и съ королемъ Сигизмундомъ-Августомъ, обѣщая держать этотъ замокъ отъ его руки, лишь бы ему скорѣе прислали военную помощь людьми и оружіемъ. Король призналъ важность этого замка въ порогахъ, впрочемъ лишь для того, „чтобы усмирить вредныхъ лихихъ людей и успокоить государство“, то-есть не для защиты отъ татаръ, а отъ своихъ же козаковъ. Однако, ни людей, ни оружія въ помощь Вишневецкому дано не было, и его замокъ былъ взятъ татарами. Непостоянный князь авантюристъ, вѣроятно раздраженный этимъ, захватилъ было Черкасы и Каневъ на имя Московскаго царя, но возвратилъ по приказанію Московскаго правительства. Изъ письма короля Сигизмунда-Августа къ Вишневецкому узнаемъ „объ умыслѣ великаго князя Московскаго строить города на нашемъ (Литовскомъ) грунтѣ“ [1]). Мысль эта не была оставлена и въ 1559 году, когда король

[1]) Ак. Юж. и Зап. Рос, II, № 130.

Библиотека "Руниверс"

письмомъ изъ Кракова спѣшилъ увѣдомить свою Виленскую Раду, что, по извѣстіямъ изъ Кіева, великій князь Московскій собирается строить замокъ на урочищѣ Монастырищахъ между Черкасами и островомъ Хортицею. Подтвержденія этихъ слуховъ приходили и непосредственно изъ Москвы отъ бывшихъ тамъ Литовскихъ пословъ. Король требуетъ отъ пановъ совѣта, что дѣлать, если Московскій царь дѣйствительно приступитъ къ постройкѣ замка „на нашемъ грунтѣ“ [1]).

Такъ уже въ половинѣ XVI вѣка Московское правительство стремилось взять въ свои руки дѣло защиты и заселенія Днѣпровскихъ пустынь. Какъ извѣстно, борьба за Ливонію, а потомъ смутное время надолго оставили эту мысль безъ исполненія.

Обращаемся къ Польскому Подолью. Здѣсь люстраторы не оставили намъ свѣдѣній о состояніи тамошнихъ замковъ. Извѣстно, что государственныхъ укрѣпленій было въ тѣхъ мѣстахъ немного, именно: Каменецъ, Баръ и Хмельникъ. *Каменецъ* былъ для цѣлой Польши первокласною крѣпостью, и единственнымъ каменнымъ укрѣпленіемъ во всей южно-русской Украйнѣ. Но для надлежащей оцѣнки участія въ этомъ дѣлѣ польскаго правительства, надо припомнить то, что было сказано нами о первоначальномъ основаніи этого города Коріатовичами; равнымъ образомъ слѣдуетъ имѣть въ виду, что Польша заботливо поддерживала укрѣпленія этого города не ради защиты южной Украйны отъ татаръ и турокъ, но преимущественно для предупрежденія попытокъ Литвы возвратить себѣ Каменецъ. Равнымъ образомъ и колонизація этой части Украйны совершалась подъ явнымъ вліяніемъ политической тенденціи. Намъ нѣтъ нужды говорить здѣсь о Каменцѣ и его укрѣпленіи, какъ предметѣ довольно извѣстномъ.

Что касается до *Бара*, то начало его подъ этимъ именемъ относится лишь къ 1537 году. Нѣкогда на томъ же мѣстѣ былъ

---

[1]) Ак. Юж. и Зап. Рос. II, № 134.

Библиотека "Руниверс"

замокъ *Ровъ*, который былъ сожженъ татарами въ 1452 году, причемъ мѣстный староста Сбигнѣвъ Рей и множество жителей взяты въ плѣнъ. Опустѣвшая мѣстность, носившая по старой памяти тоже имя Ровъ, была отдана въ „заставу“ (залогъ) и подвергалась безнаказанно новымъ опустошеніямъ татаръ, пока наконецъ въ 1537 году не была выкуплена изъ залога королемъ Сигизмундомъ и подарена женѣ его Бонѣ Сфорца. Она „воздвигла здѣсь замокъ и городъ, укрѣпила его, по обычаю той страны, деревянными стѣнами, и дала ему имя по названію своего отечественнаго (итальянскаго) города Бара“; такъ гласила надпись на доскѣ, вложенной въ стѣну; надпись прибавляетъ, что королева „наполнила жителями страну опустошенную и совершенно пустынную“. Дѣйствительно, Бона привела свое любимое владѣніе, свою вторую Италію, въ возможный порядокъ, ири помощи четырехъ щедрыхъ привилегій (1538—40 г.), данныхъ ея супругомъ-королемъ Сигизмундомъ. Но щедрость короля и королевы были не равны для всѣхъ новыхъ поселенцевъ Бара: заводя настоящій Баръ—центральный, названный потомъ Польскимъ, король даетъ поселенцамъ свободу отъ всякихъ податей на 15 лѣтъ, даетъ имъ магдебургское право, три ярмарки и еженедѣльные торги, право собирать мостовщину, выкопать прудъ и завести село и т. д. Въ этотъ главный Баръ были призваны польскіе поселенцы. Впрочемъ, едвали бы и эти привилегіи привлекли сюда колонистовъ изъ Польши, если-бы не было слѣдующихъ фактовъ: Бона на свой счетъ наняла нѣсколько сотъ пѣшихъ и конныхъ жолнеровъ и столько-же работниковъ. Этотъ наемный людъ, конечно, составилъ зерно будущаго польскаго поселенія центральнаго Бара.—Когда потомъ рядомъ заводили другой русскій Баръ, то дана была новая привилегія, но гораздо менѣе щедрая, а именно: жители стараго Рова, бѣжавшіе отъ татаръ и скрывшіеся въ сосѣднія села Іолтушковъ и Зинковъ, но желающіе возвратиться на старое мѣсто въ городъ, освобождаются отъ податей только на 6 лѣтъ, а прочіе новые поселенцы изъ русскихъ, армянъ и жидовъ — на 12 лѣтъ. Такія же умаленныя привилегіи даны

Библиотека "Руниверс"

были и третьему Бару, такъ называемому Горнему, или Черемисскому [1]).

Что касается до зáмка, построеннаго Боною, то онъ, очевидно, не отличался особою прочностью, потому что успѣлъ сгнить въ теченіи 28 лѣтъ. Въ 1565 г. воздвигался новый зàмокъ въ Барѣ при помощи обязательнаго труда крестьянъ, изъ селъ принадлежащихъ старосту. Такой тяжкій трудъ заставилъ разбѣжаться значительную часть крестьянъ этихъ селъ въ сосѣднія страны: „ideo (говоритъ поборца 1565 г.) aratra de prefatis villis minuuntur—eo, quod nova arx Barensis extrugitur (sic) et homines ob magnam oppressionem fugantur“ [2]).

Зàмокъ *Хмельникъ*, сыгравшій видную историческую роль при Предславѣ Ляндскоронскомъ, но затѣмъ пришедшій въ упадокъ, былъ исправленъ въ 1534 г. при Янѣ Тарновскомъ, который и „мѣсто“ (городъ) окружилъ валомъ.

Вотъ все, что сдѣлано было правительствами двухъ государствъ по части укрѣпленія своихъ южныхъ степныхъ границъ. Изъ представленнаго очерка и единогласнаго свидѣтельства современниковъ видно, что дѣятельность польско-литовскихъ властей въ этомъ отношеніи была весьма недостаточна.

Для управленія зàмками и для защиты ихъ и окрестнаго населенія правительство должно было имѣть въ нихъ и содержать *служилыхъ лицъ*, а слѣдов. непосредственно участвовать въ увеличеніи населенія края.—Какъ въ древнюю (Рюриковскую) эпоху безопасность и заселеніе страны поддерживались отчасти князьями и ихъ посадниками, которые являлись съ своими дружинами, такъ теперь древнія дружины должны были замѣняться тѣми служилыми лицами, которыхъ помѣщало государство въ мѣстныхъ зàмкахъ. Однако, размѣры и польза этихъ однородныхъ явленій въ двѣ различныя эпохи совершенно неодинаковы. Государство, со времени

[1]) Starož. Polska, Balin. i Lipinsk. T. II, str. 1033—1035.
[2]) Źródła Dziejòwe, XIX, стр. 197.

Библиотека "Руниверс"

уничтоженія удѣловъ, сосредоточиваетъ всѣ свои силы въ центрѣ и удѣляетъ очень мало вниманія окраинамъ.

Въ украинныхъ замкахъ XVI в. служилыя лица раздѣляются на пришлыхъ людей и мѣстныхъ слугъ (изъ постоянныхъ жителей повѣта).

Къ числу первыхъ принадлежатъ: а) старосты, ихъ замѣстители и ихъ личные слуги; б) пушкари и войска на жалованьѣ, временно пребывающія въ томъ или въ другомъ замкѣ (жолнеры и драбы).

Что касается до *старостъ*, то эта должность жалуема была заслуженнымъ лицамъ въ видѣ награды. Сначала они именовались намѣстниками, затѣмъ повсемѣстно старостами. Лишь въ Кіевѣ обязанности мѣстнаго старосты принадлежали воеводѣ. Въ большихъ замкахъ, кромѣ старосты и его намѣстника, были *городничіе* завѣдывавшіе ремонтомъ и охраненіемъ замка. Все это были кормленщики, и выборъ ихъ сообразовался не всегда съ военными качествами украиннаго коменданта, а часто съ прежними заслугами—дѣйствительными или мнимыми.

Это таже система кормленія, какую мы одновременно встрѣчаемъ и въ Московскомъ государствѣ; но форма ея здѣсь гораздо отяготительнѣе для населенія, чѣмъ въ Москвѣ; здѣсь она вполнѣ приближается къ частному, хозяйственному пользованію повѣтомъ и его жителями. Отсюда понятно, что иногда старосты не только не были собирателями населенія, колонизаторами, но были причиною запустѣнія повѣтовъ: жители заявляли, что разбѣгутся всѣ врозь отъ притѣсненій старосты.

Доходы, ради которыхъ выпрашивалось кормленіе, могутъ быть раздѣлены на экономическіе, судебные и административные. Первые состояли въ пользованіи замковыми государственными имѣніями частію на нужды замка, частью въ личную пользу, въ полученіи извѣстной доли отъ промысловъ населенія, каковыми были мельницы, а въ Черкасахъ и Каневѣ преимущественно такъ на-

Библиотека "Руниверс"

зываемые „уходы.“ Здѣсь, въ особенности, возможны были злоупотребленія: Каневскіе и Черкасскіе старосты большую часть уходовъ отняли въ свою пользу и начали сдавать ихъ чужегороднымъ промышленникамъ. — Къ промысламъ приравнивается всякая случайная добыча, полученная кѣмъ либо изъ мѣстныхъ жителей; такъ чужегородецъ, вернувшійся изъ татарскаго плѣна въ Черкасы на конѣ, котораго онъ конечно стащилъ въ ордѣ, обязанъ отдать этого коня старостѣ, за что этотъ послѣдній долженъ одѣть и обуть бѣглеца. Изъ добычи, полученной черкашениномъ у татаръ (коней, сбруи или „языковъ,“ то есть плѣнниковъ), лучшая вещь поступаетъ въ пользу старосты. Пригнавшій изъ степи заблудившихся коней, даетъ старостѣ по 12 грошей отъ каждаго коня, самъ же получаетъ съ хозяина коней по 30 грошей. Второй разрядъ экономическихъ доходовъ старосты составляютъ пошлины: „мытъ, об(в)ѣстка,“ помѣрное и „караванъ.“ Первые берутся отъ каждаго торговца, пріѣзжающаго въ Черкасы для продажи товара; помѣрное берется съ продажи хлѣба внутри города (между мѣстными жителями); караванъ есть таксированные подарки отъ мимоидущихъ каравановъ въ орду и изъ орды. Это такъ сказать транзитная пошлина. Третій видъ экономическихъ доходовъ старосты есть исключительное право на извѣстные промыслы, а именно: корчмы и право охоты („ловы“) въ извѣстныхъ мѣстахъ и въ извѣстное время съ помощію отъ населенія.

Доходы судебные состоятъ въ „пересудахъ,“ то есть пошлинахъ отъ каждаго судебнаго дѣла и „з мирской куницы,“ то есть пошлины отъ дѣлъ, по которымъ послѣдовало примиреніе до суда.

Изъ административныхъ доходовъ отмѣчаются свадебныя „куницы,“ при выходѣ замужъ дѣвицы или вдовы. Въ украинныхъ повѣтахъ Польскаго Подолья сюда относятся пошлины отъ невѣнчаныхъ браковъ и „безбожные разводы,“ то есть пошлины отъ добровольнаго прекращенія брачнаго сожительства. Тѣ и другія уже встрѣчали порицаніе отъ люстраторовъ XVI в. Къ тому же разряду относится и „повежное:“ староста получаетъ повежнаго

Библиотека "Руниверс"

12 грошей отъ каждаго, заключаемаго имъ въ тюрьму „хотя бы и невинно.“

Есть нѣсколько разрядовъ другихъ доходовъ, которые не упоминаются въ люстраціяхъ, но наиболѣе важны и отяготительны, напримѣръ — полученіе старостою наслѣдства отъ каждаго умершаго, хотя бы и остались наслѣдники.

Управленіе литовскихъ украинныхъ замковъ, обыкновенно, вручалось магнатамъ Волынской, отчасти Кіевской земли, которые лишь въ рѣдкихъ случаяхъ жили въ управляемомъ замкѣ, а обыкновенно они замѣняли себя *намѣстниками* или *подстаростами* изъ своихъ личныхъ слугъ; так. обр., государственный характеръ управленія уже совершенно утрачивался.

Кромѣ Волынскихъ князей и пановъ, въ украинскіе, особенно Днѣпровскіе, замки нерѣдко назначаемы были выходцы изъ Москвы; таковы: кн. Пронскій въ Кіевѣ, другой кн. Пронскій— въ Черкасахъ, кн. Путивльскій—въ Каневѣ. Старосты этого втораго разряда были полезнѣе первыхъ; принадлежа, подобно первымъ, къ одной вѣрѣ и національности съ управляемымъ населеніемъ, они не имѣли, какъ тѣ, никакихъ сторонніхъ личныхъ интересовъ въ новомъ отечествѣ, помимо пожалованнаго имъ замка.

Совсѣмъ другія послѣдствія являлись тогда, когда въ XVI в. ополяченные Ягеллоны начали назначать въ украинные замки поляковъ, литвиновъ-католиковъ и выходцевъ изъ западно-европейскихъ странъ. Такъ въ 1552 г. Черкасами и Каневомъ управлялъ нѣкто Хрщоновичъ; ранѣе того Черкаскимъ старостою былъ Янъ Пенько. Кіевляне, по уничтоженіи Кіевскаго княжества, получили намѣстника въ лицѣ ополяченнаго литвина и возмутились особенно тѣмъ, „яко ляхъ бѣ.“ Дѣлами Житомир. замка одно время управлялъ бискупъ Познанскій. Нечего и говорить о старостахъ въ замкахъ польскаго Подолья; всѣ они почти безъ исключенія были поляки и католики. Совершенно чуждые мѣстному населенію, они приводили съ собою въ южно-русскіе замки своихъ земляковъ и

Библиотека "Руниверс"

так. обр. были первыми проводниками чужероднаго населенія въ русской окраинѣ.

Старосты управляли не всегда каждый однимъ замкомъ; часто по два и болѣе замковъ одновременно поручались одному лицу, что дѣлало рѣшительно невозможнымъ дѣйствительное личное управленіе ими; правители довольствовались полученіемъ дохода съ нихъ, проживая въ своихъ родовыхъ имѣніяхъ. Обыкновенно соединялись для управленія Браславъ и Винница, Черкасы и Каневъ.

Продолжительность управленія старостъ сообразовалась не съ достоинствомъ ихъ управленія на мѣстѣ, а съ личностью старосты: его родовитостью, значеніемъ и богатствомъ. Вообще въ этомъ отношеніи дѣйствовали двѣ противоположныя системы: безсрочность (или пожизненность) владѣнія и крайняя краткосрочность его; обѣ системы, одинаково вредныя для интересовъ защиты и заселенія украинъ. При первой жители отдавались въ безконтрольную власть „владѣльца,“ при второй правитель не успѣвалъ сдѣлать ничего прочнаго для края. Важнѣйшіе замки украины, поступавшіе въ безсрочное владѣніе магнатовъ могли быть передаваемы владѣльцами въ пользу третьихъ лицъ по частнымъ сдѣлкамъ и изъ цѣлей частныхъ; великій князь лишь утверждаетъ эти сдѣлки, какъ утверждаетъ переходъ и частныхъ вотчинъ. Такъ великій князь Александръ пожаловалъ „за службу“ князю Константину Острожскому замки Браславъ, Винницу и Звенигородъ; это было почти установленіемъ новаго удѣла. Потомъ когда князь Острожскій попался въ Московскій плѣнъ, эти замки были розданы „въ держанье“ нѣкоторымъ князьямъ, но при возвращеніи его изъ плѣна, отданы опять королемъ Сигизмундомъ тому же Острожскому; а онъ въ 1517 году переуступилъ ихъ „сестренцу своему“ (племяннику) князю Роману Сангушковичу. Король утверждая эту сдѣлку, прибавилъ: мѣщане города Браслава не могутъ пользоваться магдебургскимъ правомъ; ихъ будетъ судить князь Романъ, какъ было

Библиотека "Руниверс"

и при кн. Константинѣ [1]). Вообще Браславскими и Винницкими старостами до Люблинской уніи были слѣд. лица: князь Константинъ Ивановичъ Острожскій—1491—1529 (съ 1517 г. онъ, какъ упомянуто, передалъ управленіе Роману Сангушко), кн. Илья Константиновичъ Острожскій 1529—1541, князь Семенъ Глѣбовичъ Пронскій 1541—1542, князь Ѳедоръ Андреевичъ Сангушко 1542—1550, князь Богушъ Ѳедоровичъ Корецкій 1550—1579.

Въ другихъ случаяхъ управленіе старостъ было весьма кратковременное. Такъ въ Черкасахъ были старостами: въ 1501 г. Мих. Халецкій, въ 1503 Сенко Полозовичъ, въ томъ-же 1503 Евст. Дашкевичъ; затѣмъ, послѣ долговременнаго управленія Евстафія Дашкевича († 1535), быстро (всего на пространствѣ 17 лѣтъ) чередуются между собою: Василій Тышкевичъ, Янъ Пенько, князь Андрей Глѣбовичъ Пронскій (1540), Оникѣй Горностай, Іос. Михайловичъ Халецкій, Вас. Петр. Загоровскій, кн. Дмит. Сангушко. Во время люстраціи 1552 Черкасами управлялъ нѣкто Ив. Хрщоновичъ.

Изъ старостъ, управлявшихъ украинными замками въ концѣ XV и въ 1-й полов. XVI в., не много такихъ, которые оставили замѣтный слѣдъ въ исторіи южно-русскаго населенія. Не говоря о кн. К. И. Острожскомъ, дѣятельность котораго имѣетъ болѣе общегосударственное, чѣмъ мѣстное значеніе, изъ остальныхъ можно отмѣтить лишь три-четыре лица, памятныхъ въ украинскомъ бытописаніи. Это именно тѣ, которые отличались достоинствами, цѣнными для пограничья, т. е. беззавѣтною удалью, неуклонною враждою къ татарамъ, нѣкоторою долею авантюризма и даже хищничества.

Болѣе даровитые изъ нихъ не справлялись съ тогдашними видами политики Виленскаго и Краковскаго правительства, вели борьбу съ татарами на свой счетъ и страхъ, ходили „въ козаки“, т. е. совершали быстрые набѣги по-козацки, и въ послѣдствіи въ

[1]) Ак. Юж. и Зап. Рос., т. II, № 104. См. тамъ-же пожалованіе замка Черкасъ кн. Андрею Глѣб. Пронскому, № 150.

Библиотека "Руниверс"

народномъ и книжномъ преданіи получили наименованіе (совершенно неправильное) козацкихъ гетмановъ.

Таковъ былъ въ началѣ XVI в. знаменитый герой степей, Черкасскій староста Евстафій Дашкевичъ, который, во время борьбы Литвы съ Москвой, когда каждое изъ этихъ государствъ натравляло татаръ на другое, сталъ на болѣе высокую точку зрѣнія, т. е. видя общую громадную опасность для обоихъ государствъ со стороны магометанскаго міра, не церемонился соединять подъ своимъ предводительствомъ украинныхъ козаковъ обѣихъ враждующихъ странъ, именно Путивльскихъ—Московскихъ и своихъ—Черкасскихъ. Слѣдуя пути, по которому послѣ него шелъ знаменитый князь—козакъ Димитрій Вишневецкій, Дашкевичъ только такимъ способомъ могъ одерживать побѣды, прославившія его имя; мы уже упоминали о его славномъ участіи въ битвахъ 1527 года. Онъ участвовалъ въ походѣ Ляндскоронскаго подъ Очаковъ и наконецъ въ 1532 году съумѣлъ защитить свой замокъ, когда Сайдетъ-Гирей осаждалъ его въ теченіи 30 дней, имѣя при своей ордѣ 1500 турецкихъ янычаръ и 50 пушекъ. Важность этого подвига станетъ для насъ изумительною, когда мы припомнимъ, что такое были тогдашніе украинные замки и въ какомъ состояніи они находились. Дашкевичу приписывается, но вполнѣ неосновательно, организація т. н. городовыхъ козаковъ въ правильныя ополченія для защиты украины; несомнѣнно, что проэктъ о томъ онъ представлялъ королю на сеймѣ; въ самомъ дѣлѣ, онъ не разъ пользовался услугами козаковъ во время своихъ походовъ; но эта служба со стороны козаковъ была добровольная, совпадавшая съ ихъ собственными инстинктами и интересами. Обязательныхъ же служилыхъ людей у старосты было немного; мѣщане годились лишь для обороны, а не для отдаленныхъ предпріятій въ степяхъ. Естественно было Дашкевичу желать обратить козаковъ къ постоянной службѣ государству, построить для нихъ новыя укрѣпленія въ Днѣпровскихъ порогахъ и сдѣлать ихъ осѣдлыми и обязанными служить. Но несомнѣнно также, что ничего подобнаго исполнено

Библиотека "Руниверс"

не было, какъ это ясно обнаруживается изъ люстраціи 1552 г. [1]). Бродячое населеніе степей продолжало пользоваться даромъ громадными богатствами окрестной страны, не неся никакихъ обязанностей. Въ случаѣ опасности, козаки сами стекались подъ защиту Черкасскаго замка и, въ свою очередь, вмѣстѣ съ мѣщанами, защищали его.

Военныя заслуги Дашкевича не подлежатъ сомнѣнію; но гражданская его заслуга для заселенія обширныхъ пустынь его староства весьма сомнительна. Въ этомъ отношеніи онъ не стоялъ выше другихъ своихъ собратовъ—старостъ, ведя постоянную борьбу съ городскимъ населеніемъ изъ-за доходовъ, отнимая произвольно отъ городской общины ея имущества и вводя въ свою пользу новыя повинности. Сверхъ того, онъ довольно неумѣренно расходовалъ замковыя имущества, щедро одаряя ими монастыри. Все это не могло привлекать новыхъ поселенцевъ въ столь опасную окраину, куда могли манить людей лишь чрезвычайныя экономическія выгоды. Послѣ смерти Дашкевича Черкасская община (бояре и мѣщане) предъявила королю весьма серьезныя обвиненія на своего знаменитаго старосту [2]).

Если такой правитель, какъ Дашкевичъ, оказывался плохимъ колонизаторомъ пустынь, то нѣтъ надобности говорить о его ближайшихъ дюжинныхъ преемникахъ: Василіѣ Тышкевичѣ, нѣкоемъ Пенькѣ и слѣдовавшихъ за ними. И Тышкевичъ, и Пенько въ свое краткое управленіе успѣли прославиться только враждою и тяжбою со своимъ собственнымъ городомъ, продолжая захваты общинныхъ имуществъ, начатые Дашкевичемъ. Потребовалось вмѣшательство короля и кіевскаго воеводы. Лишь одинъ изъ преемниковъ Дашкевича напомнилъ опять лучшія стороны дѣятельности этого послѣдняго; но то былъ уже не типъ кормленщика-правителя, а чистый типъ козака: мы говоримъ о кн. Дмитріѣ Вишневецкомъ.

---

[1]) Арх. Ю. Р., Ч. VII, т. I, стр. 82.

[2]) См. № XVII.

Библиотека "Руниверс"

Изъ старостъ Польскаго Подолья оставили слѣдъ въ украинской исторіи только Предславъ Ляндскоронскій—староста Хмельницкій, и Бернатъ Претвичъ—староста Барскій. Первый, хотя литвинъ родомъ, но европеецъ по образованію, путешествовавшій по Европѣ и Палестинѣ, тѣмъ не менѣе больше многихъ другихъ украинныхъ старостъ оказался на мѣстѣ, отличаясь беззавѣтной козацкой удалью; онъ въ 1516 г., въ отмщеніе за набѣгъ Менгли-Гирея, „ходилъ въ козаки“ подъ Бѣлгородъ, захватилъ тамъ турецкія и татарскія стада и разбилъ своихъ преслѣдователей—татаръ у Овидеева острова; за такіе подвиги онъ удостоился чести занесенія въ списокъ мнимыхъ козацкихъ гетмановъ. Претвичъ былъ родомъ „слезакъ“ (силезецъ), т. е. происходилъ изъ тѣхъ западно-европейскихъ авантюристовъ, которымъ давала пріютъ Украйна. Вмѣсто благодарности за его дѣйствительные подвиги по защитѣ границъ, польское дворянство преслѣдовало его и настаивало на удаленіи, какъ чужеземца; онъ и дѣйствительно былъ переведенъ (въ 1552 г.) на староство Теребовльское.

Какъ бы ни были удовлетворительны въ военномъ отношеніи такіе западные пришлецы, они приносили мало пользы для прочной колонизаціи управляемыхъ ими провинцій. Они водили за собою своихъ слугъ, б. ч. земляковъ; такъ въ Черкасахъ, въ 1552 г. при старостѣ Хрщоновичѣ, очевидно изъ поляковъ, ревизоры нашли „почотъ служебниковъ старостиныхъ“—50 молодцовъ пріѣзжихъ и тутошнихъ, которые ему съ дѣтства служатъ; такихъ оказалось тогда 11. Этимъ путемъ старосты вводили чужеродные элементы и тѣмъ поселяли въ Украйнѣ національный и религіозный разладъ. Въ Житомирѣ, послѣ хозяйничанія бискупа Познанскаго, естественно найти католическую церковь, въ которой впослѣдствіи не оказалось никакой надобности и она была упразднена.

Предыдущимъ изъясняется, почему въ украинныхъ замкахъ между служилыми лицами, подчиненными старостѣ, находимъ много иноземцевъ и иновѣрцевъ; таковы, въ особенности, *пушкари*, изъ числа которыхъ избирались и „зекгармистры“ (часовщики); ихъ

Библиотека "Руниверс"

обыкновенно немного: въ самомъ большомъ замкѣ (Кіевскомъ) ихъ пять; изъ нихъ одинъ (Станиславъ Масарчикъ), вѣроятно, чехъ; два поляка (Якубъ и Валентый), 4-й Павелъ Нимецъ (нѣмецъ) и лишь одинъ—Павелъ Русинъ. Въ Каневѣ былъ только одинъ Семенъ Нѣмецъ изъ Кролевца (Кенигсберга); онъ, повидимому, осѣлся на постоянное жительство: имѣетъ въ Каневѣ жену и дѣтей. Въ Черкасахъ также одинъ и притомъ русскій—Ворона, родомъ изъ Минска, заслужившій полное одобреніе со стороны ревизора, какъ „коваль и стрѣлецъ добрый". Но въ Черкасахъ же проживалъ прежній (давній) пушкарь нѣмецъ женатый, уже безъ службы. Въ Винницѣ—два пушкаря: Станиславъ Свертъ, „полякъ изъ Ежева, и нѣмецъ Каспаръ изъ Филякунова". Лишь въ Браславѣ при ревизіи 1545 г., всѣ три пушкаря оказались русскими, но ревизоръ нашелъ необходимымъ, чтобы, увеличивши ихъ число вдвое, помѣстить между ними одного ляха или чеха „для лучшей справы и стрѣльбы".

Если нѣкоторое образованіе, требовавшееся отъ артиллериста, дѣйствительно недоставало русскимъ, то совершенно непонятно, почему бы обыкновенныя обязанности солдата (жолнера или драба), были успѣшнѣе исполняемы поляками, чѣмъ русскими, особенно украинцами, при ихъ испытанной храбрости и полной мѣстной опытности. Между тѣмъ гарнизоны укрѣпленій повсюду почти исключительно состояли изъ поляковъ. Единственнымъ объясненіемъ этого остается слѣд.: такіе короли, какъ Сигизмундъ I и Сигизмундъ-Августъ, будучи уже истинными поляками и живя постоянно въ Польшѣ, желали вообще удерживать крѣпости литовскаго государства въ польскихъ рукахъ.

Понятно, что при племенной отчужденности и соперничествѣ пришлаго населенія съ туземнымъ, этотъ видъ заселенія края не приносилъ странѣ никакой пользы.

Постоянные жолнерскіе полки были содержимы не во всѣхъ замкахъ и не всегда; въ пол. XVI в. мы находимъ ихъ въ Кіевѣ, гдѣ многіе изъ жолнеровъ осѣлись домами, повидимому, ихъ собствен-

Библиотека "Руниверс"

ными. Такихъ домовъ люстрація 1552 г. насчитываетъ въ Кіевѣ болѣе 40 (кромѣ 30 домовъ десятниковъ подъ замкомъ). Имена жолнеровъ—домовладѣльцевъ приводятся въ люстраціи и указываютъ намъ на составъ этого класса; тутъ находимъ: ляха Стасевъ домъ, ляха Маржовъ домъ, Яна ляха домъ, и другіе, хотя безъ означенія прямо національности домовладѣльца, но съ именами и фамиліями, несомнѣнно польскими; изъ всѣхъ 42 именъ можно отмѣтить какъ русскія, только два имени:—„Носка Кравца домъ“ и „Сорко Литвинъ“.

Затѣмъ подвижныя роты находимъ еще въ Черкасахъ; въ 1552 г. тамъ была новоприбывшая рота изъ 100 драбовъ, подъ начальствомъ ротмистра Петра Розбисскаго, заключавшая въ себѣ 20 копейщиковъ и 60 стрѣльцовъ съ ручницами; тамъ же была подобная рота изъ 60 драбовъ „давнѣйшихъ“; наконецъ, тамъ же былъ „почетъ“ (отрядъ „служебниковъ“ старосты, которые ему служили съ дѣтства)—50 молодцовъ изъ пріѣзжихъ и 11 изъ мѣстныхъ жителей Черкасъ и Канева. Так. обр., пріобрѣтеніе постоянныхъ войскъ для замка зависѣло и отъ центральнаго правительства, и отъ личности мѣстнаго старосты. Подобныя роты драбовъ были и въ Каневѣ, ибо указывается въ Каневѣ 7 домовъ драбскихъ, между прочимъ поручника; но общей численности драбовъ неуказывается. На примѣрѣ Канева видимъ, что часть этого пришлаго населенія осѣдалась въ украинныхъ городахъ на постоянное мѣстожительство, преимущественно чрезъ женитьбу на мѣстныхъ мѣщанкахъ и боярках, и, так. обр., въ общій національный и соціальный составъ населенія просачивался мало по малу чужеродный элементъ; впрочемъ, по именамъ и фамиліямъ Каневскихъ драбовъ домовладѣльцевъ видно, что они уже акклиматизировались на Украйнѣ; тутъ были: Теребунецъ, Мартинъ Щербатый, Карась. Нѣкоторые изъ нихъ входили въ составъ землевладѣльческаго класса; такъ въ томъ же Каневскомъ повѣтѣ образовалась мѣстная земянская фамилія Драбовъ (съ обращеніемъ должности въ прозваніе).—Но остальныя временно стоящія роты чужеземцевъ вели

Библиотека „Универс“

себя. какъ подобаетъ пришлецамъ: туземное населеніе обвиняло ихъ предъ люстраторами въ хищничествѣ, раскапываніи древнихъ могилъ на бѣду живымъ и невиннымъ людямъ.

Въ другихъ повѣтахъ невидно такихъ постоянныхъ войскъ на жалованьѣ; ревизоры Браслава въ 1545 г. просили, чтобы замки были снабжены „людьми пенежными“, которые будто бы въ состояніи какъ защитить отъ татаръ, такъ и укротить своеволіе домашнихъ козаковъ. Мы говорили уже, что вскорѣ послѣ люстраціи Браславъ былъ снабженъ сильнымъ гарнизономъ.

Въ прежнія времена замки держались и безъ этихъ пришлыхъ польскихъ ротъ, при помощи мѣстнаго населенія, изъ котораго часть отдѣлялась для постоянной военной и другой службы замку. То были члены городской и сельскихъ общинъ, ничѣмъ не отличавшіеся отъ горожанъ, кромѣ того, что, въ замѣнъ денежныхъ податей, они предназначались исключительно для службы; благодаря своему назначенію, они получали наименованіе *бояръ* и *слугъ*. Но такъ какъ бояре мало по малу освободились отъ замковой службы и сдѣлались земянами, то здѣсь обратимъ вниманіе только на *слугъ*. Люди, назначенные для ремесленныхъ услугъ замку, оставались въ классѣ мѣщанъ (замковыхъ) и къ слугамъ не причисляются; что касается до слугъ собственно, то мы видѣли, какая масса ихъ была въ XV в. въ селахъ Кіевскаго княжества. Теперь, когда множество государственныхъ селъ или роздано частнымъ землевладѣльцамъ или уничтожено татарами, слуги сосредоточены только въ городахъ при замкахъ и въ значительно меньшемъ количествѣ. Такъ въ Каневѣ есть слуги замковые старые и новые; первыхъ только 13, вторыхъ 32. Новыхъ слугъ, очевидно, староста набиралъ уже не только изъ мѣстныхъ жителей; въ Каневѣ есть между ними и бывшіе драбы и пушкари; прозвища ихъ показываютъ, что сюда принимались охотно и восточные выходцы (Азикъ, м. б. еврей, Толукъ и проч.), и западные (поляки); между ними не точно разграниченъ классъ военно-служащихъ отъ ремесленниковъ (есть кравецъ, коваль, шинкарь). Еще болѣе такой сбродный составъ

Библиотека Универс

слугъ видѣнъ въ Черкасахъ; тутъ есть Малынъ-баша, Иванъ Турчинъ, Щасный драбъ и др. Такимъ путемъ иноземные элементы проникали въ составъ высшаго мѣстнаго класса, ибо слуги могли превращаться въ бояръ, а бояре въ земянъ.

Въ трехъ повѣтахъ Польскяго Подолья слуги замковые, именуемые уже *служками*, существуютъ не только въ составѣ городскаго населенія, но и сельскаго (исключительно замковыхъ селъ); обязанность ихъ служить замку „конемъ“, но уже не столько на войнѣ, какъ при разныхъ послугахъ замку, напр., ѣздить съ письмами и проч. Такъ въ г. Русскомъ Барѣ, подъ рубрикою: „служки“ отмѣчается такъ: „тамъ есть три козака, которые ничего не даютъ, только исполняютъ замковыя службы на коняхъ и сами“ (между ними Радуль Сербинъ); въ Черемисскомъ Барѣ служки (16), „не получаютъ никакихъ привилегій на вольности, только староста для своей и общественной надобности увольняетъ ихъ отъ всякой дани“, они держатъ сторожу на окраинѣ и ѣдутъ туда, куда подстароста укажетъ. Говоря о служкахъ слободки Селища, люстрація 1565 г. объясняетъ намъ, кто попадалъ въ служки: „служекъ — *коланныхъ*, т. е. забѣднѣвшихъ людей, обращаютъ на обыкновенные замковыя службы“ [1]); так. обр., классъ, открывавшій дорогу къ привилегированному положенію, слагался изъ элементовъ, непригодныхъ для правильнаго крестьянскаго быта. Говоря объ обѣднѣвшихъ крестьянахъ Деражни Дворецкой [2]), которые поэтому освобождены отъ податей, люстрація прибавляетъ: „Михайло конемъ служитъ, Войтко токарь... только временно работаетъ для двора, что нужно“. Здѣсь они за службу не вполнѣ освобождены отъ податей; именно, должны давать подымное и пушкаровщину. Въ положеніе слугъ входили здѣсь иногда пришлые и иноземцы: Сербинъ, Волошинъ [3]), Чехъ [4]). Къ сельскимъ слугамъ причислялись всегда атаманъ села и десятникъ.

---

[1]) См. стр. 222.
[2]) См. стр. 223.
[3]) См стр. 226.
[4]) См. стр. 179.

Библиотека "Руниверс"

Вотъ общее число замковыхъ слугъ Польскаго Подолья, по люстр. 1565 г.

Хмельницкій повѣтъ.

	Число служекъ.
Винниковцы	7
Дубова	2
Трибуховцы	1
Іовче	11

Барскій повѣтъ.

Г. Баръ Русскій	3
Баръ Черемисскій	16
Селище	8
Биликовцы	6
Лука Слободецкая	3
Ивановцы	6
Карачинцы Римовы	3
Сусловцы	1
Поповцы	1
Деражня Дворецкая	4
Деражня Калинская	5
Деражня Лука	2
Покутинцы	4
Мукаровъ	4

Каменецкій повѣтъ.

Должекъ	5
Смотричъ м.	6
Гусятинъ м.	3
Шаравка м.	39

Всего въ трехъ старостваxъ число слугъ достигаетъ до 140.

Въ заключеніе о правительственной колонизаціи въ обоихъ государствахъ слѣдуетъ сдѣлать такіе общіе выводы:

Библиотека "Руниверс"

1) Косвенныя мѣры къ развитію колонизаціи, т. е. защита страны укрѣпленіями и установленіе государственнаго порядка въ управленіи, были несовершенны и недостаточны.

2) Прямыя мѣры правительственной колонизаціи, т. е. призывъ служилаго населенія въ украйны, были неповсемѣстны, ограничившись весьма незначительными размѣрами, а въ національномъ отношеніи приносили вредъ, вводя безъ нужды въ украинное населеніе чужеземный элементъ.

Городская колонизація и городское населеніе. Поселеніе вокругъ замка называется *мѣстомъ* (городомъ). Подобно замку оно окружено укрѣпленіемъ—*острогомъ*, т. е. валомъ, на которомъ поставлена деревянная ограда изъ дубовыхъ кольевъ, съ необходимымъ числомъ воротъ. Острогъ примыкалъ къ замку, составляя какъ бы добавку къ нему съ одной стороны. Впрочемъ, укрѣпленія острога рѣдко была защищаемы; обыкновенно, при нападеніи непріятеля, люди оставляли свои жилища и стекались всѣ въ замокъ. Величина острожнаго укрѣпленія обыкновенно была незначительна, такъ что не могла вмѣстить всего населенія городской общины; такъ въ Чернобылѣ „широкость“, т. е. длина всего укрѣпленія вокругъ составляла 370 саженъ; здѣсь острогъ могъ вмѣстить въ въ себѣ не болѣе 50 домовъ; остальные 35 помѣщались за острогомъ.

Изъ представленныхъ выше таблицъ мы знаемъ, что число населенія городскихъ общинъ въ пол. XVI в. было незначительно; а именно жителей об. пола было:

въ г. Кіевѣ	2000	въ г. Браславлѣ . . .	1945
„ Житомирѣ . . .	260	„ Хмельникѣ . . .	1350
„ Каневѣ	720	„ Барѣ	1450
„ Черкасахъ . . .	1115	„ Смотричѣ (70 дом.[1])	350
„ Винницѣ	1795	„ Летичевѣ	760

Не смотря на безотносительную незначительность городскихъ общинъ, онѣ должны были служить и отчасти служили главнѣй-

[1]) Арх. Ю. З. Р., V, I, № 3.

Библиотека "Руниверс"

шею опорою колонизаціи страны: въ нѣкоторыхъ повѣтахъ (Черкаскомъ и Каневскомъ) городское населеніе заключаетъ въ себѣ почти *все* населеніе повѣта; въ другихъ (Кіевскомъ и Браславскомъ) огромное большинство населенія повѣта; въ Винницкомъ—$^1/_3$ населенія; въ повѣтахъ Польскаго Подолья (кромѣ Каменецкаго) болѣе половины всего населенія. Отсюда ясно, какую важную роль занимаетъ городская колонизація среди прочихъ видовъ заселенія въ полов. XVI в.

Въ древнюю (рюриковскую) эпоху и отчасти при первыхъ литовскихъ князьяхъ, система защиты страны и успѣхи ея заселенія заключались не столько въ дружинахъ и княжескихъ замкахъ, сколько въ городахъ и городскихъ общинахъ. Городъ, какъ главная община, заключалъ въ себѣ главную массу населенія земли; онъ владѣлъ окрестною страною и составлялъ всегда готовое боевое ополченіе, которое далеко превышало дружины и численностію, и патріотизмомъ. Болѣе богатыя и болѣе безопасныя общины тѣмъ самымъ привлекали къ себѣ бо́льшую массу населенія.

Въ центральныхъ частяхъ Литовскаго государства, а въ Польскомъ королевствѣ тѣмъ болѣе, такой порядокъ дѣлъ давно уже измѣнился: города превращены въ мѣщанскія общины, которыя м. б. экономически богатѣли (впрочемъ, главн. обр., въ пользу чужеземцевъ — евреевъ и нѣмцевъ), но политически падали. Что же касается до украинныхъ городовъ, то здѣсь еще въ пол. XVI в. можно видѣть слѣды прежняго земскаго значенія городской общины, но за то еще болѣе очевидные признаки разложенія этого понятія.

Мы должны здѣсь указать то и другое а) въ отношеніи къ личному составу городскихъ общинъ и б) въ отношеніи къ имущественнымъ средствамъ ихъ.

Въ южныхъ при-днѣпровскихъ и отчасти при-бужскихъ городахъ еще въ полов. XVI в. сохраняется понятіе о цѣлостности городской общины, не смотря на разнообразіе класснаго состава ея населенія; впрочемъ, разнообразіе классовъ не было еще велико: кромѣ „пановъ“, которые никогда не были членами мѣстной

Библиотека "Руниверс"

общины, всѣ мѣстные жители суть или бояре и слуги, или мѣщане (въ томъ числѣ и частновладѣльческіе). Всѣ эти разряды, взятые вмѣстѣ, обыкновенно обобщаются въ общемъ географическомъ терминѣ (Черкашене, Каневцы). Всѣ они имѣютъ общія повинности и права: укрѣпленія замка „всѣ мѣщане и бояре (Черкаскіе) обязаны исправлять"; сторожей къ острогу „нанимаютъ мѣщане и бояре"; „сторожу на полѣ обязаны держать складчиною всѣ какъ бояре, такъ и мѣщане"; служить въ военныхъ походахъ (конно, сбройно) обязаны и бояре и мѣщане, съ тою только разницею, что послѣдніе выступаютъ въ походъ не иначе, какъ съ самимъ старостою. Собственно спеціальныя повинности мѣщанъ суть только подводная, т. н. колядки и доставленіе сѣна [1]).

Подобную же общность повинностей, простирающуюся не только на мѣщанъ и бояръ, но и на людей ихъ, видимъ въ Каневѣ; въ военный походъ идутъ Каневцы—какъ мѣщане, такъ и бояре со своими подданными, и церковные крестьяне, а также и гости (т. е. пришлое населеніе); „обязаны Каневцы—мѣщане и бояре —ѣздить съ старостою на охоту (въ ловы) на Супой и ловить тамъ съ нимъ три дни". Исправлять замокъ и мостъ обязаны (въ Каневѣ) „тутошніе мѣщане, земяне и подданные ихъ и церковные всѣ" [2]).

Рядомъ съ такою общностью повинностей видимъ и общность правъ: владѣніе окрестною землею принадлежитъ Черкашенамъ какъ боярамъ, такъ и мѣщанамъ въ совокупности: въ Черкаскомъ повѣтѣ, „кромѣ 5 старостинскихъ уходовъ, всѣ прочіе уходы хаживали Черкашене какъ бояре, такъ и мѣщане" [3]). Но объ имущественныхъ правахъ общинъ скажемъ сейчасъ отдѣльно. Цѣлой городской общинѣ, въ составѣ всѣхъ классовъ ея, принадлежитъ право защиты своихъ интересовъ судебнымъ и административнымъ порядкомъ: тяжба города Черкасъ со старостою, которую рѣшали короли Сигизмундъ I и Сигизмундъ-Августъ въ 1544 г., ведена

[1]) Арх. Ю. З. Р., VI, I, стр. 81—82.
[2]) Ibid. стр. 94—95.
[3]) Ibid. стр. 85.

Библиотека "Руниверс"

отъ имени бояръ, слугъ и мѣщанъ: „жаловали намъ бояре, и слуги, и мѣщане", говоритъ король [1]); между тѣмъ споръ города со своими старостами касался самыхъ разнообразныхъ (какъ частныхъ, такъ и общественныхъ) правъ, которыя, так. обр., являются общими для всего городскаго населенія безъ различія классовъ.

Подобную же общность повинностей и правъ можно видѣть даже въ такомъ западномъ повѣтѣ, каковъ Житомирскій, гдѣ, впрочемъ, въ значительной степени уже развилось частное землевладѣніе [2]).

Въ городахъ, не получившихъ магдебург. права, управленіе государственныхъ органовъ было общее для всѣхъ классовъ. Но несомнѣнно, что городскія общины, и не получившія магдебургскаго права, имѣли свои общіе органы самоуправленія: на сходкахъ (древнихъ вѣчахъ) они избирали себѣ войта, общаго для мѣщанъ королевскихъ и частныхъ;—такъ это было въ Браславѣ. Если же признать, что въ этомъ городѣ уже введено магдебург. право (пріостановленное въ 1517 г.), то такое обобщеніе мѣщанъ королевскихъ и частныхъ въ одномъ управленіи еще интереснѣе.—Но въ 1545 г. паны уже заявляли люстратору, что они находятъ въ томъ для себя великій вредъ и просили, чтобы для частно владѣльческихъ мѣщанъ былъ поставленъ особый войтъ (общій для мѣщанъ всѣхъ владѣльцевъ). Ревизоръ нашелъ эту просьбу уважительною особенно по тому, чтобы люди панскіе „не приставали къ волѣ и своеволію мѣщанъ королевскихъ, а были бы за одно со своими панами". Впрочемъ и тогда не предполагалось вполнѣ отдѣлить частно-владѣльческихъ людей отъ мѣщанъ въ отбываніи повинностей: „при отправленіи общихъ работъ войтъ королевскій долженъ увѣдомить войта панскихъ мѣщанъ, который и высылаетъ своихъ мѣщанъ".

Таковы остатки древне-общиной цѣлостности городовъ, дожившіе на Украйнѣ до пол. XVI в.

---

[1]) См. № XVII (стр. 371, 372).

[2]) Арх. Ю. З. Р. VII, I, стр. 125.

Библиотека "Руниверс"

Однако, не только въ Житомирскомъ, Кіевскомъ и другихъ болѣе или менѣе центральныхъ повѣтахъ, но даже въ Черкаскомъ и Каневскомъ, уже давно началось разложеніе городской общины на отдѣльные классы, что совпадаетъ съ развитіемъ частнаго землевладѣнія и обусловливается имъ преимущественно. Князья и паны, которыхъ въ украинныхъ повѣтахъ было не много и которые большею частью были пришлые, никогда не включались въ общую массу городской общины. Въ XVI в. дошла очередь выдѣленія до бояръ, потомъ слугъ. Будучи освобождены отъ податей и повинностей, кромѣ личной военной, и получая за службу надѣлы изъ замковыхъ имуществъ (помѣстья), они мало по малу теряли всякую связь съ прочими жителями городской общины и тянули за собой своихъ „подданныхъ“ (крестьянъ). Житомирскіе мѣщане уже при в. кн. Александрѣ жаловались, что ихъ однихъ принуждаютъ дѣлать мостъ передъ замкомъ, „а которые люди живутъ (въ городѣ) княжескіе, панскіе и боярскіе, тѣ не хотятъ съ ними дѣлать этотъ мостъ [1])“; тогда же мѣщане жаловались на разныя обиды бояръ, старостинскихъ и боярскихъ слугъ.

Въ процессѣ выдѣленія бояръ отъ мѣщанъ играетъ значительную роль дарованіе городу магдебургскаго права; такъ въ Кіевѣ объ общихъ повинностяхъ бояръ и мѣщанъ уже нѣтъ и помину [2]).

За выдѣленіемъ бояръ и слугъ, въ составѣ городской общины остаются одни т. н. мѣщане, которые собственно и исчисляются какъ городское населеніе.

Однако, и въ составѣ класса мѣщанъ уже нѣтъ древне-русскаго единства; въ немъ различаются: а) мѣщане собственно; б) мѣщане, оставшіеся подъ замковымъ присудомъ или вновь попавшіе въ этотъ разрядъ; наконецъ в) мѣщане частновладѣльческіе—церковные и свѣтскихъ владѣльцевъ.

---

[1]) Арх. Юг.-З. Р. VII, I, стр. 131 и 132.
[2]) Арх. Юг.-З. Р. VII, I, стр. 111.

Библиотека "Руниверс"

Различіе первыхъ двухъ разрядовъ утверждалось особенно тамъ, гдѣ было введено магдебургское управленіе, какъ въ Кіевѣ. Магдебургское устройство до пол. XVI в. изъ украинныхъ городовъ введено было только въ Кіевѣ, Каменцѣ и нѣкоторыхъ другихъ городахъ Польскаго Подолья. Въ Браславѣ, послѣ дарованія его, оно было взято королемъ назадъ. Это устройство городовъ, какъ извѣстно, было соединено съ освобожденіемъ мѣщанъ отъ всякихъ службъ и повинностей въ пользу государства, кромѣ извѣстныхъ податей, и съ полною или неполною свободою отъ замковаго присуда. Но положеніе украинныхъ городовъ было таково, что нельзя было, тотчасъ же, освободить привилегированныхъ мѣщанъ, по крайней мѣрѣ, отъ нѣкоторыхъ повинностей; такъ въ Кіевѣ военная и сторожевая повинность возлагаются на всѣхъ мѣщанъ [1]); съ друг. стор., нельзя было обойтись безъ людей, которые бы всегда были готовы къ исполненію дѣйствій, вызываемыхъ постояннымъ военнымъ положеніемъ. Невозможно также было обойтись безъ людей, обязанныхъ доставлять въ замокъ продукты ремеслъ, рыболовства и пр. По этой послѣдней причинѣ, и послѣ дарованія магдебург. права, въ городахъ оставалось не мало людей, непосредственно подчиненныхъ замку и называемыхъ *замковыми мѣщанами*: въ Кіевѣ почти равное число мѣщанъ общинныхъ и замковыхъ. Въ прозваніяхъ послѣднихъ сохранились слѣды ихъ частной (ремесленной) службы замку: плотникъ, чоботарь, пострыгачъ, сокольникъ, бондарь, лучникъ, сѣдельникъ, кравецъ, кузнецъ, рыболовъ, кушнеръ, замочникъ, калачникъ, пастухъ, колесникъ, бражникъ, бобровникъ, стрѣлецъ, золотарь.

Замковые мѣщане есть еще въ Черкасахъ; но тамъ этотъ классъ образовался въ силу злоупотребленій старостъ; тамъ они „съ городомъ не тянутъ стацій и подводъ, потому что закрываются старостою“ [2]).

---

[1]) Арх. Ю.-З. Р., VII, I. стр. 111.

[2]) Арх. Ю.-З. Р., VII, I, XIV.

Библиотека "Руниверс"

Введеніе магдебургскаго права, съ одной стороны, и усиленіе панскаго права—съ другой, вызвало и другое различіе въ личномъ составѣ городскихъ общинъ, а именно: въ городахъ живутъ *люди, зависимые отъ частныхъ владѣльцевъ*. Здѣсь разумѣются постоянные жители города, а не тѣ сельчане, которые убѣжали изъ своихъ селъ предъ татарскою грозою и живутъ въ городѣ или только зимою или круглый годъ, но какъ временные жильцы. По старому общему правилу всѣ частно-владѣльческіе люди, какъ горожане, такъ и сельчане, живущіе въ городѣ, включались въ составъ общины по отправленію повинностей и пользованію городскими выгодами. Такой порядокъ сохранялся еще въ самыхъ южныхъ украинныхъ повѣтахъ Каневскомъ и Черкаскомъ; въ Каневѣ, (по люстр. 1552 г.), „подданные земянскіе и церковные, которые живутъ при замкѣ, въ городѣ и по островамъ, а также гости обязаны быть послушными замковому присуду, давать, вмѣстѣ съ мѣщанами, подводы и стаціи, а во время надобности, ходить въ погоню противъ непріятельскихъ людей; только подачки даютъ своимъ господамъ“. Тамъ же ремонтъ замка обязаны производить „тутошніе мѣщане, земяне и подданные ихъ и церковные всѣ“. Сторожей для острога нанимаютъ „всѣ мѣщане, бояре и подданные ихъ, складываясь по грошу отъ каждаго дому“. Относительно полевой военной службы сдѣлана только та разница для „мѣщанъ тяглыхъ“, что они за прочую тяглую службу уже не обязаны ѣздить въ поле безъ старосты (прочіе ѣдутъ и безъ него). „Сторожовщины вносятъ мѣщане по 2 гроша, а подданные князей, земянъ и церковные — по 3 гроша“ Въ Винницѣ дворы мѣщанъ господарскихъ и земянскимъ переписываются вмѣстѣ. Но такое включеніе въ общину частно-владѣльческихъ людей въ города въ пол. XVI в. относится только къ самымъ южнымъ городамъ Украйны. Въ прочихъ городахъ панское право взяло уже рѣшительный перевѣсъ надъ общиннымъ. Частновладѣльческіе горожане, наравнѣ съ частновладѣльческими крестьянами, переходя въ исключительную власть пановъ, тѣмъ самымъ извлекались изъ среды

Библиотека "Руниверс"

городскаго общиннаго управленія, суда, повинностей и правъ. Примѣръ переходнаго состоянія указанъ выше на городѣ Браславѣ (въ 1545 г.), примѣромъ же полнаго преобладанія панскаго права могутъ служить Житомиръ и Кіевъ. Въ этомъ послѣднемъ уже нѣтъ никакихъ общихъ повинностей частно-владѣльческихъ мѣщанъ съ мѣщанами магдебургской общины.

Въ украинныхъ городахъ Польскаго Подолья установилась другая разница личнаго состава городскихъ общинъ, именно *по національностямъ*. Такъ въ Барѣ было три общины: городъ Польскій, городъ Русскій и городъ Черемисскій, или Горній Баръ. Первые два почти равны; третій нѣсколько меньше. Въ немъ живутъ „люди татарскаго народу“. Каждая городская община сидитъ на отдѣльномъ мѣстѣ: Польскій Баръ сидитъ въ парканѣ; Русскій—на предмѣстьѣ, именно между Польскимъ и тѣмъ мѣстомъ, гдѣ предположено было строить новый каменный замокъ; Черемисскій—по другой сторонѣ р. Рва за ставомъ. Впрочемъ, въ каждомъ изъ этихъ городовъ есть значительная примѣсь другихъ національностей, особенно русскихъ, какъ въ Польскомъ, такъ и въ Черемисскомъ городахъ. Въ этомъ послѣднемъ было 45 домовъ поляковъ и русскихъ. Важнѣе разница ихъ по повинностямъ: жители польскаго и русскаго городовъ платятъ чиншъ по 15 грошей съ дому, а черемисы (служилые татары) ничего не платятъ; наоборотъ, имъ платится изъ доходовъ староства 200 злот. ежегодно. Так. обр., здѣсь національное раздѣленіе город. общины отчасти совпадаетъ съ раздѣленіемъ служебнымъ и правовымъ.

Въ Каменцѣ—„троякій народъ людей и троякій обычай права: поляки autoritate praeeminent и судятся правомъ магдебургскимъ; Русь судится правомъ и обычаями русскими и имѣетъ своего войта; армяне судятся армянскимъ обычаемъ и имѣютъ своего войта“ [1]). Общая повинность всѣхъ есть только сторожевая, въ которую включаются и паны, имѣющіе свои домы въ городѣ. Для этой

[1]) См. № XIII, стр. 165 и 166.

Библиотека "Руниверс"

цѣли складываются всѣ по 16 грошей въ годъ. Во всемъ остальномъ между тремя общинами одного города нѣтъ ничего общаго, а существуетъ, напротивъ, постоянное соперничество и вражда.

Кромѣ указанныхъ общихъ условій разложенія одной город. общины на части, разрушеніе цѣлости личнаго состава общинъ совершалось другими путями: часть мѣщанъ закладывалась за старосту, т. е. поступала въ замковые слуги, освобождаясь отъ общегородскихъ повинностей, но продолжая пользоваться имущественными выгодами, о чемъ постоянно, но безуспѣшно, жаловались напр. черкаскіе мѣщане. Другая часть мѣщанъ выходила въ состояніе частныхъ землевладѣльцевъ, освояя при этомъ значительные участки и общинныхъ имуществъ. Такъ Черкашене жаловались королю, что и мѣщанинъ черкасскій Зубриковичъ [1]) пасѣки мѣщанскія на себя забралъ и не позволяетъ ими пользоваться; и другіе тамошніе черкасскіе жители, будучи ихъ поплечниками, тянули издавна вмѣстѣ съ ними всякія городскія повинности, теперь отъ нихъ откинулись, и хотя вмѣстѣ съ ними пользуются всякими городскими пожитками, а тяглъ вмѣстѣ съ ними исполнять не хотятъ. Въ Черкасахъ прежде былъ такой обычай: „какой прихожій человѣкъ или старостинскій слуга женится на дочери какого-либо мѣщанина, то такой получалъ право пользоваться вмѣстѣ съ мѣщанами всѣми городскими пожитками, но за то и долженъ былъ помогать имъ въ ровной части во всѣхъ службахъ и податяхъ; а теперь (при Евст. Дашкевичѣ) такіе люди, пользуясь город. выгодами, ни въ чемъ имъ не помогаютъ“.

Такое разложеніе личнаго состава городскихъ общинъ должно было отразиться весьма невыгодными послѣдствіями для успѣховъ колонизаціи. Торговля и ремесленная промышленность, ставшая единственнымъ удѣломъ главной части городскихъ общинъ, побуждаетъ ихъ избѣгать, по возможности, увеличенія конкурренціи, неизбѣжной при увеличеніи город. народонаселенія. Льготы, даруемыя

[1]) Въ люстраціи онъ уже включается въ разрядъ бояръ и крупныхъ землевладѣльцевъ

Библиотека "Руниверс"

государствомъ, могли привлекать новыхъ поселенцевъ только тогда, когда городъ основывается вновь, т. е. пока еще не сложилось общество, для котораго выгодно противодѣйствовать дальнѣйшему расширенію населенности. Мѣщане, оставшіеся подъ замковымъ присудомъ, мало по малу потеряли всякую возможность распоряжаться общегородскими дѣлами, превращаясь въ казенныхъ крестьянъ. Тоже, въ большей степени, относится къ частно-владѣльческимъ мѣщанамъ. Лишь въ южныхъ по-днѣпровскихъ городахъ (Черкасахъ и Каневѣ), гдѣ городскія общины и въ пол. XVI в. сохранили отчасти свою цѣлостность, новые приливы населенія (козаки) примыкали къ городамъ; но ко времени Люблинской уніи, при установленіи сословныхъ порядковъ, и это уже сдѣлалось невозможнымъ.

Весьма вредное вліяніе для успѣховъ колонизаціи имѣетъ и раздѣленіе городскихъ общинъ по національностямъ, допущенное въ Подольѣ: всякое увеличеніе одной общины на счетъ другихъ встрѣчало въ этихъ другихъ соперничество и противодѣйствіе.

Рядомъ съ разрушеніемъ единства личнаго состава городскихъ общинъ идетъ разрушеніе ихъ *имущественныхъ общинныхъ правъ*, какъ отчасти видно уже изъ предыдущаго. XVI-й вѣкъ и на Украйнѣ застаетъ уже и въ этомъ отношеніи разрушеніе стараго русскаго земскаго строя, когда городскія общины, составляли одно юридическое лицо, владѣвшее окрестною землею и когда отъ нихъ въ зависимости были всѣ сельскія общины округа. Лишь остатки такого состоянія городскихъ общинъ можно наблюдать еще въ XVI в. въ украинныхъ повѣтахъ. Здѣсь между боярами и мѣщанами не было еще (какъ сказано выше) той рѣзкой грани, какая впослѣдствіи была проведена между шляхетствомъ и мѣщанствомъ; оба класса составляли одну общину, владѣющую землею; такъ въ Черкасскомъ повѣтѣ „всѣми уходами пользовались Черкасцы, какъ бояре, такъ и мѣщане“; бобровые гоны по рѣкамъ „хоживали Черкасцы мѣщане и бояре“ [1]). Вся земля округа

[1]) Арх. Юг.-З. Р., VII, I, стр. 85.

Библиотека "Руниверс"

считалась во владѣніи города, за исключеніемъ немногихъ еще частныхъ владѣній, пожалованныхъ правительствомъ изъ тѣхъ же общегородскихъ имуществъ. Когда въ XVI в. начались споры и тяжбы между мѣщанами и старостою, то здѣсь въ первый разъ возникаетъ вопросъ о правѣ отдѣльной собственности. Когда в. князь спросилъ черкасскихъ мѣщанъ, имѣютъ ли они собственные земли и уходы, то они отвѣчали: „своего ничого не маемъ; одно Божіе и господарское“. И это совершенно понятно. Огромныя пустыни приписаны были къ замку и городу и ни въ чьемъ частномъ владѣніи не состояли. Городскія общины, личный составъ которыхъ постоянно мѣнялся, не могли претендовать ни на какую частную собственность въ округѣ; но за то считали своимъ правомъ пользоваться всею окрестною страною. Въ этомъ смыслѣ нельзя назвать всю страну и казенною собственностью. Еще въ люстраціи 1552 г. замѣчено: „палутъ черкашене мѣщане и бояре на поли, где хто хочетъ“. Относительно Канева въ люстраціи 1552 г. читаемъ: „земля по полямъ мѣщанамъ на пашню издавна была свободна, но недавно кн. Владиміръ Путивльскій, вышедши изъ Москвы, началъ на тѣхъ земляхъ съ пашенъ мѣщанскихъ брать десятину. Пасѣки замковыя людямъ государскимъ вольны— безъ платы“ [1]). Уходы и селища въ Каневѣ въ половинѣ XVI в. уже розданы частнымъ владѣльцамъ и монастырямъ; но остались еще и тогда уходы „мѣстскіе“ (городскіе). Право на „сѣверскіе“ уходы люстраторы приписываютъ именно каневцамъ (членамъ гор. общины) на основаніи якобы происхожденія этихъ послѣднихъ съ лѣваго берега Днѣпра [2]).

Въ Браславѣ люстрація 1545 г. указываетъ двоякое владѣніе землею у мѣщанъ: частное—это владѣніе пасѣками; „иная пасѣка стоитъ больше трехъ селищъ; при нѣкоторыхъ пасѣкахъ земли на цѣлую милю, а самое малое на ½ мили; тамъ у него (мѣщанина) пашня, спускные ставы, множество пчелъ, всякій звѣрь,

[1]) Ibid, I, стр. 97—98.
[2]) Ibid, 103

Библиотека "Руниверс"

сады, роскошные огороды и всякія другія выгоды. Въ зе́мли, дубравы и сѣнокосы такой пасѣки никто не имѣетъ права входа; никто не можетъ взять даромъ ни дровъ, ни стебля травы, а все за поклономъ. Отъ этого (замѣчаетъ ревизоръ) государю никакой пользы и службы нѣтъ. И нѣтъ вѣдома отъ кого такіе особые удѣлы они получили и кто имъ заводилъ и граничилъ". Но люди, имѣющіе такія пасѣки, пользуются, въ свою очередь, „мѣщанскими землями и пашню пашутъ" (на общинныхъ земляхъ). Так. обр., нахатная земля вблизи города остается на прежнемъ общинномъ правѣ владѣнія.

Въ Житомирѣ, гдѣ землевладѣльческій элементъ сдѣлалъ уже большіе успѣхи, для городской общины отдѣлена земля въ длину на милю, а поперекъ на $^1/_2$ мили: „тое поле мѣщаномъ вольно пахать; а земяне и подданные ихъ, которые пашутъ, тые даютъ на за́мокъ десятину" [1]). Правительственные органы (старосты) не считали эту землю ни своею—арендною, ни казенною, а довольствовались еще тѣми доходами, въ видѣ пошлинъ, которые обозначались въ люстраціонныхъ актахъ, а также непосредственными доходами фольварочнаго хозяйства. И частныя владѣнія еще не были изъяты отъ общегородскихъ повинностей, и крестьяне частныхъ владѣльцевъ подлежали общему присуду старосты [2]).

Даже въ Польскомъ Подольѣ, гдѣ успѣхи польскаго права разрушили старо-русскій городской бытъ, остатки его замѣтны; такъ о русской части гор. Бара люстраторы замѣчаютъ: „и другіе, которые теперь не сѣютъ, могутъ потомъ орать и сѣять, когда будутъ въ состояніи, потому что тамъ поля покупать не нужно; но если кто имѣетъ плугъ и воловъ, то можетъ орать, сколько хочетъ" [3]).

При такихъ условіяхъ городскія общины прочно осаживались вокругъ за́мковъ, не смотря на вѣчную опасность отъ враговъ и

---

[1]) Арх. Юг. Р., VII, I, стр. 146.

[2]) Ibid. I, стр. 96.

[3]) См. № XI.

Библиотека "Руниверс"

ненадежность укрѣпленій, вокругъ которыхъ они ютились. Пусть городъ взятъ татарами, пусть $^3/_4$ городскихъ жителей отведено въ тяжкую неволю; остальные держатся на мѣстѣ даже вовсе безъ защиты, сидятъ, „ожидая замка и не желая уходить ради великихъ тамошнихъ выгодъ“, какъ это и случилось въ Браславѣ [1]). Только городскія общины могли и должны были заботиться объ увеличеніи мѣстнаго населенія. Увеличеніе массы городскихъ жителей не грозило этимъ общинамъ уменьшеніемъ ихъ имущественныхъ средствъ при громадномъ пространствѣ невоздѣланныхъ дикихъ степей. Это не то, что исключительно промышленныя и торговыя городскія общины и не частное шляхетское владѣніе, результатомъ котораго рано или поздно долженъ былъ явиться крѣпостной трудъ. Съ другой стороны, городскія общины должны были желать увеличенія населенія, потому что почти вся тяжесть защиты страны падала на нихъ. Постоянные гарнизоны, т. н. драбы и жолнеры, были весьма немногочисленны, и увеличеніе этого рода населенія было вовсе не желательно для городскихъ жителей.

Но изложенныя имущественныя выгоды общиннаго владѣнія въ пол. XVI в. уже обращались, мало по малу, въ преданіе, по мѣрѣ разрушенія самаго общиннаго владѣнія.

Мы видѣли выше, что право пользованія окрестною землею, иногда цѣлою страною, было основано для городскихъ общинъ на одномъ томъ простомъ фактѣ, что земля эта никому еще не принадлежала; она была приписана къ извѣстному замку, будучи государственною въ томъ смыслѣ, въ какомъ вся территорія принадлежитъ государству; а въ степяхъ, гдѣ не проведено было ясныхъ границъ, даже и государственнаго характера владѣнія установить нельзя.

Но въ XVI в. мѣстные старосты, а за ними и великіе князья начинаютъ руководствоваться идеею о частныхъ правахъ казны на такія земли. И это идетъ рука объ руку съ освобожденіемъ

[1]) См. № VII (стр. 21).

Библиотека "Руниверс"

мѣщанъ отъ замковыхъ повинностей и тяглъ. Надо чѣмъ нибудь содержать укрѣпленія и держать въ нихъ постоянныхъ служилыхъ людей. Поэтому старосты двоякимъ образомъ сокращаютъ прежнія общинныя права: 1) часть земель извлекаютъ совсѣмъ изъ общиннаго пользованія для собственной частной эксплоатаціи и 2) съ тѣхъ земель, которыя остались въ пользованіи общины, взимаютъ доходъ не въ видѣ государственнаго налога, а въ видѣ частной ренты.

Въ такомъ обращеніи общинной земли въ казенную, громадную роль играетъ дарованіе городу магдебург. права, при чемъ обыкновенно точно отмѣрялась земля подъ общее владѣніе города, и притомъ въ весьма ограниченномъ объемѣ, такъ какъ городъ долженъ былъ пользоваться лишь ремеслами и торговлею.

Но тотъ же процессъ совершается, хотя и медленнѣе, и въ прочихъ городахъ. Такъ въ Черкасахъ прежде (въ XV в.) староста исключительно владѣлъ только 4 уходами (Дубослей, Еланскій, Протолчъ, Ненасытецъ и Волнечъ). Прочіе уходы по Днѣпру, Орели, Тясмени, обоимъ Ингуламъ и Самарѣ (всего 28) принадлежали городской общинѣ—боярамъ и мѣщанамъ. Но въ 1552 г. староста владѣетъ уже всѣми этими уходами и отдаетъ ихъ пришлымъ чужогородцамъ: кіевлянамъ, чернобыльцамъ, мозырянамъ, петриковцамъ, быховцамъ, могилевцамъ и другимъ за плату („поклоны“).

Процессъ такого разрушенія общинныхъ имущественныхъ правъ городовъ и вмѣшательства старостъ въ частныя права горожанъ можно видѣть изъ тяжбы между черкашенами и ихъ старостами.

Черкашене жаловались, что во время управленія замкомъ Евст. Дашкевича, онъ ввелъ слѣд. притѣснительныя новины: 1) многихъ изъ братіи ихъ взялъ въ свою мочь, освободивъ тѣмъ ихъ отъ общаго участія въ послугахъ и подачкахъ; остальные мѣщане обязаны одни давать подводы подъ гонцовъ и пословъ; 2) заставилъ мѣщанъ работать на него каждый день, а именно: возить дрова, косить сѣно, волочить неводы и т. д.; 3) староста беретъ себѣ половину отъ доходовъ пчеловодства, рыболовства и

Библиотека "Руниверс"

звѣроловства; 4) мѣщанамъ принадлежало право уходовъ на Звонцѣ, право рыболовства на Сулѣ и звѣроловства по всему Днѣпру; староста отнялъ у нихъ эти доходы и началъ отдавать эти промыслы чужимъ людямъ, взимая съ нихъ поклоны; 5) право вывоза продуктовъ пчеловодства и рыболовства для продажи въ Кіевъ староста отнялъ у мѣщанъ и присвоилъ себѣ исключительное право покупки за произвольную цѣну; 6) право на добычу, взятую съ татаръ, напр. панцыри, коней и самыхъ татаръ, староста присвоилъ себѣ; 7) козаки, которые *издавна* занимались добычею у татаръ, давали часть „выемки“ старостѣ, а Дашкевичъ все присвоилъ себѣ; когда козакъ пріѣдетъ къ воротамъ съ поля, или хочетъ выѣхать изъ города „на дѣло свое“, то староста не велитъ ни впускать, ни выпускать; 8) городскую корчму, которая извѣка, при кор. Казимирѣ, принадлежала городу, староста отнялъ; 9) по прежнему обычаю въ день Рождества Христова мѣщане, собравшись по пяти или по шести персонъ носили старостѣ одну куницу шерстью, а Дашкевичъ бралъ съ каждаго изъ нихъ, не исключая наймитовъ и козаковъ, по куницѣ или по лисицѣ, а за неимѣніемъ того, по 12 грошей съ головы; 10) когда мѣщанинъ умретъ, или его возьмутъ татары, то староста бралъ себѣ все имущество его отъ его жены и дѣтей; 11) прежде городовую службу исправляли особые есачники и жители селъ Мошны и Домонтова, а именно возили на замокъ дрова, нашивали воду и „кликовали“ (сторожили по ночамъ); староста всю эту службу возложилъ на мѣщанъ; 12) прежде за проводъ купцовъ Колинскихъ и другихъ мѣщане получали проводное; Дашкевичъ присвоилъ это себѣ [1]).

Этотъ примѣръ показываетъ, что отсутствіе ясныхъ разграниченій общинной и частной собственности отъ государственной подаетъ поводъ для старосты присваивать себѣ права и на личныя имущества гражданъ (движимыя вещи, наслѣдство; по послѣдующимъ жалобамъ оказывается, что староста беретъ уже только половину наслѣдства).

[1]) См. № XVII.

Библиотека "Руниверс"

Въ Каневѣ отстраненіе городскихъ общинъ отъ пользованія окрестною землею совершалось еще съ бо́льшею быстротою; здѣсь часть земель роздана старостами церквамъ и частнымъ владѣльцамъ, а часть, бывшая издавна во владѣніи мѣщанъ, взята исключительно на старосту; такъ „на Жжицѣ рѣкѣ уходъ городской былъ издавна; потомъ отданъ слугѣ замковому"; „отъ Володины горы до Лубенъ земли мѣщанскія; но уже ходятъ тамъ на старосту половинники козаки". „На р. Многѣ земли пусты, не ходитъ изъ выти никто, а мѣщанъ староста не допускаетъ". „Гдѣ Хоролъ рѣчка въ Пселъ впала, уходы всѣ на за́мокъ, но теперь пусты; половинники не ходятъ, а мѣщанамъ ходить тамъ староста не дозволяетъ" [1]).

Въ Браславѣ люстраторы (какъ мы видѣли уже) ставятъ вопросъ объ основаніяхъ правъ мѣщанъ на ихъ земли, спрашиваютъ: кто ихъ пожаловалъ, кто заводилъ?

Другой способъ разрушенія общинныхъ правъ представляетъ раздача общинныхъ земель частныхъ владѣльцевъ. Такъ гор. Житомиръ въ пол. XVI в. доведенъ до крайняго убожества: „бо вси—калики, инши ни вола не маютъ"; а прежде, до XVI в., городская община владѣла обширными земельными имуществами—рудами и селищами около рѣчки Гуйвы, рудкою Малявкою, рудою Руйною, Б. и М. Жерделевомъ и пр. Все это досталось въ руки одного земянина Лозовицкаго [2]).

При такомъ разрушеніи личнаго состава и имущественныхъ правъ городскихъ общинъ (впрочемъ, въ пол. XVI в. далеко не законченномъ), эти общины уже не могли быть центромъ и главнымъ базисомъ колонизаціи. Ни староста, ни сами мѣщане уже не имѣютъ интереса въ увеличеніи массы горожанъ. Цѣли государственныхъ мѣръ колонизаціи мало по малу склоняются къ развитію частнаго землевладѣнія, что́ въ такихъ широкихъ размѣрахъ будетъ потомъ практиковаться послѣ уніи 1569 года.

---

[1]) Арх. Ю. З. Р., VII, I, № XV.
[2]) Ibid. № XII.

Библиотека "Руниверс"

Землевладѣльческая и крестьянская колонизація. Мы коснемся здѣсь громаднаго вопроса о развитіи частнаго землевладѣнія въ украинныхъ повѣтахъ лишь вскользь, по скольку это необходимо для уясненія колонизаціоннаго движенія въ XVI в. Частное землевладѣніе находилось въ рукахъ церковныхъ учрежденій и свѣтскихъ лицъ. Первыхъ не будемъ касаться въ отдѣльности, ибо изъ нихъ для украинныхъ повѣтовъ важны только Печерскій и Пустынно-Николаевскій монастыри, Кіевская митрополія и владѣнія Каменецкаго и Кіевскаго католическихъ бискупствъ [1]).

Свѣтскій землевладѣльческій классъ состоитъ изъ пановъ и бояръ. Въ составѣ перваго класса находятся князья, паны и земяне. Князья и паны, больш. частію (какъ сказано уже) пришлые люди изъ Москвы, Литвы и Волыни; бояре вышли изъ среды мѣстныхъ жителей, не отличаясь прежде ничѣмъ отъ мѣщанъ, кромѣ постоянной личной военной службы. Различіе между панами (и земянами) и служилыми боярами еще весьма ясно въ приднѣпровскихъ повѣтахъ; оно менѣе замѣтно въ прибужскихъ и почти совсѣмъ исчезаетъ въ Польскомъ Подольѣ.

Число землевладѣльцевъ по люстраціямъ пол. XVI в. располагается по повѣтамъ неодинаково; въ повѣтахъ Литовскаго государства численность ихъ постепенно возрастаетъ отъ юго-востока къ сѣверо-западу; а именно въ Черкаскомъ ихъ только 9, въ Каневскомъ—10, въ Житомирскомъ—13, въ Кіевскомъ—14; въ Винницкомъ уже 36, въ Браславскомъ—35. Въ отдѣльности число бояръ преобладаетъ въ южныхъ днѣпровскихъ повѣтахъ надъ числомъ пановъ (12 и 7); въ прочихъ Литовскихъ повѣтахъ, наоборотъ, число пановъ беретъ рѣшительный перевѣсъ надъ числомъ бояръ (75 и 22). Въ Польскомъ Подольѣ роль бояръ можетъ быть приписана только поссесорамъ королевскихъ имѣній, которые въ украинныхъ повѣтахъ Подолья обязаны еще были службою замку; такихъ насчитывается здѣсь до 40 (при общемъ числѣ владѣльцевъ—до 200).—Личный составъ земледѣльческаго класса въ Литов-

[1]) См. перечисленіе имѣній мон. Николо-Пуст. въ Ак. Зап. Р., III, № 49; сл. ib. II, № 88, 110, 112, 233.

Библиотека "Руниверс"

скихъ украинныхъ повѣтахъ въ пол. XVI в. указанъ уже нами выше при географическомъ обзорѣ повѣтовъ. По указаніямъ люстрацій во всѣхъ 6 повѣтахъ вмѣстѣ было тогда до 117 панскихъ и боярскихъ фамилій [1]). Изъ нихъ княжескихъ очень немного; именно въ Кіевскомъ и Житомірскомъ повѣтахъ только одна—кн. Сенскихъ, въ Каневскомъ двѣ—кн. Путивльскихъ и Капусты въ Черкаскомъ тоже двѣ—кн. Домонтовъ и Глинскихъ, въ Винницкомъ и Браславскомъ ихъ вовсе нѣтъ (если не считать утратившихъ княжескій титулъ Короткихъ и Козаровъ). Составъ панскихъ фамилій довольно пестръ: коренныя фамилія Кіевщины сосредоточиваются въ Кіевскомъ и Житомирскомъ повѣтахъ; это: Горностаи, Тыши, Волковичи, Сурины, Проскуры, Вороничи, Стрыбыли, Немиричи. Въ южно-днѣпровскихъ повѣтахъ составъ ихъ совсѣмъ сбродный: часть ихъ выдвигается изъ мѣстныхъ бояръ, слугъ и мѣщанъ; таковы: Служки, Зубрики; часть состоитъ изъ пришлецовъ, именно изъ Польши: Келбовскіе (изъ В. Польши), Драбы; они получали на Украйнѣ положеніе пановъ б. ч. чрезъ женитьбу на дочеряхъ мѣстныхъ землевладѣльцевъ. Наконецъ, значительная часть происходитъ отъ восточныхъ инородцевъ; такъ просьба кор. Сигизмунду въ 1546 о возстановленіи чести бояръ, опозоренной мнимымъ участіемъ ихъ въ бунтѣ черкасцевъ противъ старостъ, подана отъ имени слѣд. черкаскихъ бояръ: Ивана Зубрика, Берендея, Малыкбаши, жидка Семашковича и Васки Ременя [2]). Древнѣйшія земянскія гнѣзда нужно искать въ при-бужской украйнѣ. Здѣсь есть и фамиліи центральной Кіевщины: Кмиты, Горностаи; но большая часть принадлежитъ собственно Браславщинѣ. Здѣсь кромѣ старинаго гнѣзда старорусскихъ владѣльцевъ, извѣстныхъ со временъ Витовта и Свидригайла [3]), остальная масса земянъ обязана своими

---

[1]) Для Литовскихъ повѣтовъ показанія люстрацій будутъ дополнены ниже свѣдѣніями изъ источниковъ другаго рода.

[2]) А. Ю. и З. Р., II, № 127.

[3]) См. Арх. Ю. Р., VII, т. I, № XI.—Микулинскіе и Якушинскіе получили свои имущества отъ Витовта и Свидригайла, Шашкевичи—отъ Сем. Олельковича, Мелешки (Мелешковецъ)—отъ кн. Корецкаго.

Библиотека "Руниверс"

отчинами пожалованіямъ вел. кн. Александра и отчасти другихъ великихъ князей. Такъ братья Левко и Кондратъ Тивоновичи получили с. Щорбовъ (близъ Погребищъ) отъ Александра. Вообще въ Браславщинѣ болѣе извѣстныя фамиліи были слѣд.: [1]) Балабаны (владѣльцы Балабановки) Чурилы (Джурилы), Байбузы (Райгородка, Кропивны и Байбузовки), Кошки (ключа Краснянскаго и Шпиковскаго), Шандеровскіе (Шандеровки и Тростянки), Мормилы (изв. съ 1533), Караческіе, Фащевскіе (вл. Цыбулева), Клещовскіе (вл. Тыврова и Дзвонихи), Булаи, Дешковскіе, Облинскіе, Галицкіе или Матѣйковскіе (всѣ послѣдніе получили фамиліи отъ соотвѣтствующихъ имъ названій селъ). Важнѣйшія владѣнія были здѣсь: а) кн. Короткихъ, изъ которыхъ послѣдній въ родѣ Григорій Олехновичъ Коротко продалъ въ 1595 г. кн. Збаражскому свои обширныя владѣнія надъ Бугомъ и Собомъ (ключъ Ладыженскій); братъ его Богушъ Олехновичъ, такъ же не оставившій мужескаго потомства, передалъ свою часть дочерямъ, бывшимъ въ замужествѣ за Житынскимъ и Красносельскимъ. б) Слупицы, получившіе имущество отъ Витовта, владѣли обширнымъ краемъ отъ Лобачова до Батога и Бершады. За сдачу Браслава Девлетъ-Гирею въ 1551 г. Богданъ Слупица былъ признанъ измѣнникомъ и его имущества конфискованы и отданы кн. Заславскимъ. Но братъ Богдана Григорій (или Жданъ) и сынъ Семенъ успѣли возвратить себѣ эти имущества и подѣлили ихъ между собою. в) Кн. Козары (потомки Кости Кошиловича, получившаго пожалованіе отъ Витовта и Яна—Альбрехта) владѣли Облиномъ, Пашковцами, Совранами, Бесѣдками, Карачовцами, Деренковцами, Кошиловцами, Олешковцами, Урвиживотами и Храпаками; документы ихъ сгорѣли въ Винницкомъ замкѣ и возобновлены кор. Стефаномъ Баторіемъ въ 1581 г. [2]). Кромѣ упомянутыхъ, сюда проникали и богатыя польскія фамиліи, благодаря щедрости королей, которые жаловали имъ замковыя

[1]) Дополняемъ здѣсь списокъ именъ, сообщаемыхъ люстраціями. Сл. еще о Гопыстерипскихъ и Зъяновскихъ. Ак. Юж. и Зап. Рос. II, № 125 и 126.

[2]) См. Kwiaty и Owoce (Руликовскаго). Wydał Jgnacy Trusiewicz. Kiów. 1870.

Библиотека "Руниверс"

имущества; такъ нѣкоторое время здѣсь владѣлъ Язловецкій Сокольцемъ, Климятиномъ, Городищемъ, Вроновичами, Ружичемъ, Чижинцами, Вонячиномъ, Литиномъ, Микулиничами, Стрижавкою и Дешковцами [1]).

Вообще Браславщина выдается изъ прочихъ украинныхъ земель Литовскаго государства какъ численностію, такъ и относительнымъ богатствомъ своихъ частныхъ владѣльцевъ.

Не смотря на это, именно здѣсь былъ пріютъ для развитія класса землевладѣльцевъ другаго рода, который мы назвали козацко-панскимъ. Козаки-паны на свой собственный рискъ заводили колоніи въ степяхъ и нерѣдко достигали громадныхъ успѣховъ. Такихъ въ Звенигородщинѣ и Браславщинѣ люстраціи васчитываютъ (касъ мы видѣли) 14 фамилій. Въ прочихъ повѣтахъ Литовской украины богатыхъ фамилій, которыя бы владѣли огромными пространствами и большимъ количествомъ крестьянъ, въ пол. XVI в. вовсе нѣтъ; въ наиболѣе панскомъ повѣтѣ Житомирскомъ самая богатая фамилія Вороничей владѣла въ 1545 г. 24 домами крестьянъ; между тѣмъ въ Браславскомъ въ 1552 г. наиболѣе крупнымъ владѣльцемъ былъ Кмитичъ, имѣвшій 141 домъ крестьянъ; изъ остальныхъ нѣкоторые владѣютъ 90, 75, и т. д. домами. Въ Черкаскомъ и Каневскомъ повѣтахъ у землевладѣльцевъ или вовсе нѣтъ крестьянъ, или самое ничтожное число ихъ (напр. 6 у кн. Путивльской). Вообще въ украинныхъ повѣтахъ Кіевщины въ пол. XVI в. частное землевладѣніе далеко еще не есть преобладающая форма въ соціальномъ и колонизаціонномъ смыслѣ (оно гораздо болѣе развито въ сѣверныхъ повѣтахъ Кіевщины: Любечскомъ, Остерскомъ, Овруцкомъ, Мозырскомъ).

Напротивъ, въ повѣтахъ Польской украйны частное землевладѣніе приняло широкіе размѣры еще со временъ Ягайла и Яна Альбрехта (о чемъ скажемъ подробнѣе ниже), подъ явнымъ вліяніемъ искусственныхъ мѣръ. Установить точный перечень фа-

[1]) Лит. Метр, IV, 13, 8.

Библиотека "Руниверс"

милій, владѣвшихъ именно въ украинныхъ новѣтахъ Подолья чрезвычайно трудно; поэтому приведемъ общій списокъ ихъ по цѣлому воеводству (не ручаясь за его полноту) за 1565 — 1569 годы. А именно:

Посессоры коронныхъ имѣній:

Сѣнявскіе.
Кердановскіе.
Сахно.
Ивоня.
Стршемескіе.
Вороничи.
Згерскіе.
Русановскіе.
Черленевскіе.
Милецкіе.
Коротки.
Жуковскіе,
Кожуховскіе.
Понятовскіе.
Бѣлокуры.
Кумановскіе.
Березинскіе.
Солтаны
Сковротки.
Чеклинскіе.
Добруховскіе.
Писковскіе
Творовскіе.
Добромирскіе.
Козяровскіе.
Каминскіе или Маржечки.
Костисевскіе.
Мормузовскіе.
Гусовскіе.
Елтухи.

Владѣльцы-собственники:

Гинторъ.
Збирковскіе.
Доминиковскіе.
Грабинскіе, иначе Сляковскіе.
Вержейскіе.
Претфичи.
Доманковскіе.
Пясецкіе.
Карапчеевскіе.
Вольскіе.
Гербурты.
Судковскіе.
Ляндскоронскіе.
Гронцкіе.
Корицкіе.
Костшевскіе.
Яцимирскіе.
Горецкіе.
Лестковскіе.
Карапчовскіе.
Дьяковскіе.
Поляновскіе.
Гарныши.
Коричовскіе.
Васильковскіе.
Талафусы.
Ярмолинскіе.
Чоханскіе.
Бучапкіе.
Хочимирскіе.
Бонки.
Колбусы.
Залѣскіе.
Турскіе.
Вильковскіе.

Библиотека "Руниверс"

Радецкіе.
Володіёвскіе.
Лоёвскіе.
Сечехи.
Торскіе.
Семашко.
Добекъ.
Сверчи.
Сковородинскіе.
Шусовскіе.
Ясовскіе.
Поляновскіе.
Костюки (Кощуки?).
Чвикловскіе.
Ультринецкіе.
Марцинковскіе.
Васильковскіе.
Ольшовскіе.
Ожга.
Монастырскіе.
Гродецкіе.
Бернассовскіе.
Струси.
Езерковскіе.
Гослицкіе.
Кочминскіе.
Снитовскіе.
Мишковскіе.
Виталичовскіе.
Свирчовскіе.
Завадскіе.
Скотницкіе.
Селеховскіе.
Ясинскіе.
Пилавскіе или Подчашіе.
Винарскіе.
Войницкіе.
Игнатовскіе.
Подлѣсскіе.
Псарскіе.
Блудницкіе
Берлинскіе.
Лосковскіе или Семаковскіе.
Кудеевскіе.
Надольскіе·

Чеплеевскіе.
Козноховскіе.
Куриловскіе.
Торлиновскіе.
Ивановскіе.
Кемличи.
Милановскіе.
Детрихи.
Зеленецкіе.
Вонички (?).
Секержинскіо.
Черменскіе.
Подфилипскіе.
Бѣганскіе.
Крепскіе
Поляновскіе.
Незабытовскіе.
Сверчковскіе.
Закржевскіе.
Ки Вишневецкіе.
Мелецкіе.
Жоровецкіе.
Стржалковскіе
Кедзерскіе.
Лабеты.
Сухорапскіе.
Калиновскіе.
Лютомирскіе
Сметанки.
Язловецкіе.
Гаворовскіе.
Плоскировскіе.
Ковальскіе.
Срочицкіе.
Кощуки.
Борзаковскіе.
Прусскіе.
Бориславскіе.
Щиборъ.
Виталчовскіе.
Ластовскіе.
Угринецкіе.
Чіолковскіе.
Зберковскіе.
Пилатовскіе.

Библиотека "Руниверс"

Куровскіе.	Домбровскіе.
Малеёвскіе.	Ярмолинскіе.
Якимовскіе.	Потоцкіе.
Горбовскіе.	Яшовскіе.
Свѣчинскіе.	Ходіевскіе.
Скальскіе	Хометовскіе.
Добржинскіе.	Осмольскіе.
Бѣлецкіе.	Чацкіе.
Галицкіе.	Борщовскіе.
Костржевскіе.	Гойскіе.
Бухновскіе.	Кучовскіе.
Островскіе.	Творовскіе.
Лясовскіе.	Венжикъ (Vęzyk).
Войницкіе.	Харзовскіе.
Боровскіе	Сулимы.
Лысогорскіе.	Буржинскіе.
Влодекъ	Голинскіе
Овсянковскіе.	Горайскіе.
Морозовскіе.	Людзицкіе.
Ржечинскіе	Епископія Кам. (7 сел.).

Не претендуя на безусловную полноту списковъ владѣльцевъ въ повѣтахъ литовскихъ и польскихъ, мы тѣмъ не менѣе въ правѣ сдѣлать совершенно безошибочный выводъ о громадномъ перевѣсѣ численности пановъ и земянъ въ Польской украйнѣ надъ числомъ ихъ въ Литовской; выше уже было замѣчено, что въ западномъ Подольѣ (не входящемъ въ наши разсчеты) сосредоточивалось крупное землевладѣніе и что главная масса владѣльцевъ толпилась въ восточныхъ — украинныхъ повѣтахъ Польскаго Подолья. Изъ приведенныхъ именъ очевидно здѣсь полное преобладаніе пришлаго польскаго элемента.

Для исторіи колонизаціи въ высшей степени важно знать, какимъ образомъ явилась эта масса владѣльцевъ, т. е. ознакомиться съ главными *источниками частнаго землевладѣнія*.

Какъ въ Литвѣ, такъ и въ Польшѣ основнымъ источникомъ землевладѣнія было *пожалованіе* государств. земель частнымъ лицамъ, въ Литвѣ преимущественно боярамъ мѣстныхъ замковъ. На

Библиотека "Руниверс"

боярскую службу отдѣлялись участки земли съ глубочайшей древности; но это были или помѣстья, или краткосрочныя кормленія (напр. очередное годичное владѣніе волостями для бояръ Кіевской земли [1]). Мало по малу частныя права помѣщиковъ усиливались; съ дарованіемъ же недвижимыхъ имуществъ независимо отъ службы, бояринъ-помѣщикъ становился земяниномъ. Это есть главный и преобладающій источникъ, рѣшительно зависѣвшій отъ системы, усвоенной государствомъ. Въ центрахъ Литовскаго государства переходъ къ такой системѣ совершился весьма давно, во всякомъ случаѣ не позже XIV в., но для Украйны такой переворотъ наступилъ лишь съ конца XV в. При Казимирѣ IV положено было начало раздачи государственныхъ земель частнымъ лицамъ; усиливается она при Александрѣ и Сигизмундѣ; но, конечно, не доходитъ еще до такихъ колоссальныхъ размѣровъ, какъ послѣ уніи 1569 г.

Пожалованіе исходило или непосредственно отъ великихъ князей, или (чаще) являлось результатомъ *раздачи* замковыхъ селъ *мѣстными воеводами и старостами*. Въ числѣ прочихъ мѣръ управленія замками, старостамъ принадлежала власть раздавать во временное пользованіе служилымъ боярамъ участки земли, для правильнаго отправленія службы. Чрезъ послѣдующія утвержденія вел. князей такія раздачи превращались въ пожалованія.

Кромѣ пожалованія и надѣла, надо указать, какъ на особый источникъ, на *захватъ* селъ замковыхъ и городскихъ общинныхъ, часто узаконяемый послѣдующими грамотами.

Совсѣмъ другой родъ источниковъ землевладѣнія находимъ на самой южной окраинѣ степей; это *загимка* (оккупація) свободныхъ и пустынныхъ земель въ самыхъ опасныхъ мѣстахъ Украины. Такая оккупація долго обходилась безъ всякаго добавочнаго титула. Здѣсь можно видѣть чистый типъ землевладѣльческой колонизаціи.

---

[1]) См. нашe изслѣдованіе: „Помѣстья Литов. государ“ (Чт. въ Об. Нест. Лѣт., т. III).

Библиотека "Руниверс"

Изложеніе исторіи возникновенія частнаго землевладѣнія на развалинахъ государственнаго и общиннаго, выходитъ за предѣлы главной темы настоящаго очерка. Для литовскихъ повѣтовъ считаемъ здѣсь возможнымъ привести лишь нѣкоторые примѣрные случаи; но относительно повѣтовъ Польскаго Подолья находимъ необходимымъ (на основаніи неизданныхъ документовъ) сгруппировать по возможности всѣ доступные намъ факты пожалованій, по особенной важности здѣсь землевладѣльческой колонизаціи.

Сначала приведемъ общую таблицу, показывающую взаимное отношеніе между числомъ селъ, сохранившихся при замкахъ въ пол. XVI в., и числомъ селъ, отошедшихъ отъ замковъ, по люстраціоннымъ актамъ.

НАИМЕНОВАНІЕ ПОВѢТОВЪ.	Число замковыхъ селъ.		Села, отошедшія отъ замка.	
	населенныхъ.	пустыхъ.	церковныя.	свѣтскихъ владѣльцевъ.
Кіевскій.	9	10	20	
Житомирскій (1545)		9	—	36
Каневскій (1552).	6	1	9	10
Черкаскій (1552)	—	—	—	7
Винницкій (1545).	3	—	—	29
Браславскій (1545)	—	—	—	36
Хмѣльницкій (1565)	8	—	—	21
Барскій (1565).	23	—	—	35
Каменецкій (1565)	2 м. и 13 селъ.	—	—	36

Почти всѣ безъ исключенія, означаемыя въ люстраціяхъ села частныхъ владѣльцевъ и церковныя, были прежде замковыми, ибо селъ, не состоявшихъ ни въ какомъ отношеніи къ замку, люстраціи вовсе не касались. Въ люстраціяхъ польскихъ села этого рода прямо именуются „отошедшими отъ староства“. Но источники владѣнія б. ч. и прочихъ селъ, оставшихся за предѣлами люстра-

Библиотека "Руниверс"

ціи были тѣже; только пожалованіе ихъ совершено гораздо раньше и права владѣльцевъ успѣли вырости до правъ собственниковъ-земянъ. Для указанія источниковъ правъ владѣльцевъ приведемъ данныя отдѣльно по повѣтамъ.

Выше было отмѣчено, что въ Житомирскомъ и Кіевскомъ повѣтахъ многія села, принадлежавшія по люстраціи 1471 къ замку, состоятъ уже за панами по люстраціямъ 1545 и 1552 гг.; напр. въ 1-мъ изъ этихъ повѣтовъ отъ замка отошли сс. Романовъ, Коростышовъ, Ловковъ, Крошня. О Романовской волости, въ которой въ 1545 г. было до 80 службъ, люстраторы замѣчаютъ, что ее упроснлъ себѣ „за пустое“ (т. е. ложно объявивши королю, что она пуста) староста Житомирскій п. Дмитрій (Кмита); потомъ владѣлъ сынъ его Богуфалъ; но, по смерти его, жена его продала кн. Константину Острожскому; въ 1545 г. волость принадлежала женѣ кн. Ильи Острожскаго, которая держала ее къ Чуднову; жители жаловались, что для Житомира нѣтъ отъ этой волости никакой помощи и работы. Дворъ Коростышовъ выпросилъ себѣ у короля также „за пустое“ Крышт. Кмита [1]); а въ томъ дворѣ было 18 слугъ путныхъ замковыхъ, отъ которыхъ прежде шла служба, подати и сторожа на замокъ; а Кмита роздалъ Коростышевскія земли на дани и получалъ ихъ уже въ свою пользу. Сверхъ того къ Коростышову примыкала земля боярская Бѣликовщина; но Кмита вытѣснилъ боярина Бѣлика и лишилъ тѣмъ замокъ службы, слѣдовавшей съ той земли. С. Ловковъ выпросилъ себѣ Стецко Ворона, отецъ Запольскихъ, и посадилъ его на дани; а на замокъ также съ этого села уже нѣтъ ни службы, ни податей; мало того, „дѣти этого Вороны живутъ постоянно въ Хмельникѣ (т. е. въ границахъ другаго государства), а сюда въ Житомиръ пріѣзжаютъ только затѣмъ, чтобы выбрать дань, которую и вывозятъ въ Хмельникъ; сами они никогда не защищаютъ Житомирскаго замка, а потому пользы отъ нихъ никакой нѣтъ“. Фольваркъ

[1]) Привил. 1499 г. въ Метр. Литов. (См. Słown. geogr. krôl Polsk.), гдѣ, однако, именуются два данника и ихъ товарищи.

Библиотека "Руниверс"

замковый Крошню „выслужилъ Ивашко Ворона; въ этомъ фольваркѣ было 20 службъ въ пользу замка; а теперь ничего уже нѣтъ; Ворона посадилъ жителей на дани, которую себѣ беретъ, да еще вступается и въ бобровые гоны замковые, и захватилъ землю городскую служебную Кузмы Малаго, на имя Алексѣевщину, выдавая ее за принадлежность Крошни". Селище замковое Скрылевцы Вас. Тышкевичъ отнялъ и присоединилъ къ своему Слободищскому замку. Выше былъ упомянутъ переходъ значительныхъ общинно-городскихъ имуществъ г. Житомира (В. и М. Жерделева) къ Лозовицкому. Въ этой исторіи отчужденія замковыхъ и городскихъ имуществъ обращаетъ на себя вниманіе то обстоятельство, что кромѣ пожалованія, хотя бы испрошеннаго неправильно, часто является на сцену и простой захватъ. О чистомъ захватѣ общинно-городской земли говоритъ грамота кор. Александра, данная по жалобѣ житомирцевъ (и внесенная въ люстрацію 1545 г.): „жаловались они (житомирцы) на боярина житомирскаго Онушка Калениковича, что онъ землю ихъ собственную и выходъ у нихъ отнялъ и житомъ засѣялъ" [1]).

Всѣми такими способами уменьшались, какъ правительственныя средства обороны замка, такъ и имущественныя средства городскихъ общинъ, безъ пользы для колонизаціи края. Житомирцы заявляли люстраторамъ, что они обнищали отъ непосильныхъ службъ; прежде, когда Романовъ, Коростешовъ, Ловковъ и Крошня принадлежали замку, то эти волости имъ помогали. „А потомъ, когда Менгли-Гирей царь завоевалъ городъ при кор. Казимирѣ, тогда господарь король, видя обѣднѣніе этого города и опустошеніе селъ, освободилъ мѣщанъ отъ стацій и подводъ; но грамоты на эту льготу погорѣли; а теперь-де мы горчаки, 40 или 50 чел., не только стацій и подводъ давать не можемъ, но и сами не имѣемъ чѣмъ питаться и чѣмъ кормить коней". Въ 1545 г. вся городская община: бояре (замковые) и мѣщане, просила снова

[1]) Сл. жалов грам. Свидригайла на с. Бурковцы Каленику Мышовичу 1437 г. Ак. Юж. и З. Р., I., № 19.

Библиотека "Руниверс"

тѣхъ же льготъ, „плачливе челомъ біючи“; если льгота будетъ дана, то „другіе многіе могутъ придти къ тому замку и осѣдать; а теперь не хотятъ люди къ тому замку сходиться, и мы-де сами, при такой неволѣ, удержаться при томъ замкѣ не можемъ и пойдемъ всѣ прочь“ [1]). Такіе отрицательные результаты для колонизаціи имѣла раздача общинныхъ земель частнымъ лицамъ.

Выше было упомянуто, что люстрація Кіевскаго повѣта умалчиваетъ о частныхъ свѣтскихъ владѣніяхъ; но изъ фрагментарныхъ указаній актовъ узнаемъ о нѣсколькихъ дворянскихъ гнѣздахъ въ этомъ повѣтѣ во 2-й пол. XV и въ 1-й полов. XVI в.

Еще кн. Олелько и кн. Семенъ пожаловали кн. Богдану Глинскому въ Олевской волости с. Бобровое и въ Завской волости—Голубѣевъ; кор. Александръ подтвердилъ это пожалованіе въ 1495 г. Сверхъ того, отецъ Богдана купилъ с. Некраши на р. Красной въ Кіев. повѣтѣ и Жукинь на Деснѣ. С. Жукинь, послѣ измѣны Глинскихъ, было пожаловано въ 1552 г. кор. Сигизмундомъ Ольбрехту Гаштольду [2]). Ивану Дашкевичу Глинскому кор. Александромъ были пожалованы: Ставокъ („въ Житомирѣ“) и подлѣ Кіева—Гостомль, а также данники въ Загальцахъ и Запрудичахъ [3]). Упомянутый Богданъ Ѳед. Глинскій владѣлъ, сверхъ того, с. Гатнымъ, которое въ 1500 г. записалъ мон. Николая Пустын. [4]) Ивану Глинскому въ Олевской волости принадлежало с. Сущаны, которое, послѣ измѣны Глинскихъ, было пожаловано королемъ кн. Ѳедору Ив. Корецкому [5]).

Кромѣ татаръ Глинскихъ, владѣли здѣсь и другіе татарскіе роды; такъ толмачъ Султанъ Албѣевъ въ 1509 г. продалъ монастырю Николо-Пустынному Полукнязевскую землю, тянувшую къ Халепью противъ Кіева за Днѣпромъ [6]).

[1]) Арх. Юг. Р. Ч., VII, т. I., № XVII.

[2]) Ак. Юж. и З. Рос., I., № 129, 158 и 72 (въ актѣ № 122 вм. Бобровое, стоитъ Боровое).

[3]) Ibid., № 171.

[4]) Ibid, № 178.

[5]) Ак. Зап. Р., II, № 37.

[6]) Ак. Южн. и Зап. Рос.. I, № 48.

Библиотека "Руниверс"

Обширныя владѣнія Евст. Дашкевича въ Кіев. повѣтѣ достались сестрѣ его, а потомъ дочери ея—женѣ Олизара Волчковича (1536); это именно: сс. Жебровичи, Волевщина, селище Лука на Раставицѣ, Носовъ на Каменицѣ [1]). Сигизмундъ I пожаловалъ Филону Армянину селище Пустовское въ Бѣлогородскомъ десяткѣ Кіевскаго повѣта, а земянину кіевскому Васку Жеребятичу тотъ же король пожаловалъ селище Чатаново въ Милославичахъ [2]).

Села, принадлежавшія другимъ фамиліямъ, сидѣли отдѣльными группами, или оазисами среди окружающихъ степей и лѣсовъ, въ слѣд. мѣстахъ: въ низовьяхъ р. Стугны-*Триполье* (имѣвшее тогда 6 чел. населенія) было пожаловано кор. Александромъ кіевскому боярину Данилу Дѣдковичу, родоначальнику Трипольскихъ, по ходатайству кіев. воеводы кн. Дм. Путятича; потомъ хотя Триполье было обратно взято на замокъ, но, по приказанію кор. Сигизмунда, возвращено въ 1542 г. сыну Данила Василію. На низовьяхъ же Стугны утвердились владѣнія Юршевичей, именно *Обуховъ*. Еще Свидригайло, между 1430 и 1436 г., пожаловалъ Станку Ганковичу Юршѣ землю между рѣками Лукавицею (нынѣ Кобриномъ), Красною, Бобрицею, Стугною и Гороховатою съ населенными мѣстами: Лукавицею съ городищемъ (нынѣ Обуховъ), Веприномъ, Хворошней и Глевакой (Германовка). Юрша былъ старостой Луцкимъ потомъ Браславскимъ и воеводою Кіевскимъ. У сына его Ивашка Юршина, намѣстника Владимірскаго, Кіев. князь Александръ Владиміровичъ отнялъ было эти имѣнія, но возвратилъ ихъ по приказанію в. кн. Казимира. На единственной дочери Ивашка Юршина женился Олехно Монвидъ Дорогостайскій и получилъ за нею упомянутыя имѣнія въ качествѣ „пустыхъ селищъ“ (это было уже послѣ нашествія Менгли-Гирея); отъ сына его Петра (бывшаго кухмистромъ Литов. въ 1499 г.) владѣнія по Стугнѣ получили названіе Кухмистровщины. Потомки его въ 1556 г. подѣлились между собою, и Кіевскія владѣнія

[1]) Ак. Юж. и Зап. Рос. I, № 117.
[2]) Ibid, II, № 124.

Библиотека "Руниверс"

(„Кухмистровщина“) достались на долю Яна, правнука Монвидова. Малолѣтній сынъ его Павелъ попалъ въ опеку къ дядѣ Петру и былъ посланъ за границу учиться. Когда распространился слухъ, что онъ тамъ умеръ, то дядя продалъ Кухмистровщину кн. Константину Острожскому, при которомъ вновь заселились мѣста по Стугнѣ, а именно: Васильковъ, Перегоновка, Деремежня, Красна, Глевака (Германовка) и, на мѣстѣ древней Лукавицы, Обуховъ, названный будто бы по имени Обуха—крестьянина, жившаго на Лукавицѣ, но, по опасности отъ татаръ, переселившагося на другую сторону рѣки [1]).

Древніе *Гуляльники* въ нач. XVI в. были пожалованы кор. Александромъ Филиппу Ивашковичу (Ивашковичи, по словамъ Руликовскаго, были Кіевскіе армяне). Достовѣрнѣйшая исторія, впрочемъ, начинается лишь съ 1560 г., когда Кіев. воевода кн. Острожскій, распоряжается Гуляльниками опять какъ замковымъ имуществомъ и отдаетъ ихъ нѣкоему Мотовидлу на „осадство“; заселеніе дѣйствительно совершилось и мѣстность прозвана новымъ именемъ Мотовиловки. Но она вновь запустѣла и снова отдана, въ качествѣ пустыни Яну Аксаку, подвоев. Кіев., уже въ 1595 [2]).

Другія дворянскія гнѣзда помѣщаются на Унавѣ и Ирпени; здѣсь сидѣли потомки Семена Полоза, ключника Кіевскаго, который получилъ пожалованіе отъ кор. Александра въ 1499 г. Ему и его потомкамъ (Харленскимъ) принадлежали здѣсь, *Бышовъ*, *Гостомль* и *Витачовъ*. Фамилія Полозовъ скоро угасла; но ея женская линія связала эту фамилію съ Кмитами. Тому же Полозу было пожаловано *Хабное* въ Завшской волости (т. е. Заушьѣ, мѣстности за р. Ушею). Ивану Полозовичу принадлежали: о—въ Кучуковъ на Днѣпрѣ, бортная земля Мутишинская на Трубежѣ, которая „держится своимъ знаменемъ, судеревъ съ пана Яцько-

---

[1]) См. Słown. geogr. król. Polsk. подъ словомъ Obuchow; сл. Wolf. „Senator. i Dygnit.“ Str. 231, 243 и др.

[2]) См. Słown. geogr. krol. Polsk.—Motowidłowka. Аксаки старая овруцкая фамилія происходила отъ Ѳедора Аксака, который въ 1517 г. владѣлъ уже Норинскомъ.

Библиотека "Руниверс"

вою землею Лозкиною и съ Остролучаны". Эти имѣнія Полозовичъ въ 1517 г. записалъ м-рю Пустынному [1]).

Въ 1555 г. кн. Пронскій, воевода Кіев., отдалъ замковыя селища *Ходорковъ* и *Кривое* (на Ирнени) Ѳедору *Тышъ*, „боярину Кіев., слугѣ господарскому пограничному". Это владѣніе впослѣдствіи разросlось на всю окрестность, а въ центрѣ его—Ходорковѣ явился замокъ новаго обширнаго дворянскаго гнѣзда Тышей-Быковскихъ; около замка кристаллизовалась мѣстная колонизація.

Мѣстность на Ирнени и Унавѣ, около *Фастова*, попала въ срединѣ XVI в. во владѣніе нѣкоего Андрея Макаровича Ивашенцевича, который владѣлъ здѣсь *Рутою* и *Глѣбовымъ* на Ирпени; захвативъ земли Фастова, онъ ок. 1560 г. заложилъ ихъ за 15 широкихъ руб. Кіев. католическому бискупу Николаю Пацу, что потомъ послужило началомъ большихъ владѣній Кіевской католической каѳедры. Здѣсь встрѣчаемъ интересный примѣръ столкновенія двухъ источниковъ землевладѣнія—захвата и пожалованія и побѣды перваго надъ вторымъ: тѣже Фастовскія имѣнія были пожалованы въ 1568 г. нѣкоему Богушу Гулькевичу, который, однако, долженъ былъ по суду уступить ихъ бискупу (Як. Воронецкому). Преемникъ этого бискупа, кн. Збаражскій — Верещинскій польскими писателями изображается, какъ колонизаторъ и устроитель тѣхъ пустынь; онъ, владѣя, кромѣ Фастова, Глѣбова и др., еще *Черногородкою*, основалъ здѣсь и въ Фастовѣ замки и далъ отпоръ цѣлой Крымской ордѣ подъ предводительствомъ самаго хана. Впрочемъ, это случилось уже въ 1593 г.

Мѣстность замковаго села *Демидова* на Ирпени въ началѣ XVI в., именовалась Хоминщиной будто бы отъ Хомы осочника, жившаго тутъ; онъ и его товарищъ Бачило были первыми колонизаторами мѣста этого, такъ что къ 40-мъ годамъ XVI в. село Демидовъ уже существовало и имѣло 17 человѣкъ. Въ 1571 г. это село отдано королемъ Яну Быстриковскому, потомъ (1583 г.)

---

[1]) Ак. Юж. и Зап. Рос., I, № 66.

Библиотека "Руниверс"

попало во владѣнія кн. Острожскому, при которомъ на Демидовскихъ земляхъ возникъ Дымеръ.

Въ 30-хъ годахъ XVI в. находимъ указанія на владѣнія Черкаскихъ бояръ Грынковичей въ Радостовѣ надъ Быстрикомъ, въ Остапковѣ, надъ рѣками Раставицей, Гуйвой и Гуевкой, именно: *Бѣловъ*, *Остапковцы*, *Лѣсуновцы*, *Новоставки* и *Черемошную* [1]).

Неумѣренная раздача коронныхъ имуществъ въ Кіевскомъ повѣтѣ при Александрѣ и Сигизмундѣ I совершалась не столько самими королями, сколько мѣстными воеводами, къ великому ущербу благосостоянія городской общины, такъ что въ 1523 году городъ Кіевъ обратился съ челобитною къ королю о прекрвщеніи такихъ дѣйствій. Король, удовлетворяя жалобѣ горожанъ, прислалъ грамоту къ Кіев. воеводѣ Андрею Немиричу [2]). Но это отнюдь не воспрепятствовало самому королю и его прєемникамъ быть расточительно щедрыми къ своимъ слугамъ на счетъ госуд. имуществъ.

И въ другихъ украинныхъ повѣтахъ развитіе частнаго землевладѣнія происходило изъ тѣхъ же источниковъ Вездѣ мѣстные старосты прежде всего пріобрѣтали себѣ на мѣстѣ лучшія части замковыхъ имуществъ; были случаи перехода въ частное владѣніе мѣстныхъ державцевъ цѣлыхъ повѣтовъ съ ихъ замками; такъ въ 1566 г. король пожаловалъ державцѣ Чернобыльскому Филону Кмитѣ замокъ *Чернобыль* въ замѣнъ его Винницкихъ имѣній (Литина и др. [3]).

Въ южныхъ замкахъ старосты особенно ревностно раздавали государственныя земли мѣстнымъ боярамъ и церквамъ. Такъ въ Каневскомъ нов. важнѣйшее изъ селъ *Терехтемирово* отдано королемъ мѣстному старостѣ Евст. Дашкевичу, а отъ него монастырю Печерскому; с. *Колтячаево* было замковое, но послѣ смерти Дашкевича досталось мон. Пустынному (очевидно, будучи предварительно

---

[1]) Частн. копія Смѣлянскаго архива.

[2]) См. Ак. Юж. и Зап. Рос, т. II, № 108, стр. 132. Сл. пожалованіе, данное воеводою Андреемъ Немиричемъ Николо-Пустынному монастырю на о-въ Трухановъ въ Ак. Юж. и З. Р., I, № 98.

[3]) Źródla, Malinowskiego, II, str. 322.

Библиотека "Руниверс"

пожаловано старостѣ); селище *Кононче* отдано кн. Корецкимъ монастырю Пустынскому; село замковое *Ождилово* отдано дворянину Ельцу. Раздача мѣстнымъ боярамъ, впрочемъ, не означала здѣсь полнаго отчужденія имуществъ; бояре продолжали служить замку въ видѣ повинности съ даннаго имущества; но обыкновенно уже въ другомъ поколѣніи бояринъ становился земяниномъ, успѣвая освободится отъ служебныхъ обязанностей къ замку, при помощи великокняжескаго пожалованія. Такъ изчезали замковыя имущества: въ самыхъ южныхъ повѣтахъ, именно въ Черкаскомъ и Браславскомъ вовсе нѣтъ замковыхъ селъ, а въ Винницкомъ лишь 3.

Частное землевладѣніе въ Черкаскомъ повѣтѣ извѣстно со временъ Глинскаго, т. е. съ княженія в. кн. Витовта: „къ вел. кн. Витовту Кестутьевичу пріѣхалъ служити татаринъ кн. Ленса, да крестился, и по крещеніи имя ему Александръ, а отчина у него была *Глинескъ*, да *Глинища*, да *Полтава*. А у кн. Александра сынъ кн. Иванъ, а у к. Ивана дѣти: кн. Борисъ, да кн. Ѳедоръ, да кн. Семенъ. А у кн. Бориса дѣти: кн. Левъ, да кн. Василей, да кн. Иванъ Великой“ [1]). Потомки этихъ Глинскихъ кн. Богданъ и Григорій Ѳедоровичи—братья въ 1498 г. подѣлили между собою свои Черкаскія владѣнія (Глинскъ, *Бѣльскъ*, *Ворсклъ* и иные сѣверскія вотчины) такъ: Богдану досталась Сѣверъ-Сульская страна и р. Сула съ верху до устья, а Григорію досталась Сѣверъ-Глинщина, и въ Ворсклѣ (sic), и Мерля рѣчка съ верху до устья; а на рѣчки Удой-Сѣверъ и городище *Полтствинъ* и рѣчка Куренка [2]). Сестра Юрія Глинскаго Аграфена, вышедшая замужъ за Байбузу около 1537 г., наслѣдовала имѣнія Глинскихъ на Ворсклѣ и Глинщину, а затѣмъ уступила ихъ въ 1550 г. зятю своему Михаилу Ивановичу Грибунову [3]). Владѣніе Байбузъ на Ворсклѣ продолжалось и послѣ уніи 1569 г. Въ 1579 г. между ними и Келбовскими

[1]) Родословная кн., изд. во Врем. О. И. и Др. Р., кн. X, стр. 84.
[2]) Дворц. Разряды, т. II., стр. 900.
[3]) Ibid.

Библиотека "Руниверс"

возникъ споръ о правѣ на Глинскъ и Ворсклу. Затѣмъ (въ концѣ XVI в.) Глинскъ, Бѣльскъ и земли по Ворсклѣ перешли къ Проскурамъ [1]). Обширныя владѣнія Глинскихъ по Ворсклѣ, Сулѣ и Удаю, хотя въ люстраціяхъ и рисуются преимущественно пустынными, но въ 70-хъ и 90-хъ годахъ XVI в. населеніе въ этихъ вотчинахъ было; и именно не пришлое, не вновь явившееся тогда (чрезъ призваніе со стороны новыхъ владѣльцевъ); оно именуется въ актахъ „севрюками“: Польскіе паны въ 1638 г. предъявляли московскимъ боярамъ: „листъ кн. Мих. Вишневецкого, старосты Черкаскаго (1570, нояб. 15), который вызволяетъ севрюковъ Байбузиныхъ Ворскольскихъ отъ податей всякихъ городовыхъ“, и „листъ судовый межъ севрюками Ворскольскими п. Проскуриными и п. Байбузиными вотчины ихъ на Ворсклѣ“ (1590, іюля 14 [2]).

Еще кн. Семенъ Олельковичъ пожаловалъ *Мошны* боярину Ершевичу: „а въ томъ его именіи люди были ясачные, къ Черкасамъ служили ясачную службу, а тыми разы тыхъ его людей поганьство татарове побрали, а иншіи до Черкасъ пошли“. Сынъ Ерша Васко Ершевичъ билъ челомъ в. кн. Александру, „абыхмо ему дозволили въ томъ его имѣніи людъ садити за ся“. В. князь жалуетъ его и приказываетъ Черкаскому намѣстнику Кмитѣ Александровичу, чтобы онъ людей, которыхъ осадитъ Ершевичъ, „въ ясачную службу не вернулъ и далъ имъ впокой; нехай они ему служатъ по тому, какъ и въ иншихъ бояръ Кіевскихъ люди господаромъ своимъ служатъ“ [3]). Изъ люстрацій мы уже знаемъ, что Мошны въ пол. XVI в. принадлежали частію Морозовичамъ (къ Канев. повѣту), частію кн. Домонтамъ (къ Черкаскому).

Примѣромъ развитія частновладѣльческихъ правъ на государственныхъ имуществахъ можетъ служить исторія с. *Климятина* въ Черкаскомъ пов.: оно первоначально дано было только „въ

[1]) Ibid. стр. 901.
[2]) Ibid. стр. 901.
[3]) Изъ Метр. Лит.; см. Słown. geogr. królew. Polsk. подъ словомъ „Moszny“.

Библиотека "Руниверс"

держанье“ Кіевскому боярину Еску Косткиничу; когда этотъ послѣдній умеръ, не оставивши сыновей, то вдова его продолжала держать имѣніе, вышедши замужъ за нѣкоего кн. Смагу; очевидно, второй мужъ отправлялъ службу за это имѣніе. Но по смерти этихъ новыхъ супруговъ, держаніе, хотя и перешло къ дочери, однако признавалось незаконнымъ, и Кіевскій бояринъ Пражовскій считалъ себя въ правѣ просить себѣ это имѣніе, какъ выморочное; воевода Кіевскій Юрій Ходкевичъ не призналъ почему-то нужнымъ удовлетворить притязаніямъ Пражовскаго и „привернулъ“ село къ Черкаскому замку. Въ такомъ видѣ дѣло оставалось до 1510 г., когда кор. Сигизмундъ I пожаловалъ Климятинъ Михаилу Павшѣ, а этотъ въ 1512 г. записалъ его мон. Николая Пустыннаго, что утвердилъ и король въ 1514 г.[1]).

Въ Звенигородщинѣ, до опустошенія ея, были свои боярскія фамиліи, владѣвшія здѣсь преимущественно на основаніи пожалованій в. кн. Александра. Такъ здѣсь была фамилія Васкевичей; но когда Федько Васкевичъ былъ убитъ татарами, не оставивши наслѣдниковъ, то в. князь въ 1502 г. пожаловалъ второму мужу его вдовы Грынку Васкевичу имѣнія его: *Мліево*, *Орловичи* и *Линчинцы* (Илинцы?). Не имѣя дѣтей муж. пола жена Грынка, въ 1531 году, передала упомянутыя имѣнія и сверхъ того болото Рденское (а также имѣнія въ Кіевскомъ повѣтѣ) зятю своему Ивану Зубриковичу. Передача сдѣлана за позволеніемъ Кіевскаго воеводы Андрея Немировича и въ 1533 г. утверждена королемъ. При этихъ передачахъ Зубрики, которыхъ Черкашене называютъ мѣщанами (разумѣется не безъ основанія), захватили и укрѣпили за собой значительную часть общинныхъ городскихъ имуществъ, въ частности болото Рденское (извѣстную Ирдынь), пасѣки и уходы. Въ 1540 г. городъ возбудилъ тяжбу о томъ, ссылаясь на старожильцевъ; Зубрикъ, съ своей стороны, утверждалъ, что то держали его предки еще при кор. Александрѣ; воевода Анд. Немировичъ

[1]) Ак. Юж. и Зап. Рос., I, № 57, 59 и 71.

Библиотека "Руниверс"

рѣшилъ въ пользу Зубрика, а король въ 1541 г. утвердилъ его декретъ. Споръ возобновился въ 1555 году и рѣшилъ его королевскій комисаръ Вацлавъ Миколаевичъ съ Черкаскимъ старостою Іозефомъ Галецкимъ, въ присутствіи игумена и двухъ братій Никольскаго Пустыннаго монастыря, земянъ черкаскихъ кн. Василія Домонта и Михаила Грибуновича и земянина овручскаго Ивана Философовича. Мѣщане утверждали, что Зубрикъ „забраняетъ ихъ уходы на землѣ *господарской спольной ихъ мѣйской Черкасской*“. Декретъ опять состоялся не въ пользу города; иного исхода и нельзя было ожидать при главныхъ судьяхъ—полякахъ, для которыхъ городское владѣніе имѣніями въ повѣтахъ было уже дѣломъ непривычнымъ и удивительнымъ. Въ 1561 г. Вас. Зубрикъ передалъ имѣнія свои Мглѣевъ, Родивоново, Орловичи, Илинчицы (sic) и болото Рденское зятю своему Филону Балакеру, „земянину Мозырскому“ [1]).

Так. обр., „государственная общинно-городская земля“ переходила въ частныя руки безъ видимой пользы для колонизаціи.

Въ при-бужскихъ Литовскихъ повѣтахъ, какъ уже замѣчено, частныя владѣнія возникали и путемъ свободной оккупаціи; но громадное значеніе королевскаго пожалованія видно и здѣсь изъ приведеннаго выше факта внѣдренія Язловецкихъ въ Браславщину, овладѣвшихъ было здѣсь всѣми замковыми имуществами. Однако, раздача при-бужскихъ имѣній владѣльцамъ-полякамъ встрѣчала еще въ пол. XVI в. отпоръ и протестъ со стороны представителей Литовскаго государства: такъ въ 1538 г. Литовскій сеймъ, въ числѣ другихъ жалобъ, послалъ Сигизмунду I протестъ противъ пожалованія замковаго села Вонячина „нѣякому слежаку“ (силезцу) Претвичу (т. е. знаменитому Барскому старостѣ), „какъ будто бы это село принадлежало коронѣ Польской“. Оказывается, что это село прежде принадлежало Евст. Дашкевичу, но по смерти его взято на замокъ и отдано Сигизмундомъ королевѣ Бонѣ, которая

[1]) Частныя копіи Смѣлянскаго архива.

Библиотека "Руниверс"

дала его „во временное держанье“ Претвичу; такъ заявлялъ король, оправдываясь предъ сеймомъ [1]).

Впрочемъ, въ началѣ XVI в. частныя владѣнія находились еще въ зависимости отъ государственной власти; мѣстные правители не только жаловали, но и отнимали ихъ произвольно; такъ сс. Выперсовичи, Пятничаны и Остолопоъ находились издавна во владѣніи предковъ нѣкоего Миска Степановича. У которыхъ отнялъ ихъ Кмита Александровичъ; но король Александръ приказалъ возвратить ихъ владѣльцамъ, а Сигизмундъ I подтвердилъ это распоряженіе въ 1510 г. [2]).

Развитіе землевладѣнія въ Польскомъ Подольѣ, при помощи указаній неизданныхъ матеріаловъ метрики [3]), можетъ быть представлено въ слѣд. данныхъ, относящихся только къ повѣтамъ Каменецкому, Барскому и Летичевскому [4]):

При кор. Ягайлѣ были пожалованы: Кучкова (1433), Мельница и Свиняче (1421—Витовта и подтв. Владислава 1439), Ольховецъ и Михаловцы (1403), Княжа — Лука (1408), Сапановъ (1428), Тлусте (1418), Багриновцы (1428), Новая Руда (1422), Карачинцы (1431), Шаржинцы (?) (1431), Шаравка (1431), Балвановцы (1431), Кумановъ (1434), Сатановъ, Яблоновъ и другихъ девять селъ (1434), Степанковцы (1431) и др. При преемникахъ Ягайла до Казимира (1447 года) пожалованы: Вербовецъ и Литновцы (1439 и 1442), Куржелево (?) (1437), Баховица и Киптинцы (1439), Просятковъ (1441), Михалово сельце и сельце Миколаево (1439), Волковичи (1442), Окуневцы и Воеводинцы (1444), Хребтеёвичи (1436), Василевцы (1441), Чермна и Окнинъ (1442 и 1514), Чернокунцы и Юкашовцы (1440), Лехновцы (1441), Юрковцы

---

[1]) Ак. Юж. и Зап. Рос, I., № 101, стр. 101.

[2]) Ак. Южн. и Зап. Рос., II, № 100.

[3]) Лит. Метр, Кн. Переп., В, № 8 и 17. Свѣдѣнія представлены въ 1564 т. по поводу ревизіи правъ на землевладѣніе.

[4]) Болѣе древними данными дополняемъ свѣдѣнія, сообщенныя въ первомъ нашемъ очеркѣ исторіи колонизаціи.

Библиотека "Руниверс"

(1441), Ушица (1436), Супрунковцы (1436), Сребрна (1442), Туровцы и Голосковъ (1440), Ломази на р. Лядавѣ (1448), Бахлинъ и Сербовцы (1442), Короулъ на Днѣстрѣ (1442), Лопушно (1442), Супрунковцы (1440 и 1443), Печарно и Бласковицы (отъ Витовта), Гугринъ (отъ Витовта), Черный Островъ (отъ Витовта), Плоскировъ (отъ Владислава и Казимира), Агдашевъ (1448). Наконецъ, развитіе частныхъ землевладѣльческихъ притязаній дошло до того, что нѣкто Христофъ Лясовскій представилъ въ 1564 году грамоты Владислава Ягайла и королевы Ядвиги дѣдичные (съ правомъ потомственнаго владѣнія) на всю *землю Подольскую* и мандатъ тогоже короля къ Подольскей шляхтѣ de praestanda obedientia. Такъ какъ претендентъ не могъ объяснить ревизорамъ, когда и какъ Подольская земля перешла опять во власть короля, то ревизоры признали его грамоты ничтожными; однако, онъ аппелировалъ къ королю, но тщетно; чтобы такая претензія не показалась слишкомъ странною или вполнѣ нелѣпою, напомнимъ, что Бучацкій имѣлъ грамоты Владислава и Казимира на весь Червоногродскій повѣтъ, а Струсь—грамоты Владислава-Ягайла, Владислава Варнскаго и Казимира на всѣ Хмельницкія пустыни.

Дальнѣйшее развитіе землевладѣнія при королѣ Казимирѣ видно изъ слѣд. примѣровъ: между 1447 и 1492 годами были пожалованы слѣд. имѣнія на Подольѣ: Лѣсковцы (1461), Трубчинъ и Свиняче (1458), Песче (?), Каменна, Княжа, Новаковцы (1470), Борисово Дворище (1458), Вѣчинцы на р. Ушицѣ (1456), Карповцы (1453). В. кн. Александръ пожаловалъ: Макаровъ Татарскій (1502), Войсиновичи и др.. Сигизмумдомъ 1-мъ розданы: Петничаны, Семановцы, Мичковцы, Подгорье, Мукаровъ, Позноховъ, Недведевъ (1527), Лодыжинцы, Черленевцы, Русановичи, Свѣчна, Карачева Лука, Давидковцы, Рогозно, Свидеревъ, Багриновцы, Березаны, Мартиновичи, Кнегининъ и др. При томъ-же королѣ королева Бона роздала: Голузинцы, Козеровцы, Черновцы и др.. Сигизмундомъ-Августомъ пожалованы: Криничища, Семяковцы, Селище, Хлудовцы, Немиричи, Городище или Стар. Триховцы, Кочановка, Предзивничка, Керда-

Библиотека "Руниверс"

новцы, Иковля, Гермаки, Доброшевцы, Ивановцы, Гербовцы, Кумановцы, Внучковцы, Маркушовичи, Снетовъ, Калинчи, Борокъ, Камёнка, Зембовицы, Куриловцы, Марковцы, Субутинцы, Гуминцы, Сушинъ, Улановъ.

Въ раздачѣ Подольскихъ земель участвовали и Литовскіе великіе князья въ тѣ времена, когда они овладѣвали цѣлымъ Подольемъ. Уже выше упомянуто было имя Витовта при раздачѣ нѣсколькихъ селъ. Въ 1438 г. Свидригайло пожаловалъ села Бѣликовцы и Слободку въ Летичевскомъ повѣтѣ Григорію Стреченевичу [1]). Изъ дѣла объ обмѣнѣ Язловецкимъ своихъ Браславскихъ имѣній на Подольскія (дѣла, представленнаго ревизорамъ 1564), оказалось, что одно изъ этихъ имѣній Коссовъ было пожаловано Свидригайломъ кн. Черниговскимъ. И здѣсь раздавали не только государи, но и мѣстныя власти—воеводы и старосты, напр., Бучацкій (Березну Чеплеевскому, Шаравку Претвичу [2]) и т. д.).

Так. обр., безошибочно можно утверждать, что за весьма незначительныии исключеніями, вся масса частныхъ владѣній возникла чрезъ пожалованіе и захватъ государственныхъ имуществъ.

Что́ побуждало великихъ князей и королей къ такой раздачѣ? Почему государственная власть не могла воспользоваться сама громадными средствами своими и общинными для блага, защиты и колонизаціи украйнъ?

Побужденія къ тому были не совсѣмъ одинаковы для Литвы и Польши.

Въ Литвѣ, кромѣ подражанія польскимъ государственнымъ порядкамъ, могли дѣйствовать слѣд. соображенія: для центральнаго правительства несомнѣнно было выгоднѣе образовать изъ землевладѣльцевъ большую подвижную армію, которую можно было двинуть къ какимъ угодно границамъ, что́ особенно было важно во время роковой борьбы съ Московскимъ государствомъ. Мѣстныя

[1]) Ак. Юж. и Зап. Рос., т. I., № 20.

[2]) См. стр. 202.

Библиотека "Руниверс"

ополченія городскихъ и сельскихъ общинъ совершенно не годились для этой цѣли и никуда не употреблялись, кромѣ защиты своей мѣстности и погони въ ближайшихъ степяхъ. Какую огромную важность для правительства имѣло это обстоятельство,—показываетъ военная перепись 1565 года [1]), по которой въ Кіев. повѣтѣ отмѣчено только два владѣльца, способныхъ явиться въ войска съ извѣстнымъ числомъ коней и драбовъ; а въ Волынской землѣ около 200 такихъ ополченцевъ, кромѣ князей и пановъ.

Быть можетъ при этомъ имѣлись также въ виду и колонизаціонныя цѣли; быть можетъ правительство желало разсадить между немногими королевскими замками массу мелкихъ частныхъ замковъ и привлечь подъ защиту ихъ сельское крестьянское населеніе. При этомъ къ дѣлу защиты страны привлекалась частная иниціатива, дѣйствующая не на счетъ государства.

Въ актахъ Литовскаго государства эта цѣль не выражена ясно. Для повѣтовъ же Польскаго Подолья справедливость требуетъ признать, что колонизаціонный мотивъ занималъ видное мѣсто среди побужденій къ раздачѣ коронныхъ имуществъ. Напр. въ Хмельницкомъ повѣтѣ м. Улановъ было пожаловано Македончикамъ съ цѣлію „населять пустыню Улановъ, на шляху татарскомъ, надъ потокомъ Синеводою“; затѣмъ когда они не смогли этого исполнить, то промѣняли Улановъ Сѣнявскому, воеводѣ Русскому, который успѣлъ основать замокъ и населить мѣстечко [2]). С. Окнинъ въ Каменецкомъ повѣтѣ было отдано кор. Сигизмундомъ Мацѣю Редецкому съ цѣлію заселенія; но владѣльцы не могли этого исполнить [3]). Пожалованіе иногда обусловливается именно тѣмъ, чтобы село было заводимо „на пустынѣ“ [4]).

Но указанные мотивы могли быть и здѣсь только второстепенными; главнымъ-же было, очевидно, побужденіе политическое,

---

[1]) Арх. Ю. З. Р., VII, I, № XXIII.
[2]) См. стр. 163.
[3]) См., стр. 192.
[4]) См. стр, 207.

Библиотека "Руниверс"

вполнѣ ясно обнаруживающееся въ люстраціяхъ 1565 года; такъ люстраторъ Хмельницкаго повѣта, приступая къ перечисленію селъ, отошедшихъ отъ замка, замѣчаетъ, что „эти села недавно розданы королемъ его м. извѣстнымъ панамъ и шляхтичамъ *польскимъ*, которые и держатъ ихъ по привилегіямъ, предъявленнымъ на Варшавскомъ сеймѣ“ [1]). Почему въ русской украйнѣ имѣнія раздаются именно полякамъ, когда, разумѣется, было не мало охотниковъ и изъ русскихъ получить ихъ? Отвѣтъ ясенъ.

Но каковы бы ни были побужденія, руководившія великими князьями Литовскими и королями Польскими при раздачѣ земель въ частныя руки, результаты колонизаціи не увѣнчали ихъ успѣхами. По люстраціямъ въ пол. XVI в. во всѣхъ 6 украинныхъ Литовскихъ повѣтахъ было лишь 206 селъ и въ нихъ крестьянъ 1088 домовъ, т. е. 5440 душъ (изъ нихъ 195 приходится на замковыя села); эти цифры могутъ быть повышены, но не болѣе какъ вдвое. Въ Польской Украйнѣ (благодаря болѣе полнымъ даннымъ тарифъ) получаемъ не столь скромныя цифры; а именно въ 1565—66 гг. селъ насчитывается здѣсь около 400 (и замковыхъ и частныхъ), а въ нихъ жителей об. пола 9520 (безъ Хмельницкаго повѣта; а если присоединить сюда цифры Хмельницкаго повѣта за 1565 г. (2135 д.), то общее число крестьянъ здѣсь будетъ 11655 душъ. Впрочемъ, изъ этого числа по крайней мѣрѣ $^1/_3$ должна быть отчислена къ замковымъ селамъ.

Въ такихъ скромныхъ цифрахъ выразился весь результатъ частной землевладѣльческой колонизаціи почти за два съ пол. вѣка.

Но эти общія цифры далеко не даютъ полнаго понятія о значеніи частно-владѣльческой колонизаціи. Между украинными повѣтами была большая разница по степени ихъ безопасности и потребности въ заселеніи. Оказывается что частное землевладѣніе ютилось преимущественно въ повѣтахъ наиболѣе закрытыхъ и (относительно) безопасныхъ; въ самыхъ южныхъ и степныхъ

---

[1]) См. стр. 154.

Библиотека "Руниверс"

или вовсе нѣтъ частновладѣльческихъ крестьянъ, или ничтожное число ихъ. Вообще изъ свѣдѣній, сообщаемыхъ люстраціями, видно, что число владѣльческихъ крестьянъ, весьма ничтожное въ юго-восточныхъ повѣтахъ литовско-русскаго государства, постепенно возрастаетъ къ западу, достигая значительной высоты въ повѣтѣ Винницкомъ и въ повѣтахъ коронныхъ. Во многихъ случаяхъ владѣльческія села остаются совершенно пустыми.

Такъ въ Каневскомъ пов. селище Ходорово, прежде Мелечево, а потомъ кіевлянина Онковича, пусто; только бобровъ гонятъ тамъ половинники. Сел. Дердево Богуша Морозова—пусто; сел. Каменка Балакиря—пусто, покинуто на церковь Терехтемировскую Зарубскую. Въ такомъ же положеніи находятся селища: Бувковъ, Мошны, Кононче, Товарово, Осетровъ. Огромныя пустыя пространства за Днѣпромъ по Сулѣ, Сулицѣ, Удою, Пслу и по Путивльскому рубежу, попавши частію въ панское владѣніе, тѣмъ не менѣе оставались пустынями; тамъ владѣли: Морозовъ, Чайка, Драбъ, Чабановичъ, Бродовичи, Колотвиновичи, церкви Каневскія св. Василія и Спаса и мон. Николо-Пустынный.—Точно также владѣнія частныхъ лицъ по Ворсклѣ, Самарѣ и Орели въ Черкаскомъ повѣтѣ оставались пустынями (за немногими исключеніями, указанными выше).

Частное землевладѣніе пряталось подальше, въ болѣе безопасныя страны—въ повѣтъ Житомирскій и Винницкій, гдѣ не было столь настоятельной нужды въ защитѣ страны. Но и здѣсь частное землевладѣніе не оказало такой помощи для колонизаціи, какую можно было бы ожидать отъ нея: когда и сюда достигала татарская гроза, то мелкіе и ничтожные замки пановъ не выдерживали напора непріятелей; собственно о частновладѣльческихъ замкахъ въ селахъ вовсе не упоминается. Замки сохранялись, но не всегда лишь въ городскихъ поселеніяхъ, попадавшихъ въ частное владѣніе (напр. Чудновѣ кн. Острожскихъ). Вслѣдствіе такой беззащитности при нападеніяхъ татаръ гибли и крестьяне, и сами паны. Такъ въ Житомирскомъ повѣтѣ отмѣчено люстраціею, что вла-

Библиотека "Руниверс"

дѣльцы нѣсколькихъ селищъ сгибли отъ татаръ, не оставивши отродковъ и староста держитъ эти имѣнія къ замку; таковы селища: Голечищевъ, Звинячее, Жерденевъ, Чавлино, Хворошня, Иляшовъ. Олубѣсовщина, Котельня („городище, сказываютъ, вельми доброе, мало не такое, какъ Житомирское“) и, наконецъ, Ивница, половина которой тянула къ Житомиру, а другая—къ Кіеву.

Для избѣжанія подобной участи въ бо́льшей части украинныхъ повѣтовъ въ пол. XVI в. (какъ замѣчено было выше) люди по селамъ вовсе не жили, а жили лѣтомъ и зимою со своими панами въ городѣ при замкѣ; въ селища же свои наѣзжали временно для обработки земли и другихъ промысловъ, а иногда и вовсе не въѣзжали въ нихъ, боясь татаръ. Такъ въ Житомирѣ, въ 1545 г., всѣ крестьяне всѣхъ частныхъ селъ живутъ „въ мѣстѣ Житомирскомъ, а на селищахъ не смѣютъ передъ татарами жити“; только люди п. Тышкевича первые рѣшились тогда пойти въ свое село Слободище. Въ 1552 г. села житомирскихъ пановъ уже раздѣляются на два вида: первыя имѣютъ постоянное населеніе; вторыя, по прежнему, временно пустуютъ: крестьяне съ ихъ владѣльцами хотя въ селахъ бываютъ („мѣшкаютъ“), но ради полоху татарскаго лѣтомъ и зимою обыкновенно (ustawiczne) въ домахъ въ городѣ живутъ („żywut“); очевидно, что крестьяне лишь временно, лѣтомъ, во время обработки полей, отлучаются въ село. Въ Каневскомъ повѣтѣ за нѣкоторыми селищами числятся жители, но „зимуютъ и лѣтуютъ при замкѣ“; по видимому, они не обрабатываютъ земель своихъ селищъ даже находомъ. О земледѣліи упоминается только въ селищѣ Конончѣ: „зъ пашни, *кіды* пашутъ, десятина“. Постоянные жители есть только въ Терехтемировѣ. Въ остальныхъ селищахъ совсѣмъ нѣтъ жителей; владѣльцы ихъ сдаютъ свои земли стороннимъ уходникамъ для рыболовства, бобровыхъ гоновъ и для пасѣкъ.

Так. обр., частно-владѣльческіе крестьяне невольно примыкали къ тѣмъ же городскимъ общинамъ; искусственное развитіе частнаго землевладѣнія ослабляло имущественныя средства мѣстныхъ зам-

Библиотека "Руниверс"

ковъ и городскихъ общинъ, безъ всякой пользы для развитія колонизаціи. Владѣльцы находили выгоды въ эксплоатаціи этихъ пустынь посредствомъ пришлаго населенія — бродячихъ промышленниковъ и не имѣли особой надобности въ заботахъ о привлеченіи постоянныхъ жителей. Такъ въ Браславскомъ повѣтѣ землевладѣльцы показывали люстраторамъ 1545 г., что за ними вовсе нѣтъ крестьянъ, а между тѣмъ, владѣя пустыми селищами, они, очевидно, пользовались большими выгодами. Люстрація 1545 г. свидѣтельствуетъ такъ: „всѣ селища (Браслав. пов.) за земянами, за мѣщанами и за козаками... и хотя бы Богъ знаетъ какую пользу получали съ этихъ селищъ, однако же говорятъ: мы ничего не имѣемъ, и повинностей замковыхъ не хотятъ тянуть, и всѣ (селища) называютъ пустынями, а между тѣмъ освояютъ: „тамъ наше, а тамъ брата нашего“, а господарскаго нигдѣ не указываютъ“ [1]). Въ тѣхъ повѣтахъ, гдѣ крестьянъ было значительное количество, такой успѣхъ дѣла отнюдь не зависѣлъ отъ доброй воли и заслугъ частныхъ землевладѣльцевъ. Ихъ личный интересъ состоялъ въ полученіи наибольшихъ доходовъ съ крестьянъ, а между тѣмъ колонисты могли быть привлечены только льготами. Это именно подтверждается примѣромъ Винницкаго повѣта, въ которомъ встрѣчаемъ наибольшій наплывъ сельскаго населенія въ частновладѣльческихъ имѣніяхъ. Здѣсь общая численность крестьянъ (со включеніемъ трехъ замковыхъ селъ) простиралась въ 1545 г. до 850, т. е. сельскія общины, взятыя въ совокупности, въ три раза превышали число жителей городской общины. Исключивъ изъ этого числа населеніе замковыхъ селъ (120), получимъ сумму частно-владѣльческихъ крестьянъ въ 730, что, сравнительно съ другими повѣтами, тоже не мало. Очевидно, что именно въ этотъ повѣтъ крестьяне были привлекаемы какими-либо особо выгодными обстоятельствами. Но какими же именно? Думаемъ, что ничѣмъ инымъ, какъ соединеніемъ двухъ условій, не существовавшемъ въ другихъ повѣтахъ:

---

[1]) Арх. Юг Зап. Рос., VI, т. I, № VIII.

Библиотека "Руниверс"

богатствомъ южныхъ при-бужскихъ степей и относительною безопасностью (повѣтъ былъ закрытъ съ юга-Браславомъ и Баромъ, а съ запада Хмельникомъ). Что здѣсь нельзя подозрѣвать особыхъ усилій со стороны владѣльцевъ, это видно изъ заявленія пановъ ревизору въ 1545 г.; именно, паны заявили слѣд.: „хотя они (паны) имѣютъ у себя такое множество крестьянъ, однако службы и пожитку съ нихъ мало; въ году только три дня служатъ, а кто не служитъ, тотъ даетъ по 6 грошей, а потому мужикъ богаче и пышнѣе пана. А это происходитъ отъ того, что польская граница недалеко: всякъ, кто захочетъ, идетъ прочь; выдачи ихъ и правосудія уже никакого нѣтъ; да еще приходя оттуда, крестьяне чинятъ злодѣйства и вредъ. При такой распущенности, мужикъ и самъ на себя и на пана ничего не дѣлаетъ; болѣе всего изучаетъ дорогу, куда утекать. Отсюда преступленія и разбои, ибо, не будучи занятъ работою, мужъ долженъ красть или разбивать, а жена производить чары. Для прекращенія прежде всего грѣха, а потомъ общественнаго вреда, необходима великая заботливость и милости государя, чтобы его вел. соблаговолилъ издать уставъ, какъ для пановъ коронныхъ, такъ и волынскихъ и подольскихъ: пусть бы поляки никакихъ людей (отчичей или неотчичей) отъ волынцевъ и подолянъ не принимали, а которые убѣгаютъ, тѣхъ выдавали подъ угрозою лишенія имѣній, а также, въ свою очередь, поступали бы паны волынцы и подоляне. Если это будетъ установлено, тогда скоро окажется, не будутъ ли люди исправнѣе въ работахъ и податяхъ своимъ панамъ, не будутъ ли смирнѣе въ своихъ злодѣйствахъ... А пока того не будетъ, ничего добраго тамъ быть не можетъ".

Этотъ замѣчательный отзывъ люстраціи польскіе писатели могутъ толковать въ томъ смыслѣ, что крестьянинъ находилъ выгоду переходить отъ русскихъ владѣльцевъ къ польскимъ. Въ люстраціяхъ Польскаго Подолья содержатся и обратныя жалобы польскихъ пановъ о бѣгствѣ крестьянъ отъ нихъ за литовскую границу. Всѣ подобныя заявленія имѣютъ лишь тотъ смыслъ, что для частныхъ владѣльцевъ увеличеніе населенія въ ихъ имѣніяхъ,

Библиотека "Руниверс"

безъ усиленія повинностей крестьянъ, вовсе не было желательнымъ явленіемъ; стремясь къ личнымъ выгодамъ, они предлагаютъ прикрѣпленіе украинныхъ крестьянъ. Здѣсь зародышъ той мысли, которая въ XVII в. привела къ развитію козачины и грозныхъ смутъ.

Если иногда владѣльцы хлопотали объ облегченіи крестьянъ для бо́льшаго успѣха заселенія страны, то не на свой собственный счетъ, а на счетъ государства; такъ въ 1507 г. браславскіе земяне просили кор. Сигизмунда прекратить взиманіе подымщины съ ихъ крестьянъ, пот. что имѣнія ихъ въ конецъ разорены татарами и владѣльцы не надѣются призвать новыхъ поселенцевъ, если съ нихъ будутъ взимать госуд. подати. Король согласился на это подъ условіемъ передачи въ казну всѣхъ частновладѣльческихъ корчемъ [1]).

Другихъ свѣдѣній объ экономическомъ положеніи крестьянъ и ихъ отношеніяхъ къ владѣльцамъ въ литовскихъ украинныхъ повѣтахъ наши источники не даютъ. Считаемъ ненужнымъ пополнять эти свѣдѣнія сторонними аналогичными источниками.

Въ повѣтахъ Польскаго Подолья, благодаря болѣе полнымъ даннымъ о сельскихъ поселеніяхъ и крестьянскомъ населеніи въ нихъ, мы можемъ точнѣе опредѣлить общественныя условія крестьянской колонизаціи.

Первое условіе колонизаціи—безопасность для сельскихъ поселеній здѣсь такъ же не существуетъ, какъ и въ литовскихъ повѣтахъ. Даже въ сухихъ показаніяхъ люстрацій можно вычитать драматическія черты грозныхъ пограничныхъ бѣдствій; такъ въ Барскомъ стар. „слободку Селище татары въ 1564 г. два раза разоряли, дома крестьянъ попалили, дѣтокъ ихъ и многихъ самихъ хозяевъ побрали въ неволю, а другихъ побили; а нѣкоторые, спасаясь бѣгствомъ зимою, поотмораживали себѣ ноги, которыя потомъ

---

[1]) Ак. Зап. Р., II, № 26.

Библиотека "Руниверс"

поотпадали у нихъ, почему множество ихъ перемерло“ [1]). Въ с. Маниковцахъ тогда же татары произвели двукратное опустошеніе въ одинъ годъ, такъ что изъ 30 слишкомъ крестьянъ осталось только 11 [2]). Села Межировцы и Молоховъ, прежде заселенныя опустошены „do szczętu“.

Относительно бо́льшею безопасностью пользовались крестьяне за̀мковыхъ селъ, обыкновенно лежавшихъ не вдали отъ коронныхъ за̀мковъ, куда жители и спасались при нападеніи. За̀мки панскіе существуютъ только въ западныхъ частяхъ Подолья и только въ большихъ поселеніяхъ у значительныхъ магнатовъ, напр. въ Гусятинѣ, Лысечѣ [3]).

Вслѣдствіе небезопасности крестьяне бѣжали изъ частновладѣльческихъ, а отчасти и изъ замковыхъ селъ, за границу, т. е. въ литовскіе повѣты и въ Валахію; такъ изъ Межировецъ „люди прочь пошли за границу, и хотя староста Барскій посылалъ требовать ихъ обратно, но ихъ не выдали; изъ с. Молохова, послѣ опустошенія татаръ, люди также „поутекали“ [4]).

При такихъ условіяхъ крестьяне ведутъ иногда полукочующій образъ жизни: „никогда въ домахъ не живутъ, а въ лѣсахъ, развѣ только зимою“ [5]).

Любопытно знать, какимъ образомъ и почему въ страну, періодически опустошаемую, могли являться опять охотники селиться? Отвѣтъ даетъ намъ люстрація 1565, говоря о с. Вирбкѣ такъ: „это село давняго заселенія; хотя оно нѣсколько разъ было разрушаемо татарами, но всегда поселялись въ немъ опять люди, потому что земля хорошая и большая, имѣетъ много полей, лѣсовъ и воды“ [6]).

---

[1]) См. стр. 220 и 221.
[2]) См. стр. 218.
[3]) См. стр. 198 и 201.
[4]) См. стр. 230.
[5]) См. стр. 221.
[6]) См. стр. 210.

Библиотека "Руниверс"

Важнѣйшимъ препятствіемъ къ успѣшному заселенію Украйны, кромѣ опустошеній турецкихъ и татарскихъ, было соперничество двухъ государствъ, между которыми была подѣлена тогдашняя украинная Русь; т. е. Польши и Литвы. Выше было упомянуто, какъ эта вражда двухъ государствъ, бывшихъ подъ одною державою, ослабляла силу противодѣйствія внѣшнимъ врагамъ. Но независимо отъ этого, пограничное населеніе двухъ украйнъ вело между собою постоянную партизанскую войну. Такая война шла преимущественно между повѣтами Хмельницкимъ и Винницкимъ. Польскія люстраціи описывая Хмельникъ, сообщаютъ, что мѣстный „староста часто прощаетъ жителямъ не мало чиншу и другихъ даней или на выкупъ женъ и дѣтей у татаръ, или когда понесутъ большой вредъ отъ *пограничныхъ непріятелей*—отъ Волоховъ или отъ Литвы. Так. обр., чиншъ умаляется частію ради милосердія, частію для того, что-бы люди не расходились на пограничныя слободы“ [1]). Таже люстрація, описывая фольварочное хозяйство въ Хмельникѣ, говоритъ: „тамъ около Хмельника довольно полей и очень хорошихъ грунтовъ, было-бы только когда орать и сѣять,— было-бы только чрезъ кого управляться (съ работою); тамъ есть гдѣ основать фольварки и села, лишь-бы Господь Богъ послалъ миръ. Но тамъ отовсюду много бѣдъ на людей: татары часто грабятъ ихъ и берутъ въ плѣнъ; также козаки изъ Волыни забираютъ и ихъ самихъ и ихъ имущество; волохи—также. Сверхъ того старостамъ вредитъ въ дѣлѣ заселенія и то, что литовскіе паны заманиваютъ людей для заселенія новыхъ селъ своихъ, въ которыхъ даютъ имъ свободу на все злое и не выдаютъ ни одного человѣка, который къ нимъ убѣжитъ. Наконецъ и жолнеры не содѣйствуютъ благосостоянію людей убогихъ. По этимъ причинамъ трудно тамъ быть хорошимъ доходамъ, если правительство не изыщетъ средствъ, какъ-бы защитить и отъ главнаго непріятеля (татаръ), и отъ своевольныхъ волынцевъ, и упрямыхъ пограничныхъ

[1]) См. стр. 138.

Библиотека "Руниверс"

литовскихъ пановъ“ [1]). Описывая м. Улановъ въ Хмельницкомъ покѣтѣ, таже люстрація разсказываетъ: „Тотъ Улановъ лежитъ при литовской границѣ, соприкасаясь съ Чудновскою волостью, принадлежавшею къ Острогу, при шляхѣ, которымъ ходили татары. Это мѣсто долго лежало впустѣ, какъ о томъ передавали обыватели тѣхъ окраинъ. Но Македончики (выходцы изъ Македоніи), увидѣвши, что тамъ мѣсто удобно для заселенія, ибо видно, что тамъ былъ замокъ и два большихъ вала и значительное пространство обходятъ глубокія болота, выпросили его себѣ, что-бы имъ тамъ было позволено построиться и селить людей; но это они потомъ получили привилегію отъ короля; но не были въ состояніи осуществить заселеніе, потому что ихъ часто навѣщали татары, а также литовскіе козаки не давали имъ покою“ [2]).

Такія же свѣдѣнія шли и со стороны литовской, именно изъ повѣта Винницкаго, какъ мы выше упоминали.

При подобныхъ условіяхъ колонизаціи, села, по степени прочности заселенія, могутъ быть раздѣлены на слѣд. разряды: 1) села давняго заселенія, 2) села вновь заселенныя на прежнихъ мѣстахъ, 3) села вновь заселенныя на „сыромъ корню“, 4) села, въ которыхъ живутъ владѣльцы безъ крестьянъ, и 5) селища пустыя, т. е. не имѣющія ни панской, ни крестьянской осѣдлости.

Изъ этихъ 5 разрядовъ селъ на частновладѣльческихъ земляхъ рѣшительно преобладаютъ послѣдніе четыре; для примѣра беремъ Барскій повѣтъ по люстр. 1565 г.; въ немъ тогда было селъ 1-го разряда—7; 2-го и 3-го—10; 4-го и 5-го—9. Напротивъ, на замковыхъ земляхъ больше давнихъ селъ, населенныхъ тяглыми крестьянами, а именно 18 (изъ 22-хъ).

Впрочемъ, почти нѣтъ ясныхъ признаковъ для различенія селъ давняго поселенія отъ новонаселяемыхъ. Село, дѣйствительно, существовало съ незапамятныхъ временъ, но оно разрушено тата-

[1]) См стр. 152 и 153.
[2]) См. стр. 163.

Библиотека "Руниверс"

рами или волохами и остался въ немъ одинъ или два поселенца, которые, въ свою очередь, совершенно разорены. Не только новые будущіе поселенцы, но и оставшіеся получаютъ опять льготу на извѣстное число лѣтъ. Въ люстраціяхъ такія села иногда называются селами давняго заселенія, но, по всей справедливости, должны быть причислены къ новозаселяемымъ. Далѣе, села, недавно посаженныя на „суровомъ корню“, иногда называется селами давняго поселенія, если прошло уже 5—6 лѣтъ со времени ихъ основанія; въ бурной украинской жизни и это казалось уже стариною. Такъ, въ Барскомъ старостве изъ числа земянскихъ селъ къ первому разряду причислено 14 селъ [1]), между прочимъ с. Яковле; но изъ описанія этого села въ той же люстраціи узнаемъ, что его началъ населять 5 лѣтъ назадъ Андрей Быковскій на „суровомъ корню“; въ немъ крестьяне ничего не даютъ владѣльцу, потому что еще имѣютъ льготу 3 года [2]). С. Верещатинцы, хотя пожаловано еще кор. Александромъ и имѣетъ 10 крестьянъ, но они ничего не даютъ, а владѣлецъ „держитъ ихъ только для того, чтобы кто-нн-будь съ нимъ жилъ“. Изъ всѣхъ 26 частновладѣльческихъ селъ Барскаго староства можно признать давними только 7.

Точно также и въ другихъ повѣтахъ замѣчается преобладаніе селъ новыхъ предъ давними, преимущественно на частновладѣльческихъ земляхъ. Какъ величайшая рѣдкость отмѣчается, что нѣкоторыя изъ этихъ селъ основаны давно—citra memoriam hominum, или за 60 л. предъ ревизіею (Ивановцы, Хмельниц. пов.), или за 36 л. (Угловъ); всѣ прочія заселены весьма недавно (за 7 лѣтъ—Горбовцы, за 12 л.—Кочановка и т. п.). Но и давнія селища были вновь разрушаемы татарами и должны были начинать свою жизнь сначала (какъ мы уже замѣчали). Такъ владѣльцы Куриловскіе, по разрушеніи татарами ихъ села Русановецъ въ 1558 г., успѣли къ 1565 опять осадить 4-хъ человѣкъ; с. Кумановцы разрушено татарами также въ 1558 г., но затѣмъ вновь поселилось въ немъ 6 людей;

[1]) См. стр. 232
[2]) См. стр. 262.

Библиотека "Руниверс"

тоже случилось съ селами Кочановкою, Кожуховымъ [1]). Изрѣдка замѣчается въ люстраціи, что то или другое село, со времени своего заселенія, остается въ покоѣ. Изъ предыдущаго становится понятнымъ существованіе 4-го изъ упомянутыхъ пяти разрядовъ селъ, именно такихъ, гдѣ живетъ самъ владѣлецъ и, не имѣя крестьянъ, заводитъ фольваркъ, обрабатывая землю собственными силами: „сами себѣ на хлѣбъ, какъ могутъ, работаютъ". Такъ с. Маркусовцы „стоитъ на татарскомъ шляху; въ немъ нѣтъ ниодного крестьянина; но сами владѣльцы Елтуха живутъ и сами себѣ на хлѣбъ работаютъ, по мѣрѣ возможности" [2]). Въ с. Предивничкѣ „нѣтъ ниодного осѣдлаго человѣка; однако Кердановскій (владѣлецъ) тамъ построилъ домикъ... и сѣетъ понемногу хлѣба и коситъ сѣно, болѣе для прокормленія скота, чѣмъ для хлѣба" (см. стр. 163). Но это уже чистый типъ землевладѣльческой колонизаціи, а не крестьянской,—типъ переходной: землевладѣлецъ жилъ въ ожиданіи крестьянъ и будущаго обязательнаго труда ихъ. Существованіе такихъ фольварковъ объясняется тѣми же причинами, какія будутъ сейчасъ указаны для селищъ пустыхъ.

Не всѣ владѣльцы жили въ своихъ фольваркахъ среди пустыхъ или опустошенныхъ селищъ; многіе изъ нихъ живутъ или въ городахъ, или другихъ населенныхъ селахъ; такъ пустынею Гавчинцами (въ Барскомъ пов.) владѣютъ Малышъ и Кунатовскіе, „а сами живутъ въ городѣ Барѣ" [3]); с. Берлинцами владѣютъ въ 1565 г. Берлинскіе по пожалованію кор. Боны; село было опустошено сначала волохами, а потомъ татарами, „а сами владѣльцы живутъ въ Радзеіовичахъ" [4]). Иногда владѣльцы не живутъ и въ населенномъ имѣніи, предпочитая болѣе безопасную жизнь въ городѣ; такъ нѣкто Закржевскій, владѣлецъ села Бахлина, послѣ

---

[1]) См. стр. 156 и 157.
[2]) См. стр. 156.
[3]) См. стр. 269.
[4]) См. отр. 264.

Библиотека "Руниверс"

опустошенія этого села татарами, началъ зазывать новыхъ поселенцевъ, но самъ жилъ въ Каменцѣ [1]).

И въ томъ случаѣ, когда владѣлецъ жилъ въ своемъ пустомъ селѣ безъ крестьянъ, и въ томъ, когда онъ не жилъ тамъ, онъ могъ извлекать себѣ значительныя выгоды. Въ первомъ случаѣ, онъ имѣетъ фольваркъ, т. е. хозяйственное заведеніе, въ которомъ работа совершается руками его „челяди“, т. е. несвободныхъ и наемныхъ слугъ. Во второмъ случаѣ, владѣлецъ не занимается земледѣліемъ; но главный доходъ въ тогдашнихъ степныхъ окраинахъ повсюду давало не земледѣліе, а пчеловодство, скотоводство и рыболовство. Даже и тамъ, гдѣ земля обрабатывалась, продукты ея шли большею частію не на продажу, а для содержанія челяди и развитія скотоводства. Такъ въ Кунатковцахъ и Гучинцахъ владѣльцы Калиманы — плебеи не имѣютъ никакой осѣдлости, но имѣютъ тамъ пасѣки, косятъ сѣно для скота и лѣтомъ держатъ скотъ въ кошарахъ [2]). Въ Кудіовцахъ, послѣ татарскаго разгрома 1558 г. нѣтъ жителей, однако владѣльцы живутъ тамъ, занимаются земледѣліемъ и имѣютъ ставки „для живности“ [3]). Пустыня Козловъ, лежащая надъ Днѣстромъ при волошской границѣ, была прежде селомъ; но татары разрушили его до основанія; а потомъ волохи не дозволяли селиться. Это—„имѣніе огромное; въ немъ много лѣсовъ, дубравъ, полей и сѣнокосовъ, но оно оставалось пустынею; только владѣльцы тамъ имѣли свои пасѣки, косили сѣно, загоняли скотъ на зиму и сверхъ того отдавали тамъ въ наемъ пастбище людямъ какъ изъ Руси, такъ изъ Валахіи. Подобнымъ же образомъ пользуется пустынею Доброшковцами владѣлецъ ея Матѣй Митко, или Малышъ: „тамъ онъ имѣетъ сѣнокосы, загоняетъ лѣтомъ скотъ въ кошары для выпаса; пространство тамъ большое и поля хорошія, лишь бы кто захотѣлъ поселиться но онъ (владѣлецъ) не имѣетъ тамъ никакой осѣдлости“ [4]).

[1]) См. стр. 213.
[2]) См. стр. 264.
[3]) См. стр. 265.
[4]) См. стр. 271 и 272.

Библиотека "Руниверс"

Въ разрядѣ пустыхъ имѣній есть нѣсколько такихъ, которыя пожалованы владѣльцамъ ихъ во времена весьма давнія, но до 1565 г. оставались незаселенными; такъ с. Кунатовцы пожаловано еще въ 1448 г.; съ тѣхъ поръ болѣе 200 л. владѣла имъ фамилія Кунатовскихъ, но имѣніе, тѣмъ не менѣе, оставалось пустынею. Равнымъ образомъ, Козловъ состоитъ „издавна“ во владѣніи Козловскихъ и былъ когда-то селомъ, но уже давно, послѣ разрушенія татарами, остается пустынею [1]).

Выгоды, получаемыя владѣльцемъ отъ земли безъ крестьянъ, при извѣстномъ богатствѣ природы Подолья, были столь значительны, что, очевидно, могли до значительной степени парализовать въ нихъ колонизаціонную энергію, особенно когда мы узнаемъ, что большинство и населенныхъ селъ было вновь заселяемо на льготѣ; съ нихъ владѣльцы или ничего не получали, или получали очень мало. Это приводитъ насъ къ рѣшенію вопроса: выгодно ли было владѣльцамъ заботиться о заселеніи своихъ имѣній крестьянами, т. е. къ разсмотрѣнію условій, въ которыхъ находился крестьянинъ къ замкамъ и панамъ въ украинныхъ повѣтахъ.

Высшая сумма повинностей крестьянъ слагается изъ слѣдующихъ поборовъ и работъ: 1) въ пользу государскаго замка крестьяне вносили а) *подымное* въ одинаковомъ количествѣ съ каждаго хозяина (2 гроша), б) *пушкаровщину*, налогъ, первоначально введенный на содержаніе пушкарей, но потомъ назначенный вообще на потребности замка (тоже по 2 гроша); сверхъ того, в) всѣ давніе поселенцы, „по заведенному издавна обычаю, который превратился in usitatam legem“, платили *станіи* (овса по 3 третинника, жита по $^1/_2$, куръ по 2, мяса, сыру, хлѣба по установленной мѣрѣ, сѣна по два воза, прядива по 10 горстей; льготные или новые поселенцы платили половину того).—2) въ пользу владѣльца (короны, или частныхъ лицъ) крестьяне вносятъ или а) *поляховщину*, т. е. нормальный налогъ съ каждаго отдѣльнаго хозяйства въ видѣ

---

[1]) См. стр. 271.

Библиотека "Руниверс"

сырыхъ продуктовъ (а именно: пшеницы по 4 третинника, овса по 19, куръ по двѣ, яицъ по 20); или *чиншъ* за участки земли, неодинаковый, смотря по величинѣ и качеству занятаго участка; (половину этого); в) всякій, имѣющій овецъ и свиней платитъ *дань баранью и вепровую* (отъ 20 овецъ одного барана и отъ 10— одного ягненка; отъ 20 свиней—одну); г) наконецъ крестьянинъ платитъ *дань пчелиную и поволовщину* (1-й годъ—десятую часть пчелъ, кто имѣетъ пасѣку, 2-й годъ—всѣ безъ исключенія вола или яловицу, 3-й годъ—крестьянинъ свободенъ отъ этой дани).

Эта высшая норма повинностей измѣнялась и понижалась по отношенію къ разнымъ разрядамъ крестьянъ; такими разрядами были *„свободовые“*, *тяглые*, *урочники*, *убогіе* и *слуги* (послѣдніе въ замковыхъ селахъ).

Пріемъ новаго поселенца происходилъ такъ: „когда человѣкъ придетъ изъ другой страны, то не тотчасъ садится на свободу (на льготу), но сначала пробуетъ, понравится ли ему; а потому пока, для выраженія подданства, даетъ за годъ лисицу, половину стаціи, десятину отъ овецъ, пчелъ и воловъ, а равно платитъ пушкаровщину и подымное наравнѣ съ другими“ [1]). Въ силу этого такіе крестьяне назывались *лисичными*; но обыкновенно они не выдѣляются въ особый разрядъ и причисляются къ свободнымъ, т. е. сидящимъ на льготѣ.—Эти послѣдніе, т. е. сидящіе на льготѣ, отличаются отъ лисичныхъ тѣмъ, что даютъ обязательство владѣльцу оставаться въ его имѣніи безъ обозначенія срока; обязательство предполагается пожизненнымъ и даже потомственнымъ. Сроки назначались лишь для льготы; но въ люстраціяхъ не опредѣляются максимальные и минимальные термины свободы, ибо люстрація имѣла въ виду только указать, кому изъ наличныхъ крестьянъ сколько еще остается льготныхъ лѣтъ. Однако, изъ этихъ послѣднихъ указаній можно вывести, что общимъ срокомъ льготы было здѣсь 6 лѣтъ; говоримъ это на томъ основаніи, что болѣе

[1]) См. стр. 221.

Библиотека "Руниверс"

крупныя цифры встрѣчаются рѣдко; хотя и встрѣчаются, напр., въ Хмельницкомъ повѣтѣ въ м. Улановѣ объявлена свобода для новыхъ поселенцевъ на 15 лѣтъ [1]); но это можетъ быть объясняется особою важностію названной мѣстности для колонизаціи и чрезвычайными препятствіями для заселенія. Условія льготы были различны: обыкновенно „свободные“ платили подати въ пользу государства и замка, именно: подымное, пушкаровщину и половину стацій, но ничего не давали своему владѣльцу; иногда же (смотря по трудности колонизаціи) и государственныя подати, и повинности или уменьшались, или совсѣмъ не взимались съ новыхъ поселенцевъ: такъ въ Хмельницкомъ старостве въ с. Заселовѣ крестьяне не даютъ никакой подати [2]); иногда исполняютъ по 2 дня въ годъ работы [3]), иногда 4 дни и приглашаются на добровольныя толоки [4]). Въ эти дни они работаютъ или въ самомъ замкѣ, или въ старостинскихъ фольваркахъ или въ ставахъ староства. Всѣ эти повинности и подати въ пользу государства и замка возлагаются на частновладѣльческихъ крестьянъ только въ такихъ селахъ, которыя прежде были замковыми и отданы владѣльцамъ подъ условіемъ службы замку. Въ имѣніяхъ же лицъ, которые достигали полнаго панскаго права, крестьяне не обязаны замку никакими податями и работами.

Собственно самъ владѣлецъ часто ничего не получаетъ съ свободныхъ крестьянъ; напр. въ с. Верещатинцахъ нѣкоего Митковича крестьяне платятъ замку подымное и пушкаровщину и работаютъ по 4 дня въ году въ замковомъ фольваркѣ; но владѣльцу „ничего не даютъ; онъ держитъ ихъ только для того, что бы кто-нибудь съ нимъ жилъ [5]). Иногда въ пользу владѣльца такіе крестьяне работаютъ нѣсколько дней въ году, 3 дня (въ Казаровцахъ,

[1]) См. стр. 163.
[2]) См. стр. 162.
[3]) См. стр. 161.
[4]) См. стр. 263.
[5]) См. стр. 263, 156 и 157.
[6]) См. стр. 266.
[7]) См. стр. 268.

Библиотека "Руниверс"

Рудѣ и др. [6]), 6 дней (въ Шелеховѣ [7]), 5 дней [1]), иногда даже 1 день въ году; напр., въ с. Ивановцахъ 13 чел крестьянъ, но они „ничего не не даютъ по той причинѣ, что сидятъ при границѣ непріятельской; а потому къ владѣльцамъ относятся только какъ сосѣди; но, во всякомъ случаѣ, для выраженія подданичества, работаютъ по 1 дню въ годъ“ [2]).

Есть, однако, разрядъ и такихъ свободныхъ, которые платятъ годичный чиншъ [3]). Этотъ разрядъ слагается изъ такихъ, сѣвшихъ на льготу, которые уже просидѣли значительную часть льготнаго времени и приближаются къ состоянію тяглыхъ, такъ что въ одномъ и томъ же селѣ есть просто свободные и „свободные новоосѣлые“.

Къ разряду свободныхъ могутъ быть приравнены т. н. *убогіе* или *коланные*, разрядъ, фигурирующій во множествѣ селъ преимущественно Барскаго староства. По отправлевію повинностей и уплатѣ податей они совершенно равняются льготнымъ, т. е. платятъ только подымное и пушкаровщину на замокъ [4]); разница только въ томъ, что ихъ положеніе опредѣляется состояніемъ, а не срочными годами льготы. Изъ этихъ убогихъ рекрутировался и классъ служекъ ремесленныхъ, а иногда и неремесленныхъ для замковъ, напр., въ Деражнѣ Дворецкой въ числѣ убогихъ обозначены: „Михайло конемъ служитъ; токарь Войтко свободенъ отъ всего, только иногда работаетъ для двора, что нужно; Иванецъ — пастухъ“ [5]). Здѣсь слуги прямо заключены подъ рубрику убогихъ.

Въ противоположность указаннымъ, разрядъ *тяглыхъ крестьянъ*, или *данниковъ*, состоитъ изъ двухъ видовъ: данниковъ и урочныхъ. Первые вносятъ поляховщину или дань владѣльцу (замку или частному лицу), вторые платятъ чиншъ. Дань берется сырыми продуктами; впрочемъ, съ оцѣнкою на деньги, чиншъ платятъ деньгами, которыми „откупаются“ отъ поляховщины. Чиншъ всегда меньше дани; онъ относится къ дани приблизительно какъ 2 къ 3.

---

[1]) См. стр. 158.
[2]) Сл.– стр. 156.
[3]) См. стр. 143 (Дубова Весь).
[4]) См. стр. 223.
[5]) См. стр. 243.

Библиотека "Руниверс"

Поэтому урочные суть низшій, менѣе состоятельный классъ крестьянъ. Вотъ въ этихъ повинностяхъ тяглаго класса и выражается нормальная высшая выгода, получаемая землевладѣльцами отъ крестьянъ.

Но слѣдуетъ имѣть въ виду, что между тяглыми и свободными крестьянами на владѣльческихъ земляхъ не было такого точнаго различія, какъ на замковыхъ: и тѣ крестьяне, которые именуются тяглыми, нерѣдко пользуются также льготами; напр., въ с. Лысогорцахъ „людей тяглыхъ 42, которыя хотя и давняго поселенія, но не даютъ ничего, только работаютъ нѣсколько дней, именно: два дня жнутъ, два дня пашутъ и косятъ и возятъ по 6 копъ хлѣба съ поля въ гумно; даютъ десятину отъ пчелъ и поволовщину владѣльцамъ, а подымное и дань баранью на замокъ [1]).

Итакъ, частнымъ владѣльцамъ въ украинныхъ повѣтахъ доставалось мало выгодъ отъ крестьянъ.

Для уясненія пропорціональнаго отношенія крестьянъ разныхъ разрядовъ, беремъ примѣръ Барскаго повѣта (по люстраціи 1565 г.) и включаемъ сюда и замковыя села, чтобы сравнить экономическія условія колонизаціи на государственныхъ и частновладѣльческихъ земляхъ, ибо повинности замковыхъ крестьянъ ничѣмъ не отличались отъ повинностей на земляхъ частновладѣльческихъ.

НАИМЕНОВАНІЕ СЕЛЪ.	РАЗРЯДЫ КРЕСТЬЯНЪ.						
	Тяглые (данники)	Урочные.	Корчмы.	Свободные	Служки.	Убогіе.	Всего.
а) *Замковыя:*							
Марьиновцы	11	—	—	—	1	—	12
Сл. Селище	13	3	—	11	9	—	36
Биликовцы	7	2	—	8	6	8	31
Головчинцы	9	—	—	2	—	—	11
Лука Слободецкая	18	2	—	7	3	—	30
Ивановцы	21	7	—	11	6	4	49
Межировцы	0	0	0	0	0	0	0

[1]) См. стр 161.

Библиотека "Руниверс"

НАИМЕНОВАНІЕ СЕЛЪ.	РАЗРЯДЫ КРЕСТЬЯНЪ.						
	Тяглые (данники).	Урочные.	Корчмы.	Свободные.	Служки.	Убогіе.	Всего.
Молоховъ	0	0	0	0	0	0	0
Карачинцы Римовы	19			4	3		26
Карачинцы Подлѣсныя	11			6			17
Щодрова	16			3			19
Сусловцы	9			4			13
Поповцы	10			8			18
Деражня Дворецкая	16	1	3	8		4	32
Деражня Калинская	32	2		8	5		47
Деражня—Лука	22	2		5		3	32
Новосельцы	13	2	1	8			24
Выселокъ Новосельскій	13	4		7			24
Крутибородинцы	6			7			13
Покутинцы	13			3	4		20
Мукаровъ	—	27		5	3	5	40
Нещуровицы	6			10			16
Итого	265	52	4	125	40	24	510
б) *Земянскія*:							
Шершенёвцы	10						10
Яковле				5			5
Верещатинцы				10			10
Кунатовцы и Гучинцы	0	0	0	0	0	0	0
Голодковцы				2			2
Берлинцы	0	0	0	0	0	0	0
Кудіовцы	0	0	0	0	0	0	0
Глѣбовъ				15			15
Мукаровъ Малый				2			2
Козировцы				5			5
Руда Паробоча				7			7
Ременна				2			2
Куриловцы	15						15
Шеляховъ				15			15
Голозинцы				6			6
Подарнава				4			4
Поповцы	0	0	0	0	0	0	0
Гавчинцы	0	0	0	0	0	0	0
Сеняковцы				7			7
Яблоновка				7			7
Кунатовцы	0	0	0	0	0	0	0
Козловъ	0	0	0	0	0	0	0
Гермаки				7			7
Добросковцы	0	0	0	0	0	0	0
Плоскировцы	0	0	0	0	0	0	0
Итого	25	—	—	94	—	—	119

Библиотека "Руниверс"

Эта таблица показываетъ: а) что изъ 22 селъ замковыхъ только 2 пустыхъ; а изъ 26 селъ частныхъ пустыхъ 9; т. е. въ первомъ случаѣ пустуетъ 11-я часть поселеній, во второмъ—3-я часть ихъ.

б) Въ 22 селахъ замковыхъ было крестьянъ 510 (хозяевъ), а въ 26 частныхъ—только 119; т. е. въ первыхъ на одно село приходится 23 крестьянина, во вторыхъ—по 4, 5.

в) Въ замковыхъ селахъ преобладаетъ разрядъ тяглыхъ крестьянъ болѣе или менѣе давней осѣдлости, а именно (считая тяглыхъ и урочныхъ вмѣстѣ) ихъ было 307, а свободныхъ 125; если же къ свободнымъ причислять и прочіе разряды (корчмарей, служекъ и убогихъ), то 103. Въ частныхъ селахъ, напротивъ, преобладаютъ такъ называемые слободные крестьяне, т. е. новые поселенцы; ихъ 94; между тѣмъ какъ тяглыхъ только 25. Очевидно, на панскихъ земляхъ крестьянское населеніе держалось только подъ условіемъ временной льготы.

Изъ предыдущихъ замѣтокъ становится яснымъ, почему частные владѣльцы прилагали такъ мало усилій къ привлеченію новыхъ поселенцевъ: извлекая значительныя выгоды изъ пустыхъ земель, они, въ случаѣ заселенія своихъ опасныхъ пустынь украинныхъ крестьянами, или не получали отъ нихъ ничего или получали очень мало; частновладѣльческія села находятся въ состояніи постояннаго возобновленія жителей, вслѣдствіе непріятельскихъ опустошеній и ухода крестьянъ. Не успѣетъ кончиться льготный срокъ для прежнихъ поселенцевъ, какъ уже село опять опустѣло; новые поселенцы садятся опять на льготу.

Итакъ, колонизаціонныя намѣренія правительства, при раздачѣ государственныхъ земель въ руки частныхъ владѣльцевъ, далеко не достигали желаемыхъ результатовъ; именно, въ Приднѣпровьѣ частныя села остались совсѣмъ незаселенными; въ Прибужьѣ крестьянское населеніе явилось помимо воли и желанія владѣльцевъ, которые предлагали воспрещеніе перехода крестьянъ, т. е. введеніе крѣпостнаго труда, какъ единственно пригодный

Библиотека "Руниверс"

способъ для усиленія колонизаціи въ украйнахъ. Въ Польскомъ Подольѣ крестьяне до времени держались льготами и притомъ въ незначительномъ числѣ; и здѣсь вдадѣльцы указываютъ, какъ на главное препятствіе къ заселенію, на свободу перехода крестьянъ.

Недостатки правительственной, городской и землевладѣльческой колонизаціи вызвали усилія народныхъ массъ колонизовать южныя пустыни самостоятельно, на собственный рискъ; мы говоримъ о козацкомъ движеніи въ степи.

Козацкая колонизація. Послѣдній слой населенія украинныхъ повѣтовъ, упоминаемый люстраціями (сдѣлавшійся потомъ не только первымъ, но и единственнымъ на Украйнѣ),—это козаки. Съ конца XVI в. они заселили степи по обоимъ берегамъ Днѣпра, между Днѣпромъ и Бугомъ; они подвинули русское населеніе къ берегамъ Чернаго Моря. Эта самобытная народная колонизація шла и въ Московскомъ государствѣ впереди правительственной и общественной; но Московское государство успѣло воспользоваться ею для блага государства и по путямъ, проложеннымъ козаками, раздвинуло свои предѣлы до Азовскаго и Каспійскаго морей и на востокъ до Великаго океана.

Но въ 1-й полов. XVI в. козачество далеко еще не овладѣло своею важною историческою ролью. Козакомъ вообще назывался бездомный и безсемейный пришлецъ. Разумѣется, такой элементъ населенія считался вовсе непригоднымъ во внутреннихъ населенныхъ повѣтахъ, что́ и выражено въ Кременецкой люстраціи такъ: „козаковъ, а также людей неосѣдлыхъ, прихожихъ не держать нигдѣ въ деревняхъ дольше трехъ дней; все село должно быть оповѣщено, когда какой козакъ придетъ или уйдетъ, ибо отъ такихъ людей дѣлается по селамъ много вреда. Еслибы кто пустилъ въ домъ такого козака, человѣка неосѣдлаго, не оповѣстивши всему селу, и держалъ бы его больше трехъ дней, а отпуская его не объявилъ всему селу, и еслибы отъ того произошелъ кому-нибудь вредъ, то всякій такой (хозяинъ) долженъ вознаградить за тотъ вредъ и, сверхъ того, обязанъ заплатить три рубля „вины

Библиотека "Руниверс"

злодѣйской“ (уголовнаго штрафа за кражу) по статуту земскому“ [1]). Иного отношенія къ козакамъ нельзя было ожидать въ тѣхъ повѣтахъ, которые имѣли уже прочное населеніе и въ которыхъ стихіи общественной жизни уже сложились въ постоянныя, хотя и не совсѣмъ правильныя, формы.

Въ южныхъ же степныхъ повѣтахъ, нуждавшихся въ заселеніи, отношеніе къ козачеству могло быть иное; однако и тамъ (напр. въ Браславскомъ повѣтѣ, какъ указано выше) козачество признаваемо было элементомъ вреднымъ, противообщественнымъ. Въ самомъ дѣлѣ трудно признать пригоднымъ для *колонизаціи* людей *неосѣдлыхъ*; заселеніе и неосѣдлость—два понятія противоположныхъ. Если козачество сдѣлалось впослѣдствіи главною колонизаціонною силою степей, то козакъ, очевидно, пересталъ быть простымъ бродягою. Такое превращеніе могло совершиться подъ вліяніемъ правильныхъ и разумныхъ мѣръ государства, на пользу и благо самому государству; но если такихъ мѣръ не было, то оно могло совершиться и само собою, создавъ изъ козаковъ элементъ, враждебный шляхетскому государству и разрушительный для него.

Посмотримъ, какъ относилось къ козачеству Польское и Литовское государство.

Въ 1-й полов. XVI в. стихійныя бродячія элементы начали пріурочивать въ разныхъ мѣстностяхъ къ разнымъ классамъ общества; а именно:

Въ Польскомъ Подольѣ, гдѣ польскіе сословные порядки утвердились наиболѣе, козачество, какъ явленіе sui generis, было истреблено уже въ 1-й пол. XVI в.; оно отчасти пополняло собою ряды крестьянъ и служекъ. Такъ въ исконномъ гнѣздѣ козачины—Барѣ, именно — Русскомъ, люстрація подъ рубрикою „служки“ говоритъ: „тамъ есть три козака, которые ничего не даютъ, только на коняхъ и пѣшіе служатъ замку“ [2]), между тѣмъ здѣсь цѣлая треть города—Черемисскій Баръ, состоящая преимущественно изъ

[1]) См. стр. 114.
[2]) См. стр. 133.

Библиотека "Руниверс"

татаръ, несетъ собственно козацкую, т. е. общинно-военную службу. Остальныя нѣкоторыя части главной массы бродячаго населенія примыкаютъ къ крестьянскимъ сельскимъ общинамъ; такъ въ с. Куликовѣ (Хмельниц. староства) въ числѣ тяглыхъ крестьянъ видимъ Романа—козака [1]); въ с. Летникѣ—корчмаря козака [2]), въ с. Лысогорцахъ, въ числѣ тяглыхъ крестьянъ, козака [3]), въ слободкѣ Селищѣ, въ числѣ осѣдлыхъ крестьянъ, Козачину [4]), въ числѣ льготныхъ—козака [5]). Во всякомъ случаѣ, отмѣтокъ о козачинѣ въ числѣ крестьянства не на столько, много, что бы признать, что здѣсь вся козачина поглощена крестьявскимъ состояніемъ. Между тѣмъ въ пол. XVI в. въ украинныхъ повѣтахъ Польскаго Подолья уже нѣтъ отдѣльнаго класса козаковъ; нѣтъ его ни въ Барскомъ, ни въ Хмельницкомъ повѣтѣ, гдѣ нѣкогда (въ нач. XVI в.) большія козацкія ополченія громили татаръ подъ предводительствомъ Ляндскоронскихъ и Венжиковъ. Такое истребленіе здѣсь козачины не означаетъ особаго успѣха гражданственности въ Польскомъ королевствѣ, ибо бродячія массы, вмѣсто того, что-бы осѣсться на мѣстѣ, въ числѣ прочихъ мирныхъ классовъ, уходили отсюда въ Поднѣпровье: „Хмельницкіе“ нашли себѣ въ послѣдствіи сферу дѣятельности не въ Хмельникѣ, а въ Запорожьѣ. Вытѣсняя козачину механически все далѣе въ степь, польское правительство приготовляло ту грозную силу, которая впослѣдствіи разрушила государство.

Въ при-бужскихъ повѣтахъ Литовскаго государства козачество несомнѣнно существовало и въ пол. XVI в. въ значительномъ количествѣ [6]). Король Сигизмундъ-Августъ, въ грамотѣ 1560 г. ноября 14, пишетъ кіевскому воеводѣ кн. Острожскому и старостамъ браславскому и черкаскому, что дошла до него жалоба бѣлго-

---

[1]) См. стр. 144.
[2]) См. стр. 155.
[3]) См. стр, 161.
[4]) См, стр. 221.
[5]) См. стр. 222.
[6]) См. выше стр. 51, 58 и 59.

Библиотека "Руниверс"

родскаго (Аккерманскаго) анчака о томъ, что изъ замковъ Кіевскаго Бѣлоцерковскаго, Браславскаго, Винницкаго, Черкасскаго и Каневскаго дѣлается великій вредъ подданнымъ турецкаго султана. Король приказываетъ, чтобы изъ Кіева, Черкасъ, Винницы и Браслава никто своихъ слугъ и козаковъ не посылалъ причинять „шкоды“ турецкимъ подданнымъ [1]). Въ люстраціяхъ повѣтовъ Польскаго Подолья 1565 г. содержатся жалобы, что успѣшному заселенію тамошнихъ мѣстъ препятствуютъ набѣги козаковъ изъ пограничныхъ повѣтовъ Литвы, т. е. Винницкаго и Браславскаго; такъ зе́мли м. Уланова, примыкающія къ Винницкому повѣту, оставались пустынею, потому что ихъ часто навѣщали татары и литовскіе козаки [2]). Однако и здѣсь козачество не было популярнымъ и было вытѣсняемо при помощи правительственныхъ мѣръ [3]). Тѣснимое, оно примыкало въ Прибужьѣ то къ городскому, то къ сельскому, а главное—къ землевладѣльческому классу. Не сложившись и здѣсь въ особый классъ, оно сослужило, однако, громадную службу для заселенія страны, именно, въ качествѣ особаго вида землевладѣнія. Далеко въ глубинѣ степей Браславщины разсѣялись пасѣки и заимки людей невѣдомо откуда пришедшихъ, не претендовавшихъ на панство и на обязательный трудъ крестьянъ.

Таково разнообразное значеніе козачины въ западныхъ повѣтахъ Украйны. Совсѣмъ въ иномъ видѣ выступило оно въ Приднѣпровьѣ, здѣсь оно не растерялось среди другихъ классовъ, но выступило отдѣльною, могучею силою.

Уже изъ люстрацій пол. XVI в. можно видѣть постепенное возрастаніе этой силы на Днѣпрѣ. И въ Каневѣ и въ Черкасахъ козаки именуются уже отдѣльно отъ прочихъ классовъ. Да и нельзя было съ ними не считаться по ихъ численности: въ Каневѣ не указывается опредѣленнаго числа ихъ, ибо приливъ и отливъ этого подвижнаго населенія измѣнялся съ каждымъ годомъ; но въ Чер-

---

[1]) Арх. Ю. З. Р., II, № 137.

[2]) См. стр. 163.

[3]) См. выше стр. 59.

Библиотека "Руниверс"

касахъ люстраторъ даетъ приблизительное число временно-прихожихъ людей, именно указываетъ, сколько ихъ было въ годъ производства люстраціи: „въ эту зиму было ихъ разомъ около 250 чел.“. Эта цифра превышаетъ число мѣщанъ гор. Черкасъ всѣхъ разрядовъ (223). Так. обр., зимою населеніе города увеличивалось болѣе чѣмъ вдвое отъ прилива бродячаго населенія изъ степей.

Но между двумя южно-днѣпровскими повѣтами есть также разница въ отношеніи къ козачеству. Въ Каневѣ оно противополагается осѣдлому населенію, а его дѣйствія—интересамъ этого послѣдняго: люстраторы, очевидно, со словъ городскихъ жителей, отмѣчаютъ подъ особою рубрикою „вредъ отъ козаковъ“; даже бо́льшій, чѣмъ отъ татаръ, именно: въ восточныхъ степяхъ, которыя городскіе жители могли эксплоатировать временными наѣздами, козаки овладѣли лучшими угодьями пчеловодства, охоты и рыболовства: „они живутъ тамъ (въ Сѣвирскихъ уходахъ) постоянно на мясѣ, на рыбѣ, на меду... сытятъ тамъ себѣ медъ, какъ дома“ [1]). Проведя, так. обр., лѣто среди столь дикой роскоши, на зиму разсѣянное населеніе степей спѣшитъ въ городъ и остается здѣсь до слѣдующей весны, чтобы опять уйти или въ степь („поле“) за Днѣпромъ, или внизъ рѣкою „въ козацтво“. Такъ совершало оно правильные весенніе и осенніе перелеты отъ осѣдлаго состоянія къ бродячему. Однако и здѣсь началось уже пріуроченіе этой подвижной массы къ гражданскому состоянію прочихъ классовъ общества; а именно: часть козаковъ остается уже на постоянномъ жительствѣ въ городѣ въ качествѣ слугъ у мѣщанъ и бояръ; остальные, продолжающіе лѣтомъ ходить „въ козацтво“, уже должны нести нѣкоторую службу начальству замка [2]). Такъ уже здѣсь вольная колонизація стремилась примкнуть къ городской. Еслибы дальнѣйшія условія общественности Литовскаго государства не воспрепятствовали, можно было бы ожидать наилучшихъ результатовъ отъ такого сліянія козачины съ городскими общинами.

[1]) Арх. Юг. Р., ч. VII, I, стр. 103.

[2]) См. выше стр. 46 и 47.

Библиотека "Руниверс"

Это послѣднее явленіе составляетъ особенную характеристическую черту Черкаскаго повѣта. Никакихъ жалобъ на козаковъ, никакого противопоставленія ихъ горожанамъ здѣсь нѣтъ. Козаки вхóдятъ уже тѣснѣйшимъ образомъ въ составъ городской общины; королевскія грамоты, адрессованныя городу Черкасамъ, именуютъ и козаковъ въ числѣ прочихъ постоянныхъ жителей повѣта [1]); а одинъ изъ такихъ актовъ надписанъ: „отаману, войту и всѣмъ мѣщанамъ черкаскимъ“ [2]). Сами граждане г. Черкасъ, защищая свои интересы на судѣ короля противъ старостъ, защищаютъ, вмѣстѣ съ тѣмъ, и интересы козаковъ [3]). Само собою разумѣется, что такое пріуроченіе козачества къ городскимъ общинамъ становится все менѣе и менѣе возможнымъ, по мѣрѣ того, какъ приближается преобразованіе самой городской общины въ сословно-мѣщанскую по западно-европейскому образцу. Поглощеніе козачины городскими общинами должно было видоизмѣнить не только типъ козачества, но и характеръ мѣщанскаго города. Козаки, примыкавшіе къ городамъ, мало по маму основывались тамъ на постоянное жительство, обзаводились семействами, отвыкали отъ бродячей жизни, но, вмѣстѣ съ тѣмъ, отнюдь не хотѣли подчиняться общимъ податнымъ и административнымъ условіямъ мѣщанства. Въ концѣ XVI в. они уже превышали неизмѣримо своею численностью небольшую горсть мѣщанъ и оффиціально въ люстраціяхъ именовались „непослушными“. Они были уже при всѣхъ украинныхъ замкахъ. Все это вызвало безплодныя попытки правительства (Сигизмунда-Августа въ 70-хъ и Стефана Баторія—въ 80-хъ годахъ) къ образованію такъ назыв. „городоваго козачества“, особаго военно-служилаго класса, съ раздѣленіемъ на полки (по городамъ) и съ назначеніемъ отъ правительства (отъ руки коронnаго гетмана) особаго начальника для нихъ [4]). Всѣмъ извѣстно, что исторія привела

[1]) Ак. Южн. и Зап. Росс., II, № 138, 140.

[2]) Ibid., № 123.

[3]) См. № XVII.

[4]) См. Ак. Южн. и Зап Рос., II, № 149. Гораздо успѣшнѣе дѣйствовала мѣстная власть, соединяя иногда козаковъ въ одно ополченіе для борьбы съ татарами: такъ въ

Библиотека "Руниверс"

къ иному результату: все городское и сельское населеніе обратилось въ козачину, все гражданское управленіе уступило мѣсто военному, но за то свободному и выборному. Для насъ пока достаточно замѣтить, что путемъ козацкой осѣдлости всѣ пустынные повѣты густо заселились въ теченіи немногихъ десятилѣтій.

Но пока, въ пол. XVI в., этого не случилось; превращеніе городовъ и селъ въ военныя общины совершилось гораздо позже. Между тѣмъ волны свободнаго бродячаго населенія приливали съ сѣвера все болѣе и болѣе; онѣ не вмѣщались, такъ сказать, въ тѣсныхъ предѣлахъ городовъ и положили основаніе отдѣльной колонизаціи степей внѣ украинныхъ замковъ,—за порогами Днѣпра, куда мы должны за нимъ послѣдовать.

Не всѣ козаки бросали бродячую жизнь, примкнувъ къ городамъ; по прежнему большинство козацкаго населенія уходитъ весною въ безграничныя степи, манящія къ завѣтнымъ берегамъ Чернаго Моря. Исчезая въ степи или въ порогахъ Днѣпра, что дѣлалъ тамъ козакъ, какую жизнь онъ велъ? Люстраціи лишь отчасти вскрываютъ предъ нами таинственную жизнь бродниковъ: козакъ разставлялъ охотничьи сѣти для безчисленнаго множества степной дичи; онъ ловилъ рыбу въ широкихъ плавняхъ Днѣпра и его притокахъ, которые были наполнены ею; въ глухихъ, невѣдомыхъ лѣсахъ по Самарѣ и Орели онъ стерегъ природныя борта и сытилъ медъ. Но не въ этомъ только заключалось „козацтво“: другую, болѣе цѣнную добычу подстерегалъ козакъ въ безмолвныхъ степяхъ за Тясминомъ и Ворсклою. Тамъ, на встрѣчу русской козачинѣ, шла другая; другіе люди, также называемые козаками, выходили изъ татарскихъ улусовъ и турецкихъ крѣпостей (Очакова, Бѣлгорода). Тѣ и другіе были бездомные удальцы и луговые пираты; глубокая разница заключалась не въ нихъ са-

---

1575 кіевскій воевода отправилъ на встрѣчу татаръ къ устью Тясмина (у Чернаго лѣса) козаковъ кіевскихъ, черкаскихъ и каневскихъ; въ то время какъ татары опустошали поселенія около Синявы, козаки, подъ предводительствомъ Богданка, вторгнулись въ Крымъ за Перекопъ и опустошили окрестную страну.

Библиотека "Руниверс"

михъ, а въ тѣхъ націяхъ, изъ которыхъ они вышли, и по характеру которыхъ опредѣлялись цѣли и значеніе дѣятельности козаковъ обѣихъ странъ: татарскіе козаки были только хищники, русскіе совершали свои набѣги съ двойною цѣлію: изъ видовъ личнаго грабежа и постояннаго стремленія раздвинуть русскіе предѣлы на счетъ „поганства“. Въ числѣ доходовъ черкаскаго старосты стоитъ „доходъ отъ *бутынковъ*“: „когда черкашенинъ добудетъ бутынокъ, или „языковъ“ (плѣнниковъ) изъ людей непріятельскихъ, тогда староста получаетъ изъ этого бутынка (добычи) одну самую лучшую вещь: коня, збрую, или плѣнника, а остальныя вещи и плѣнники идутъ въ пользу пріобрѣтателя. Также, когда приходятъ козаки изъ непріятельской земли съ добычею, то старостѣ одна наилучшая вещь“ [1]). Итакъ, на пограничьѣ шла постоянная война; татарскія улусы и турецкіе предѣлы были для черкасцевъ постоянно землею непріятельскою, все равно, находится ли Виленское правительство въ мирѣ съ Турціею и Крымомъ, или нѣтъ. Набѣги ради добычи не считаются позорными—разбойничьими; это правильный доходъ отъ общепринятаго промысла, который государство обложило налогами. Этимъ ремесломъ занимаются не одни козаки, но и мирные граждане Черкасъ; для козаковъ оно составляетъ только спеціальный, особенный ихъ видъ промысла, составляетъ самую сущность „козацтва“. Козаковали и сами старосты; не стыдились князья (изъ очень богатыхъ и могущественныхъ фамилій) вести жизнь бродниковъ; очевидно, тогдашнее лучшее русское общество видѣло въ козакованьѣ не презрѣнный промыселъ разбоя, а богатырство воина—піонера національнаго движенія на югъ—къ Черному морю. Какъ для этой важной цѣли, такъ и для промышленныхъ предпріятій, степовикамъ необходимо было найти точку опоры и пристанище въ самой глубинѣ степей; труднѣе становилось козакамъ примыкать, хотя временно, къ городскимъ общинамъ. Съ каждымъ годомъ скоплялась все большая масса ихъ въ степяхъ; необходимо было имъ свить себѣ постоянное

[1]) Арх. Юг. Рос., ч. VII, I, стр. 83.

Библиотека "Руниверс"

гнѣздо внѣ района тогдашнихъ господарскихъ замковъ. Тогда зарождается т. н. низовая козачина; является на свѣтъ знаменитое Запорожье.

Несомнѣнно, что уже съ начала XVI в. бродячіе элементы въ степяхъ временно скоплялись въ массы для отпора татарамъ. Мертвыя степи поглотили навѣки эту исторію темныхъ битвъ; единицы и массы гибли въ степяхъ и въ порогахъ безслѣдно. Тамъ не было пристаница и защиты для нихъ ближе черкаскаго замка. Первое основаніе сплоченью бродячихъ козацкихъ силъ въ Запорожьѣ положено царемъ Іоанномъ Грознымъ: идя подъ Очаковъ, дьякъ Ржевскій въ 1556 г. соединилъ подъ своимъ начальствомъ днѣпровскихъ козаковъ, которыми предводительствовали отаманы Млинскій и Михаилъ Есковичъ. Тогда-же (какъ упомянуто выше) кн. Дмитріемъ Вишневецкимъ отъ имени Московскаго правительства было построено укрѣпленіе на о—вѣ Хортицѣ. Хотя въ 1558 г. Хортицкое укрѣпленіе имъ было оставлено предъ новымъ напоромъ татаръ; однако, дѣло, начатое Грознымъ и Вишневецкимъ не погибло: въ Запорожьѣ осталось гнѣздо той низовой вольницы, которая послужила потомъ зерномъ будущей Сѣчи. Въ 1561 г., когда кн. Дм. Вишневецкій просилъ короля о позволеніи ему вернуться въ границы Литовскаго государства, то, вмѣстѣ съ тѣмъ, прислалъ королю „листокъ“, писанный къ нему отъ козаковъ „съ Низу“, въ которомъ они просили, что бы имъ выданъ былъ охранный королевскій листъ, съ позволеніемъ возвратиться въ государство, съ тѣмъ что бы этотъ листъ былъ данъ на имя кіевскаго воеводы. Король увѣдомилъ о томъ кіевскаго воеводу и приказалъ, чтобы онъ дѣйствовалъ по соглашенію съ Вишневецкимъ, а именно: козаковъ принять; но если между ними найдутся тѣ, которые недавно разорили Очаковъ, то что бы они не останавливались въ украинныхъ замкахъ, а шли бы въ Могилевъ и Полоцкъ, откуда будутъ препровождены въ Лифляндію на службу, за что король обѣщаетъ имъ жалованье [1]).

[1]) Ак. Юж. и Зап. Р., II, 143.

Библиотека Руниверс

Итакъ низовые лугари продолжаютъ и безъ Вишневецкаго, въ теченіи четырехъ лѣтъ, составлять сплоченную массу, имѣютъ, конечно своего предводителя, свое пристанище (б. м. на той-же Хортицѣ) и совершаютъ смѣлый и удачный набѣгъ на отдаленный Очаковъ. Въ 1561 году Вишневецкій эмигрировалъ опять изъ Московскаго государства. Но въ слѣдующемъ году этотъ истинный козакъ по натурѣ, не усидѣлъ спокойно дома, снова отправился искать приключеній, то на службѣ татаръ, то на службѣ московскаго царя. Ва 1563 г. онъ отправился завоевать молдавскій тронъ, но, будучи схваченъ и выданъ султану, былъ казненъ въ Константинополѣ.

Такимъ образомъ, несомнѣнно, что въ первый разъ возникаетъ осѣдлость въ порогахъ при Грозномъ и Вишневецкомъ. Раньше вовсе нѣтъ слѣдовъ коловизаціи этихъ отдаленныхъ степей. Вишневецкій первый собралъ бродячихъ низовыхъ козаковъ въ одно войско; у него были уже атаманы козачьи, онъ указалъ путь движенія—Крымъ, Турцію и Молдавію; онъ же первый положилъ основаніе ихъ укрѣпленному лагерю на Хортицѣ, хотя и преждевременно. Съ того времени, степи до пороговъ и за порогами Московское государство считало своей территоріею и вслѣдъ за тѣмъ намѣревалось основать новое укрѣпленіе между Хортицею и Черкасами (какъ упомянуто выше[1]). Польско-литовское правительство не признавало за московскимъ правъ на территорію до пороговъ; но степи за порогами, повидимому, оставались во власти Московскаго государства.

Съ тѣхъ поръ, жизнь Запорожья можетъ быть прослѣжена почти безпрерывно въ XVI и нач. XVII в. Унія 1569 г. не только не уничтожила зародышей самостоятельнаго козачьяго общества на Низу, но оживила его дѣятельность и увеличила его составъ новымъ приливомъ гонимыхъ элементовъ русской національности, православнаго вѣроисповѣданія и крестьянскаго состоянія. Въ

---

[1]) См. Ак. Юж. и Зап. Рос, II, № 134.

Библиотека "Руниверс"

70-хъ и 80-хъ годахъ видны уже ясные признаки прочной осѣдлости козаковъ въ порогахъ. Козакъ, захвативъ добычу на войнѣ или охотѣ, уже не спѣшилъ съ нею на сѣверъ, въ днѣпровскіе города, гдѣ прежде продавалъ ее и, проживъ въ свое удовольствіе зиму, на лѣто опять отправлялся за поисками добычи; теперь, по свидѣтельству очевидца (дяди лѣтописца Бѣльскаго-Орнишевскаго, который самъ предводительствовалъ козаками въ 1580 г. по назначенію отъ правительства)[1]), козаки хотя и возвращаются въ большинствѣ на зиму въ города, но на островахъ днѣпровскихъ оставляютъ уже стражу „въ куренѣ“ (т. е. въ земляномъ окопѣ), снабженномъ пушками, которыя отняты у турокъ; стража состояла изъ нѣсколькихъ сотъ человѣкъ. Численность козаковъ, собирающихся въ толпы, возросла уже до нѣсколькихъ тысячъ. Сообразно съ этимъ, возростала и дерзость ихъ предпріятій; они совершали походы на Очаковъ, Тегиню (Бендеры), Бѣлгородъ[2]). Тогда въ обществѣ явилась мысль дать имъ правильную организацію, обративъ ихъ дѣятельность на постоянную пользу государства. Мысль эту высказывали нерѣдко частныя лица, болѣе просвѣщенныя и болѣе знакомыя съ Украйною; такъ хроникеръ Бѣльскій указывалъ, что необходимо дать козакамъ постоянную осѣдлость на одномъ изъ острововъ Днѣпра, укрѣпивши его; для этого онъ указывалъ островъ Коханню, между порогами въ 40 миляхъ отъ Кіева; его избрали сами козаки для своей сторожи. Указывалъ также на о—въ Хортицу, ссылаясь на примѣръ Вишневецкаго, и на третій Томаковку, служащій преимущественнымъ мѣстомъ жительства козаковъ, главнымъ ихъ „замкомъ“—укрѣпленіемъ. Бѣльскій проектировалъ дать такимъ поселеннымъ козакамъ начальство отъ короля и назначить имъ жалованье (Bielsky, 718—719). Но польское правительство смотрѣло на этотъ вопросъ

---

[1]) Ктоп· Bielsk. 759 и 777.

[2]) Въ 1574 г. совершенъ извѣстный походъ въ Молдавію Свирговскаго и Бастана съ 1200 чел., между которымм было 200 браславскихъ козаковъ. Въ 1577 г. походъ туда-же Подковы, Шаха и Коницкаго.

Библиотека "Руниверс"

другими глазами: въ 1578 г. король поручилъ кіевскому воеводѣ разогнать „лотровъ, собравшихся на Низу“; но самъ король заявлялъ татарамъ, что уничтожить козацкія поселенія на Низу трудно, ибо они находятъ себѣ пріютъ въ Московскомъ государствѣ. Въ 1583 году, дѣйствительно, когда козаки разорили новое турецкое укрѣпленіе Ягорлыкъ и совершили походъ подъ Бендеры, то король велѣлъ ихъ ловить на возвратномъ пути; но они ушли кіевскою украйною за московскую границу (Albetrandi: Panowanie St. Batorego, 237, 239).

Для организаціи низоваго козачества не сдѣлано было ничего польско-литовскимъ правительствомъ, и вся заслуга послѣдующей колонизаціи степей козачиною безраздѣльно принадлежитъ самимъ народнымъ массамъ, которыхъ влекли сюда не жажда бродяжничества и разбоя, а глубокій и здравый историческій инстинктъ.

Библиотека "Руниверс"

IV.

Направленіе колонизаціи и этнографическій составъ населенія южной Руси.

Не смотря на несовершенства способовъ колонизаціи южной Руси въ XVI в., заселеніе этой страны шло своимъ, хотя и медленнымъ, путемъ. Главнѣйшая роль въ этомъ великомъ историческомъ процессѣ принадлежитъ массамъ простаго народа, который наполнялъ собою городскія и сельскія общины (преимущественно на государственныхъ земляхъ), который, наконецъ, проложилъ новые пути колонизаціи степей чрезъ козачину. Стремленіе народа на югъ было столь энергично и устойчиво, что его не могли удержать и остановить періодическія истребленія жителей татарами, турками и волохами.

Въ высшей степени важно знать, откуда же шла эта неистощимая колонизаціонная струя и какой именно народъ давалъ и возобновлялъ колонизаціонные элементы степей.

Колонизація южной Руси направляется отъ сѣвера къ югу; именно: переселенцы, заселявшіе постепенно южную Русь, шли изъ Бѣлоруссіи, т. н. Литвы, т. е. сѣверо-западной части той же Бѣлоруссіи, Полѣсья и изъ Московскаго государства,—но ни откуда больше.

По люстраціоннымъ актамъ можно опредѣлить самые этапы переселеній. Оказывается, что Бѣлоруссія (и отчасти Московское

Библиотека "Руниверс"

государство) снабжаютъ колонистами сначала сѣверныя—полѣсскія части Кіевщины (Мозырскій, Овруцкій, Любечскій и Остерскій повѣты); затѣмъ отсюда и отчасти непосредственно изъ Бѣлоруссіи идутъ поселенцы въ южные, собственно украинные, повѣты. Прослѣдимъ эти станціи переселеній и для этого начнемъ съ сѣверныхъ повѣтовъ.

Самый сѣверный изъ правобережныхъ повѣтовъ—Мозырскій [1]) въ пол. XVI в. нуждался въ новыхъ поселенцахъ, не смотря на свое укромное и относительно обезпеченное положеніе. Въ составѣ мѣщанъ и крестьянъ гор. Мозыря въ 1552 г. указано множество людей *прихожихъ*; напр. Пронецъ прихожій, Гридко прихожій, Алексѣй прихожій, Данило прихожій, Василій прихожій, Степанъ прихожій, Елисей прихожій, Конотъ прихожій и т. д. Всего съ такою отмѣткою можно насчитать здѣсь до 30 поселенцевъ. Откуда они пришли не указываются; но это можно безошибочно опредѣлить по другимъ указаніямъ; именно, въ меньшемъ количествѣ случаевъ, вмѣсто такой глухой отмѣтки, обозначается то мѣсто, откуда явился переселенецъ; напр., такъ: Андронъ Чичерянинъ, Василь Чичерянинъ, это переселенцы изъ Чичерена (теперь города Минской губ.); другіе пришли изъ Слуцка (также нын. Мин. губ.): Яцко Случанинъ, Мартинъ Случанинъ, Яковъ Случанинъ; бо́льшее число пришло изъ Глуска (м. также Мин. губ.); Хома Глушанинъ, Несынъ Глушанинъ, Василій Глушанинъ, Сухачъ Глушанинъ, Калита Глушанинъ. Не менѣе идетъ изъ Бобруйска: Сысой Бобруянинъ, Оксета Бобруянинъ, Занко Бобруенинъ, Булько Бобруенинъ, Процъ Бобруйковичъ. Иные пришли изъ Турова: Семенъ Туровичъ, Гришко Туровичъ, Хилимонъ Туровичъ, Сава Туровичъ, Гринъ Туровичъ. Другіе изъ Литвы: Иванъ Литвинъ, Игнатъ Литвинъ. Наконецъ здѣсь же являются и москвичи не въ маломъ числѣ: Иванъ Москаль, Федко Московчичъ, Денисъ Москалевичъ, Степанъ Москаль, Андрей Москаль.

---

[1]) Арх. Юго-Зап. Р., Ч. VII, т. I., N LXXXV.

Библиотека "Руниверс"

Нужно замѣтить, что, кромѣ приведенныхъ, какъ глухихъ, такъ и опредѣленныхъ отмѣтокъ, нѣтъ никакихъ другихъ о мѣстѣ происхожденія колонистовъ; отсюда слѣдуетъ заключить, что никакая другая страна, кромѣ Бѣлоруссіи, Полѣсья и Москвы, не давала поселенцевъ для этой мѣстности.

Колонисты, минуя сѣверные повѣты, шли и прямо дальше, или переполняя ихъ, шли въ болѣе южные предѣлы Кіевщины, увлекая за собою и коренныхъ жителей сѣверныхъ повѣтовъ. Подвинемся и мы за ними къ югу. Въ Чернобыльскомъ повѣтѣ въ томъ же 1552 г. находимъ опять Глушанъ (Робка, Корнеецъ, Скоруба, Гринецъ, Олексеецъ, Сачка, Санецъ, Шетинъ), Туровцевъ (Ганонъ-Туровецъ, Михаилъ Туровецъ, Пилатъ, Еремей, Харко, Занько, Мартинъ, Павелъ и др. Туровцы же), Свислочанъ, Кричевцевъ (Яковъ Кричевецъ), Петриковцевъ (Семенъ), Чичерцевъ (Омелянецъ Чичершинъ), Мстиславцевъ (Гапонецъ), Москалей: Гарасимецъ Москаликъ, Митко Москаликъ, Но тутъ уже есть и Мозыряне (Купецъ). Изъ всѣхъ переселенцевъ въ Чернобылѣ отмѣченъ одинъ Волынецъ.

Такое движеніе колонизаціи изъ Бѣлоруссіи наблюдается и на лѣвомъ берегу Днѣпра; между остерскими мѣщанами находимъ туровцевъ (Гринъ), бобруянъ (Хведко) и москалей (Опанасъ Москаль, Хведко Москаль). И здѣсь, кромѣ упомянутыхъ, нѣтъ никакихъ другихъ указаній о мѣстѣ происхожденія колонистовъ, за исключеніемъ одного Волошенина (Данило).

Спускаясь, вслѣдъ за переселенцами, къ среднимъ украиннымъ повѣтамъ—Кіевскому и Житомірскому, видимъ, что колонистовъ для нихъ давали тѣже сѣверно-русскія земли съ присоединеніемъ повѣтовъ, уже нами пройденныхъ. Между Кіевскими мѣщанами въ 1552 г. именуются: Митко Полоцко (sic), Петрокъ Литвинъ, Сорко Литвинъ, Иванъ Литвиное (sic), Наумъ Черниговецъ, Андрей Мозыренинъ, Пашко—тоже; нѣсколько москалей: Богданъ Москаль, Опанасъ Москаль. Но въ Кіевскомъ повѣтѣ къ указаннымъ колонизаціоннымъ элементамъ присоединяются въ значитель-

Библиотека "Руниверс"

ной степени т. н. *севрюки*, т. е. жители Сѣверщины,—этотъ главный элементъ заселенія южной Украины; въ числѣ кіевскихъ мѣщанъ были: Каленикъ Севрукъ, Хомица Севрукъ, Охматъ Севрукъ, Иванъ Себастьяновичъ Севрукъ, Ив. Мотыничъ Севрукъ, Карай Севрукъ, Томило, Машко и Шкода Севруки. Въ жалобѣ новооснованной кіевской слободы, близъ ц. Софіи, колонисты говорятъ о себѣ, какъ пришельцахъ изъ разныхъ отдаленныхъ странъ, но въ числѣ ихъ именуются Шимко Мстиславецъ и Опанасъ Полочанинъ. Тутъ же именуется нѣкій Зигмунтъ, но это м. б. только прозвище.

Опять и здѣсь—въ Кіевѣ, между городскимъ и сельскимъ населеніемъ не указывается никакихъ другихъ инородческихъ примѣсей, за исключеніемъ армянъ, которые не въ маломъ числѣ вошли въ составъ жителей кіевской городской общины.

Болѣе сложные колонизаціонные элементы попадали въ Житомиръ и его повѣтъ; именно здѣсь въ колонизаціонномъ движеніи участвуетъ уже и русское населеніе Волыни, какъ и слѣдовало ожидать, въ виду близкаго сосѣдства страны. Такъ между мѣщанами г. Житомира находимъ Марка изъ Полоннаго, Павла Скочка и Терешка, также Микиту Слесарева изъ Волыни, Занца изъ Корца, Иванца и Тишу изъ Луцка. Но и здѣсь преимуществуютъ пришлецы бѣлорусскіе, каковы: Селивонъ прихожій изъ Бобруйска, Степанъ Халеевичъ изъ Турова, Малый Случанинъ, Михаилъ Бобруянинъ, Кузма Бобруянинъ, Щербачъ изъ Бобруйска, Левонъ изъ Глуска, Павелъ изъ Копыля, Гридко изъ Копыля, а также изъ сѣверныхъ повѣтовъ Кіевщины: Максимъ изъ Мозыря, Гриманъ Мишковичъ изъ Овруча, Яновецъ изъ Овруча, Иванъ—оттуда же, Ѣдецъ—также, Мацко изъ Овруча, Михаилъ изъ Овруча, Вакулка—оттуда же, Мартинъ изъ Овруча; так. обр., для Житомира ближайшею колонизаціонною станціею былъ сосѣдній Овручъ.

Въ составѣ частновладѣльческаго крестьянства, во всѣхъ случаяхъ, гдѣ указано происхожденіе колонистовъ, явленія остаются тѣже; такъ между людьми п. Тыши были: Яковъ Случанинъ,

Библиотека "Руниверс"

Омельянъ Глушенинъ. Въ огромномъ большинствѣ прочихъ случаевъ отмѣчается просто „прихожій“ безъ обозначенія откуда.

Наконецъ, въ самыхъ южныхъ повѣтахъ—Черкаскомъ и Каневскомъ, поселенцы, прошедшіе нѣсколько колонизаціонныхъ этаповъ, уже утрачиваютъ въ своихъ прозвищахъ наименованіе бывшей родины ихъ. Однако, и въ г. Черкасахъ въ 1552 г. отмѣчено нѣсколько такихъ прозваній, и всѣ они указываютъ на Бѣлоруссію и Сѣверщину: Сидоръ Севрукъ, Гринецъ Мозырянинъ, Васко Черниговецъ. Другихъ указаній нѣтъ. Въ украинныхъ повѣтахъ, особенно въ лѣвобережныхъ частяхъ ихъ (нынѣшней Полтавщинѣ), направленіе колонизаціи можетъ быть опредѣлено и другимъ путемъ, а именно: пришлое населеніе шло сюда первоначально на время, для лѣтнихъ промысловъ рыболовства, пчеловодства и охоты; зимой же возвращалось назадъ—домой; это т. н. „уходники“; изъ числа ихъ нѣкоторые и осѣдали на югѣ на постоянное жительство. Мимо Кіева весною внизъ по Днѣпру, а лѣтомъ вверхъ совершался перелетъ этого подвижнаго населенія. Спрашивается, откуда же оно шло? Люстраціи отвѣчаютъ положительно: „уходники: мозырцы, могилевцы, рогачевцы, рѣчичане и иные чужеволостцы, которые рыбу ловятъ ниже Кіева, тые вси, идучи назадъ у верхъ, даютъ у Кіевѣ воеводѣ мыта десятую рыбу“ [1]). Относительно каневскихъ уходовъ, при уст. Сулы, замѣчается: „сего году (1552) ходили тамъ кіяне, лони—могилевцы“ [2]). О черкаскихъ уходахъ по Днѣпру, Ворсклѣ, Орели, Тясмени, Ингулахъ и Самарѣ люстрація 1552 г. говоритъ: „староста теперешний уходы верху писаныя вси даеть кіяномъ, чернобыльцомъ, мозырцомъ, петриковцомъ, быховцомъ, могилевцомъ и инымъ чужегородцомъ“ [3]).

Направленіе колонизаціи съ сѣвера на югъ, внизъ по теченію Днѣпра, не только опредѣлялось географическими условіями, но отчасти указывалось и нѣкоторыми правительственными мѣрами;

---

[1]) Арх. Ю.-З. Р., ч. VII, т. I, стр. 112.
[2]) Ibid. 101.
[3]) Ibid. 85.

Библиотека "Руниверс"

именно, постройка замковъ въ южныхъ безлѣсныхъ степяхъ (Кіевскаго, Каневскаго, Черкаскаго) возлагалась на т. н. „добродеревцевъ“, т. е. жителей лѣсной полосы верхняго и средняго Днѣпра. Отсюда правительство сгоняло какъ самое населеніе, опытное въ плотничныхъ работахъ, такъ и матеріалы для постройки. Массы этого народа, узнавши невольно путь на благодатный югъ, не всѣ возвращались домой, или, возвратившись, вновь предпринимали уже добровольное переселеніе въ степи, гдѣ несмѣтное богатство рыбы, звѣрей, птицъ, меду, плодовъ, овощей и хлѣба сулило жизнь привольную, хотя и полную приключеній. Гнетъ сельскаго населенія, постепенно развивавшійся во внутреннихъ областяхъ Литовскаго государства, составлялъ, наконецъ, послѣднюю—соціальную причину направленія колонизаціи съ сѣвера на югъ.

Что касается до колонизаціи изъ Московскаго государства въ южно-украинные повѣты, то разнообразныя причины, вызывавшія ее, могутъ быть сведены къ двумъ главнымъ, а именно: эмиграціи недовольныхъ изъ Москвы и правительственнымъ мѣрамъ Московскаго государства. Эмигрировали преимущественно лица высшаго класса. Такое эмиграціонное движеніе, какъ извѣстно, усилилось въ послѣдніе годы правленія Іоанна III и особенно при Василіи и Іоаннѣ. Эмиграція направлялась въ южно-русскіе повѣты Литовскаго государства, въ чемъ согласовались и желанія самихъ эмигрантовъ и намѣренія Литовскаго правительства. Сами выходцы избирали такія части государства, гдѣ надѣялись встрѣтить русское и православное населеніе; они избирали Волынь (какъ впослѣдствіи кн. Курбскій), но преимущественно шли въ Кіевщину и именно въ ея южные предѣлы, гдѣ предстояла имъ борьба съ татарами, т. е. съ тѣмъ же врагомъ, съ которымъ приходилось имъ бороться въ Москвѣ, и гдѣ представлялось мало шансовъ столкнуться со своими прежними соотечественниками и, слѣдов., подвергаться суровымъ искушеніямъ совѣсти измѣнника. Подобныя же соображенія заставляли и правительство Литовскаго государства испомѣщать ихъ на югѣ—въ Черкасахъ и Каневѣ. Здѣсь видимъ

Библиотека "Руниверс"

мы дѣйствующими: князя Путивльскаго, кн. Пронскаго и др. Для образца судьбы московской эмиграціи, приведемъ примѣръ изъ генеалогической исторіи одной вѣтви рода кн. Хованскихъ.

Въ 1609 г., декабря 27, Григорій Сафоновичъ Москвитинъ, сынъ боярскій, явился предъ житомирскимъ урядомъ и подалъ письменное заявленіе о томъ, что онъ, въ бытность свою въ Москвѣ дворяниномъ при дворѣ в. кн. Василія, зналъ тамъ кн. Ивана Хованскаго ясельничимъ, т. е. конюшимъ, а затѣмъ, по смерти его, сдѣланъ былъ ясельничимъ родной братъ его—кн. Петръ. Третій братъ Данило жилъ въ вотчинахъ своихъ и братнихъ; но этотъ Данило былъ введенъ въ немилость в. князя и съ Остаф. Дашкевичемъ выѣхалъ изъ Москвы, а когда Дашкевичъ сдѣлался старостою каневскимъ и черкаскимъ, то кн. Хованскій остался при немъ на службѣ рыцарской. Узнавши о томъ, п. Немировичъ, воевода кіевскій, перевелъ его въ Кіевъ. Младшій сынъ его Михайло былъ застрѣленъ татарами при одной битвѣ, Дан. Хованскій умеръ въ глубокой старости; сынъ его Денисъ остался въ Кіевѣ; когда воеводою кіевскимъ сдѣлался Альбрехтъ Пронскій, то татары напали на Кіевъ и взяли въ полонъ множество народу; при погонѣ за ними и отбитьѣ полона, Дениса Хованскаго подстрѣлили, и онъ потомъ, недѣлю спустя, умеръ въ Кіевѣ, „гдѣ я и самъ въ товариствѣ з онымъ Хованскимъ и *з иншими сыны боярскими*, служачими королю его милости, въ той потребѣ былъ“. Денисъ оставилъ 4 сыновей: Богдана, Павла, Ивана и Дмитрія, прозыв. Грозу, которые были живы во время показанія; изъ нихъ Дмитро служилъ дому князей Острожскихъ [1]). Въ этомъ разсказѣ сомнительна долговѣчность разсказчика; прочіе факты могутъ быть приняты за вполнѣ достовѣрные.

Московское правительство, во времена Грознаго, направляло само своихъ подданныхъ въ южно-русскіе предѣлы Литовскаго государства: извѣстны похожденія кн. Дм. Вишневецкаго и дьяка

---

[1]) Кіев. Ц. Арх., Кн. № 11, л. 291 и слѣд.

Библиотека "Руниверс"

Ржевскаго; были указаны уже попытки Московскаго правительства укрѣпиться на нижнемъ теченіи Днѣпра.

Указаннымъ направленіемъ колонизаціи уже отчасти разрѣшается вопросъ: *Къ какому этнографическому типу принадлежало это, повидимому, сбродное украинное населеніе?* Что въ немъ должна быть примѣсь разныхъ инородческихъ элементовъ, въ томъ не можетъ быть сомнѣнія; но было ли въ немъ одно центральное зерно, или это была новая смѣсь русскаго, польскаго и восточнаго племенного начала (какъ иногда думаютъ)? Ниже будутъ представлены несомнѣнныя данныя, взятыя изъ люстрацій полов. XVI в.; но напередъ не мѣшаетъ справиться со взглядами на этотъ вопросъ самихъ тогдашнихъ современниковъ—поляковъ и русскихъ. Полякъ Папроцкій въ своемъ стихотвореніи: „Panosza“ (изд. 1575) такъ изображаетъ достоинства населенія украинной Руси: „не думайте, что я льщу *русскимъ*; я недавно еще живу между ними и не съ ними воспитывался; но я тотчасъ оцѣнилъ ихъ славныя дѣла, которыя заслуживаютъ вѣчной памяти въ потомствѣ. Не одинъ разъ въ году эти достойные люди преслѣдуютъ татаръ и подвергаются опасностямъ войны. Какъ мужественные львы, охраняютъ они все христіанство; почти каждый изъ нихъ можетъ назваться Гекторомъ. Не имѣя отъ васъ (авторъ обращается къ полякамъ) никакой помощи, они доставляютъ вамъ такое спокойствіе, какъ откармливаемымъ воламъ. А вы, считая себя выше ихъ, выпрашиваете себѣ въ этихъ областяхъ имѣнія. Неприлично мудрому человѣку домогаться чужаго; не годится богатому пренебрегать убогимъ. У Подолянъ не различишь, кто панъ, а кто слуга; нѣтъ у нихъ ни на грошъ гордости...; слава этого народа распространена всюду, и останется за ними во вѣки вѣчные, хотя бы Польша и погибла. Что дѣлалъ Геркулесъ, который побивалъ гидръ и не щадилъ земныхъ боговъ, то на Руси съумѣетъ сдѣлать каждый. Самсонъ разорвалъ челюсти льву; подобные подвиги въ наше время русаку за обычай. Могущественный турокъ разинулъ на насъ пасть, и храбрые русаки не разъ совали въ нее руку. Устремился бы онъ

Библиотека "Руниверс"

съ многочисленнымъ войскомъ на Польшу, но останавливаетъ его русская сила. Бросаются русскіе въ пропасть войны, пренебрегая опасностями"... и т. д. [1]). Итакъ, полякъ воспѣваетъ доблести украиннаго населенія, какъ русскаго, отличая его отъ поляковъ, именно, какъ націю, и изображая его достоинства, какъ національно-русскія. И это онъ говоритъ преимущественно о Подоліи, странѣ, гдѣ относительно скорѣе можно ожидать прилива польскихъ элементовъ. Гваньини, издавшій свое сочиненіе въ 1585 году, такъ говоритъ о національности населенія юго-западной Руси: „Волыняне суть люди храбрые и воинственные, они русскіе по языку, нравамъ и религіи". Но для насъ интереснѣе свѣдѣнія, сообщаемыя имъ о населеніи собственно украинномъ: черкаскомъ и каневскомъ: „Удаляясь на полдень отъ Кіева (говоритъ онъ), встрѣчаемъ городъ Черкасы, расположенный на Днѣпрѣ; его жители называются черкасами и живутъ длинной линіею вдоль Днѣпра. Они русскіе и отличаются отъ тѣхъ, которые обитаютъ въ горахъ у Понта Эвксинскаго (т. е. отъ черкесовъ). Они люди воинственные и храбрые, часто ведутъ войну съ татарами перекопскими, живущими въ непосредственномъ ихъ сосѣдствѣ, вторгаются въ ихъ области и захватываютъ добычу. Выше Черкасъ на семь миль по Днѣпру встрѣчается гор. Каневъ, знаменитый воинственными людьми, живущими вокругъ него. Ниже черкасцевъ и каневцевъ нѣтъ никакихъ христіанскихъ поселеній, ибо степи, лишенныя поселеній и служащія жилищами только для звѣрей, простираются на 40 миль до Очакова—укрѣпленія и города". Таковы взгляды польскихъ ученыхъ XVI в. о національности южно-русскаго населенія; такіе взгляды, конечно, обязательны и для нынѣшнихъ писателей польскихъ и непольскихъ, ибо для первыхъ, какъ современниковъ, дѣло это было ближе и извѣстнѣе.

Издаваемые нынѣ люстраціонные акты въ полной мѣрѣ подтверждаютъ древній взглядъ на украинное населеніе, какъ исклю-

[1]) Переводъ принадлежитъ г. Кулишу; см. „Ист. возсоедин. Руси", I, стр. 108—109.

Библиотека "Руниверс"

чительно русское. Нѣкоторая инородческая примѣсь, неизбѣжная во всякой націи, нисколько не измѣняетъ вѣрности этого вывода.

Представимъ этнографическій обзоръ южной Руси по повѣтамъ сначала Литовскаго, а потомъ Польскаго государства.

Этнографическій составъ населенія *Каневскаго и Черкаскаго повѣтовъ* представляется въ люстраціяхъ въ слѣд. частяхъ: панскее населеніе обоихъ повѣтовъ—русское, какъ видно ясно изъ приведенныхъ выше именъ и фамилій пановъ и бояръ. Важнѣйшій изъ частныхъ владѣльцевъ Черкаскаго повѣта—кн. Путивльскій—выходецъ изъ Москвы. Другая княжеская фамилія—Домонтовъ—обрусѣвшая литовская. Но сюда проторгается уже польскій элементъ (въ незначительномъ числѣ), частію чрезъ женитьбу на русскихъ владѣлицахъ, частію путемъ службы (выше упомянуты Келбовскіе—выходцы изъ В. Польши). Среди слугъ большинство также русское; но здѣсь изрѣдка встрѣчаются также имена или польскія или ополяченныя: Валеньтый, Янъ Драбъ, Яночко, Себестіанъ Бутъ, Радко Яцковичъ, Щастный Драбъ. Между слугами находимъ также (опять въ меншинствѣ) и имена восточныя: Мишко Теребердеевичъ, Малыкъ Баша, Иванъ Турчинъ, и только. Если весь довольно многочисленный гарнизонъ гор. Черкасъ (до 214 чел.) причислить къ полякамъ (люстраціи не даютъ поименныхъ списковъ его), то это отнюдь не измѣняетъ дѣла; подвижное и временное населеніе вовсе не должно идти въ разсчетъ. Численность его перевѣшивается количествомъ временнаго русскаго населенія—козацкаго (до 250), которое мы также не беремъ въ этнографическіе итоги. И въ Каневскомъ повѣтѣ драбы, повидимому, поляки, напр. Березовскій Енъ (Янъ?). Пушкари—нѣмцы: въ Каневѣ—„пушкарь Симонъ—нѣмецъ изъ Королевца (Кенигсберга), въ Каневѣ жену и дѣтей имѣетъ“. И въ Черкасахъ былъ прежде пушкарь—нѣмецъ—„давный немецъ жонатый Томасъ Козелъ“; но когда онъ самъ отказался отъ службы, мѣсто его занялъ „Ворона, родомъ изъ Минска“, очевидно, русскій. Но не эти единицы пришлаго населенія даютъ основной типъ повѣту. Главное

Библиотека "Руниверс"

т. е. городское населеніе, мѣщане, и въ Каневѣ и въ Черкасахъ, почти все состоитъ изъ русскихъ. Исключенія изъ общаго числа русскихъ, въ лицѣ нѣсколькихъ единицъ, идутъ въ пользу людей восточнаго происхожденія; напр. въ Каневѣ: Солтанъ Черемишенинъ, Лосишецъ Чемеришенинъ, Чувашъ Черемшенинъ, Федко Мордвиновичъ, Есенякъ Черемешенинъ. Въ Каневѣ есть люди и волошскаго происхожденія: Степанецъ Волошенинъ, Игнатъ Волошенинъ.

Немногочисленное количество каневскихъ крестьянъ, 50, (въ Черкасахъ ихъ нѣтъ вовсе) состоитъ все изъ русскихъ. Вообще, въ Каневскомъ повѣтѣ на 223 русскихъ имени можно насчитать 7 польскихъ, 1 нѣмецкое и 8 инородческихъ. Въ Черкаскомъ на 255 русскихъ именъ приходится 7 польскихъ, 1 нѣмецкое и 3 инородческихъ. Въ обоихъ повѣтахъ упоминается нѣсколько православныхъ церквей и ни одной католической.

Въ *Житомирскомъ повѣтѣ* этнографическій составъ землевладѣльческаго класса отличается безпримѣсною чистотою русскаго происхожденія; то были: Вороны, Тыши, Горностаи, Стрыбыли и проч. Слугъ въ Житомирѣ въ 1552 г. было 7; всѣ они прихожіе, но откуда, не обозначено; имена ихъ, однако, указываютъ на несомнѣнно русскую національность большинства. Степанъ Чорный, Иванъ Микуличъ, Климъ Мишковичъ, Микита Занковичъ, Гораинъ, Перехуновичъ; и лишь одинъ носитъ татарское названіе: Кучукъ. Пушкари—нѣмцы. Мѣщанъ въ г. Житомирѣ въ 1552 г. было 52 хозяина; изъ нихъ отмѣчается: Богданъ Петковичъ отчичъ, судя по имени и прозвищу—сербъ и „Ходоръ Турчинъ отчичъ“, если не турокъ, то прихожій изъ Турціи. Затѣмъ все остальное большинство „прихожихъ“, какъ выше указано изъ Бѣлоруссіи, Полѣсья и изъ Волыни не только по мѣсту происхожденія, но и по именамъ и прозваніямъ—русское, каковы напр.: Вакулиха, Евсей, Терешко, Пантелей, Гирка, Селивонъ, Кузма, Максимъ, Степанъ, Ходоръ, Супронъ, Щербачъ, Иванъ Малый. Прозвищъ указывается очень не много, за то весьма характерныя для опредѣленій этно-

Библиотека "Руниверс"

графическихъ, каковы: Скочко, Слесаревъ, Стырта, Нелѣповичъ, Кошель, Колесникъ, Епанча.

Что касается до сельскаго населенія, перечисленнаго также поименно въ люстраціи 1552 года, то въ чисто-русскомъ составѣ его самыя тщательные и придирчивые поиски не могутъ открыть иноземной и инородческой примѣси. Для примѣра приведемъ всѣ имена крестьянъ п. Олизара Волчковича; то были: Павелъ Сергѣевичъ, Федько Вороновичъ, Остапъ прихожій, Савко прихожій, Степанъ прихожій, Романецъ прихожіи, Занько Козаковичъ, Гринецъ, Новакъ, Малютко Степановичъ, Харитонъ Лихичевичъ, Васько Бѣликовичъ, Микита Толкачевичъ, Минко Нестеровичъ, Яковъ Голенищевичъ, Василь Сорока, Занько Городецкій, Игнатъ Капуста, Толкачъ, Максимовичъ, Терешко Горячка (Горачка). Изъ числа именъ крестьянъ прочихъ житомирскихъ владѣльцевъ обратимъ вниманіе на характерныя русскія уменьшительныя формы: Данецъ, Василецъ, Павенецъ, Иванецъ, Хилецъ, Лукьянецъ, Нетепецъ. Среди прочихъ именъ крестьянъ преобладаютъ такія типическія южно-русскія формы, какъ Остапъ, Опанасъ или Панасъ, Пашко, Ходотъ, Мефедко, Грынецъ, Евтухъ, Юшко.

Столь же характерны и немногочисленныя прозвища крестьянъ, приводимыя люстраціею: Толстый, Короткій, Ботвинье, Ласкунъ, Японча, Гиря. Чтобы довести точность этнографическихъ наблюденій до крайней степени, отмѣтимъ, что на всѣ имена крестьянъ всего повѣта встрѣчается одно не русской формаціи, именно Касперъ, и одно трудно опредѣлимое: Бендей—атаманъ селища Черняховскаго. Такой составъ житомирскаго населенія тѣмъ для насъ важнѣе, что этотъ повѣтъ—самый западный изъ повѣтовъ бывшей Кіевской земли. Естественно было бы ожидать, что здѣсь въ числѣ горожанъ и крестьянъ, пановъ и бояръ мы найдемъ наплывъ чужеземнаго, именно польскаго элемента.

Къ опредѣленію этнографическихъ признаковъ ведутъ также и факты, относящіеся къ вѣроисповѣданіямъ (весьма немногочисленные). Въ г. Житомирѣ было нѣкогда (въ XV в.) два католич.

Библиотека "Руниверс"

костела Бож. Матери и св. Николая; но первый изъ нихъ, вѣроятно уже въ XV в., „запустѣлъ“, т. е., за неимѣніемъ прихожанъ, служба въ немъ прекратилась; второй въ пол. XVI в. уже вовсе не существовалъ, и селище Поповичи, принадлежавшее ему, обращено въ пользу замка [1]). Очевидно, что во времена болѣе мирныя и благоденственныя католико-польское населеніе утвердилось было въ Украйнѣ; но послѣ невзгодъ и опустошеній исчезло и не принимало участія въ усиліяхъ и трудахъ колонизаціи. Что касается до православныхъ церквей, то въ 1552 г. въ г. Житомирѣ ихъ было двѣ [2]).

Этнографическій составъ населенія *гор. Кіева* можетъ быть опредѣленъ довольно точно при помощи поименнаго списка жителей въ люстраціи 1552 г. Здѣсь изъ 450 домовъ, главная часть падаетъ на домы мѣщанъ, находящихся подъ город. присудомъ (173) и замковымъ (150); меньшая—на домы мѣщанъ частновладѣльческихъ, незначительная (42) на жолнерскіе домы и самая малая на домы пановъ и духовенства. Что касается до пановъ и бояръ, то всѣ 14 фамилій ихъ несомнѣнно-русскія; это Горностаи, Тыши, кн. Сенскіе, Дублянскіе, Сурины и Проскуры.

Напротивъ, жолнеры, какъ по имени, такъ и по прямому обозначенію, принадлежатъ къ польской національности: „ляха Стасевъ домъ, ляха Маржовъ домъ, Бартошъ ляхъ, Яна ляха домъ, ляха Терликовскаго домъ, Шимка ляха домъ“. Изъ всѣхъ 42 домовъ жолнерскихъ, съ полною вѣроятностью можно считать русскими только два дома („Носка—Кравца, Мартина Следовъ домъ“) и одинъ домъ литвина. Всѣ прочіе жолнеры, хотя и не называются ляхами, но носятъ несомнѣнно польскія имена и фамиліи (Лукашъ, Янъ, Сарафенъ, Якубъ, Дхаровскій и др.). Польское населеніе—есть гарнизонъ, оно не входитъ въ составъ коренныхъ гражданъ. Къ польской же или м. б. чешской національности принадлежатъ и два пушкаря: Станиславъ Масарчикъ, Якубъ зекгармистръ (часов-

[1]) Арх. Югоз. Рос., ч. VII, т. I, стр. 151 и 152.
[2]) Ibid, I, стр. 146.

Библиотека "Руниверс"

щикъ). Изъ остальныхъ пушкарей—1 русскій (Павелъ Русинъ), а другой нѣмецъ (Павелъ Нимецъ). Всѣ коренные жители—мѣщане, за немногими исключеніями въ пользу восточныхъ элементовъ, носятъ русскія имена и фамиліи, не оставляющія никакого сомнѣнія въ ихъ національности; напр.: Данило Картавый, Митрошко, Оксюта, Шульгинъ, Семенъ Корытко, Толстоуховая, Данило Помело, Иванъ Носъ, Миколай Дуботолка, Дмитръ Панамаревичъ, Степанъ Пиво, Гаврило Игуменъ, Андрей Кривый, Овъдутья, Степанъ Рагулькинъ, Василь Товстый, Марья Воронцова, Каленикъ Плотниковичъ, Максимъ Кобаковичъ, Иванъ Кошкодавъ, Сашко Колюбакинъ, Сисой Хромый, Тарасъ Чорный, Корытко Убогый и т. п. Въ прозвищахъ нѣкоторыхъ изъ нихъ прямо указывается ихъ происхожденіе; черниговецъ, полоцкій и, въ особенности, севрюкъ, москаль. Но между мѣщанами есть нѣсколько домовъ *армянъ*; слово „орменинъ“ не есть только прозвище, указывающее на бывшее когда-то армянское происхожденіе предковъ, а предикатъ, точно обозначающій національность. Хотя только 6 мѣщанскихъ домовъ обозначены этою прибавкою, но, вѣроятно, армянъ было нѣсколько больше и они скрываются уже подъ фамиліями русскими, ибо есть попъ армянскій и шпитали армянскіе. Так. обр., русское населеніе Кіева составляетъ почти 90%; остальныя національности вмѣстѣ около 10%. Для этнографіи *Кіевскаго повѣта* люстраціонные акты представляютъ менѣе данныхъ; но зная, что этотъ повѣтъ простирался преимущественно на лѣвомъ берегу Днѣпра, мы не можемъ сомнѣваться въ исключительномъ господствѣ здѣсь русской національности. Впрочемъ, относительно нѣкоторыхъ селъ повѣта есть весьма цѣнныя этнографическія данныя; напр., въ замковомъ селѣ Петровцахъ (на Днѣпрѣ, въ двухъ миляхъ отъ замка) перечисляются всѣ арендаторы земельныхъ участковъ съ именами, не оставляющими никакого сомнѣнія въ національности тѣхъ, кому они принадлежатъ: кто можетъ заподозрить атамана Микиту Вареника въ иностранномъ происхожденіи? Кто можетъ усумниться въ Опанасѣ Семибоковѣ, Митькѣ Дынченкѣ и пр.? Точно также отли-

Библиотека "Руниверс"

чаются полною этнографическою выразительностію имена крестьянъ села Лутавы на Деснѣ; подъ начальствомъ атамана Уласа, тамъ жили, между прочимъ: Микита Мышченовъ, Каленикъ Созоновичъ, Мехедъ Кузминичъ, Никита Савостьяновичъ и др., съ подобными же чистокровными именами.

Къ выводу объ исключительномъ господствѣ русской національности въ Кіевѣ и въ Кіевскомъ повѣтѣ ведутъ также данныя о числѣ церквей и духовенства, разсѣянныя въ люстраціи 1552 г. Въ самомъ Кіевѣ указывается 10 домовъ поповскихъ, съ поименованіемъ тѣхъ приходскихъ церквей, въ которыхъ они служили; то были церкви: Пречистенская, Никольская, Демидовская, Воскресенская, Никольская-Наберезская, Спасская, Борисоглѣбская, Белицкая (sic), Рождественская и Опанасовская. 10 приходскихъ церквей должны были имѣть и соотвѣтствующее число прихожанъ. Сверхъ того, въ Кіевѣ тогда были каѳедральная церковь (монастырь) Софійская и знаменитые монастыри Печерскій и Николая Пустынаго. Въ повѣтѣ упоминаются монастыри Воздвиженія Честнаго Креста, Николы Межигорскаго, Михаила Выдубицкаго и запустѣвшіе отъ нападеній татаръ: монастырь Гнилецкій и Зарубскій (въ послѣднемъ „одинъ чернецъ стережетъ для пожару“). Въ параллель къ этимъ указаніямъ, люстрація сообщаетъ, что во всемъ повѣтѣ была лишь одна католическая церковь (въ замкѣ); изъ предыдущаго видно, что прихожанами этой церкви могли быть единственно пришлые жолнеры; а такъ какъ и въ прочихъ повѣтахъ Кіевщины не находимъ вовсе католическаго населенія, то кіевскій католическій епископъ не имѣлъ никакой другой паствы; каѳедра его была въ полной мѣрѣ in partibus infidelium.

Изъ при-бужскихъ повѣтовъ люстраціонныя данныя представляютъ возможность опредѣлить этнографическій составъ населенія лишь *Винницкаго повѣта*, но за то съ полною достовѣрностію. Землевладѣльцы Винницкаго повѣта принадлежатъ къ древне-русскимъ мѣстнымъ фамиліямъ, повидимому, безъ исключенія. Они извѣстны здѣсь со времени в. кн. Свидригайла (Кмиты, Микулин-

Библиотека "Руниверс"

скіе и др.). Между ними нельзя отмѣтить ни одной фамиліи иноземной. Нѣкоторыя изъ нихъ, вѣроятно, возвысились изъ мѣстныхъ жителей другихъ сословій; такъ между земянами указанъ Ивашко Поповичъ. Выше мы отмѣтили попытку королей польскихъ внѣдрить здѣсь польское землевладѣніе и отпоръ, встрѣченный ими въ чинахъ литовскаго сейма. Лишь нѣкоторые изъ земянъ суть пришлые, получившіе во времевное пользованіе замковыя села; но они пришли изъ воеводствъ и повѣтовъ русскихъ; такъ замковое село Вонячинъ въ 1552 году держалъ знаменитый князь Дмитрій Вишневецкій; судя по этому примѣру, сюда, въ южныя украйны шли тѣ изъ родовитыхъ людей русскихъ, которые по натурѣ своей были козаками, сами искали себѣ опасной дѣятельности въ пограничьѣ, хотя это замѣчаніе относится менѣе къ Винницкому, чѣмъ къ другимъ украинымъ повѣтамъ. Населеніе города Винницы состояло въ 1545 г. изъ 140 мѣщанскихъ и 112 крестьянскихъ домовъ, а въ 1552 г. изъ 359 мѣщанскихъ (со слугами) и 31 крестьянскихъ. Поименное перечисленіе хозяевъ въ люстраціи 1552 года даетъ слѣд. результаты: изъ 359 именъ лишь 9 могутъ быть не признаны за русскія, и при томъ съ нѣкоторой вѣроятностію; а именно, изъ этихъ девяти шесть могутъ быть отнесены къ польской національности, каковы: „Амброжей“ (Амвросій); ляхъ Станиславъ, Макаръ Ляшковъ зять, Вовчокъ Ляшковъ сынъ. Послѣднія изъ этихъ именъ могутъ быть, однако, прозвищами русскихъ людей; остальныя нерусскія имена относятся къ сербской національности; таковы: Милецъ Сербинъ, Цветко Сербинъ. Всѣ остальныя 350 именъ внѣ всякаго сомнѣнія принадлежатъ русской національности; не говоря уже о такихъ, которыя дополняются прямыми указаніями въ родѣ: „попадья“, „дьячиха“,—не можетъ быть сомнѣнія о національности такихъ людей, какъ Савка Киселенко. Остапъ Трубоворъ, Иванецъ Косой, Иванъ Безноско, Розмыслиха, Павелъ Гвоздинъ, Ониско Кривой, Левко Безкостый, Иванъ Русаковичъ, Дубиносъ и пр. Люстрація называетъ въ городѣ 5 поповъ и одного дьякона и не указываетъ духовныхъ лицъ никакого другого вѣроисповѣданія.

Библиотека "Руниверс"

Сельское населеніе не перечисляется поименно; но въ нѣкоторыхъ изъ селъ указывается „церковь и попъ“ (с. Овдеевцы, с. Микулинцы, с. Почапинцы) [1]).

Что касается до этнографіи *Браславскаго повѣта*, то достаточно вспомнить давно извѣстный фактъ, именно челобитную „всей шляхты рыцарства воеводства Браславскаго“ кор. Стефану Баторію 1576 г. о томъ, что жители этого воеводства, получивъ отъ короля грамоты на польскомъ языкѣ, заявляютъ, что они считаютъ это нарушеніемъ акта уніи и желаютъ получать грамоты изъ королевской канцеляріи на русскомъ языкѣ [2]). Проникновеніе польскаго элемента въ Браславщину начинается послѣ Люблинской уніи, въ концѣ XVI в., когда начался переходъ при-бужскихъ земель въ руки волынскихъ магнатовъ, которые повели за собою своихъ сателлитовъ-посессоровъ и управляющихъ изъ поляковъ.

Дѣлая общій обзоръ этнографіи украинныхъ повѣтовъ Литовскаго государства, приходимъ къ слѣдующимъ заключеніямъ:

1) *Русскіе* составляютъ не только преобладающей, но почти исключительный элементъ (болѣе 96%), именно въ составѣ землевладѣльческаго, городскаго и крестьянскаго классовъ. Они не составляютъ большинства лишь въ гарнизонахъ, которыми обладали, однако, не всѣ украинные замки. Русское населеніе Украйны составилось въ значительной части изъ пришлыхъ элементовъ (бѣлорусскаго и московскаго; въ при-бужскихъ повѣтахъ, вѣроятно волынскаго). Пришлые элементы, однако, претворялись постепенно въ особую этнографическую группу, замѣтно отличающуюся, напр., отъ кореннаго населенія Волыни. Это даетъ основаніе предположить, что далеко не все населеніе Украйны сложилось изъ пришлыхъ людей, что въ основѣ его сохранялась древняя закваска туземнаго, кіевскаго и сѣверскаго, племеннаго начала. Кіевское населеніе не все поголовно было сносимо бурями татарскихъ

[1]) Арх. Югоз. Рос., ч. VII, т. I, № LXXIV.
[2]) Ак. Зап. Рос., т. III, № 64.

Библиотека "Руниверс"

опустошеній. *Съверщина* уцѣлѣла не только на Ворсклѣ, Сулѣ и Удою, но значительно распространилась и на правомъ берегу Днѣпра, какъ показываетъ большая примѣсь севрюковъ въ составѣ населенія города Кіева и легенда о происхожденіи населенія Канева и Черкасъ съ лѣваго берега Днѣпра, занесенная въ люстрацію.

Въ При-бужской украйнѣ сохранились и мелкія древне-русскія этнографическія особи, каковы *Болоховцы*, впрочемъ, въ значеніи не столько племенномъ, сколько сословномъ.

Языкъ люстраціонныхъ актовъ можетъ считаться образцомъ южно-русскаго говора пол. XVI в.; украинное населеніе признается типомъ русскаго племени въ отличіе отъ польскаго.

2) *Поляки*, за исключеніемъ замковыхъ гарнизоновъ, составляютъ еще едва замѣтную этнографическую примѣсь въ южно-русскомъ населеніи, именно около 2% (за исключеніемъ Черкаскаго гарнизона). Они нашли себѣ пріютъ лишь въ служиломъ классѣ и въ составѣ городскаго населенія одного города Винницы (6 чел.). Въ гор. Кіевѣ только драбскіе домы принадлежатъ полякамъ. Достойно замѣчанія, что древній—рюриковскій Кіевъ заключаетъ въ себѣ болѣе значительное польское населеніе; извѣстно, что въ немъ одни ворота именовались „лядскими“. Слѣдуетъ заключить, что въ литовскую эпоху польскій элементъ въ населеніи этого города уменьшился; и это неудивительно послѣ того, какъ мы знаемъ судьбу Кіева до паденія княжества и опасное положеніе Украйны послѣ того. Все незначительное польское населеніе Украйны обязано своимъ внѣдреніемъ сюда исключительно искусственнымъ правительственнымъ и церковнымъ мѣрамъ, т. е. назначенію старостъ и набору жолнеровъ изъ поляковъ, а также присылкѣ лицъ католич. духовенства изъ уроженцевъ Польши.

3) *Литвины* вовсе не могутъ быть принимаемы въ разсчетъ въ южно-русской этнографіи XVI в. Люстраціи указываютъ лишь 1 въ числѣ кіевскихъ жолнеровъ, двухъ — въ числѣ кіевскихъ мѣщанъ и 1 въ составѣ черкаскихъ землевладѣльцевъ.

Библиотека "Руниверс"

4) *Сербы и волохи*, равно какъ и прочіе выходцы изъ Турціи, тѣснимые дома турками, эмигрировали, между прочимъ и въ южную Русь; впрочемъ, большая часть ихъ останавливалась въ предѣлахъ Польскаго Подолья, гдѣ можно найти ихъ въ составѣ и сельскаго и городскаго населенія. Изъ литовскихъ повѣтовъ они проникали не далѣе При-бужья и Житомира: среди городскаго населенія Винницы находимъ трехъ хозяевъ—сербовъ, а въ числѣ мѣщанъ Житомира—двухъ.

5) *Восточные инородцы*, татары и финны, занимаютъ бо́льшій процентъ (около 1%) въ составѣ южно-русскаго населенія, но процентъ далеко не столь значительный, какъ можно бы ожидать при постоянныхъ сношеніяхъ и ближайшемъ сосѣдствѣ южно-русскихъ повѣтовъ съ татарщиною: въ Каневскомъ повѣтѣ находимъ лишь двухъ въ составѣ служилаго класса и 6—въ числѣ городскаго населенія; въ Черкаскомъ — 3-хъ въ служиломъ классѣ и 5 — въ городскомъ. Въ прочихъ повѣтахъ присутствіе ихъ не отмѣчается. Правда, въ числѣ владѣльцевъ Кіевскаго и южно-днѣпровскихъ повѣтовъ скрываются старинные татарскіе роды, но уже вполнѣ обрусѣвшіе (кн. Глинскіе и др.). Достойно замѣчанія, что татарскій элементъ въ южной Руси носитъ больш. част. финскія наименованія: черемисовъ, мордвы, чувашей. Это наводитъ на мысль, что въ передовыхъ аванпостахъ татарщины, при движеніи ея къ западу, были выставлены отатарившіеся финны. Они, какъ племя, болѣе склонное къ осѣдлости и цивилизаціи, скорѣе татаръ примыкали къ русскимъ городамъ и постепенно ассимилировалась на Руси.

6) *Нѣмцы*—въ весьма незначительномъ числѣ (по 1—въ повѣтахъ Кіевскомъ, Каневскомъ, Житомирскомъ и Черкаскомъ) являются исключительно въ роли пушкарей, въ которой конкурируютъ съ ними лишь *чехи* и поляки.

7) Наконецъ *евреи* вовсе не упоминаются въ люстраціонныхъ актахъ. Какъ извѣстно, имъ было воспрещено жительство въ Кіевѣ, но ихъ нѣтъ въ составѣ городскаго населенія и прочихъ украинныхъ городовъ. Лишь въ служиломъ классѣ Черкасъ попадается

Библиотека "Руниверс"

еврейское имя, но, очевидно, уже не по національности, а по бывшему происхожденію лица, которое его носитъ. Изъ этого мы въ правѣ были бы заключить, что на всѣмъ пространствѣ Литовской украйны въ пол. XVI в. не было евреевъ вовсе. Но изъ другихъ источниковъ узнаемъ, что и въ Кіевѣ въ кон. XV в. были мытники изъ евреевъ [1]) и именно изъ кіевскихъ „жидовъ“ [2]), на которыхъ жаловался в. кн. московскій в. кн. литовскому за грабительское притѣсненіе московскихъ каравановъ, идущихъ изъ Крыма; узнаемъ, что въ 30-хъ годахъ XVI в. въ Винницѣ былъ богатый жидъ Михель, покупавшій въ Валахіи по 2000 воловъ и торговавшій сукномъ съ волохами [3]). Эти факты, противорѣчащіе, повидимому, показаніямъ люстрацій (но относящіеся только къ г. Кіеву и Винницѣ), могутъ быть, по нашему мнѣнію, безъ труда примирены съ этими послѣдними. Факты, касающіеся гор. Кіева, всѣ относятся къ XV в., именно къ тому времени, когда, по уничтоженіи Кіевскаго княжества, в. кн. Казимиръ установилъ сборъ мыта въ свою пользу въ восточныхъ областяхъ государства: Кіевѣ, Брянскѣ и Путивлѣ, и отдалъ его на откупъ евреямъ [4]); центральнымъ пунктомъ дѣйствія откупной системы въ этой части территоріи сдѣланъ былъ Кіевъ, и откупщики получаютъ наименованіе „кіевской жидовы“. Это не община болѣе или менѣе многочисленная, а двѣ — три фамиліи, постоянно повторяющіяся во всѣхъ актахъ; онѣ могли явиться сюда именно ради откупа. Впрочемъ, мы можемъ допустить, что нѣсколько еврейскихъ фамилій могли быть и старожильцами въ Кіевѣ со временъ древне-русскихъ, когда въ Кіевѣ еврейское населеніе было довольно многочисленное, ибо недаромъ тогда (въ Рюриковскую эпоху) одни изъ городскихъ воротъ именовались „жидовскими“. Но съ XVI в. полное отсутствіе евреевъ въ Кіевѣ утверждается вполнѣ тѣмъ, что въ тарифахъ

[1]) С. А. Бершадскій: Докум. и регесты къ ист. литов. евреевъ, т. I, №№ 10, 11, 13, 18, 22.

[2]) Ibid. № 24, сл. № 44.

[3]) Ibid. № 145.

[4]) Ibid № 10.

Библиотека "Руниверс"

поголовнаго жидовскаго не встрѣчается ни Кіева, ни другихъ южно-русскихъ городовъ [1]). Что касается до Винницы, то изолированный фактъ присутствія здѣсь еврея Михеля въ 1532 г. объясняется тѣмъ, что въ то время старостою винницкимъ былъ кн. Илья Кон. Острожскій, въ волынскихъ владѣніяхъ котораго (Острогѣ, Дубнѣ) былъ одинъ изъ главныхъ и центральныхъ пунктовъ еврейской колонизаціи. Острожскій покровительствовалъ евреямъ и чрезъ нихъ велъ свои обширныя экономическія операціи. Впослѣдствіи и въ Винницѣ присутствіе евреевъ не отмѣчается.

Этнографическій составъ населенія *Польскаго Подолья*, подъ непосредственнымъ вліяніемъ Польши естественно терпитъ измѣненія, хотя и незначительныя, преимущественно въ составѣ землевладѣльческаго и городскаго классовъ.

Такъ въ *Барскомъ старостві* [2]), гор. Баръ (въ 1565 г.) состоитъ, какъ мы знаемъ, изъ трехъ городовъ: гор. Польскаго, гор. Русскаго и гор. Чемерисскаго (Черемискаго), изъ которыхъ наибольшій—городъ Русскій. Но отнюдь не слѣдуетъ думать, судя по названіямъ, что въ первомъ живутъ только поляки, въ третьемъ—только татары. Что касается до польскаго города, то въ немъ перечисляется до 20 жидовскихъ домовъ и есть улица, спеціально именуемая „жидовскою“. Далѣе, среди христіанскаго населенія, можно съ полною достовѣрностью различить не мало русскихъ поселенцевъ,—напр. Иванко Руссекъ, Орпинка, Прокопъ Соленикъ, Казачекъ, Солоха и др. Въ Черемисскомъ городѣ, по словамъ люстраціи, „между черемисами живутъ поляки и русь“ (именно 45 домовъ). Русскій городъ былъ сначала сельскимъ поселеніемъ, но потомъ получилъ права, дарованныя польскимъ мѣщанамъ; въ немъ среди именъ, приведенныхъ въ люстраціи 1565 года, нельзя открыть ни одного ни еврейскаго, ни польскаго. Такимъ образомъ, и въ этомъ городѣ, который былъ со временъ Боны излюбленнымъ мѣстомъ поселенія для поляковъ, они занимаютъ значительное меньшинство, сравнительно съ русскими.

[1]) Сл. С. А. Бершадскій: „Литовскіе евреи“, стр. 346 и 348.
[2]) См. № XI.

Библиотека "Руниверс"

Составъ сельскаго земледѣльческаго класса въ Барскомъ повѣтѣ болѣе однородный, чѣмъ въ городѣ. Инородческая примѣсь къ господствующему русскому населенію едва замѣтна. Беремъ первое попавшееся село—Карачинцы Римовы; въ немъ въ 1565 г. жили слѣд. тяглые крестьяне: Брайко Михайловъ, Гаврило, Селиванъ, Войтко, Дмитръ Маневичъ, Гаврилко, Костъ Трусевичъ, Иванъ Сербиновичъ, Гаврило Козминъ, Васько Хведоровичъ, Хведоръ Трусевичъ, Климко Старый, Василь Сербиновичъ, Иванъ Хведоровичъ, Аврамъ, Михно Степановичъ, Иванко Игнатовъ, Іолхимъ Бубенъ, Борисъ Гиревичъ. На льготѣ сидѣли въ томъ же селѣ: Хведоръ, Микита, Андрушко Яцковичъ, Гавришъ. Въ качествѣ служекъ были: Тинецъ, Михно Чоботарь и Манило ватаманъ. Есть слѣды южно-славянскаго и восточнаго этнографич. элемента (Сербиновичи); одинъ изъ жителей с. Новосельцы „Яцко Царь, что изъ Турціи пришелъ года два тому назадъ“—(стр. 248) Изъ именъ польскаго строя въ цѣломъ повѣтѣ можно отыскать между крестьянами лишь 12; напр. въ селѣ Крутибородинцахъ „Бернатъ—мельникъ“; въ селѣ Нещуровичахъ—„Станиславъ ляхъ“, „Янко мазуръ“, „Андрей ляхъ“. На основаніи этихъ немногихъ именъ, такъ-же неосновательно говорить о польской колонизаціи въ Барскомъ старостве, какъ заключать о московской колонизаціи въ томъ-же краю на томъ основаніи, что въ селѣ Шелеховѣ жилъ крестьянинъ Хведоръ Московичъ. Этнографическій составъ сельскаго населенія можетъ быть представленъ въ слѣд. цифрахъ:

Села замковыя.	Русск.	Польск.	Инород.	Всѣхъ.
М. Іолтушковъ	44	3	1	48
С. Маниковцы	11	0	0	11
Сл. Селище	27	0	0	27
С. Биликовцы	23	1	0	24
С. Головчинцы	13	0	0	13
С. Лука Слободецкая	25	0	3	28
С. Ивановцы	41	1	0	42

Библиотека "Руниверс"

	Русск.	Польск.	Инород.	Всѣхъ.
С. Карачинцы Римовы	24	0	2	26
С. Карачинцы Подлѣсные	15	1	0	16
С. Щодрова	19	0	0	19
С. Сусловцы	13	0	0	13
Поповцы.	14	1	0	15
Деражня Дворецкая	27	0	1	28
Деражня Калинская	47	0	0	47
Деражня—Лука	33	0	0	33
Новосельцы	21	1	1	23
Выселокъ Новосельскій	24	0	0	24
Крутибородинцы	13	1	0	14
Пекутинцы	20	0	0	20
Мукаровъ.	41	0	0	41
Нещуровичи	13	3	0	16
Села частныхъ владѣльцевъ.				
Шершеневцы	10	0	0	10
Яковле	4	0	1 (?)	5
Верещачинцы	10	0	0	10
Голодковцы	2	0	0	2
Глѣбовъ.	15	0	0	15
Муковровъ Малый	2	0	0	2
Козировцы	5	0	0	5
Руда Паробоча	8	0	0	8
Куриловцы или Свиногродцы	15	0	0	15
Шелеховъ	15	0	0	15
Голозинцы	?	?	?	6
Подарнава	?	?	?	4
Сеняковцы	6	0	1	7
Яблоновка	?	?	?	7
Гермаки	?	?	?	9
ИТОГО.	600	12	10	648

Вообще этнографія сельскаго и городскаго класса въ Барскомъ повѣтѣ можетъ быть выражена такъ:

	Русск.	Польск.	Инород.	Всѣхъ.
Баръ Польскій	6	74	22 (евр.)	102
„ Русскій	123	0	1 (сербъ)	124
„ Черемисскій	41	4	50 (тат.)	95
Сельскія поселенія	600	12	10	648
ИТОГО.	770	90	83	967
% отношенія	80%	10%	9%	

Библиотека "Руниверс"

Что касается до этнографическаго состава землевладѣльческаго класса въ Барскомъ повѣтѣ (по скольку даютъ матеріала люстраціи), то этотъ классъ состоитъ, большею частію, изъ лицъ русской и, меньшею, польской національности. Къ первымъ можно отнести: Бадовскаго, погибшаго въ Валахіи вмѣстѣ съ Вишневецкимъ, Андрея Быковскаго, Калимановъ, которыхъ люстрація называетъ плебеями и которые тѣмъ не менѣе владѣютъ двумя „пустынями“ — Кунатовцами и Гучинцами, Степана и Хведора Кудіевскихъ, Алексѣя Карачевскаго, Петра и Ивашка Юсковичей, тоже изъ рода плебеевъ, владѣльцевъ с. Ременной, Ничипора, Андроса, Харушка и Романа Шелеховцевъ, Василя Поповскаго, Уначковъ Гришка и Хведора, можетъ быть и нѣкоторыхъ другихъ. Съ полною вѣроятностію, судя по именамъ, нельзя отнести къ польской національности ни одной фамиліи: Василь, Несторъ, Ячко и Илья Голодовскіе, Мурза и Василь Берлинскіе, Райдко Морозовскій, Дмитръ и Юрій Козировскіе, Іолтухи, Богданъ Свиногродецкій, Степанъ, Гринецъ Ячковичи и Иванъ Сенковичъ Голозинскіе, Германъ и Степанъ Ильяшевичи, Семакъ Кунатовскій, Кунашъ, Братчина Кунатовскій, Ивашко и потомки Хведора Козловскаго, Терликовская, Миколай Карапчіевскій; сомнительнымъ остается лишь Мацѣй Митковичъ. О присутствіи нольскаго элемента мы заключаемъ только на основаніи слѣдующихъ словъ люстраціи 1565 г.: „Села земянскія, которыя, какъ шляхтичи польскіе, такъ и земяне или бояре русскіе держатъ на грунтѣ Барскаго староства, на пустыняхъ, пожалованныхъ имъ или издавна или вновь“ [1]).

Переходя въ *Хмельницкій повѣтъ*, находимъ, что въ г. Хмельникѣ въ 1565 году насчитывается до 320 домовъ. Изъ нихъ 5 домовъ жидовскихъ; остальные домовладѣльцы: мѣщане, предмѣщане, урочники (оброчные), свободные (новые поселенцы) и 5 русскихъ поповъ, почти безъ исключенія могутъ быть отнесены къ русскому населенію, судя по именамъ ихъ; говоримъ—почти,

[1]) См. стр. 262.

Библиотека "Руниверс"

потому что нѣкоторые характеризуются предикатами: „Волошинъ, Волошчичъ, Сербинъ"; но такихъ и есть только 4 имени; между предмѣщанами есть Степанъ Москаль. Прозвища всѣхъ остальныхъ типическія—русскія, съ оканч. на *овъ*, *инъ*, *ичъ*, *икъ*, *юта*, *енко*, или на *епіе* (въ латинской транскрипціи, то есть въ русской на *еня*); напр. Илько Павловъ, Пронецъ Кречковъ, Филипъ Несторовъ, Данило Охримовъ, Мартинъ Савринъ, Карпъ Любчинъ, Гапонъ Копыловичъ, Михайло Хомичъ, Сенюта, Петро Пупенко, Иванъ Совеня. Нѣкоторыя прозвища остаются, по старому обычаю, безъ прилагательн. окончанія: Дубленикъ, Балабанъ, Сидоръ Буря. О существованіи католическихъ церквей въ Хмельникѣ ничего не упоминается; наоборотъ, 5 поповъ русскихъ указываютъ на исключительное господство здѣсь греч. вѣроисповѣданія.

Составъ сельскаго населенія въ томъ-же повѣтѣ, по именнымъ указаніямъ люстраціи 1565 г., почти безъ исключенія—русскій. Для убѣжденія въ томъ достаточно лишь нѣсколькихъ примѣровъ; въ с. Винниковцахъ имена крестьянъ таковы: Климко, Гавдѣй, Ивашко Олексинъ, Савка Малышъ, Супронъ, Сенко, Гришко, Ярмакъ, Трусъ, Андрушко, Харько, Яковъ Царенко, Гирька, Суссиха. И прочія села населены людьми, носящими, между прочимъ, такія имена и прозвища: Гречиха, Иванъ Горилка, Козакъ, Приведенъ, Мусей Москаль, Сокотуха, Чабанъ Проскурникъ, Козуленко, Кисель Литвинъ, Данило Пинчукъ, Климко Пугачъ и т. д. Исключенія изъ этого представляютъ лишь нѣсколько именъ (преимущественно въ Улановской волости) польскаго склада: Францишко, Янъ Ляхъ, Макошъ Ляхъ, но такихъ наименованій, вмѣстѣ съ сомнительными, всего 7 на всѣ сотни именъ всѣхъ селъ королевскихъ и частновладѣльческихъ. Столь же мало исключеній и для другихъ народностей: Сербинъ, Волошъ (всего 4 имени на весь повѣтъ).

Этнографическій составъ крестьянскаго населенія можетъ быть выраженъ въ слѣд. цифрахъ по селамъ:

Библиотека "Руниверс"

Села замковыя.	Русск.	Польск.	Инород.	Всѣхъ.
Винниковцы	56	0	0	56
Дубова	22	0	1	23
Куликовъ	20	0	0	20
Трибуховцы	15	0	0	15
Іовче	28	1	1	30
Чудиновцы	16	0	0	16
Бухни	11	0	1	12
Зиноховцы	9	1	0	10
Села частныхъ владѣльцевъ.				
Летинка	48	0	0	48
Румановцы	4	0	0	4
Ивановцы	13	0	0	13
Кумановцы	6	0	0	6
Горбовцы	6	1 (?)	0	7
Кочановка	3	0	0	3
Кожуховъ или Медвѣдевъ	29	0	1 (?)	30
Угловъ	7	0	0	7
Черленевцы	9	0	0	9
Крутневъ	7	0	0	7
Куриловцы	12	0	0	12
Лысогорцы	40	0	0	40
Гумпнцы или Ивашковцы	8	0	0	8
Медвѣдовка	3	0	0	3
Заселово	15	0	0	15
М. Улановъ	65	4	0	69
ИТОГО	452	7	4	463

Вообще этнографическій обликъ городскаго и сельскаго сословія въ Хмельницкомъ повѣтѣ можетъ быть выраженъ такъ:

	Русск.	Польск.	Инород.	Всѣхъ.
Г. Хмельникъ	316	0	4	320
Сельскія поселенія	452	7	4	463
ИТОГО	768	7	8	783
% отношенія	98%	1%	1%	—

Библиотека "Руниверс"

Что касается землевладѣльческаго класса, то здѣсь находимъ уже иное явленіе: значительное число лицъ, которымъ розданы прежнія королевскія имѣнія въ Хмельницкомъ старостве, принадлежатъ польской націи. И это весьма понятно: то была преднамѣренная и систематическая роздача русскихъ украинныхъ владѣній польскимъ владѣльцамъ, какъ о томъ прямо заявляютъ люстраторы 1565 г.; таковы были здѣсь Мелецкіе, Свамировскіе, Чеплеёвскіе, Пеговскіе, Згерскіе и нѣкот. др. Впрочемъ, новое—польское землевладѣніе отнюдь не вполнѣ вытѣснило прежніе русскіе боярскіе роды; повидимому, сюда проникли и новые русскіе бояре; такъ Куриловцами и Левковцами владѣютъ Вороничи, извѣстная кіевская фамилія. Къ русскимъ же фамиліямъ мы должны причислить Василя Стрековича (влад. с. Лысогорецъ), Лаврина Бѣлокура (влад. с. Угловъ) Александра Коротко (влад. с. Горбовцовъ) и нѣкот. др.

Итакъ, въ Барскомъ и Хмельницкомъ повѣтахъ мы видимъ полное господство русскаго національнаго элемента, колонизующаго Подолье (за исключеніемъ одной сотни польскихъ домовъ въ гор. Барѣ и нѣсколькихъ единицъ въ составѣ населенія другихъ городовъ и селъ).

Нѣсколько иные результаты даетъ люстрація *Каменецкаго старостваа*: сюда польская національность успѣла проникнуть въ значительно бо́льшей степени, хотя и здѣсь, какъ увидимъ, составляетъ громадное меньшинство. Выше было приведено мѣсто люстраціи, въ которомъ говорится, что гор. Каменецъ заключаетъ въ себѣ троякій народъ и троякіе обычаи права, именно: поляковъ, преимуществующихъ своимъ значеніемъ (правами), русскихъ и армянъ. Хотя поляки здѣсь autoritate praeeminent, но численностью едва ли. Въ люстраціи 1565 г. пропорціональное отношеніе между числомъ трехъ національностей въ Каменцѣ прямо не указано; но нѣкоторыя данныя для этого есть; напр. указаны отдѣльно шевцы польскіе, которыхъ 9, и шевцы русскіе, которыхъ 14. Въ остальныхъ случаяхъ указанія даются въ именахъ и прозваніяхъ мѣщанъ; такъ перечислено 14 суконниковъ; между ними: Богданъ

Библиотека "Руниверс"

Русинъ, Кузма Писанчичъ, Сахно Русинъ, Хведоръ Тележичъ, Гречка, Андрей Поповичъ, Ромашко Сухорадъ, Гришко Ганковичъ, Миколаецъ,—имена, которыя не могутъ быть отнесены ни къ какой націи, кромѣ русской. Затѣмъ есть два имени сомнительныхъ, два, повидимому, несомнѣнно польскихъ и одно армянское. Изъ 56 пекарей, судя по именамъ, было 46 русскихъ и 8 поляковъ; остальные инородцы.

Въ другомъ гор. того-же староства—*Летичевѣ* между 158 именами мѣщанъ съ увѣренностью можно найти только два польскихъ и одно воеточное. Напротивъ, въ 3-мъ город. поселеніи—*Смотричѣ* уже довольно значительная примѣсь польскаго населенія, именно 13 на 75 всѣхъ домовладѣльцевъ (мѣщанъ). При этомъ слѣдуетъ замѣтить, что „служками“ (6 чел.) были исключительно поляки и 1 чехъ. Главная же масса мѣщанъ несомнѣнно русская (Семко Поповичъ, Иванъ Гусакъ, Андрей Самохвалъ, Иванъ Ворогусь, Сенько Подгорный и пр.).

Въ селахъ Каменецкаго староства огромное большинство, конечно, русское; но примѣсь польскаго элемента есть и здѣсь, а именно:

Въ селахъ замковыхъ:	Русск.	Польск.	Инород.	Всѣхъ.
Триховцахъ	38	0	—	38
Переворочьѣ	18	0	—	18
Киптинцахъ и Голосковѣ	19	6	—	25
Лясковицѣ	24	2	—	26
Должкѣ	40	5	—	45
Новоселицѣ	20	5	1	26
Татарищѣ	8	5	—	13
Кобачовцахъ	8	2	1	11
Подгродьѣ	9	4	—	13
Гричковѣ	11	—	1	12
Горбачовѣ	44	4	—	48
Голенищевѣ	27	—	1	28
Въ селахъ частныхъ владѣльцевъ:				
Печарнѣ.	?	?	?	10

Библиотека "Руниверс"

	Русск.	Польск.	Иноред.	Всѣхъ.
Кудинкѣ.	11	—	—	11
Городищѣ, или Ст. Триховцахъ . . .	8	3	—	11
Чермной и Окнинѣ	?	?	?	20
Лосковцахъ Напольныхъ	27	4	—	31
Лѣтовѣ Дворищѣ.	21	1	—	22
Бѣлой	20	5	—	25
Чуковой Дубровѣ.	11	2	—	13
Карачковцахъ	9	1	0	10
Криничищѣ	?	?	?	30
Трупчинѣ	8	—	—	8
Лисечѣ	11	1	0	12
Гусятинѣ	43	6	1	50
Криничищѣ (другомъ) . . .	?	?	?	9
Кутковичахъ	?	?	?	29
Шаравкѣ	103	8	6	117
Перегинкѣ	27	0	0	27
Зулинцахъ	15	0	0	15
Зулинцѣ Маломъ.	2	1	1	4
Черешневкѣ	?	?	?	8
Мордынѣ	14	0	0	14
Кердановцахъ (Летич.)	6	0	0	6
Немиричахъ	4	0	0	4
Ролинцахъ	5	1	0	6
Бриндзовѣ	8	0	0	8
Мартинковцахъ	7	0	0	7
Марковцахъ	3	0	0	3
Багриновцахъ	?	?	?	20
Рудѣ	7	0	0	7
Петничанахъ	23	2 (?)	0	25
Бахлинѣ.	25	1	1	27
Брежанахъ	20	0	0	20
ИТОГО . .	704	69	13	912

Библиотека "Руниверс"

Вообще, этнографическій составъ городскаго и сельскаго класса въ Каменецкомъ повѣтѣ (вмѣстѣ съ Летичевскимъ) представляетъ слѣд. картину:

	Русск	Польск.	Инород.	Всѣх.
Г. Летичевъ	155	2	1	158
Г. Смотричъ	68	12	1	81
Сельскія поселенія	704	69	13	912
ИТОГО . .	927	83	25	1151
% отношенія	80%	7%	2%	—

Остальные 11% относятся къ лицамъ, о которыхъ въ люстраціяхъ нѣтъ этнографическихъ показаній.

Считаемъ необходимымъ сдѣлать здѣсь общее замѣчаніе о значеніи люстраціонныхъ цифръ для этнографіи. Для вывода абсолютныхъ итоговъ о числѣ населенія люстраціонные акты, какъ указано было выше [1]), малопригодны; но для этнографіи значеніе изъ безусловно важно, потому что нѣтъ никакихъ основаній предполагаютъ, что въ тѣхъ частяхъ территоріи, которыхъ люстраціи не касаются, національныя отношенія имѣли почему-либо иной видъ. Думаемъ, что процентныя отношенія, выведенныя изъ люстрацій, имѣютъ одинаковое значеніе для всего поселенія.

Переходя къ землевладѣльческому классу, находимъ, что въ этомъ повѣтѣ онъ большею частью польскій. Въ люстраціи 1565 г. перечисляются слѣдующія фамиліи: Срочицкіе, Вольскіе, Мармузовскіе, Ярмолинскіе, Добекъ, Псарскіе, Вильковскій, Скотницкій, Талафусъ, Островскій, Сверчъ, Черменскій, Претвичъ (Силезецъ), Гослицкіе, Надольскіе, Бѣлицкіе, Ціолковскіе, Буржинскіе, Цепліовскіе, Цеклинскіе, Собоцкіе, Корицкіе, Закржевскіе, Скорошовскій. Нужно замѣтить, что все это владѣльцы имѣній, отданныхъ въ

[1]) См. выше стр. 22.

Библиотека "Руниверс"

держаніе частнымъ лицамъ отъ короны; некоронныхъ имѣній люстраціи вовсе не касались. Въ этихъ послѣднихъ, нужно предполагать, русское землевладѣніе исчезло далеко не вполнѣ. Корона же раздавала свои имущества почти исключительно полякамъ.

Детальное разсмотрѣніе этнографіи повѣтовъ Польскаго Подолья приводитъ къ слѣдующимъ общимъ выводамъ о національныхъ отношеніяхъ этого края.

Русскіе и поляки. Подолье населено русскимъ племенемъ лишь съ незначительною примѣсью польскаго элемента, именно въ составѣ землевладѣльческаго и городскаго классовъ; русское населеніе вообще составляетъ 89 %; а именно: въ городскомъ классѣ 80 %, сельскомъ 90 %; польскій же элементъ въ городскомъ классѣ составляетъ 10 %, а въ крестьянскомъ населеніи занимаетъ лишь 4 %.

Этотъ край тогдашніе люди, въ томъ числѣ сами поляки, считали типическою страною русскаго племени, какъ это видно изъ вышеприведенныхъ словъ Папроцкаго. Такой же взглядъ на этнографію страны высказывается и въ люстраціонныхъ актахъ; напр., при описаніи с. Окнина люстраторъ 1565 г. говоритъ, что тамъ не можетъ быть поселенія, потому что нѣтъ воды, и прибавляетъ: „а люди въ Руси не садятся иначе, какъ при водѣ и при лѣсѣ“ [1]). Какъ и здѣсь, такъ и въ другихъ подобныхъ случаяхъ, терминъ Русь есть не географическій, а этнографическій терминъ.

Къ выводу объ исключительномъ господствѣ русской національности приводятъ статистическія данныя, относящіяся къ вѣроисповѣданіямъ, на этотъ разъ довольно полныя и обстоятельныя.

Въ тарифахъ 1530—42 гг. [2]) перечисляются, отдѣльно отъ прочаго населенія, „попы“, по поводу взиманія съ нихъ особой подати. При этомъ, очевидно, надо имѣть въ виду не одно лицо

[1]) См. стр. 193.

[2]) См. Źródła dziejowe XIX, стр. 50 и 51, 68—70. Сводъ нижеслѣдующихъ данныхъ принадлежитъ г. Яблоновскому.

Библиотека "Руниверс"

священника, но цѣлый причтъ извѣстной церкви. Списокъ этотъ таковъ: въ Каменцѣ 12 поповъ, въ Межибожѣ 4 (Воскресенскій, Николаевскій, Пречистенскій, Михайловскій), въ Скалѣ 2, Язловцѣ 3; въ Летичевѣ, Хмельникѣ и Зиньковѣ присутствіе ихъ обозначено, но число не выставлено. Въ остальныхъ городскихъ и сельскихъ поселеніяхъ исчислено поименно 52 попа въ 1530 г. и сверхъ того 21—въ 1542 году; а всего (если считать въ трехъ упомянутыхъ городахъ по 1)—98 причтовъ и церквей.

Въ 1565 г. по такому-же поводу въ сельскихъ поселеніяхъ исчисляется 85 причтовъ, а въ 1566, сверхъ того, 31, а всего 116.

По тарифѣ 1565 г. въ городахъ показано: въ Каменцѣ 8 (1 протопопъ, и 7 поповъ), Хмельникѣ—3, (по люстр. 5) Летичевѣ—2, Смотричѣ—2, Червоногродѣ—1, Черномъ Островѣ—1, Филипковцахъ—1, Гусятинѣ—1, Кудринцахъ—1, Орининѣ—1, Гринковцахъ—1, Крыковѣ—1, Ступинцахъ—1, Давидковцахъ—1, Чемеровцахъ—1, Сатановѣ—1, Завальѣ—1, Ягельницѣ—2, Шаравкѣ—1.

Въ 1583 г. показывается въ Каменцѣ—5, Хмельникѣ—3, Барѣ—2, Скалѣ—3, Сатановѣ—2, Язловцѣ—2; въ прочихъ—31 мѣстечкахъ—по 1. Въ селахъ 204 исчислено 54 священника; а такъ какъ всѣхъ селъ тогда было 650 въ цѣломъ воеводствѣ, то по этой пропорціи количество причтовъ всего воеводства въ 1583 г. должно быть свыше 160 [1]).

Г. Яблоновскій [2]) пытается изъ этихъ цѣнныхъ данныхъ сдѣлать общіе статистическіе выводы о количествѣ православнаго духовенства на Подольѣ, сравнительно съ Волынью, и говоритъ: „На Подольѣ неожиданно оказывается число православнаго духовенства далеко превосходящимъ число волынскаго духовенства. Изъ того, что по алфавитному списку селъ 1583 г. на 204 села приходится 54 священника, получаемъ одного попа на 3,77 села. Еще больше: въ трехъ самыхъ западныхъ волостяхъ, за р. Збручемъ, въ 48

[1]) Źródła dziejowe XIX, стр. 50 и 51.
[2]) Źródła dziejowe XIX, 50 и 51, 68—70.

Библиотека "Руниверс"

селахъ находится 32 священника, т. е. 1 на 1,5 село. Вслѣдствіе этого мы имѣемъ право принять для Подолья норму: 1 попъ по-крайней мѣрѣ на 4 села". Между тѣмъ, по его же исчисленію на Волыни 1 попъ приходится на 5 селъ; при этомъ онъ открываетъ, что на Волыни наименьшее число духовенства приходится на имѣнія кн. Острожскихъ—„этихъ ревнителей православія" (по его словамъ), а наибольшее на имѣнія католическихъ бискуповъ (въ Торчинѣ, Садовой 1 попъ на 3 села). Наконецъ относительно Подолья г. Яблоновскій дѣлаетъ такое общее замѣчаніе: „показаніе случайное, но выразительное, что въ религіозномъ отношеніи лучше было (для православныхъ) подъ непосредственною властью Короны" (т. е. Польши).

Принимая съ признательностію изданные имъ цифровые факты и не споря съ его выводами о числѣ православнаго духовенства на Подольѣ, мы отнюдь не можемъ согласиться съ послѣднимъ общимъ замѣчаніемъ г. Яблоновскаго: еслибы принять его толкованіе фактовъ, т. е. еслибы различіе въ числѣ духовенства зависѣло отъ доброй воли владѣльцевъ, то выходило бы, что латинскіе бискупы занимались пропагандою православія на Волыни, а католическіе паны на Подольѣ были горячими ревнителями греческаго исповѣданія, между тѣмъ какъ православные князья Острожскіе были гонителями православія. Если выводъ г. Яблоновскаго о перевѣсѣ Подолья надъ Волынью въ числѣ православнаго духовенства вѣренъ, то, конечно, онъ нуждается въ иномъ объясненіи. Мы не беремся его сдѣлать, но, по общему смыслу явленій, можемъ безошибочно утверждать, что въ православной церкви содержаніе духовенства зависитъ болѣе отъ прихожанъ, чѣмъ отъ владѣльцевъ, что число духовенства опредѣляется состоятельностію и набожностію приходовъ (если нѣтъ прямого гоненія со стороны иновѣрнихъ владѣльцевъ), быть можетъ; вѣчная опасность украинныхъ жителей Подолья возвышала ихъ набожность, а легкая возможность пріобрѣсти состояніе и даже богатство въ столь обильной странѣ, особенно путемъ добычи отъ тѣхъ же татаръ, давала

Библиотека "Руниверс"

возможность меньшему числу жителей содержать церковь и священника.

Изъ цифръ, изданныхъ г. Яблоновскимъ, а отчасти содержащихся въ люстраціяхъ, издаваемыхъ нами, можно сдѣлать другой выводъ, а именно слѣд.: число православнаго духовенства на Подольѣ постепенно но быстро уменьшалось во 2-й полов. XVI столѣтія, напр. въ 1530 г. было въ Каменцѣ 12 поповъ, въ 1565 г.—8, а въ 1583—5; въ Язловцѣ въ 1530 г. было 3 попа, въ 1583 г.—2.

Что касается до латинскаго духовенства, то тотъ же г. Яблоновскій, хотя и говоритъ, что „эту рубрику даже и приблизительно вычислить нельзя, потому что мы не имѣемъ абсолютно никакихъ данныхъ, которыя давали бы намъ хотя слабый намекъ"; однако, не смотря на то, онъ считаетъ возможнымъ предположить, что на Подольѣ было больше костеловъ католическихъ, чѣмъ на Волыни, и что можно признать, по крайней мѣрѣ, что ихъ было столько же, сколько городовъ и мѣстечекъ, а именно 40. Что касается до селъ, то онъ же полагаетъ, что „костелы и монастыри еще рѣдко тогда встрѣчаются по селамъ". На основаніи источниковъ, доступныхъ и намъ, смѣло можемъ сказать, что по селамъ они нигдѣ не встрѣчаются; изъ городовъ же Подольской украйны съ полною вѣроятностью можно предположить ихъ только въ Каменцѣ, Барѣ, Смотричѣ и немногихъ другихъ.

Так. обр., не можетъ быть рѣчи ни о какой равносильной борьбѣ господствующаго русскаго населенія городовъ и селъ украинnаго Подолья съ чужеродными примѣсями (за исключеніемъ Каменца, Бара и Смотрича). Польскій элементъ внѣдрился лишь въ землевладѣльческій классъ. Выше (при обозрѣніи повѣтовъ въ отдѣльности) мы отказались отъ цифровыхъ этнографическихъ выводовъ относительно этого класса. Дѣйствительно, здѣсь открываются трудно разрѣшимые вопросы: 1) было ли польское панское населеніе Подолья кореннымъ польскимъ по происхожденію, или въ большинствѣ состояло изъ русскихъ, измѣнившихъ своей національности? 2) въ какой степени нужно признать вообще преобла-

Библиотека "Руниверс"

даніе польскаго элемента въ панскомъ классѣ Подолья въ срединѣ XVI в.?

На оба эти вопроса пытается (хотя и мимоходомъ) дать отвѣтъ г. Яблоновскій въ своемъ почтенномъ трудѣ. „Въ той эпохѣ возрожденія Подолья, послѣ монгольской бури (говоритъ онъ), преимуществовали пришельцы: во первыхъ, *литвины*, а со времени присоединенія края въ Коронѣ—болѣе всего *шляхта червоно-русская*, очевидно, только gente—русская, а natione уже—поляки... Вотъ напр. старая кость русская Кирдеи (въ Орининѣ) и Чурилы (въ Куриловичахъ), а также домы Корчаковъ и Сасовъ. Тутъ за ними Бучацкіе и Язловецкіе..., нѣкогда владѣвшіе широкими пустынями даже до моря... Рядомъ съ этою группою—*домы и роды щиро-польскіе*, но издавна окрѣпшіе на Руси: могущественные Одровонжи—„апостолы ея“ и начальники (владѣльцы Зинькова и Сатанова)... Затѣмъ—стражи Подольскихъ предѣловъ Ляндскоронскіе (влад. Харзовецъ, позднѣйшаго Збжезя), Сѣнявскіе (въ Межибожьѣ), Каменецкіе, Реи (въ Рову) и др.“ Так. об., обѣ послѣднія категоріи лицъ означаютъ поляковъ, только 1-я gente русская, а вторая и gente и natione польская. Прочія національныя примѣси въ Подольскомъ панствѣ означаются такъ: „можно подозрѣвать волошскую кровь въ Талафусахъ. Армянъ не видно, упомянутый въ спискѣ 1493 г. Серкизъ, владѣлецъ Переворочья, былъ родоначальникъ неизвѣстно какого рода... Ярмолинскіе какъ будто хорватскаго происхожденія“ [1]). Итакъ, подольское панство происходитъ отъ червонорусскихъ дворянъ, изъ литвиновъ, изъ поляковъ и отчасти западныхъ и восточныхъ инородцевъ. Въ такомъ вопросѣ, въ которомъ преобладаютъ догадки и аналогіи, нужно быть не особенно точнымъ, что бы догадка имѣла какую нибудь вѣроятность. Не отрицая происхожденія одной части подольскаго дворянства изъ русской Галиціи, и именно въ западныхъ повѣтахъ Подолья (Червоногродскомъ и Каменецкомъ), мы полагаемъ, что

[1]) Яблоновскій, Źródł. dziej., т. XIX, стр. 120 и 121.
[2]) Ibid. стр. 126.

Библиотека "Руниверс"

одною изъ главныхъ колонизующихъ силъ было волынское, кіевское и браславское древне-русское боярство. Такъ люстраціями засвидѣтельствовано переселеніе одной вѣтви кіевскихъ Вороничей въ Хмельницкій повѣтъ. Точно также видимъ здѣсь кіевскихъ Немиръ и браславскихъ Коротко. Тарифы Подольской земли упоминаютъ въ числѣ владѣльцевъ кн. Вишневецкихъ и др. При ближайшемъ сосѣдствѣ Волыни и Браславщины съ Подольемъ было бы вполнѣ невѣроятно, еслибы землевладѣльцы этихъ странъ не переходили въ Подолье. Что касается до выходцевъ изъ Польши, то, не отрицая многочисленности этого элемента въ подольскомъ панствѣ, мы и здѣсь должны поступать съ большою осторожностію; нельзя, напр., сопоставлять Одровонжей мнимыхъ *апостоловъ* Руси, (которая, однако, была крещена въ IX и X ст.) съ Ляндскоронскими, фамиліею литовскаго происхожденія.

Итакъ, вопросъ о происхожденіи подольскаго дворянства остается пока открытымъ въ главной своей части. Несомнѣнно только одно, что въ XV и XVI вв. множество польскихъ выходцевъ получили земельные надѣлы на Подольѣ отъ польскаго правительства.

Однако, утверждать, что уже въ пол. XVI в. всѣ подольскіе землевладѣльцы были поляками, было бы весьма далеко отъ истины. Тотъ же писатель, который относитъ превращеніе русскихъ галичанъ на Подольѣ въ поляковъ къ весьма древнимъ временамъ, говоритъ, что „изъ родовъ русско-литовскихъ остались на виду развѣ Немиры (въ Бакотѣ) и Карачевскіе (владѣльцы Карачева); другіе упали“. Однако, въ другомъ мѣстѣ, онъ же прибавляетъ, „мѣстный русскій характеръ еще не утратился и среди низшаго гнѣздоваго земянства; оно еще, очевидно, придерживается православнаго исповѣданія, о чемъ свидѣтельствуютъ греческія имена: Гарасимъ, Ивашко, Кузьма, Тымко въ фамиліяхъ Ходаковскихъ, Дьяковскихъ, Радзеіовскихъ, Васильковскихъ“ [1]). Мы выше отмѣтили

[1]) Źródła dziejowe, XIX, стр. 126.

Библиотека "Руниверс"

въ Барскомъ и Хмельницкомъ повѣтахъ гораздо бо́льшее число фамилій съ русскими именами и теперь остаемся при томъ мнѣніи, которое получено нами изъ детальнаго разсмотрѣнія этнографіи повѣтовъ Подолья, а именно: русскій элементъ преобладаетъ въ составѣ землевладѣльческаго класса Барскаго повѣта, конкурируетъ съ польскимъ въ Хмельницкомъ повѣтѣ и уступаетъ польскому въ Каменецкомъ и Летичевскомъ.

Татары. Мы видѣли, что въ литовскихъ украинныхъ повѣтахъ татарскій элементъ лишь отчасти проникаетъ въ землевладѣльческій и служилый классы; но тамъ нигдѣ нѣтъ сплошнаго татарскаго населенія, цѣлыхъ татарскихъ общинъ. Въ Польскомъ Подольѣ такое явленіе представляетъ 3-я община гор. Бара, т. н. Черемисская. Это первый опытъ въ южной Руси образованія служилыхъ татарскихъ дружинъ (въ послѣдствіи времени такъ распространенныхъ здѣсь, а въ Литвѣ извѣстныхъ со временъ Витовта). Правда, среди татарской общины Бара жили и поляки и русь, но главная сплоченная масса оставалась татарскою, что́ едва ли приносило пользу государству на границахъ съ татарщиною и при вѣчной борьбѣ съ нею. Здѣсь собственно татарскихъ домовъ было 50, т. е. около 250 душъ обоего пола. Въ остальныхъ городскихъ и сельскихъ поселеніяхъ примѣсь татарщины совершенно незамѣтна.

Армянская община въ гор. Каменцѣ, по недостатку данныхъ, не можетъ быть опредѣлена въ своей численности.

Евреи. Поименное перечисленіе жителей въ городахъ: Кіевѣ, Житомирѣ, Каневѣ, Черкасахъ и Винницѣ дало намъ основанія для положительнаго вывода, что евреевъ не было здѣсь ни единой души; а такъ какъ частно-владѣльческихъ мѣстечекъ въ повѣтахъ названныхъ городовъ еще не было, то мы въ правѣ были обобщить этотъ выводъ на всю Литовскую украйну. Не то въ повѣтахъ Польскаго Подолья. Для полов. XVI в. мы имѣемъ лишь фрагментарныя указанія въ люстраціяхъ; а именно въ 1565 г. было ев-

Библиотека "Руниверс"

реевъ въ Хмельникѣ 5 домовъ; въ Барѣ Польскомъ 22 (въ Русскомъ Барѣ нѣтъ ни одного). Въ прочихъ городахъ и мѣстечкахъ присутствіе евреевъ не отмѣчено. Другіе результаты даетъ перепись 1578 года; тогда взято жидовскаго поголовнаго 531 зл.; но полагаютъ, что подъ именемъ головы жидовской надо разумѣть не буквально каждую особь, а семейство или хозяйство, и потому приведенную цифру надо помножить, по крайней мѣрѣ, на 5 для полученія полной суммы еврейскаго населенія Подолья [1]). Городами, наиболѣе излюбленными для евреевъ въ это время, оказываются здѣсь Межибожье, гдѣ было 230 головъ, Баръ—съ 100 головъ и Сатановъ—съ 80.

Заканчивая исторію южно-русскаго украиннаго населенія до Люблинской уніи, считаемъ себя въ правѣ сдѣлать слѣд. общіе выводы:

1) Династическое соединеніе Литвы съ Польшею не дало никакихъ благихъ результатовъ для защиты юго-восточныхъ окраинъ обоихъ государствъ. Татарскія опустошенія Украйны конца XV в. и начала XVI напоминаютъ своею губительностію Батыевъ погромъ.

2) Вслѣдствіе этого и въ силу невниманія литовскаго правительства къ дѣлу защиты и заселенія страны, успѣхи колонизаціи въ XVI в. менѣе замѣтны, чѣмъ въ XIV и XV вв. Польское правительство удѣляетъ болѣе вниманія колонизаціи Подолья, но исключительно землевладѣльческой и только съ цѣлями политическими, т. е. для полонизаціи края. Оттого результаты этихъ усилій далеки отъ желаемой высоты.

3) Правительство строило и содержало украинные замки очень небрежно; непосредственное его участіе въ заселеніи края ограничивалось назначеніемъ старостъ (б. ч. изъ чужеземцевъ) и польскихъ гарнизоновъ, хотя и не во всѣ украинные замки.

---

[1]) Яблоновскій: Źródła dziejowe, XIX, стр. 67.

Библиотека "Руниверс"

4) Городскія общины, имущества которыхъ были роздаваемы частнымъ владѣльцамъ, бѣднѣли и безлюдѣли болѣе и болѣе.

5) Землевладѣльцы, получивши имѣнія отъ государства, могли заботиться о заселеніи ихъ лишь подъ условіемъ прикрѣпленія крестьянъ, не имѣя, въ противномъ случаѣ, никакихъ выгодъ отъ заселенія.

6) Не смотря на такія неблагопріятныя условія для колонизаціи, заселеніе страны шло, хотя и медленнымъ путемъ, преимущественно собственными силами народа, чрезъ развитіе козачины.

7) Вся масса народа, населявшаго Украйну, принадлежала въ громадномъ большинствѣ къ русскому племени; южно-русская этнографическая основа всасывала въ себя пришельцевъ изъ Бѣлоруссіи и Москвы, такъ что до Люблинской уніи и въ Литовской и въ Польской украйнѣ инородческая примѣсь едва замѣтна.

М. Владимірскій-Будановъ.

Библиотека "Руниверс"

АКТЫ

о заселеніи юго-западной Россіи отъ второй половины XV в. до Люблинской уніи (1569).

Библиотека "Руниверс"

I.

Люстрація Кіевской земли. Около 1471 года.

На Рси. Село Терпсеевъ, а в томъ селе с отамономъ пять слугъ, а служба ихъ толко на войну ходитъ. А подимъщину дей даивали за великого князя Витовта на трети годъ. А коли на войну ходятъ, тогды подимъщины не дають. А куничниковъ три: по шести куницъ дають два ихъ, а третий куничникъ по три куници, а вси три голтяи; а три челвк новыхъ во воли не седели трехъ годъ, а два выседели. А въ томъ же селе пасека, а въ той пасеце бчолы сто и шестеры.

Село Глевака, а в томъ селе 8 челвка; а тые люди на толоку хоживали до Белагорода, а иного ничого не знали, ни подымщины не даивали; а никоторое службы не служивали. А в томъ же селе земля пустая подълазная.

Село Цветковъ, а въ томъ селе отамонъ а два челвка, одинъ слуга, а другой коланъный. А за великого князя Витовта подымъщину давали на третий годъ.

Село Гулялники, а въ томъ селе 11 челвка а отамонъ, а вси слуги, на войну хоживали, а иного ничого не знали; а подымъщину на третий годъ даивали за великого князя Витовта. А князь Семенъ увелъ былъ на нихъ новину—сено косити, на толоку ходити, а ставъ сыпати; а того дей имъ и старины не бывало, то новина на нихъ.

Село Водотыинъ, а въ томъ селе деветь слугъ конми служать, на войну хоживали, сено кошивали, ставъ сыпавали; а то дей князь Семенъ увелъ на нихъ новизну. А одинъ слуга девятый

Библиотека "Руниверс"

службу служить издавна за великого князя Витовта, два кораимона меду; а два челвка новыхъ, ещо воли не выседели трехъ годовъ; а болкуновщину даивали на приездъ князя великого Витовта.—Слуги три на имя Олизаровичи из вековъ служать о дву конехъ и з слугою; а иное службы никоторое не служивали, а ни побору не даивали.

Село Скочищевъ, а в томъ селе семъ челвка; а отамонъ, а вси слуги, на войну ходять, въ ловы ходять, а подымщину на третий годъ даивали, а иное службы никоторое не служивали. А в томъ же селе челвкъ седить на вроце, полкопы в годъ же даеть; а четыри челвки новыхъ, ещо воли не выседели; а новины былъ имъ князь Семенъ увелъ—сено косити и ставъ сыпати, а болкуновщину даивали на приездъ князю великому Витовту.

Село Соколчо, а в томъ селе двадцать челвка, а все слуги; на войну ходять, а в ловы ходять, а подымщину даивали за великого князя Витовта на третий годъ.—А пять новыхъ челвки, ещо воли не выседели, а сена не кошивали, а ставу не сыпавали; то имъ князь Семенъ увелъ былъ новину; а болкуновщину даивали на приездъ князю великому Витовту.

Село Головчинъ, а в томъ селе шесть челвковъ, все слуги, на войну ходять, в ловы ходять; а два новыхъ челвка, воли не выседели; а подымъщину даивали за великого князя Витовта на третий годъ; а сена не кошивали, а ставъ не сыпывали,—то имъ былъ князь Семенъ новину увелъ; а болкуновщину даивали на приездъ князю великому Витовту.

Село Ходорково, а в томъ селе семъ челвка, осмый—отамонъ; а вси слуги, на войну хоживали и в ловы хоживали, а подымщини даивали за великого князя Витовта, а сена не кошивали, а ставъ не сыпывали; то былъ имъ князь Семенъ новину увелъ; а болкуновщину даивали на приездъ князю великому. А пять челвка новые, ещо воли не выседели.

Село Почуйково, а в томъ селе десеть слугъ, на войну хоживали, а подымщину даивали на приездъ князю великому

Библиотека "Руниверс"

Витовту, а сена не кошивали, а ставъ не сыпывали; а то былъ имъ князь Семенъ новину увелъ; а два челвки новыхъ, ещо воли не выседели.

Село Ртищевъ, а в томъ селе отамонъ и два слуги, на войну хоживали, а подымщину даивали на приездъ великому князю Витовту.

Село Иноходковци, а в томъ селе отамонъ самъ третей; а вси слуги, на войну хоживали, а нодымщину даивали на третий годъ, а болкуновщину даивали на приездъ князю великому Витовту. А челвкъ новый, ещо воли не выседелъ.

Село Евдадыевъ, а в томъ селе шесть челвка, а все' (?) отамонъ, а вси слуги, на войну ходять; а нодымъщину даивали за великого князя Витовта на третий годъ; а болкуновщину даивали на великому князю Витовту на приездъ. А в томъ же селе пасека, а в пасеце бчолы сорокъ и пятери.

Село Щербовъ, а в томъ селе слугъ тринадцать, а чотырнадцатый отамонъ; а половица межи ихъ убогихъ; а врочныхъ грошей дають две коне грошей; а которые врочныхъ грошей не дають, тые подымщину дають.

Село Радостовъ, а в томъ селе три челвки, а четвертый отамонъ; а вси ещо воли не выседели; одинъ челвкъ старый, а тотъ подымъщину даеть; а тые, выседевъ волю, подымъщину жъ будуть давати.

Селище Вчерашнее, а на томъ селищи отамонъ седить.

Село Охремовци, а в томъ селе четыре челвки, а пятый отамонъ; вси слуги, на войну ходять; а подымъщину даивали за великого князя Витовта на третий годъ; иное дей службы никоторое не знають.

Село Онтоновъ, а в томъ селе деветнадцать чельковъ, а десятый (sic) отамонъ; а вси слуги, на войну ходять; а подымъщину даивали за великого князя Витовта на третий годъ; а болкуновщину даивали на приездъ великому князю Витовту. А в томъ же селе пасека есть, а в той пасеце сто бчолъ.

Библиотека "Руниверс"

Село Слобода, а в томъ селе десять слугъ, на войну идуть и вроку дають чотыри копы грошей; а подымъщину не дають, а иныхъ никоторыхъ пошлинъ не знають.

В городе у Вениции—пушка, а две пищали, а корчомъ 15 на месте: дають наместику с корчмы по 15 грошей,—хто городъ держить.

А село к городу **Длезеновъ,** а в томъ селе 12 слугъ, на войну ходять, а подымъщины не дають, а есачныхъ 11 челвка, подымщину дають, а городъ робять.

Городъ Чудновъ. На городе три пушки, а две пищали, а челяди 2 парубка и три жонъки, а трое детей; воловъ 20, коровъ 6, свиней полътретьядъцать, а гусей есть же; а пашня есть—жито и пъшеница и овесъ. А на месте людей полно. Корчомъ 53, а дають по полукопе грошей с корчмы. А тыхъ людей, которые землю пашуть, 32 челвки; а дають плату по 20 грошей с челвка; а тыхъ досыть людей, которые еще воли не выседели; а коли выседять, и они тако жъ будуть платити платъ. А мытъце есть; с тымъ наместникъ городъ держить; а поведають—нагодъ совсимъ з десять копъ грошей придеть того мытъца. А мещане вси на толоку ходять жита жати и сена косити.

А к городу к Чудному первое **село Сапоговъ,** а в томъ селе 55 челвка, подымщину дають; а три слуги на войну ходять.

Другое **село Тетеровка,** а в-томъ селе 10 челвка, подымщину дають, а на толоку на одну ходять, а городъ робять. В томъ селе Тетеревъце гоны бобровые два наймомъ гонивали осподарскимъ, а инде бортници гонять у Чудновское волости.

А ещо **Сипелевъци** к Чуднову жъ; а в томъ селищи деветь челвковъ подымщину дають, а городъ робять, а на толоку ходять на одну. А в томъ селе три слуги на войну (ходять).

К Чуднову жъ селцо **Паневци,** а в томъ селци чотыри слуги, на войну ходять, а подымщину не дають.

Библиотека "Руниверс"

К Чуднову жъ селцо **Гриневъци,** а в томъ селци три челвки подымъщину дають, а два слуги на войну ходять.

К Чуднову селцо **Яворовци,** а в томъ селци два слуги, на войну ходять; а одинъ челвкъ подымщину даеть.

К Чуднову жъ **Напатъ** селцо; три слуги, на войну ходять.

А данниковъ и данъныхъ земль у Чуднове бортниковъ осмь: чотыри бортники на городъ дають дань, а чотыри на церкви дань дають; а вси тые данъники службу всякую служать на городъ; а с тыхъ земль хожоволо осмънадцать ведеръ меду.

Городъ Житомиръ: а на городе чотыри пушки великихъ, а пять тараницъ; а челяди два паробки, а две жонце, а трое детей малыхъ; а воловъ 15; гуси и куры есть; сеное пашни досыть по одномъ плузе, а по толоце по одной. У Житомиру у месте корчомъ двадцать; а с тыхъ корчомъ на годъ идеть с нихъ по копе грошей плату. А мыта со осмь копъ грошей придеть коли тихо, а и то половица на церковь каплану идеть. В Житомири слугъ пятнадцать и з голтяи, а два челвка тяглыхъ подымъщину дають.

А к Житомиру **село Романово,** а в томъ селе двадцать и семъ данъниковъ, што дани дають; а тые данъники дають двана-десять колодъ меду; а иное люди новые; а итые дають коли ся медъ родить, а и тутъ мостъ чинивали, а две колоде меду и полтретья ведра меду у пустовскихъ земляхъ; а тые вси люди подымъщину дають. А в томъ же селе деветь поланицъ, што земли не держать, а подымъщину дають; а слуга одинъ, подымщины не даеть. А вси тые люди данъники и поляници болъкуновщину дають с вола по три гроши; а с тихъ же людей со всѣхъ идеть осмь колодъ овса на городъ; а ключнику идеть отъ дани копа грошей; а с тихъ же земль данныхъ идеть 24 куницы.

К Житамиру **село Ловковъ,** а в томъ селе десять данъниковъ, а дани дають три колоде меду и ведро, а две колоде меду на пустовскихъ земляхъ давно запустело; а неданъныхъ людей, што пашуть, осмънадцать челвка; тые вси подымъщину дають; а

Библиотека "Руниверс"

тутъ же челвки три, што подымъщины не дають; а ловъцовъ пять, што в ловы ходять,—тые подымъщины не дають.

К Житомиру село **Крошня,** а в томъ селе данъниковъ три, а дани дають колоду меду безъ дву ведеръ, а два ведра меду залегло на пустовъской земли, а полъныхъ дей двадцать челвки; тые вси подымъщину дають, што озле пашуть; а тутъ же ловцовъ четыри, а пять слугъ, подымъщины не дають.

К Житомиру **дворъ** с пашнею **Костешове,** (в) дворе шесть челяди, а воловъ осмь, а жито сееного (sic), а яръ. А к тому дворцу дванадцать челвка, а пять данъниковъ дани дають колоду меду и две ведре; а ловъцовъ четыри, а дви слуги; а съ тыхъ со всихъ людей четыри челвки подымъщину дають. А две земли пусты лежать, а дани с нихъ шло четыри ведры меду здавна; а на толоку ходять и окольняя село (села?), а хлебъ и медъ государский.

К Житомиру село **Котелня,** а в тимъ селе новые люди двадцать и чотыри челвки; иные люди выседели, а иные не выседели; а которые волю выседели, тые подымъщину дають, с топоромъ и с косою ходять.

К Житомиру **село Бордвиковъ,** а в томъ селе чотыри слуги, трое сочниковъ,—новые люди, ещо воли не выседели; а коли волю выседять, они мають служити; а есачники имуть тяглы тягнути, какъ и иные люди.

К Житомиру жъ село **Рудники,** а в томъ селе девять челвка, а все новые люди тяглые, ещо воли не выседели; а какъ волю выседять, и они будуть подымъщину давати и на толоку будуть ходити.

К Житомиру жъ **селищо Жерденевъ,** а в томъ селищи три челвка все слуги.

К Житомиру жъ **село Иванково,** а в томъ селе десять слугъ на войну ходять, а иного ничого не знають; а чотыри челвки тяглыхъ, на толоку ходять, а подымъщину дають.

К Житомиру жъ **село Звинячее,** а в томъ селе четыри слуги, а пять тяглыхъ подымщину дають.

Библиотека "Руниверс"

Грежаный дворъ, а в томъ дворе шесть челвка, а осмь воловъ, чотыри коровы, а три назимки, семеро свиней, а гусей дванадцать; а пашня есть жито. А в томъ селе у двори людей есть пять, а голтяевъ два, што земли не держать, на имя: Ючиню, Пашціолъ; а данъниковъ семъ: тивунъ Ходыка землю держить **Лазоревщину,** а с тое земли дани даеть копу грошей, а полюдья две куницы. Олисей держить землю **Θилиповъщину,** а с тое земли дани даеть тридцать грошей, а ведро меду, а две куницы полюдья. Игнатъ держить землю **Онътоновщину,** а даеть с тое земли 30 грошей, а полюдья ведро меду а две куницы. Павелъ держить две земли данъныхъ, даеть с тыхъ земль копу грошей, а полюдного две ведре меду, чотыри куници. Малоθей землю держить **Трибесовщину,** а с тое земли даеть чотыри ведра меду, а две куници, а ловчему чотыри гроши, бобровнику три гроши. Левонъ держить землю **Ратоновъщину,** а с тое земли хоживало семъ ведеръ меду, а полюдья ведро меду, а две куници, а ловчему чотыри гроши, бобровнику три гроши; ино тая земля много лѣтъ залегла пуста, ничого с нее не хоживало; в сий же годъ Левону дали из третину дань давати, штобы тая земля пуста не лежала. Гринь держить землю **Тищинскую,** а с тое земли хоживало чотыри ведра меду, а полюдного ведро меду а три куницы, а ловчему чотыри гроши, а бобровнику три гроши; ино тая земля давно запустела, ничого з нее не хоживало; в сий же годъ Гриню дали из-стретины дань давати, штобы тая земля пуста не лежала. Василь землю держить **Супруновщину,** а с тое земли хоживало тридцать грошей а ведро меду, полюдного две куници, а ловчому чотыри гроши, а бобровнику пять грошей; а нанячи того не исполъняеть, занюжъ приголтяевелъ.

К тому жъ двору к (Г)режаномъ приселокъ **Хлупинци,** а в томъ селе три челвки: Ходоръ землю держитъ **Жеровлевщину,** а дани даеть десеть ведеръ меду, а полюдья два ведра меду а две куници, а ловчому куница, а бобровнику пять грошей а пять восковъ. Иванъ землю держить **Белевскую;** а дань идеть съ тое

Библиотека "Руниверс"

земли чотыри ведра, а полюдья ведро меду а две куници, ловчому чотыри гроши. Лука землю держить **Хлюпинскую,** а с тое земли дань идеть пять ведеръ меду, а полюдья две ведре меду а две куници, а ловчому куница, а бобровнику пять грошей а пять ведеръ.

К Грежаномъ приселокъ **Солодирь,** а в томъ селе деи одинъ слуга, а три данъники: Тимошъ держить землю **Салодыревъ,** а с тое земли дани даеть копу грошей, а полюдья две куници а две ведре меду, а ловчому куница, а бобровнику пять грошей, а пять восковъ. Якимъ кузнецъ землю держитъ **Лисовъщину** и с тое земли дани, а с тое земли дани идеть сорокъ грошей а полюдья две ведре меду а две куници, а ловчому куница, а бобровнику пять грошей, и тыхъ восковъ (sic). Иванъ землю держить **Вепреевъщину,** а с тое земли дани хоживало чотырнадцать ведеръ меду, а полюдья две куници а две ведре меду, а ловчому куница, а бобровнику 10 грошей, пять восковъ; а тая земля пуста лежала, в сий же годъ дали Ивану на третине дань давати, штобы тая земля пуста не лежала.

К Грежаномъ приселокъ **Шушковичи,** а в томъ приселку чотыри челвка: Олисей землю держить **Матѳеевъщину,** а с тое земли даеть десеть ведеръ меду дани, а полюдья две ведре меду а две куници, а ловчому чотыри гроши а бобровнику пять восковъ. Русинъ землю держить **Тимовъщину,** с тое земли дани идеть три ведра меду, а полюдья две ведре а две куници, а ловчому четыри гроши, а бобровнику грошъ. Павелъ землю **Глазовъщину,** а с тое земли, хоживало деи издавна колода меду, ино тая земля велми давно запустела была; ино ещо Грежаный Ѳедько далъ ему на полукопи, и онъ тое даеть. Въ томъ же приселку земля пустая **Михоновъщина,** полазомъ ее лазять; а тутъ же другая земля пустая, полазомъ же лазять, а отчичъ малъ велми; а с тое земли здавна хоживало двадцать грошей издавна.

А ещо к Грежаномъ приселокъ **Мотоловичи;** в томъ селе три слуги, четыри данъники: Игнатъ держитъ землю **Василевщину,** а с тое земли даеть сорокъ грошей, а полюдья две ведре меду а

Библиотека "Руниверс"

две куници, а ловчому десять грошей, а бобровнику пять грошей а пять восковъ, а тивунщины ведро меду. Безносъ держитъ землю **Занеевщину,** а с тое земли дани даетъ полкопы грошей. Юшковы дети отчину свою держать, а дани дають сорокъ грошей и пять грошей, а полюдья две ведре меду, а две куници, а ловчому куница, а бобровнику пять грошей а пять восковъ. Гаврила держитъ церковную землю, а дани даетъ церкви осмь ведеръ, а службу служитъ на дворъ.

Литовская Метрика, кн. Записей А. № III (1440—1494), листъ 90—94 [1])

II.

Запись о раздачѣ волостей королемъ Казимиромъ Ягайловичемъ боярамъ Житомирскимъ и Кіевскимъ. 1482—1491 гг.

Што король е. м. волости давалъ боярамъ Житомирскимъ въ **Клодовѣ,** апрѣль 2 дн., индиктъ 5.

Макару Володковичу волость **Биринъ** на годъ, послѣ первыхъ. Юшку Полковичу волость **Жолвяжъ** на годъ послѣ первыхъ. Сеньку Ралоновичу волость **Хотень** на сесь годъ. Петрушку Скипоревичу волость **Утешковъ** на сесь годъ. Влодыцѣ Попковичу волость **Жолвяжъ** на годъ послѣ первыхъ. Сеньку Жеребятичу волость **Лопатинъ** на сюю осень, на окупъ съ татаръ. Воронѣ Ивашку волость **Хотень** на годъ, послѣ первыхъ

Въ **Городнѣ,** генваря 6 день, инд. 6. Билъ чоломъ королю е. м. бояринъ Кіевскій Пирхайло, штожъ давно ему дана волость **Олевско,** и онъ тое волости ещо и до тыхъ мѣстъ не держалъ и

[1]) Часть люстраціи (начиная съ описанія Житомира) напечатана, въ польской транскрипціи, въ ч. VI, т. I, № II.

Библиотека "Руниверс"

билъ чоломъ королю его м., абы далъ ему тотъ годъ выдержати, отодвинувши инпихъ, а другіи бы годъ къ тому придалъ на окупъ, што жона его и дѣти у Ордѣ. Ино король е. м. тотъ годъ его первый далъ ему тую волость выбрати на сесь годъ, какъ часъ прійдетъ, отодвинувши иныхъ; а другій годъ ново придалъ его мил. ему тую волость выбрати на окупъ женѣ его и дѣтямъ, а кому первѣй его было дано, тыи маютъ послѣ его брати.

Литовская Метрика, кн. Записей А, № IV, f. 35 (в).

III.

Грамота кор. Александра Ягайловича намѣстнику Житомирскому, заключающая въ себѣ пожалованіе Андрею Пражовскому с. Трибисовъ въ Житомирскомъ повѣтѣ. 1501—1505.

Alexander, Bożą miłoscią krol Polski, wielki xiąże Litewski, Ruski, Pruski, Zmudzki y innych. Namiesnikowi Zytomirskiemu panu Dmitru Alexandrowiczowi. Bił nam czołom ziemianin Zytomirski Andrey Prażowski y prosił u nas siedliszcza pustego w Zytomirskim powetie na imie Trybysow, y powiedział przed nami, iż to zamkowi naszemu nie szkodno iest, a y ty o tymes za nim do nas pisał, iż to tak iest, iak on u nas tego prosił; ieńo kiedy tak iest, iak ty za nim do nas pisał, y my iemu te sielce Trybysy dali z wszystkim tym, co k temu sielcu należało, y iak k zamku naszemu to dierzano było, y ty by iemu w te sielce uwiązanie dał. Pisan w Minsku, augusta otmnasty dien, indykt piąty. Praw. mar. dwor, nam. Mer. y uten. kniaź Mich Lwow:

Кн. Кіев. Ц. Арх. Житом. 1716 г. № 211 л. 317, акт. 207 (по выписи изъ метрики 1611 года, окт. 19).

Библиотека "Руниверс"

IV.

Грамота Евстафія Дашковича, съ обозначеніемъ границъ владѣній Никольскаго Пустынскаго монастыря въ Бѣлобережьѣ, до 1535 г.

Остафеи Дашкевичъ чиню вѣдомо тымъ моимъ листомъ, кому ся его всхочетъ ведати албо чтучы слышати: повеленіемъ гдра его милости обпитывалъ есми бояръ и мещанъ Черкасскихъ и козаковъ старыхъ людей об томъ, штожъ которые входы даны пива (?) в **Белобереже** бобровые гоны, а ставене сетокъ и рибные гоны по озерамъ прыданы на монастыръ пустынски ещо за першыхъ державецъ Черкаскихъ, поколи знамя тымъ входамъ; и они сознали правду, што деи тымъ входамъ знамя на нихъ идучи по Ерданъ да по Мачилу, а на верхъ идучы по Быстрыцу, то пакъ не велелъ есми вступатися у тые входы и што (?) из старины и къ тымъ входамъ тягло и прыслухало... (*одно слово*) ни Чаркасъцомъ, ни козакомъ на веки. А притомъ были панъ Тимохъ Проскура, а панъ Юхно Обернеевичъ. А про ле(пшую) справедливость и печать есмы (свою) приложилъ и къ сему листу Писанъ у Черкасехъ, іюля 15, индикта... (?).

Архивъ Коммиссіи для разбора древнихъ актовъ. Главн. опись № 15 (копія).

V.

Отрывокъ люстраціи гор. Овруча, 1519 года.

Копія описаніа великого места Овру(ча) для посланія гонцемъ... иноръ кнежати Русьскому кор(о)лю (Жигм)унту пер(ш)ому, (лита) Божого 1519.

Место **Овручь** лежачее собою наде Вручаемъ речкою, а отъ другои стороны река Норына, которая притекла подъ замокъ якобы на стрелбы... з шарпетины надъ великомъ болотомъ, валомъ глубокимъ и острогомъ со сторонъ трохъ;... 3, брамъ во(рот)ныхъ—4,

Библиотека "Руниверс"

деи баштъ—6, а три вежи великіе замковые ку стрелбе велми добрые боронити всего места. На горы великои дворъ его королевской милости, палями дубовыми и деи сосновыми воколо оставленыи; на томже мѣстѣ потанники деи на горѣ тоиже, шарпатини, гаковници и всяка бронь огниста замкова з кулями и иорохомъ находятся... ку оброне. (На) другои сторонѣ ровы; также на высокои гори стоитъ каменая церковь Василевска; кажутъ люде старые, була колысь золотоверха, но деи отъ непаметныхъ литъ непріятелми огнемъ спалена и совсимъ зопсована и розбита; в симъ великомъ ест мо (?) болши церквей, деи... сыи некоторые... Домовъ всѣхъ в Овручи з князячими и панскими 500 деи и много к тому...

По новъйшей копіи съ древней, писанной на бумагѣ, съ обрывкомъ печати, и принадлежавшей сначала В. А. Стороженку, а потомъ проф. Станиславскому.

VI.

Опредѣленіе границъ староства Винницкаго королевскими коммиссарами, 1530 г.

Roku tysiąc siedmset osmnastego, miesiąca augusti dwudziestego piątego dnia.

W roczki sądowe grodzkie Winnickie, cadenciey augustowey, dnia jedynastego tegoż miesiąca przypadające, a potym roku, miesiąca y dnia, wysz na akcie wyrażonych, reassumowane y sądzące się, przedemną, Jerzym Strzelnickim, woyskim Bracławskim, podstaroscim grodzkim Winnickim, y xięgami ninieyszemi grodzkiemi Winnickiemi, stanowszy oczewisto, sławetny pan Mikołay Wołkowicz, cechmistrz miasta jego kr. mc. Winnicy, dla wpisania do xiąg ninieyszych grodzkich Winnickich, list graniczny między starosto Winnickim a dobrami roznemi, w pograniczu zostającemi, przez commisarzow, od jego kr. mc. destinowanych, spisany, y przez krolow pol-

Библиотека "Руниверс"

skich confirmowany, przystarzały y mieyscami, iż niemożna y przeczytać, pozacirany, per oblatam podał, prosząc mnie urzędu, aby ten list graniczny do xiąg ninieyszych przyięty y wpisany był; ktory ja, urząd, czyniąc zadosic woli affectującego, tenże list przyiowszy, czytałem y tak się w sobie ma: Jan Kazimierz, z Bożey łaski krol Polski, wielki xiąże Litewski, Ruski, Pruski, Mazowiecki, Zmudzki, Jnflanski, Smolenski, Czernihowski, a Szwedzki, Godzki, Wandalski, dziedziczny krol. Oznaymujemy tym listem naszym wszem w obec y kożdemu, komu to wiedziec należy, iż produkowano przed nami konfirmacyo na pargaminie od swiętey pamięci jego kr. mc. Władysława Czwartego, pana brata naszego... (daley niemożna przeczytac), z podpisem ręki krola jego mc. tegoż y pieczęcią tak że... (daley niemożna przeczytac) zawierającą w sobie potwierdzenie... (znowu niemożna przeczytać) ukrainskiego miasta naszego Winnicy... (znowu niemożna przeczytać) dziedzicznemi niegdy szlachetnych Dimitra y Anastazyi Dubickiego przez commisarzow, od swiętey pamięci krola jego mc. Zygmunta Pierwszego naznaczonych, w teyże confirmaciey y samey oryginalney commissiey mianowanych, z drugiey strony czyniono, cało y niwczym nienaroszoną, y proszono nas, abysmy tę confirmacyą tychże granic Winnickich mocą y powagą naszą krolewską stwerdzic y zmocnic raczyli, ktora tak się w sobie ma: Vladislaus Quartus, Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Litvaniae, Russiae, Prusiae, Masowiae, Samogitiae, Czernihoviae, Smolenstiae, Livoniaeque, nec non Suecorum, Gothorum Vandalorumque haereditarius rex. Significamus praesentibus litteris nostris, quorum interest, universis et singulis, productas fuisse coram nobis litteras papireas, comissionem certam et dislimitationem inter bona nostra regalia opidi Vinnica, in palatinatu Bracławiensi consistentia, et inter bona haereditaria infrascripta nobilium Simonis Alexandri Dmitrovicz et Anastasia Dubicka, per nobilem olim generosi Iwanowicz Matiam Lechnovicz Stryżowski, subdelegatum commissarios, et serenissimo olim Sigismundo Primo, antecessore nostro continentae, sanas, salvas, illesas sigillisque eorundem comissariorum munitas, supplicatuntque nobis, ut eas authoritate

Библиотека "Руниверс"

nostra regia approbare et confirmare dignaremur. Quarum quidem litterarum, ruthenico idiomate conscriptarum, ea est, quae sequitur, series: Prykazaniem hospodara korola y wełykoho kniazia jego myłosty Zygmunta, my, ludy z ruki woyta y miszczan Winnickich, Hnewoszkowycz, Iwanowycz, a, na mesce Matyasza Lechnowicza Stryżowskoho, Ołechno Uhrynowicz Mykulinski, wyznawajem tym łystom naszym: oczewysto żałowały hospodaru korolu jego myłosty pan Semen Kmytycz, imieniem sestry swoiey, paniey Jwanowey Dubyckoy, y od brata swoieho, pana Alexandra Dmytrowicza, na woyta y meszczan Winnyckych, menujuczy... (tu dykcyi niestaje) y zemły ich z własnoy oyczyzny zweczysty zabrały y k mestu Winnickomu przywłaszczyły, y krywdy, szkody, gwałty nemały podyłały, a meszczany Winnyckij powedyły, iżby tey zemły ich własnyie oyczyzny zweczystyje, kotoryie ony samy y predki ich w pokoi derżały, y od ich prodkow nikotorych krywdy nemiwały; hdeż jego myłosty hospodar raczył rozkazaty nikotorym sudiam jego miłosty dwornym reczy ich z obochstoronnych posłuchaty, y jego myłosty odkaz uczynyty; a tak onei sudie, wysłuchawszy reczy ich z obochstoronnych, hospodaru jeho myłosty odkaz uczynyły. A tak jeho myłosty hospodaru tak się wydiło, y na tom jego myłost raczył tuju recz zostawyty, iż pan Kmytycz, y z sestroju y z bratom swoim, prez se majuty onoy zemły w derżaniu były do prawa, podłuh znaydenia starosty Bracławskoho y Winnyckoho kniazia Semena Pronskoho, a meszczane Winnyckie pred se o tych zemlach znowu prawo majut z nymy miti; kotoromuź prawu oczywisto sam jego myłost hospodar raczył im rok złożyty pod straczeniem prawa o seredopostie, kotoroje seho roku było y w indiktie czetwertohonadciat, y do nas hospodar jego myłost raczył pysaty, abychmo my na ony rok, od jego myłosty oczewisto złożoni y w kommisiey jego myłosty menowany, tak na toy zemli wyjechałysmo, tom meży nymy dosmotryły y sprawedliwost tomu nakoniec uczyniły, wedłuh obyczaju prawa y statutu zemskoho. A do nych hospodar jego myłost też raczył pysat, prykazujuczy, ażeby ony ich na tot rok sudey swoich na tuju zemlu wyweły y samy ku prawu

Библиотека "Руниверс"

stały, y prawa dostojały, y buły prawu posłusznyi wo wsem; a kotoryby z nas, ludey, za nekotorymy inszymi sprawy, z nepospeszenstwom swoim, abo za choroboju swojeju, na onym prawe byty nemohł, tohdyby koho inszoho meszczane, w iego mesce, sudeju sobe wziały, tot bude miti takowujuż moc meży namy w toy reczy sudyty y sprawowaty, jako y z nas kotrych; a pak ły by pan Semen Kmytycz, z bratom y sestroju swoieju, na tot rok opysany, sam y z dowodem swoim staty y sudey swoich wywesty y prawa dostoiti nechotił, jego myłost hospodar komisiey swoiey hospodarskoy raczył nam tak nauku swoju hospodarskuju daty, abychmo my samy odny, na tey zemły wyiechawszy, w zemlach o zsto sia ony prawujut, nakoniec sprawedływosty skazaniem czynyły, neodstupujuczy nyczym statutu zemskoho y neodkładajuczy bolszey toho na inszyi roki, ani do jego myłosty hospodara, żeby tyje poddanyie jeho myłosty wkrainnyie w tom sobe bezwynne ne szkodowały y prezto tak daleko załobamy swoimy do jego miłosty hospodara newtekałysia; yno my, podłuh nauki y rozkazania jeho myłosty hospodarskoho, na tot rok, od hospodara jeho miłosty złożony, tak na tuju zemlu wyiechały, a w tot (czas?) y miszczane Winnyckie także na tyie zemły wyiechały, a pan Semen Kmitycz y pani Dubickaja, a pan Alexander Dmitrowicz, jako samy na tuju zemlu ne wyjeżdżały y sudey swoich newywodyły; jakoż my sudeju ich kniazia Semena Pronskoho, starosty Bracławskoho y Winnickoho, obsyłały, aż jeho myłost z namy pospołu na tuju zemlu poiechał y tuju recz z namy czynył, podłuh nauki y rozkazania hospodarskoho, y jego myłosty odkazał: iż hde ją tam iechaty nechoczu; ino my ždały panow Kmytyczow toho dnia na seredoposti w seredu do samoy noczy, a ony k nam samy newyieżdżały y ludey swoich ne wysyłały, a nykoho też z sebe ne prysyłały y żadnoho wydania nam o sobie ne dały; yno my, baczaczy to, iż hdyż p. Semen Kmitycz, z sestroju y bratom swoim, oczewisto z meszczany Winnickiemi pered hospodarem jeho myłosty rosprawu miły, a hospodar korol jeho myłost sam im oboim storonam rok praw pod straczeniem raczył złożyty, a ony na tot rok, od hospodara złożony, samy wyiechaty y

Библиотека "Руниверс"

sudey swoich wywesty nechotiły, podłuh obyczaja praw dawnych od jeho myłosty hospodara rozkazały meszczanom, aby nas po hranyciam toje zemli swoiey poweły y nam ich pokazały; hdeż woyt z meszczany Winnickimi nas poweły, poczenszy od mostu y od bereha ryki Bohu, tojeu dorohoju, kotoraia ydet ku Jakuszyncom; tut meszczane powedyły, iż pana Semena Kmytycza dworec nad rekoju Bohom stoyt na zemli miskoy; toju dorohoju pryiechały k rece Werbowcu aż do hrebli pana Kaciubowy Jakuszynskoy; tut meszczane powedyły, iż potul majut z Kocubom hran po reczku Werbowec, y poweły nas wnyż toiey reczki Werbowca czerez wysznuju reczku, y pryweły na Krutoberezie, y odtol poweły promeżku nyw mijskich y Kociubowych, kotoryie nywy meszczane majut suhran z Kocubom; y od tych nyw poweły nas w dubrowu tymi hraniciamy, kotoryie kłał im Kuzma Szaszkowycz z Kocubem; z dubrowy pryweły nas na połenu y k bołotu Czernew; tut meszczane powedały, iż tut bywały ich senożaty meyskije, y odtol poweły nas k dorozi od pol Lencow ku zamku; tut meszczane powedały sobi po tuju dorohu hranyciu, zas meszczane nas czerez tuju dorohu perechrestnuju dorozkoju, kotoraia ydet od Deszkowec, czerez tuju dorohu, kotoraja ydet g Rowu od Jakuszyniec, y odtul pryweły nas na werchowynu Teterewki reczki, dołom toju reczkoju, po toy storoni reczki od Czerlenkowa aż do samoho Bohu... reczki hranyciu sobe z Komarowom powedyły; y ku dowodu sia brały y postawyły pered namy, podłuh obyczaju prawa zemskoho, osimnadciat swidkow postoronnych ludey y sohranycznykow, na imia: zemianyn hospodarski p. Hrynko Komarowycz, Ołexa z Petnyczan pana Myskow czołowik, a druhiy z Petrzyczan że Iwan, a paniey Dubickoy czołowik Chomycia, pana Kordyszow czołowik Wasyl Potapczyc, pana Matyaszow Stryżawskoho czołowik Petruszko, paney Koszcynoiey czołowik Sanec, pana Demeckow Semen, czołowik Kondrat, pana Bohdanow Szaszkowicza czołowik Panko Lucznyk, pana Hrynka czołowik Hryn z Petnyczan, Dmytr Romanowycz, pana Myskow czołowik że Pawłyk Szulzyn syn z Petnyczan, Jewsiecz z Petnyczan że, czołowik Jewchim, pana Babynskoho czołowik Mysko Urmen-

Библиотека "Руниверс"

czyk, z Petnyczan Mysko Jackowycz, pana Wasylew Romanowycza czołowik Michayło, Jasew syn; kotorych że my swidkow ich opytowały, jesłyby ony były swedomy, aby to była zemla ich meskaja; ono swidki ich wsi odnostayne pered namy powidały, iż dostateczne sut toho swidomy, szto to zdawna była ich zemla meyskaja y tot dworec pana Semenow y paniey Dubyskoy na meyskoy zemli stoiat. My, uhlanuwszy w statuty zemskom, podłuh woli hospodarskoy y podłuh statutu praw zemskich, wuyta y meszczan Winnickich z swidkamy ku dowodu prysiahoju prypustyły y z szestioma swidkoma y zo wsich meszczan obrałysmo hodneyszoho ku prysiaże woyta Winnickoho Jacka Popenka y ludey zemian hospodarskich suhranycznykow na imia: Wasyla Potapowycza czołowik pana Kordyszow, druhij czołowik pana Bohdana Szaszkowycza Panko Lucznyk, paney Koszczynoiey czołowik Sanec Hłazkowycz, paney Dubyckoy czołowik Choma Temoftejewycz, z Petnyczan czołowik pana Myskow czołowik Ołexa Biłowerch, pana Matyasza Stryżawskoho czołowik Petruszko; y na tom prysiahu uczynyw woyt z swoimy swidki wysz menowanymy, iż to iest zemla własnaja mista Winnyckoho; gdyż meszczane z swidkamy swoimy prysiahu uczynyły, my, podłuh obyczaja praw zemskich, onuju zemlu... (hic ob vetustatem dictio perlegi nequit) na weczne czasy esmo wskazały y ohranyczyły. Kotoryież hranyci tak se w sobe majut: nayperwe, poczawszy od mostu y od bereha reki Bohu, tojeju dorohoju, kotoraja ydet ku Jakuszyncom; pryiechawszy ku Jakuszyncom po konec hrebli k reci Werbowcu, u nyż toho Werbowcu czerez wyszniuju reku na Krutoberezye, kopec esmo zakopały, y, poiechawszy od Krutoho bereha meży nywamy na uworotech, promeżku nyw Kociubowych y meskich, druhiy kopec zakopały; y przyszedszy od tych worotow berehom nywy Kociubowy, w duby hran poczynyły, y wdowź toiey nywy druhiy kopec zakopały y w dubi hrani poczynyły; y od tych hran poszłysmo w dubrowu, hrani nowyie kładuczy promeżku tych hranyc, szto pan Kuzma Szaszkowycz meszczanom z Kociubom kłał; y pereyszedszy dubrowu, wyieżdżajuczy na połe Czernew, kopec iesmo zakopały y hrany położyły; od tohoż kopca, na tomże poli Czernewy, podli do-

Библиотека "Руниверс"

rohy, kotoraja ydet od horoda k Mykulincom, na meży iesmo kopec zakopały; na tom że poli, pereyszedszy bołotynu Czernew, druhyi kopec zakopały; pereyszedszy połe Czernewo, prychodiaczy ku dobrowy, położylyesmo hrany w dubi na werchu, staryi hrany y kopec iesmo zakopały; y pryszedszy w dubrowu ku doroze, kotoraja ydet od Jakuszynec ku ustiu Rowu, tut iesmo staryie hrany podnowyły, kotoryie hrany perwo seho, z rozkazania hospodarskoho kłały iesmo z neboszczykom panom Juchuom Koszkoju, bo tyie hrany były pokazeny, meszczane powediły iżby od ludey pana Semena Kmitycza, y kopcy iesmo zakopały; y mało pereszedszy w toyże dubrowe, y pryszły iesmo ku doroze, kotoraia ydet od horoda ku Dymydowcom, y znayszły iesmo kopcy obapoł toiey dorohy rozkopanyje y pokazeny; meszczane powydiły, iż tyie kopcy pokażeny od ludey pana Kmytycza; my znowu tyie kopcy poprawyły y hrany ponowyły. J pryszedłszy ku doroze, kotoraja ydet od Czerlenkowa do Jakuszynec, y obapoł toiey dorohy kopcy zakopały, y hrany były w berezi, y taja bereza sozzena, y w dube były hrany położeny żełeza... (hic ob vetustatem dictio perlegi nequit) kładeny, y kotoryi tyj hrany były pokazeny y żełeza wybrany z duba... (et hic dictio perlegi non potest); my zasia kopcy obapoł toiey dorohy pozakopywały, a hrany ponowyły; y poczen od toiey dorohy Czerlenkowskoiey, aż do lisa, kotorym lisom idet reczka Teterewka, aż do toiey reczki, kotoryy hrany były pokazeny, w duby hrany poczynyły y my, tyie hrany zas teper znowu ponowyły, y w lisie na łypi hrany położyły, a druhuju u hrabi nad reczkoju hrany położyły; y odtol poszły lisom, dołom, Teterewkoju, hrany kładuczy, aż do ustia, hde Teterewka w Boh wpała. Y majut meszczane Winnyckije y potomkowe ich y po tym hranyciam wyszmenenym na wecznyie czasy wse g miestu derżaty, a pan Semen Kmytycz, y pani Jwanowaja Dubyckaja, y brat ieho p. Alexander Dmytrowycz, y potomkowe ich ne majut w tojey zemli nyczym sia ustupowaty, any ich z mocy meszczan Winnickich w swoju moc braty. J też objawlały y żałowały pered namy wuyt y meszczane Winnickie, szto sia im mnozsze krywdy y wtisky, gwał-

Библиотека "Руниверс"

ty, y hrabeży y zabrania zboża, y sina, y bydła stałose od pana Semena Kmytycza, y od pani Dubyckoy, y pana Alexandra, y od ludey ich; kotorych że szkod teper nowo podylanych, krom perwych, menowyte powedyły o piatsot kop hroszey, y za to nas prosyły, abychmo na tomże roku, posłe prysehy ich, im tyie nakłady y szkody wskazały; nyzły my na tot czas im szkody ich tyje wskazu neczynyły dla toho, iż w komisyi hospodarskoy żadnoje nauki nam ne było, abysmo y o szkody ich na tom roku wskaz uczynyty mehy. Jno my w tych reczach o ich nakłady y szkody dały to do hospodara korola jeho myłosty; w tom budet widaty jeho myłosty, raczył tak wczynyty. J nato iesmo wuytu y meszczanom Winnyckim dały sey nasz łyst sudowyi z naszymy peczatmy. Pysan w Winnyci, pod lito Bożoho Narożenia tysiacza piatsot trydciatoho hoda, misiacia maja dwadciat piatoho dnia, indicta czotyrydesiat szostoho. Nos igitur, supplicationi praefatae benigne annuendo, per insertas litteras, in omnibus eorum punctis, clausulis, articulis, conditionibus approbandas, ratificandas et confirmandas esse, duximus, uti quidem approbamus, ratificamus et coufirmamus praesentibus... (więcey, ob vetustatem y dla zamazania wieczystego, przeczytac nie można całey faciaty). A tak za podaniem y oczewistą prozbą osoby podawającey, a przyięciem urzędu ninieyszego, do xiąg iest ingrossowany.

Книга Кіев. Центр. Архива № 4603, л. 142, № 107.

VII.

Онисаніе Браславскаго замка въ люстраціи 1552 г.

Браславль. За держанья Князя Корецкого. Замокъ. Браславль Подольскій замокъ, с поветомъ своимъ особнымъ, съ стародавна великого князства литовского; поветъ по границу Волоскую, по Днестръ.

Замокъ самъ надъ рекою Богомъ, на устьи рѣчки Пуцовки, на горе каменой, и былъ спаленъ перво отъ своихъ, а потомъ отъ

Библиотека "Руниверс"

шестидесятъ летъ, за славъное памати короля Алекъсандра, зарубленъ за ся на той же горе надъ Богомъ.

А гора тая замъковая отъ реки скала высока а прикра, яко утята; приступу тамъ нетъ, нижъли з другое стороны отъ поля гора тая замъковая ровна зыншею горою, которая прилегла близко тамъ черезъ ровъ.

Вышини тамъ отъ поля з рову до верху горы замъковое сажонъ 9, инде 10, а инде 11.

А наверху горы просторонность плацу замъкого (sic) вдолъжъ сажонъ 36, а въпоперекъ сажонъ 28.

Колодез почато было тамъ на горе в замъку копати и непробито скалы.

Людей при замъку, в острозе, земянъ, мещанъ и волощанъ было домовъ всихъ семъсотъ и тридцати; церквей грецкихъ 7, осма латынская.

Седели безпечъно на тотъ часъ за перемиремъ, которое естъ гдрю нашому с татари и турки, а за выездомъ недавънымъ комисарскимъ на границы ихъ, а затымъ ижъ послы царя Перекопъского были того часу у гдря о миръ а о покой, а за таковымъ убезпеченемъ не мели о людехъ неприятилскихъ печали, ани доведыванья, ани осторожности, ани сторожи жадное на поли, ани въ острогѣ, а и староста ихъ на тотъ часъ былъ отъехалъ прочь; и въ таковомъ сплошенстве ихъ пришолъ на нихъ безъ вести царь Перекопскій теперешъній Довълетъ, со въсимъ войскомъ своимъ татарскимъ, и с почътомъ турецкихъ людей іаничанъ и з делы, осени близко прошлое мца сентебра въторый день, в середу; и притягнулъ подъ замокъ о четвертой године на день, ночовавъши отъ замъку у трехъ миляхъ; людемъ отъ замъку розышодшися по пашънямъ а по пасекамъ; заперлися в замъку невесты а дети множсто ихъ, а мужовъ одно 50 и то малогодныхъ ку обороне, нижъли только одинъ с нихъ Кудрянко земянинъ; тотъ моцно ся працовалъ оборону, и иншихъ на то напоминалъ, и, беручи ихъ за руки, водилъ

Библиотека "Руниверс"

на бланки; добывали замъку все турцы; припуживано и татаровъ, бючи ихъ палицами.

Делъ с ними было великихъ и малыхъ о полтретядцать; стреляно с нихъ на замокъ с чотырехъ сторонъ, а нашкодливей з дальшого шанцу зъ Забожя, мало переставаючи, в середу, в четверъгъ и въ пятницу; убили в замку двухъ мужъчинъ а жонку. Почали были ку замъку приметъ и туры чинити ку штурму; нижли слышачи безъводе в замъку, понехали штурму; а в томъ земяне, которые были в замъку, Слупица, наместникъ старостинъ, а Романъ Красносельскій а Сергій Оратовъскій а Трушенко а Митько Золотар, урадили податися зъ замъкомъ цару и посылали с тымъ до него Золотаря а Трушенку у пятницу с полудня, а потомъ навечоръ и самъ намѣстъникъ Слупица пошолъ за ними; а назавтрее в суботу, вышодши царь передъ замокъ, казалъ побрати зъ замъку перво дела, которыхъ было 4, а гаковъницы которыхъ было 30, и бочъка пороху и въсякую бронь побрати казалъ. А затымъ люди в полонъ побралъ, и на завтрее в неделю, спаливши замокъ и место, пошолъ назадъ. А которые люди отъгодилися были отъ замъку часу обогнания, и тыхъ побрано по лесомъ, одно о двесте особу зостало, которые поутекали, которые жъ и тепер ждути замъку на томъ же местъцы, хотячи садитися зася на отъчизнахъ своихъ для великихъ пожитковъ тамошнихъ.

О пожиткох замъку Браславъского. Напервей пашня тамъ родить збожъе всякое завжды лепей, нижъли при которомъ иншомъ замъку; конемъ и въсякому быдлу хованье тамъ роскошъное по дубровахъ и свинямъ по дубникахъ через зиму; а тамъ радо ся быдло всякое тамъ множить.

Зубровъ, оленей, лисицъ и иншого зверу множъство, и бобровъ по речъкахъ, рыбъ, а звлаща верезубовъ; а рыбицъ усходить тамъ рекою Богомъ зморя множъство великое; меду тежъ офитость великая, а предне доброго чистого белого, без бортей и без всякое працы великое, не только с пасекъ, але готового, съ вепетовъ выдираючи.

Библиотека "Руниверс"

Доходы старостины отъ меду. Кгды идуть люди у Звинигородщизну, або вышъшье дубровы, меду брати отъ тыхъ с кажъдого члвка по 12 грошей старосте.

Отъ зверины. Отъ воза зверины старосте печеня, а отъ кажъдого зверати убитого грудина.

Отъ рыбъ. З рыбъ з Богу реки старосте десятая рыба.

Мыто. Отъ торговъцовъ подужъного по 2 грошей, а мыта отъ копы по 2 грошей.

Капъщизна. С корчомъ, кольке ихъ буди, со въсего места на год 8 копъ грошей. А за мыто и за горелъку давано на год по 8 копъ грошей. Отъ воскобойни 10 копъ грошей.

Куницы. Змирская куница 12 грошей; девочая куница 12 грошей, а въдовъя 40 грошей; а кгды вдова съ статкомъ до иншого города замужъ идеть, отъ нее выходного 2 копе грошей.

Присудъ. Пересудъ, децъкованье, вижоване, вины водлугъ статуту.

Служъба земъская и мещанская. Земяне и мещане повинни вси ездити противъ людей неприятельских съ старостою, або з наместъникомъ его.

Повинни тежъ мещане косити сено на замокъ на лете день толокою, за стравою старостиною; а хто не выйдеть отъ того огурщины 12 грошей.

Сторожа замъковая. Сторожи и кликуны до замъку бывали перво съ селъ наймя зъ яс, а потомъ наймовано ихъ з доходовъ замъковых.

Сторожа местъская. Сторожовъ до воротъ остроговыхъ обоихъ наймали земяне и мещане, складаючися вси, а даивали имъ по 80 грошей.

Сторожа польная. Сторожа на поли бывала отъ мещанъ на чотырех местъцах: первая на Сокольцы у полътори мили отъ замъку; другая далей, у полъторы жъ мили, у Свеколчина рога; третая в трех миляхъ отъ замъку на Селницы, четвертая в другую сторону, в полъторы мили отъ места, у Стулупове; на тыхъ чоты-

Библиотека "Руниверс"

рехъ местъцахъ урочистыхъ держывали мещане сторожовъ, по два человѣки на кажъдой сторожи; даивали кажъдому с них на тыдень по 12 грошей.

А далей, у двунадцати миляхъ отъ замъку, у Звинигородщизне на шляхох, держывалъ сторожу староста по 6 члвковъ; а в тотъ часъ, кгды цар з войскомъ приходилъ, не было сторожи жадное: а ни замъковое, а ни местъское.

Подводы а стацея. Подводы а стацеи даивали мещане рядомъ вси: яко замъковые, такъ земянские.

Померное. Помирное земянские только люди даивали отъ меду отъ железника по 2 пнзи, то наместо хоживало войту, а кликуну, а отъ збожья отъ третинника по 2 пнзи.

Млыны. На Богу млын о трехъ колехъ, третее ступъное на Пунъцовце, два ставъки з мутвицами; мерки с нихъ на замок, третяя мельнику.

Литовская Метрика, кн. Переписей, А., № 6/78, л. 140.

VIII.

Описаніе Кременецкаго замка въ люстраціи 1552 года.

Замокъ Кремянецъ. За держанья пана Петра Семашка. Замокъ. Замкъ Кремянецкий мурованый, свирен воротный верхъ по влоки вробленъ.

Ушедши в городъ, направо, на стене мурованой городня: покрытье, обланокъ и хоженье по нихъ—робота села Каменицъкого, и Носовицъкого, и Мирогощъского, и Стуликовъского села пана Гневоша Еловицъкого, суди Кремянецъкого. Подле тои городня села Березского пана Денисковича, а села Вербое пана Анъдрея Куневъского. Подле тои городня Лосятинская а Лидуховъская земянъ Михна, а Богдана, а Гаска, а Винка, а Гневоша Лидуховъскихъ. Подле тое городня Рыдомъльская а Борщовъская панов Гостскихъ, Григоря Болъбасова а Ивана Петрикиевича. Подле тое городня

Библиотека "Руниверс"

Ростоцъкая, а Поречъцкая; а Гаринская пна Ивана Болъбаса сел. Подле тое городня Корниицъкая, а Жижниковская, а Тихомъльская, а Войниговъская, а Ольшанская пановъ Федора, а Кунаша, а Григоря Сенютина пановъ Корницъкихъ; тую городню одрало поветрее с одное стороны. Подле тои городня Кошълинская, а Подгайская, а Овнинская селъ князя Дмитрея Вишъневецъкого. Подле тое городня Леховецъкая а Миклашъская а Жемелинская Григоря Сенюты. Подле тое городня Студеницъкая князя Костентинова, а въ ней помосту нетъ. Городня Птичцкая князя Костянтинова жъ, тая содрана. Городня Дворецъкая Жославъского не накрыта и помосту нетъ. Городни две Костенецкая а Мокренецкие князя Костянтина не накрыты и помосту нетъ. Городня Туровъская зъ Суража а з Валевы сел князя Мучъчиных; помосту нетъ в ней. Тутъ вежа мурованая отъ места, объланкованье, с трема верхи, меживязи плита; покрывал ее Фальчевский Станиславъ накладомъ гдръскимъ, а перед тымъ хто бы ее робилъ, памети нетъ; бо тежъ и бискупъ Янушъ ее збудовал, а передъ тымъ ее не было. Отъ тое вежи городня села Стожсковъского, Анътоновъского и Ургоръского селъ князя Матфея Четвертенского; верхъ побитье дираво. Городня Турейская села Михайла Еловича, села Белокринского а Минковъского села Сака Минковъского и Белокрыницъкого. Городня Березецъкая, а Почаевъская а Савъчинская сел пана Ивана а пна Гораина Березецкихъ. Городня Андрушъская а Збашъковъская пна Санка Андрушъского а Михна Лосятинского. Городня Андрушъская жъ другого села его, а Страколовская, а Новоставъская Юхъна Тороканновъского, а села Каменского пана Северинова Ермолинского; тая городня содрана. Городня Бобровъская пна Григоря Толъмача а села Лудвищъского пана Пашука Лудвищъского; помосту нетъ. Городня Дедерковъская Занькова, а Сидорова, а Овъсяникова Дерколовъскихъ; помосту нетъ и покрытья. Городня Кутская Сатковъского а Лесковская пановъ Войничовъ Федора а Климентия; покрытья нетъ. Городня Шумъская Степана Ивановичъ Богушевича; городня не накрыта, ни всходу, а ни помосту нетъ; одно стена мур стоить 5

Библиотека "Руниверс"

сажонъ ее; селъ пна Ермолинского з Гулевъки, а з Семенова, а села Волъчковъцовъ пана Сенютина. Городня такъже не справлена села Терновъского а Булижинского князя Жославъского. Городни такъ же голые две безъ веръху и помосту Везовецкая, а Дедковъская, а Панковъская, а Шеплевъская селъ книгни Ильиное. Городня Таразская, и Залестцъкая, и Коморинская селъ князя Вишъневецъкого князя Дмитрея,—на то зознанье пна Цатино, а пна Иваша Березецкого передъ Потеемъ; было такъ же гола.

Городни 3 селъ королевъских Велейская, Лепесовъская, Дунаевъская, Шпиколовъская, Теневъская, а Колосовы з Рудки, з дворца с королева, а с Куликова; то королевая ее милость побивала накладомъ своимъ из скарбу ее милости. Городенъ 3: Кузминская а Красиловская князя Костянтинова а книгни Ильиное, с чотырма верхи, але вси не накрыты. Подле тыхъ городенъ вежа тутъ же у броны у воротное назад, которую зовуть черленая вежа; покрываютъ ее кузминцы а красиловцы; накрыта. Подле тое зася вежа воротъная.

Личъба вежъ и городенъ: вежъ две а брона третяя; а городенъ тридцать чотыри.

Потребуетъ тотъ замокъ вежи на угле горы, с которое можетъ боронити всеѣ шии тое, што передъ замъкомъ, над ровомъ; отъ тои шии, іако велика и долъга, нижей описано; якожъ князь Янушъ небожъчикъ, бискупъ, и фунъдаментъ на тую вежу выкопалъ и каменья тесаного наготовалъ. Того каменья сто каменей зложено подъ замокъ на одномъ местъце, а еще две частей его не звожено по горамъ отътуль, где его тесано.

Бронь замъковая. Делъ спижъныхъ на колахъ, добре окованыхъ, под одною формою и одного лета справованы, року нарож. Бож. 1530, всихъ 14; куля въ всихъ—якъ гусиное ейце.

А въдлужъ вси по 13 пядей и по три пальци. А под гербами литовъскими обема. А с тыхъ делъ чотыри не выполерованы. Форма до всихъ делъ одна. Куль до делъ железныхъ обливаныхъ свинцомъ 6 копъ.

Библиотека "Руниверс"

Гаковъницы. Гаковъницъ всихъ десятъ; форма до нихъ одна; пороховницъ 10; куль гаковъничъныхъ 54.

Ручъницы. Ручъницъ 33; форма до всихъ одна; пороховницъ ручничныхъ 29. Куль до нихъ пол одинадцаты копы.

Порохи. Пороху до делъ, до гаковъницъ, до ручъницъ содного до всее стрельбы 5 полубарилъковъ.

Салетра. Салетри може быти всее пять солянокъ.

Сера. Серы всее 8 солянокъ.

Свинецъ. Свинцу штука, што можеть ее члвкъ одинъ подняти, а другая меньшей тои.

Статки ку обороне. Уголья на порохъ две бочъки. Лопатъ железныхъ, што до вапна, 50 без одное; мотыкъ до мешанья вапна три; друковъ железныхъ до ламаня каменья 2; сверделъ 1 до гаковницъ; копысть железная, што снижу мешають; заступъ железный же; железа 100 шинъ.

Стрельба местъцкая. Гаковъницъ две; аркабузовъ 26; ручъницъ 17; пороху всего полътора каменя; серы полкаменя; свинцу камень; зброй 4 пляховых.

Узводъ. Узвод у броны, а у него ланцухи два.

Мостъ. Мостъ черезъ перекопъ до шии 44 сажъни, а въ ширину 3 сажни; шии тоее, што передъ местомъ, отъ куль лацнейший приступъ ку замъку могло бы быти, або зашанцованье делъ, тое шии вдолъжъ сто семъдесятъ 6 сажонъ, а въ ширину тое шии 4 сажъни, а инъде меншей; на тую шию одно оденъ уезздъ с конца.

Гора замъковая. На гору замъковую з долу до стены нигдѣ з лука дострелити не може.

Просторонность в замку. Удолъжъ замъку семъдесятъ и полъчеверта сажъня, а в ширину тридцать три сажъни.

Будоване в замъку. У броне коморка, где воротный мешъкаеть; ушедши у замокъ, на леве, подле броны светлица великая полшоста сажъня, скляныхъ оболонъ 5.

Библиотека "Руниверс"

Над броною светлочъка малая; в ней будоване деревеное, оболоны скляные 3, столъ и з скринею и з защепкою железомъ оправляные; двери в ней на завесохъ з нутренымъ замъкомъ; а ведле нее выходъ; над тою светлочъкою ковнатка малая кромъ оболонъ; а напротивъ ее светлочъка, с печъю и с коминомъ, кромъ оболонъ.

Еще вышъшей над тою светлочъкою естъ веръхъ брамы цеглою мурованый, а внутр тартицами футрованый.

Сходячи вже на долъ, перед великою светлицою, естъ коморка мурованая; в ней естъ оболона одна скляная, а двери на завесахъ и з защепъками и з замъкомъ нутренымъ. А выходячи с тое коморки естъ двери на завесахъ и з защепъкою до выходка. Межи тою коморою и великою светлицою естъ сѣн и коминъ мурованый, а въ нихъ двери на трехъ завесахъ и з замъкомъ нутренымъ и з защепкою. На долъ изшедши под тою жъ великою светлицою суть 3 подклеты; в нихъ двери на завесахъ и з защепъками.

При стене церковъка руская свтого Михайла; в ней образ светое Пречистое, а два образы светого Михайла, крижъ серебреный позолотистый и евангелие серебромъ оправъное, книга Пречого (sic), а шостоденецъ, уставъ, минея.

А подле церковъцы при муре никъчемна пушъкарня; а на противку ее естъ истебка малая, не вельми добрая; межи ними сенка драницами крыта.

Подле тое пекарни чистерня мурованая, праве ся наполы роспала; двери на завесохъ.

Подле тои чистерни турма; в нее двери на завесохъ; поперекъ естъ железа з двема замъки.

Кухъня с коминомъ мурованымъ; в ней естъ светлочъка з белою печъю, лавы, столъ, а двери на завесохъ и з двема засчепъками; у фортки ку месту двери на завесохъ, замокъ оденъ. Коморка кухарская; в ней двери на завесахъ и з защепкою; у кухонныхъ дверей естъ замокъ нутреный; звонокъ над кухнею. Кадей кухонъныхъ две, а третяя малая; бочокъ 5 а три бочъки, што

Библиотека "Руниверс"

в нихъ смола бывала. Подле тое кухъни естъ сажъ на куры при муру драницами побитые, двери и з защепкою.

Светлица на склепех ку месту з болонами, з лавами, и з столомъ, и з печью, з мисникомъ, з дверми на завесахъ, в ней все сполное. Перед тою жъ светлицою сени з мурованымъ коминомъ, з оболонами скляными, двои двери з нутрными замъками и завесами. Комната в тыхъ же сенехъ с коминомъ мурованымъ, и з двема оболонами скляными, и з выходомъ.

Наверху тыхъ избъ пречоныхъ и над склепы кганокъ естъ сходячи на долъ; при стороне естъ коморка сторожомъ; двери в ней на завесахъ. Под тою жъ склепъ естъ мурованый з двоими дверми деревяными, а с третими железными. Под тымъ же склепомъ другий склепъ, а з него две пивъницы; двери вси на завесахъ.

А светлочъка, тежъ и коморка и з сеньми, мешъкане на бук-грабю; пекарня великая полъпета сажъня; противъ пекарни светлица; и з светлицы коморка, а над кгмахомъ исъхованье а светлочъка тежъ малая и с коморою по полъчетверта сажъня.

Пушъкари. Пушъкари 2, здавъна оселые; Ганусъ немец а Матушъ полякъ, беруть на рокъ по 12 копъ и по 20 грошей; а третий пушкар местъский, дають на него плату з места 5 копъ грошей.

Колодяз. Колодяз почато копати, выкопано его 18 сажонъ, а еще его и четвертое части не выкопано.

Ровъ перед замъкомъ глубини 5 сажонъ.

Будованье перед замъкомъ. А перед замъкомъ будованье деревяное: светлица и з сеньми зо всимъ; а у тыле тое светлицы светлочъка, а бровар; в немъ котелъ у 6 ушатковъ и суд увесь; лазня деревяная а пивъница мурованая.

А под горою замъковою былъ дворецъ и еще стоить изба чорная а кухъня и стайня, и то все опалено.

Плитница. Печъ передъ замъкомъ вапняна, а въ цегельници печи 4; цегельница роскрадена за Герцыка.

Библиотека "Руниверс"

Челяд невольная замъковая. В замъку невольное челяди: рыкунья Едвига, а ее дети: Малъгорета, 11 ей летъ, Барбара девъка, 6 ей лет, детина Янъко 8 летъ, девъка Галена 20 летъ, Ганна девъка 17 летъ, Марушъка девъка 15 летъ, детина 19 летъ. Острогъ коло дворъца и ворота робить волость.

Пожитки замъковые. Вины, пересуд, вижованье, децкованье, блудяги водлуг статуту.

Повежъное. Отъ злодея повежъного 12 грошей, а отъ члвка не въ такомъ учинку грошей 3.

Куницы. Свадебънои куницы отъ девъки 12 грошей, а отъ вдовы пол копы, хотя бы с тое жъ волости вышла. Змирское куницы 12 грошей.

О доведане вестей. З росказанья королевое ее милости обобрано мужиковъ тяглыхъ 24 и въчинено ихъ слугами для посыланья и доведанья вестей и для ношенья листовъ гдежъ кольвекъ; а земъли потомужъ под ними, якъ и под иньшими мужиками волостными; а иншимъ земъли придано; имены сами, в которыхъ селахъ живуть, нижей стоять описаны.

Мыто. Млынъ дворца Кокоревъского две коле, а въ Дунаеве три кола мельчихъ, а четвертое ступъное, а въ Подлисцохъ 3 кола, а въ Сапановѣ 3 кола.

Меръки. А отъ кожъдого вару семая мерка солоду, а окромъ того отъ кожъдого вару по полъчетверта гроша, а отъ кажъдое ручъки меду сытечи грошъ 1.

Отъ воза купецъкого хтожъ кольвекъ едеть, будь чужоземец, будь свой, по два гроши, а отъ воза зъ солью по три гроши.

Корчмы. Корчма у Дунаеве отъ кожъдого вару по 30 грошей зыску; то все, якъ млыны верху писаные, такъ мерки солодовые, такъ што и отъ варовъ беруть, и мыто отъ возовъ, такъ тежъ и тую корчму запродано бываеть на годъ за триста копъ грошей.

А тепер войтъ Кремянецъкий отъ королевое ее милости к верной руце держить.

Библиотека "Руниверс"

Померное. Отъ збожъя всякого померного отъ мерки по пизю.

К тому еще и лазня местъская, на то войтъ привилей королевое ее милости в себе быти поведилъ на обое.

Коръчма горелчаная. Горелъка на замокъ; запродають на год за 80 копъ грошей.

Платъ з мещанъ. З мещанъ плату с кожъдого по 6 грошей, а хто лан держить по 12 грошей. Того всего платъ выходить с тыхъ мещанъ, которые не горели, 34 копы и 27 грошей, а которые погорели, тые на воли еще 6 летъ за даниною королелевое ее милости мають седети, а иньшие еще и не селилися.

Повиноватство волости всее. З волости всее с тяглыхъ людей приходить з дворища по 40 грошей литовъскихъ, овъса по 4 мерки тамошънихъ, то естъ по три солянки, а еще с кожъдого дворища по грошу тому, хто цыншъ носить до скарбу; а большей того жадное роботы, ани подачъки з нихъ нетъ.

А особливе с кожъдого члвка приходить отъ вепровъ и отъ барановъ двадцатое, якожъ и сего лета пришъло вепровъ 14 а барановъ 47.

В месте церквей 5: церковъ святого Спаса, свтое Пречистое, Въскресеня Христова, святого Николы, свтое Пятницы; а поповъ тежъ при нихъ 5.

Мещане. Мещане под марборъскимъ правомъ в месте и на передместью.

А росписаныхъ на десятки для обороны часу потребы на замъку и въ месте:

Десятковъ всихъ 31, а домовъ триста семъдесятъ 6, а которые под присудомъ замъковымъ. Люди Запотоцъкие и отъ Липовицы присуду замъкового 55 домовъ.

А жидовъ всихъ подъ присудомъ замъковымъ же домовъ 50 без дву.

Живъности хлеба на старосту тамошъпего, и на слуги замъковые, и на челядь невольную в замъку и по дворцомъ.

Библиотека "Руниверс"

У Кокорове плугъ, а в Вели плугъ дворные; тыми двема плуги по тымъ дворцомъ оруть.

А к тому мерки з млыновъ: з Цеценевъского з дву колъ, а въ Вели з дву колъ мельчихъ, а третего ступъного, з Рудки с одъного кола, а с Колосова з одногожъ кола; тые мерки на поживлене замъковое—6 колъ мельчихъ а ступъное семое.

Слуги путные. Дворецъ Кокоревъскій: в немъ слуги наймя Гневошъ, а Федоръ, а Павелъ.

В селе Дворецъ подъле Кокорева слуга путный именемъ Сенько Воронко. Подъ нимъ ставъ спустный, на которомь бы могъ быти и млынъ. Поведають, ижъ Герцыкъ ему далъ.

В Дунаеве наймя Грицъко Близковичъ а Иванъ; дымы два а служъба одъна конъная.

В Лепесовъце наймя Климъко а Степанъ Усатый, Семенъ Семеновичъ, Мартин Пашъковичъ, Янъ Войтъ а Кудинъ.

В Колосове именемъ Сенько Волошенинъ а Яцъко Чеховичъ.

В Пшиколосе наймя Ласко Ивановичъ.

В Жолобе наймя Грицко Преворавичъ, Васко Михъновичъ, Скука Овъдеевичъ, Мартинъ Мишъковичъ, Матей ляхъ.

В Молочъкове наймя Грицъко а Превор Василевъский, а Сенько Мельникъ.

А то бояре путные жъ, которые сели на Молочъкове на воли, еще и сами седять, наймя Василевъские; а под ними людей 10 члвка осело на воли.

Войтъ Белозорский Янко Тимовъский, а за нимъ 6 члвка осело на воли

Кокоревъ дворецъ, купля королевое ее милости. Дворецъ Кокоревъский, отъ замъку полътори мили; в немъ будоване: светлицы две и з сенми, кухъня, пивъница, пекарня, лазня.

Ставовъ чотыри. Оденъ вышъшей церкви; если бы его подънесено вышей, мелъ бы ся на полъ мили.

Библиотека "Руниверс"

На другомъ ставе, у самого дворца, суть два млыны: одинъ ступъный об одномъ коле, а другий о дву колехъ мельчие; гребля у того ставу лиха и низка.

Третий естъ ставъ за дворцомъ спустнымъ къ Дунаеву; гребля новая, высока, вдолъжъ сто сажонъ, нижъли на двохъ местъцохъ не занравълено, одно форостомъ закидано.

За тою жъ греблею к Дунаеву естъ четвертий ставъ спустный, который вже в мере стоить.

В томъ же Кокорове церковъ светого Николы с попомъ, а дворищъ в томъ селѣ 19, а дымовъ только жъ, огородникъ 1, а на воли седять пять дымовъ, тамъ же вси на одной речъце.

Челядъ невольная. В томъ же дворцы Кокоревъскомъ наймя Кгедрута жонъка, Анна девъка, дочъка ее, чотыри лета, Ягнешъка девъка 19 летъ, Барбара девъка 15 летъ, Зофия девъка 10 летъ, Петрашъ детина 16 летъ, Якубъ детина 12 летъ, Павелъ детина 11 летъ, а Павелъ старый, жона его Доца, а дети ихъ: Петръ 15 летъ, а Мартинъ 11 летъ, а детя малое 5, девъка полъ 4 лета.

Быдло. Воловъ 6, быковъ 3, коровъ 7, яловицъ 3, озимъковъ 6, телятъ двое, свиней 31, гусей 26, каплуновъ 6.

Село **Дворецъ** подле Кокорева жъ. В томъ селе дворищъ людей 19, а дымовъ 20, огородниковъ 5, а на воли седять 12.

Дворецъ Веля отъ замъку полтори мили.

Будоване в немъ: светлочъка и коморка и з сеньми, а пекарня с коморкою жъ.

Челядь невольная. Барбара девъка 14 летъ, Катерина девъка 15 летъ, Стась 19 летъ, Лукашъ 18 летъ, Григор 15 летъ, Симонъ 7 летъ.

Быдло. Воловъ 12, коровъ 11, телятъ 11, быковъ 6, летосних телятъ 11, гусей 16, свиней 38, поросятъ 17, курицъ 19, каплунъ 1.

Уже тому третий годъ, якъ пна Семашъка увязано, а дано ему с тыхъ веръху писаныхъ дворцовъ; с Кокорева а з Веля, отъ

Библиотека "Руниверс"

всихъ статъковъ дворныхъ приплодокъ на кожъдое лето; и он отъ трехъ летъ береть на себе, а с чимъ взялъ, только с тымъ же маеть то подати тому, кому гсдръская воля будеть дано.

Село Дунаевъ две мили отъ замъку. В томъ селе 2 млыны зъступные об одномъ коле, а другий млынъ о двухъ колехъ мельчихъ. Людей того села 11, дворищъ а дымовъ 14, огородниковъ 6, а на воли седять 16 дымовъ.

Село Рудка миля отъ замъку. В томъ селе ставъ ку живъности замъковой, але вже пустъ; дворищъ людей 14, а дымовъ 16, огородниковъ дымовъ 6, а на воли дымовъ 6 тамъ же седять.

Село Куликовъ две мили отъ замъку. В томъ селе дворищъ людей 2, а дымовъ дважъ, огородниковъ 4, а на воли седять дымовъ 7.

Село Сапановъ отъ замъку миля. В томъ селе ставъ естъ; на ставу млынъ о трехъ колехъ, одно ступъное, а две мельчих, а людей дворищъ 21, дымовъ 22, огородниковъ 10.

Село Пелесовка отъ замъку 5 миль. В томъ селе ставъ, а на ставу млынъ ступъный об одномъ коле, а мерки з него идуть на войта Белозорского за датою королевое ее милости; а людей в немъ 20 и полътретя дворища, дымовъ 27, а огородниковъ 24,

Село Сапановъка Малая. На воли садяться 9 дымовъ, а воли на десять летъ.

Село Колосова отъ замъку миля. В томъ селе ставокъ невеликий ку живъности замъковой, а дворищъ людей 8, дымовъ 10, а огородниковъ 8, а на воли седять 7 дымовъ.

Село Цеценевъцы отъ замъку две мили. А в немъ млынъ з двема кола спустные ку живъности замъковой; людей дворищъ 17, а дымовъ 31.

Село Спиколосы отъ замъку миля. В томъ селе дворищъ людей 18, а дымовъ 26, огородниковъ три дымы, а на воли седять 6 дымовъ.

Село Титильковъцы тамъ же; а в немъ ставокъ невеликий; людей дворищъ 9, а дымовъ 19, огородниковъ 5.

Библиотека "Руниверс"

Село Жолобъ полъ мили отъ замъку. В немъ людей дворищъ 16, а дымовъ 16, а на воли седятъ дымы 3.

Село Вороновицкое 7 миль отъ замъку. В томъ селе на воли седит чловковъ дымовъ 25.

Село Илькговцы 7 миль отъ замъку. В немъ дымовъ 4 на воли седятъ.

Село Белозорка в семи миль отъ замъку; на воли седятъ дымовъ тридцать три.

Село Осники в семи миль. На воли седятъ дымовъ двадцать семъ.

Село Млыновъцы полъ мили отъ замъку. В томъ селе два дворища, а дымовъ дважъ, а пустыхъ 6, за тые два годы розышлися прочъ.

Село Плешовъка полътори мили отъ замъку. В томъ селе дымовъ 31, воля на два годы, огородникъ 1; еще маютъ седети полътора года и, выседѣлши, маютъ ся еще зъ старостою умавъляти.

Село Горинка две мили отъ замъку. В томъ селе на воли седятъ дымовъ 30, а огородники 2; тое село королевая се милость отъдала войту кремянецъкому Скуйбеде; другий год воля посазоно, а еще 6 летъ воли.

Село Подлещи две мили отъ замъку. В томъ селе два млыны на гатехъ, оденъ ступъный, а другий мельчій. Людей дворицъ 29, а дымовъ толькожъ; тые подлещане винни на вси млыны, колько естъ в замъку млыновъ, камене давати с потребу; а тые млыны у своемъ селе гатьми поправъляютъ весполокъ с передмещаны Кремянецъкими и з людми села Жолобовъского.

Расъходъ пнзей на замъку, што платитъ королевая ее милость с тыхъже доходовъ и волостныхъ и мсстъскихъ: старосте тамошънему пну Семашъку сто копъ грошей год в год и ктому тежъ и вся челядь замъковая невольная едятъ с ключа и з старостою весполокъ. Плебану тамошънему 20 копъ грошей; буркграбе, который

Библиотека "Руниверс"

уставичне на замъку мешкаеть, Миколай Колачъковъский, и ключи отъ воротъ мають, 17 копъ грошей.

Пушъкаромъ двомъ 24 копе и 40 грошей; тесли уставичъному замъковому 10 копъ грошей; воротному 3 копы грошей; ключънику 3 копе грошей; замъковому кухару 3 копы грошей; пекару 3 копы грошей; двомъ ключъникомъ 6 копъ; сторожомъ двомъ, што дрова рубають, 6 копъ грошей; а двема возницамъ, што дрова и воду возять, 6 копъ грошей; ковалю уставичъному замъковому 5 копъ грошей.

Литовская Метрика, кн. Переписей, А. № 6/78, л. 143.

IX.

Подтвержденіе кор. Сигизмундомъ III, 1589 г., апр. 10, слѣдующихъ актовъ объ опредѣленіи границъ города Кременца и сосѣднихъ владѣльцевъ: 1) межеваго акта, даннаго старостою Кременецкимъ Стан. Фальчевскимъ, 1539 г. окт. 10, 2) грамоты королевы Боны, 1556 г., янв. 11; 3) грамоты Никол. Андр. Збаражскаго, старосты Кременецкаго, 1561 г. янв. 8 и 4) грамоты Андрея Ивановича, королевскаго дьяка, 1563 г. января 28.

Do urzędu y xiąg ninieyszych radzieckich miasta jego kr. mosci przyszedłszy osobiscie, szlachetny Piotr Wakulczycki, radny y plenipotent miasta tego, podał do xiąg tych że extrakt dekretow y przywileiow, praw granicznych całosci gruntow miasta tego tyczących się, z sąsiedzkiemi dobrami graniczących, autentycznie z xiąg kancellaryi metryki koronney y pod pieczęcią wielką koronną wyięty, ręką j. w. kanclerza wielkiego koronnego y wielmożnego metrykanta koronnego podpisany, w niczym nie podeyrzany, prosząc, aby pomieniony extrakt praw granicznych w też xięgi sposobem oblaty był wpisany; do ktorego żądania, urząd ninieyszy, słusznie przychiłiwszy się, tenże extrakt praw granicznych w też xięgi wpisać zadeklarował; ktory słowo od słowa przepisuiąc, treść onego następuiąca: Stanisław Awgust,

Библиотека "Руниверс"

z Bożey łaski krol Polski, wielki xiąże Litewski, Ruski, Pruski, Mazowiecki, Żmudzki, Kijowski, Wołynski, Podolski, Podlaski, Inflantski, Smolenski, Siewierski y Czerniechowski. Oznaymuiemy ninieyszym listem naszym wszem wobec y każdemu z osobna, komu o tym wiedzieć należy, iż znayduie się w archiwum koronnym xięga, ruskim y polskim ięzykiem pisana, zamykaiąca w sobie dekreta, przywileie, konfirmacye, darowizny y inne, litt. T. oznaczona, y w niey sub folio 19 znayduię się potwierdzenie prawa na dobra niżey wyrażone, ktorego następuiące brzmienie: Zygimont Treti, et c. Oznaymuiem tym naszym listom wsim pospolite y kożdomu z osobna, komukolwek to wedaty należyt: gdy nam pokazano czerez pewnych panow rad y uradnikow naszych jmenem szlachetnych Fedora a Iwana Łudwiskich, zemian naszych zemli Wołynskoie powetu Kremianeckoho, y pry nem pewnych osob z ich peczatmi na rozhraniczenie jmienia tych Łodwiszczkich otczyznoho y dydyznoho Łodwiszcz od mesta naszoho Kremianca y seł naszych Kremianeckich: Ceceniewec y Wielii, y na to list potwerzenie korolowoie jeie miłosty Bony; list nieboszczyka kniazia Mikołaja Zbarazkoho, starosty Kremianeckoho, kotory, za rozkazaniem korola ieho miłosty Zygimonta Awhusta, spolne z nieboszczykom Iwanom Wołowiczem, tyiesz Łodwiszcza od pomenenoho sela naszoho Welii ohraniczył; lyst neboszczyka Iwana Wołowicza w toież słowo y pod toiuż datoiu; pokazano też list Andreja Iwanowicza, pisara naszoho welikoho kniaztwa Litewskoho, gdy, sprawuiuczy pomeru wołocznoju, w miste y wołosti Kremeneckoy kotorye gruntu toho jmenia Łudwiskoho w pomeru zabrał y otmenu gruntami naszemi dał, czoho dey oni po otcu swoiem Pawle y teper w spokoynom derżaniu y używaniu sut; y proszono nas, abychmo im tyie hranicy y grunt, otmenoiu danyie, naszym listom potwerdyli; kotorych listow my, ohledawszy y wysłuchawszy, a widiaczy byti całyie, peczatmi napełnenyie, roskazali iesmo tyie listy od słowa do słowa w ses nasz list wpisati, y tak sia w sobie maiut: Bona, Bożoiu miłostiu korolowaia Polska, naywyzsza knehyni Litowska, Ruska, Pruska, Zomoitska, Mazowecka, y innych. Oznaymuiem sim naszym listom,

Библиотека "Руниверс"

konu budet potreba toho wedati, szto powedył pered nami zemianin Kremianecki Paszko Ludwicki o tom, sztoż dey on perwo seho, maiuczy krywdy od meszczan naszych Kremianeckich w tom, iż oni, czerez hranicy jego zweczystyie perechodyaczy, w dubrowach, polach y senożatech jeho własnych jemu szkodu y krywdu welikuiu delywali; żałował był o tom na nich staroste naszomu bywszomu Kremianeckomu panu Stanisławu Falczewskomu, sztoż tot starosta nasz tamoszni pan Stanisław Falczewski, za żałoboiu ieho, tam na tyie zemli wyiezdżał y, obaczywszy hranicy ieho zweczystyie, meszczanom Kremianeckim w zemlu ieho perechodyty czerez hranicy nekazał, y opiat znowu tyie hranicy, obiechawszy, otnowił y w liste swoiem opisał, na sztosz iemu y list swoy dał, kotory on pered nami pokładał y bił nam czołom, abychmo na to iemu list nasz dali y to iemu listom naszym potwerdili. A tak my, toho listu Falczewskoho ohledawszy y z nieho dobre wyrozumewszy, słowo od słowa w ses list nasz wpisati iesmo rozkazali; kotory to tak sia w sobie maiet: Ia, Stanisław Falczewski, starosta Kremianecki, a pry mne na tot czas byli zemianie hospodarskije: pan Iwaszko Deniszkowicz, a pan Iacko Żabokrycki, a pan Hrycko Tołmaczowicz; żałował nam pan Paszko Ludwiski y powidił krywdy y szkody sobe w zemlach, w dubrowach, w senożatech od meszczan mesta Kremianeckoho y też od ludey jmieniey krolowey jeie miłosti Cecenewa y Wilii, iż dey ony czerez hranicy jeho zweczystyie w zemlu jeho Ludwickuju wchody maiut y dubrowy spustoszat y senożaty kosiat; y prosił nas, abychmo na tyie zemli wyiechali, y hranicy jeho zweczystyie osmotreli, y kopce a znamia w derewie wodle starodawnych hrany poprawili, y w zemlu jeho, iako meszczanom, tak y ludem wołosnym, czerez hranycy y kopcy wstupowati ne kazali; hdeż iesmo na zemlu Łodwiszczezkuju wyieżdzali y hranyccju po uroczyszczach od imienia Ludwiszcz iezdyli, na perwey poczon hran od Warszawskoie doliny, hde sia zniała hran Borkowskaja y Cecenewskaja; poczawszy od tych hraney wałom do Welikoie Mohiły, kotoraja stoit wodle wału od Cecenewec a od Mohiły, prosto czereż dubrowy y pola, od zemli Wiliiskoie aż do

Библиотека "Руниверс"

hrany meszczanskoie, do Trytrubskoie doliny; od Trytrubskoie doliny aż do Trochtrub; od Trochtrub prosto czerez dubrowu y pola aż do hranycy y kniazia Wasila Czetwertynskoho jmenia jeho Tylauki, hde hran od zamku Kremianeckoho y Tylauki y od jmenia jeho Ludwiszcz; hdeż pan Iwaszko Deniszkowicz, buduczy pan toho jmenia Welii, to wyznał y z inszemi postronnemi szlachtami, iż tyie iest hrany od jmenia Ludwiszcz zwieczystyia. My też, baczaczy, wodle tych dawnych znakow y wodle wyznania tych zemian hospodarskich, pry tych hranycach jeho iesmo zostawili y kopcy y znaki w derewach po tym mesciom, iako w liste opisano iest, poczyniti kazali, y ne maiut iako meszczanie, tak y lude wołostnyie, czerez tyie hrany w zemlu jeho wstupowati; y na to iesmo jemu dali ses nasz list pod naszemi peczatmi. Pisan w Kremiancy, pod lit Bożoho narożenia tysecza piatsot trytcat dewiatoho, mesiacia octobra desiaty den, jndykta treteho A tak my, z łaski naszoie, na czołobitie toho zemianina Kremianeckoho Paszka Lodwiszskoho y od pana Stanisława Falczewskoho, iż tak było czerez list jeho, do nas za tym Ludwiskim pisany, sprawu maiuczy, to iesmo udelali y tych hranicy po wroczyszczach tych wsich, iako w liste starosty naszoho pana Stanisława Falczewskoho opisano iest, jemu iesmo potwerdili y sim listom naszym potwerżaiem, maiet on jmenia swoiho po tych hranicach, iako w liste werchu opisano y wyobrażono iest, spokoyne derżati y jeho używati po tomu, iak jeho do seho czasu derżał y używał, y na to iesmo jemu dati kazali ses nasz list z naszemi peczatmi. Pisan w Warszawe, lita Bożeho narożenia tysecza piatsot piatdesiat szostoho, mesiaca henwara perwohonadcat dnia. Ian Makowecki. Ia, Mikołay Andreiewicz Zbaraski, starosta Kremianecki, wyznawaju to, szto hospodar korol jeho miłost raczył roskazati czerez pisanie swoie listu swoiho hospodarskoho, abych ia, pospoł z dworeninom jeho miłosti hospodarskim panom Iwanom Wołowiczom, wsi hranicy seł, do zamku Kremianeckoho prysłuchaiuczych, obiechał, znaki y uroczyszcza na regestr spisawszy, do skarbu hospodarskoho otosłał. A tak my, meży inszymi seły hospodarskimi, seło Wileyskoie y Ceceniowcy od zemenina hospo-

Библиотека "Руниверс"

darskoho pana Pawła Ludwiskoho hranicy im od imienia iego Ludwiszcz czyneny czerez starostu bywszoho Kremianeckoho pana Stanisława Falczewskoho; poczynaiet sia napered od dwoch kopcow, kotoryie stoiat nad dolynoiu Kołybanskoiu, po lewoy storone zemli pana Łosiatynskoho, Baszkoweckaja, a po prawey storonė zamkowaja y meskaja dubrowa; y od tych kopcow, derzacy zemliu Ludwiskuiu po lewoy ruce, czerez dybrowu y pola do duba, w kotorom hran y poias, od toho duba do kopca, y doroha, kotoraia w hrest idet z Kremianca do Ludowiszcz; od toho kopca do duba, kotory stoit werchu dolyny Trytrubskoie, do duba, w kotorom biły hrani, kotoroho dey nowo porubali poddanyie hospodarskyie z Weli; od toho duba porubanoho nepodaleku kopec, od toho kopca konczytsia hran Ludwiskomu z meszczany, a poczynaietsia tomuż Ludwiskomu z poddanemi Wileyskimi y Cecenewskimi, od toho kopca na horu y niedoiezdzaiutszy hory kopec; od toho kopca prosto y ne podaleko w dube hran; od toho duba nepodaleko dolyny kopec; od tohoż kopca nad toiuż dolinkoju w dube hran; od toho duba, czerez tuiu dolinku do kopca; od toho kopca, yziezdzaiutszy na horu, w dube hran; od toho duba ne podaleko kopec koło duba osypan y w tym dube hran; od toho kopca y duba kopec y pen dubowy, w kotorym pne menił byti hran wyrubana; od toho kopca y pnia w dube poias y hran y podle toho duba kopec; od toho duba y kopca, pereichawszy dorohu Welczyskuiu, y wpodle toie dorohy kopec; od toho kopca y dorohy nad dolinoju w dube hran; od toho duba na uboczy kopec około duba osypan, od toho kopca y duba do Aniny mohiły, kotoraja stoit podle wału, y tym wałom k dorozie, kotoraja idet z Cecenewec do Ludwiszcz, podle toie dorohy na tom wału kopec; od toho kopca tymże wałom, y na tom wale nepodaleku doliny Warszawskoie w dube hran y poias; od duba na toiuż dolinoju Warszawskoju nepodaleku peń dubowy, toho dey bura złomiła; w tom pnie hran; od toho pnia na tomże wale, nad toju dolinoju dub, w kotorym hran, a od toho duba na dolinu Warszawskuju, na kotoroy dolinie ostatni kopec, y tut sia skonczyła zemla Ludwiskoho, a poczynała sia zemla pana Tołoma-

Библиотека "Руниверс"

czowa Borkowskaia z poddanemi hospodarskimi seła Ceceniowec; iakoż, podpieraiuczy onych hranic swoich, pokazał pan Ludwiski list roziezdny pana Falczewskoho, starosty Kremianeckoho, y druhij nebosczycy krolewoie jeie miłosty y wielikoje kniahyni Bony, kotorym jeie krolewskaia miłosc raczyła ony roziezd pana Fałczewskoho, starosty Kremianeckoho, potwerdyti y z łaski swoje przy onych hranicach, od ńeho poczynenych, Ładwiskoho zostawiti. My, obiezdywszy onyie hranycy jeho y whlanuwszy onyie listy, tak krolewoie jeie miłosti, iako y Falczewskoho, y poddanym jesmo korolewskim rozkazali, aby ony czerez tyie hrany y znaki pewnyie w zemlu pana Ludwiskoho ne perechodyli y szkody jmeniu jeho nie czynili; y na to iesmy panu Pawłu Ludwiskomu dał ses moy list roziezdny z moimi peczatmi. Pisan w Kremiancu, lita Bożeho (narożenia) tysecza piatsot szestdesiat perwoho, miesiaca henwara osmoho dnia. Ia, Andrey Jwanowicz, diak jeho kr. mc. wyznawam tym moim kwitom, iż, sprawujuczy pomeru, za rozkazaniem jeho korolewskoie miłosti w meste y wołosti Kremianeckoy, wzialismy pomeroiu ku grontu jeho korolewskoie miłosti seła hospodarskoho Nyżneje Weli zemli, ku tym zemlom zporucz prylehłyie, zemenina hospodarskoho Pawła Ładwiskoho od imienia ieho Ładwiszcz, na perwom meste, do pola skraynoho obrubu tegoż seła Nyżnye Weliy, koncem do zemli seła hospodarskoho Wier (?) Niżneje Weli, a bokom do steny tylnoie toho obrubu y ku ieho zemli Ludwiskoie, a druhim końcem y bokom do tohoż seła Niżneje Weli dubrowy, na prorobok hodnoie, wołoka odna morgow dwadcat osm gruntu dobroho; na druhom mestcy, koncom do zemli seła hospodarskoho Cecenoweckoho, bokom do steny tylnoie obrubu Nyżneje Weli y do jego zemli Ludwickoie, a druhym koncom y bokom do zemli toież Niżneje Welij pola y dubrowy, na prorobok hodnoie, wołoka odna morgow czeternadcat; toie wseie zemli jeho, w pomeru wziatoie, wołoki try, morgow dwadcat; a za to odmenoiu dano iemu gruntu hospodarskoho seła Niżneje Welij za stenoju tylnoju, koncom y bokom do ieho zemli Ludwickoie, a drugim koncom do zastenku Cecenewskoho y bokom druhim do steny tylnoie obrubu tohoż seła Niż-

Библиотека "Руниверс"

neje Weli, pola onemoho morgow piat; gruntu seredneho, na druhom mestcy, pry obrube mestckom senożatnom, koncem do rohu steny tylnoie, obrubu toież Niżneye Welij y do dubrowy, tomuż sełu na wyhon zostawlenoie, y bokom druhim do obrubu pry Łozkach Iabłonych mestckoho senożatnoho, do steny tylnoie dubrowy, na prorobok hodnoie wołoki dwie, morgow dwadcat piat; na tretim mestcy, pry dubrowe Cecenewеckoy, na wyhon tomu sełu zostanowlenoie, koncom y bokom do toież dubrowy, a druhim koncom y bokom dotoież dubrowy, a druhim koncom do seliszcza Warszawki, y bokom druhim do zemli ieho starodawnoie Łudwiskoie dubrowy na prorobok hodnoie morgow dwadcat sem gruntu seredneho; a iż w neho lepszyi grunt robleny wziato, niżli jemu oddano, dla toho w toy odmene naddanoie iemu morgow piatnadcat gruntu seredneho; y na to daly jesmy jemu ses moy kwit z moieiu peczatiu. Pisan w Kremiancy, lita Bożoho narożenia tysecza piatsot szestdesiat treteho, miesiaca henwara dwatcat osmoho dnia. A tak my, prychilaiuczysia do konfirmacyi pospolitoie hołownoie, na szczasliwoy koronacyi naszoy w Krakowe uczynenoie, y uważaiuczy prozbu od pzereczonych zemian naszych Łudwiskich, słuszne uczynenuju a nam ku wypełneniu należnuju, wyszey opisanoie prawo na hranicy y na grunty, w odmene do imenia ich Ludwiszcz danyie, y wsi reczy y artykuły w tych listach opisanyie, zwłaszcza, iesli toho byli y sut w spokoynom derżaniu y używaniu y nie iest to prociw prawu, potwerżaiem y umacniaiem tym listom naszym, zostawuiuczy ich pry tych hranicach y gruntach, odmienoiu danych, podług prawa listow ich, a dla lepszoie wery y umocnenia do toho listu peczat naszu koronnuju prytysnuti iesmo roskazali. Dan w Warszawe na soyme walnom koronnom, dnia desiatoho miesiaca aprila roku od narożenia Iezus Chrystowa tyszcza piatsot osmdesiat dewiatoho, a koronowania naszoho roku wtoroho. Sigismundus rex. Łauryn Piasoczynski, m. propria. Za sprawą y prełożeniem wielebnego j. mci xiędza Woyciecha Baranowskiego, podkanclerzego koronnego. Ktore to potwierdzenie, tak iako się w pomienioney xiędze znayduie, my onoż, od słowa do słowa wypisac y stronie portzebuiącey autenty-

Библиотека "Руниверс"

cznie wydac roskazalismy, na co, dla lepszey wiary, pieczęc koronna iest przycisniona. Dan w Warszawie dnia dwudziestego czwartego miesiąca maja roku 1776, panowania naczego XII roku. Jan Borch, podkanclerzy koronny m. pria. Mieysce pieczęci mnieyszey koronney, na massie wycisniętey pod nadłożonym papirem, za sprawą y przełożeniem jasnie wielmożnego j. mc. pana Jana na Warklanach y Prelach hrabi Borcha, podkanclerzego koronnego, Człuchowskiego etc. starosty. Antoni Rogalski, metrykant koronny j. kr. mc., sekretarz, m. pria. Potwierdzenia prawa Ludwiskich w woiewodztwie Wołynskim na dobra służące. Po ktorego to extraktu praw granicznych z Ludwiszczami, autentycznie wyiętego, w xięgi ninieysze wpisaniu, tenże extrakt rzeczony offerent nazad do siebie odebrał y z odebranego urząd swoy y jego kancellaryą zakwitował, iakoz y ninie kwituie.

Кн. Кіев. Цент. Арх. № 1985, л. 296 на об.

X.

Люстрація Кременца 1563 года.

Miasto Krzemieniec, anno 1563.

Rynek pod zamkiem na dole, między gory. Ktorego placu rynkowego wymierzono iest morg 1 i prętow 9. Posrzod rynku kramnice miesckie: pierwsza piereia tych kramnic przodkiem do zamku, a tyłem do domow rynkowych gurney strony; na tey stronie wszystkich kramow 24. Druga strona kramnic przodem do tychże kramnic a tyłem ku trzeciey stronie srzedniey; na tey stronie wszystkich kramow 24. Trzecia strona tych kramnic przodem do zamku, a tyłem ku drugiey pierszej; na tey stronie kramow 11. Czwarta strona tych kramnic przodem ku trzeciey stronie srzedniey, a tyłem do zamku; na tey stronie kramow 11. Tych wszystkich kramnic mieyscich 70. Podle kramnic ratusz.

Domy rynkowe. *Pierwsza strona rynkowa* poczyna się od ulicy Gorney: Matys Chrzyskowski placu prętow $2^1/_2$; Czech zięc

Библиотека "Руниверс"

Piecierblumow, 2½; Matys Chrzyskowski 2½; Fiedor Usica 3; Piotr Blum 3½; Woyciech Gamrat 4½.

Druga strona rynku: Plebanskiego przy kosciele placu prentow 8 (wolny); Michayłowey Skubedziney 4½; teyże Michayłowey 4½; Paweł Statko 4.

Trzecia strona rynku: Michayłowey Skubedziney placu prętow 5; Macko Koliba 2½; Lurenc złotnik 2½; Jan Mazur 2½; Michayłowey Skubedziney 2½; Płatnirka wdowa 2½; Sebestyan Tasznik 2½.

Czwarta strona rynku: Matys puszkarz placu prętow 2 (wolne); Jurkowa wdowa 2; Stas przychoży 2; Sienko Lichopiek 2; Ostapko Olchimowicz 2; Piotr Kolczyniec 2; Fiedor mytnik 2; Stephan Suchonos 2; Siemon Kolczyniec 2; Iarmoła Kuznieczyc 2.

Summa prętow sielidzbnych pod tymi domy prętow 79½. Płacąc s kożdego pręta, według ustawy j. kr. mc., pieniędzy po półosma, uczyni groszy 52¼, okrom dwu placow, plebanskiego przy kosciele a puszkarskiego, od płacenia wolnych.

Ulica Gurna. *Pierwsza strona* tey ulicy, idąc z rynku do parkanu, po prawie: Lecyk prsychoży placu prętow 1; Klimko Niemiec 1; Jan pisarz 2; Michno Chluboczanin 1½; Wasko tokarz 1½; Charyna reznik 1½; Iwan Dudka 1½; Chrycko bednarz 1½; Kondrat ciesla 1½; Jan Lach 1½; Piotr Rabuszka 1½; Iwan Maszkow 1½; Liegeza rayca 2; Sarka żydowka 1½; Chrycko Kuczewicz 1½; Sidor Lencewicz 1½; — [1]) 3; Cholcman przychoży 1½; Żyd lekarz 1½.

Druga strona tey ulicy, idąc z rynku, po lewie: Chryn Połumirko placu prętow 1½; Bohdan ławnik 1½; Ostapko Onackowicz 1½; Andrey Pikalicz 1½; Sozon przychoży 2; Sarka żyduwka 1½; Charasym kusznirz 1½; Łukasz pisarz 1½; Chodor przychoży 1½; Iwan Dudka 1½; Pop Hałacinski 1½; Onoszko dziesiętnik 1½; Iwan Wołodymerow 1½; Fiedzko Miskowicz 1½; Moysiey Onackowicz 1½; Iwan

[1]) Чертой означаются ниже усадьбы, владѣльцы которыхъ не названы въ люстраціи.

Библиотека "Руниверс"

Mantowicz 1½; Miklasz lantwoyt 1½; Andrey przychoży 1½; Sarka żyduwka 1½; Daniło kusznir 2; Jurko Piotrowicz 3; Jakow Turczyn 2; Isaczko żyd 2; Szmoyło Moszejowicz 2½; Bartko przychoży 2; Dawid żyd 2½; Iwan przychoży 1½; Jusko żyd 1½; Sienko przychoży 1½; Ochrym przychoży 1; Woyciech Wołowicz 1½; Osacko przychoży 4½.

Summa gruntow sielidzbnych pod tymi domy wymierzonych 86; Płacąc s kożdego pręta, wedle ustawy j. kr. mci, po pięci pieniędzy, uczyni groszy 43.

Ulica Srzednia. *Pierwsza sciana* tey ulicy, idąc z rynku do parkanu, po prawey ręce: Staszko kowal placu prętow 2; Kondrat z Horynki 2; — 3; Andrey reznik 1½; Fiedor Droniewicz 1¾; Misko piekarz 1½; Juchno reznik 1¾; Liemiec kramarz 1¾; Mimiec przychoży 1¾; Michayło kozak 1¾; Fiedziec Wierszyło 1¾; Anton przychoży 1¾; Heliasz Żukowicz „ ; Żukowa wdowa 2; Liezier żyd 1¾; Saczko żyd 1½; Kalmien żyd 3½; Skolnego placu 2; Lieber żyd 1¾; — 1¾; — 1½; Gitla wdowa 1½; Awrusz żyd 1½; Owosia Szypryn 1½; Chackim żyd 1; Isaczko żyd 1¾; — 1½.

Druga strona tey ulicy, iadąc z rynku do parkanu, po lewey ręce: Masko przychoży placu prętow 1½; Dawid przychoży 1½; Macko przychoży 1½; Mitko przychoży 1½; Misko przychoży 1½; Fiedzko przychoży 1½; Iwaszko przychoży 1¼; Abram żyd 1¼; — 2; Mikita przychoży 1½; kozak przychoży 1½; Sarka żydowka 1½; Iwaszko przychoży 1½; Kumiec kusznirz 3; Andrey Baryłowski 3¼; Michał krawiec 2½; Piesach żyd 1½; Jakim dziesiętnik 1½; Abram żyd 1½; Owotia żyd 1½; Izrael żyd 4; Misan żyd 1¼; szkolnego 1¼; Zylin żyd 1¼; Ebreel żyd 2¾; Marko Sarkowicz żyd 2¼; doktor żyd 4½; Liew Isakowicz 1¼; Osaczko Turczyn 2; Micko Hołowacz 4; szpital zydowski 2; Witoszyn żyd 1¼; Jusko szkolnik 1¼.

Summa sielidzbnych pod tymi domy prętow 111¾. Płacąc od kożdego pręta, wedlie ustawy j. kr. mci, po pieniędzy pięci, czyni groszy 55 g. 13¾ p.

Библиотека "Руниверс"

Ulica Żydowska. *Pierwszą stroną* tey ulicy, idąc z rynku do parkanu, po prawey ręce: Plebanie przy kosciele placu prętow 1½ (wolne); Jozef kowal 1½; Biliecki 3½; Osinski mytnik 2¼; Pop Mikolski 2¼ (wolne); — 1¾; Jlie wdowa 1¾; Misko krawiec 1¾; Ostrożanka wdowa 2; cerkownego 3 (wolne); szpitalu ruskiego 1; Woyciech przychoży 3½; Tatiana wdowa 1½; Todrys żyd 1; Lewusz żyd 1½; Awrusz żyd 1¼; Iliasz żyd 1¼; Szczęsny żyd 1½; Izrael żyd 1½; Chaim żyd 1½; Moysey Moszey Baciewicz 1¾; Piesny żyd 3; Filip przychoży 3; Moszey Baciewicz 1¾; Izrael Kapłanowicz 3; Jakub żyd 3; Wolczek żyd 3; Dawid Koczan 3; Jakub Dawidowicz 2½; Mydla wdowa 2½; Chaym Abramowicz 2½; — 2½; Achron Turczyn 1¾; Jenta żydowka 1½; Chaym żyd 2½; Smuyło Leyzorowicz 3.

Druga strona teyże ulicy, idąc z rynku do parkanu, po lewey ręce: Peter Blum placu prętow 1½; Cisko krawiec 1½; Piotr Puszkarz 3 (wolne); Gamratowa 3; Sarka żydowka 1¼; szwiec Szakolnik 2; Misko reznik 2; Gnoinska wdowa 2; Jusko bakałarz 2; Łukasz pisarz 2; Łukian korczmar 2; Beyła doktorka 2; Bley żyd 2; Chrycko Pokaziekowicz 2; Pinczuk żyd 2; Hrycko Pokaziekowicz 2; Proc kupiec 2¼; Zysla żyd 3¼; Smuyło mytnik 3; Peysa żyd 1½; Feodor proskurnik 1½; Misko kusznir 1¾; Jekaliec żyd 2; Strożak żyd 2; Gniewosz Ledochowski ziemianin 2; Abram żyd 1¼; Maior żyd 1½; Smuyło doktor 1½; Tołba żyduwka 3; pusty 3; Krimsky 1½; — 1½; — 1½; Doktor żyd 1½; Lesyk przychoży 2.

Summa siedzibnych pod tymi domy prętow 144¼. Płaty s kożdego pręta, wedle ustawy j. kr. mci, po pieniędzy pięci, czyni groszy, okrom cztyrech placow: koscielnego, cerkiewnego, popowskiego a puszkarskiego y piątego szpitalnego, ktore od płacenia wolne.

Ulica Woskresienska. *Pierwsza strona* tey ulicy, ydąc z rynku do parkanu, po prawey ręce. Ogrody: Maxym Kozyra placu prętow 4; Połuian Trochym 2; Stefan Baiewicz 2; Marcin Dibleym 5; LewTocholewsky 4; Jarocki 3½; pop Olifer **2;** Mychno Demkowicz 2; Wasko Dyakowicz 5; pop Hapon 2½; Wasko Dyakowicz 3;

Библиотека "Руниверс"

Andrey przychoży 2; pop Woskrzesenski Olifer 4 (wolne); Iwan Cholad 2; Jusko Leduchowski 2; Woyciech Liegedza 2; Trocyk Siedlar 2; Wasko Bałamut 2½; Wasylia Leszczynskiego 2; Lewi żyd 2; Bogdan żyd 2; Marko żyd 2; Szmuyło żyd 2; Matwij swiec 1½.

Druga strona teyże ulicy, idąc z rynku do parkanu, po lewey ręce. Ogrody: — placu prętow 2; Jerwaszko strzelnik 2; Strzycharka wdowa 2; Ostrożanka 2; — 1½; Iacko przychoży 1¾; Rubin żyd 2; Stasko wdowiec 1½; — 1¼; — 1¼; Szczęsny żyd 1; Paweł Skrzypka 1; szwiec przychoży 1; przychoży 1½; Maxym przychoży 1½; switelnik 1½.

Summa prętow siedzibnych pod tymi domy, to czyni 87¾. Płata s kożdego prenta, według ustawy j. kr. mc., po pieniędzy pięci, to czyni groszy 41, 17¾ pieniędzy, okrom jednego placu na cerkiew Zmartwychwstania Chrystusowego wolni. Ogrodnych prętow 13½, płaconc z kożdego pręta j. kr. mci po pułtrzecia pieniądza, to uczyni 3 gr. 3¾ p.

Ulica Żołowowska. *Pierwsza strona* teyże ulicy, idąc z rynku do parkanu, po prawey ręce: Fabian zołotnik placu prętow 4; Chrycko reznik 2½; Fesko przychoży 1¼; Stasko piwowar 1¼; Kiryło stadnik 2; Jacko Pobiwayło 2; Chacko rybołow 5½; Misko Filipowicz 2; Kondrat Szebunka 2; Ławrynowa wdowa 2½; Szaszko Suchonosowicz 2½; Paszko przychoży 2½; Andrey Bobowski 2½; Błażko przychoży 2½; Panas przychoży 2½; Macko Słuchta 2½; Woyciech Turczynowicz 2½; — 2½; Iwan Turczyn 3; Sawka Przenurski 2½; —3; Ciszko Chrytowicz 2½; Piotr Siedkarz 2; Lucyk Chryniewicz 2½; Suprun Chryckiewicz 2; Demytr przychoży 1½; Chorain przychoży 2.

Druga strona teyże ulicy, idąc z rynku do parkanu, po lewey ręce: Illasz oleynik placu prętow 1½; Marcin dziesiętnik 1½; Misko ganczar 1½; Juchno Lichowid 1½; Łuczniczka wdowa 1½; Wochna wdowa 1½; Tomilic stadnik 2; Wasko Spikołowski 2½; Lichopiek 1¼; Wasko szwiec 1½; Iwan Soleynik 1½; Szymko lach 1½; Marcin Panfiliowicz 1½; Charasym Dubowicz 1½; — 3½; Marcin Stankowicz 1½; Stanko łucznik 1¼; Andrey Piernaczuw 1¼; Chrycko

Библиотека "Руниверс"

szwiec 2; Chrycko stadnik 2; Chrycko rymar 2;—3½; Marcin Dziedzirkało 2½; Łuczko Kołbasczyn 2½; Daniło Koczereżka 2; Iwan litwin 1½.

Summa siedzibnych pod tymi domy prętow 116¼. Płacąc z kożdego pręta, według ustawy j. kr. mci, po pieniędzy pięc, uczyni groszy 58, 3¾ p.

Ulica Srzednia. *Piersza sciana* tey ulicy, idąc z rynku do parkanu, po prawey ręce: Ferenc przychoży placu prętow 1½; Paweł bednarz 1½; Jan Kołotany 1½; Woyciech Mazur 1½; Prosimka wdowa 1½; Iwaszkowa wdowa 1½; Choma stadnik 1½; Macko Słuchta 1½; Chanisowa wdowa 1½; Mikłasz lantwoyt 1½; Mikołay litwin 1½; Wasko Lichopik 1½; Chrycko Ubijkobyła 1½; Senko Chołoiewicz 1½; Jusko swiec 1½; Wasko oleynik 1½; Omielian Kułbaska 1½; Andrzey swiec 1½; Iwan Pilat 1½; Iwan Stefanowicz 1½; Iwan Suchonos 1½; Misko Choltoiewicz 1½; Łuczka przychoży 1½; Paszko ganczarz 1½; Dmytricka wdowa 1½; Charasym Dubowski 2½; Oleszko dziesiętnik 1½; Marcin złotnik 1½.

Druga strona tey ulicy, idąc z rynku po lewey ręce do parkanu: Paweł Lichowid placu prętow 3; Sorka żyduwka 1½; Paszko kramnik 1½; Wuska wdowa 1½; Sienko Pieczka 1½; Ostapowa wdowa 1½; — 1½; Ławryn reznik 1½; Beyła żyduwka 1½; Choma rymar 1½; Senko reznik 1; Oweł żyd 1; Olexij Mazur 1; Izrael Sarczyn zięc 1; Ierko reznik 1½; Trochym Suchonosow 1½; Kuryło Bałamut 1½; Mikita przychoży 1½; Jarmolina wdowa 1½; Surka żydowka 1½; Jewka wdowa 1½; Lucyk Iwanowicz 3½; Jan Mazur 2; Misko Biykobyła 2; Andrey Biykobiłka 2; Waskowski boiaryn 2.

Summa siedzibnych pod tymi domy prętow 85½. Płaconc, według ustawy j. kr. mci, z kożdego pręta po pieniędzy pięc, uczyni groszy 42, pien. 7½.

Ulica Wiesniewiecka. *Pirsza strona* tey ulicy, idąc z rynku do parkanu, po prawey ręce: Jan postrzygacz placu prętow 2; Paweł Lichowyd 1½; Sarka żyduwka 1½; Mikita Dzierun 1½; Matys Baran 2; Jackowa wdowa 2; Demko szwiec 2; Omelian Drycz 2;

Библиотека "Руниверс"

Ichnatowa wdowa 2; Makar Birczyc 2; Maxym ciesla 2; Marcin ciesla 2; Oleszko przychoży 2; Fendeł żyd 2; Senko Paszkowicz 1½; Chawryło przychoży 1½; Zundel żyd 1½; Fedor Zankowicz 1½; Kuzma kowal 1½; Iwan Rynda 1½; Marko Pluszczyk 3; Konon Stenkowicz 2½; Fedor Med 2; Michayło przychoży 2; Daniło Konik 2; Chryckowa Ubikobylina 2½; Iwaszko Mycewicz 2½; Michno dziesiętnik 3.

Druga strona teyże ulicy, idąc z rynku do parkanu, po lewey ręce: Ian Kot placu prętow 1½; Chrynczuk Kaleszko 4; Pawlik Pieczyn 3½; Iakub Mazur 1½; Misko Łucznik 1½; Stefan Kołumicz 2½; Fedor Biełokorzec 1½; tenże Fedor 1½; Fed Kulhawy 1½; Roman przychoży 1½; Ostapko szwiec 1½; Paweł Sciatko 1½; Klimko Niechodko 3; Kuzma przychoży 3; Chrycko kowal 3; Omelian reznik 3; Antonowa wdowa 2½; Borys krawiec 3½; Iwan Ratny 3½; Iwan kowal 2; Beyła żydowka 2; Bieprowa wdowa 1½; Fendeł żyd 2½; Owdzieiec Kochanowski 1½.

Summa sielidziebnych pod tymi domy prętow 109½. Płacąc z kożdego pręta, według ustawy j. kr. mc., po pieniędży pięc, to uczyni groszy 54, pien. 7½.

W tyle za kosciołem **ulica nad Potokiem** iedno pierzyio: Ian Siedlarz placu prętow 2; Marcin Tkacz 1½; — 2; Stanisław szynkar 3.

Tey że pierzei za rowem uliczka nad Potokiem *Kalieniecka:* Chrynczuk Kalieczka placu prętow 3; Kalenik szwiec 1½; Chrycko Białokurek 1½; Adam liach 1½; Sarka żyduwka 1½; Marko Kuzik 1½; Andrey swiec 1; Gres rybołow 1½; Stanisław Skowronek 1½.

Summa pod tymi domy sielidziebnych prętow 23. Płacąc s kożdego pręta, według ustawy j. kr. mci, po pięci pieniędzy, to uczyni groszy 11, 5 pięniędży.

Przedmiescie od Wisniowca, za parkanem **Ulica Żołobowska.** Pirsze z tamtey ulicy, idąc z mista do Żołoba, po prawey ręce. *Ogrody*: Michno prichozy placu prętow 4.

Библиотека "Руниверс"

		Placu.	Ogrodu.			Placu.	Ogrodu.
Kuryło Bałamut	pr.	1	2	Sasyn przychoży	pr.	4	16
Żaczko gonczar	„	1¼	1¼	Matyszka.	„	4	10
Jakub swiec.	„	6½	—	Cisko przychoży	„	3	5½
—	„	1¼	1¼	Marko Białorus	„	2	2
Fedor Słuszczanin.	„	3	4	Demko Syinik	„	3	5½
Demko przychoży	„	5	10	Iwan Forakiewicz	„	2	10
Danyło Rudy	„	5	10	Kondrat przychoży.	„	2	—
Danyło Chworak	„	6	16	Michno Przydoso-			
Senko Klimkowicz	„	4½	11½	wicz	„	3	4
Marko Ciesny	„	4	26	Iwaszko Trusiewicz	„	4	11
Chryn Kozinski.	„	5	21	Daniło Rudy.	„	2	2
Chrycko Kochanow-				—	„	2	3
ski	„	4	11	—	„	2	4½
—	„	4	11½	Peter Blum	„	3	5
Tomiło gonczar	„	5½	28	Czech Zienc	„	—	9
Mikita przychoży	„	4	20	Ziemiec przychoży.	„	—	½
Pop Hapon, na cer-				Michno przychoży.	„	2	2
kiew sw. Przeczysty	„	5	20 (woln.)	Niechodko	„	—	4
Chrycko przychoży.	„	4	19	Karp przychoży.	„	3	4
—	„	5	15	Chrycko przychoży	„	2	4½
Iwaneć przychoży	„	3½	13	Stefan Telesz	„	4	18

Summa sielidziebnych pod tymi domy prętow 118. Płacąc s kożdego pręta, według ustawy j. kr. mci, po pieniędzy pięc, czyni groszy 59, oprocz jednego placu cerkiewnego, wolnego od płacenia. Ogrodnych prętow 346¼. Płacąc s kożdego pręta, według ustawy j. kr. mci, po pułtrzecia pięniądza, czyni groszy 86, p. 5¾, oprocz iednego ogroda cerkiewnego, ktory od płacenia wolny.

Библиотека "Руниверс"

Ulica Spikołowska (**Tuniki** teraz). *Pirsza strona* tej ulicy, idąc z miasta, po prawey ręce:

		Placu.	Ogrodu.			Placu.	Ogrodu
Sasyn przychoży	pr.	3	7	Woytko litwin	pr.	2	2
Mikita przychoży	„	2	2	Fiedzina Kalinikow	„	5	21
Stasko przychoży	„	2	2	—	„	1	3
Piotrasz przychoży	„	1	2	—	„	1	3
Chawryło przychoży	„	1	2	Wasko przychoży	„	1	3
—	„	2	2	Sczepan ganczarz	„	2	3
—	„	1	2	—	„	4	4
Onysko kusznir	„	1	2	—	„	4	4
Senko Położychwost	„	2	2	Pop Olichwir gumna	„	—	9

Druga strona teyże ulicy, idąc z miasta, po lewey ręce:

		Placu.	Ogrodu.			Placu.	Ogrodu
Fiedko przychoży	pr.	3	4	Senko diak	pr.	2	10
Stefan ganczarz	„	3	8	Ziemiec Kiędzierzawy	„	2½	8
Onysko ganczarz	„	3	8	—	„	3	8
Kuryło Kalenikowicz	„	4	14	Fiedzina Kalinikowicz	„	3	12
Maxym ganczarz	„	5	15	Marko Rynda	„	3	3
Wasko przychoży	„	2½	6	Senko Pokazieko	„	2	7

Summa pod tymi domy sielidziebnych prętow 71. Płacąc z kożdego prętu, według ustawy j. kr. mci, po pieniędzy pięci, czyni groszy 35, p. 5. Ogrodnych prętow 180. Płacąc s kożdego pręta, według ustawy j. kr. mci, po pieniędzy pułtrzecia, uczyni groszy 45.

Przedmiescia od Saponowa (teraz **Zapotocze**) za parkanem. **Ulica Wielka**. *Pirsza strona* tey ulicy, idąc z miasta do ostroga, po prawey ręce:

Библиотека "Руниверс"

		Placu.	Ogrodu.			Placu.	Ogrodu
Maxym Kozaryn	pr.	—	1½	Iwan Kozarowicz	pr.	3	4
Sawa woyt	„	1¼	—	Jurko przychoży	„	3	5
Małofi kowal	„	2	—	Iwan Bereżecki	„	3	16
Roman Ignatowicz	„	1½	—	Michayło przychoży	„	2	6
Marcin Orszanin	„	1	1	Andry przychoży	„	1	1½
Charko Chryniewicz	„	4	—	Liewon przychoży	„	2	4
Sawa woyt	„	2½	—	Ciszko przychoży	„	3	6
Trochim Mikiticz	„	2	—	Lukiian dziesiętnik	„	3	8
Misko dziesiętnik	„	2	—	Szmoyło żyd.	„	2	3
Ignat strzelnik	„	2¼	—	Matyszko Miekitycz.	„	2½	—
Pop Pietnicky	„	2½	—	Misko przychoży	„	2	4
Hawryło przychoży	„	1½	1½	Chryń Struchat.	„	3	5
Olieyn Słuczanin	„	2¾	—	Mikita Czarny	„	4	10
Paszko Chaszwicki	„	3	—	Marcin przychoży.	„	2½	3¼
Peter Blum z miasta	„	4	—	Chrycko sotnik.	„	3	5¼
Paweł Szczepanowicz.	„	3	—	Kupryian przychoży	„	—	5¾
Oleksy Olchimowicz	„	3	—	Andruszko przychoży	„	—	3
Ostrożanka wdowa.	„	2	—	Ołtuch przychoży.	„	—	4½
Mikołay litwin..	„	1¾	—				
Oliochym Słuczanin	„	1½	—				

W tyle Wielkiey **ul'czka** iedno pierzeią *nad Potokiem:*

		Placu.	Ogrodu.			Placu.	Ogrodu
Micfiedz Krywopusk	pr.	2	4	Fedor Onoskowicz.	pr.	3	7
Jurko przychoży	„	—	7	Arysth Onoskowicz	„	3	8
Mikita przychoży	„	3	7	Tenże Arysth	„	—	6
Jandruszko Iwanowicz.	„	4	12	Jewiec przychoży	„	—	3½
				Paszko Chruszwicki	„	—	3½

Библиотека "Руниверс"

		Placu.	Ogrodu.			Placu.	Ogrodu.
Oichym Słuczanin.	pr.	—	3	Fedko przychoży .	pr.	—	4
Zinko przychoży .	„	—	1	Jakow przychoży .	„	—	3

Druga strona teyże ulicy Wielkiey, idąc z miasta do ostroga, po lewey ręce:

		Placu.	Ogrodu.			Placu.	Ogrodu.
Iwan Krowatnik .	pr.	1	1	Karp Arystowicz .	pr.	3	5½
Iwan Moskwicin .	„	—	2	Wasko Krasnik. .	„	3	5½
Iwan Rudy . . .	„	3	4	Makar Iwanowicz.	„	3	5½
Szczepan przychoży	„	5	4	Remiia drziesiętnik	„	3½	7
Abram Dublemin .	„	4	5	Chrynko Łukasze-			
Andrey Bublik. .	„	2½	6	wicz	„	3	6
Kupryian dziesięt-				Kunasz Jackowicz.	„	3½	9
nik	„	3½	9	Makar bondar . .	„	3	7
Iwan Krywopysk .	„	3	9	Abram żyd . . .	„	2	5
Osay Omielianowicz	„	3	12	Staszuk Zaporosza.	„	—	4½
Chyliec Niesterow .	„	2½	5	Mikołay litwin . .	„	3	7
Furs przychoży. .	„	2½	5	Bohdan kowal . .	„	2½	4
Jakim Aristowicz .	„	2½	5	Tenże Bohdan . .	„	3	6
Chryń Przylipka .	„	3	9	Lieśko Onoskowicz	„	2	6

Na teyże stronie pierzei za ostrogem.

		Placu.	Ogrodu.			Placu.	Ogrodu.
Szmoyło żyd . .	pr.	2	2	Liegeza burmistrz z			
Iwaniec przychoży.	„	1½	2½	miasta	pr.	—	1½
Mateyko setnik. .	„	2	3				

Summa pod tymi domami sieliedziebnych prętow 173. Płacąc s kożdego pręta, według ustawy j. kr. mci, po pieniędzy pięci, uczyni kopa 1, gr. 26, p. 5. Ogrodnych prętow 352¾. Płacąc s kożdego pręta, według ustawy j. kr. mci, po pieniędzy pułtrzecia, uczyni kopa 1, gr. 28, p. 1.

Библиотека "Руниверс"

Ulica Chruswicka. *Pirsza strona* tey ulicy, idąc z miasta do ostroga, po prawey ręce:

	Placu.	Ogrodu.		Placu.	Ogrodu.
Roman miecznik . pr.	2	5	Strzelnik . . . . pr.	—	5
Charko przychoży . „	—	5	Matys Czarny . . „	2	4
Tenże Charko . . „	—	1	Klim koliesnik . . „	5	—
WołoskiSienkowicz „	3	6½	Andruszko Sienko-		
Abram żyd . . . „	2	4	wicz . . . . . „	5	4
Marcin Orszanin . „	—	6¾	Cimosz kusznir. . „	3	4½
Beyła doktorowa . „	2	2	PeterBlum z miasta „	—	7
Fedko przychoży . „	3	11½			

Druga strona tey ulicy, idąc z miasta do ostroga, po lewey ręce:

	Placu.	Ogrodu.		Placu.	Ogrodu.
Omacko Słuczanin pr.	2	3	Piotr Dubeykowicz pr.	3	4
Owocia żyd . . . „	2½	—	Ławryn Omeliano-		
Matosz dziesiętnik. „	3	—	wicz. . . . . „	2	3

Summa pod tymi domami sielidziebnych prętow 37½. Płacąc z kożdego pręta, według ustawy j. kr. mci, po pieniędzy pięciu, uczyni groszy 18, p. 7½. Ogrodnych prętow 76½. Płacąc s kożdego pręta, według ustawy j. kr. mci, po pieniędzy pułtrzecia, uczyni groszy 19, p. 4⅓

Ulica Mała nad Potokiem. Jedną pierzeię, idąc od Potoku na Wielką ulicę, po prawey ręce:

	Placu.	Ogrodu.		Placu.	Ogrodu.
Paszko Josieiowicz pr.	2	4	Iwan Gresznik . . pr.	4	—
Kuryło Miskowicz „	3	3⅓	Andrey przychoży. „	2½	4

Summa pod tymi domy sielidziebnych prętow 11½. Płacąc s kożdego pręta, według ustawy j. kr. mci, po pieniędzy pięciu, uczyni groszy 5, p. 7⅓. Ogrodnych prętow 11⅓. Płacąc s kożdego pręta,

Библиотека "Руниверс"

według ustawy j kr. mci, po pieniędzy pułtrzecia, uczyni groszy 2 p. $8^{3}/_{4}$.

Zapotocze, od Saponowa iadąc do parkanu, poczyna się od ostroga Saponowieckiego. a konczy się aż do drugiey strony ostroga, s przyiazdu Wielieyskiego:

Za ostrogiem:

		Placu.	Ogrodu.			Placu.	Ogrodu.
Jlia przychoży . .	pr.	1	1	Janko przychoży .	pr.	2	1
Macko przychoży .	„	2	2	Paweł przychoży .	„	2	—

W ostrogu:

		Placu.	Ogrodu.			Placu.	Ogrodu.
Jurko przychoży .	pr.	2	10	Opanas przychoży .	pr.	4	—
Janko przychoży .	„	2	8	Wasko Wanuszkuw	„	4	—
Opanas swiec . .	„	2	15	Żydowskiego skła-			
—	„	2	16	dowiska . . .	„	2	—
Iwan Spara . . .	„	4	8	Ilia Pinczuk . .	„	2	$1^{1}/_{2}$
Charyton przychoży	„	2	1	Chwiedor Kalieka .	„	2	1
Iwan Kalieka . .	„	2	8	Iwan pastuch . .	„	2	—
—	„	8	$3^{1}/_{2}$	Chawryło Bokarow	„	$3^{1}/_{2}$	$3^{1}/_{2}$
—	„	—	$3^{1}/_{2}$	Chryc Odrykało .	„	4	—
Macko przychozy .	„	—	$1^{1}/_{2}$	Paweł ataman . .	„	$3^{1}/_{2}$	—
Ilia Pinczuk. . .	„	—	$1^{1}/_{2}$	Iakow Bokar . .	„	$3^{1}/_{2}$	$8^{1}/_{2}$
Szczepan przychoży	„	2	$6^{1}/_{2}$	Fiedor Mamiłowicz.	„	2	8
—	„	—	$4^{1}/_{2}$	ChryckoSzczerbacz	„	5	—
Macko szwiec . .	„	$4^{1}/_{2}$	$1^{1}/_{2}$	Senko Tobieczyn .	„	6	3
Moroz Kalika . .	„	$5^{1}/_{2}$	—	Marcin przychoży .	„	2	1
—	„	2	4	Fiedor Parchimo-			
Iwan swiec . . .	„	4	4	wicz.	„	2	4
Macko Iwantsiow .	„	4	$1^{1}/_{2}$				

Библиотека "Руниверс"

		Placu.	Ogrodu.
Chawryło Michayłow	pr.	4	12
Popowi Nikiforowi na cerkiew sw. Piątku wolnych od płacenia. . . .	„	2	2½ (woln.).
Ten pop Pietnicki na czynczu. . . .	„	—	10
Moysey przychoży.	„	3	—
Liegeza burmistr z miasta	„	—	7
Chasan boiarzyn .	„	4	4 (woln.).
Tenże Chasan . .	pr.	4	— (woln.).
Chwedor przychoży	„	2	1½
Daniło przychoży .	„	2	1
Chlim żyd . . .	„	—	4¼
Matwi kowal . .	„	2	2½
Iakusz żyd . . .	„	—	3
Iusko żyd. . . .	„	2	—
Naum przychoży .	„	2	2½
Matwiy Dołchomud	„	1	2
Sloma żyd . . .	„	1	3
—	„	2	1
Prokop szwiec . .	„	1	1

Summa pod tymi domy sielidziebnych prętow 99¼. Płacąc s kożdego pręta, według ustawy j kr. mci, to czyni po pieniędzy pięci groszy 49, p. 6½, okrum trzech placuw: dwuch boiarskich, a iednego cerkiewnego, od płacenia wolnych. Ogrodnych prętow 184,¾. Płacąc s kożdego pręta, według ustawy j. kr. mci, po pieniędzy pułtrzecia, uczyni groszy 46, p. 1¼, okrom dwu ogrodu: cerkiewnego a ziemianskiego, wolnych od płacenia.

Ulica Boiarska (na Żapotoczu). *Pirsza strona* tey ulicy, idąc od Potoku pod gorę zamkową, po lewey ręce:

		Placu.	Ogrodu.
Paszko Szerko. .	pr.	2	1
Ułasz szwiec . .	„	1½	1
Fiedor przychoży .	„	2½	2¼
Iwaszko przychoży	„	1	1
Chacko swiec . .	„	1	1½
Mysko przychoży .	„	1	1½
Olchym przychoży.	pr.	2	3
Fiedzko przychoży	„	1½	2
Wasko przychoży .	„	4	2
Łukasz piwowar .	„	1	3
Jełowickiego ziemianina	„	3½	4 (woln.).

Библиотека "Руниверс"

	Placu.	Ogrodu.		Placu.	Ogrodu.
Szymon przychoży. pr.	2	3	Nieswiecki boiaryn. pr.	6	— (woln.).
Andrey przychoży. „	2	2	X. Zbarazkiego. . „	2	— (woln.).
Wasko przychoży . „	—	4	—. . . . . „	—	6
Ray boiaryn. . . „	2	2½ (woln.).			
Piotr Dzinisko boiaryn . . . . . „	6	10 (woln.).			

Druga strona teyże ulicy, idąc od Potoku pod gurę, po prawey ręce:

	Placu.	Ogrodu.		Placu.	Ogrodu.
Łaznia miescka . pr.	1	—	Andruzkiego ziemianina . . . . pr.	3	— (woln.).
Wasko kusznirz . „	1	2	Ambrozy Lach . . „	2	—
Kuryło krawiec . „	1	—	Leduchowski ziemianin . . . . „	3	— (woln.).
Dzienis Borysowicz „	2½	—	Strakowicz . . . „	3	—
Jakim przychoży . „	2½	2½	Nieswiecki boiarzyn „	1½	6 (woln.).
Matwiy swiec . . „	1½	1	Pop Olifer . . . „	1¼	3½
Misko przychoży . „	1½	1½	Charasym przychoży „	1½	2
Oranska wdowa. . „	1½	1½	Pop Olifer . . . „	2	7
Żdan ciesla . . . „	4	6	Marcin przychoży . „	1	1
Dmitrz przychoży . „	1	1½	Lienic piwowar. . „	1	1½
Omelian prychoży . „	1	—	Iwan przychoży. . „	1	1½
Iwan Bereżeckiego ziemianina . . . „	5	7 (woln.).	Andrey kowal . . „	2	—
Panow Chostskich . „	3	3 (woln.).	Sak przychoży . . „	1	1
Obchan Mikicicz . „	—	5	—. . . . . „	1	1
Pana Szumskiego . „	—	4 (woln.).	Andrey kowal . . „	2	—
Pana Sieniuty . . „	—	4 (woln.).	Szpital polski . . „	1	3
Pana Łosiacinskiego . . . . . „	4	— (woln.).	Maxym przychoży. „	2	2

Библиотека "Руниверс"

		Placu.	Ogrodu.			Placu.	Ogrodu.
Jakub bednarz . .	pr.	2	4	Folwarku zamko-			
Olesko szwicc . .	,,	2	4¼	wego	,,	6	4 (woln.).
Kondrat przychoży	,,	2	4				

Summa pod tymi domy sielidziebnych prętow 64. Płacąc s kozdego prętu, według ustawy j. kr. mci, po pieniędzy pięci, uczyni groszy 32, oprucz domow 14 szlacheckich, folwarku zamkowego y szpitalnego, wolnych od płacenia. Ogrodnych prętow 86. Płacąc s kożdego prętu, według ustawy j. kr. mci, po pieniędzy pułtrzecia, uczyni groszy 21, p. 5, oprocz ogrodow szlacheckich 13, a iednego przy folwarku zamkowym, wolnych od płacenia.

Zapotocza za parkanem s predmiescia Wisniowieckiego.

Ulica Zapotocka. *Pirsza strona* tey ulicy, idąc od parkanu do ostroga, po lewey ręce.

		Placu.	Ogrodu.			Placa.	Ogrodu.
Miszko lach. . .	,,	1½	1	Ostapko przychoży	,,	4	11
Jwan Sarko . , .	,,	1½	2	Panko ataman . .	,,	4	11
Jwanowa wdowa .	,,	2	3½	Ostapko Saprano-			
—	,,	4	4	wicz	,,	3	5½
Mikoła siedlarz. .	,,	2	4	Opanas Saprano-			
Sasynowa wdowa .	,,	4	4	wicz	,,	3	5⅜
Chwedko Iwanowicz	,,	2	4	Daszko przychoży.	,,	3	4½
Liemiec przychoży	,,	2	4	Wasko Rył . . .	,,	3	4⅛
Paszko przychoży .	,,	2½	4	Jurko Niescierowicz	,,	3	3½
Moysey przychoży.	,,	2¼	3½	Ziemiec Buchdanow	,,	3½	18
—	,,	—	1½	Andrusz przychoży	,,	2	2
Michałowey Skube-							
dziney	,,	8	15				

Библиотека "Руниверс"

Ta strona za ostrogiem po lewey ręce:

	Placu.	Ogrodu.		Placu.	Ogrodu.
Stecko Kulikowicz. pr.	3	10	Pop Troiecki . . pr.	3	15 (woln.).
Andrey Kulikowicz. „	2½	16	Fesko Lach . . . „	3	15
Chrynczuk . . morgi.	—	2	Jusko przychoży . „	5	15
Nescierz Krywopusk pr.	3½	10			

Druga strona tey ulicy, idąc od parkanu do ostroga, po prawey ręce:

	Placu.	Ogrodu.		Placu.	Ogrodu
Stas Jurkowicz. . pr.	2	3	Małafiey przychoży pr.	2	2
Cimosz przychoży. „	2	3½	Opanas dyak . . „	—	8
Trochim dziesiętnik „	1½	3	Zamkowy sad . . „	—	15
— . . . . . „	1¼	—	Zamkowego sadu. morg	—	1
Szczepan przychoży „	2	2	Ołtuch przychoży . pr.	2	2
Opanas dyak . . „	2	2	— . . . . . „	—	3
Owdziey przychoży „	2	2	— . . . . . „	2	2
Jermak wodowoz . „	2	2	Kuryło Pankowicz. „	3	8
Łukian Moysieiewicz . . . . . „	2	2	— . . . . . „	3	10
			— . . . . . „	2	3
Białoszewski. . . „	2	3¼	— . . . . . „	1½	3
Chryn przychoży . „	2	2	Nastazya wdowa . „	2	7
Kumec przychoży . „	1	1	Matys . . . . . „	2	3½
Konon przychoży . „	2	2	Ciemko przychoży. „	2½	10
Zinko przychoży . „	2	3	— . . . . . „	—	10
Fedor przychoży . „	2	2½	Jacko przychoży . „	2	6
Kamieniecki boiaryn . . . . . „	2	1½ (woln.)			

Библиотека "Руниверс"

Summa pod tymi domy sielidziebnych prętow wymierzonych 146. Płacąc s kożdego pręta, według ustawy j. kr. mci, po pieniędzy pięciu, uczyni kope 1, gr. 13, oprucz dwu placu: cerkiewnego a boiarskiego, od płacenia wolnych. Ogrodnych prętow 361. Płacąc s kużdego pręta, według ustawy j. kr. mci, po pieniędzy pułtrzecia, uczyni kopę 1, gr. 40¾, oprucz dwu ogrodu, cerkiewnego a boiarskiego, dwu sadu zamkowych od płacenia wolnych.

Ogrody y sady za ostrogem, ktore mieszczanom y predmieszczanom należą, iadąc s przedmiescia do Wielij, po prawey ręce:

Ogrody:

Sawa Przemierski .	pr.	4	Andruszko przychoży	pr.	9
Skubedziney . . .	„	10	Miefiedz przychoży	„	8
Jwan turczyn . .	„	4	Chryskowskiego. .	„	8
Jwan Ryndicz . .	„	13	Jan Gresko . . .	„	8
Chrycko kowal . .	„	10	Fabian Złot. . .	„	10
Senko Taszkowic .	„	6	Jacko Lach . . .	„	11
Daszyna przychoży	„	4	Skubedziny . . .	„	12
Ostapko przychoży	„	4	Białobockiego. . .	„	10
Ziemiec przychozy	„	8	Pop Troiecky . .	„	10
Onysko Rynda . .	„	9	Moysey przychoży.	„	5
Marko przychoży .	„	7	Onacko przychoży.	„	15
Daniło przychoży .	„	9			

Ogrody, gumna y sady, poczynaiące się od domow przedmieskich a konczo się po sciane głowną obrębu mieskiego pod Wysokim, idąc z miasta do Wiszniowca, po lewey ręce:

Библиотека "Руниверс"

Ogrody:

Michało przychoży. pr.	8	Chryckowa wdowa „	8	GUMNA.
Jwan Rynda. . . „	18	Macko Plusczyk . „	8	
Andrus przychoży. „	12	Ostapko Olchym . „	4	
Jwan pługawy . „	3	Procko stadnik. . „	8	
Jwaszko przychoży „	5	Senko Klimkowicz		
Konon przychoży . „	10	gumna y sadu . „	18	
Oleszko przychoży. „	8	— . . . . sadu „	3	
Chrycko przychoży. pr.	7			

Druga strona teyże ulicy Wiszniowecky, jadąc z miasta do Wiszniowca, po prawey ręce:

— ogrodu prętow 5; Dzimko szwiec ogrodu 4; — sadu 4; Demid przychoży ogrodu 4; Paweł Sciatkowicz sadu y gumna morg 1; Sawka przychoży sadu 3; Misko przychoży gumna 5; Charyna Andreiowicz gumna 3; Czech przychoży gumna 3; Nastasyia Okynina sadu y gumna 4; Pop Olifir ogrodu 8; Paweł przychoży sadu 4; Borys przychoży sadu 5; Sasynowa gumna 4; Paszko Przemieski gumna 7; Jwan Przemiski sadu 2; Łuczka Kulbaska gumna 2; Kołczyniec gonczar gumna 2; Jarmolina wdowa ogrodu 2; Paszko, Ostapow brat, gumna 5; Senko Liemanowicz gumna 4; Wasko Spikołowski gumna 6.

Ogrody y sady, ktore się poczynaią od parkanu, a konczą się pod gurą Zołobowską y Podlasecką, iadąć z miasta do Zołoba, po lewey ręce:

Chomina wdowa sadu prętow 5; Marko wrotny sadu 7; Łuczko Gnoiewsky sadu 5; Paszko reznik sadu 7; Mackowa wdowa ogrodu 4; Jwan przychoży ogrodu 4; Jwan setnik ogrodu 5; — ogrodu 3.

Jadąc do Zołoba, po prawey ręce:

Jwan Miciewicz ogrodu prętow 9; Pron Stadnikow ogrodu 8; Kuzma kowal ogrodu 9.

Библиотека "Руниверс"

Za rowem, przy parkanie, koncem od parkanu y drugim koncem pod gorę Wysokie:

Konon Micewicz ogrodu prętow 9; Jwaszko Micewicz ogrodu 3; Endrisowa wdowa ogrodu 3; Łuczka Kiełbaszczyn ogrodu 4; Chryceyko Ubikobylin ogrodu 4; Chryckowa wdowa sadu 9; Chrycko rymarz sadu 11; Konon Mlicewicz sadu 8; Suprun Chrychorow sadu 4; Chrycko stadnik ogrodu 19; Jusko Bartoszewicz ogrodu 3; Marcin Zło sadu 15; Lucyk Chrymowicz sadu 14; Borys Kumec sadu 18; Gmitraszkowa wdowa ogrodu 8; Fedor Zankowicz sadu 16; Konon Micewicz ogrodu 10; Misko Plusczyk sadu 7; Jwanowa wdowa sadu 3; Kuzma kowal ogrody 5; Jwan Suchonos ogrodu 2; Omelian Suchy sadu 6; Wasko Ławrynow zięc ogrodu 4; Paweł Sciatko sadu 25; Konczowa wdowa sadu 3; — sadu 5½, Misko ganczar sadu 3½; Pronkowa sadu 3; Sarka żyduwka sadu 9; Macko Kolybaba ogrodu 8; Jan Kot ogrodu 3; Wasko Spikołow sadu 16; Macko Słuchta sadu 20; Zyndeł żyd ogrodu 5½; Jurko reznik ogrodu 4; Jurko Lichowicz sadu 6; Chaymowa żydowka ogrodu 6; Makar sadu 16; Omilian reznik sadu 4; Mikłasz lantwoyt sadu 8; Oleksy lach sadu 16; Misko Łucznik sadu 3; Lawrynowa wdowa sadu 3; Skulbedziney sadu 8; Wieryca Kuncza sadu 5; Senko Pieczka sadu 5; Marcinowa mazurka sadu 17; Jurko swiec sadu 8; Makar birczy sadu 7; Wasko Spikołowsky sadu 25; Paszko Pieczka ogrodu 8; Paweł Sciatko ogrodu 9; Skobedziney sadu 12; Sobestyan Tusznik ogrodu 6; Płatnirka wdowa ogrodu 5; Fabian Zło ogrodu 5; Chrynczuk Kot sadu 23; Mikita Dzian sadu 5; Jan Postrygacz sadu 10; Janowa wdowa sadu 9; Roman Masnał sadu 12; Liorent Zło sadu 10; Paweł Łychowyd sadu 22; Mikita Dziarń sadu 6; Matys puszkarz ogrodu 6; Fedur mytnik ogrodu 6; Skubedziney sadu 10; Woyciech Gamrat sadu morg 1 ogrodu pr. 10; tenże Woyciech ogrodu morg 1 pr. 10; Jan mazur sadu 7; Matys puszkarz sadu 5; Oryna wdowa sadu 6; Senko Łychopiek sadu 9; Ostapko Olchomowicz ogrodu 6; Onysko Zień sadu 6; Stefan Suchonos ogrodu 5; Senko Kolczyniec sadu 5½; Ciszko krawiec sadu 11; Łukian Cimoszowy ogrodu 4; Ostrożanka wdowa ogrodu 9; Mikłaszowa wdowa

Библиотека "Руниверс"

ogrodu 18; Piotr kowal ogrodu 18; Olieksa z Biereżec ogrodu 3; Miławska wdowa ogrodu 3; Ostap Onackowicz ogrodu 3; Andrey Prekolik ogrodu 6; Czarnowons sadu 4; Szczepanko łazebnik sadu 1; Misko rybołow ogrodu 6; Sarka żyduwka ogrodu 6; Jaroszko strzelnik ogrodu 32; Sachno reznik ogrodu 6; Fiedziec Dronienicz ogrodu 9; Białobockiego ogrodu 5; Piroiewski swiec ogrodu 16; Andrey Lizygemba ogrodu 10; Iwan Dudka ogrodu 2; Jakub Lichowid orgodu 6; Piotr Kolczyniec ogrodu 5; Bochdan krawiec ogrodu 6; Iwan Dudka ogrodu 2; Fiedor Osica ogrodu 12; Misko rybołow ogrodu 3; Pop Woskresenski Olifer ogrodu pr.10 wolnych; Pop Mikolski Ostafi ogrodu 17 (wolne); Misko reznik sadu 8; Chryn Połumirko sadu 9; Misko zięc Paikow sadu 7½; Sozon reznik sadu 6; Jarmoła Kuziaczyc ogrodu 7½; Osinskiego ogrodu 5; Misko Chłoboczak ogrodu 5; Iliasz przychoży 6; Czarny Szyrka ogrodu 7; Fedko Daniło ogrodu 7; Połumirko sadu 7; Chryn Połumiarek ogrodu 8; Onuszko dziesiętnik ogrodu 2; Pop Olifer ogrodu 3; Taras Bałamut ogrodu 3; Chacko Onoszkowicz ogrodu 6; Iliasz Żukow sadu 8; Andrey Lewonowicz ogrodu 4; Iwan Bublik ogrodu 4; Pioter Rabuszyn sadu 6; Sarka żyduwka sadu 16; Misko Moyseiowicz sadu 1; Kondrat ciesla sadu 2; Iwan Lichopiek sadu 4; Liemiec krawiec sadu 8; Iliasz Żukowicz sadu 10; Kozak przychoży sadu 8; Anton kramarz sadu 5, Mikita Onackowicz sadu 4; — sadu 1½; Jan Chocholewski sadu 25; — ogrodu 16½; — sadu 11; — sadu 8; Senko Sarnik sadu 10; Bartosz Liach ogrodu 2; Senko Sarnik ogrodu 10; Jwan Dolchomud ogrodu 10; — sadu 2; — sadu 2; — sadu 4; — sadu 5; Iwan Dołchomud sadu 2; Chrycko Pokazieyko sadu 12; Leduchowskiego zimianina ogrodu 10 (wolne); Łukasz pisarz sadu 20; Liesek przychoży ogrodu 8; — sadu 10; Filip Chamieiewicz sadu 5.

Summa wszystkich gumiennych, sadowych y ogrodu prętow 1749. Płacąc s kozdego pręta, według ustawy j. kr. mci, po pieniędzy półtrzecia, uczyni kop 7, gr. 17, p. 2½, oprucz trzech ogrodow, cerkiewnych dwuch a ziemianskiego iednego, wolnych, uczyni wszystkich rynkowych

Библиотека "Руниверс"

sielidziebnych prętow 69 ½ Płacąc s kożdego pręta, według ustawy j. kr. mci, po pieniędzy pułosma, uczyni groszy 52, p. 12.

Summa wszystkich ulicznych sielidziebnych prętow 750¼. Płacąc s kożdego pręta, według ustawy j. kr. mci, pieniędzy, uczyni kop 6, gr. 15, p. 1¼.

Summa wszystkich z oboyga przedmiescia sielidziebnych prętow 411. Płacąc s kożdego pręta, według ustawy j. kr. mci, po pieniędzy pięciu, uczyni kop 3, gr. 25, p. 5.

Summa wszystkiego płatu rynkowych, ulicznych y predmieskich uczyni kop 10, gr. 32, p. 7½. Ogrodow parkanowych y przedmieskich prętow 2729½; płacąc s kożdego pręta, według ustawy j. kp. mci po pieniędzy pułtrzecia, uczyni kop 11, gr. 22, p. 1¼.

Summa wszystkich Zapotockich sielidziebnych pręt. 309¼; płacąc s kożdego prętu, według ustawy j. kr. mci, po pieniędzy pięciu, uczyni kop 2, gr. 14, p. 6¼. Ogrodow wszystkich Zapotockich prętow 171¼; płacąc s kożdego pręta, według ustawy j. kr. mci, po pieniędzy pułtrzecia, uczyni kop 2, gr. 47, p. 8.

Summa summarum wszystkiego płatu sielidziebnych, rynkowych, ulicznych, przedmieskich y ogrodnych prętow, z Zapotockiemi, uczyni kop 27, gr. 17, p. 3. Oprocz domow ziemianskich, cerkiewn ch y zamkowych, od wszelakich podatkow wolnych, tak iako zosobna, pod opisaną każdey ulicy, iest naznaczone.

Morgi polne ku miastu wymierzone. Naprzud nad gorą Lipowicą, iedną pierzeią koncami do sciany głowney obrębupod Wysokim, a drugimi koncami począwszy od pola srzedniego aż do drogi Wisniowieckiey, morgow 20. Od tych morgow drugą pierzeią morgi pomierone koncami do pierszey pierzey do sciany głowny na zachod słonca położoncy, drugimi koncami do wygonu sadow y do lasu miesckiego, morgow 24.

Summa wszystkich morgow do miasta wymierzonych 44; płacąc z kożdego morga [1]) po groszu 1, p. 5, uczyni kopę 1, gr. 6.

---

[1]) *Позднѣйшимъ почеркомъ приписано*: Morg 1 ma sznuruw 5, a szuur ma prętow 6, pręt zaś ma łokci 7 y poł łokcia.

Библиотека "Руниверс"

Wymierzenie włok ku miastu na gruntach starodawnych mieszkich. Naypirszy obręb naprzednieyszy pod Wysokim; granica włok tego obrębu:

Piersza sciana głowna położona na zachod słonca do pola trzeciego tegoż obrębu sciany bokowey y do morgow wypustu mieskiego.

Druga sciana bokowa położona na połnoc ku lasu y ku sianożęciom dębrownym mieskim.

Trzecia sciana tylna położona na wschod słonca ku sianożęciom dombrownym miesckim.

Czwarta sciana bokowa położona na południe ku obrębowi miesckiemu, Łozowieckiemu y ku obrębowi wsi jego kr. mci Szpikołowskiey.

Te włoki tego obrębu rozmierzone we trzy pola: *Pirsze pole* do sciany bokowey, obrębu tegoż na pułnoc położoney, y do lasu na zamek zostawione; w tym polu rezow 67; w kożdym rezie długosci sznurow po 60; a w szyrz prętow po 6. Tak w kożdym rezie morgow po 12.

W drugim polu srzednim rezow 67; w kożdym rezie długosci sznurow 36; a w szyrz prętow 10. A tak w kożdym rezie morgow 12. Między dwiema polmi zostawioną rezow iedna na wygon.

Trzeciego pola skraynego osobno ku tymże dwum polu granica:

Pirsza sciana głowna położona na połnoc ku lasu miesckiemu y ku morgom polnym miesckim.

Druga sciana bokowa położona na schod słonca do sciany tylney tegoż obrębu.

Trzecia sciana tylna położona na południe do sciany tylney obrębu wsi j. kr. mci Szpikołowskiey.

Czwarta sciana bokowa położona na wschod słonca do sciany bokowey obrębow wsi j. kr. mci. Zołobowskiey. W tym polu rezow 67; w kożdym rezie długosci sznurow 60; a w szyrz prętow po 6. A tak w kożdym rezie morgow po 12.

Библиотека "Руниверс"

Rozdawanie włok tegoż obrębu poczyna się od ściany bokowey Żołobowskiey na wschod słonca położoney:

Iwaszko Micewicz włok 1; Chrycko Przydosowicz 1; Tomiło ganczar 1; Popowi Chaponowi na cerkiew sw. Przeczystey 1 (woln.); temuż popowi na czynszu 1; Jarmoła Kuziewicz 1; Liegiedza rayca 1; Łukasz pisarz 1; Macko Plusczyk 1; Daszyna przychoży 1; Maxim Kozara 1; Mikłasz lantwoyt, Jan mazur 1; Fiedziec Łucki 1; Wasko Diakowicz 1; Sawa lantwoyt przedmiescki 1; Charko, zięc Sawin, 1; Charasym kusznir 1; Andruszko przedmieszczanin 1; Juchno Chrickowicz 1; Iwan swiec 1; Mychno Hładki 1; Daniło Rudy 1; Daniło Wasilowicz 1; Onuszko dziesiętnik 1; Iwan Daniłowicz 1; Machnik Pzydosowicz 1; Senko Klimkowicz 1; Iwan Truskowicz 1; Cieszko, Onacko ganczarze 1; Sasyn ganczar 1; popowi Piątnickiemu na cerkiew sw. Piątku 1 (wolna); popowi Mikolskiemu Ostapowi na cerkiew sw. Mikoły 1 (wolna); popowi temuż Евстафовѣ na czynsz 1; popowi Woskresenskiemu Oliferowi na cerkiew Zmartwychwstania 2 (wolnych); Radzko Kalinikowicz 1; Lorenc Zło 1; Konon Senkowicz 1; Iwan Michayłowicz 1; Matys puszkarz 1; Woyciech Gamrat 1; Ostapko Olchimowicz 1; Połuian Trocki 1; Onasko Ryndicz 1; Masko Rynda 1; Fedzimina Kołomin 1; Małyszka ganczar 1; Senko Kolczyniec 1; Fedzina Kalinikowicz 1; Chrycko Pokazikowicz 1; Procyk siedlarz 1; Iwanec, dwornik pana Jeła, 1; Lecyk Odrykałowicz 1; Iwan Groziewicz 1; Ziemiec, zięc Bogdanow, 1; Opanas Szafranowicz 1; Michał kozak, Jandrey 1; Senko Pokazikowicz 1; Charkowa z zięciem Omeli 1; — 1; — 1; — 1; na koscioł polski 3 (wolne); na szpitał polski 2 (wolne); na szpitał ruski 1 (wolna)

W tym obrębie czynszowych włok gruntu podłego 56. Płacąc s kożdey włoki, według ustawy j. kr. mci, po groszy trzydziesci, uczyni kop. 28, oprucz włok 11, na koscioł katolicki trzech, na cerkwie ruskie pięc, a na szpitale 3, ktore od płacenia wolne są.

Przy tym obrębie zascianek ziemie cerkowney zostałey koncem do sciany tegoż obrębu, bokiem do lasu mieskiego a drugim koncem

Библиотека "Руниверс"

y bokiem do pola y dombrow Żołobowskich pola pasznego morgow 2. Ten sascianek dano popowi Chaponowi na cerkiew sw. Przeczystey bez płacenia swego.

Na drugim miescu przy tymże obrębie zascianek zostały uroczyszczem w koncie za zamkiem, koncem do sciany głownej tegoż obrębu, bokiem y koncem i drugim bokiem do lasu zamkowego wielkiego, pola pasznego morgow 11, prętow 15. Płacąc s każdego morga po groszu iednym, uczyni groszy 11, p. 5.

Obręb Łozowiecky. *Granicy włok* tego obrębu:

Piersza sciana głowna położona na połnoc do sciany bokowey obrębu pod Wysokim y ku dombrowom miesckim.

Druga sciana bokowa położona na wschod słonca do wygonu miesckiego.

Trzecia sciana tylna położona na południe ku sianożęciom dombrownym miesckim Żołobowskim y Szpikołowskim.

Czwarta sciana bokowa położona na zachud słonca do sciany bokowey obrębu wsi j. kr. mci Szpikołowskiego.

Te włoky rozmierzone we trzy pola: *Pirsze pole* leży do sciany bokowey obrębu Szpikołowskiego, w tym polu rezow 30; w kożdym rezie długosci sznurow po 45, a w szyrz prętow po 8. A tak w każdym rezie morgow 12.

W drugim polu srednim rezow 30; w kożdym rezie długosci sznurow po 45, a w szyrz prętow po 8. A tak w każdym rezie morgow po 12.

W trzecim polu kraynim rezow 30; w kożdym rezie długosci sznurow po 45, a w szyrz prętow po 8. A tak w każdym rezie morgow po 12.

Rozdawanie włok tego obrębu poczynasię od sciany bokowey obrębu Szpikołowskiego. Na woytowstwo miesckie od płacenia wolna 1 włoka, a wszistkich w tem obrębie czynszowych grunta podłego włuk 29. Płacąc s kożdey włoki, według ustawy j. kr. mci, po

Библиотека "Руниверс"

groszy trzydziesci, uczyni kop. 14, gr. 30, oprucz iegney włoki na woytowstwo wolney.

Obręb Chruszwicki od Saponowa. *Granica włok* tego obrembu:

Pirsza sciana głowna położona na południe do obrębu sciany bokowey wsi jego kr. mosci Podliesieckiego.

Druga sciana bokowa do sianożęci położona na zachod słońca wsi j. kr. mci Podliesieckiey do sianożęci na zamek zostawionych.

Trzecia sciana tylna położona na połnoc do ziemi ziemianina j. kr. mci Stanisława Białokrynickiego imienia jego Biały Krinice.

Czwarta sciana położona bokowa na wschod słońca do lasu zamkowego.

Te włoki rozmierzone we trzy pola: *Pierwsze* pole leży do sciany bokowey na zachod slonca położone; w tym polu rezow 18; w kożdym rezie długosci sznurow po 38, a w szyrz prętow po 10. A tak w każdym rezie morgow po 12, prętow 200.

W drugim polu srednim rezow 18; w każdym rezie długosci sznurow po 38, a w szyrz prętow po 10. A tak w każdym rezie morgow po 12, pręt. 200.

W trzecim polu krayniem rezow 18; w każdym rezie długosci sznurow po 38, a w szyrz prętow po 10. A tak w kożdym rezie morgow po 12, pręt. 200.

Dla tego się rezu przydało, że grunt nader podły.

Rozdawanie włok tego obrembu poczynasię od sciany bokowey Podliesieckiey. Wtym obrębie czynszowych podłego gruntu włok 17; Chawryło Michayłowicz włoka 1. Płacąc s kożdey włoki, według ustawy jego kr. mci, po groszy trzydziesci, uczyni kop 9.

Obręb sianożętny dąbrowny, *Zawale*, leży koncem do obrębu Łozowieckiego sciany tylniey y do wygonu mieskiego, a bokiem do obrębu sianożętnego wsi jego kr. mci Nizszey Wili, a drugim koncem do ziemi ziemianki jego kr. mci Michayłowey Skubedziney imienia iey Chorenky y bokiem drugim do obrębu sianożętnego Żołobowskiego.

Библиотека "Универс"

Rozdawanie włok tego obrębu, po iedney włoce. W tym obrębie czynszowych włok 12, Płacąc s kożdey włoki, według ustawy jego kr. mci, po groszy dwanasci, uczyni kop 2, gr. 24.

Obręb dombrowny sianożętny u Łoz Jabłonnych (teraz nazywa się Kalinowcy) łeży koncem do sciany tylney obrębu miesckiego pod Wysokim, a bokiem do obrębu sianożętnego Zablockiego, a drugim koncem do ziemi ziemianina jego kr. mci Pawła Ludwickiego, odmianą mu za iego ziemie daney, i do dombrow wsi jego kr. mci Niższey Wili, y bokiem drugim do ziemi boiaryna jego kr. mci Fedora Chrychorowicza Nowosieleckiey y do wygonu miesckiego. Rozdawanie włok tego obrębu poczynasię od wygonu miesckiego y od ziemi Fedora boiaryna, po iedney włoce roznym ludziom włok 16; Wasko Andrzeiowicz Martynowicz a Chryń Przyorowicz na służbę putną od placenia wolna włoka 1; na zamek włok 4; Fedor Osica 1; tenże Fedor 1; Fedor mytnik 1; tenże Fedor 1; Ostapko Olchimowicz 1; Jarmoła Kuzimowicz 1; Lorens Zło 1; Woyciech ganczar 1; Jerzy Kozłowski 1; Misko Losciacinski 1; — 2.

W tem obrębie czynszowych włok 28. Płacąc s kożdey włoki, według ustawy jego kr. mosci, po groszy dwanascie, uczyni kop 5, gr. 36, oprucz zamkowych włok czterech a piątey na służbe putne, wolnych od płacenia.

Obręb Zabłocki dąbrowny sianożętny za lasem zamkowem leży koncem do obrębu sianożętnego za wałem y do sciany bokowey obrębu polnego pod Wysokim bokiem do lasa zamkowego, a drugim koncem do tego lasu zamkowego y do ziemi ziemianina jego kr. mosci Baszkowieckich y bokiem drugim do ziemie ziemianina jego kr. mosci Pawła Ludwickiego, odmianą mu za jego ziemie nowo daney.

Rozdawanie włok tego obrębu po iedney włoce. W tem obrębie czynszowych włok 19. Płacąc s kożdey włoki, według ustawy jego kr. mosci, po groszy dwanascie, uczyni kop 3, gr. 48. Przy tymże obrębie zascianek został uroczyszczem na dolinie Zab-

Библиотека "Руниверс"

łockiey, leży koncem do sciany bokowey obrębu sianożętnego, bokiem do lasu zamkowego, a koncem drugim do tego lasu zamkowego y do Koszarycz y bokiem drugim do gory Sokoli y do ziemi ziemianina jego kr. mosci Stanisława Białokrinickiego imienia iego Białey Krinice dąbrowy na koszenie godney morgow 27. Ten zasciank dano popowi Oliferowi na cerkiew Zmartwychwstania Chrystusowego, wolny od płacenia.

Summa ze wszystkiego miasta płatu z prętow rynkowych, siedziebnych, ulicznych, przedmisckich, Zapotockich y prętow ogrodnych, parkanowych, przedmisckich y Zapotockich, także z włok, morgow y sianożęci miesckich polnych y zasciankow, uczyni kop 91, gr. 51, pien. 3.

Powinosc tego miasta. Naypierwey *z włok* miasta wymierzonych, ktore wszystke uważane za grunt podły, maią płacic, według ustawy jego kr. mosci, z kożdey włoki groszy 30.

A z domow w rynku od pręta po pieniędzy połosma, a w ulicach od pręta pieniędzy po 5.

Z ogrodow w miescie od pręta pieniędzy po połtrzecia, a z morgow polnych na przedmiesciu po gr. 1, p. 5.

Sianożęci na dąbrowach obrębem rozmierzonych od morgu po pieniędzy 4.

Zasciankow miesckich, kto ie przyiął, ma płacic do skarbu krola jego mosci potemu, iako w regestrze na urzędzie zostawionym iest opisano.

A ten wszystek podatek, według ustawy jego kr. mosci, s pomiary nowey, w roku teraznieyszym 1563-m postanowiony, maią począc do skarbu jego kr. mosci płacic w tymże roku teraznieyczym 63-m.

A maią poczynac ten podatek wydawac w kożdy rok na czas pewny, to iest, od dnia sw. Michała swięta rymskiego. Przy oddawaniu tych podatkow jego kr. mosci, niema urząd sobie więcey brac od nich, iedno z włoki po pieniędzy 12.

Библиотека "Руниверс"

A kto włoki nie trzyma, ten tylko od wrot dac powinien pieniędzy 2.

A z morgu polnego także y sianożęci prętu 1, a inszych żadnych powinosci pełnic, podatkow y statij dawac y z listy kr. jego mosci y urzędniczymi nad powinnosc dawno iezdsic nie powinien, okromie tych placuw s powinnosci ych tu wyżey y niżey opisanych.

Jedno do roboty gaci na reke Jkwie przy młynie Podlisieckim y Saponowskim mieszczanie y przedmieszczanie, według dawnego zwyczaiu, poddanym wołosnym dopomagac, a ostrog dzielnicami około miasta robic powinni.

Z karczem miesckich y po siołach, w ktorych miud, piwo szynkuią, od gorzałki y z młynow, także z myta zamkowego y z browarow co trzyma na trzy lata na arędzie żyd Jakub Feleksowicz przychoży, do skarby jego kr. mosci w kożdy rok, według arędy, 600 kop groszy; a czas wytrzymania tey arendy do Bożego Narodzenia w roku teraznieyszym 63-m; a od sołodowien miesckich, ktore trzyma tenże żyd Jakub Feliksowicz na arędzie, w kożdy rok kup 150; a czas wytrzymania tey arendy tego oddania sw. apostołow Piotra y Pawła w roku teraznieyszym 63-m na pięc lat.

Okrom komory mytney i ważnego, także pomiernego y myta mostowego, obiestki od ludzi przyiezdzych, kupieckich y od kozakow.

Wolnosc miasta jego kr. mosci. Nayperwey praw y wolnosci, od jego kr. mosci temu miastu nadanych y uprzywileiowanych, we wszystkim mieszczanie używac maią po pierwszemu.

Lecz robotę parkanu miesckiego powinni będą oprawowac y przekop około parkanu miesckiego kopac, wyprawuią z domow swych ku tey robocie kozdy za siebie, koleią.

Straż też miescie parkanie y na wieżach parkanowych aby mieszczanie, pod czas niebiespieczęstwa, koleią mieli y, według zwykłego obyczaiu, w basztach albo w bramach miesckich, dwuch wrotnych także puszkarza obecnie chowali.

Библиотека "Руниверс"

A sług miesckich s potrzebę mieli; a dla tego maią miec na pożytek swoy miescki strożowsczyne z dawna od mieszczan ustanowione z każdego domu po groszy $2^1/_2$.

A s kramow miesckich y z iatek mięsnych, to iest, od kożdego kramu, z iakim kolwiek towarem lub żyd albo chrzescianin w rzędzie siedzic będzie, ma dac na kożdy rok po groszy 4.

A z ławek w iatkach mięsnych od kożdego łokcia po pieniędzy 2.

Przekupniowie, ktore się w miescie targem bawią, maią płacic każdy z osobna po groszy 2.

I ten podatek woyt miescki do rąk swych odbierac y z wiadomoscią burmistra y radziec zapłatę, według umowy, tym sługom przereczonym ma czynic, i z tegoż, według ich dawnego zwyczaiu, y powinnosci pisarza miesckiego oni chowac, y baszty miesckie oprawowac, y tenże most na ryce Jkwie naprawowac maią.

Postrzygalnia y *woskoboynia* maią raycy miec pożytek swoy, według pirwszego nadania jego kr. mosci.

Stacyi na posły y gonce żadnych mieszczanie dawac nie powinni, gdyżto wszystko z skarbu jego kr. mosci opatrono byc ma.

Powinni też mieszczanie ci miasta Krzemienieckiego wszyscy y kożdy zosobna dla obrony, podczas niebiespieczęstwa od nieprzyiaciela jego kr. mosci, strzelbę wszelakie, to iest, wszelakie hakownice, rusznice, sachaydaki y insza armata, rogatyny, co inszego ku tey obronie należy, w domach swoich miec; a kto nie może więcey, tedy iedne rusznice, rohatyne niechay ma, aprzez takowey obrony niechay w domu swym nie mieszka.

Wolnosc mieszczanom do łowienia ryb w rzece Jkwie, według dawnego zwyczaiu, ale do stawow żadnego wstępu mieszczanie miec nie maią.

Jazy też na miescach zwykłych mieszczanom stawic wolno w rzyce Jkwie na starych łowiskach.

Библиотека "Руниверс"

Po drzewo na budowania, na drwa y na insze potrzeby swe miezczanie do lasuw miesckich iezdzic maią, gdzie wszystkiemu miastu zdawna iest zawiedziono y naznaczono.

Wolno też mieszczanom iezdzic po włosci, kupowac wszelakie rzeczy targowe y wizc na targ do Kremiencu, gdzieby na targu swym w Krzemiencu nie przedał, tedy wolno iemu y na obcych ynszych targach przedawac.

Sianożęci mieskich urząd zamkowy konmi swymi trawic y siana miesckiego też nie maią brac.

Komornicy w miescie tutesznem, ktory izbę albo komorę u gospodarza naymuią y pod teraznieyszy czas postanowienia tego w miescie mieszkaią, i ci, ktore by potym do miasta przychodzili, o takowych kożdy gospodarz ma dawac wiadomosc woytowi, iako urzędowi miesckiemu, a oni, według ustawy jego kr. mosci, powinni będą płacic do skarbu jego kr. mosci kożdy rok po groszy 2.

Kunicy swadziebne od kożdey niewiasty albo dziewki iednako ma byc dawano na woyta po dawnemu.

O miedze na włokach ku miastu pomierzonych zasciankach y sianożęciach miesckich, *o ispasz y popasienia* wuyt miescki sądzic y przesądu bierze za prace groszy 4.

Ludzie szlachetcy, przyiezdzaiąc do miasta w dzien powszedni, oprucz targowego dnia poniedziałek, towarow swych porozni przedawac y szynkowac iem nie maią, iedno ogułem przedawac.

Kupcy przyiezdne skąd inąd s towarami swymi w rynku między kramami miesckimi nie maią stac, ale kożdy pod domem mieścic, stac i, według dawnych zwyczaiow, towarami swymi targowac maią.

Torgowe y *mostowe*, według dawnego zwyczaiu, na urząd miescki, ma byc brano od ludzi przyiezdzych na targ, to iest, od miary wszelakiego zboża y od słodu, od beczki, we cztyre korce postanowioney, po pieniędze 2; a od korca iednego po połpieniędza.

Библиотека "Руниверс"

A mostowego od wozow wielkiego s towarem nałożonego pieniędzy 5; od wozu solnego pieniędzy 2. A insze wszelakie targowe, według zwyczaiu dawnego, na urząd brano byc ma.

Woyt ma we wszystkim porządku doglądac y szłusznie a rządnie się sprawowac we wszystkich rzeczach y potrzebach miesckich, ktore ma jego kr. mosci donosic.

A burmistrze y *rayce* we wszystkich sprawach woytowi dopomagac i onego we wszystkim posłusznymi byc maią.

Wszakże woyt żadnych spraw, przez zupełney namowy z raycami i inszymi mieszczany głownieyszymi w Rzptey tego miasta, stanowic i odprawowac niema; a za prace woytowi, według ustawy iego kr. mosci, włoka 1.

Osobliwie też woyt powinien będzie pożytkow krola jego mosci przymnażac y tego postrzegac, aby sprawiedliwie i zupełnij dochody jego kr. mosci wydawane byli.

Wszakże wybrawszy czynsz s poddanych jego kr. mosci w miescie, do urzędu zamkowego, według zwyczaiu, oddawac y przed starostą zamkowym liczbę s tego czynic maią.

Rzeznicy miasta Krzemienieckiego:

Cechmistrz Senko Piczka; Jurko dziesiętnik; Omelian Kielbaska; Chrycko stadnik; Mychno wrotny; Omelian Szulka; Chricko Pinczuk; Ławmachy Broda; Ostapko Olchymowicz; Paszko Olchymowicz; Chrycko Tołpiło; Chryn Andriiewicz; Onuszko dziesiętnik; Andrey Lizigemba; Misko przychoży; Juchnik przychoży.

Powinnosc tych rzeznikow:

Każdy z nich, według ustawy jego kr. mosci, na rok ma płacic do skarbu za kamień łoiu groszy 15.

A osobno na urząd zamkowy dnia targowego pieniędzmi za łopatkę od kożdego bydlęcia, tak wołową, iako iałowiczą, powinien dac grosz 1; za wieprzową pieniędzy 5; za baranią, kozią y cielęcą po pieniędzy 3. Pirszego od kamienia łoiu, to iest, po groszy 15; a na urząd groszy 2.

Библиотека "Руниверс"

Do tego wszytkim poddanym jego kr. mosci y czyim kolwiek będzie wolno, według ustawy jego kr. mosci, tylko dnia targowego wozic do miasta na targ mięso wszelakiego bydlęcia bitego, począwszy od swiętego Bartłomieia swięta rzymskiego, aż do zapust wielkich, a targowe na urząd nie więcey iedno także maią dawac pieniędzmi.

A ktoby bydło zdechłe, szalone a rendowate na przedaż przywoził, a toby nań słusznie pokazano było, tego według prawa skarac garłem, iako fałszera. Dla czego poddani krola jego mosci, biiąc bydło we wsiach, maią oswiadczyc ławnikum; a kto kolwiek mięso na targ wiezie, ten i skure bydlęcia zabitego z sobą wziąc ma dla podeyrzania w złodzieystwie.

Żydowie też zwykli, nie maiąc na to wolnosci od krola jego mosci, mięso na iatkach między swoymi domy przedawac i onemi biespiecznie w miescie szynkowac; lecz iż na ten czas w regestr napisowac się rzeznicy niechcieli, przeto urząd zamkowy pilnie tego dozryc ma, aby każdy z tych rznikow żydowskich, używaiąc tego rzemiosła, w regestr się urzędowy wpisał i też powinnosc na sobie niosł, płacąc za kamien łoiu do skarbu jego kr. mosci po groszy 15.

A za łopatke z kożdego bydlęcia, tak za cielęcią, baranią y kozią, według ustawy jego kr. mosci wyżey opisaney, pieniędzami na urząd dawac, żeby się w tym szkoda skarbowi jego kr. mosci y przeszkod rzeznikom miesckim nie działa.

Powinnosc tego miasta na podwody. Wszyscy mieszczanie miasta Krzemienieckiego będą powinni płacic, według ustawy jego kr. mosci, na podwody z kożdego domu po groszy 2. A kto włoki trzyma, tedy osobno od włoki ma dac gr. 3; a z morgow przy miescie po pieniędzy 4; a od pręta ogrodnego miesckiego pieniędzy 1. A osobliwe kto iedwabnemi rzeczami targuie, powinien dac groszy 4; a kto suknem y inszemi kramami, towarami przekupuie, powinien dac groszy 2. Złotnik także groszy 2. A kto szynk karczmy trzyma,—od miodu grosz 1; od piwa grosz 1; kożdy powinien dac grosz 1.

Библиотека "Руниверс"

Rzemiesnicy, to iest, krawcy, kusznirze, kotlarze, kowale, slusarze, bednarze, kołodzieie, szewcy, rzymarze, garbarze, syromiętnicy, siedlarze, ganczarze, piekarze, ciesliowie, słodownicy i kożdego rzemiosła, kto kolwiek używac będzie, w tym miescie mieszkaiąc, ma dac z rzemiosła swego grosz 1.

Ale od towarzyszow nie powinien płacic; te pieniądze oddaiąc, birczego y spiszszego nie powinien wiency dac, iedno iedny pieniądz, bądz mało, bądz też wiele da; ktore to pieniądze podwodne oni oddawszy żadnych powinnosci podwodnych pełnic nie maią, iedno posłancow jego kr. mosci za zapłatu będą powinni dac, kiedy się trafi koni s potrzebe za listem jego kr. mosci, a będzie im płacono od tego, komu podwodę dawac, według ustawy jego kr. mosci, od kożdego konia na milę po groszu iednemu, a od wozowey podwody od konia po pułtora grosza, a ode dwu koni z wozem po groszy trzy.

Włosc Krzemieniecka.

Wies Ceceniowcy. *Granica* włok przy tey wsi wymierzonych. *Pierwsza strona* głowna położona na połnoc brzeg rzeki Wielii y ku sinożęciom na zamek zostawionym.

Druga sciana bokowa położona na wschod słonca ku ziemi sieliszcza Ceceniowskiego Macieiowi Łonskiemu, od starosty danego, y ku ziemiam dworzanina jedo kr. mosci Michayła Bohowitinowicza Szumbarskiego imienia iego Szumbarza.

Trzecia sciana tylna położona na południe ku ziemiom pana Bohowitynowicza Szumbarskiego y ku zascianku teyże wsi Cecenńiowskiey y ku ziemiom ziemianina jego kr. mosci Wierzbicy.

Czwarta sciana bokowa położona na zachod słonca, do sciany bokowey na wschod słonca, do sciany bokowey obrębu wsi jego kr. mosci Nizszey Wielii.

Te włoki rozmierzone we trzy pola. *Pierwsze* pole leży do sciany bokowey na wschod słonca położoney obrębu tegoż sioła; w

Библиотека "Руниверс"

tym polu rezow 30; w kożdym rezie długosci sznurow po 55, pręt. 4; a w szyrz prętow po 6½. A tak w kożdym rezie morgow po 12.

W drugim polu srednim rezow 30; w kożdym rezie długosci sznurow 55, pręt. 4; a w szyrz prętow po 6½. A tak w kożdym rezie morgow po 12.

W trzecim polu krayniem rezow 30; w kożdym rezie długosci sznurow po 55, pręt. 4; a w szyrz prętow po 6½. A tak w kożdym rezie morgow po 12.

W tey wsi naznaczono y wyrzezano siedlisko w polu sredniem nad rzeką Wieliją, maią się sadowic domy swemi stawic maią, a ulica uczyniona o osmiu pręciech.

Rozdawanie włok obrębu tey wsi poczyna się od sciany bokowey, na wschod słonca położoney:

Iwan Hrynczycz z Jurkiem Hrochowiczem włoka 1; Fiedzko Kozłowicz a Wasko prychoży 1; paszko Chrynczycz 1; Czarnysz Rozmiecieykowicz 1; Mic Kozłowicz a Pietrasz Sydorowicz 1; Marcin Oleksicz na służbe, od płacenia wolna 1; Hiscier Mielnikowicz s Turczynem 1; Omelian Mielnikowicz z Micem Wlezłym 1; Konon Marcinowicz na służbie putney 1 (wolna); Jurko Kozłowicz, Sawka Fedkowicz 1; Mic Chrynczycz 1; Chat Pocalaykowicz 1; Iwan Żywotnikowicz z Mikitką 1; Oliszko Dzienisowicz 1; Chilie Chodakowicz 1; Abramiec Chodakowicz Abrynicz 1; Macko a Jeroma 1; Onacko Mielnikowicz a Wasko Dzienis: 1; Daszko Zaraiewicz 1; Na folwark zamkowy 6 (wolnych); Marcin Olexiewicz na służbie putney 1; Konon Marcinowicz 1; wolna na służbę putnę włoka 1 (wolna); . . . . włoka 1 (wolna); . . . . włoka 1 (wolna).

W tey wsi gruntu sredniego czynszowych włok 20.

Płacąc s kożdey włoki, według ustawy jego kr. mosci, czynszu po groszy 40; oprocz włok szesci na folwark zamkowy a czterech na służbę putnę wolnych od płatu.

Teyże wsi zascianek, na wygon zostawiony, leży koncem do rzeki Wielii, bokiem do zasciankow ziemianina jego kr. mosci Lwa

Библиотека "Руниверс"

Hoholewskiego na czynsz iemu danego, a drugim koncem do ziemi ziemianina jego kr. mosci Pawła Ludwickiego, odmianą za iego ziemie daney, y bokiem drugim do siedliska Warszawskiego dombrowy na prerobek godney wł. 5.

Na drugim miescu zascianek leży koncem do rzeki Wielii y do morgow na osadzenie ogrodnikow przy folwarku zamkowym wymierzonych, przy ktorych morgach y kopcy zakopano, bokiem do sciany bokowey obrębu wsi kr. jego mosci Niższey Wiclii, a drugim koncem do wału, ktory dzieli grunt jego kr. mosci z ziemią ziemianina jego kr. mosci Pawła Ludwieckiego imienia iego Ludwiscz y bokiem drugim do zascianku tey że wsi Ceceniowskiey na wygon zostawionego, przy tym zascianku y kopcy zakopano, ktorego wymierzono iest dombrowy na przerobek godny włok 11; a na pasznią rozrobionego gruntu włoka 1; y gruntu srzedniego morgow 7.

Ten zascianek zawiedziono y podano iest na płath, albo na czynsz, ziemianinowi jego kr. moski Lwu Wasilewiczu Choholewskiemu; ma on s tey włoki paszney, iak z gruntu srzedniego, płacic, według ustawy jego kr. mosci, w kożdy rok po groszy 40; a z morgu kożdego po groszy 13½. A gdy i tę iedenasci włok dombrownych rozrobi, będzie powinien czynsz do skarbu jego kr. mosci dawac, potem iako y s tey włoki polney wyszey spisaney; a ma począc s tey rozrobioney włoki czynsz płacic w roku teraznieyszym 63-m o swiętym Michaylie.

Na trzecim mieyscu zascianek koncem do sciany tylney obrębu tey wsi Ceceniowskiey, bokiem do drogi, ktora idzie z Szumbarza do Wierzbice, a drugim koncem y bokiem do drogi, ktora idzie z Wilii do Matwiiowiec, dombrowy na przerobek godney gruntu srzedniego włok 4, morgow 5. Płacąc s kożdey włoki po groszy 40, a z morga po groszy 13½, uczyni kop 2, gr. 46, pięn. ½.

Obręb dąbrowny teyże wsi leży koncem do ziemie ziemianina kr. jego mosci Jurachna Alexandrowicza imienia jego Wierzbicy,

Библиотека "Руниверс"

bokiem do zascianka wsi kr. jego mosci Wyższey Wielii, a drugim koncem do sciany tylney obrębu teyże wsi Wyższey Wilii y bokiem drugim do obrębu dąbrownego teyże Wyższey Wielii, ktorey wymierzono iest dąbrowy na koszenie godney włok 5; a nikczemney dąbrowy na koszenie niegodney włok 14. Płacąc s kożdey włoki po groszy dwanascie, uczyni kopa 1.

Wszakże aby w wybieraniu tego podatku, z sianożęci ustanowionego, zamieszanie nie było, dla tego, przy oddaniu czynszu, maią płacic poddani tey wsi za te sianożęci s kożdey włoki polney przyiętey po groszy 2, pięn. 5.

Summa wszystkiego płatu tey wsi z włok polnych sianożętnych y zasciankow uczyni kop 17, gr. 55, pięn. 9¾.

W tey wsi staw y młyn na rzece Wielii, ktory przedtym postanowieniem staroscie tutesznemu na pożytek y wychowanie iego od kr. jego mosci iest dany.

Przy tey że wsi Ceceniowskiey siedlisko leży koncem do rzeki Wielii, bokiem do sciany bokowey obrębu teyże wsi Ceceniowskiey, a drugim koncem do drogi, ktora idzie z Szumbarza do Wierbice, i bokiem drugim do ziemie pana Michayła Bohowityna Szumbarskiego imienia jego Szumbarza, ktorego wymierzono iest gruntu dobrego włok 10, y morgow 9.

To siedlisko starosta Krzemieniecki kniaz Mikołay Zbarazki dał na służbę konną służebnikowi swemu Macieiowi Łonskiemu do wolei y łaski jego kr. mosci.

Wies Niższa Wilia. Granica włok przy tey wsi wymierzonych. *Pierwsza* sciana głowna położona na południe do sciany głowney obrębu Wyższey Wielii.

Druga sciana bokowa położona na zachod słonca ku ziemiam ziemianina kr. jego mosci Fiedora Hryckowicza Nowosielickim.

Trzecia sciana tylna położona na pułnoc ku ziemi ziemianinowi jego kr. mosci Pawła Ludwickiego imienia iego Ludwicz.

Библиотека "Руниверс"

Czwarta sciana bokowa położona na wschod słonca ku ziemi ziemianina jego kr. mosci Lwa Choholewskiego iemu na czynsz nowo daney.

Te włoki rozmierzone we trzy pola. *Pirsze pole* leży do sciany bokowey na zachod słonca położoney; w tym polu rezow 40; w kożdym rezie długosci sznurow po 40; a w szyrz prętow po 9. A tak w kożdym rezie morgow po 12.

W drugim polu srzednim rezow 40; a w kożdym rezie długosci sznurow po 40; a w szyrz prętow po 9. A tak w kożdym rezie morgow po 12.

Trzeciego pola kraynego rezuw 10; w kożdym rezie długosci sznurow po 40; a w szyrz prętow po 9. A tak w kożdym rezie morgow po 12.

Tegoż pola rezuw 4; w kożdym rezie długosci sznurow po 36; a w szyrz prętow po 10. A tak w kożdym rzezie morgow po 12.

Tegoż pola rzezuw 12; w kożdym rzezie długosci sznurow po 30; a w szyrz prętow po 12. A tak w kożdym rezie morgow po 12.

Tegoż pola rezuw 4; w kożdym rezie długosci sznurow po 36; a w szyrz prętow po 10. A tak w kożdym rzezie morgow po 12.

W tey wsi naznaczono y wyrzezano siedlisko w polu srednim nad rzeką Wielią, maią się siedlic domy iedną pierzeią; gumna kożdy czołem przeciwko sobie ma stawic, a ulica uczyniona na osmiu pręciech.

Rozdawanie włok tey wsi poczyna się od sciany bokowey, na zachod słonca położoney.

Iriasz Sachnowicz a Wasko Saycinowicz włok 1; Kosciuk Kupczyc s corką Domną 1; Sachno Radzinowicz z zięciem 1; Wasko Fiedorzycz z synami 1; Ostapko Ichnatowicz 1; Kliscz Pinczuk 1; Fiedzina Borsczyk a Uscian przychoży 1; Paszko Mokroiewicz a Juszko Membrowicz 1; Hnat Makarowicz a Kuzma przychoży 1; Iwan Wołoszyn z synami 1; Jacko Chodorowicz z corką Tacią 1;

Библиотека "Руниверс"

Roman Siechowicz 1; Marko Siechowicz a Iwaszko Martynowicz 1; Misko przychoży 1; Cimoszko Miskowicz a Wasko Senkowicz 1; Iwan Żuk z synem 1; Omelian a Andruszko Chomiczy 1; Choma Łucykowicz, Jurko kowal 1; Onacko a Osparko Łucykowicz 1; — 1; — 1; Misko Czerniec a Dorosz Turczyn 1; Jeroma Mokreiewicz 1; Macko, Fiedor a Waszko Chobkowicz 1; Mań a Parchym przychoże 1; Olieksi a Marko przychoże 1; Andrzey Chockowicz z bratem Moysieiem 1; Machno a Koscia przychoże 1; Dziemid a Miechnik Mokroiewicze 1; Iwan Czarnysz 1; Iwaszko a Pietrzyk przychoże 1; Choma a Sidor Chodorowiczy 1; Danieł a Matwiy 1; Ostap Szebunka z synem 1; Danyło Niekraszowicz 1; Ostapko Pietnowicz, woyt, na woytowstwo 1 (wolna); (нерозданныхъ) 3. W tey wsi czynszowych włok 39; płacąc s kożdey włoki, według ustawy jego kr. mosci po groszy czterdziescie, uczyni kop 26, oprucz iedney włoki na woytowstwo wolney.

Przy teyże wsi zascianek zostały przy scienie bokowey obrębu teyże wsi koncami obiema y bokiem iednym do dąbrow teyże wsi, a drugim bokiem do sciany bokowey tegoż obrębu pola rozrobionego włoka 1 gruntu srzedniego; s ktorego zascianku maią poddani tey wsi płacic w kożdy rok po groszy 40.

Podlie tegoż zascianku dąbrowy, na wygon ku tey wsi zostawioney, kącem do sciany głowney obrębu wsi jego kr. mosci Wierzchniey Wielii, bokiem do ziemie ziemianina jego kr. mosci Fiedora Hryhorowicza y do obrębu miesckiego sianożętnego, a drugim koncem do ziemie ziemianina jego kr. mosci Pawła Łudwickiego, odmianą mu za iego grunty daney, y bokiem drugim do ziemie tegoż Łudwickiego starodawney y do zascianku teyże wsi Niższey Wielii dąbrowy na przerobek godney włok 6.

Obręb dąbrowny sianożętny teyże wsi koncem do obrębu sianożętnego teyże Wyższey Wielii, bokiem do obrębu sianożętnego teyże Wyższei Wielii drugim koncem do ziemie kniaziuw Wiszniewieckich imienia ich Podhaieckiego y bokiem drugim

Библиотека "Руниверс"

do obrębu miesckiego sianożętnego za wałem. W tym obrębie włok 20, s ktorych na koszenie godnych włok 11; a zarosli, niegodnego do koszenia, włok 9. Płacąc s kożdey włoki po groszy dwanascie, uszyni kop 2, gr. 12.

Wszakże aby wybieraniu tego podatku, z sianożęci ustanowionego, zamieszania nie było, dla tego, przy oddawaniu czynszu, maią płacic poddani tey wsi za te sianożęci s kożdey włoki polney przyiętey po groszy 3, pien. 3.

Summa wszystkiego przychodu z tey wsi, z włok polnych, sianożętnych y zasciankow, uczyni kop 28, gr. 52.

Przy tey wsi na rzece Wielii staw y młyn, ktory wprzod tego postanowienia staroscie na pożytek y wychowanie iego od jego kr. mosci iest dany.

Wies Wielia. *Granica* włok przy tey wsi wymierzonych:

Pierwsza sciana głowna, położona na południe, ku obrębowi wsi jego kr. mosci Niższey Wielii i ku rzeki Wielii pod tąż wsią.

Druga sciana bokowa, położona na wschod słonca, do obrębu sciany bokowey wsi jego kr. mosci Ceceniowskiey.

Trzecia sciana tylna, położona na pułnoc, do ziemie ziemianina jego kr. mosci Jurachna Alexandrowicza, imienia iego Wierzbice.

Czwarta sciana bokowa, położona na zachod słonca, ku dąbrowom miscкim Krzemienieckim y do ziemie ziemianina jego kr. mosci Fiedora Hryhorowicza.

Te włoki rozmierzone we trzy pola: *Pirwsze pole* leży do sciany bokowey odrębu teyże wsi, na wschod słońca położoney; w tym polu rezow 55, pręt. 6½; w kożdym rezie długosci sznurow po 55, pr. 4. A tak w kożdym rezie morgow po 12.

W drugim polu srzednim rezow 55; w kożdym rezie długosci sznurow po 55, pr. 4, a w szyrz prętow po 6½. A tak w kożdym rzezie morgow po 12.

W trzecim polu kraynim rezow 55; w kożdym rezie długosci sznurow po 55, pręt. 4, a w szyrz prętow po 6½. A tak w kożdem rezie morgow po 12.

Библиотека "Гуниверс"

W teyże wsi w polu srzednim nad rzeką Wielią naznaczono y wyrzezano siedlisko; maią się siedlic ludzie domy iedno pierzeią; gumna kożdy czołem przeciwko siebie stawic maią; a ulica uczyniona na osmiu pręciech.

Rozdawanie włok poczyna się od sciany bokowey, na wschod słońca położoney:

Karp Dancowicz włoka 1; Iwan Karpowicz 1; Iwan diak, Asieyko Szeyko 1; Sienko Wasiliowicz 1; Fiedzko Wasiliowicz 1; Micko Masiewicz 1; Kondrat Siemuszkowicz 1; Sczepan Siemuszkowicz 1; — 2; Hawrylec a Iwan Chancowiczy 1; Jacko Liewkowicz a Manko Rowkowicz 1; Jochwin przychoży a Sawko Chmielow 1; Tokar Anton 1; Sienko a Charym 1; Mikita 1; Liewko Wasilewicz a Stecko Chomicz 1; Iwan Michałczyszyn 1; Kuc Maciewicz 1; Machnik a Jerema Chancowi 1; Panko Skomoroch 1; Wasil Kupotczyn a Misko Jukowy 1; Iwan Andrieiowicz 1; Chryc Oscimiec a Fiedzina 1; Micko, Roman y Aniprzey przychoże 1; Isay, Wasko a Iwan przychoże 1; Symon Kuzma a Wasko przychoże 1; Protas ganczar a Chryń przychoże 1; Iwan Charymowicz a Kuzma 1; Dziesko a Sierchey przychoże 1; Jasko Chamilicz 1; Chiliec przychoży 1; Fiedor Czarnysz 1; rużnym ludziom, po iedney włoce, włok 21.

W tey wsi włok czynszowych gruntu sredniego 55. Płacąc s kożdey włoki, według ustawy jego kr. wosci, po groszy czterdziesci, uczyni kop 36, gr. 40.

Przy tey wsi zascianek za scianą głowną koncem do obrębu sianozętnego Ceceniowskiego, bokiem y koncem drugim do ziemie ziemianina jego kr. mosci Jurachna Alexandrowicza, imienia iego Wierzbice, y drugim bokiem do sciany tylney obrębu teyże wsi pola wyrobionego morgow 20. Płacąc s kożdego morgu po $13^{1}/_{3}$ pieniędzy, uczyni groszy 26, p. $6^{2}/_{3}$.

Obreb dąbrowny sianożętny tey że wsi koncem do ziemie kniaziow Wiszniewieckich, imienia ich Kuszlowa, bokiem do obrębu

Библиотека "Руниверс"

sianożętnego wsi jego kr. mosci Niższey Wielii, a drugim koncem do obrębu teyże wsi polnego y bokiem drugim do obrębu sianożętnego Ceceniowskiego; w tem obrębie włck 28; na koszenie godnych wlok 15, morg. 14, a niegodnych na koszenie włok 12, morg. 16. Płacąc s tych na koszenie godnych z kożdey włoki po groszy 12, a z morgu po pien. 4, uczyni kop 3, gr. 5, pien. 6.

Wszakże aby wybieraniu tego podatku, sianożęci ustanowionego, zamieszania nie było, dla tego, przy oddawaniu czynszu, maią płacic poddani tey wsi za tę sianożęci z kożdey włoki polney przyiętey po groszy 3, pien. 4.

Summa przychodu s tey wsi, z włok polnych, sianożętnych y zascianku, uczyni kop 40, gr. 12, pien. $2^{2}/_{3}$.

Wies Szpikołosy. *Granica* włok przy tey wsi wymierzonych:

Pierwsza sciana głowna, położona na południe, do lasu, na wygon teyże wsi zostawionego, y do obrębu dąbrownego teyże wsi Szpikołozkiego.

Druga sciana bokowa, położona na wschod słońca, do obrębu miesckiego Łozowickiego.

Trzecia sciana tylna, położona na pułnoc, do obrębu miesckiego pod Wysokim y do obrębu dolnego wsi jego kr. mosci Żołobowskiey.

Czwarta sciana bokowa, położona na zachod słońca, do sciany bokowey obrębu wsi jego kr. mosci Rodzickiey.

Te włoki rozmierzone we trzy pola: *Pierwsze pole* leży od sciany bokowey, na wschod słońca położoney; w tym polu rezow 45; w kożdym rezie długosci sznurow po 45, a w szerz prętow po 8. A tak w kożdym rezie morgow po 12.

W drugim polu srzednim rezow 45; w kożdym rezie długosci sznurow po 45, a w szyrz prętow po 8. A tak w kożdym rezie morgow po. 12.

Przy tym polu sredniem zostawiono na wygon włok 5 dla tego, że grunt nikczemny gorzysty, kamienisty, na przerobki niegodny.

Библиотека "Руниверс"

W trzecim polu krayniem rezow 45; w kożdym rezie długosci sznurow po 45, a w szyrz prętow po 8. A tak w kożdym rezie morgow po 12.

W tey wsi naznaczono y wyrzezano siedlisko w polu sredniem nad stawkiem teyże wsi; maią się siedlic domy iedną pierzeią; gumna kożde czołem przeciwko sobie stawiaiąc; a ulica uczyniona na 9-ciu pręciech.

A iż w polu sredniem pięcium trafiłosię złe siedlisko, dla tego tym naznaczono w polu kraynim.

Rozdawanie włok poczyna się od sciany bokowey, na wschod słońca położoney:

Kuzma Dzienisowicz włoka 1; Michno Kuzmicz z Waskiem 1; Andruszko Steckowicz 1; Szczepan przychoży 1; Stecko Szostakowicz 1, wolna na woytowstwo od płacenia; Chryc Szostakowicz 1; Macko Waskowicz 1; Klimko przychoży 1; Fieryn przychoży Pudzinowicz 1; Fiedzko Iwanowicz z bratem Waskiem 1; Matyiasz Leciewicz 1; Wasko Daskowicz 1; Omelian Fiedkowicz 1; Fiedziec Fiedkowicz 1; Masko Jachnowicz 1; Marcin przychoży 1; Andrey Oliezarowicz 1; Fiedzko przychoży 1; Masiuk Borysowicz 1; Malyna Szostakowicz 1; Paszko Leciewicz 1; Malina Leciewicz 1; rożnym ludziom, po iedney włoce, 22.

W tym obrębie grunta sredniego czynszowych włok 44.

Płacąc s kożdey włoki, według ustawy jego kr. mosci, po groszy czterdziescie, uczyni kop 29, gr. 20, oprucz iedney włoki, od płacenia wolney na woytowstwo.

Zascianki przy tey wsi zostawione.

Na pierwszem mieyscu bokiem iednym do sciany głowney obrębu teyże wsi, a koncem do obrębu dąbrownego teyże wsi, a drugim bokiem y koncem drugim do lasu, na wygon tey wsi zostawionego, pola rozrobionego sredniego gruntu morgow 20, prętow 10.

Płacąc s kożdego morgu, według ustawy jego kr. mosci, po pieniędzy $13^{1}/_{3}$, uczyni groszy 27, pien. 1.

Библиотека "Руниверс"

Na drugim mieyscu podle tegoż zascianku między rezy, ktore na wygon tey wsi zostawione, do pola srzedniego teyże wsi, a drugim bokiem do dąbrowy w tychże rezow y drugim koncem do pola krayniego obrębu teyże wsi, gruntu sredniego pola rozrobionego morgow 16.

Płacąc s kożdego morgu, według ustawy jego kr. mosci, po pieniędzy 13$^{1}/_{8}$, uczyni groszy 21, pr. 3$^{1}/_{3}$.

Na trzecim mieyscu zascianek przy scienie tylney tegoż obrębu Szpikołowskiego koncem do obrębu miesckiego pod Wysokim, a bokiem do pola sredniego teyże wsi, a drugim koncem y bokiem do dąbrow, na wygon tey wsi zostawionych, gruntu sredniego pola rozrobionego morgow 5. Płacąc s kożdego morgu, według ustawy jego kr. mosci, po pieniędzy 13$^{1}/_{8}$, uczyni groszy 6, pien. 6$^{1}/_{2}$.

Obręb dąbrowny sianożętny teyże wsi koncem do obrębu wsi jego kr. mosci Rudzieckiey, bokiem do obrębu Szpikołowskiego nąwyższego za lasem y zasciankow teyże wsi, a drugim koncem do drogi, ktora idzie z Krzemienca do Wiszniowca, y bokiem drugim do ziemie ziemianki jego kr. mosci Michayłowey Skubedziney, wsi iey Chorynki; w tem obrębie włok 25, s ktorych na koszenie godnych włok 12, a złey na koszenie dąbrowy niegodney włok 13. Płacąc s tych włok na koszenie godnych, s kożdey włoki po groszy 12, uczyni kop 2, gr. 24.

Wszakże aby w wybieraniu tego podatku, z sianożęci ustanowionego, zamieszanie nie było, dla tego, przy oddawaniu czynszu, maią płacic poddani tey wsi za te sianożęci s kożdey włoki polney przyiętey po groszy 3, pien. 2.

Teyże wsi Szpikołowskiey obręb zwierzchni za lasem. *Granica* włok tego obrębu:

Pierwsza sciana głowna, położona na pułnoc, ku dąbrowom y ku lasu teyże wsi Szpikołowskiey.

Druga sciana bokowa, położona na wschod słońca, ku dąbrowom teyże wsi.

Библиотека "Руниверс"

Trzecia sciana tylna, położona na południe, ku dąbrowom teyże wsi y do obrębu sianożętnego Rudzickiego.

Czwarta sciana boczna, położona na zachod słońca, do sciany boczney obrębu wsi jego kr. mosci Kołosowskiey.

Te włoki rozmierzone we trzy pola: *Pierwse pole* leży do sciany boczney, na zachod słonca położoney; w tem polu rezow 15, w kożdym rezie długosci sznurow po 36, a w szyrz prętow po 10. A tak w kożdym rezie morgow po 12.

W drugim polu srednim rezow 15; w kożdym rezie długosci sznurow po 36, a w szyrz prętow po 10. A tak w kożdym rezie morgow po 12.

W trzecim polu krayniem rezow 15; w kożdym rezie długosci sznurow po 36, a w szyrz prętow po 10. A tak w kożdym rezie morgow po 12.

Rozdawanie włok tego obrębu poczyna sie (окончанія нѣтъ въ оригиналѣ).

W tym obrębie gruntu sredniego czynszowych włok (имена мѣщанъ, получившихъ надѣлъ, не обозначены) 15.

Płacąc s kożdey włoki, według ustawy jego kr. mosci, po groszy czterdziesci, uczyni kop 10.

Summa przychodu s tey wsi obrębow obudwoch, z włok polnych sianożętnych y z zasciankow, uczyni kop 42, gr. 39, p. 1.

Wies Kołosowa. *Granica* włok przy tey wsi wymierzonych:

Pierwsza sciana głowna, położona na polnoc, ku obrębowi sciany głowney wsi jego kr. mosci Szpikołowskiey.

Druga sciana bokowa, położona na zachod słonca, do sciany boczney obrębu wsi jego kr. mosci Dworeckiey.

Trzecia sciana tylna, położona na południe, do sciany głowney obrębu wsi jego kr. mosci Dworeckiey y dąbrow wsi jego kr. mosci Rudki.

Czwarta sciana boczna, położona na wschod słońca, do sciany boczney obrębu Wyższego Szpikołowskiego y do dąbrow teyże wsi.

Библиотека "Руниверс"

Te włoki rozmierzone we trzy pola: *Pierwsze pole* leży ku obrębowi Wyższemu Szpikołowskiemu, w tem polu rezow 22; w kożdem rezie długosci sznurow po 36, a w szyrz prętow po 10. A tak w kożdym rezie morgow po 12.

W drugim polu srednim rezow 22; w kożdem rezie długosci sznurow po 36, a w szyrz prętow po 10. A tak w kożdym rezie morgow po 12.

W trzecim polu krayniem rezow 22; w kożdem rezie długosci sznurow po 36, a w szyrz prętow po 10. A tak w kożdym rezie morgow po 12.

W tey wsi naznaczono y wyrezano siedlisko w polu srednim; maią się siedlic domy iedno pierzeią; gumna kożdy czołem przeciwko sobie stanowic maią; a ulicą uczyniona na 8 pręciech.

Rozdawanie włok poczyna się od sciany boczney obrębu zwierzchniego Szpikołowskiego:

Andrzey Pinczuk z synem Mordasem włok 1; Jakim Ignatowisz z matką 1; Sidor a Fedor Filipowiczy 1; Misko Fiedzkowicz, Olchymiec przychoży 1; Fiedor a Hnat Waczynczyn 1; Fiedor Sienkowicz a Szczepan Waciut 1; Miska a Iwaniec Szczepanowiczy 1; Furs Klimowicz a Andriiec 1; Jacko a Micko przychoże 1; Matwiy a Abramiec Filipowiczy 1; Fiedziec y Ostafiec 1; Cbrycko a Tarasiec 1; — 9.

W tym obrębie gruntu sredniego czynszowych włok 22. Płacąc s kożdey włoki, według ustawy jego kr. mosci, po groszy czterdziesci, uczyni kop 14, gr. 40.

Teyże wsi na wygon zostawiono zascianek koncem do sciany boczney obrębu wsi jego kr. mosci Dworeckiey, bokiem do sciany boczney obrębu Szpikołowskiego zwierzchniego y bokiem drugim do obrębu sianożętnego Dworzeckiego pola y dąbrowy gruntu sredniego włok 7.

Obręb dąbrowny sianożętny teyże wsi koncem do obrębu zwierzchniego Szpikołowskiego, bokiem do obrębu dąbrownego Rudzieckiego y do sianożęci, na zamek zostawionych, a drugim koncem

Библиотека "Руниверс"

do ziemie kniaziuw Wiszniwieckich, imienia ich Kuszlina, y bokiem drugim do obrębu dąbrownego Dworzeckiego; w tem obrębie włok 20, ktorych na koszenie godney dąbrowy włok 5, morg. 15, a złey dąbrowy, na koszenie niegodney, włok 14, morg. 15.

Płacąc s tych włok na koszenie godnych, s kożdey po groszy dwanascie, uczyni kopa 1, gr. 6.

Wszakże aby wybieraniu tego podatku, sianożęci ustanowionego, zamieszania nie było, dla tego, przy oddawaniu czynszu, maią płacic poddani tey wsi s kożdey włoki polney przyiętey po groszy 3.

Summa wszystkiego płatu s tey wsi, z włok polnych, sianożetnych, uszyni kop 15, gr. 46.

Wies Rudka. *Granica* włok przy tey wsi wymierznych:

Pierwsza sciana głowna, położona na południe, ku stawku puszkarza zamku jego kr. mosci Krzemienieckiego Matysa Skrzynskiego.

Druga sciana bokowa, położona na zachod słońca, ku dąbrowom ktore zawiedzione za roskazaniem jego kr. mosci na pasznię dworną Lwowi a Wszakowi Moysieiewiczom Kulikowskim.

Trzesia sciana tylna, położona na połnoc, ku dąbrowom y polam teyże wsi.

Czwarta sciana boczna, położona na wschod słońca, do sciany boczney obrębu wsi jego kr. mosci Szpikołowskiey.

Te włoki rozmierzone we trzy pola: *Pierwsze pole* do sciany boczney, na zachod słońca położoney; w tem polu rezow 26; w kożdem rezie długosci sznurow po 45, a w szyrz prętow po 8. A tak w kożdym rezie morgow po 12.

W drugim polu srednim rezow 26; w kożdym rezie długosci sznurow po 45, a w szyrz prętow po 8. A tak w kożdym rezie morgow po 12.

W trzecim polu krayniem rezow 26; w kożdym rezie długosci sznurow po 45, a w szyrz prętow po 8. A tak w kożdem rezie morgow po 12.

Библиотека "Руниверс"

W tey wsi naznaczone y wyrzezane siedlisko w polu srednim; maią się siedlic domy iedną pierzeią; gumna kożdy czołem przeciwko sobie stawic maią; a ulica uczyniona na osmiu pręciech.

Rozdawanie włok poczyna się od sciany boczney, na wschod słońca położoney:

Gordziey Scieckowicż z bratem Andruszem włok 1; Anton Cieleżycz z synem Hryckiem 1; Szczepan z bratem Sienkiem 1; Juchno Kudzinowicz z bratem 1; Jacko s Procykiem 1; Jesko z Chaltem 1; Ciżko Turczym 1; Andrzey kowal 1; Michno z Micem 1; popowi na cerkiew 1 (wolna); Ihnat z Hryckiem 1; Matysowi Skrynskiemu na puszkarstwo 2 (wolne); (волоки, розданныя разнымъ лицамъ, по одной; имена лицъ не выставлены въ оригиналѣ) włok 13.

W tey wsi gruntu srzedniego czynszowych włok 23. Płacąc s kożdey włoki, według ustawy jego kr. mosci, po groszy czterdziesci, uczyni kop. 15, gr. 20, oprocz dwu włok puszkarskich a trzeciey na cerkiew, wolnych od wszelakich podatkow i powinnosci.

Przy teyże wsi zasciauek za scianą tylną koncem do dąbrow wsi jego kr. mosci Żołobowskiey, bokiem do pola teyże wsi Żołobowskiey a drugim koncem do dąbrow teyże wsi Rudki y bokiem do sciany tylney tegoż obrębu Rudzieckiego, pola rozrobionego srzedniego gruntu włok 2, morg. 18. Tego zascianku ku tey wsi na każdą włokę po trzy morgi przydano dla tego, że trzecie pole kraynie na dąbrowach wymierzono; maią oni tego zascianku używac bez czynszu do tego czasu, poki to trzecie pole rozrobią; a gdy rozrobią, maią s tego zascianku, według ustawy jego kr. mosci, płacic po temu, iako y inszy poddani jego kr. mosci z zasciankow przyiętych gruntu srzedniego płacą.

Na drugim miescu zascianek, zostały za scianą głowną obrębu teyże wsi, koncem do obrębu Kołosowskiego sciany boczney, bokiem y koncem drugim do stawkow puszkarza zamkowego Matysa Skrynskiego y drugim bokiem do sciany głowney tegoż obrębu Rudziec-

Библиотека "Руниверс"

kiego pola y sianożęci gruntu podlego morgow 22; ten zascianek Matysowi Skrynskiemu, puszkarowi zamkowemu, przydano ku tym dwom włokam, wyżey naznaczonym na służbę puszkarską, bez płacenia.

Obręb dąbrowny teyże wsi koncem do obrębu wsi jego kr. mosci Szpikołozkiey przedniego za lasem, bokiem do obrębu dąbrownego teyże wsi Szpikołowskiey, a drugim koncem do sianożęci na zamek zostawionych i bokiem drugim do obrębu dąbrownego wsi jego kr. mosci Szpikołozskiey; w tem obrębie włok 13, morg. 10, s ktorych na koszenie godney dąbrowy włok 6, morg. 5, a złey dąbrowy chrostu, na koszenie niegodney, włok 7, morg. 5. Płacąc s tych włok, na koszenie godnych, s kożdey po groszy dwanascie, a z morgu po pieniędzy 4, uczyni kop. 1, gr. 14.

Wszakże aby w wybieraniu tego podatku, z sianożęci ustanowionego, zamieszanie nie działo się, dla tego, przy oddawaniu czynszu, maią płacic poddani tey wsi za te sianożęci s kożdey włoki polney przyiętey po groszy 3, pien. 1.

Summa podatku z tey wsi, z włok polnych y sianożetnych, uczyni kop. 16, gr. 34.

Wies Dworzec. Granica włok przy tey wsi wymierzonych:

Pierwsza sciana głowna, położona na połnoc, ku stawkom ziemian jego kr. mosci Storobynskich y ku dąbrowom teyże wsi Dworzeckiey.

Druga sciana boczna, położona na wschod słonca, do sciany boczney obrębu wsi jego kr. mosci Kołosowskiey y do pola krayniego teyże wsi Dworzeckiey.

Trzecia sciana tylna, położona na południe, ku dąbrowom na wygon tey wsi Dworzeckiey y wsi Kokorowskiey.

Czwarta sciana boczna, na zachod słońca położona, do rzeki Ikwy pod toż wsią Dworzecką.

Te włoki rozmierzone we trzy pola: *Pierwsze pole* leży do sciany tylney obrębu wsi jego kr. mosci Kołosowskiey, na południe położo-

Библиотека "Руниверс"

ney; w tem polu rezow 27; w kożdym rezie długosci sznurow po 33, a w szyrz po 11. A tak w kożdym rezie morgow po 12.

W drugim polu srzednim rezow 27; w kożdym rezie długosci sznurow po 55, pręt. 4, a w szyrz prętow po $6^1/_2$. A tak w kożdem rezie morgow po 12.

Trzeciego pola krayniego rezow 18; w kożdem rezie długosci sznurow po 55, pręt. 4, a w szyrz prętow po $6^1/_2$. A tak w kożdym rezie morgow po 12.

19-sta reza, w niey długosci sznurow 45, a w szyrz prętow 8; czyni morgow 12.

20-sza reza, w niey długosci sznurow 40, a w szyrz prętow 9; czyni morgow 12.

21-sta reza, w niey długosci sznurow 18, a w szyrz prętow 8; czyni morgow 12.

22-ga reza, w niey długosci sznurow 21, pręt. 2, a w szyrz prętow 17; czyni morgow 12.

23-cia reza, w niey długosci sznurow 23, a w szyrz prętow 16; czyni morgow 12.

24-ta reza, w niey długosci sznurow 23, pręt. $1^1/_2$, a w szyrz prętow 16; czyni morgow 12.

25-ta reza, w niey długosci sznurow 23, pręt. $1^1/_2$, a w szyrz prętow 16; czyni morgow 12.

26-ta reza, w niey długosci sznurow 21, pręt. 2, a w szyrz prętow 17; czyni morgow 12.

27-ma reza, między rzeką Jkwą y między stawem Kołosowskim, morgow 16.

W tey wsi naznaczono y wyrezano siedlisko w polu srzedniem nad rzeką Jkwą; maią się siedlic domy iedną pierzeią; gumna kożdy czołem przeciwko sobie stanowic maią; a ulica uczyniona na osmiu pręciech.

Rozdawanie włok tey wsi poczyna się od sciany boczney, na wschod słonca położoney:

Библиотека "Руниверс"

Sienko Woronko na służbę putną wolnych od płacenia włok 2; Paszko Woronkowicz 1; Iwan Woronkowicz na służbę putne 1 (wolna); Ciszko Woronkowicz 1; Ławryn przychoży 1; Filip przychoży 1; Sienko przychoży 1; Fiedzko Faryanica a Macko Chnatowicz 1; Iwan Pancewicz 1; Onacko a Fiedor przychoże 1; Cimko Attka przychoży 1; Klim Kopankowicz 1; Chnat Andreiowicz, Paweł Daniewicz 1; Kuryło przychoży 1; Fiedzko przychoży 1; Iwan Woronkowicz na służbe putno 1 (wolna); Charasym a Chawryło przychoży 1; Fiedor z bratem Sienkowiczy 1; — 1; Iwaniec Łużczyc a Cimko Fiedzkowicz 1; Matwi Opanasowicz 1; Karp a Marko przychoże 1; Jacko Illkowicz 1; Matwi podsadek a Fiedz Iwanowicz 1; Sidor przychoży 1; Olchim a Protas Ławrynowiczy 1.

W tey wsi czynszowych gruntu srzedniego włok 23. Płacąc s kożdey włoki, według ustawy jego kr. mosci, po groszy 40, oprucz trzech włok na służki putne, wolne od płacenia.

Obręb dąbrowny teyże wsi koncem do dąbrowy teyże na wygon zostawioney, bokiem do obrębu dąbrownego Kołosowskiego, a drugim końcem do ziem kn. Wiesznіowieckich imienia ich Wiszniowca, a drugim bokiem do obrębu dąbrownego wsi jego kr. mosci Kokorowa; w tym obrębie włok 21; dąbrowy, na koszenie godney, włok 7; a złey a nikczemney, na koszenie niegodney, włok 13, morg. 24. Płacąc s tych, na koszenie godnych, s kożdey włoki po groszy dwanascie, uczyni kopa 1, gr. 26, pien. 4.

Wszakże aby w wybieraniu tego podatku, z sianożęci ustanowionego, zamieszanie nie działo się, dla tego, przy oddawaniu czynszu, maią płacic poddani tey wsi za te sianożęci s kożdey włoki polney przyiętey po groszy 3, pięn. 2.

Summa wszystkiego podatku s tey wsi, z włok polnych y sianożętnych, uczyni kop 16, gr. 46, pięn. 4.

Wies Kokorow. *Granica* włok przy tey wsi wymiorzonych:

Pierwsza sciana głowna, położona na wschud słonca, ku stawu teyże wsi.

Библиотека "Руниверс"

Druga sciana boczna, położona na południe, ku ziemiam boiarzyna jego kr. mosci Macieia Woyciechowskiego, na czynszu iemu do skarbu kr. jego mosci danym.

Trzecia sciana tylna, położona na zachod słonca, ku dąbrowom teyże wsi y do ziemie ziemianina kr. jego mosci Bogdana Łosiacinskiego wsi iego Bogdanowskiey.

Czwarta sciana boczna, położona na połnoc, ku ziemiam ziemianina tegoż Bogdana Łosiacinskiego, odmianą mu za iego ziemie danym.

Te włoki rozmierzone we trzy pola: *Pierwsze pole* do sciany boczney, na połnoc położoney; w tem polu rezow 29; w kożdem rezie długosci sznurow po 60, a w szyrz prętow po 6. A tak w kożdym rezie morgow po 12.

W drugim polu srzednim rezow 29; w kożdym rezie długosci sznurow po 60, a w szyrz prętow po 6. A tak w kożdym rezie morgow po 12.

Trzeciego pola krayniego rezow 3; w kożdym rezie długosci sznurow po 60, a w szyrz prętow po 6. A tak w kożdym rezie morgow po 12.

Tegoż pola krayniego rezow 26; w kożdym rezie długosci sznurow po 41, a w szyrz prętow po 8 y po osmey części łokcia. A tak w kożdym rezie morgow po 12.

W teyże wsi naznaczone y wyrezane siedlisko w polu srzednim nad rzeką Jkwą; maią sie siedlic domy iedno pierzeią; gumna czołem przeciwko sobie stanowic maią; a ulica uczyniona na 8 pręciech.

Rozdawanie włok tey wsi poczyna się od sciany boczney, na południe położoney.

Kosciuk ataman włok 1; Paszko a Protas Kosciukowiczy 1; Juchno Hawryłowicz z synem Waskiem 1; Zacharko, Dolisiey Jachnowiczy 1; Micko Iwanowicz 1; Kuzma Klimkowicz 1; Kuzma Rad-

Библиотека "Руниверс"

zinowicz 1; Ichnat Romanowicz 1; Dziemian Oliexicz z zięciem 1; Szczepaniec przychoży 1; Misko c Jackiem 1; Iwan Charsowicz z synem 1; Dziemko z Ołtachem 1; Kazychur Paweł a Aron 1; Jacko, Chricko, Taras y Andros 1; — 14.

W tey wsi grunta srzedniego czynszowych włok 29. Płacąc s kożdey włoki, według ustawy jego krolew. mosci, po groszy 40, uczyni kop 19, gr. 20.

Obręb dąbrowny teyże wsi koncem do zascianku wsi jego kr. mosci Kołosowskiey, na wygon tey wsi zostawionego, bokiem do obrębu dąbrownego Dworzeckiego, a drugim koncem do ziemie kn. Wiszniowieckich imienia ich Zaliesiec y bokiem drugim do ziemie ziemianina jego kr. mosci Kamienieckiego imienia iego Popowiec y do dąbrow teyże wsi, na wygon zostawionych; w tem obrębie włok 20, s ktorych na koszenie godnych dąbrowy włok 7; a złey dąbrowy, na koszenie niegodney, włok 13. Płacąc s tych włok, na koszenie godnych, s kożdey po groszy 12, uczyni kop 1, gr. 24.

Wszakze aby wybieraniu tego podatku, z sianożęci postanowionego, zamieszanie nie było, dla tego, przy oddawaniu czynszu, maią płacic poddani tey wsi za te sianożęci s kożdey włoki polney przyiętey po groszy 2, pien. 9.

Na gruncie teyże wsi Kokorowskiey zawiedziono i podano gruntu jego kr. mosci, przy tey wsi zostawionego, zascianku włok tey wsi obrębem rozmieronego na czynszu do skarbu jego kr. mosci boiarzynowi Macieiowi Woyciechowskiemu w tych granicach leżący: koncem do stawu Popowickiego do rzeki Jkwy, bokiem do sciany boczney sciany tylney y do lasu teyże wsi Kokorowskiey, a drugim koncem do ziemi ziemianina jego kr. mosci Bogdana Łosiacinskiego wsi iego Bohdanowskiey y bokiem drugim do ziemie ziemian jego kr. mosci Storożynskich; ktorego wymierzono pola przerobionego włok 4; a dąbrowy, na przerobek godney, gruntu srzedniego włok 6. Ma on s tych włok polnych, iako z gruntu srzedniego, według ustawy jego kr. mosci, płacic z kożdey włoki po groszy 40, co uczyni kop 2, gr. 40.

Библиотека "Руниверс"

A gdy i te szesc włok dąbrownych rozrobi, będzie powinien z nich tak, iako i s tych do skarbu jego kr. mosci czynsz płacic; a ma począc s tych włok rozrobionych czynsz płacic w roku teraznieyszem 63-m o swiętym Michaylie.

Summa wszystkiego podatku s tey wsi, z włok polnych, sianożętnych y zascianku, uczyni kop 23, gr. 24.

Przy teyże wsi na rece Jkwie stawy y młyny 2, ktore żyd Jakub Feliksowicz od jego kr. mosci aręduie.

Wies Dunaiew. *Granica* włok przy tey wsi wymierzonych:

Pierwsza sciana głowna, położona na wschod słonca, ku stawu y rzece Jkwie pod to wsią y ku ziemie ziemianina jego kr. mosci Bogdana Łosiacinskiego, wsi iego Bogdanowieckiey.

Druga sciana boczna, położona na południe, ku ziemiam tegoż Łosiacinskiego odmianą mu za iego ziemie daney.

Trzecia sciana tylna, położona na zachod słonca, do pol y dąbrow teyże wsi.

Czwarta sciana boczna, położona na połnoc, do ziemie pana Jerofieia Chostskiego, wsi iego Sawczycz.

Te włoki rozmierzone we trzy pola: *Pierwsze pole* leży do sciany boczney, na połnoc położoney; w tem polu rezow 22; w kożdym rezie długosci sznurow po 50, a w szyrz prętow po $7^{1}/_{4}$. A tak w kożdym rezie morgow po 12, pr. $2^{1}/_{2}$.

W drugim polu srzednim rezow 22; w kożdym rezie długosci sznurow po 50, a w szyrz prętow po $7^{1}/_{4}$. A tak w kożdym rezie morgow po 12, pr. $2^{1}/_{2}$.

Dla tego do tych rezow przydano gruntu, że chrost y rowy nikczemne.

W teyże wsi naznaczono y wyrzezano siedlisko w polu srzedniem nad rzeką Jkwą; maią się siedlic domy iedną pierzeią; gumna kożdy czołem przeciwko sobie stanowic maią; a ulica uczyniona na 8 pręciech.

Библиотека "Руниверс"

Rozdawanie włok poczyna się od sciany boczney, na połnoc położóney:

Maksim Dziemieszkowicz, Piotrasz a Wasko włok 1; Juszko, Waczko a Miluta przychoże 1; Cimosz Chucewicz a Orosip Filipowicz 1; Iwan Oliexa a Iwaniec przychoże 1; Chricko a Procyk Kozinski 1; Chrycko Hołub a Daniło przychoże 1; Chryc a Wasko Sienkowiczy 1; Jesko Jemolniewicz a Fiedor Machnowicz 1; Choma Fiedorowicz y Andros 1; Stecko Dziemieszkowicz na służbę putną 2 (wolne); (волоки, розданныя, по одной, разнымъ лицамъ, не поименованнымъ въ актѣ) włok 11.

W tey wsi czynszowych gruntu srzedniego włok 20. Płacąc s kożdey włoki, według ustawy jego kr. mosci, po groszy czterdziesci, uczyni kop 13, gr. 20, oprucz dwu włok na służbe putną, od płacenia wolnych.

Przy tym że obrębie zascianek, zostały za scianą tylną, koncem do doliny głębokiey, bokiem do sciany tylney obrębu teyże wsi, a drugim koncem y bokiem do drogi, ktora idzie z Dunaiowa do Łosiacina; pola rozrobionego gruntu podłego morgow 20. Płacąc s kożdego morga, według ustawy jego kr. mosci, po groszy 1, uczyni groszy 20.

Na drugim mieyscu, nad rzeką Jkwą, za scianą głowną obrębu teyże wsi gruntu podłego pola y sianożęci morgow 8. Płacąc s kożdego morgu po piniędzy 10, uczyni groszy 8.

Na trzecim mieyscu za scianą tylną obrębu teyże wsi między dąbrow pola rozrobionego srzedniego gruntu włok 2, morg. 6.

Ten zascianek ku tey wsi przydano na kożdą włokę po trzy morgi dla tego, że na wieluch mieyscach w obrębie tey wsi na dąbrowach włoki pomierzone; maią oni tego zascianku używac bez czynszu do tego czasu, poki te włoki, na dąbrowach wymierzone, rozrobią; a gdy rozrobią, będą powinni poddani tey wsi czynsz do skarbu jego kr. mosci płacic tak, iako inszy poddani z zasciankow przyiętych gruntu srzedniego płacą; sianożęci między dabrowami

Библиотека "Руниверс"

za lasem teyże wsi włok 3, morg. 20. Płacąc s kożdey włoki po groszy 12, uczyni groszy 44.

Wszakże aby przy wybieraniu podatku, z sianożęci ustanowionego, zamieszania niedziało się, dla tego, przy oddawaniu czynszu, maią płacic poddani tey wsi za te sianożęci s kożdey włoki polney przyiętey po groszy 2.

Summa wszystkiego podatku s tey wsi, z włok polnych, sianożętnych y zasciankow, uczyni kop. 14, gr. 32.

Przy tey wsi na rzece Jkwie staw y młyn, ktory żyd Jakub Filiksowicz od jego kr. mosci na arędzie trzyma.

Wies Plaszewka. *Granica* włok przy tey wsi wymierzonych: *Pierwsza sciana* głowna, położona na wschod słońca, do ziemie ziemianina jego kr. mosci pana Piotra Dzieniska, jmienia jego Beregowskiego.

Drugą sciana boczna, położona na południe, ku ziemiam teyże wsi Plaszewki.

Trzecia sciana tylna, położona na zachod słonca, ku ziemiam teyże dąbrowy wsi.

Czwarta sciana boczna, położona na połnoc, do ziemie teyże wsi y do ziemie ziemianina jego kr. mosci Oleksieia Kozinskiego, wsi jego Iwania.

Te włoki rozmierzone dwiema pierzeiami: *pierwsza pierzeia* poczyna się od sciany boczney, na połnoc położoney, do ziemie teyże wsi; *pole pierwsze* tey pierzei, w niem rezow 30; w kożdym rezie długosci sznurow po 40, a w szyrz prętow po 9. A tak w kożdym rezie morgow po 12.

Drugie pole srzednie, w niem rezow 30; w kożdym rezie długosci sznurow po 40, a w szyrz prętow po 9. A tak w kożdym rezie morgow po 12.

Trzecie pole kraynie, w niem rezow 30; w kożdym rezie długosci sznurow po 40, a w szyrz prętow po 9. A tak w kożdym rezie morgow po 12.

Библиотека "Руниверс"

Druga pierzeia, poczonszy od sciany tylney, aż do sciany sielidzbney. *Pierwsze pole* tey pierzei od sciany boczney y od ziemie ziemianina jego kr. mosci Olieksieia Kozinskiego, wsi iego Iwania; w tym polu rezow 30, w kożdym rezie długosci sznurow po 40, a w szyrz prętow po 9. A tak w kożdym rezie morgow po 12.

Drugie pole srzednie, w niem rezow 30; w kożdem rezie długosci sznurow po 40, a w szyrz prętow po 9. A tak w kożdem rezie morgow po 12.

Trzecie pole kraynie, w niem rezow 30; w kożdem rezie długosci sznurow po 40, a w szyrz prętow po 9. A tak w kożdym rezie morgow po 12.

W tey wsi naznaczono y wyrezano siedlisko w polu sredniem drugiey pierzei; maią się siedlic domy czołem przeciwko sobie; gumna za domami w tyle stanowic maią; a ulica uczyniona na 10 pręciech.

Rozdawanie włok tey wsi dwiema pierzeiami poczyna się od sciany boczney, na południe położoney:

Moroz a Wasko przychoży włok 1; Sawka z synem Steckiem 1; Andrey Masło woyt 1 (wolne); Oleszkowicz 1; Andrey Slonina 1; Andreyko Iwaszkiewicz 1; Maniuk z Mickiem 1; Jesko z Dzienisiem 1; Iwan Wieliczko 1; Matfiy Nielubiec 1; — 22.

Drugiey pierzey rozdawanie: Jesko z Machnem włok 1; Łazko z Klimkiem 1; Ułaszyn a Paszko przychoży 1; Iwan Suszkowicz 1; Trusz krawiec z Opanasem 1; Maxim Mokrzeiewicz 1; Jacko przychoży 1; Maxim Boki z Karpem 1; Roman a Chacyna 1; Iwan Charyn przychoże 1; — 20.

W tey wsi gruntu podłego czynszowych włok 59. Płacąc s kożdey włoki, według ustawy jego kr. mosci, po groszy trzy, uczyni kop 29, gr. 30, oprucz iedney włoki na woytowstwo, od płacenia wolney.

Przy tey wsi zascianku za scianą boczną, po rożnych miescach, miedzy dąbrowami podłego gruntu włoka 1, s kturey poddani tey

Библиотека "Руниверс"

wsi Masło woyt a Ułaszko Chysczycz maią płacic na kożdy rok po groszy 30.

Na drugim mieyscu zascianku za scianą głowną y druga boczna niewymorgowane y sciana boczna obrębu tey wsi nie dorobiona iest dla tego, że ziemianin jego kr. mosci Oleksiey Kozinski obrębu dorabiac niedopuscił y miernikow z gruntu tey wsi Plaszewskiey precz gwałtownie spędził y teraz ten grunt, sobie przywłaszczywszy, trzyma y używa ku szkodzie jego kr. mosci.

Sianożęci teyże wsi na błocie Saponowskim, nad rzeką Jkwą, koncem do sianożęci moskwicina Zacharyi, bokiem do sianożęci poddanych kn. Konstantina Ostrozkiego wsi Dubienskiey y do sianożęci ziemianina jego kr. mosci Stanisława Białokrynickiego, imienia jego Białe Kyrnice, a drugim koncem do ziemie ziemian jego kr. mosci Minkowskich y bokiem drugim do rzeki Jkwy włok 2, morg. 15. Płacąc s kożdey włoki po groszy 24, a z morgu po pieniędzy 8, uczyni kopa 1.

Wszak że aby przy wybieraniu tego podatku, sianożęci ustanowionego, zamieszanie nie było, dla tego, przy oddawaniu czynszu, maią płacic poddani teyże wsi za te sianożęci, s kożdey włoki polney przyiętey, kożdy z osobna po groszy 1.

Summa wszystkiego podatku s tey wsi, z włok polnych, sianożętnych y z zascianku, uczyni kop 31.

Wies Saponowo. *Granica* włok przy tey wsi wymierzonych:

Pierwsza sciana głowna, położona na wschod słonca, brzegu rzeki Jkwy i po części przez też rzekę y do ziemie ziemian jego kr. mosci Bereżeckich, ymienia ich Bereżec.

Druga sciana boczna, położona na południe, ku ziemian teyże wsi y do ziemie tychże Bereżeckiey.

Trzecia sciana tylna, położona na zachod słonca, do ziemie ziemian jego kr. mosci Minkowskich, wsi ich Minkowicz, y do zascianku, tym że Minkowskim, na czynszu do skarbu kr. jego mosci danego, y do ziemie teyże wsi.

Библиотека "Руниверс"

Czwarta sciana boczna, położona na połnoc, do ziemie teyże wsi y do ziemie moskwicina Zachary.

Te włoki rozmierzone we trzy pola: *pierwsze pole* leży do sciany boczney, na połnoc położoney; w tem polu rezow 51; w kożdem rezie długosci sznurow po 45, a w szyrz prętow po 8. A tak w kożdym rezie morgow po 12.

W drugim polu srzednim rezow 51; w kożdem rezie długosci sznurow po 45, a w szyrz prętow po 8. A tak w kożdym rezie morgow po 12.

W trzecim polu krayniem rezow 51; w kożdym rezie długosci sznurow po 45, a w szyrz prętow po 8. A tak w kożdym rezie morgow po 12.

W tey że wsi naznaczono y wyrzezano siedlisko w polu srzednim nad rzeką Jkwą; maią się siedlic domy iedną pierzeią; gumna kożdy czołem przeciwko sobie stanowic maią; a ulica uczyniona na 8 pręciech.

Rozdawanie włok poczyna się od sciany boczney, na połnoc położoney:

Wasyl Baraszkowicz włok 1; Fiedzko Baraszkowicz z synem Chryckiem 1; Iliasz Waszkowicz 1; Fiedor y Chac Marcinowiczy na służbę putną 3 (wolne); Juchno Romanowicz z bratem Pankiem 1; Milieszko Kulicz z Mackiem 1; Charasym Zienkowicz z Jaskiem Klimkowiczem 1; Sienko Pankowicz 1; Michno Niescierowicz 1; Ułaszyn przychoży 1; Maksim Poroszkowicz 1; Ławryn s Kolenkiem 1; Fiedzko Radcowicz na służbę putną 3 (wolne); Sierchey Radcowicz 1; Wasko Fiedzkowicz 1; Ułaszyn Małysczuk 1; Mykytka z Iwanom y Zacharko 1; Iwanec z Kononem 1; Dziemko a Jakim 1; Macko Ostapkowicz 1; Fiedor Ułaszyn woyt na woytowstwo 1 (wolna); na cerkiew 1 (wolna); — 25.

W tey wsi gruntu podłego czynszowych włok 43. Płacąc s kożdęy włoki, według ustawy jego kr. mosci, po groszy trzydziesci,

Библиотека "Руниверс"

uczyni kop 21, gr. 30, oprucz na służki putne włok 6, siodmey na woytowstwo, a osmey na cerkiew, wolnych od płacenia.

Przy tey wsi zascianek zostały koncem do ziemie ziemianina jego kr. mosci Piotra Dzieniska, odmianą mu za iego ziemie naznaczoney, y do ziemie y dąbrow wsi kr. jego mosci Plaszewskiey, bokiem do ziemi ziemianina jego kr. mosci Bereżeckich, a drugim koncem do ziemie tych że Bereżeckich, odmianą im za ich ziemie daney, y do sciany tylney obrębu teyże wsi, bokiem drugim do ziemie ziemianina jego kr. mosci pana Michayła Jeła, imienia iego Jelca, pola rozrobionego włok 7, a dąbrowy, na przerobek godney, gruntu nadder podłego włok 14.

Ten zascianek ku tey wsi przydany dla tego, że grunt tey wsi, na włoki pomierzony, iest barzo podły i nikczemny, ktorego poddani używac niemogą.

Sianożęci nad rzeką Jkwą teyże wsi. *Na pierwszym* mieyscu, za scianą głowną, przy drodze, ktora idzie z Krzemienca do Kozina, włok 7; z ktorych na koszenie godnych włok 2, morg. 8, a błotnego, na koszenie nie godnego, włok 4, morg. 22. Płacąc s tych włok na koszenia godnych, s kożdey po groszy 24, a z morgu po pieniędzy 8, uczyni gr. 54, pien. 4.

Na drugim mieyscu, uroczyszczem na Bystrzycy, na koszenie godna włoka 1, s ktorey maią poddani płacic w kożdy rok do skarbu jego kr. mosci po groszy 24.

Na trzecim mieyscu, nad rzeką Jkwą, podle ziemie ziemianina jego kr. mosci Stanisława Białokrynickiego, na koszenie godnych morgow 12.

Tych wszystkich sianożęci na koszenie godnych włok 3, morg. 20. Płacąc s kożdey włoki po groszy 24, a z morgu po pieniędzy 8, uczyni kopa 1, gr. 28.

Wszakże aby przy wybiraniu tego podatku, z sianożęci ustanowionego, zamieszania nie było, dla tego, przy oddawaniu czynszu, maią poddani tey wsi za te sianożęci s kożdey włoki polney przyiętey płącic po groszu 1. pien. $7^{1}/_{2}$.

Библиотека "Руниверс"

A osobliwie, przy teyże wsi, nad rzeką Jkwą, uroczyszczem na Pouchawce, sianożęci morgow 4; za ktorą sianożęc poddany tey wsi Wasko Baraszkowicz ma płacic s kożdego morgu w kożdy rok po pienędzy . . . . . co uczyni groszy 3, pien. 2.

Summa wszystkiego podatku s tey wsi włok polnych y sianożętnych, także zasciankow, uczyni kop 27, gr. 25, pien. 2.

Przy teyże wsi na rece Jkwie staw y młyn, ktory żyd Jakub Filiksowicz od jego kr. mosci w arędzie trzyma.

Przy tym młynie powinni przedmieszczanie Krzemienieccy od Saponowa, pospołu s poddanemi Saponowskimi, gac robic y wode zostawowac.

Na gruncie teyże wsi zawiedziono y podano gruntu jego kr. mosci zostałego zascianku, za włokami tey wsi, na czynszu do skarbu jego kr. mosci Siemionu Zankowiczu y Siemionu Ławryszowiczu Minkowskim w tych granicach leżący: koncem do drogi, ktora idzie z Krzemienca do Łucka, przy tey drodze y kopcy zakopano, bokiem do ziemie ziemianina jego kr. mosci Piotra Dzieniska, odmianą mu za iego ziemie nowo naznaczoney, a drugim koncem y bokiem do ziemi tey wsi Saponowskiey, pola rozrobionego włok 2, a dąbrowy na przerobek godney gruntu podłego włok 2.

Na drugim miescu, przy obrębie teyże wsi, koncem do drogi, ktora idzie s Krzemienca do Łucka, bokiem y do ziemie ziemianina jego kr. mosci Michayła Malinskiego wsi iego Turiy y do kopcow starodawnych y nowozakopanych, a drugim koncem y bokiem do sciany tylney tegoż obrębu, pola rozrobionego gruntu podłego włok 6.

A na trzecim miescu, koncem y bokiem do sianożęci jego kr. mosci Andruzkich, a koncem drugim do sianożęci wsi jego kr. mosci Plaszewskiey y bokiem drugim do rzeki Jkwy sianożęci morgow 30.

Tego wszystkiego gruntu pola rozrobionego włok 8, a dąbrowy, na prerobek godney, podłego włok 2; sianożęci morgow 30.

Библиотека "Руниверс"

Ma on z tych włok polnych, iako z gruntu podłego, płacic s kożdey włoki po groszy 30, a sianożęci s kożdego morgu po pieniędzy 8.

A gdy te dwie włoce dąbrownych rozrobią, będą powinni czynsz do skarbu jego kr. mosci płacic tak, iako s tych włok polnych wyszey opisanych; a ten podatek maią począc płacic z włok rozrobionych od roku teraznieyszego 1563 o swiętym Michaylie.

Wies Podlescy. *Granica* włok przy tey wsi wymierzonych:

Pierwsza sciana głowna, położona na zachod słonca, do sciany tey że wsi y do rzeki Jkwy.

Druga sciana boczna, położona na południe, do dąbrowy teyże wsi y do ziemie Kulikowskiey, Uszaku Ofrosimowiczu, a Lwowi Zwierzowi moskwicinowi od jego kr. mosci daney.

Trzecia sciana tylna, położona na wschod słonca, do dąbrow tey że wsi.

Czwarta sciana boczna, położona na połnoc, do sciany tylney obrębu miesckiego Chruszwickiego.

Te włoki rozmierzone we trzy pola: *Pierwsze pole* leży od sciany boczney, na południe położoney; w tem polu rezow 49; w kożdym rezie długosci sznurow po 44, a w szyrz prętow po 8½. A tak w koździym rezie morgow po 12, pr. 12.

W drugim polu rezow 49; w kożdym rezie długosci sznurow po 44, a w szyrz prętow po 8½. A tak w kożdem rezie morgow po 12, pr. 12.

Do tych rezow dla tego przydano, ze gury wysokie, ziemia zła, krzemienista.

W tey wsi naznaczono y wyrzezano siedlisko w polu srzednim nad rzeką Jkwą; maią się siedlic domy iedną pierzeią; gumna kożdy czołem przeciwko sobie stanowic maią; a ulica uczyniona na 8 pręciech.

Rozdawanie włok tey wsi poczyna się od sciany boczney, na połnoc położoney:

Библиотека "Руниверс"

Choma Daniłowicz włok 1; Iwaszko Daniłowicz 1; Jarmoła Bokar 1; Iwan Żukowicz 1; — 1; Kuryło Iwanowicz 1; Charyton Iwanowicz 1; Michał Kuryłowicz 1; Jew Kuryłowicz 1; Jakub przychoży 1; Puciło Wakulicz 1; Lewko Chomicz 1; Nikon Iwanowicz 1; Iwaniec Maksimowicz 1; Chrycko Paszkowicz 1; Fiedor Paszkowicz 1; Iwan Paszkowicz 1; Kuzma Paszkowicz 1; Fiedziec Juskowicz 1; Opanas przychoży 1; Iwan Zasiadko 1; Macko a Serchey 1; Koscia a Kolenicz 1; Fiedzko a Kolenicz 1; Filip Kuryłowicz 1; Senko a Hrycko 1; Michno a Piotr 1; Ostapko Ilicz 1; Wasil Fiedorowicz 1; Jacko Pinczuk 1; Michno Piotrowicz 1; (волоки, розданныя, по одной, не поименованнымъ въ актѣ лицамъ) włok 14.

W tey wsi gruntu podłego czynszowych włok 49. Płacąc s kożdey włoki, według ustawy jego kr. mosci, po groszy trzydziesci, uszyni kop 24, gr. 30.

Zascianki tey że wsi: *Na pierwszem* mieyscu, koncem do drogi, ktora idzie s Krzemienca do Kozina, bokiem y koncem drugim do sianożęci Saponowskich, y bokiem drugim do obrębu wsi jego kr. mosci Saponowskiey, pola rozrobionego włoka 1, morg. 15, a dąbrowy, na przerobek godney, gruntu podłego włok 4. Płacąc s kożdey włoki polney, według ustawy jego kr. mosci, po groszy trzydziesci, a z morgu po pieniędzy 10, uczyni groszy 45.

A gdy te włok 4 dąbrowne rozrobią, będą powinni czynsz do skarbu jego kr. mosci płacic tak, iako y s tey włoki polney rozrobioney.

Na drugim mieyscu, zascianek, uroczyszczem pod Koleskowką, koncem do dąbrowy miesckiey y do lasu teyże wsi Podliesieckiey, bokiem do sciany głowney obrębu teyże wsi Podliesieckiey, pola rozrobionego gruntu podłego morgow 5; ten zascianek przyiął na czynszu pop Mikolski Ostafi; ma dac s tego zascianku do skarbu jego kr. mosci w kożdy rok po groszy 5.

Na trzecim mieyscu, zascianek, uroczyszczem na gorze Łysiey, za scianą tylną obrębu tey wsi miedzy lasem Podliesieckim y Żoło-

Библиотека "Руниверс"

bowskim pola rozrobionego gruntu podłego morgow 25. S tego zascianku maią wszyscy poddani tey wsi Podliesieckiey płacic w kożdy rok do skarbu jego kr. mosci, s kożdego morgu po groszu 1, uczyni groszy 25.

Na czwartem mieyscu, uroczyszczem u Gruszek, koncem do dąbrowy Żołobowskiey, bokiem do lasu tey że wsi Podlisieckiey, a drugim koncem do sciany tylney obrębu teyże wsi y bokiem drugim do dąbrowy tey że wsi, pola rozrobionego gruntu podłego morg. 12. S tego zascianku maią płacic poddani tey że wsi Mikołay ataman a Fiedor Paszkowicz do skarbu jego kr. mosci z morga po pieniędzy 10, tego uczyni gr. 12.

Na piątym mieyscu, zascianek nad rzeką Jkwą, koncem y bokiem do ziemie ziemianina jego kr. mosci Bereżeckich, a drugim koncem do sciany głowney obrębu tey że wsi Podliesieckiey y bokiem drugim do rzeki Jkwy, sianożęci morgow 7; ten zascianek przyioł na czynsz Uszak Ofrosimow moskwicin; ma płacic w kożdy rok do skarbu jego kr. mosci, z morgu po pien. 8, uczyni gr. 5, pien. 6.

Na szostem mieyscu, nad rzeką Jkwą, koncem y bokiem y drugim koncem do rzeki Jkwy y do gaci mlinowey, a bokiem drugim do sianożęci ziemianina jego kr. mosci Choraina Bereżeckiego sianożęci, na koszenie godney, morgow 8; ten zascianek przyięli poddani kr. jego mosci Żołobowskiey Wasko Krzywoplask z synem Marcinem, z ktorego maią płacic w kożdy rok z morgu po pieniędzy 8, uczyni groszy 6, pien. 4.

Obręb sianożętny tey że wsi koncem do rzeki Żyrowki, bokiem do sciany boczney obrębu miesckiego Chruszwickiego y do sciany głowney obrębu teyże wsi Podliesieckiey polnego, a drugim koncem do młyna Młynowieckiego y bokiem drugim do rzeki Jkwy; w tem obrębie wszystkich włok 8, morg. 2, pr. 15, s ktorych na koszenie godnych włok 3, morg. 2, pr. 15, a błota złego, na koszenie niegodnego, włok 5.

Библиотека "Руниверс"

Przy tym że obrębie na drugim mieyscu podle pola srzedniego nad rzęką Jkwą sianożęci, na koszenie godney, włoka 1. Sianożęci wszystkich, na koszenie godnych, włok 4, morg. 2, pr. 15. Płacąc s kożdey włoki po groszy 24, a z morgu po pieniędzy 8, uczyni kopa 1, gr. 38.

Wszakże aby przy wybieraniu tego podatku, sianożęci ustanowionego, zamieszanie nie było, dla tego, przy oddawaniu czynszu, maią płacic poddani tey że wsi za te sianożęci s kożdey włoki polney przyiętey po groszy 2.

Przy tey że wsi młyn na rece Jkwie, ktory od jego kr. mosci żyd Jakub Filiksowicz na arędzie trzyma.

Przy tym młynie miesczanie z ludzmi tey wsi Podliesieckiey y Żołobowskiey powinni gacie robic y wode zostawowac.

Summa wszystkiego podatku s tey wsi, z włok połnych, sianożętnych y zasciankow, uczyni kop 27, gr. 47.

Przy tey że wsi Podlescach podano y zawiedzino iest gruntu jego kr. mosci Uszakowi Ofrosimowiczowi y Lwowi Zwierzowi moskwicinowi, za roskazaniem y listem kr. jego mosci, ziemie na pasznią kożdemu z nich po beczek (sic!) 60.

W tych uroczyszczach, poczewszy od stawku Piesczanego Storozynskich, sciana boczna przez gurę Sokolią; od gury Sokoliey przez las Wilczy kopcami y napisami, w drzewie położonemi; od lasu Wilczego przez Chorodiscze do wału, a wałem przez drogę, ktora idzie z Bereżec do Żołoba, a przez gurę Masiuciną w sciane boczną Podliesiecką; tą scianą aż do gruntu ziemian jego kr. mosci Bereżeckich, do granic y kopcow starodawnych, dzięrząc grunt poddanych jego kr. mosci Rudzieckich y Podliesieckich po prawey ręce, pola y dąbrowy, na prerobek godney, gruntu podłego włok 5, a gruntu Kulikowskiego, gdzie zagrodnicy pierwiey iem nie podani siedzieli, morgow 10, pr. $1^1/_2$.

Dla tego iem więcey tego gruntu przydano, isz ziemia iest piasczysta y miedzy gorami, z zaroslami lesnymi mało patrzebna.

Библиотека "Руниверс"

A sianożęci na ich własne obezcie zawiedziono y podano włok dwie nad rzeką Jkwą, na błocie, przy drodze, ktora idzie z Krzemienca do Saponowa; maią oni te ziemie y sianożęci w granicach pomierzonych dzierzyc i na się używac, według listow y daniny kr. jego mosci.

Wies Zołob. *Granica* włok przy tey wsi wymierzonych:

Pierwsza sciana głowna, położona na połnoc, ku dąbrowom teyże wsi y do siedlisk starodawnych.

Druga sciana boczna, położona na wschod słonca, do sciany boczney obrębu miesckiego pod Wysokim.

Trzecia sciana tylna, położona na południe, do sciany tylney obręby wsi jego kr. mosci Szpikołowskiey.

Czwarta sciana boczna, położona na zachod słonca, do dąbrow y do zasciankow teyże wsi Żołobowskiey.

Te włoki rozmierzone we trzy pola: *pierwsze pole* leży od sciany boczney, na wschod słonca położoney; w tem polu rezow 23; w kożdem rezie długosci sznurow po 48, a w szyrz prętow po $7^1/_2$. A tak w kożdym rezie morgow po 12.

W drugim polu srzednim rezow 7; w kożdym rezie długosci sznurow po 48, a w szyrz prętow po $7^1/_2$. A tak w kożdym rezie morgow po 12.

Tegoż pola rezow 16; poczynaią się od sciany głowney, a konczą się do lasu teyże wsi; w kożdym rezie długosci sznurow po 12, a w szyrż prętow po 10. A tak w kożdym rezie morgow po 4.

Za lasem tegoż pola rezow 17; w kożdem rezie długosci sznurow po 20, a w szyrz prętow po $1^1/_2$. A tak w kożdym rezie morgow po 8.

Trzeciego pola krayniego rezow 4; poczyna się od sciany głowney, a konczy się do lasu tey że wsi; w kożdym rezie długosci sznurow po 12, a w szyrz prętow po 10. A tak w kożdym rezie morgow po 4.

Библиотека "Руниверс"

Tegoż pola rezow 19; w kożdem rezie długosci sznurow po 16, a w szyrz prętow po 7½. A tak w kożdem rezie morgow po 4.

Ku temuż polu krayniemu za lasem rezow 23; w kożdym rezie długosci sznurow po 20, a w szyrz prętow po 11½. A tak w kożdym rezie morgow po 8.

Rozdawanie włok tey wsi poczyna się od sciany boczney obrębu miesckiego pod Wysokim:

Marko Maruszowicz włok 1; Chyliec Maruszowicz 1; Wasko y Andryi Marciszowiczy na służbę putną 1 (wolna); Iwan Chrynicz 1; Ławryn Macieiewicz 1; Chryn Przeorowicz na służbę putną 1 (wolna); Iwan Marcinowisz 1; Nikora a Paweł Chocianowiczy, Sawka Łukianowicz 1; Marcin a Olchim Waskowiczy 1; Wasko Machnowicz woyt, na woytowstwo 1 (wolna); Andrzey kowal z bratem 1; Michno Fiedzkowicz 1; Jesko Iwanowicz 1; Procyk Marciszowicz 1; Chodzko Fiedorowicz 1; Mis Waskowicz 1; Prokop przychoży y Jacko Radkowicz 1; Onacko Chryckowycz 1; Paszko Chodzkowicz a Iwan Chrynkowicz 1; Struk Owdzieiewicz 1; Osciniec Marciszewicz 1; Ichnat Chayduk 1.

W tey wsi gruntu srzedniego czynszowych włok 20. Płacąc s kożdey włoki, według ustawy jego kr. mosci, po groszy 40, uczyni kop 13, gr. 20, oprocz włok trzech, na służki putne dwu, a na woytowstwo trzeciey, wolnych od płacenia.

Zascianki tey wsi: *na pierwszem* mieyscu, koncem do sciany boczney obrębu teyże wsi, koncem do lasu teyże wsi, a drugim koncem do dąbrow Podlesieckich y bokiem drugim do dąbrow teyże wsi Żołobowskiey, pola rozrobionego gruntu podłego włok 1, morg. 5.

Ten zascianek przyioł mieszczanin Krzemieniecki Jarmoła Kuziewicz; ma płacic w kożdy rok do skarbu kr. jego mosci groszy 35.

Na drugim mieyscu, zascianek za lasem, koncem do zascianku wsi jego kr. mosci Rudki, a drugim koncem y bokiem do dąbrow tey wsi, pola rozrobionego gruntu srzedniego włok 2.

Библиотека "Руниверс"

Ten zascianek przyieli poddani tey wsi wszyscy, s ktorego maią płacic, według ustawy jego kr. mosci, w kożdy rok groszy 80.

Na trzecim mieyscu, zascianek za scianą tylną obrębu Podlesieckiego miedzy dąbrowami tey że wsi Żołobowskimi gruntu srzedniego pola rozrobionego włoka 1, morg. 5.

Ten zascianek przydano Waskowi y Andrzeiowi Marciszowiczom y Chryniowi Przeorowiczu na służbę putną bez płacenia.

Obręb dąbrowny teyże wsi koncem do sciany tylney obrębu miesckiego Łozowickiego, bokiem do obrębu dąbrownego miesckiegoż za wałem, a drugim koncem do ziemie ziemianki jego kr. mosci Michayłowey Skubedziney, imienia tey Chorynki, y bokiem drugim do drogi, ktora idzie s Krzemienca do Wiszniowca; w tem obrębie włok 10, morg. 1; s ktorych na koszenie godney dąbrowy włok 6, morg. 1, a złey dąbrowy, na koszenie niegodney, włok 4. Płacąc s kożdey włoki, na koszenie godney, według ustawy jego kr. mosci, po groszy . . . . , uczyni groszy 22, pien. 4.

Wszakże aby przy wybieraniu tego podatku, z sianożęci ustanowionego, zamieszania niebyło, dla tego, przy oddawaniu czynszu, maią płacic poddani tey wsi za te sianożęci s kożdey włoki polney przyiętey po groszy 3, pien. $1^1/_2$.

Przy teyże wsi sady pomierzone:

Olchim Wasiliewicz sadu prętow 10; Sawa Łukianowicz morg 1, pręt. 12; Nikora Chacinicz morg 1; Proc Marciszewicz morg 1, pręt. 10; Andrzey a Michno Łukianow morg. 4; Prokop przychoży prętow $13^1/_2$; Marko Marciszowicz prętow 14; Chiliec Marciszowicz prętow 18; Olifier Andrzeiowicz morg 1; Onacko Hryhorowicz morg 1, pręt. 10; Fiedor Chodorowicz prętow 20; Konon Wasiliowicz prętow 20; Mis Iwanowicz morg 1; Ławryn Macieiowicz prętow $25^1/_2$; Michno szwiec prętow 18; Chnat Chayduk morgow 2; Chrycko szwiec prętow 20; Paszko Fiedkowicz morg. 2; Wasko Machnowicz prętow 10; Iwan Krokosowicz prętow 22; Wasko Marciszowicz morg 1, pręt. 19; Chryn Kwokałowicz prętow 23;

Библиотека "Руниверс"

Wasko Marciszowicz morg 1, pręt. 15; Marko Martysowicz prętow 4; Chryn Szczepanowicz a Iwan Maranowicz morg. 4.

Summa tych sadow wimierzonych prętow 919½. Płacąc s kożdego pręta, według ustawy jego kr. mosci, po pieniędzy 2½, uczyni kop 3, gr. 49, p. 8¾.

Summa wszystkiego podatku s tey wsi, z włok polnych, sianożętnych zasciankow y s prętow sadowych, uczyni kop. 20, gr. 17, pien. 2¾.

Summa ze wszystkiey włosci podatku na jego kr. mosc z włok polnych, sianożętnych, z ziasciankow, s prętow sadowych y z służeb, uczyni kop. 352, gr. 41, pien. 3¼.

Summa tak z miasta, iako z włosci wszystkiey Krzemienieckiey, uczyni kop 444, gr. 32, pien 6¼.

Powinnosc tey włosci. Napierwiey z włok tey włosci pomierzonych maią płacic, według ustawy jego kr. mosci, s kożdey włoki gruntu srzedniego po groszy 40, a z gruntu podłego s kożdey włoki po groszy 30; z morgow sianożętnych po groszy 8; z sianożęci na dąbrowach, obrębem rozmierzonych, od morgu po groszy 4; z zasciankow polnych, kto ie przyioł, ma płacic do skarbu jego kr. mosci po temu, iako w tem reiestrze postanowienia teraznieyszego opisano.

A iż za teraznieyszym postanowieniem nowym wyzwoleni y wyięci są poddani od przygonow y od dziesięcin, co było na nie od owiec y od swini dawac ustawione, y też od dawania owsow, ktorego oni powinni byli na staroste dawac s kożdego domu po 4 miarki Krzemienieckie na kożdy rok.

Tedy przedsią aby ten zamek Krzemieniecki, iako ukrainy, żywnosci był opatrzony, będą powinni dawac s kożdey włoki na staroste żyta pułbeczki, a owsa pułbeczki; a ta pułbeczki postanowiona byc ma w miare dwu korcow Krakowskich, ktorych dziesięc w pułbeczek Wilienski, y ma byc dano na urząd pod cherbem. Ktory ten wszystek podatek, według ustawy jego kr. mosci, s po-

Библиотека "Руниверс"

miary nowey, w roku ninieyszym 63 postanowioney, maią począc poddani do skarbu jego kr. mosci płacic w roku teraznieyszym 1563.

A wydawac na kożdy rok ten podatek maią poczynac na czas pewny, to iest na swięty Michał.

Przy wydawaniu tych podatkow y dochodow jego kr. mosci, nima urząd na się więcey piszczego y birczego od poddanych iedno z włoki po pieniędzy 12; a kto włoki nie trzyma, ten tylko od wrot powinien będzie dac pieniędzy 2. A z morgu polnego y sianożętnego pienidz. 1. Inszych żadnych powinnosci płacic podatkow, y stacyi dawac, y w podwode nigdzie iezdzic nie powinien nad te podatki s powinnosci ich, tu wyżey y niżey opisane.

Jednoż sianożęsi zamkowe, rozdzieliwszy na woytowstwo rowno, maią oni pokosic, zrobic y w czas sprzątnąc; a sprzątnowszy, do zamku albo do folwarku odwiesc s kożdego woytowstwa kolieią, kiędyż kolwiek urząd iem roskaże.

Sierebsczyzna za ufałą jego kr. mosci na poddanych aby nigdy od wołow y klacz nie brana była, iedno z włok, iednako s kożdey, nie uważaiąc rożnosci gruntu dobrego y podłego.

Wolnosc poddanych kr. jego mosci. Naprzod paszni na zamek rozrabiac, ani iey wozic, niewodow dawae, ani stawow włoczyc, iazow zabiiac y dworow budowac na urząd nie powinni; ale ktore wody, ziemie na zamek ostawione są, to urząd ma ogrodnikami, przy folwarku zamkowem na robote zostanowionemi, a będzie li porrzeba, y naymem zrobic y niewody ciągnąc, a poddanych na to z włosci niema przyniewolac żadnym obyczaiem; także koni urzędniczych poddani z włosci pasc, ani w stayni ich strzec niemaią.

Sianożęci, też y dąbrow niekoszonych poddanych jego kr. mosci, urząd, konmi swemi napędziwszy, trawic y na swoy pożytek zaprzedawac ich niema, gdyż im s tego podatek na jego kr. mosc postanowiono.

Będą tesz powinni poddani do sypania stawow, według dawnego zwyczaiu; lecz inaczey nie maią byc wypędzony tylko po

Библиотека "Руниверс"

iednemu szłeku s kożdey włoki, y to urząd zamkowy ma uważac, aby trudnosci y obciążenia w tem poddanym nie zadawał, bo gdzie by nie potreba na to wszystkiey włosci ruczac, tedy, na szęsci miarnę rozdzieliwszy, aby kożda częsc po tygodniu robiła, jakoby tym lżey poddanym jego kr. mosci było; a inszym żadnym sposobem urząd niema nad to ludzie tey włosci ku robocie wyganiac, ani od roboty za pokłonami swymi ich nie puszczac y inszych żadnych wymysłow ku pożytkowi swemu nad niemi nie czynic; a przy tey robocie kożdy woyt, miasto przystawa nad ludzmi woytowstwa swego, sam byc ma; a iesli że by woyt dla inszych trudnosci byc nie mogł, tedy ławnicy albo, kogo by mu się przystoynie zdało, na miesce swe wyprawic ma przystawem.

Gdzie też mogą byc młyn, aby wszędzie budowano; a poddani na młyn drzewo wypuszczac maią, iedno urząd s pieniądzy jego kr. mosci dochodowych cieslie albo młynarze naiąc y młyny nakładem jego kr. mosci stanowic maią.

Wolno tesz będzie poddanym jego kr. mosci wszelaki dobytek domowy, polny i lesny, y miod przasny, y inszy wszelki, i ktore kolwiek zwierze ubiwszy, w targu przedac; a iesliby w targu nie przedał, tedy w domu swoim albo gdziekolwiek także mu predac wolno będzie. A urząd jego kr. mosci aby pożytku swego tego iem zabraniac, ani tych wszelakich rzeczy u nich brac niema, iedno po cenie u nich tak, iako w targu, kupowac może.

Urzędnicy ku wybieraniu podatkow kr. jego mosci aby do włosci nie iezdzili, ale w zamku odbierali wszelaki dochody; ażeby poczynali wybierac o swiętym Michaylie; ktory podatek aby konieczno do skarbu jego kr. mosci był wszystek oddany do Bożego narodzenia kożdy rok.

A iesliby kiedy od samego starosty, albo urzędnika iego y sług krzywdy i uciski poddanym jego kr. mosci byli, dla tego rewizor po dostatku dowiadowac się y takowe krzywdy do jego kr. mosci donosic będzie

Библиотека "Руниверс"

Żołnirze z rotami swymi, wchodząc do tey włosci, aby ni iakich stacyi daremnych y łupieżstwa żadnego poddanym krola jego mosci nie czynili; a z ktorey by się roty szkoda iaka poddanym jego kr. mosci stała, tedy urząd ma o tym w skarbie wiadomosc czynic i szkodę uczynioną pod pieczęcią swą na regestrze oznaymic; a oni rotmistrowi w skarbie jego kr. mosci z zapłaty za służbę iego za one szkody wytrącono y temu, komu szkode uczyniono, zapłacono byc ma.

Iesliby też od ktorego boiarzyna, popa, albo y od poddanych ich ktora kolwek krzywda poddanym jego kr. mosci działa się, tedy poddani jego kr. mosci we wszelakich krzywdach swych nie maią boiar y popow pozwy do sądu zamkowego pozywac, iedno taki kożdy, od kogo się krzywda poddanym jego kr. mosci stanie, powinien, za obesłaniem staroscinym y złożeniem roku, usprawiedliwic sie przed starostą stanowszy kożdemu poddanemu jego kr. mosci, według uznania staroscinego, poddanym jego kr. mosci ukrzywdzonym dosyc uczynic ma. A ktoby, za pierwszym y drugim obesłaniem staroscinym, poddanemu jego kr. mosci na skarge iego przed starostą sam się usprawiedliwic, albo s poddanych swych sprawiedliwosci czynic nie chciał, takowego starosta, za trzecim napomnieniem, iesli by się w tym czuc nie chiał, grabic ma, a poddanemu jego kr. mosci tym grabieżem, według żałoby iego, nagrode uczynic ma. Na wszelakiey też zchadzce, tak o szkody domowe we wsiach, paszniach y w lesiech, y iako też o wydarcie psczoł, wszyscy poddani jego kr. mosci, y ktoby się we wsi boiarzynem putnym byc mienił y excypował by się urzędem, y kożdy pop y popowicz, maią się stanowic na wszystkich schadzkach, w gromadzie zebranych, nie excypuiąc się urzędem ani władyką, a maią wszyscy spolnie winnego szukac. Lecz ktoby na pierszą, na drugą y na trzecią schadzkie nie stanął, ten ma temu uszkodzonemu wszystkie szkode iego nagrodzic, według dowodu, a winę złodzieyską na jego kr. mosc, według statutu, trzy rublie gr. płacic ma.

Библиотека "Руниверс"

Winy na urząd. *Wina bita,* prawem przewiedziona, groszy 12; a chociaż nie przewiedziona, a za obżałowaniem iey poiedna, takoważ wina.

A iesli się stanie boy, a, nie skarząc się urzędowi, poiednaią się, tedy ta wina groszy 6 na tem, kto iedna, to woyt y ławnicy urzędowi pod winą kopa groszy 18.

Win żadnych urząd na poddanych jego kr. mosci sługom swym wydawac niema.

Przesądu na urząd od rubla po groszy pięciu, to iest od gr. 10—połgrosze.

A dzieckowanie od mili grosz 1; *a kto się rospraui*, ten tylko pamiętnego groszy 4; *od oglądania zbicia,* iesli z mieysca nie puydzie, gr. 2; *a poiedzieli*, tedy pomilne. Także *od przysłuchania przysięgi* widzowi płacic groszy 2; *a pisarzowi* urzędniczemu od dekretu zapisnego grosz 1; *a komu potrzeba* extractu drugi grosz zań.

Od wydania roty do przysięgi grosz 1; a iesli nie przysięże, tedy tylko połgrosze winien będzie.

Kunicy swadziebne od kożdey, tak niewiasty, iako y dziwky, ktora zamąż do włosci y z włosci idzie, iednako ma byc dawano po groszy 12 litewskich; to iest na staroste groszy 10, a woytowi groszy 2.

A kunice wychodną, ktoby z ludzie wolnych s włosci precz wychodził, według zwyczaiu staroscie dac ma.

Kozakow, też ludzi nieosiadłych, przychożych, nigdziey we wsiach daley trzech dni nie chowac; y kiedy do kogo ktory kozak przydzie y także kiedy odchodzic będzie, aby wszystka wies o tym wiedziała, bo od takowych wielu szkody y złodzieystwa we wsiach dzieiąsię; a iesliby kto takowego kozaka, człowieka nie osiadłego, w dom do siebie przypusciwszy, wszystkiey wsi nie opowiedział y daley trzech dni u siebie chował, a puszczaiąc go od siebie także wszystkiey wsi nie obiawił, a w temby się szkoda ktora kolwek komu stała, tedy takowy kożdy wszystkie te szkody sam nagrodzic ma, a nadto

Библиотека "Руниверс"

winy złodzieyskiey na jego kr. mosc, według statutu ziemskiego, trzy rubli groszy zapłacic powinien. Ktore te winy urząd do skarbu jego kr. mosci spełnic, odnosic y oddawac ma. Koni y bydła wszelakiego urząd za dochod kr. jego mosci, ani za winy y przesądy niema grabic; ale gdzieby poddany powinnosci swey dosyc nie uczynił, a na czas naznaczony nie zapłacił, takowego woyt przed urzędem postawic ma, a urząd onego do więzienia posadzic y dotąd w więzieniu, acz zapłaci, trzymac ma.

Woytowi maią miec po iedney włoce wolney; a będzieli chciał ktory, ma byc y drugą przydano na czynszu, oszacowawszy wszystkie powinnosci y dochody, według gruntu.

A służba woytow takowa: z roskazania urzędowego na robotę stawac, także czynszu y podatkow kr. jego mosci wyganiac, y przy oddawaniu podatku byc, poddanych do prawa przed urzędem, miasto dzieckiego, stawic, y przy robotach stawow, miasto przystawa, nad ludzmi woytowstwa swego stac; zepsowania włok nieprzyiętych, sciany, granicy y kopce na kożdy rok miedzy poddanymi jego kr. mosci poprawowac y ponowiac pod winą kopa groszy. A gdzieby od ktorego sąsiada widział kopce abo granice zepsowane, ma to urzędowi opowiedzic pod tąż winą. A sądzic urząd poddanych ma o wszystkiem dnia targowego, krom przyczyny krwawey y gwałtowney; o takowey winie, kiedyżkolwiek rozkaże urząd, woyt będzie powinien do prawa poddanego stanowic. A ktoryby s poddanych woytu posłuszen byc nie chciał y, za pozwaniem iego, przed urzędem nie stanął, po takowego swawolnego urząd ma z remienia swego dzieckiego posłac y od nieposłusznego dzieckowania na mile w obie stronie grosz; a przy sądzie woyt byc y sprawiedliwosci poddanemu dopomagac powinien. Winy na kr. jego mosc ma u wiadomosci miec, y rewizorom opowiadac, y tego strzec, aby urząd win y przesądow nad ustawe nie brał, a iesliby, za napomnieniem iego, tego urząd nie poprzestał, ma woyt rewizorowi opowiedziec to. Podczas też wybirania podatkow niema nicht długow swych odprawowac na poddanych kr. jego mosci. A woytow urząd o wszelaką winę sądzic,

Библиотека "Руниверс"

tylko woytowstwa od nich odeymowac niema, asz pospołu z rewizorem, doznawszy winy, niesłuszno sprawe ich; y ktorego zrzuciwszy, woyta yuszego postanowic, człowieka teyże włosci niepodoyzrzanego, na ktorego poddani zezwolą. Ktorzy to woyt y ławnicy iezdząc po wsiach sądow żadnych sądzic, pokłonow y wymysłow nad poddanymi czynic nie maią, pod winą do skarbu jego kr. mosci rublem groszy, iedno obiawiwszy gdzie kolwek szkodę kr. jego mosci urzędowi y rewizorowi opowiedzic, nic nie zakrywaiąc pod tąż winą. A kiedy woytowstwo komu daią, przysięgac mu nie potrzeba, gdyż iuż wina na woyta opisana. A iesli by, przy robieniu stawu, urząd od poddanych za robotę od kupy brał, ma woyt rewizorowi opowiedzic pod winą kopa groszy. A iesli by woyt włokę pustą komu naiął, albo od urzędu naiętą przed rewizorem utaił, tedy za to garłem go karac, iako złodzieia; tak też y poddani pustych włok pachac nie maią, a ktory, nie wpisawszy się w regestrz, smiał by to uczynic, ten zboże to traci na urząd, a winy do skarbu jego kr. mosci rubl groszy zapłacic powinien. A iesli s poddanych ieden drugiemu miedze rozore y zepsuie, tedy urzędnik na miedze nie ma siedzic, przesądu y przeiazdu nie brac, ale woyt miedzę poprawi y weznie na tem, kto zepsował, na urząd groszy 12, a sobie za prace groszy 4.

Na pomoc toż woytu ławnicy we wsiach maią byc pod posłuszenstwem woytowi, ktorych powinnosc między poddanemi szkod w spaszech y inszych rzeczach oglądac, ale nie sądzic; a za prace mu oglądownego grosz 1, y za tym że groszem to, co mu oswiadczono będzie, sprawiedliwie pod przysięgą zeznąc ma.

Starosta y iego urzędnicy aby złodzieiow y inszych złoczyncow karac kazali według statutu, iedno maiętnosci za wine złodzieyską nie brali, iako przed tym bywało, ale maiętnosc złodzieyska y kożdego złoczynce przy ziemi tego skaranego żonie y dzieciom zostawowac, a nie będzieli żony y dzieci, tedy na tem inszego osadzic, tak też po umarłych y zbiegach aby koniecznie brac nie smieli.

Библиотека "Руниверс"

A iesliby to, podczas wybierania podatkow, na jego kr. mosc się stanie, tedy z maiętnosci pozostałey, zapłaciwszy podatek, na ostatku maiętnosci y na tem gruncie inszych godnych ku służbie ludzi osadzac, aby się tym pustki nie mnożyły. Maią też poddani, według zwykłego sposobu, ostrożnie około miasta stawic, iedno nie kożdego roku, ale kiedy się od starosci popsuie i pogniie; na ten czas s potrzeby pewney, rozdzieliwszy na częsci miarne, wszystkie włosc zarobic według potrzeby; a inszym żadnym sposobiem urząd włosci ku tey robocie wyganiac y wymysłow żadnych nad poddanymi przy tey robocie czynic nie ma, ani wykupienia od roboty nie brac. Alc woytowie sami maią w tym porządku doglądac, iakoby ostrog zawżdy, dla niebezpieczęstwa od nieprzyiaciela, według ich dawney powinnosci, dobrze był obwarowany, a urząd tym poddanych uciskac niema.

Wies Woroniewcy.

Stecko Piotrowicz, Matwiy a Jakub domy 3 (służba); Onacko, Hawryliec a Jusko 3 (służba); Bartrosz, Omelian a Piotr 3 (służba); Iermak a Fiedor przychoże 2 (służba); Hryn, Jiew a Jurko 3 (służba); Nikipor, Piotr a Sanko 3 (służba); Fiedor Iermakowicz, Onacko a Fiedziec 3 (służba); Mic, Sienko młynar a Niczypor 3 (służba); Taras a Wanko y Bucyk 2 (służba); Chryniec Wielki, Mikita Kłopot a Wasil 3 (służba); Omilan kowal a Omilan Matwieiowicz y Iwan ,3 (służba).

W tey wsi domow 31, a służeb gruntu dobrego 13.

Wies Osniki.

Iwan Grom, Iwan Przywiezien, Iwan Radko domy 3 (służba); Brosim, Manko Stryczka a Manko Luty 3 (służba); Choma Chacynicz a Sienko Chomicz 3 (służba); Tomiło a Trochym Niekrasowiczy, Fiedor 2 (służba); Kuryło Niekrasowicz, Piotr Raczko a Kuryło 3 (służba); Andrey ganczar, Gremiec Odowicz a Iwan Roskta 3 (służba); Chrycko· kowal, Andrzęy swiec a Wasko Iarobczyk 3 (służba); Ichnat Truchonowicz, Michno Iarobczyk, Iwan Kub 3

Библиотека "Руниверс"

(służba); Michayło ganczar, Iwaniec Dubina 3 (służba); Cimosz Klimkowicz z bracią Sidorem 3 (służba); Iwan Udoroczyn, Pawlik, Oliksiy Stanko 3 (służba); Klim Dzienisowicz dym 1 (puł służby); Onisko Rybałka a Korniy Maniewicz 2 (puł służby); Andrey Maybroda, Iacko Tomachowicz 3 (służba); Iwan Żukowicz, Matwiy Chacynicz a Michayło 3 (służba); Iermak Korolko a Choma Tarabarka 2 (puł służby).

W tey wsi dymow 49, a służeb gruntu dobrego 16½.

Powinnosc tych wsi. W kożdy rok, w dzien swiętego Michayła, maią dawac poddani tych wsi do skarbu jego kr. mosci s kożdey służby po kopie groszy, uczyni z służeb 29 y połsłużby kop 29, grosz. 30.

A na starostę s kożdey służby żyta połbeczki, a owsa pułbeczki; a ta pułbeczki ustanowiona byc ma w miare dwu korcy Krakowskich, ktory dziesięc w pułbeczku Wilienskim, y dana ma byc na urząd pod herbem.

A osobliwe woytowstwem wszystkim obudwoch tych wsi maią poddani sianożęci, na urząd zostąwioną, włok pułtory siano pokosic, zrobic y w czas sprzątnąc.

Służki putne w tych wsiach. We wsi *Woroniewcach:*

Niemiera popowicz kon 1; Omilian 1; Iwaszko Domianski 1; Paszko 1; Marko Kucewicz 1.

We wsi Osnikach:

Kuc Iarobczyk kon 1; Fiedor, Piotr Żukowiczy 1; Andrzey Dzienkowicz 1.

Powinnosc tych służek. Maią służyc służbę putną kożdy zosobna koniem s tych ziem ich, ktore oni, według dawnego porownania, pod sobą trzymaią y iezdziec maią z listy jego kr. mosci y z listy y posłancami urzędowymi za krzywdami poddanych kolecią, kiedykolwiek urząd iem roskaże, a do tego podczas niebiespieczęstwa od nieprzyiaciela jego kr. mosci, na zamku byc y przy staroscie zamkowem, albo przy iego podstaroscim, przeciw nieprzyia-

Библиотека "Руниверс"

cielowi kr. jego mosci z zamku ziezdzac y straż trzymac od ludzi nieprzyiacielskich tam, gdzie y przedtym strzegiwali y gdzie też iem od starosty albo od iego urzędnika roskazano będzie; y k temu s pieniędzmi podatkow y dochodow jego kr. mosci do Wilna do skarbu, także wszyscy iednego wyprawuiąc, w kożdy rok iezdzic powinni będą. A na woynę urząd jego kr. mosci zamkowy posyłac ich niema y inszych żadnych służbam powinnosci nad to teraznieysze postanowienie na nich nie wymyslac, ani ich im obciągac y przydawac, okrom woli y roskazania nadto od jego kr. mosci; a nawiązka iem, jako y przed tym bywało, według statutu.

Granica wsi Woroniewiec: poczawszy od rzeki Żerdzi, trzymaiąc przez te rzeczkę grunt kniehini Jliney Kostantynowycza Ostrożskiey imienia Jampolskiego po lewey ręce asz ku ziemie Juchna Tarakanowskiego, wsi iego Ilkowiec, a po drugiey stronie tey rzeki grunt wsi Kolesca, co teraz Chasan na się trzyma, także dzierząc ten grunt Kolesiecki po lewey ręce dolina y kopcami do gruntu wsi kniazia woiewody Witebskiego Szybieney, i potem znakami y drogą dzierząc ten grunt po lewey ręce aż do uroczyscza dobitego kopcami, także drogą goscincem dzierżą grunt drugiey wsi kniazia woiewody Witebskiego Białozorki po lewey ręce y potem znakami do dembu Chołowinskiego ku gruntu wsi jego kr. mosci Osnickiey.

Tego gruntu może byc wzdłuż na małą połmile, a w poprzek mniey niz na czwierc mile.

Przy tey wsi Woroniewcach dano sprawę, że kniehini Jlina Konstantynowicza Ostrożska trzyma na się wies Swiecie przez daniny jego kr. mosci, prawa żadnego na to u siebie nie maiąc.

Przy teyże wsi jmienia jego kr. mosci Juchno Tarakanowski trzyma na się wies Ilkowcy, dano sprawe, że prawa żadnego na to niema od kr. jego mosci.

Granica Osnickiey wsi: począwszy od rzeki Żerdzi, dzierząc po prawey ręce przez tę rzekę grunt kn. Jliney Ostrożskiey imie-

Библиотека "Руниверс"

nia iey Jampolskiego asz do gruntu boiarzyna kr. jego mosci Jacka Chołowinskiego y ko gruntu boiarzyna kr. jego mosci Jałowickich do stawu ich Orzeszkowskiego; od tego stawu doliny y kopcami pewnemi dzierząc, grunt kn. woiewody Witebskiego po prawey stronie od imienia iego Jankowcow y dwoch Białozorek asz do gruntu wsi kr. jego mosci Woroniewieckiey.

Tego wszystkiego gruntu może byc wzdłuż na połmilie, a w poprzek na drugą połmilie.

Spisanie ziem ziemian krola jego mosci, ktore za teraznieyszym nowym postanowieniem nowey pomiary, przy miescie y włosci Krzemienieckiey we włoki wzięte, y te, ktore grunty jego kr. mosci mieskie y wołostne za te ziemie ich odmianą iem podawane.

Napierwiey morgowanie ziemi Pawła Ludwickiego, ktora w pomiarę włok do wsi kr. jego mosci Niższey Wielii wzięta od imienia iego Ludwicz:

N*a pierwszym mieyscu*, do pola skrayniego obrębu teyże wsi Niższey Wielii, koncem do ziemi teyże wsi Niższey Wielii, bokiem do sciany tylney obrębu tey że wsi, a drugim koncem y bokiem do ziemi teyże wsi Niższey Wielii, dąbrowy, na przerobek godney, włoka 1 y gruntu dobrego morgow 28.

Na drugim mieyscu, koncem do ziemie wsi kr. jego mosci Ceceniowskiey, bokiem do sciany tylney obrębu wsi Niższey Wielii y do iego ziemie Ludwickiey, a drugim koncem y bokiem do ziemie teyże wsi Niższey Wielii, pola y dąbrowy, na przerobek godney, włoka 1, gruntu dobrego morgow 14.

Tey ziemie iego, w pomiarze wziętey, włok 3 gruntu dobrego, morgow 12.

A za to odmianą dano mu gruntu krola jego mosci Niższey Wielii:

Na pierwszem miescu, za scianą tylna obrębu teyże wsi Niższey Wielii, koncem y bokiem do iego ziemi Ludwickiey, a drugim

Библиотека "Руниверс"

koncem do zascianku wsi kr. jego mosci Ceceniowskiey y bokiem drugim do sciany tylney obrębu teyże wsi Niższey Wielii, pola rozrobionego gruntu srzedniego morgow 5.

Na drugim mieyscu, przy obrębie miesckim sianożętnem, koncem do ziemie boiar kr. jego mosci Baszkowieckich, a bokiem do iegoż ziemi starodawney, a drugim koncem do rogu sciany tylney obrębu teyże Niższey Wielii y do dąbrowy teyże wsi, na wygon zostawioney, y bokiem drugim do obrębu miesckiego sianożętnego u Łoz Jabłonych, dąbrowy, na przerobek godney, gruntu srzedniego włok 2, morg. 25.

Na trzecim mieyscu, przy dąbrowie, na wygon wsi Ceceniowskiey zostawioney, koncem y bokiem do teyże dąbrowy, a drugim bokiem do iegoż ziemie starodawney Ludwickiey y koncem drugim do siedliska Warszawskiego, pola y dąbrowy gruntu srzedniego morgow 27.

A isz u niego lepszym rozrobionym gruntem wzięto, dla tego przydano mu w tey odmienie gruntu srzedniego morgow 15.

Granica Bogdanowki. Morgowanie ziemie ziemianina kr. jego mosci Bogdana Łosiacinskiego, ktora w pomiarę włok ku gruntom kr. jego mosci wsi Kokorowa do pola skrayniego zaięta od wsi iego Bohdanowiec:

Na pierwszym mieyscu, przy obrębie tey wsi Kokorowskiey, koncem do rzeki Jkwy, a bokiem do pol wsi kr. jego mosci Dworzeckiey, a drugim koncem do drogi, ktora idzie z Kokorowa do Dunaiowa, y bokiem drugim do sciany boczney obrębu teyże wsi Kokorowskiey y do iego ziemie starodawney, pola y dąbrowy morgow 12, pr. 10.

Na drugim mieyscu, do pola skrayniego obrębu tey że wsi Kokorowskiey, koncem do drogi, ktora idzie z Dunaiowa do Kokorowa, bokiem do ziemie wsi kr. jego mosci Dunaiewskich y Dworzeckich, a drugim koncem do sciany tylney obrębu Kokorowskiego i do iegoż ziemie starodawney, y bokiem drugim do sciany boczney

Библиотека "Руниверс"

obrębu teyże wsi Kokorowskiey y do jego ziemie starodawney y bokiem drugim do sciany boczney tegoż obrębu Kokorowskiego y do iegoż ziemie, pola y dąbrowy gruntu srzedniego włok 7, morg. 2.

Na trzecim mieyscu, przy obrębie wsi kr. jego mosci Dunaiowskiey, koncem do sciany głowney obrębu teyże wsi Dunaiowskiey y do iego ziemie starodawney, bokiem do sciany boczney obrębu wsi Kokorowskiey, a drugim koncem do pol Dunaiowskich y bokiem drugim do drogi, ktora idzie z Dunaiowa do lasu y do pol Dunaiowskich, pola rozrobionego włoka 1, morg. 25, pr. 15.

Tey wszystkiey ziemie iego, w pomiarę wziętey, gruntu dobrego włok 9, morg. 9, pr. 21.

A za to odmianą dano mu rezami wsi krola jego mosci Kokorowskiey y Dunaiowskiey:

Na pierwszem mieyscu, koncem do dąbrowy wsi kr. jego mosci Dunaiowskiey, bokiem do obrębu teyże wsi sciany boczney, a drugim koncem do iego ziemie starodawney y bokiem drugim do iegoż ziemie, nowo iemu w odmianie za iego ziemie daney, pola y dąbrowy rezow 18; w kożdym rezie morg. po 12, czyni gruntu srzedniego włok 7, morg. 6.

Na drugim mieyscu, rezami wsi Kokorowskiey koncem do ziemie iegoż starodawney, bokiem do sciany boczney obrębu teyże wsi Kokorowskiey, a drugim koncem do rzeki Jkwy y bokiem drugim do iegoż ziemie starodawney y do ziemie, odmianą mu za iego ziemie nowodaney, pola dąbrowy rezow 6; w kożdym rezie morgow po 12, czyni gruntu srzedniego włok 2, morg. 12.

Wszystkiey odmiany włok 9, morg. 18.

W tey odmienie przydano mu morg 8 y prętow 7, dla tego że gruntu iego w pomiare zaięto przyleglego ku ziemi iego y podleyszym gruntem iemu oddano, niż u niego wzięto.

Granice Dunaiowskie. Morgowanie ziemie ziemianina krola jego mosci Ierofieia Hostskiego, ktora w pomiarę włok ku wsi jego kr. mosci Dunaiowskiey zaięto od imienia iego Sawczycz:

Библиотека "Руниверс"

W obrębie tey wsi Dunaiowskiey, w polu skrayniem, koncem do drogi, ktora idzie z Sawczyz do lasu Poczlewskiego, y do ziemie teyże wsi Dunaiowskiey, bokiem do teyże drogi, ktora idzie z Sawczycz do lasu, a drugim koncem do sciany tylney obrębu teyże wsi y do ziemie iegoż starodawney, y bokiem drugim do sciany boczney tegoż obrębu y do iegoż ziemie starodawney, pola y dąbrowy, na przerobek godney, włoka 1, gruntu dobrego morgow 19, pr. 15.

A za te ziemie iego, w pomiarę do wsi kr. jego mosci Dunaiowskiey wziętą, naznaczono mu odmiane gruntem krola jego mosci Dunaiowskim za scianą tylną obrębu teyże wsi Dunaiewskiey, koncem do drogi, ktora idzie z Bereżec do Łosiacina, y bokiem do tegoż ziemi starodawney, a drugim koncem do sciany tylney obrębu teyże wsi y bokiem drugim do dąbrow tey wsi Dunaiewskiey.

Dąbrowy, na przerobek godney, gruntu sredniego włok 1, morg. 25, a iż u niego lepszy grunt wzięto, dla tego przydano mu morgow 6, pręt. 15.

Morgowanie ziemie ziemianina kr. jego mosci Stanisława Białokrynickiego, ktora w pomiarę włok ku miastu zaięta od imienia iego Białey Krynicy:

Do pola krayniego y srzedniego, koncem do sciany boczney y do ziemie iegoż starodawney, bokiem ziemie przedmieszczan od Saponowa, a drugim koncem do drogi, ktora idzie z Krzemienca do Saponowa y do ziemie miesckiey, y bokiem drugim do sciany tylney obrębu tegoż miesckiego Chruszwickiego y do ziemie iegoż starodawney, pola rozrobionego gruntu srzedniego morgow 35, a za to odmianą mu dano gruntem kr. jego mosci miesckim przy temże obrębie Chruszwickim.

Na pierwszym mieyscu, koncem do sianożęci boiar jego kr. mosci Uszaka Ofrosimowicza y Lwa Zwierza, nowo im daney, przy teyże sianożęci y kopcy zakopane, bokiem do drogi, ktora idzie z Krzemienca do Saponowa y do iego ziemie starodawney, a drugim koncem y bokiem do sciany głowney tegoż obrębu Chruszwickiego

Библиотека "Руниверс"

y do sianożęci zamkowey pola y chrusta, na sianożęc godnego, gruntu podłego morgow 20, pr. 15.

Na drugim mieyscu, przy obrębie Saponowskim, koncem do iegoż ziemie, bokiem do gaci y do drogi, ktora idzie z Krzemienca do Saponowa, a drugim koncem do sianożęci Saponowskiey, przy teyże sianożęci y kopcy zakopano, y bokiem drugim do ziemi iegoż Białokrynickiey sianożęci morgow 18. Tey odmiany gruntu podłego włoka 1, morg. 8, pr. 15.

A isz u niego lepszym gruntem wzięto niżeli mu oddano, dla tego przydano mu w tey odmianie gruntu podłego morgow 3, prętow 15.

Morgowanie ziemie ziemianina krola jego mosci Choraina Bereżeckiego, ktora w pomiarę włok wsi kr. jego mosci Saponowskiey zaięta od imienia iego Bereżec:

Pola skrayniego obrębu teyże wsi, koncem do sciany tylney tegoż obrębu, bokiem do drogi, ktora idzie z Krzemienca do Kozina, a drugim koncem do ziemie teyże wsi y bokiem drugim do sciany boczney tegoż obrębu, pola y dąbrowy, na przerobek godney, gruntu podłego włok 3, morg. 12. A za to odmianą dano mu gruntu krola jego mosci Saponowskiego koncem do sciany boczney tegoż obrębu Saponowskiego, a bokiem y koncem drugim do ziemie teyże wsi i bokiem drugim do ziemie iegoż starodawney, pola y dąbrowy gruntu srzedniego włok 3, morg. 1, pr. 25.

W tey odmianie nie dodano mu, dla tego że lepszym gruntem oddano, nisz u niego wzięto.

Morgowanie ziemie ziemianina krola jego mosci pana Piotra Dzieniska, ktora pomiarą we włoki ku wsi kr. jego mosci Plaszewskiey zaięta od imienia iego Bereha:

Do pola skrayniego y srzedniego obrębu teyże wsi, koncem do sciany boczney tegoż obrębu, bokiem i koncem do drogi, ktora idzie s Krzemieńca do Łucka, i bokiem drugim do sciany tylney tegoż obrębu y do ziemie iegoż starodawney dąbrowy, na przerobek god-

Библиотека "Руниверс"

ney gruntu podłego włok 3, morg. 20. A za to odmianą naznaczono mu gruntu kr. jego mosci Plaszewskiego.

Na pierwszem miescu, za scianą tylną i boczną obrębu teyże wsi, koncem y bokiem do ziemie ziemianina kr. jego mosci Oleksieia Kozinskiego wsi iego Iwania, a drugim koncem do sciany tylney tegoż obrębu y bokiem drugim do drogi, ktora idzie z Krzemięca do Łucka y do ziemie iegoż starodawney, pola y dąbrowy, na przerobek godney, gruntu srzedniego włok 1, morg. 15.

Na drugim miescu, za scianą boczną tegoż obrębu, koncem do drogi, ktora idzie z Krzemienca do Łucka, y do iego ziemie starodawney, bokiem do ziemie ziemian jego kr. mosci Minkowskich, nowo iem daney, a drugim koncem do dąbrow y pol teyże wsi Plaszewki y bokiem drugim do sciany boczney tegoż obrębu Plaszowskiego, pola y dąbrowy gruntu srzedniego włok 6.

Dla tego mu w tey odmianie nie dodano, że lepszym gruntem, niż u niego wziętey y prawie przyległy grunt, ku iego ziemiom dano.

Morgowanie ziemie ziemianina kr. jego mosci pana Michała Bohowitina Szumbarskiego, ktora pomiarą włok ku gruntom kr. jego mosci wsi Ceceniowskiey zaięta od imienia jego Szumbarza:

Do pola skrayniego obrębu teyże wsi Ceceniowskiey, bokiem do sciany tylney tegoż obrębu, bokiem y drugim koncem do drogi, ktora idzie z Szumbarza do Wierzbice, y drugim koncem do sciany boczney tegoż obrębu Ceceniowskiego, pola rozrobionego gruntu dobrego morgow 6. A za to dano mu odmianą gruntu kr. jego mosci Ceceniowskiego, koncem do rzeki Wielii, bokiem do ziemie iegoż starodawney imienia iego Szumbarza, a drugim koncem y bokiem do siedliska Ceceniowskiego Macieiowi Lunskiemu, od starosty naznaczonego, pola y sianożęci, a gruntu podłego morgow 12.

A iż u niego lepszym rozrobionym gruntem wzięto, a iemu podłych, błotnych oddano, dla tego mu przydano w tey odmianie morgow 6.

Библиотека "Руниверс"

Morgowanie gruntu kr. jego mosci siedlisk niżey mianowanych, o co pan Bohowitin kr. jego mosci prosi ku imieniu swemu Szumbarskiemu:

Na pierwey, siedlisko Szyszkowskiego leży koncem do ziemie Michała Bohowitinowicza imienia iego Szumbarza, bokiem do drogi, ktora idzie z Szymbarza do Jampola, a drugim koncem do ziemie Wołodymierza Zabołockiego, moskwicina, imienia iego Lepiesowskiego, bokiem drugim do rzeki, ktora dzieli grunt kniehini Iliney z ziemią Wołodymierza Zabołockiego Lepiesowiecką, dąbrowey y po części przerobkow grunty dobrego włok 24.

Morgowanie siedliska Warszawskiego, ktore leży koncem do dąbrow, na wygon wsi Ceceniowskiey zostawionych, y do ziemie ziemianina krola jego mosci Pawła Ludwickiego, odmianą mu za iego ziemie nowo daney, bokiem do rzeki Wieli, a drugim koncem y bokiem do drogi, ktora idzie z Ludwiscz do Szumbarza, do ziemie ziemianki kr. jego mosci Hrehorowey Tołmaczowey; tego gruntu zarosli, lasu y dąbrowy, na przerobek godney, gruntu dobrego włok 16.

Morgowanie sianożęci wsi kr. jego mosci Ceceniowskiey nad rzeką Wielią:

Po iedney stronie rzeki brzegu od ziemie pani Bohowitynowey wzwyż rzeki długosci sznurow 11, a w poprzek sznurow 3.

A minąwszy siedlisko Warszawskie, po obu stronach w wierzch teyże rzeczki długosci sznurow 11, a w poprzek sznurow 3, czyni morgow 12.

Tey wszystkiey sianożęci morgow 23.

Miasta Krzemienca domow wszystkich, y z przedmiesciami rachuiąc, tysiąc. Dico (mowie) domow wszystkich przedtym bywało 1000.

Ian Izonkowski, pisarz skarbu X. L., ręką własną.

Библиотека "Руниверс"

Добавочный отрывокъ той же люстраціи.

Anno 1563.—Te morgi rozmierzone we trzy pola.

Pierwsze pole leży do dąbrow tego sioła Ceceniowskiego w tem polu rez 10; w kożdym rezie morgow po dwu.

W drugim polu srzednim rez 10; w kożdym rezie morgow po dwu.

W trzecim polu krayniem rez 10; w kożdym rezie morgow po dwu.

We wszystkich rezach czyni morgow 60.

Powinnosc tych ogrodnikow: służyc maią, wedle ustawy jego kr. mosci, po dwa dni w tydzień pieszo, a żony ich (w) lecie niewięcey iedno szesc dni do żniwa albo do pliewidła będo powinni.

Czeladz niewolna przy zamku Krzemienieckim:

W folwarku pod zamkiem: Jadwiga z synem Janem y z corką Małgorzatą; . . . . . z corką Barbarą; Hanica.

W Wielii: Maruszka z dwoygiem dzieci; Barbara z dwoygiem dzieci; Kuczyta z synem Szymkiem; Barbusza, Staciuk, Czerkas. Pietrusz.

W Kokorowie: Docia z synem Piotrem; Marcin z żoną; Bielik; Maruszka; Małgorzata; Jagnieszka stara; corki u niey dwie: Zofiia y Karlina.

Bydła rogatego y nierogatego:

W Kokorowie: Wołow oremych 7; . . . . . woł 1; krow doynych 4; krowa 1; podciołkow 3; swiń wielkich 10; podswinkow 2.

W Wielii: Wołow oronych 7; krow doynych 7; podciołkow 8; swin wielkich 5; podswinkow 10; wieprzow karmnych 8.

Sianożęci, ku temu folwarku zostawione:

Na pirszem miescu, za sciano głowno obrębu Ceceniowskiego, koncem y bokiem do rzeki Wielii, a drugim koncem do ruczia, ktory idzie z gur w rzekie Wielią, y bokiem drugim do teyże sciany głowney obrębu Ceceniowskiego sianożęci włoka iedna.

Библиотека "Руниверс"

Na drugim miescu, w dąbrowach Spikołowskich, koncem do ziemie kniaziow Wiszniewieckich, imienia ich Zaliesce, bokiem do obrębu Spikołowskiego sianożentnego Dudzieckiego, i bokiem drugim do ziemie ziemianki hospodarskiey Michałowey Skubiedziney, sioła iey Chorynki, dombrowy, na koszenie godney, włok 7.

Na trzecim miescu, na błocie Haponowskim, koncem do sciany bokowey obrembu misckiego Chruszwickiego, bokiem do ruczaia, ktory idzie s przedmiescia w rzekę Jkwe, i do sianożęci Podlisieckich, a drugim koncem do rzeki Jkwy i bokiem drugim do sianożęsi Moskwicz Kulikowskich, nowo im daney, sianożęci włok dwie.

Na czwartym miescu, w obrembie misckim sianożętnym . . . . . za zamkiem dombrowy, na koszenia godney, włok 4.

Tych wszystkich sianożenci, na folwark zostawionych, włok 14 [1]).

Книга Кіев. Центральн. Архива № 1965, стр. 1—191.

XI.

Люстрація Барскаго староства. 1565 г.

Miasto Bar liezi nad rzeka Rowem, ktora ie obchodzi ze trzech stron, ktore iest na troie roszdzielone. Jedno zowa miasto Polskie, ktore iest w parkanie. Drugie zowa Ruskie miasto, ktore iesth iakobi przedmiesczie, miedzi miastem Polskiem, a thim miesczem, kedi chcza zamek murowacz. Trzeczie zowa miasto Czemeriskie, s ktorich iako dochodi ida na zamek, tho szie wszithko wipisze ordine suo.

Z miasta Polskiego pożitki czi miesczanie, wedluk przziwileiu szwego, do tego czaszu na swobodzie siedzieli; ktorim isz iusz swo-

---

[1]) Примѣчанія, написанныя позднѣйшимъ почеркомъ:

1) Sznurow łokci szescdziesiąt, a prętow łokci połosma.

2) We włoce wzdłuż łokci szesc tysięcy siedmset piędziesiąt; w morgu łokci dwescie dwadziescia pięc.

3) W pięciu morgach wszystkich łokci wychodzi 1125.

Библиотека "Руниверс"

boda wiszla, tedi, wedlug przywileiu szwoiego, maia plaszicz s każdego domu czinszu doroczniego po gr. piethnaszcie; a iest domow stho y dwa, a dzierzawczow ich the sza imiona: Jan Chmiel, Izaac żid, dom piekarzowski, dom woitow w mieszczkie gruncze, dom, w ktorem Broniowski mieskal, Kothowa, Stanisław Cziolek, Mosko żid, Wawriniecz, Kozłowa, Adamek, Bieiata, Olexeiowa, domi dwa Kowalczikowe, Mathus Przedmiezki, Olchowski, Bukowski Andrzei, Izrael żid, Christoffowa, dom Choroskowski, domy Baskowskie dwa, dom Dawidow, dom Wolczka żida, dom Chieklinskiego, dom Stanisława Barwierza, dom Grothow, Smoila żida, dom Jemielinskiego, Stanisława Swiethka.

Ulicza grodzka: Stanisław Chmiel, Jan Magnicz, Pawłowa Bednarka, Macziey Suchonosz, Iwanko Russek, Sczesni Chromi, Judaszow dom, Macziei Lenthwoith, dom Gosliczkiego, domi Mitkowe dwa.

Ulicza kosczelna: Stepanko, Zacharczina, Jan Mazur, Thethlikowskiei, Fraczek Chmiel, Kozierowskiego, Orpinka, Kowalczikow, Paweł Kusznierz, Jacob Niestoiko, Marczin Mazur, Jacobkowa, Gosliczkiego, Piotr Czarni, Tomasz garnczarz, Woicziecha Jakimowskiego, Procopa Solennika, Procopa Kramarza, Wawrincza Chmiela, Stanisława Zuberka, Vegrzina Krawcza, Wawrzincza Nogaia, Kozaczkow, Piethniczczin.

Ulicza żydowska: Jacob Studniarz, Sebestian, Czimla żidowka, Zilnicza żidowka, Maijko żid, Jaczko krawiecz, Chwedecz Kapusthnik, Chawka żidowka, Faibisz żid, Sablika żid, Moseczko Wolczkow żid, Judka żid, Wlodeiowskiego, Jan Kithlicz, Kosczina żidowka, Mareczko żid, Janek Strzelczowey, Miskowa Sewczowa, Jan Ridzowski, Strzalkowska, Michalowa puskarka, Andrzeiowa Drzisczowa, Biskowa żidowka, Solocha, Dawid żid, Boskowi dwa, Nestor, Marczinowich dzieczi, Chaimczow, Abramow, Misko Sczesnicz, Smoilow, Mathissa Smarklia, Mathussa Rostuchin.

Библиотека "Руниверс"

Summa domow w Baru, miesczie Polskiem, tho iesth w parkanie, czini stho i dwa; s kożdego bioracz czinszu po gr. piethnasczie, tho uczini zlothich pieczdziesziath y ieden.

Na tho powinni mieszczanie przerzeczeni konie dobre chowacz, panczerze miecz, y insze zbroine ubiori. A s panem starosta, ku potrzebie, przeczіwko nieprziiaczielowi, winni iachacz, opatrziwszi miasto sthatecznimi, a wiernimi oszobami pierwei, ktore zostawaia z Rusia y z sidi w miastheczku.

Thamże ktorzi dalieko paszieki maia, tho iesth za granicza mieczka (bo w grunczie opiszanim mijasteczku kto iaki sobie może pożitek przziwiescz, nicz wieczey, okrom czinszu, nie dawa, wiiawszi, bi rolia oracz mial), winni dacz przesz rok dziesziati pien pszczol, als ieden rok miedzi dwiema wolni maia; ktorich szie bilo dostalo od nich anno 1563 pniow sesczdziesziath i dwa; kasdi pien miernic saczuiac za gr. dwadziesczia, tho wszitko uczini zlotich czterdziesczi i ieden i gr. dzieszіecz; a wirachowawszi polowicze na ieden rok, uczini zlotich dwadziesczia i gr. dwadziesczia.

Rżezniczi: thich biwa czassem wienczei, czassem mniey; kasdi s nich dawa po iednemu kamienyu loyu, walor. kasdi z oszobna gr. dwadziesczia; na then czasz ich tilko stherżey: Wawrziniecz, Maczko Suchonosz, Jacob, Maczko Szmarka. Czini zlotich dwa y gr. dwadziesczia.

Summa pożitkow, s miasta Polskiego zamkowi przichodzaczich, czini zlotich siedmdziesziat y czteri gros. dziesiecz.

Miasto Russkie, ktore iest yakobi przedmiesczie, miedzi miastem polskiem a miedzi tim miesczem, kedi zamek nowi murowacz maia, liezacze; tham liudzie za iednim prawem z mieszczani polskiemi szіedza.

Czi, wedlie starego zwiczayu, bo pierwei iako wsziane (?) siedzieli, placza s domu kasdego po gr. piethnasczie. A iest wszitkich domow, s ktorich na then czasz czinsze placza, stho dwadziesczia y czteri,

Библиотека "Руниверс"

A ktorzi rolie orza, daia owsza po trzy trzeczinniki; thakowich iest na then czasz sto y sescz. Alie i czi drudzi, ktorzi therasz nie sieia, moga potem oracz y siacz, gdi sie zapomoga; poniewasz icz tham rol kupowacz nietrzeba, tilko maiacz plug a woli, może oracz, czo ktho chcze.

A imiona thich, ktorzi z domow y z rol podathki dawaia, thi sza: Andrei Tereskowicz, Mathis Panaszowicz, Iwasko Żithnik, Drosth Sienko, Hriniecz Dorobicz, Roman Izaiowicz, Roman Chriskowicz, Syenko Marchay, Sachno Kostowicz, Vakuła, Onaczko dziesziatnik, Maxim Harbusczicz, Mikitha Wolossowicz, Mikita Hriskowicz, Steczko Kuderewczicz, Masko, Chrisko, Kunas Chriskowicz, Chwedor Paszinek, Mathei Werbeczki, Wasko Derkacz dziesiatnik, Mathei Kulaiowicz, Piszczelnik, Iwan Iwanichow. Iwachno Bratkowicz, Konowicz, Chwedor Kulaiowicz, Mikita Żitnik dziesiatnik, Wasko Roskalewicz, Awram Hrimow ziecz, Michaiło Marchai, Staiko Żitnik, Chwedor Chrimowicz, Mysz Proskornicz, Lasko Przilipkowicz, Wasko Rosdeimiec, Konon, Supron dziesiatnik, Petrik Czarni, Proporniczka wdowa, Marczinowa mielniczka, Ihnat Brathkowicz, Demko, Petrina Strzeliecz, Vakula, Ulian Lisniewicz, Skrżipko dziesiatnik, Stachno Isaiowicz, Tithko Maximowicz, Brasko Issaiowicz, Tarczicha wdowa, Żorka wdowa, Roman, Wassil Obilczowicz, Wasko Chwedorowicz, Iwasko Wolczkowicz, Hriczko dziesziathnik, Sawka, Panasz, Omelian, Sienko kotelnik, Sachno, Procop dziesziatnik, Jurko, Lochwin, Klikon Maczko, Luczka Omelianowicz, Omelianowa wdowa, Onaczko dziesziatnik, Kulay, Stepan, Daniło Roskaliewicz, Kosth, Pawło Roskaliewicz, Ihnath Roskaliewicz, Wasko Roskaliewicz, Jerema, Ordeiko dziesziathnik, Danko, Panko, Sachno, Tarasz, Vasko Strach, Lawrin dziesziatnik, Klimko, Iwanko Siodelnik, Wassiel Woitowicz, Chwedor Wolczkowicz, Serchei, Wasko Wirwaniecz, Chariton dziesziatnik, Dmitr, Czarko Maximowicz, Thomko Stassowicz, Jow Maslienie, Chwedorowa wdowa, Thimosz, Syenko dziesziatnik, Mathiasz, Josko, Thomek, Iwan Hulczicz, Stepan Woitowicz, Sienyuta Woitowicz, Herman, Uhrin,

Библиотека "Руниверс"

Summa z domow wissei napiszanich, ktorich iesth stho y sescz, w ktorich gospodarze mieskaiaczi rolie orza, czinszu czini zlothich pieczdziesziath y trzy. Owsza od nich na ten czasz dostaloszie trzeczinnikow trzista y oszmnasczie miarei wierchowathei. A isz tham wiethsza miara, nisz w Chmelniku, a k temu liudzi, ktorzi szie w koniach kochaia, wieczei, przetoz y zbore na targu biwa zawsdi drosza. A thak saczuieszie kazdi trzeczinnik owsza, iako w ten czasz na targu bil, po gr. oszmy, tho uczini za owiesz przerzeczoni zlotich oszmdziesziat y sterzi y gr. dwadziesczia sterzi.

Domi, s ktorich gospodarze rol na ten czasz nie orza, thilko z domow czinsz placza po gr. pietnasczie,—a iest domow oszmnasczie, a thi sza: Bochdan Siodelnik, Kuszma, Michnowa wdowa, Jaczko Zolotarz, Pawlicha wdowa, Hawrilo Bulaiowski, Luczka swiecz, Tarko swiecz, Jusko Kurticz, Skowalczikowego, Luczko swiecz, Klimko swiecz, Konopelka, Sobek mielnik, Wolowiczowa wdowa, Suslowski kowal, Makaricha wdowa, Sawlowskiego.

Summa z osminasczie domow bes rol czini zlotich dziewiecz.

Pasieki. Tam ze ktori kolwiek przedmiesczanin ma paszieke, dawa w trzeczim roku dziesziati pien pczol, als przesz roki, maiacz ieden rok miedzi dwiema wolni, wedluk zwiczaiu dawnego. A dawali in anno domini 1563 czi: Mikita Volosowicz pniow dwa; Matis Verbesz pniow oszm; Mikita Żitinic pniow trzi; Awram Ziecz Chrimow pien ieden; Michailo Marchai dwoie; Staiko Żitnik dwoie; Ssupron dziesiatnik oszmiori; Omelianowa wdowa siedmiori; Sthepan dwoie; Kosth troie; Phedor Hrinpwicz dzieszieczіori; Hordeiko dziesiatnik dziewieczori; Danko pszczoli iedne; Chwedor Wolosowicz dziewieczori; Mathiasz siedmiori; Stepan Woitowicz troie; Herman dwoie; Uchrin dwoie; Kulay pieczіori.

A tak od przerzeczonich pasiecznikow dziewiaczinasczie dostalo szie anno suprascripto pniow s pszczolami oszmdziesziath i sescz. Saczuiacz kazdi pien za gr. dwadziesczia, tho uczini zlotich pieczdziesziath y siedm; a thak polowicze na rok ieden odzieliwszi, uczini zlothich dwadziesczia y puldziewietha zlotego.

Библиотека "Руниверс"

Sluskowe. Tham sza trzey kozaczi, ktorzi nicz nie dawaya, tylko na koniach y szoba zamkowich poslug pilnuia, czo im roskaza: Radol Serbin, Jurko Piekarzowicz, Lewko.

Summa wszitkich pozithkow s Ruskiego miasta na then czasz czini zlotich stho siedmdziesziat y piecz.

Ceremiskie miasto, albo *gorni Bar,* na drugi stronie rzeki Rowu za stawem. W them miasteczku, ktore zowa Gorni Bar, mieskaia czeremissowie liudzie tatarskiego narodu; a iesth ich domow pieczdziesziath e ultra; ktorzi czeremissowie zadnich podatkow nie dawaia, ani s domow, ani z rol, choczia ie orza, y owszem maia, wedlie swego przziwileiu, wioske dla folwarkow szwiech y sthaw dobri na rzeczc Ladawie pod Joltuskowem miasteszkiem, ktorego spusth przedawaia, gdi trzi liata winida, za zlothich stho y oszmdziesziath, y mlin, s ktorego pozithek miedzi szie dziela; nad tho s proventum starosthwa Barskiego dawaia ym kasdego roku zlothich dwieszczie moneti y liczbi polskiei.

Miedzi thimi ceremissi mieskaia polaczi y rusz, ktorzi s kosdego domu placza czinszu dorocznego po gr. piethnasczie; a thego czinszu przichodzi woytowi thamtego myastha czeremiskiego dziedzicznemu grosz szosthi; a iesth domow sterdzieszczi piecz; a isz gospodarze, w nich mieskaiaczi, rolie orza, dawaya owsza po trzi trzeczinniki; alie do tego woyth nicz nyema.

Saniecz Waczowicz, Iwan Waczowicz, Paniecz Przeszniakowicz, Pantelion, Skibiczki, Malanka wdowa, Hriniecz, Mikitha, Jakim, Andrusko Przesniatowicz, Sienko Prosniakowicz, Symko, Maczko, Steczko, Stasz Sabielnik, Nestor Kusznierz, Olexiei Lucznik, Luczka, Stasz, Czech Adam, Chilko, Serhei Presniak, Josko, Roman, Zdan Lucznik, Dranko, Jac.ko Swiniarz, Kunatowski, Siemasko, Philip czobotarz, Panasz, Jwanisz, Bochdaniecz czobotarzy, Roman Sepielicz, Makar kowal, Martin Michailo, Procz kowal, Olexandra, Awram, Ichnath, Pothap, Olexa Sumichno, Daniło.

Summa czinszu z miesczan miasteczka Czeremiskiego, defalcato sexto aduocati denario, czini zlotich oszmnasczie y gr. dwa-

Библиотека "Руниверс"

dziesczia y pultrzeczia; owsza trzeczinikow sto trzidzieszczi y piecz, do ktorego woyth nicz niema, kasdi valor. gr. oszm; tho uczini zlotich trzidzieszczi y sescz.

Sluzkowie. Acz nie sza uprziwilieiowani zadnemi wolnosczami, thilko dlia potrzebi szwei y pospolitey pan starosta czini ie wolnemi od daniei swelakiei; przethosz na then czasz nicz nie daia, thilko slusza na koniach, strzegacz na okrainie y jiada kedi im pan starosta abo podstharoszczi roskaze:

Iwasko, Lawrin, Hriniecz, Sienko Hermanowicz, Iwan Przisznіak, Kwileczki, Andrzey Lentwoith, Sienko Pobereznik, Jacob Postrzigacz, Brosko, Bartossow dom, Casper Koth, Nieczai, Żachrei woznicz, Piotr Pohercznik, Syemak Żiemianin.

Powinnosc tego miasta. Czi mieszczanie s czeremieskiego czechu powinni ieden dzien w rok oracz, dzien zacz, dzien kossicz y tho sziano, czo pokossa, sgromadzicz.

Powolowszczizna. Thamże czi mieszczanie s czeremiskiego czechu iednego roku, ratione tego czo bi powolowszczizne w kilku liath mial każdi dawacz, tedi wszitczi ogolem dawaia na zamek, wedluk prziwileiu, w iednim roku wołow sescz; każdego rachuiacz za zlotich sterzi, tho uczini zlotich dwadziesczia sterzi; a wirachowawszi trzeczia czescz na ieden rok, czini zlothich oszm.

Dan pszczelna. Drugiego roku dzieszieczinne pszczelna daia, ktori szie od nich dostało anno domini 1564 pniow sterdzieszczi y stheri; kasdi pien valor. gr. dwadziesczia; tho uczini zlotich dwadzieszczia y dziewiecz y gr. dzieszieczz. A wirachowawszi trzeczia czescz, uczini na rok zlotich dziewiecz y gr. dwadziescia y trzy y selag.

Trzeczi rok maya wolni od wszelakich dani, okrom zern, gdi szie zrodzi.

Mitho. Tamże mitho biora w Barze od soli, ktora s Kolomiei woza ku Kiiowu, y od niktorich kupczow, ktorzi z Woloch tamtedi

Библиотека "Руниверс"

ieszdza do Bialli Russi, ktore arenduia na rok za zlothich dziewieczdziesziath.

Summa s Czeremiskiego miasta y s mitem czini zlotich sto sesczdziesziat y dwa y gr. 15, den. 15.

Summa wszitkich pozithkow ze trzech miasth Barskich czini na then czasz na rok ieden zlotich czteristha y iedenaszcie y gros. dwadziesczia y piecz, den. 15.

Литов. метр. переписей В., № 12, л. 367—374.

XII.

Люстрація староства Хмельницкаго. 1565 г.

Capitaneatus Chmielniczensis. Miasteczko Chmielnik nad rzeka Bohem, kthora ye wkolo obchodzy. Tham yesth mieszczanow na then czasch osziadlich stho sziedmdzieszianth, kthorzy rozno czinsche placza. Przedmieszczanow iesth szesczdzieszianth y dwa, ktorzi razno thak ze czinsche placza. Boczethnarowie albo schinkarzowie placza czinschu dorocznego po gr. dwadziesczia y sziedm; thakowych iesth na then czasch szesczcznaszczie. Thak ze y czi, ktorzi maya passieki, albo psczoly, placza yako y kaczmarze; ktorich paschiecznikow iesth na then czasz trzidziesczy y thrzy, ktorich the sza imiona:

Kaczmarze: Mathey Konczicz, Rymarz Olesko, Dmitr Opiathko, Samoyło Czinkilenie, Massyntha Marozenie, Paweł Szerbało, Ławrin Czayczyn, Szamoylo Wawrinowicz, Kuzma Pustowoyth, Andrey Kurbaba, Hiryna, Thychna, Iwan Radkowicz, Mythnik, Pawło Waskowicz.

Paszieczny czy: Lukyan Lawrzinczik, Mykitha Rabczicz, Wassyl Maskowicz, Dawidko Dorosczenie, Onysko Kochanczicz, Jakonicha Korzerzicz, Josko Kolothowka, Chwedor Suschik, Panasz Suhak, Dawidowa Sypkowicz, Lukyan Selesth, Klimiecz Chwedorczicz, Charithon, Petrasch, Desko Mieloskowicz, Stheczko Chwedor-

Библиотека "Руниверс"

czicz, Jakow Scznezny, Luczka Mieleskowicz, Petrusko Kadisz, Senko Dorosczenye, Hawryło Kuznirz, Sythko, Ilko Pawłow, Pawel Mitha, Iwan Hyricz, Mathey Korzeniowicz, Maszko, Karp Dorosko Hawriło Hlinczenie, Szydor Żabuzanow, Waszyl Dudzicz, Hawrisko Żabuzanow, Anton Podhodina.

Summa od kaczmarzow y od paszecznikow czyny zlotych stherdziesczi y szterzy y gr. thrzy.

Thamze drudzy mieszczanie, ktorzy a ny passiek maya, a ny pywa schinkuya, yesth ych w lyczbye stho oszmdzieszianth y thrzey. Kazdy s nych placzy czynszu dorocznego po gr. thrzinasczye cum miedo; kthorych thy sza imiona: Andrey Borisz, Iwanko Bondzicz, Misko, Andrey Rowas, Ostapko Kopilowicz, Hapon Kopylowicz, Borisz Dorosko, Borisz Konczicz, Olexa Konczicz, Domna wdowa, Proniecz Krzeczkow, Hesczak Trubiczinie, Anton Suchopar, Kunasz Czyszycz, Iwanko Szipczicz, Musziey Kadissow, Lukyan Wolokonko, Danilo Kreczenie, Danilo Swithlik, Jusko Koczerzicz, Mirziniecz Tarascicz, Anton Dublenik, Procop Balaban, Klimasz Selesth, Demian Maskowicz, Slabonik, Wakulicha, Wladiczicz, Kowal pastuch, Josko Balaban, Jakym Selesth, Kiziuk, Sawrasz Lucznik, Kuzmina, Michailo Chomicz, Zapyecz Czaplin, Iwan Masczenie, Chwedor Chomicz, Nechwed Chomicz, Czaplina, Iwan Kreczkow ziecz, Hanka wdowa, Jacobicha, Sydor Bura, Kowalewa Stepkowa, Marthym Koreniewicz, Mikitha Pletusenie, Klimko Dronczicz, Chylimonycha, Proczko Sarnynka, Philip Nestorow, Herman Kochanczicz, Chwedor Iwankow, Hrimecz Skilczenie, Saricha, Martin Lisczenie, Hrinicz Rudczenie, Charutha Czayczin, Hrinkowa wdowa, Hrinecz Sokolenie, Hawrilo Selesth, Konon Mynińczicz, Repeska, Mathwiey Sokolenie, Myziniecz Dronczicz, Hawrilo Kuzminey szin, Wassil Wakulycz, Dasko Kupilowicz, Chwedecy Dzidowicz, Kuzma Nestorow, Iwásko Kaplycz, Czornucha, Pawel Sozunow, Andrey Wakulicz, Jolthuch Klimczow, Stepan Wakulycz, Wassyl Oniskowicz, Chaban Stolthowczenie, Nechwed Klimczow, Iwan Kornaczenie, Danilo Ochrimow, Wakulicha, Hirycz, Anton Skalszenie, Iwan Sczuczyn, Dinisz

Библиотека "Руниверс"

Sczuka, Iwasko Cholzanienie, Demko Sariczyn, Konon Kusnierzow ziesz, Mydelanicha, Lukanczowa, Wakulicz, Hrinko Muszyn, Iwasko Onyskowicz, Chwedor Stoltowszenie, Hrinecz Brekalenie, Klimko Marschalczenie, Steczko Hubarenie, Iwasko Deskow, Ławrik Sipkowicz, Omelian Marschalczenie, Hriniecz Marschalczenie, Hriniecz Gwozdik, Charutha Mieleskowicz, Hriniecz Wolosczicz, Iwan Juskowicz, Syemion Ilieczycz, Iwan Brilik, Serhey Kalczenie, Misko, Woronicha, Iwankow Iwanczenie, Charutha Chwedczenie, Hrinecz Horaczenie, Hrinecz Sarziszin ziecz, Micz Hiricz, Demian Lukianowicz, Iwan Jakimienie, Szenko Rebigal, Iwan Chilmowicz, Steczko Bondicz, Horunecz, Nechwed Koczerzycz, Iwan Saprannik, Jarmak Krathow, Proczka, Martin Sawrin, Andrey Molodczenie, Chwedor Krathow, Krath Stary, Supron Kochanczicz, Andrey Chorusko, Androsz Slothuszyn.

Przedmieszczanie thakowi czinsz placzancz: Thereskowa, Olysziey Marmuzenie, Andrei Opyathko, Hapon Winnyk, Macziey Stachnowicz, Iwan Zlotarz, Mikitha Kasczenie, Hryn Hrinkow, Petrusko Wakulenie, Hrinkowa wdowa, Hawrilo Chodorczicz, Syenko Maczkow, Stasz Drabissin, Petro Pupienko, Sipczina, Stepan Moskal, Tharasz Mordasz, Wassyl Kalczenie, Seniuka Thurczakow, Dissa Zlotarzowa, Jurek Desczischin, Philip Klimczow, Jusko Dudzycz, Senyutha, Iliasz, Hridka, Maxim Naidaczicz, Sirczicha wdowa, Chwedor Vaskowicz, Procop Maskow, Mikitha Korothczenie, Steczko Jurkowicz, Wasiczkowa, Karp Lubczin, Steczko Czieslia, Procop Krawiecz, Iwan Sowenya, Iwan Wasynczenie, Waszyuk Karpiowicz, Hriniecz Kopilenie, Josko Naidaczicz, Hawrilo Hlinczinie, Chwedor Spopowicz, Juchno Zlotarz, Ileyko Sczerbanowicz, Thurczak, Danilo Suchoparow, Martin Karpiow, Mielesko Wankowicz, Kloklina, Wol Olenczicz, Iwon Olenczicz, Jakow Korothczenie.

Summa czinszu od wszythkich, ktorzy besz passek y besch szinku zywia, czyny zlotich oszmdziesziath y dwa y gr. puliedennastha.

Библиотека "Руниверс"

Alie ysz woythowi, wedluk iego przziwileyu, ex hoc censu pecuniario ab omnibus oppidanis, nemine excipiente, cedit denarius sextus, — przethosz, odlączziwszy iego czescz, zostaye na sthrone krolia jego mosci zlotich stho y piencz y gr. iedennasczie y denar. pulpientha.

Dan y czena owscha. Czysz wszythczy, tak miesczanie, yako i przedmiesczanie, quicumque suprascripti sunt, dawaya owsza kazdi sz nich po dwa trzeczinniky, do ktorego woith niema nycz, miari chmielniczkiey wirchowathei; alie ysz tam w onych stronach niebarzo plathnie zboze, bo go kozdy moze myecz s potrzebe, kto chcze; a wszakosz w Chmielniku pospoliczie bywa trzeczinnyk owsza po piaczi groszi; a tak tym spossobem przyszło by za owesz przerzeczony zlotych siedmdziesziath y siedm, y groszi dziesziecz.

Aczkolwiek sie thu spolna czinsz y wselyaka dannina kladzie, iako sluznie, na kazdy rok ma przyscz; a wssakosz liudzie szamy zoznawaly, isz pan Strubsch, starostha Chmielniczki, liudziom ubogim, ktorzy czastokrocz, albo dziathki swoye odkupuiacz y zony w tatharow, abo skodi wielkie w passiekach y w dobythku podeimuya od nyeprzyacziol pogranicznych, od Wolochow, abo od Lythwi, a tak na mayethnosczіach swoych schkodza, czynsz y ynszich danyn niemalo odpuscza ym, ktorego czaszem liedwie polowicze wozmie. A tho cziny folguyacz, czieszcia wszgledem myloszierdzia, a czeszcia themu, aby szie liudzie nie roschodzili na swobody pogranyczne.

Liudzye, ktorzi na urocznym czinszu sziedza, robothe odkupuyacz, iesth ych oszm: Redka zlotarz, Sydor Woloszicz, Jurko Kolothka; s tich kasdi dawa po zlotich dwa. Czieslina, Żabuzan, Marko Serbin, popadia Spaska, a czi dawaya po zlotemu iednemu; Paszko zloti ieden, y groszi dwadziesczia i dwa.

Summa od urocznich cziny zlotych yedennasczie y gr. dwadzieszcia y dwa.

Swobodni, tho iesth na swobodzie sziedzaczy, kthorzy iesczie na then czasz nycz nie daya, a ny tesz robya, bo maya wolnoscz

Библиотека "Руниверс"

do lyath sterech, to iesth ad annum 1568. A wszakosz iesli szie osziedza, expirata unicuique seorsum libertate, e salua tranquillitate, będa powinny dawacz, yako y drudzy wyssey opissany, wedluk swoich maiethnosczy, ktorich the sza imiona:

Miesczanie: Steczko Kadisson, Petrusko Krzinkuw ziecz, Roman Wakulicz, Chwedor Hanczicz, Kowal Jakow, Chwedina Rebegul, Slyaczki, Hawriliecz Joskow, Dawid Proczkow, Pasko, Blasko Jacobiszin, Demko Ericzowicz, Chwedor Wolosyn, Bochdaniecz.

Przedmiesczanye: Marthin Sirhiszin, Szusko, Demian Hridkow, Lazur Wakulenie, Iwan Pisczelnik, Hrisko Zlotuszin ziecz, Hapon Chwedorow, Żasko popowicz, Supron Konczicz, Wasiuk Dudycz.

Zydowie, czy dawaya czyńszu dorocznego rozno placzaczy: Chaczkielo zlothy ieden, Dawid Chaczkielow ziecz zl. ieden, Smoylo Chaczkielow zl. ieden, Domania zl. ieden, Chinka zl. ieden i gr. dwadziesczia y dwa.

Summa ucziny zlotich piecz y gr. dwadziesczia y dwa.

Popow ruskich tamze iesth piecz; s nych czterzei daya czinszu po zlotemu iednemu, a piaty zamkowi wolien od czinszu.

Summa ucziny zlotich czteri.

Rrzezniczi: thich nie iesth zawsdy ustawiczna liczba; a wsakosz, ylie ich bendzye, kasdy sz nich dawa do zamku pulkamienya loyu; ktorich na rok nynieiszy iesth dwa: Sydor y Hriniecz, czyni loyu kamien ieden, valor. gr. dwadziesczia y czteri.

Browari zamkowe dwa, mostowe, gorzalki synkowanye, albo robienye, cziny tho wszythko arenda na rok zlotich stho y dzieszieczc.

Podimne: tego ze wszy zimianskich na rok przychodzy zlotich siedm i gr. dzieszieczc.

Dany wieprzowei s Chmielnika: thamze liudzie, ktorzy swinie chowaya, dawaya, gdy sie zer zrodzy, wieprza dziesiatego; a gdy zeru niemacz, thedy dwudziestego; ktorich ninieyszego roku dostalo

Библиотека "Руниверс"

sie vieprzow z miasteczka pienczdziessiath y ieden; szaczuyacz kazdego po zlotemu iednemu, tho ucziny zlotich takze wielie. Acz dawano tho sprawe z zamku, isz takowei daniny nie obraczaia na pieniadze, tilko na spize zamkowa dlia ziwnosczy czassu zabiegow. A wsakosz sie thu szaczuye, thak iako w inszich starosthwach: czini zlotich pieczdziesziath y ieden.

Dan pszczelna: tham ze biora od pasiecznikow dziesiath pszczoły, ktorych niezawsdi rowna danina dostawa sie; a wsakosz na rok ninieyszy dostalo sie pnyow stho czterdziesczi y dziewiecz; kasdi pien miernie kladacz moze szaczowacz na gr. dwadziesczia; a them sposobem przydzie zan zlotich dziewieczdziesiath y dziewiecz y gr. dziessiecz.

Dan barania: biorano thesz tam barani od thich, ktorzi owcze maia, alie ym tho odpusczono po thym, iako ym bily tatarowie pobraly pliony; y do tich czassow nicz nie brano, a pothym moze tho przyscz wszythko ad pristinum statum.

Powinnoscz: czysz miesczanie y przedmiesczanie, okrom wolnich als swobodnich, powinny pomagacz do zamku, budowacz, quoties opus fuerit; k themu dwa dni oracz, dwa dni kossicz, dwa dny zacz w rok, dwa dny grabycz, y na tloke powinni, kiedi ich prossa.

Summa wszithkich pozitkow z miasteczka Chmielnika, zamkowi przichodzaczich, czyny zlotich steristha siedmdziesziath y dwa, y gr. dziewiethnaszcie, y drobnych sterzy.

Okrom powołowszczizni, ktora w sziodmem roku dawaia, przedmiesczanie, y czi, ktorzi bidlo chowaia, od ktorych dostawa szie wołow, czaszu wibierania, citra ultra szto i czterdzieszczi, s ktorich kazdego szaczuiacz za zlotich czteri, uczini, szosta czescz na yeden rok wyrachowana, zlotich 93, gr. 5.

Winnikowcze wiesz. W they wschy kmieczie na then czasz poczesnich trzidzieszczy y trzey; kosdy s nich placzi czinszu dorocznego po gr. dwadziesczia y sescz i po dwa selagi, owsza po

Библиотека "Руниверс"

sesczy trzeczinnikow miari zamkowey wierzchowathey; kasdi trzeczinnik valoris gr. pyecz; podymnego kasdi po gr. dwa; kur po dwoyigu, valor. gr. ieden, jaiecz po dziesziaczy, valoris denar. sescz. Ktorich imiona sza the: Klimko, Hawdei, Iwasko Olexin, Sawka Malisz, Supron, Syenko Onopczicz, Hrisko, Jarmak, Petrasz, Iwasko Jurkow, Luczka, Chwedor Charchanow, Hrinecz Jurkow, Thrusz, Andrusko, Charko Laskow, Hriniecz Hirzin, Heydia, Iwan Laskowicz, Chwedor Kononow, Jaczko, Steczko Kanonow, Kunasz, Horusko, Iwasko Laskow, Wolosz, Prokopiecz, Pawlik, Jakow Czarenko, Hrinko, Hirka, Sussicha.

Summa czinszu pienieznego od kmieczy poczieznich y s podimnim czyni zlotich thrzidzieszczi y ieden y gr. sescznasczie. Za kuri y za iaicza zlothy ieden y groszy szesnasczie. Owsza trzeczinnikow stho dziewieczdziesiath y oszm; a ysz tham choczia ze miara wielka, alie niepoplathne zboze; a wsakosz wedlie targu, na on czasz bedaczego, kladzye szie trzeczinnik ieden za gr. piecz; tho ucziny zlotich thrzidzieszczi y thrzy.

Summa. A tak wszitko, wespolek zgromadziwszy od przerzeczonich kmieczi, uczini zlotich sesczdzieszat y sescz.

Vroczny drudzi kmieczie. Przetho ysz zubozely sza, wolny od robothy y od dany owsza, alie za tho daya czinszu urocznego po zlotich dwa y podimnego po gr. dwa. A takowich iest sescz: Jaresko, Anton, Szienko Czarenko, Steczko Jurkow, Chwedor Jafferko, Procop.

Summa od kmieczi urocznich czinszu s podim. cziny zlotich dwanasczie y gr. dwanasczie.

Swobodni, alias ktorzy iesczie, any czinszu zadnego nie daya, any thesz robya, tylko podimnego daya po gr. dwa: Lechuo, Andrusko, Waszyl Wataman, Waszil Czarewicz, Braiko, Żarka popadia, Jurowa wdowa, Martinicha wdowa, Sussicha wdowa,—czi maia po roku iednemu swobodi; Dimithko ma trzi liatha swobodi.

Summa podimnego od swobodnich cziny groszy dwadziesczia y dwa.

Библиотека "Руниверс"

Sluskowie, ktorzy zadnego podathku nie daya, any tesz robya, chiba sluza, albo iada, gdzie y kolwie kaza: Wataman, Ilko, Dzula, Studenik, Dziesziethnik, Chwedor Mlinarz, Oliphir Mlinarz.

Karczmarz Thymko dawa lissow piecz, valoris kasdy po groszy dwadzieszcia y czteri; tho uczini zlotych sterzy.

Dan psczelna. Tham ze ktorzy psczoli maya, biora od nich dzieszathi pien s psczolamy na kasdi rok; ktorei dzieszieczziny dostalo szie na rok nineiszy pnyow dwadzieszcia; saczuyacz kasdi pien za gr. dwadzieszcia, tho ucziny zlotich trzinasczie y gr. dzieszieczz.

Dan barania. Thamze ktorzy owcze maia, dawaya od nich dwudziestego barana; ktorei dwudzieszczischny sie dostalo na rok ninieiszy baranow trzidzieszczy y ieden; szaczuyacz kasdego barana za groszi dwanasczie, tho uczini zlotich dwanasczie i gr. dwanasczie.

Dan wieprzowa. Thamze ktorzi chowaya swinye, albo wieprze, dawaya od nich vieprza dziesziatego; a gdi zeru niemasz, thedy dawaya dwudziestego wieprza. Ktorich wieprzow szie dostalo roku nynieyszego dwadzieszcia y ieden; kasdego saczuyacz po iednemu zlothemu, tho uczini zlotich dwadzieszcia y ieden.

Powolowszczizna. Thamze powolowszczizne w syodmim roku: als gospodarz kasdy wola iednego, albo krowe, albo czo bendzie mial na oborze, dawa, ktore od nich brano; anno dom. 1564 dostalo szie wolow thrzidzieszczy y thrzy; kasdy valoris za zlotich stherzy, tho ucziny zlotich sto trzydzieszczy y dwa, a wirachowawszy sostha czescz na ieden rok, thedi ucziny na ieden rok zlotich dwadzieszcia y dwa.

Summa wsytkich pozythkow z Winnikowiecz czyni zlotich sto pieczdziesziath y ieden y groszy dwadzieszcia y szescz.

Dubowa wiesz. W they wszy kmieczy poczieglich na ten czasz iesth oszm; kazdy s nich placzy czinszu dorocznego po gr. trzynasczie y po selegu; owsza po dwa trzeczinniki, valoris gr. 10 za oba; podimnego po gr. dwa; kur po dwoigu, valoris gr. ieden;

Библиотека "Руниверс"

jaiecz po dziesziaczy, valoris denar. sescz. Hrethczicha, Lusznycha, Woynyczka, Szawka, Roman, Szienko Michnow, Arthim, Kusnierz.

Czynszu s podimnym od poczieznich kmieczi czyni zlotich sterzy y groszi dwa y drobnych pieniedzy dwanasczie; summa za kuri y za iaicza czyny groszi dzieszieczy y dwa selagi. Owsza trzeczinnikow sescznasczie; kazdi wedluk targu szaczuyacz po gr. piecz, tho ucziny zlotich dwa y groszy dwadzieszcia. A tak wszitko uczini zlotich siedm, gr. 3, denar. sescz.

Swobodni, ktorzy nicz nye robia, tilko daia czinszu dorocznego po gr. dwadzieszcia y sescz, y dwa seliagi; alie po trzech liath maya robicz y dawacz to, czo y superiores: Tichno, Lazor, Wasko Klimasko, Buhay, Chwedor Liszniszin, Spiczer.

Summa od swobodnych czyny zlotich piecz y groszi dzieszieczy.

Drudzi swobodni, ktorzi nowo osziedly, thylko daya podimnego po gr. dwa, owsza po iednemu trzeczinnikowi, valoris gr. piecz; Serbka wdowa, Stoyczicha: obie dwie ubogie; Demko, Waszil Lysnicz, Mikitha, Iwan Horilko; czi maya po roku iednemu swobodi. Iwachno Woynczin ma trzy liatha swobodi.

Summa od swobodnich: podimnia groszi sternasczie, owsza trzeczinnikow siedm; kasdy valoris za groszi piecz, tho ucziny wszythko zlotich ieden groszy dziewietnasczie.

Sluskowie dwa, ktorzy nicz nie daya, thilko sluza y yada, gdzie ym kaza: wattaman y dziesziathnik.

Dan barania. Tamze ktorzy maya owcze, dawaya od nich barana dwudziestego, ktorzy dwudzieszczischny dostalo szie na rok ninieyszy baranow piecz; kazdi valoris za gr. dwanasczie; tho ucziny zlotich dwa.

Dan pszczelna. Thamze przepissu ałs dziesiecziny pszczelney dostalo sie na rok nynieyszy pniow iedenasczie; kazdi pien valoris gr. dwadzieszcia, tho ucziny zlotich siedm i gr. dzieszieczy.

Dan wieprzowa. Tamze ktorzy swinie, wieprze chowaya, dawąia od nich, gdi zer iesth, dziesziathego wieprza; a gdy zeru

Библиотека "Руниверс"

niemacz, dwudziestego wieprza daia; ktorich sie dostalo roku ninieiszego wieprzow piecz; kazdy valoris zlothy ieden, bendzie zlotich piecz.

Powolowsczizna. Tamze powolowscziszne, tho iesth kasdi gospodarz siodmego roku wola iednego, albo krowe, albo czo bendzie na oborze mial, dawa roku siodmego, ktore od nych brano. Anno domini 1564, dostalo sie wolow sternasczie; kazdi valoris za zlotich czteri; tho ucziny zlotich piaczdziesziath y sescz; a wirachowawszy szostha czescz na ieden rok, tho ucziny zlotich dziewiacz i gr. dzieszicz.

Summa wszitkich pozitkow ze wszy Dubowei czini zlotich thrzidzieszczi y siedm y gr. dwadziesczia y dwa i szelak.

Kulikow wiesz. W niey kmieczy pocziesnich piethnasczie; kazdy s nich placzy czinszu dorocznego po gr. dwanasczie, podimnego po gr. dwa, owsza po dwa trzeczinniki, valoris kazdi po gr. piecz, kur po dwoigu, valoris gr. ieden, iaiecz po dziesziaczy valoris denar. sescz: Roman, Kozak, Lichwar, Pawel, Manko, Abram, Waszyntha, Priwiedon, Prokuda, Nestor, Radko, Musziey Moskal, Chweder, Sokothucha, Stepaniecz.

Summa czinszu y s podimnym od poczieczników czini zlotich sziedm; za kuri y za iaicza czini gr. dwadziesczia; owsza trzeczinnikow trzidzieszczi, każdy voloris gr. piecz, tho ucziny zlotich piecz.

Uroczny kmiecz ieden, rzeczony Madro, dawa w rok czinszu zlothy ieden.

Swobodni, ktorzi nowo osiedly, nicz nie daya, tilko podimnego po gr. dwa; a maia swobodi do liath sterzech; sza czy: Iwasko Androskow, Jusziey, Chwedor Paruska, Pupynko Iwaszitha.

Summa czini groszi oszm.

Tamze wattaman, wolien od wszitkiego, respektu seruitiorum, ktore cziny do zamku.

Dan pszelna. Tamze od pasiecznikow przepiszu ałs dzieszieczini pszczelney dostalo sie na rok nynieyszy pnyow dwadziesczia

Библиотека "Руниверс"

y czteri; kazdi pyen valoris gr. dwadziesczya, tho uczyny zlotich sescznasczie.

Dan barania. Thamze ktorzi owcze maya, dawa dwudziestego barana; ktorey sie dostalo roku ninieyszego baranow piecz; kazdi valoris za groszi dwanasczie, tho uczyny zlotich dwa.

Dan wieprzowa. Ktorzy swinie albo wieprze chowa, gdy zer iesth, dawa dzyesziatego wieprza; a gdi zeru niemasz, thedy dwudziestego wieprza; ktorich sie dostalo roku ninieyszego oszm; kazdi valoris zloti ieden; cziny zlotich oszm.

Powolowszczizna. Powolowszczizne kazdi dawa gospodarz w siodmim roku wola albo ialowicze dobra, albo czo kolwiek ma na oborze; kthora od nich wibierano anno dni 1564; dostalo sie wolow piathnasczie; każdego szaczuyacz za zlotich sterzy, tho uczini zlotich szesczdziesiath. A wyrachowawszy szostha czescz na ieden rok, ucziny zlotich dzieszieczz.

Summa wszithkich pożitkow s Kulikowa czini zlotich czteridziesczy y oszm y groszi dwadziesczia y oszm.

Tribuchowcze wiesz. W niei kmieczi poczieznich iesth dzieszieczz, ktorzi placza czinszu dorocznego po gr. trzydzieszczi; podimnego—po gr. dwa; owsza—po szeszczi trzeczinnikow, valoris kazdi za groszi piecz; kur podwoigu, valor. gr. ieden; iaiecz po dzieszziaczy, valor. denar. sescz. Steczko Hriczkowicz, Olexa Haszyn, Denisz, Marko, Maslo, Maxim, Steczko Proskurnik, Iaczko, Mychailo, Iakym, thiwon, wolny racione servitiorum.

Czinszu od kmieczy poczieznich y s podimnym czini zlotich dziesiecz y gr. dwadziesczia. Summa za kuri y za iaicza czini gr. trzinasczie y seliag. Owsza trzeczinnikow szesczdziesziath, kazdi voloris za groszi piecz, tho ucziny zlotich dzieszieczz.

Swobodny, ktorzy nowo osziedly, daya podimnego po gr. dwa kaszdi, a nycz wieczy: Andrusko, Olechno, Mikitha maya po trzy liata swobodi, a Klimko ma szescz liath swobodi.

Библиотека "Руниверс"

Nad tho spustoszalo ych dwadziesczia y piecz, ktorzy do Lytwy na szwa wolia posly. Summa cziny groszi oszm.

Sluska ieden, ktori nicz nie daie respectu servitiorum, Olexa Czarenko.

Dan psczelna. Thamze od pasiecznikow przepiszu als dziesiecziny psczelney na rok ninieyszy dostalo sie pniow dwadziesczia y siedm; kazdi pien szaczuyacz za gr. dwadziesczia, tho ucziny zlotich oszmnasczie.

Dan barania. Thamze ktorzy chowaya owcze, dawaya dwudziestego barana; kthorich sie na rok ninieyszy dostalo baran ieden, voloris groszi dwanasczie.

Dan wieprzowa. Ktorzi swinie chowaya, gdy zer iesth, dawaya od nich dziesziathego wieprza; a gdi nie masz zeru, thedi dwudziestego; na rok nynieyszy dostalo sie wieprzow thrzy; cziny za nie zlotich trzy.

Powolowszczizna. Powolowszczizne tez dawaia w sziodmym roku; yako y w ynszich wsziach, the od nich wiberano anno domini 1564; ktorei dostalo sie wolow iedenasczie; kazdego saczuyacz za zlotich sterzy, tho uczini zlotich czterdzieszczy szteri. A tak wyrachowawszy szostha czesez na ieden rok, uczini zlotich sziedm y grosz dzieszieez.

Summa wsithkich pożitkow s Tribuchowiecz czini zlotich pieczdziesziath y gr. thrzy y seliak.

Jowcze wiesz. W niey kmieszy poczieznich iesth na then czasz dwadziesczia; kazdi s nich czinszu dorocznego placza po gr. thrzidzieszczi; owsza—po seszczy trzeczinnikow, valor. każdi za gr. piecz, podimnego—po gr. dwa; kur—po dwoigu, valor. gr. ieden; iaiecz—po dziesiaczy, valoris denar. sescz. Ktorich the sza imiona: Wasko Korpacz, Waszil Chomin, Jusko, Ihnat, Lawrin Wariwodzicz, Mylasz Myszko, Lawrin Miszko, Horon Miczkow, Olexa Preyma, Andrusko, Iwachno Maximko, Ierema, Chwedor Maximko, Stepan,

Библиотека "Руниверс"

Misz, Waszylko Juskowicz, Michailo, Wolosz Panthelion, Danila, Chwedko Pantelion.

Nad tho Kyrilo Chraczko, ysz zubozal, yesth swobodny od robothy y od dani owsza, thilko dawa czinszu dorocznego gr. sescznasczie.

Summa od poczieznich czini: czinsu s podimnim zlotich dwadzieszcia y yeden, y gr. dzieszicz; za kuri i za iaicza czini gr. dwadzieszcia y sescz y dwa seliagi; owsza trzeczinnikow sto y dwadzieszcia, valor. każdi za groszi piecz, tho cziny zlotich dwadzieszcia; od zubozalego kmieczia czini gr. sesnasczie.

Swobodni, thamże, ktorzy tylko podimnego dawaya po gr. dwa: Ostapko, dwa roki swobodi; Lawrin Balenski, dwa roki swobody; Żadan, rok swobodi; Zacharka, Iwasenie, po roku maya swobodi; Petrik Olexin, Szienko Kuzmienie, Kurilo, po dwu liath swobodi maya; Petro Dancziszin liath sescz ma swobodi.

Summa czini podimnego od swobodnich groszi oszmnasczie.

Dan pszczelna. Thamże na rok ninieyszy dziesiecziny pszczelney dostalo sie pniow czterdzieczy y piecz; każdi pyen saczuyacz na gr. dwadzieszcia, tho wsitko uczini zlotich thrzidzieszczy.

Dan barania. Ktorzi owcze maia, daia od nich dwudziestego barana; ktorich sie na rok ninieyszy dostalo baranow dziewiecz; każdi valor za gr. dwanasczie, tho uczini zlotich thrzy y gr. oszmnasczie.

Dan wieprzowa. Ktorzy thez swinie chowaya, gdy zer iest, dawaia wieprza dziesziatego; a gdi zeru niemasz, thedy dwudziestego; ktorich roku ninieyszego dostalo szie wieprzow siedmnasczie; każdego szaczuyacz za zloti ieden, tho uczini zlotich siedmnasczie.

Powolowszczizna. Powolowszczizne, yako y w ynszich wsziach, siodmego roku daya każdi gospodarz, ktora od nich brano anno domini 1564; ktorei dostalo szie wolow dwadzieszcia; każdi woł valor. za zlotich czterzi, tho uczini zlotich osmdziesiath. A wirachowawszy szostha czesez na ieden rok, thedy tho ucziny zlotich thrzinasczie y gr. dzieszicz.

Библиотека "Руниверс"

Sluskowie nycz nye dawaya, ani robya, thilko sluża, albo yada, gdzie ym kaza.

Kowal robi, czo trzeba, do mlina. Lopathka, Oblag, Brathko, Bochdas dziesiatnik, Jacob, Mielnik, Kosczyuk, Iwasko Kusnirz; Kurilo, Pawlik, sewczy.

Karczmarz daye czinszu dorocznego s karczmy zlotich piecz.

Summa wsitkich pożitkow z Jowiecz cziny zlotich sto y dwanasczie y gr. oszm y seliagow dwa.

Czudinowcze wiesz. W they wszy kmieczy poczieznich iesth na then czasz oszm, s ktorich każdi z nich placzi czinszu dorocznego po gr. trzinasczie y po selagu; podimnego—po gr. dwa; owsza—po dwa trzeczinniki, valor. każdi za groszi piecz; kur—po dwoigu, valor. gr. ieden; iaiecz—po dziesziaczy, valor. denar. szescz. Na then czasz sza czy: Iwanko Lysky, Żaszko, Iwaszko, Oliszei, Denisz, Petrasz, Nesczіak, Andreyko, Iwanko Bobr dawa czinszu dorocznego zlothy ieden y gr. oszmnasczie.

Summa od poczieszznich czinszu s podimnim od poczieznich cziny zlotich sterzi, y gr. dwa, y sel. 12.

Za kury y za iaicza czini gr. dziesiecz y dwa seliagi; owsza trzeczinnikow sesznasczie, tho ucziny zlotich dwa y gr. dwadzieszczi. Od urocznego kmieczia czini zlothi ieden y gr. oszmnasczie.

Swobodny, ktorzy sza wolny od wszelkiei daniny y od roboth acz do trzech liath, thilko podimnego po gr. dwa daia: Iwanko Kozulenko, Shusz, Lechno, Dziczko, Kyziel Lytwan, Chwedor Kozulenko, Harasenie. Uczini od nich podimnego gr. sternasczie.

Wattaman wolien od wszythkiego, respectu servitiorum.

Dan pszczelna. Thamże dzieszczieczini pszczelnei na rok ninieyszy dostalo sie pnyow dwa; każdi saczuiacz na gr. dwadzieszczia, ucziny zloti ieden i gr. dziesiecz.

Dan barania. Ktorzi owcze chowaya, dawaya dwudziestego barana; ktorich baranow na rok ninieyszi dostalo sie baran ieden valoris gr. dwanasczie.

Библиотека "Руниверс"

Powolowszczizna. Powolowszczizne, yako y w inszych wsziach, w sziodmim roku dawaia każdi gospodarz wola iednego albo ialowicze dobra, albo czo ma na oborze; ktora od nich wibierano anno domini 1564; ktorei dostalo szie wolow dzieszieczy; kasdego wola saczuyacz po zlotich czterech, tho ucziny zlotich sterzidzieszczy. A wirachowawszy sostha czescz na ieden rok, thedi tho ucziny zlotich szeszcz y groszi dwadzieszczia.

Dan wieprzowa. Ktorzy thesz swinie chowaia, gdy zer iesth, dawaia wieprza dziesiatego; a gdi zeru nie masz, thedy dwudziestego; ktorich sie dostalo roku ninieyszego dwa wieprza; każdego saczuiacz za zlothy ieden, tho ucziny zlotich dwa.

Summa wsythkich pożitkow s Czudinowicz cziny zlotich dziewiethnasczi i gr. sziedmnasczie y seliag.

Buchni wiesz. The wiesz pan Strusz, starosta Chmielniczki, dal dzierzecz na then czasz nyeyakiemu . . . . . służebnikowi swemu; w ktorey uczinyl sobie folwark dla żiwnosczi, y na tho chowa sobie plug wolow, bo liudzie robothny zaczionguia do zamku; ktorich iesth sescz; ktorzi nie dawaia nicz wieczey za wszitek czinsz doroczny, thylko po sesczi trzeczinnikow owsza, valoris kasdi po gr. piecz; podymnego—po gr. dwa; kur—po dwoigu, valoris gr. ieden; iaiecz—po dziesiaczy, valor. denar. sescz. Ktorich tha sza imiona: Chwedor, Radol, Lesko, Onopko, Mondia, Iwasko.

Summa podimnego, za owiecz, za kuri, za iaicza, tho uczini złotich sescz y gr. dwadzieszczia.

Swobodni, kthorzy nycz nic dawaya, tylko podimnego po gr. dwa: Wlath, Naum, Szenko, Olichwier, Iwan. Czy wsysczi maya swobodi do trzech liath.

Cziny podimnego od nych gr. dziesiecz.

Wattaman wolen od wszysthkiego, respectu servitiorum.

Przipadle pozithki z Buchniow. Thei wszy liudzie, iako y z ynszich, powinny dawacz psczelna dan y dziesieczine z owiecz y swiny, y tak że powolowszczizne, zwieczaiem onei krayni. Alie isz

Библиотека "Руниверс"

ya bylo nyedawno thatarowie zburzily, przetosz w niei liudzie iesczie nye zapomogli w bidla, any w ynsze rzeczy. A wszakoż dostawało szie od nich w sziodmem roku wolow dwanasczie, każdi valor. ut supra, czo uczini, wyrachowawszi szosta czescz na rok yeden, zlotich 6.

Summa pożitkow na then czasz z Buchnow przychodzaczich zlotich trzinasczie.

Zwinohowcze wiesz. The wiesz dal pan Strusz, starosta Chmielniczki, na ten czasz dzierzecz panu Brzezinskiemu, podstaroscziemu swemu; w ktorei iest liudzie poczieglich siedm, daia czinszu dorocznego po gr. dziesiaczi; podimnego—po gr. dwa; owsza—po sesczy trzeczinnikow, valor. każdi groszi piecz; kur—po dwoigu, valor. gr. ieden; iaiecz—po dziesziaczy, valor. denar. sescz. Procop, Martin, Hisko, Lawrin, Panko, Hriniecz, Maniecz.

Czinszu s podimnim od siedmi poczieznikow czini zlotich dwa y groszi dwadziesczia y czterzi; za kuri y za iaicza cziny gr. dziewiecz y seliag ieden; owsza trzeczinnikow stherdziescy y dwa, valor. ut supra, tho uczini zlotich siedm.

Swobodni kmieczie y zubożely thilko yedno dawaia podimnego po gr. dwa: Klimko, Luczka, Maczko Mazur, maya do trzech liath swobodi.

Czini od nich podimnego gr. sescz.

Dan psczelna. Thamże dziesieczіny psczelnei na rok ninieiszy dostalo sie pniow czteri; każdy pien szaczuiacz za gr. dwadziesczia, tho uczіny złotich dwa y gr. dwadziesczia.

Dan barania. Ktho ma owcze, dawa dwudziestego barana od nich; alie ych terasz zaden niema.

Dan wieprzowa. Kthorzy swinie chowaya, gdi zer iest, dawaia, od nich dziesiatego wieprza; a gdi nie masz zeru, thedi dwudziestego; na rok nynieyszy dostal sie wieprz ieden, valor. zlothy ieden.

Библиотека "Руниверс"

Powolowszczizna. Powolowsczizne tesz dawaia w siodmym roku, iako y w inszich wsziach; the od nich wibierano anno domini 1564; ktorey dostalo sie wolow siedm; szaczuyacz każdego za zlotich czteri, tho uczini zlotich dwadziesczia y oszm. A tak wirachowawszcy szosta czescz na ieden rok, ucziny zlotich czteri y gr. dwadziesczia.

Thamże stawek maly, na ziwnoscz.

Tamże folwarczek ma, w ktorim na rok ninieiszy, przezly urodzai roku szuchego, bylo urodzayu: żytha kop dwadziesczia y yedna, psenicze kop dziesiecz, owsza kop piethnasczie, syana wozow 15. A wsakosz iest rzecz prawdziwa, isz ynszich liath biwalo tam zboża wszytkiego liepiei, nisz pulthorasta kop, thak że y sziano bywa dobrze wieczei; alie isz tam zboża malo przedawaya na targu, then tez dzierzawcza tho sobie na ziwnoscz obracza, i iusz byl wimloczil wszytko zboże; przethosz telko sie thu kopa szaczuya, wedluk sprawy liuczkiei, każda za groszy dziesiecz, a siana wosz każdi za groszi trzy, tho wszithko uczyny zlotich szeznasczie, y gr. dwadziesczia y piecz.

Summa wszitkich pożitkow z Zwinochowczow na then czasz ucziny zlotich trzidziesczi i pyecz, i gr. czternasczie, den. 6.

Stawi thego starostwa. Stawow dwa w Winnikowczach; s nich iednego spustha zaprzedawaia, gdi trzy liatha winidą, za zlotich sto; a drugiego stawu za zlotich sesczdzyesziath; a thak wirachowawszy na rok ieden trzeczia czescz, uczunya zlotich pieczdziesziath y trzy y gr. dziesiecz. Staw jeden w Jowczu przedaia za zlotich trzysta; a tak na ieden rok trzeczia czescz wirachowawszy, ucziny zlotich sto. Staw pod zamkiem na rzecze Bochu, ktorego nie spusczayą dlia mlynow; a tesz s niego pan starosta ziwnoscz ma. Iest y inszich stawkow kylka y moglo bi ych dosicz bycz, malych y wielkich, gdi by pan Bog pokoiu użiczil swoego.

Summa że trzech stawow spusthnich uczini na ieden rok zlotich pulthorasta, y trzy zlothe, y gr. dziesiecz.

Библиотека "Руниверс"

Mliny tego starostwa. Z mlina Chmielniczkiego na rok ninieiszy wimiaru dostalosie zitha trzeczinnikow sto y sziedmdziesiath; psenicze trzeczinnikow trzidzieszczi; iagiel trzeczin. dwadziesczia; slodu trzeczin. dwiesczie. Z dwu mlinow Wynnikowskich na rok ninieiszy wimyaru dostalosie zytha trzeczin. dwadziesczia; psenicze trzeczin. dziesiecz; jagiel trzeczin. piethnasczie; slodu trzeczin. iedennasczie. Z mlinow Jowieczkich na rok ninieiszy wimyaru dostalo sie zitha trzeczinnikow iedennasczie; psenisze trzeczinnikow dwa; jagiel trzeczinnikow ieden; slodu trzeczinnikow siedm.

Summa wszisthkiego wimyaru s mlinow przerzeczonich żitha trzeczinnikow dwiesczie i ieden; psenicze trzeczinnikow sterdzieszczi y dwa; jagiel trzeczinnikow trzidzieszczy y sescz; slodu trzeczinnikow dwiesczie y oszmnasczie.

Aczkołwek tak sprawe dawano zamku, ze sie tho wsythko obroczilo na potrzebe zamkowa, żwlaszcza w ten rok nieurodzaini, a wszakosz obyczaiem yusz zwiklim w ynszich starostwach, szaczuya sie thu kazde zboze, wedluk targu pospolitego, tho iesth: żitha trzeczinnik kazdi za gr. dziesiecz; psenycze trzeczinnik kazdi za gr. dwanasczie; slodu kazdi trzeczinnik za gr. dziewiecz; jagiel trzeczinnik kazdi za gr. oszmnasczie. Tho wszytko ucziny zlotich stho siedmdziesianth y gr. dwadziesczia y stery.

Dan barania ze wszy ziemianskich, ktorich takze wibieraia, yako y s zamkowich, barana dwudziestego.

Dostalo sie baranow: z Lissohorecz—sescz, s Czelenowczow—jeden, z Owszіankowicz—osmnasczie, z Duminky—piencz, s Kozuchowa—dziesiecz, z Sadranikowczow—szescz

Summa ze wszy ziemianskich baranow dannich czterdzieszczy y szescz; każdego zaczuiacz za groszi dwanasczie, tho ucziny zlotich osmnasczie.

Folwarky pod zamkiem. Tham około Chmielnika yesth polya doszicz y grunthy barzo dobre; bilo by kedi oracz y siacz, kiedi bi

Библиотека "Руниверс"

bilo czim sprawowacz, y iest kedy folwarkow y wszy przyczinycz, gdi bi pan Bog uziczicz pokoiu raczil. Alie zewsad tam na liudzy biedi dosicz: thatarowie ie czesto pobieraya, kozaczy z Wolinia takze pobieraia, i szamy y dobitek ych, Wolochowie takze k temu; y tho do oszadzienia liudzi panom starostom nie pomaga, ysz panowie lithewsczy zwabiaiacz liudzy na oszadzanie wszy nowich, w ktorich ym dawaya swobode do wsitkiego zlego; a zadnego czlowieka, ktori do nich uczieczie, nie widadza, skad nie male skazenie dobr w onych kraynach; k temu y panowie zolnierze nie pomaga sie dobrze niecz liudziem ubogiem. A thak s tych przyczin trudno tam moga bycz dobrze naprawione pozytki, jeslisz zwierchnoscz a rzecz pospolita nie naidzie tego, yako bi sie zabiegalo y nieprzyaczielowy glownemu, y swowolnym wolinczom, y upornym panom pograniecznym w Lithwie. Acz iest przestrzenstwa y serokosczy doszicz, alie besz liudzy trudno pozithek winaliescz.

Folwark na then czasz tilko ieden u Chmielnika pod zamkiem, w ktorem ninieyszego roku barzo szie malo zboza urodzylo przez szuchocz czesczya, a czesczya przetho, ysz liudzi malo ma do robothy pan starosta; a ktemu ysz szie ym robycz nychcze. A thak nalozono: żytha—stogow ieden, psenicze—stogow dwa, jaczmienia—stogow dwa, owsza—stogow trzy, grochu—stogow ieden. Kthore ysz yusz bylo zmloczono, nie bylo czego probowacz. A thez tam nie barzo plathne zboze. A nie barzo tesz pysza wielie namlocza, bylie mieli czo yescz odednya do dnia. A wszakosz wedlie podobienstwa na kopi oszaczowacz moze, ktorich bylo zboza wsitkiego pospolitego na then rok osmseth kop trzidzieszczi i dwie; kazda szaczuiacz, wedlie czeny kraiu onego, za gr. szescz, uczyny za wszitko zboze zlotich szeszczdziesiath y szescz, gr. dwanasczie.

Obora. Wolow robotnich oszmnasczie; krow doynich trzydziesczi y trzy; byczkow dwuliethnich oszm; jalowek dwuliethnich dwie; stadnikow dwa; jalowek dwie; ozymczath dwadziesczia y sescz; swiny pospolitich trzydziesczy; owiecz pospolitich oszmdziesziath y iedna.

Библиотека "Руниверс"

O szianozeciach. Thych tam wimieracz nie trzeba, any sie do nich ubiegacz, bilie mial kym kossicz a sprawowacz y wozicz mogli, koszycz kiedi by chczial; alie isz therasz malo liudzi do robothy pan starosta ma, y tho nie robothnich. A ktemu isz bely trawi wigorzaly tego roku, bo tam iednak liudzie trawi nie kosza, ktora by nye myala bycz wisza nisz za koliana; przethosz na then rok tylko bylo sziana siedm sterth, ktorego ysz tam nie przedawaya, trudno ie bylo szaczowacz; a thesz liudzie zeznawali, ze ye zolnirze swemy konmy pokarmily. A wszakosz nietrzeba tam sziana kupowacz panu starosczie, bo go za sprawa dobra mogł myecz, koszicz dlya bydla y dlya kony, by ich tez chczial chowacz wyelye.

Summa summarum wszithkich pozithkow starostwa Chmielniczkiego czini na ten czasz zlothich thissiacz pieczsseth czterdzieszczi i piecz, groszi dwadziesczia i dwa, den. czteri.

Wszi, odesłe od starostwa Chmielniczkiego, y wszy, ktore niktorzi sliachcziczy służebni zaszadzali na pustiniach Chmielniczkich y na pograniczu, thak ze thesz y wszy, ktore niedawno sza rozdane przesz krola jego mosczi pewnim panom y sliachcziczom polskym, kthore dzierza za przywileymy swoiemy, na Warszawskym szeymie okazowaniemy:

Lethinka wiesz. The dzierzy pan Mieleczki, starosta Grodzieczki, w ktorei liudzie poczieglich iest trzidzieszczy y oszm; daia czinszu dorocznego po gr. czternasczie y po dwa selagi; owsza—po dwa trzeczinnikow, valoris kazdy za gr. piecz; podimnego—po gr. dwa; kur—po dwoigu, valoris gr. ieden; jaiecz—po dziesiaczic, valoris denar. sescz. Ktorich imiona sza the: Martin Wakulicz, Iwanko Skoczko, Makidon, Lawrinecz, Lechno, Misko, Thimiecz, Chwedor, Kalennik, Kurilo Semerko, Iwasko, Sawka, Konon, Juchno, Petrasz, Iwasko, Stepan, Lawriniecz, Olexa, Miczko, Kurilo Teresczicz, Lawrin, Jacob, Maxim, Wasko, Bochdan, Chylko, Żiniecz, Hapon, Andrei, Luczka, Hriniecz, Iwaszina, Demko, Steczko, Michailo, Wlaszin, Lasko.

Библиотека "Руниверс"

Summa czinszu s podimnim od poczieznich cziny zlotich dwadziesczia y ieden, y gr. trzy, y seliag ieden; ża kuri y za iaicza czini zloti ieden, gr. dwadziesczia, denar. dwanasczie; owsza trzeczinnikow siedmdziesiath y sescz, kazdi valor. gr. piecz,—tho ucziny zlotich dwanasczie, gr. dwadziesczia.

Swobodny, ktorzy zadnego czinszu iesczie nie daia, ktorich iest na ten czasz ossm, okrom watamana, podimnie dawaia: Marko wattaman, Bakun dziesiatnik, Maczko Sluska, Stepan Sluska: wolny od wsytkiego, tilko podimnie dawaia. Wasko—do trzech liath, Iwan—do seszcy liath, Kostiuk—do czterech liath. Kalenniczka wdowa, Marka wdowa: zubozaly, tilko podimnego po gr. dwa placza.

Summa cziny podimnego od swobodnych gr. szesnasczie.

Karczmarz kozak daie w rok czinszu zlotich dwa.

Dan barania. Ktori owcze ma, daie dwudziestego barana; dostalo sie ich na rok nynieyszy baranow siedm; saczuiacz kazdego po gr. dwanasczie, ucziny zlotich dwa, y gr. dwadziesczia y czterzy.

Dan wieprzowa. Ktorzy thesz swinie chowaya, gdi zer iest, dawaia wieprza dziesiatego, a gdi zeru niemasz, tedy dwudziestego. Alie sie thego roku nycz nie dostalo.

Dan pszczelna. Thamze liudzie dawaia dzieszieczine od pszczioł, ktorei sie dostalo na rok ninieyszy pniow piecz; kazdi saczuiacz pien za groszi dwadziesczia, uczini zlotich trzy y gr. dziesiecz.

Powołowszczizna. Tham ze liudzie daia powołowszczizne roku siodmego, ktorei na then rok dostalo szie bylo, gdi ya wibierano, wołow dwadziesczia, szaczuiacz każdego woła za złotich sterzi, uczini na ieden rok, wirachowawszy szosta czeszcz, zlotich trzinasczie y gr. dziesiecz. Thamze stawek maly niespusthny, tilko dla mlinika zostawiono, ktori tesz mali pozithek cziny, poniewacz przesicha. A wsakosz pierwei czinyl arenda zlotich dwa na kazdi rok.

Summa wsitkich pozithkow z Lietinki cziny zlotich pieczdziesiath y dziewiecz i gr. szternasczie.

Markusowsze wiesz. Thak iako ukazano przziviley na seymie Warszawskym na the wiesz y dano na revisia, iesly na pustini

Библиотека "Руниверс"

tha wiesz zasziadla, thedy szie z ogladania panow rewisorow nalazlo, isz tha wiesz sziedzi na tatarskym sliaku, w ktorei niemasz zadnego kmieczia, thilko szamy Joltuchowie mieskaya y szamy szobie na chlieb robia vedle moznosczy.

Ruszanowcze wiesz, thusz za zamkiem Chmielniczkim. The wiesz dzierza piecz Kurilowskich braczia rodzeny, w ktorei yusz po sburzeniu Tatarskim in anno domini 1558 poszadzili znowu czterech czlowiekow. Alie czinszu zadnego nye daia, y yesczie maya wolnoscz hinc ad decursum piaczi liath. A czi sza: Pawel, Grzegorz, Josko, Olesko. A post expirationem libertatis beda takze powinny, iako i drugie wszy, ku starostwu naliezacze, wsitki pozithki y podatki dawacz. Sami tesz panowie aczkowiek tam mieskaia y folwarki maia, a wszakosz szamy swym dostathkiem na chlieb sobie robya, yako moga; paszieki tez maia swoie, et c. A sluza zamkowi Chmielniczkiemu y na wszelka potrzebi s panem starosta iada.

Iwanowcze wiesz. Tha wiesz zasiadla yusz od sesczdziesiath liath, ktorza dzierza na then czasz dwa cohaeredes, w ktorei maia osziadlich liudzy thrzinasczie. A sza czy: Andreyko, Ihnath kowal, Sawka, Mikitha, Kosczia, Chwedor, Michailo, Nestor, Supron, Iwan, Chwedor drugi, Pron, Waszyl; ktorzy nicz niedaia s tei przyczyny, ysz przy graniczi nieprzyaczielskiei siedza. A przetho ie sobie maia, yako szassiadi. A wszakosz, respektu poddannosczi, robia po iednemu dnyu w rok. A czy possessores villae prefatae robia swym dostatkiem na ziwnoscz sobie. Stawek tez maly maia na ziwnoscz.

Kumanowcze wiesz. The wiesz dzierza trzei cohaeredes, braczia rodzeny, ktora też byly Tatarowie popalyly in anno domini 1558. W ktorei, po spustoszenyu, yuż znowu osziadlo liudzi sescz, ktorzi iescze maia wolnoscz od podatkow y od roboth hinc ad decursum piaczy liath, iesli szie w pokoyu osziedza, bo tha wiesz przy sliaku Tatarskym liezy. Thedi thasz powinnoscz na nych będzie, yako y w zamkowich wsziach. Ktorich liudzi iniona sza the:

Библиотека "Руниверс"

Stepan, Iwanko, Syesko, Jaczko, Iwasko, Iwan. Tham ze stawkow dwa malich na ziwnoscz. Tamze kazdi s przerzeczonich bracziey zossobna ma folwark swoy y czwarthy brath niedawno s niewoliey od Tatar wireczony wissedl. A wsakosz sami sobie na chlieb, iako moga, robya.

Horbowcze wiesz. Tha wiesz poczela sie szadzicz na surowim korzenyu od siedmi liath. W ktorei liudzi osziadlo dopiero siedm, ktorzi iesczie maya wolnosczy ad decursum liath piaczi. Potym thesz powinnoscz, iako na ynszych zamkowich wsziach, będzie. Ktorich liudzi imiona sza the: Wanko, Casper, Tiniecz, Dimitr, Lawrin, Choma, Szawa. Tamze stawow malich dwa; yeden s nych ziwnosczi moze nyeczo dacz, alie drugy pusto liezy. Tamze Alexander Korothko z szynmy szwemy mieska y szamy sobie ziwnosczi in sudore vultus sui szukaya.

Koczanowka wiesz. Tha wiesz na surowim korzeniu yesth zassadzona przecz nieyakiego Swamirowskiego Stanislawa, rzeczonego Sliedi, dopiero od liath dwanasczie. Alie ysz ya bily Tatarowie in anno domini 1558 zburzili, przeto zaszie znowu poczela szie sadzicz. W ktorey dopiero trzey kmieczie, ktorzi zadnego podathku nie daia, any robia, poniewasz na woliey yesczie siedza. A wsakosz, iesly sie osziedza, tasz powinnoscz będzie na nych, iako y we wsziach zamkowich. Imiona ich the sza: Hapon, Andrey, Supron. Tamze szam possessor tey wszy mieska, robiacz sam sobie na ziwnoscz, yako nailiepy moze; y stawek sobie mali dopiero od dwu liath zastawil na zywnoscz.

Kozuchow wiesz, albo **Niedzwiedziow**. Aczkowiek ta wiesz iest dawnego zassadzenia citra memoriam hominum, a wszakosz ysz ya byly Tatarowie, anno quo immediate supra, zburzyly, przetho sie znowu poczela oszadzacz; w ktorey yusz osziadlich kmieczi iesth thrzydziesczy, alie iesczie nicz nie dawaia, ysz wolnosczi iescze nie wisziedzieli; alie post decursum annorum quatuor thasz powinnoscz na nich będzie, iako we wsziach zamkowich.

Библиотека "Руниверс"

A wsakosz robya po piaczi dni w rok. Ktorich imiona sza the: Dimitr, Iwan, Iwan drugi, Jossip, Iwan trzeczi, Stepan, Hawrilo, Stepan drugi, Wasko, Michno, Milko, Serben, Andrei, Issay, Ihnath, Iwan czwarti, Andrei drugi, Seliwon, Prissa wdowa, Hrin, Olechno, Herman, Huniewczicha, Ulanowska, Kowal, Iwan piathi, Wasko, Olesiey Kusnierz, Steczko, Iwan sosti. Thamze possessores certi, szami mieskaia, y szamy sobie na chlieb robia, wedle moznosczy swey, folguiacz liudzom przerzeczonym, aby sie nie rosbiezely. Tamze tesz maia trzy stawki małe na ziwnoscz y pasieki swoye maia.

Uhlow wiesz. Tha wiesz zasziadla na surowim korzenyu dopiero od liath circiter trzidzieszczy i sescz. W ktorei liudzie a prima locatione w pokoyu hactenus siedza; ktorich iesth siedm; daia czinszu dorocznego po gr. trzinasczie; owsza—po trzy trzeczinniki, abo gr. dwanasczie. Ktorich imiona the sza: Sawka, Lohin, Wasko, Passen, Daniło, Wasko, Dmitr. Czinszu cziny zlotich trzy i gr. ieden; owsza za dwadziesczia y ieden trzeszinnikow czyny zlotich trzy i gr. piethnasczie.

Dan pszczelna. Thamze liudzie dawaia dziesziathe pszczoly; alie is ich nie maia na then czasz, tylko ieden czlowiek, ktori dal od swoich pszczol dwie raczcze (?) miodu, valoris obye za zlotich dwanasczie. Thamze stawkow dwa malich na zywnoscz. Thamze Lawrin Bialokur dzierzawcza they wszy szam mieska, maiacz folwarczek, w ktorem szam sobie na chlieb, czeliadza szwa y bydlem swoym wieczei, nyzli przerzeczonemy kmieczmy, roby. Pasieki thesz swoie ma y szianozeczi doszycz.

Summa z Uhlowa czyny zlotich osmnasczie, y gr. szesznasczie.

Czerlieniowcze. Tha wiesz poczelasie szadzycz na surowim korzeniu od sesczidziesiath lyath, citra vel ultra, y yesth a prima locatione hactenus w pokoiu. W ktorei iest kmieczy osziadlich dziewiecz, ktorich imiona sza the: Olexa, Charko, Chwedor, Jacob, Jaczko, Marko, Chwedor, Jurko, Steczko. Czi daia czinszu dorocz-

Библиотека "Руниверс"

nego po gr. trzinasczie. Tho uczini zlotich trzy, y gr. dwadziesczia i siedm. Czysz dawaia owsza po dwa trzeczinniki, kazdi valoris gr. piecz., uczini zlotich thrzy. Thamze stawkow malich czteri na ziwnowscz. Thamze dzierzawczow tey wszy iest piecz, y kazdi sobie s nich zossobna na chlieb, wedle moznosczi szwey, robi szam. Pasieki thesz swoie maia, y sianozeczi, liassow y pastwyk dossicz.

Summa s Czerlieniowczow czini zlotich sescz y gr. dwadziesczia y siedm.

Pełczinka wiesz. Lawrin Skoworoiczicz swym y bracziei swei ymieniem opowiadal szie przed pani rewisormi, ysz ym pan Mielieczki, bedacz na on czasz starosta Chmielniczkiem, dał dwie dziedzinie puste: Pełczinke y Zberezna. A isz thesz sie s tem nie okazowaly naseymie Warschawskim blisko przeslem, proszyl, aby ym tho na pothym ny skodzilo, chczacz sobie w thei rzeczy postapicz czaszu swego slusznie. W ktorey to pustiny yusz sobie postawily trzy domki y tamze mieskaia, robiacz sobie na chlieb, wedle moznosczy swey.

Kruthniow wiesz. Tha wiesz iesth w dzierzawie Jacoba Czieplowskiego, ktora iesth dawnego zassadzenia y zawsdi w pokoyu byla, w ktorey kmieczie osziadlich iesth siedm. A sza szy: Rachlia, Pawel, Kuzma, Kunasz, Chwedina, Hawrilo, Andrey. Czi daia owsza po iednemu trzeczinniku, valoris gr. piecz,—tho ucziny zloti ieden, gr. piecz; żytha po iednemu trzeczinniku, valor. gr. dziesiecz,—czini gr. siedmdziesziath. Dawaia tez kasdi s nich przedziwa po dziesiaczi garsczy, valor. gr. ieden,—tho uczini gr. siedm. Summa ucziny zlotich trzi y groszi 22. Thamze mlinek iest przesuszny, nie uczini pożithku do roku z wymiiaru, jedno czteri trzeczinniki zboza pospolytego,—cziny zloti ieden, gr. osmnasczie. A ku swei potrzebie pan Czieplowski mielye. Thamze folwark iest, w ktorim bylo urodzayu zboza, tho iesth: żytha kop dziewieczdziesziath, psenicze kop sesczdziesiath, jaczmienia kop sto, owsza kop sto, prossa kop pieczdziesiath, thatarki kop czterdzieszczy, grochu stog ieden. Ktore gumno

Библиотека "Руниверс"

liekko szaczowacz moze na zlotich dziewiaczdzesziath y dwa. Syanozeczi moze bicz nie malo, bo tho iesth dziedzina wielka, przestrona; polia ma ossobliwie urodziwie, na ktorich y traw y pastwiska dozycz; liassi tesz ma; pasieke thesz ma dobra pan Czieplowski.

Summa sumar. s Kruthmiowa cziny zlotich dziewieczdziesziath y siedm y gros. dzieszieczz

Kuriłowcze wiesz nad rzeka Bochem. The wiesz dzierza Woroniczowie, vigore privilegy sui, in conventione Warschawien. exhibiti, w ktorey na then czasz kmieczi poczieglich dwanasczie; a sescz ich spustoszalo. Ktorich imiona the sza: Iwan, Mielesko, Borisz, Hriniecz, Makar, Martin, Dmitr, Tinopiey, Victor, Olieffier, Steczko, Żupan. Czi daia owsza po dwa trzeczinniki. A gdi ym wolia winidzie, hinc post decursum trzech liath, benda dawacz po czteri trzeczinniki, valor. kazdi za gr. piecz; tho uczini zlotich oszm. Stawkow malich dwa na ziwnoscz. Mlinek tez do roku moze uczinycz pożytku zboza pospolithego trzeczinnikow szescz; tho uczini zlotich dwa. Summa czini wszithkiego pożythku z mlinka y od kmieczi zlotich dziesiecz y gr. dwanasczie. Folwark thamze maia, alie na chlieb szami szobie, wedle możnosczi swey, robia.

O **Liewkowczach**, dziedzinie thich ze Woronyczow, w inszich kxiegach iesth fol. (не указано).

Summa s Kuriłowskich czini zlotich dziesiecz, okrom folwarku.

Liszohorcze wiesz. The wiesz dzierza potomkowie nyeiakiego Waszila Strzekowicza, na ktora lysthy ukazowali w Warschawie, na pieczdziesziath grziewien, na pustinia Winnikowieczkiei wszy Lissochorczach zapyssanich, w ktorei wszy iest na ten czasz liudzy poczieglich czterdzieszczy y dwa, ktorzi aczkowiek sza dawnego zassadzenya, nie daya pożythku zadnego. Thylko robya pewne dny, tho iest dwa dni żna, dwa dny orża y kossa. A wsakosz sie ych spraga kilka na ieden plug, woza po szeszczy kop zboza s polia do gumna. Dawaya thesz i dziesziathe pszczioli, ktorich sie dostawa

Библиотека "Руниверс"

dzierzawczom, citra vel ultra, pnyow dwadziesczia, kazdi pien valoris gr. dwadziesczia,—tho uczíny zlotich trzinasczie y gr. dziesiecz. Podimne y dan barania dawaia na zamek Chmielniczki, o czym sie yusz napissalo wissey, y kylka dny w rok winny do zamku robicz. Ktorich imiona sza the: Haniecz, Iwasko, Hostilo, Supron, Ihnath, Tarasz, Bochdan, Andrusko, Kurilo, Danko, Lasko, Ostapko, Lawrin, Stepan, Roman, Chwedorecz, Oszanka, Waszyl, Jachno, Steczko, Kozak, Lechno, Lawrin, Iwan, Kosczia, Jarmak, Masko, Iwan Dmitrina, Brodko, Jaczko, Stepaniecz, Dachno, Chwedor, Jeremyey, Procopiecz, Iwan, Borisz, Bochdaniecz, Duma, Sawka, Herman. Tham ze stawkow malich trzy na ziwnoscz. A ysz tei wszy sza trzei possessores, przetho kazdi s nich sobie folwarczek swoy ma. A wszakosz nycz wienczey nie urabia chlieba, iedno na ziwnoscz, wedle praczyei y pilnosczy swei. Maia tez y pasieki swoye y sianożeczy dosycz, bo tho iest dziedzina przestrona. Dawaia thesz kmieczye w siodmym roku powolowsczizne dzierzawczom swoym, ktorich przidzie od nich wolow 42, kazdi valor. za zlotich 4. A wirachowawszi szosta czescz na ieden rok, tho uczini zlotich dwadziesczia y oszm.

Summa s Liszohorecz czini zlotich czterdziesczi y ieden, gros. dzieszicz, oprocz folwarkow, ktore dzierzawczi maia.

Humincze, albo **Iwaskowcze**. The wiesz dzierza Humienieczczi, dwa braczia rodzony, nierosdzielny; ktora bili tatarowie in anno domini 1558 popalily. A wszakosz snowu iusz w nyey oszadzili na them ze grunczie, ktori iesth dawnego (citra memoriam hominum) wykopania, liudzi oszm, ktorzi dawnego podatku nie daia, ponyewasz nowo siedly y iescze maya woliey do kilka lyath; thylko dwa dny robothi, wedle naznaczenya, pomagaya. Ktorich imiona the sza: Iwan, Chwedko, Szienko, Lawrin, Sawka, Hrisko, Iwan drugi, Chwedor. Czisz ziemanie tamze w they wszy mieskaya, alie folwarki ubogie maya, thilko ziwnowscz, na ktora praczei swey y pylnosczi przykladaia.

Библиотека "Руниверс"

Niedzwiedowa wiesz. Tha wiesz poczela szie byla szadzicz na surowem korzenyu dopiero od piaczinasczie liath; ktorá ysz thesz byla przesz tatari in anno domini 1558 zburzona, przetho znowu osziadlo czlowieka trzy, ktorzy iescze zadnego podatku nie daia przetho, isz maya wolia hinc do liath dziesziaczi. Imiona ich the sza: Jaczko, Kunasz, Iwan. Thamze iesth stawek małi na ziwnoscz, y mlinek dlia potrzebi swei ma dzierzawcza. Na chlieb tes sobie roby wedlie moznosczi y pilnosczy swey.

Popruszna wiesz. Na the wiesz y na Niedzwiedowa, wsgore napissana, ukazowal przziwileie Piotr Pegowski na obudwu po piaczydziesziath grziwien. A tak ta Popruszna, ktora sie byla poczela szadzicz in nova radice od liath dwudziestu, jesth zburzona eodem tempore, ut supra, a przetho y na ten czasz pusto lieszy.

Zasziełowo wiesz. The wiesz poczal byl szadzicz in nova radice niebosczik Zgierski, w ktorey yusz byl oszadzyl liudzi poczieglich czterdziesczy, citra vel ultra. Alie in anno 1558, y iego szamego y kmiesczia wszythki pobrali tatarowie; ktorego gdi byla iego malzonka wikupila, zaszie byl żnowu oszadzyl liudzy piethnasczie, ktorzy iescze zadnego podathku nie daia, bo maya wolya, hinc ad decursum syedmi liath. A wszakosz, expirata libertate, benda powinny dawacz, yesly sie spokoiem osziedza, owsza po dwa trzeczinniki, psenicze po pultrzeczinnika, pieniedzi po gr. trzinasczie y po selagu. Insze rzeczi powinny będa zamkowy Chmielniczkiemu, iako y drugie wszy ziemianskie powiathu Chmielniczkiego. A imiona ych the sza na ten czasz: Jarmak, Sienko, Chwedor, Lukyan, Szienko, Usthyn, Mikitha, Petrasz, Iwan, Demko, Misko Bilous, Misko Saczenko, Demko, Wasko Siodelnik, Czaban. Tham ze iesth stawek małi na zywnoscz. Thamze pani Zgierska ma folwarczek, czesczia dlia bidla, czesczia dlia ziwnosczy swey, na ktory praczey y pylnosczy przykladacz muszi, chczely chlieb iescz, bo w them krayu liudzie mala pomocz robotamy panom swoym czinia; a sznadz yako y sasziedzy s niemy mieskaya.

Библиотека "Руниверс"

Przedziwniczka. W they wszy nie masz zadnego czlowika osziadlego. Chiba tam ze zbudowal Kierdanowsky domek, miasto folwarku, dla bidla, tam ze potrossze sieie zboza, y syanozeczy, kossy wieczei dla wichowania dobithku, nysch dla chlieba.

Piotrowa laka y z ynszimy, w inszich kxiegach napissano o nych fol. (не указано).

Ulanow myasteczko. Na ktorei na przeslim seymie Warschawskiem Maczedoniczikowie ukazowali prziwiliei swoy, ktorym dano ym belo oszadzacz pustinia Ulanow, przy sliakie thatarskiem, nad potokiem Sinowoda. Then Ulanow liezy przi granicze Lithewskiey, maiacz granicze swoye s Czudniowska wlosczia, ku Ostrogu naliezacza, przy sliaku, ktorym tatarowie do przemierku sli; ktore miescze liezalo pusto przesz niemalo liath, iako o thym zeznawaly obiwatelye onych krain. Asz przerzeczony Maczedonczikowie, obacziwszi tam miesczie niezle do oszadzenia wszy, bo znacz, ze tam zamek bywal, y waly dwa sza wielkie, miescze thez niemale obchodza blotha bagnisthe, uproszyli tho szobie, aby ym tam dopusczono szie zbudowacz, y oszadzacz, naczo pothym y przziwiliei od jego kr. mosczi otrzimali; alie, ysz oszadzeniu tam temu doszicz uczinycz nie mogli, bo ich tatarowie czesto nawiedzali, y kozaczy litewsczy thesz ym wskuracz nie dali, przethosz jego moscz pan s Zeniavi, woiewoda Ruski, dał przerzeczonym Maczedonczikom opatrzenye insse u Brzezan z maiethnosczy swoiey. A szam jego moscz poczal tham zamek budowacz y miasteczko oszadzacz, w ktorym iesth na then czasz osziadlich liudzy szesczdziessiath y dziewiecz. Alie ysz ym obieczano bilo dacz swobode kazdemu, wedluk zasiedzienia, do liath piaczinasczie, przethosz sie wipisze kazdi iako dawno zasiadl. Kazdi s nich zasiadl od liath dwanasczie: Iwan Drost, Holowka, Karaczisieta, Hawrilo, Maximowietha, Ustian, Andrusko, Mathwiei Czilka. A czy trzey od liath kazdi s nich zasiadli dziesiaczy: Kruczenietha, Kunasz, Strach. A od liath diewiaczi zasiedli: Iszay, Hapon, Iwan Bereczka. Od liath oszmi zasiadli:

Библиотека "Руниверс"

Maliar Iwasko, Danilo, Iwaniecz, Hapon, Hesiutha, Chwedor woit, Musziei. Od liath sziedmy zasiedli: Jachno, Pawinta, Danilo Pinczuk. Od liath sterech zasiedli: Demko, Chrehor, Chwedko, Chwedor, Francisko. Od liath sesczy zasiedli: Jaczko, Dimitr, Radko, Jan Liach. Od liath trzech zasiedli: Klimko Puhacz, Makosz Liach, Stepan, Puszkarz Brosina, Jacub, Stepaniecz, Ichnathko, Thysko, Luczik, Iwaniecz. Od liath dwu zasiedli: Romaniecz, Iwan Przisiega. Od roku zasiadly: Szawka, Procop, Chwedor Choienski, Waszyl, Ohoroni, Proczik, Panasz, Ostapko, Masko, Panasz, Olexa Tarasowicz, Andrei, Pawlyk, Olexiey wrothny, Simko, Iwan Szatuka, Petrik.

Przedmieszczanie za pothokiem Szinowoda od liath dwu poczeli szie sadzicz: Iwan Inochodecz, Makar Paniewski, Iwasko Doloteczki, Jurko, Iwan Bliznowoda, Zeniecz Zeliesko. Jeszcze ich nie postanowiono, po czemu benda miely czinszu dawacz dorocznego; tylko na ten czasz, ktori s nich ma pszcioly, dawa dziesziathe; dostalo sie ich, anno presenti, pnyow dziewiethnasczie, kazdi valoris za gr. dwadziesczia,—tho uczini zlotich dwanasczie, gr. dwadziesczia.

Takze kto ma swinie, tedi ma dawacz gdi iesth żer, wieprza dziesziatego; a gdi zeru niemasz, dwudziestego; ktorich na rok ninieyszy dostalo sie wieprzow oszm, kazdi valoris gr. trzidziesczi,— tho czyny zlotich oszm.

Thak ze dziesziczine od owiecz benda powinny dawacz, ktory ie bendzie myal.

Powolowszczizne thesz s nich rasz wszietho anno domini 1563; dostalo sie wolow dwadziesczia, a ialowicz dwanasczie; szaczuyacz wola za zlotich czteri, a ialowicz za zlotich dwa, tho ucziny zlotich stho y czteri; wirachowawszy na rok ieden szostha czescz, tho ucziny zlotich sziedmnasczie y gr. dziesiecz.

Summa pożitkow na then czasz Ulanowskich czyny zlotich thrzidziesczy y oszm.

Folwark. Tham rol pomierzacz na then czasz nie trzeba, bo orze, kedy kto chcze y yako wielie moze, by yeno mial czym; a

Библиотека "Руниверс"

rolie sza barzo dobre. A wszakosz na then czasz napierwei urzednik jego mosczi pana woiewodzin, dlia swey ziwnosczy, szial throche zboza, alie przez suchoscz roku malo pozal: bylo żytha kop sziedmdziesziath, jaczmienia kop thrzydziesczi, owsza kop piathdziesziath.

Stawkow dwa na pothoku Sinowodzie, alie blocziste, powiadały liudzie, ze ich nygdy nie spusczano.

Mlinik nowo sbudowany, alie w thym roku przez suchoscz malo myeliono w nym, bo pothok przesuszny. A wsakosz wimierzono sz niego żytha trzeczinnikow dwanasczie, kazdi valor. za gr. dzieszicz; uczini zlotich cztery.

Thamze za Ulanowem ku Lithewskei graniczy sza pustinie, na ktorich pierwei wszy bywali y mogli by bycz za pokoiem a za postanowienim z Lithwa. Tho iesth: *Kozuchow, Lipathin, Taraskowcze, Podgorosna, Holowczincze,* ktorych pol uzywaia ku Ulanowu.

Summa z Ulanowa na then czasz czini zlotich czterdzieszci y oszm, okrom folwarku ktori szie niesaczuye.

Pelczinka wiesz jus yest wisey napissana.

Литов. метр., кн. переписей B., № 12, л. 437—463.

XIII.

Люстрація Каменецкаго староства 1565 г.

Capitaneatus Camieneczensis.

Miasto Kamieniecz liezi we dwu mil od granicze wołoskiei, ktore rzeka Smotricz miedzi skalami brzezisto szczokimy (sic) wkolo obchodzy.

Miasto Kamieniecz ma w szobie troiaki narod ludzki, troyaki obiczai prawa: Poliaczy autoritate preaeminent, a szadza szie prawem Maydemburskym; Rusz prawem y zwiczaiem ruskym sadza szie y woytha swego maya; Ormianie—obiczaiem armenskym y woytha tez

Библиотека "Руниверс"

swego maia. Czy zadnich podathkow s domow swich na zamek nie daia; tylko strozne szobie skladaia wsysczy zpolecznie, s kazdego domu po gr. sescznasczie na rok, a to oddawayą na ratusch rayczom polskym, jako tym, ktorzi rzadu strega y miasta. Przykladaia szie thesz do tego strossnego i panowie sliachta, ktorzi tam domi swoie mayą. Na czo panowie polaczi chowayą strozok na bramach, na waliech, y u rathusza ustawicznie stregaczich sesnasczie, y czassem wedluk potrzebi wieczey.

Puskarzow dwu, surmacza na ratuszy, y kxiendza y pyssarza.

Kramarze: thich ilie kolwiek bendzie, kasdi winien dacz od kramnicze po gr. trzidzieszczi, ktorich iesth na then czasz dwadziesczia y dziewiecz. A thi sza imiona ich: Jan Pomahaiko, Bobrik Wartanowicz, Czaryk, Caspar Kirkor, Chrapaczewicz, Zlotohorlo, Denissowa, Serhiowa, Dawid, Wartens Charkow ziecz, Kurilo, Ilias Jankowicz, Popow, Bobukowicz, Tharasz, Withek, idem s drugiei kramnicze, Olexiowa, Andrei Iwaskowicz, Jacob Kosteiowicz, Czaplicz, Serhey Sachnowicz, Chaczko, Kirkor, Jurko, Malcherowa, Michno, Bartek Pieklo.

Summa czini od kramarzow s kramnicz zlotich dwadziesczia, y dziewiecz. Nad tho iest pusti kram, ktori Chrehor buduye, ktori tesz czaszu swego then ze possitek uczinicz moze.

Sukienniczi, kthorzy sukna drogie przedawaia,—czy placza po zlotich dwa, ktorich iesth dziewiecz na then czasz. A thi sza imiona ich: Zacharka, Hrebor ormienyn, Withek, Putro, Jurek woith ormianski, Mathei Michalowicz z iednego utq., Jurias, Thaskowicz, Andrusko.

Summa czini zlotich sesnasczie.

Sukienniczi, ktorzi prostem suknem kupcza, placza czinszu dorocznego po gr. trzidzieszczy. Thakowich iesth sternasczie. A imiona ich thi sza: Symon rżeznik rayczа, Axenti Borgossowicz, Thrainos, Mikolaiecz, Bochdan Ruszin, Kuzma Pisanczicz, Chwedor Thelezicz, Jurek, Hreczko, Andrei Popowicz, Sachno Russin, Mathei Malicz, Romasko Suchorad, Hrisko Hankowicz.

Библиотека "Руниверс"

Summa od nich czini zlotich sternasczie.

Sewczi polsczi, ktorich czassem przybywa, a czassem tesz ubiwa; kazdi s nich dawa czynszu dorocznego po gr. dwadziesczia y cztery. Na then czas sza czy: Marek, Berendi, Borzobohati, Thlumok, Buska, Niezgod Woiczieh, Misko Maly, Vatgiel, Golanka.

Summa uczini zlotich siedm y gr. sescz.

Sewczi rusczi: tich tez czassem przibiwa, a czassem ubywa, a kazdi s nich dawa czinszu dorocznego po gr. dziesiecz. Na then czasz iest ich sternasczie, ktorich imiona thi sza: Chrus Malieczkiego ziecz, Wasko Martinow, Iwasko Miskowicz, Andruch Hiczka, Iwan Bielski, Misko Pasternakow, Procop Wolniczey, Misko Wolniczei czech mgr., Olexy, Andreikowa, Hriczina Wolniczei, Dimitr Marczernego, Martinecz, Kuzma.

Summa czini zlotich czteri i gr. dwadziesczia.

Jathki rzeznicze: s kasdei placza czinszu rocznego po zlotich czteri, ktorich na then czasz iesth dziewiecz, ktorich imiona ti sza: Symon raycza, Choczinski, Sczesnego ziecz, Iwan Gaska, Simon Przisziecznik, Gregorius, Jacob Ziskany, Morzyskopa, Pieklowa.

Summa czini od rzeznikow zlotich trzidziesczi y sescz. Nad tho iest iedna iathka, s ktorei dawaia czinsz mnichom.

Piekarze: tich biwa czassem mnyei, a czassem wienczey, kasdi s nich placzi czinszu dorocznego po gr. oszm. A iesth ich na czasz then pyaczdziesziath y szescz. A nad tho iesth ieden, ktori dawa gr. czterzi, a drugi gr. dwa, ktorich thi sza imiona: Andreas Baran, Andreas Glowa, Chwedorowa, Bobr, Danilo, Dudka, Denissowa, Chwedor Rebrik, Hosko Bednarz, Harasim Korzen, Hrin, Ioannes na Barsczowski, Iwanko pastuch, Jurko Kozikow ziecz, Iwan za brona murowana, Jeremiey, Gregier, Iwan, Jaczko, Ilko, Iwaskowa, Sydor Przykliepka, Kostuchna, Sydor na walie, Tymko, Trochim, Szenkowa, Katrussa Bronnego, Semina Kolaczniczka, Luczniczka, Lewko, Martin, Michailo, Mikula, Nicolaus in domo Herborta, Stanislaus Mazur, Mathias Szamborski, Nadolniczka, Nadzieya, Nasta

Библиотека "Руниверс"

Pathcztericha, Olexa krawiecz, Panas Kossikow, Petriczka, Petrykowna, Rebriczka, Romaniczka stara, Romaniczczina dziewka, Stepan Holowka, Serhey, Semianowa, Stepan, Waszyl Holowka, Wolosz, Walkowa, Walenti. Hriczko daie gr. steri, Mirski za quartu daie gr. dwa.

Summa od piekarzow czini zlotich piethnasczie y gr. sterzy.

Lanow mieszczkich iesth pieczdziesziath y syedm, ktorich tak mieszczanie, yako y przedmieszczanie uzywaią, s kazdego placzą czinszu dorocznego po gr. dwanasczie: Stanislaw Bednarz—s lanu, Baccalarz [1]), Symon raycza, Withek raycza, Franczowski, Jacobowa, Stanislaus mlinarz, Woicziech wrothny, Sczesnego ziecz, Rąk, Chwedor Pasternakow, Thrainos, Kozub, Namiesnikow, Lechno, Jacob Balarz, Zablotni, Kaszuba, Morzeskapa, Petrowski, Maleczki, Jacobowa Krawczowa lanow dwa, Radzieczkich lanow piecz, Lenard Barwierz s lanu.

Pullanu kazdi s tich nyszy napyszanych dzierzy: Paulus Kunasczicz, Iwan Thiliczicz, Gaska, Malczerowa, Andrei Pyssarz. Ustiana, Protas Orszanyn, Ilia s Kuthorska, Lesko rzeznik, Trinikowa, Zyskany, Pop s Onofrya, Andrusko Krawczow, Misko Chaczenie, Chwedor Telezicz, Lawrin Telezicz, Procop Trzbior ziecz, Iwasko Lithwin, Mazur, Dosczina, Stepaniecz, Petrus Acialis, Jaczko Lechnow, Mikolaiecz, Witek, Woronka, Kudemski, Wassil Maniuka, Hriniecz, Semko Sithnikow, Trzeczinnik, Andrei Szawicz, Kuzma Korozowka, Iwasko Luczicz, Pasierbka, Andrei Sawicz, Nieteczka, Zablotnego Uhrinowicz, Boris, Gnitar, Żydek, Miesopusth Kondratowski, Borzobohati, Luczczin Panasowski, Rucz Kowal, Korzan, Jurias Kothny, Marczin raycza, Michalkowicz Mathyow, Mathias wrothnego, Ilko, Kurilecz Strzelnik, Waszyl Klimkowicz, Mathwey Bochdanczey, Maczerny, Jenik.

Summa czinszu s przerzeczonich lanow y s pullanow cziny zlotich dwadziesczia y dwa, y gr. dwadziesczia y sterzy.

---

[1]) Далѣе при каждомъ имени обозначено: s lanu.

Библиотека "Руниверс"

Ogrodi mieszkie, kthorich iesth piethnasczie; s nich placzą s kazdego czinszu dorocznego po gr. czteri: Iwan woith, Jerema, Ohorilko, Philip, Woloska, Żydek, Josko cum prziczina (?), Żidek s drugiego, Sobek, Ilko, Starodubczina, Sima Koluznikowicz, Juriczka, Lachno, Zamesniczka.

Cziny s nich czinszu zlotich dwa.

Czło, albo mitho kamienieczkie, ktore s kupczow, thak s tich, ktorzi s Turek do Moskwi, iako do Lithwy i albo do Lwowa iezdza, na zamek biorą; tho naietho panu Casprowi Wilkowskiemu za szescz seth zlotich monethi y lyczbi polskiei, y za kuffe malmaziei valor. zlotich pieczdziesiath, y za pulkamienia pieprzu valor. zlotich dziesiecz do roku, to iest a die Assumptionis Marie anni 1564 usque ad aliud festum Assumptionis Marie anni 1565, cum ea conditione, ysz ieslybi ziemia Moskiewska byla othworzona, thedi ma poliepszicz wieczei. A yesly thesz Tureczka albo Woloska ziemia bila zawartha, thedi ma bycz mu wcziniona folga, wedluk baczenia.

Tho ucziny zlotich sescz seth y sesczdziesiath . . . . . ; tho mitho dobrze wieczei inszich lyath, gdi kupczi z ziemie Moskiewskiei volno idą do Thurek, iako tesz ormianie do nich, et c.

Mytho, ktore zdawna wibieraią w Bendrychowym grodku na starostwo Kamienieczkie od Lithwy, ktorzi tamtedi s Kolomiey szola iezdza, y od ynszich kupczow,—tho naietho na rok za zlotich sto.

Sochaczne: tho sie poczina od Wielkiei noczi, a thrwa az do miessopusth. A tak na kasdi targ wolno mieszczanom, ktori chcze, miesso przedawacz. A od kasdego bidleczia rogatego po gr. iednemu na zamek, a od barana po pulgr. Tho sochaczne anno 1564 naietho dwiema mieszczanom s Kamiencza—Chwedorovi y Jurkowi, do roku za zlotich pieczdziesiath moneti y lyczbi polskiei; czini zlotich pieczdziesziath.

Podimne, ktore dawaią ze wsy ziemianskich powiatu Kamienieczkiego, ucziny in summa zlotich dwiesczie osmdziesiath y oszm.

Библиотека "Руниверс"

A nad tho iest wszy dwadziesczia i dziewiecz, s ktorich nie dawaią podimnego propter continentiam officy.

Rusz, ktorzi rolie maya, dawaia, umownye wssisczy in simul, czinszu dorocznego zlotich trzidzieszczy.

Ormianie, skladaia czinszu dorocznego, umownie wsiszczi in simul, okrom sukiennikow y kramarzow, zlotich dwadzieszczia y czteri.

Paszieki. S pasziek, na zamkowim polyu liezaczich, przichodzi czinszu dorocznego zlotich siedm.

Summa wsithkich pozitkow z miasta Kamiencza y ze czlem oboym y s podimnym wszy ziemianskich czini na then czasz zlotich thysziacz trzystha y piecz, i gr. dwadzieszczia y czteri.

Pasne, ktore tam od wolow, ktore z Wołoch pedzą na przedaczą, albo tez s Podolia przesz Smotricz, albo chocz yuszemi gosczinczami, biorą pieprzem i safranem a od niektorich tez pieniadzmi, czo przinamnyey moze szaczowacz na zlotich czterdzieszczi.

Trichowcze wiesz. W niey liudzie zdawna na slusbie siedza them sposobem: winny powosz do Kamiencza, do Liaticzowa, do Ploskirowa, s starosra albo s podstaroscziem, na woynne wszelaka kazdi s chlieba wynien iachacz y na strasz s poberzeszniki, gdi po zlodzieia albo na gwalth wsseliaki winny yechacz, y z listhi. Podwode komornikow jego kr. moszczi do Baru, do Miedziboza, do Kamiencza, do Lyaticzowa powinny. Zadnich podathkow pienieznich nic dawaia, jedno dzieszieczine od pszczol na kasdi rok, ktori ma pszczoli; dostalo szie anno 1564 pnyow dwadzieszczia y ieden; kazdi rachuiacz po gr. dwadzieszczia, tho ucziny zlotich czternasczie.

Thamze ktori owcze chowa, dawa kasdego roku od nich dwudziestego barana; dostalo sie ich roku ninieiszego baranow szesznasczie, a yagniath dziwieczioro; kasdego barana rachuiacz za gr. piethnasczie, bo tak za nich liudzie placzą, a dwoie iagniath za barana,—tho thedi wszitko ucziny zlotich dzieszieczi i gr. puloszma.

Tham ze od swini, kto ie chowa, dawa na kasdi rok wieprza dwudziestego, ktorich sie dostalo roku ninieissego yedenasczie; kas-

Библиотека "Руниверс"

dego miernie rachuiacz za grziwne, tho ucziny zlotich siedmnasczie i gr. osmnasczie. A imiona tich kmieczi szą: Petrik wataman, Ziniecz, Wasko, Radko, Szenko, Thimiecz, Hrinko, Jolthusz, Kusthuk, Chwedor Kirnosz, Wasko Poddubek, Iwan Wasilowicz, Jaczko Wasilowicz, Wasilko stari, Chomicza, Olexa, Semion, Jurik, Semko, Iwan Kreczkow, Andrei Czorniszenie, Iwan Czornissow, Sydor Czornissow, Kosth Iwanowicz, Hriczko Krawiecz, Chwedor, Dmitr Steczkow, Misko Steczkow, Pawel, Sienko, Iwan Iwachnow, Iwan Kolthun, Isai Maximow, Wasko Maximow, Anton, Sawka, Pawlik Iwachnow. Jarmak dawa lissow dwu albo zlotich dwa.

Karczma tamze bila, s ktorei dawaia zlotich sescz y czteri kapluni, valoris kasdi za grossi pulthora,—tho uczini zlotich sescz y gr. sescz.

Summa wsistkiego pozithku s Trichowiecz na then czasz czini zlotich pieczdziesiath y gr. pulthora.

Pereworoczie wiesz. Tha wiesz liezi nad potokiem rzeczonim Zwaniecz, mil czteri od Kamiencza. W niey kmieczie siedza na czinszu urocznim pienieznym,—dawa kazdi s nych po zlotich dwa, kur po dwoie, jaiecz po dwadziesczia, podimnego po dwu groszu. A takowich iesth iedennasczie, okrom watamana, ktori czinszu nie dawa ratione servitiorum, alie ynsze daniny dawa: Radol vataman lib. od czinszu, Iwan, Hawris, Manko, Kurilo, Dmitr, Michailo, Petrika, Lawrik, Ilko, Procop, Petra Wachnowicz.

Czinszu czini zlotich dwadziesczia y dwa, za kuri i za iaicza czini gr. oszmnasczie y szeliak.

Swobodni, ktorzy, za niewisiedzenien wolnosczi, od czinszowey dani sa wolny, alie podimnego po gr. dwa dawaią: maią swobodi: Dubrowa, Woythko, po czteri liatha; Dmitro, Andrey, Pasko, Jaczko Krawiecz, po sesczi liath; expirata libertate będa winni dawacz yako y drudzy.

Summa podimnego ze wsytkiei wszy czini gr. trzidziesczi y czteri.

Библиотека "Руниверс"

Dan barania. Thamze na kazdi rok, ktori chowa owcze, dawa od nich dwudziestego barana, ktorich sie roku ninieissego dostalo baranow dziesiecz y iagniath sesczioro; kazdego barana rachuiacz za gr. piethnasczie, a dwoie iagniath tak ze,—thedi tho wssytko ucziny zlotich sescz y gr. piethnasczie.

Dan wieprzowa. Tamze od swiny, ktori ye chowa, dwudziestego wieprza dawaią; na rok ninieiszy dostalo sie wieprzow dziesięcz; kazdi valor. za grziwne, tho czini zlotich sesnasczie.

Dan psczelna. Thamze ktori chowa psczoli, dawa na kazdi rok od nich, dziesiathy pien; dostalosie na rok ninieyszi pnyow trzidzieszczi y siedm; kasdi rachuiacz na gr. dwadzieszczia, tho uczini zlotich dwadzieszczia i czteri y gr. dwadzieszczia.

Summa wsitkich pozitkow s Pereworothia na ten czasz cziny zlotich siedmdziesziath y gr. dwadzieszczia y siedm y seliak.

Kiplincze albo **Kiplowcze** y druga **Holoskow** prziniei liezacza wioska. Tha wiesz liezi na dol rzeki Smotricza, milia od Kamiencza. W niey kmieczie siedza na czinszu pienieznym. A iest ich na obu stronach dziesiecz, okrom wattamana; kazdi s nich dawa po zlothemu iednemu y po gr. dwadzieszczia y trzy y po iednemu seliagu, kur po dwoie, jaiecz po dwadzieszczia; robią po dwa dny w tidzien, czo ym kaza, do folwarku zamkowego. Imiona tich kmieczi sza: Iwan wataman lib. od czinszu tantum, Susik Maxim, Iwan Kononowicz, Michaiło Hriniewicz, Chariton, Iwanko Charitonow, Barthocz Holoskowski, Iwan, Maczuda Bartossow, Sthasz, Dasko, Holoskowianie.

Summa czinszu czini zlotich siedmnasczie y gr. dwadzieszczia y trzy y seliag; za kuri y za iaicza czini gr. dwadzieszczia.

Swobodni, ktori za swoboda od dany czinszowei sza wolny, tilko na then czas roboti pomagaia w folwarku Kamienieczkiem: Andrei Michalowicz—rok ieden; Mirni Wattamanowicz, Hriczko po czteri liatha; Maczko Maczudow ziecz—piecz liath; Jacob Bar-

Библиотека "Руниверс"

tossowicz—szescz liath; Pawel, Barthosow ziecz, Chwedor—po siedmi liath; Maczko—osm liath.

Thamze s paszek nyktorzi mieszczanie s Kamiencza dawaią czinszu dorocznego zlotich piecz, ktorich thi sza imiona: Mathisz, Procop, Andrei Popowicz, Iwasko Kuczicz.

Czini zlotich piecz.

Dan barania. Thamze ktori chowa owcze, dawa od nich kasdego roku barana dwudziestego; w Kiplinczach zaden ych nyema, a s Holoskowa dostalo sie roku ninyeissego baranow czteri; kasdego saczuiacz po gr. piethnasczie, tho ucziny zlotich dwa.

Dan wieprzowa. Thamze kto ma swinie, na kazdi rok dawa od nich dwudziestego wieprza; dostalo sie roku ninieissego s Kipliniecz wieprzow czteri, a s Holoskowa wieprzow dwa; kazdego wieprza saczuiacz za griwne,—tho cziny zlotich dziewiecz i gr. osmnasczie.

Dan pszczelna. Thamze od pasiecznikow, ktorzi pszoli chowaią, dawaią od nich dziesiathi pien; dostalo sie ych s Kiplincza roku ninieissego pnyow dwadziesczia y cteri, a s Holoskowa pnyow dwa; kazdi pien rachuiacz po gr. dwadziesczia, tho ucziny zlotich sziedmnasczle y grossi dzieszicz.

Summa ze wszy Kipliniecz y z Holoskowa na then czasz pozitkow czini zlotich pieczdziesziath y dwa, y gr. iedennasczie y seliag.

Liaskowicza wiesz. Tha wiesz liezi nie daleko Niestru, wsgore Choczimia, dwie mily od Kamiencza, nad rzeka Zbruczem. W niei kmieczie zadnei dany pieniznei nie daią, thilko robyą do folwarku zamkowego: lieczie zna y kossa, a zymie drwa wosza ieden tidzien, a drugi sobye robyą; wynny thesz naprawowacz gacz na rzecze Sbruczu dlia mlina, gdy potrzeba, szamy. A yesth poczieznich liudzi na then czasz dwadziesczia y szescz; kasdi dawa s nich podimnego po gr. dwu. Imiona tich kmieczi sza: Jaczko wataman lib. a labore tantum, Petras, Wassil Lissi, Iwasko Skorpan, Stepan, Iwan

Библиотека "Руниверс"

Nestorowicz, Martin Czaban, Andrei, Ilko, Iwasko, Dawid, Klimko, Olexa, Hrehor, Lukian, Semko, Werisa, Pasko, Michailo, Chwedor, Masko, Josko, Stawrisz, Stepan, Hreor, Zacharczicz.

Czini podimnego zlotich ieden y gr. dwadziesczia.

Pop tes dawa dziesieczine pszczelna y barani 25.

Dan barania. Thamze ktorzi owcze maia, daią od nich dwudziestego barana; alie anno domini 1564 odpuszczyl ym pan starosta w tim roku, bo ym bili poszdichaly.

Dan wieprzowa. Thamze od swiny, kto ie chowa, na kazdi rok dawa wieprza dwudziestego; na rok ninieiszi dostalo sie ich dzieszieczy; kasdego wieprza saczuiacz za grziwne, tho wsithko uczini zlotich sesnasczie.

Dan pszczelna. Thamze od pasiecznikow, ktorzi pszczoli maią, na kasdi rok biora dziesziathi pyen; dostalo szie roku ninieyssego pnyow oszmnasczie; kasdi rachuiacz po gr. dwadziesczia, tho uczini zlotich dwanasczie.

Summa wsithkich pozitkow z Liaskowicze na then czasz czini zlotich dwadziesczia y dziewiecz, y gr. dwadziesczia.

Dołżek wiezz, thuz za zamkiem Kamienieczkim. W niei yesth liudzi oszm, ktorzi zadney dany nye daią, thilko dwa dny robyą w tidzien; a dawaią od swinie kasdei po seliagu y podimnego po gr. dwa; dostalo sie anno domini 1564 zlotich trzi. A imiona ich sza: Hriczko Przigoda, Klimko, Stepan, Jaczko, Mathei, Bochdan, Semko Michaliecz, Chwedor Ostapkowicz.

Czini od nich wszitkiego zlotich trzi y gr. sescznasczie.

Nad to sza drudzi kmieczie, ktorzy placzą czinszu dorocznego po gr. dwadziesczia i sesczi, y po dwa selagi. A takowich iesth trzidziesczy y ieden: Iwan Kolodziei, Karpo, Martin Skribka, Iwan Gerosz, Maczko Zmloczko, Miekolai Haska, Hawrilo Hriniewicz, Protas, Piotr Jeczminik, Dmitr, Jarosz, Sydor, Iwasko Jemiecz, Hriniecz, Josko Mlodi, Iwan Diakowicz, Martinicha, Waszyl Klimkowicz, Jurko, Sawka, Ihnath Dolhi, Mysko, Rasko, Pawel Semiecz,

Библиотека "Руниверс"

Lewko, Ihnath Soczewicza, Sydor Snycz, Ihnath Żeńko, Stepan Ulitin, Jaczko. A czi dwa daią po gr. trzydziesczi: Jurko stari, Iwach ziecz iego. Kasdi s nich winien prziwiescz drew dwa woży przed Bozem Narodzieniem, a na Wielkanocz thesz dwa; oszm dny orza do roku; a czo y oni sami y ynsze wszy poorza, to ony wynny posziacz; groch pokoszicz y sgromadzicz; proszo pozacz y powiezacz; rżepe w folwarku zamkowym, poki iey staye, wikopacz; na thlokę o panskiei strawie winny (stawacz?) na zniwo, y kossicz, poki stawa zniwa y kossenya, dzien ieden w tidzien.

Summa od wszitkich czinszownikow czini zlotich 29, gros. 16, den. 12.

Słuskowie, ktorzy tez nicz nie daią, tilko z listi, gdzie kaza, yadą, a na graniczach strzegayą: Steczko wataman, Iwan Michalowicz, Nestor, Chwedor Berto, Lawrin. Thamze gdi sie traffi possel thureczky albo thatarski do Kamiencza, kasdi s nich winien dacz, wedle swiczaiu, owsza, y sziana, y kuri, obyczaiem żwiklym; winny gacz stawicz y mlina nowego pod zamkiem.

Summa wsythkich pozithkow s tey wszy cziny zlotich thrzidzieszczi y trzy, y groszy dwa, y seliagow dwa.

Nowosielicza wiesz lieży nad potokiem Dolskiem, krora od liath piethnasczie poczela sie sawodicz. W niei kmieczie winni yechacz, gdzie pan starosta s powozem kaze, na mil dwanasczie, takze z listi yechacz daleko, gdzie kazą; robyą oszm dny do roku; po czteri wozy drew na zamek prziwiescz powinny; zacz, poky sztawa, dzien w tidzien; kossicz tesz dzien w tidzien ieden, poki sstawa; a zadnei dany any podimya nie dawaią, bo dziedzine maią cziaszna. Imiona tich kmieczy sza: Kaliman, Piotr, Iwanko, Konon, Lewko, Thrus, Marko, Jacob, Andreiecz, Kalennik, Thit, Iwanko Kalennik, Senko, Hrehor, Bylana, Misko Czerewko, Daniło, Jan Lach, Hawriło, Jurko Czobotarz, Stasko, Sczeszny liach, Withko liach, Ambrosz.

Nad to dwa kmieczia na urocznim czinszu sziedza: Iwanko Luczczicz—czinszu dorocznego gr. pieczdziesziath y trzy, y seliag; Piotr Dziedusko—zlotich dwa.

Библиотека "Руниверс"

Thamze od swini na kasdi rok dawaią po seliagu; dostalo szie anno 1564 gr. trzidziesczi.

Summa czini zlotich czteri, gr. dwadziesczia y trzy, denar. sescz.

Praeterea przerzeczony kmieczie powinnoscz the maia, ysz kiedy sie traffi, isz do Kamiencza posel przydzie s postronnei ziemie, szipuion pewną miare owsza y kur po dwoigu na zamek dawaia. A bywa tego czassem kilka razow do roku.

Tatarziscza wiesz sziedzi na dol Smotricza, za zamkiem Kamienieczkiem, kthora pan starosta niedawne poczal szadzicz dlia poslugi zamkowei. W niei kmieczie iesczie na wolyei sziedza, a post expirationem libertatis benda winny thosz, czo y wiesz Dolzek, a nycz wieczy. Podimnego dawayą po gr. dwa na then czasz; a po piączy wozow drew prziwazaią w rok na zamek. A imiona ich sza: Woicziech vataman lib.; Jaczko sluzy koniem; mayą swobodi: Andrei—dwa roki, Leczik—trzy liatha, Jaczko stari, Lenard—po piaczi liath; Chwedor, Mesko—po siedmi liath; Steczko, Jochno—po osmy liath; kazdy s nych podimnego dawa po gr. dwa.

Czo na czinszu dorocznego siedza: Adam—zloti ieden; Mothra wdowa—zloti ieden; karczmarz Pawel—zlotich piecz.

Summa wsithkiego pozithku na then czasz s Tatarziscz cziny zlotich siedm y gr. dwádziesczia y sescz.

Kobaczowcze wiesz. Tha wiesz pod iednem vatamanem, yako y Tatarziscza, siedzy y thesz powinnoscz winny: robia dwa dny w tidzien, a trzy thloka; drew po piac i wozow przywiescz do zamku w rok kazdi powinien: Jurko, Olexa, Hawrilo, Miska, Woythko; robią, alie czinszu iescze nie dawaiu.

Swobodny, ktorzy nycz nye daią dla wolnosczy, na ktorei yescze sza: maią swobodi: Olexa Boylko—trzi liata, Woythko Skrzipicznik—trzi liata, Miskowa—sescz liath, Janko—sziedm liath; Jan wozny; Ormianyn zubozal.

Czini od wssitkich podimnego gr. dwadziesczia; dawaią od swinie po selagu na kasdi rok, czego sie na rok nynieiszi dostalo

Библиотека "Руниверс"

gr. dwadziesczia; owiecz y kury skladayą, gdi sie possel postrony do Kamiencza traffi.

Summa s Kobakowczow czini zlotich yeden y gr. dzieszicz.

Podgrodzie wioska za rzeka Smotriczem, przeciwko zamkowi Kamienieczkiemu. W niei kmieczie trzei, ktorzy zimie robią po dwa dny w tidzien, a lieczie po trzy dny, a nycz nie dawaią: Chwedko, Dmitr, Ilko Ptassycz. Nad tho szą drudzi, ktori placzą czinszu po gr. dwadziesczia i sesczi y po dwa selagi, a robią po dwa dny w tidzien: Chwedor Czerewko, Katrussa, Panko, Franko, Mathei, Jacza Issaiowa. Czini zlotich piecz y gr. 10. Thamze czlowiek ieden na urocznim czinszu, imieniem Ziniecz, dawa zlotich dwa y roby dny czteri w rok winien, czo kaza, y na tloke powinny. Swobodny ieden: Ilko Ptassicz,—ieden rok ma swoboda, a pothym ma dawacz po gr. dwadziesczia y sescz. Sewczy dwa: Ihnath y Jaczko, winny obow do folwarku robycz zamkowego thaniey grossem, nysz w targu. A dawayą kasdi zossobna po gr. dwadziesczia i sesczi y dwa selagi; tho ucziny gr. pieczdziesziath y trzy y selag. Thamze pan Soroczenski ma dwa ogrodi, s ktorich ma placzicz po gr. czteri; uczini gr. oszm.

Summa czinszu pienieznego s Podgrodzia na then czasz cziny zlotich dziewiencz y gr. iedennasczie, denar. sescz, okrom swobodnego kmieczia.

Thamze dworzisko iesth iedno, na ktorem mlinarz stari mieskal na then czasz, gdy tam mlin byl; alie y mlin spustoszal y mielnik dworzisko opusczil, ktore terasz dzierzi pan Jaczimierski mlodi,—nescitur quo iure, bo sie s tym na seimie nie pokazowal, a ny przeth pani rewissori. A okupowal do tego dworziska magnam partem fundi, y kmieczie sobie szadzy. A liudzie dawaly sprawe, ysz then mielnik nie miawal tak welie grunthu et c.

Thamze pan Wilkowski ma dworzecz swoy, niedawno nabithy, y rolia orza. Skad pozithek zginal, ktori pierwei bywal zamkowi; y staw swoy ma na potoku Olchowicze.

Библиотека "Руниверс"

Smotricz miasteczko, nad rzeka Smotriczem, sterzi milie od Kamiencza, ku Kamienieczkiemu starostwu nalezacze. W niem iesth domow siedmdziesziąth. S kasdego domu dawaią czinszu dorocznego po gr. dwanasczie, a ktorzy rolią orza y syeya, dawaią po gr. dwanasczie czinszu, a oszobno z roli po dwa trzeczinniki owsza, valor. kasdi za gr. sescz. Thakowich rolnikow iest pieczdziesziath; a imiona tich, ktorzy rolie orza y domi mayą, thi sza: Sawa Lanthwoyth, Woythko Liach, Andrei Horbacz, Poluian, Procop, Anton, Ivan Peredmieiski, Bores Lazorowicz, Karp Horbaczowicz, Chwedor Lazorow, Stepan, Waszyl Chwedkow, Semko Popowicz, Chwedko Perehin, Jeremiei, Pasko Lazorowicz, Roman Dmitrowicz, Waszil Braykowicz, Woythko Nowak, Ivan Tolstika, Jan Liach, Pronicz, Iwan Maskowicz, Ostapko, Chodor Lithwin, Senko Jacowczicz, Kurilo Jurinczicz, Lasko, Waszil Kalennikowicz, Iwan Hiricz, Olexiei, Sawka, Paweł Postrzal, Jakym, Hawrilo Miskowicz, Demko Braikowicz, Sawka Chwodrowicz, Dmitr Danilowicz, Danilo, Waszil Supronowicz, Iwan Panczowicz, Iwan Hussak, Jurko Panczowicz, Dasko Panczow, Pilecz, Wassil Panczowicz, Andrei Duszno, Manuilo, Chwedor Pilczowicz, Adam Liach.

Summa czinszu s przerzeczonich domow cziny zlotich dwadziesczia. Owsza trzeczinnikow sto; saczuiacz kasdi trzeczinnik za grossi sescz, tho uczini zlotich dwadziesczia.

Nad tho szą drudzi, ktorzi rolie nie orza, a płaczą czinszu dorocznego gr. dwanasczie tantum. Thakowich iesth na then czasz dwadziesczia: Bokar Woytko, Mykolay, Stas Sucurko, Andrei Samochwal, Woithko Kozub, Pawel Dziach, Sczeszni swiecz, Jakym Bordun, Jacob Halenczicz, Marczin, Jozeph liach, Petras Habdai, Mathei, Choma, Iwan Vorahusz, Petrik Hrebennik, Senko Podhorny, Stash winnik, Jan Czarny, Janko lyach.

Cziny czinszu pienieznego od tich, czo roley nie orza, zlotich oszm. Czi wsziszczi winny robicz trzy dny w rok, czo ym roskaza, y ktemu kossą trawi y spratayą sziano w stogi na urocziszczu.

Библиотека "Руниверс"

Sza drudzi, czo na czinszu pienieznim dorocznem sziedza szdawna: Marczin Garczarz—gr. dwadziesczia y sescz y dwa selagi, bo dawa grosze ploskie, ktore tak wielie czinia; Lawrin rolią orze, dawa zlotich sescz; Supron swiecz—gr. dwadziesczia y sescz y dwa selagi; Michno winnik—zlotich czteri i gr. dwanasczie; Stas winnik—od synkowania gorsalki zlotich czteri.

Summa ode sterech urocznich y od karczmarza gorzalczanego cziny zlotich sesnasczye y gr. piecz, denar. sescz.

Słuskowie, ktorzy dlia potrzeby konniem sluzą, a nycz nie dawayą: Jan Czech, Rogowski, Jacob, Marczin Stadnik, Stasz Kowal, Mathysz. Czi wszisczi, okrom sluskow, robyą po trzy dny w rok.

Dan psczelna. Thamze ktori ma psczoli, dawa od nich dziesziathy pyen; dostalo szie roku nynieiszego pnyow dwadziesczia y oszm; kasdi rachuiącz po gr. dwadziesczia, ucziny zlotich ossmnasczie y gr. dwadziesczia.

Dan wieprzowa. Thamze ktori ma szwinie, dawa od nych wieprza dziesiątego; a pasie ye w liesiech, gdi sie zer zrodzi; a gdi zeru nie masz, thedy dwudziestego; dostalo sie roku nynieiszego wieprzow dwadziesczia; kasdego szaczuyącz po gr. czterdzieszczy y oszm, tho uczini zlotich trzidzieszczi y dwa.

Dan barania. Thamze kto ma owcze, byorą od nich w trzeczym roku barana dwudziestego, ktore brano anno 1564. Dostalo sie baranow czterdzieszczi; kasdego rachuiącz po gr. dwanasczie, tho ucziny zlotich seścznasczie. A wirachowawszy polowicze na ieden rok, bo tilko rok ieden miedzi dwiema wolny mayą, tho uczini zlotich oszm.

Browar y słodownia panska. W they słodownie myesczanie słodi czina, y w tem browarze piwo warza, a dawaya y od słodu uczinienya y od uwarzenia pywa po sesnasczie Litewskich, tho iesth po gr. dziesiecz i po dwa selagi. A moze uczinicz warow do roku sesczdziesiath; od kasdego bioracz po gr. dziesiecz i po dwa selagi, tho uczini zlotich dwadziesczia i ieden y gr. dziesiecz.

Библиотека "Руниверс"

Mitho tamze biorą od szoly,—od malego woska po dwa grosza, a od wiethssego woska po steri grosse; tho miernie saczuiącz, moze uczinicz do roku zlotich dwanasczie.

Summa wsithkich pozitkow Smotricza na then czasz cziny zlotich sto pyedźiessiath y szescz y grossi piecz y denar. sescz.

Hriczkow wioska u Smotricza miasteczka. W niey kmieczie dawaią czinszu pieniężnego po zlotich dwa polskich y owsza po sesczy trzeczinnikow; kur—po dwoie, valor. gr. ieden; jaiecz—po piethnasczie, valoris denar. dwanasczie. A iest poczieśnich dziesiecz; a robią sescz dny; kossą, a czo pokossą, to winny sgromadzicz y w sterti zlozicz. Ktorich imiona thi sza: Petras wataman lib. ratione seruitijy; pszczoli y barani daw. 12; Olexa, Mikita, Lawrin, Iliasz, Semko, Dmitr, Teresko, Wolossik, Hawrilo Kochan, Chwedor Andreiowicz. Lewko ma rok swobodi; ktoremu gdi swoboda winidzie, będzie tos powinien, czo y drudzy.

Summa wsithkich pozithkow od kmieczi, computatis computandis, czini zlotich trzidzieszczi i dwa gr. sesnasczie, denar. dwanasczie.

Wataman Petras, liber od czinszu y od ynszich dany racione poslug, alie dzieszieczine pszczelna y barany dawa. Powinny w rok szescz dny kossycz, y tho czo pokossa, winny sgrabycz, y w steri zlozicz [1]). Mlina Smotriczkiego winny poprawowacz, pospolu z Smotriczany, szath ochedoszycz y paszieki opatrowacz u Smotricza.

Dan pszczelna. Thamze kto ma pszczoli, dawa dziesiathi pien; dostalo sie roku ninieissego pniow dwadziesczia; kasdi pien rachuiącz za gr. dwadziesczia, tho cziny zlotich trzinasczie y gr. dziesiecz.

Dan barania. Tamze kto ma owcze, trzeczego roku dawa od nich dwudziestego barana; dostalo 'szie roku ninieyssego baranow oszm; szaczuiącz kasdego barana za gr. piethnasczie, a na dwoie rosdzieliwszy, uczini na ieden rok zlotich dwa.

---

[1]) Это повтореніе предыдущаго относится къ тяглымъ.

Библиотека "Руниверс"

Dan wieprzowa. Gdi szie zer zrodzy, dawaią od swini, ktore w liesiech passą, dziesiatego wieprza; a gdi zeru niemasz, thedi dwudziestego; dostalo szie roku ninieiszego wieprzow oszm; saczuiącz kasdego miarnie za grżiwne, tho ucziny zlotich dwanasczie i gr. dwadziesczia y czteri.

Summa wsithkich pozitkow na then czasz s Hriczkowa, czini zlotich sesczdziesiąth, gr. dwadziescza i denar. dwanasczie.

Liathiczow miasteczko miedzi rzekami Bohem a miedzi Wolczkiem, mil sternasczie od Kamiencza.

W them miasteczku, po sburzenyu tatarskym in anno domini 1558, yusz znowu osziadlo liudzi za stawem sto y dziesiecz, a pod dworem s drugei strone stawu czterdziesczy y sescz, ktorem jego kr. mosczi dzisieiszy dal byl swobodi ab anno, quo supra, ad decursum dziesiączy liath od wsselyaky daniny, excepta ratione miodu, wedluk starego zwiczayu. A wszakosz yusz, nondum expirata libertate, biora od nych po staremu czinszu po gr. trzinasczie i po selagu z domu kasdego, ktorego czinszu ma woith trzeczi gr.; spisznego—po dwa selagi, do tego woith nycz nie ma; owsza—trzec. po dwa, valoris gr. dwanasczie; syana po wosowi, valoris gr. czteri.

Miasto za stawem, w ktorem domow sto y dziesiecz: Ihnath Chwedissowicz, Musiei Pultaranow, Jakim Kossikow, Pawel Butherko; Pawel Kiermosz, Hrika Nancziboh, Klimko Holowka, Karaka, Ulian Kardasz, Lewko Holowka, Roman Maslo, Hawrisko, Lukian Chromy, Throchim Pannicz, Petras Jachnow, Holowka Procop, Chwedor Chiczka, Maxim Pannicz, Hriniecz Theszman, Olexi Patrika, Petrko Kardasz, Lawrinicha, Jurko Nancziboh, Hawrisko, Chomicza Pannicz, Mathei Pannicz, Jurko Gruczewy, Holowczina, Andrusko Jakusz, Grzesko Jakusz, Steczko Karbusz, Iwanicha, Jachno, Seliwon, Mykulka, Schawa Marsewicz, Jaczko Polizay, Pietr Owak, Iwasko Czobotar, Desko Kaliczicz, Krziwieczki, Andrei Dremlik, Iwan Pieklo, Lasczicha, Sawka Lasczisziu ziecz, Marko Rubuska, Iwasko Okremza, Mathei Okremza, Danilo Kohothko,

Библиотека "Руниверс"

Chwedor Nancziboh, Onisko Luczin, Pawel Laskow, Zoraw Sidielnik, Sienko Luczczin, Chwedor Mnikowicz, Thur, Sienko Andruskow, Marko Martiniczicz, Petras Doctor, Luczka Masko, Pahuta, Hriniecz Kolibaniecz, Malko, Omelian Malkow, Mikiczina, Kisłowa, Lukian Malkow, Procop Koscziszin, Konon Pleska, Kurilo Lyubi, Iwasko Lewonow, Iwanko Wissoczki, Simon Martinczicz, Lenoniaka, Philip Tarassow, Ostepczicha, Rabuska, Andrusko Miska, Lawrin Lewonow, Kuriło Jorhi, Kurilo Iwaskow, Semion Kuzub, Siemienczicha, Josko, Iwanisz, Wasko Kolibanski, Iwan Rabuska, Polysz, Bochdan Gluchi, Lipski, Klimko Andruskow, Radko Simokow, Jaczko Zinczicz, Wasko Hubka, Naum ziecz Pultaranow, Ostapko Kusnirz, Duska Annyn, Michailo Jachnow, Hriniecz Stolbika, Sawka Chromy, Dziki Zaiacz, Iwasko Hubka, Trochim Hubka, Maxim Kardasz, Artim Hubka, Dasko Pultaranow, Petras Polezai, Iwasko Czobotarz.

Miasto pod dworem, w ktorim domow na ten czasz sterdziesczi y szescz. Imiona liudzi w niem mieskaiaczi sza the: Lukian, Jakim, Marko, Romasko, Kowal, Sossy, Tomko, Janko, Jarmak, Grzesko, Hriniecz, Procop, Iwanko, Iwasko, Wankutha, Liekman, Omelian, Dasczicha, Chwedkowicze, Lawrin, Boris, Sakula, Alexander, Josko, Pawlik, Karp, Sydor, Steczko Stolibik, Lewko, Konon, Charko, Josko Harasczicz, Stepan, Martin, Raidko, Klimko, Kosczia Kowal, Hriniecz, Karpiscze, Iwan Harasowicz, Ihnath, Duska, Artim, Iwan Maslianka, Wasko Wielki, Hadir.

Summa czinszu ze wszithkich domow na obie stronie miesczkich, excluso denario advocati, cziny zlotich sterdziesczi y sescz, denar. dwanasczie; spissnego zlotich trzi, gr. czteri; owsza trzeczinnikow trzysta y dwanasczie, kasdi po gr. sesczi,—tho ucziny zlotich szesczdziesziath y dwa, gr. dwanasczie; za syano czini zlotich dwadziesczia, grossi dwadziesczia y cztery.

Swobodni dwa: Barthosz y Klimkowicz maią do liath trzech.

Slodownia dworska cziny arenda do roku zlotich dwanasczie.

Библиотека "Руниверс"

Dan pszczelna. Thamze daią na kasdi rok pszczoli dziesiątlie, ktorich sie na rok ninieiszy dostalo pnyow sto sesczdziesiath. Saczuyącz miernie kasdi pyen za gr. dwadziesczia, tho uczini wsithko zlotich sto y szescz, y gr. dwadziesczia.

Powolowszczizna. Barana thesz dawaią dwudziestego na kasdi rok; alie kiedi dawaią powolowszczizne, thedi biwaią wolny od dani baranow; iako tego roku brano od nich powolowszczizne, ktorą wiberaya w piecz liath; a w piecz liath, ałs od kasdego gospodarza wolu iednego, exceptis liberis, ktorich bendzie sto pieczdziesiąth y sescz. Kasdego miernie saczuiącz za zlotich czteri, tho uczmy zlotich sesczszeth dwadziesczia y czteri. A wirachowawszy piathą czescz na ieden rok, thedi uczini na kasdi rok zlotich sto dwadziesczia y steri, gr. dwadziesczia y steri.

Dan wieprzowa. Wieprza tesz dawaią dwudziestego kasdego roku, ktore ym iescze odpusczono dlia zamozenia.

Dan barania. Baranow ze wszythkiei wlosczi Liaticzowskiei czassu przeslego wibierania dostalo sie trzidzieszczi. Saczuiącz kasdego za grossi pietnasczie, thedi, defalczuiacz pyatha czescz, respectu powolowcziszny, ut supra scriptum est, uczini zlotich dwanasczie.

Summa wsithkich pozitkow na then czasz s Liaticzowa cziny zlotich thrzista oszmdziesziąth y oszm, y gr. dziesiecz, y denar. dwanasczie.

Horbaczow wiesz. Tha wiesz naliezi ku Liaticzowy, w ktorei kmieczi ossiadlich na czinszu iesth trzidzieszczi i sescz; kasdi s nich dawa czinszu dorocznego po gr. dwadziesczia, owsza—po trec. iednemu, valoris gr. sescz; podimnego—po gr. dwa. Tho wszithko, computatis et (?) computandis, uczini zlotich trzidzieszczi y trzi y gr. oszmnasczie. Imiona tich kmieczi sza: Omelian, Niemierko, Sekwon Czuczilo, Olexicha, Dasko, Misko Sereda, Chwedor Prysz, Bakomiecz, Jaczko Chricz, Chwedor, Mezenie, Roman, Mathwei Zawiernik, Lukian, Chwedor Zawiernik, Rylko, Ostapko, Jasko, Jaczko Sawszicz, Sawka Zolnirzowicz, Senko, Olexa, Pawlik, Josko Koczina,

Библиотека "Руниверс"

Zolnierz, Iwan Dinissowicz, Andrusz, Iliasz, Chomka, Krawiecz, Jarmoła, Chwedusz, Dinisz, Michalko Mielnik, Thimko.

Nad tho kmieczi iest dziewiecz, ktorzi tilko dawą w roku po zlotich dwa kasdi, tho ucziny zlotich oszmnasczie; ktorich thi sza imiona: Olexa, Zawernik, Mirko, Malopiey, Josko, Żolnierz, Roman Krawiecz, Chwedosz, Fedor.

Swobodnich thrzy, a sluska czwarti, ktorzi nicz nie daią,—ma swobodi do liath trzech: Pawlik, Iliasz, Senko, Iwanko sluska.

Dan pszczelna. Thamze daią pszczoli dziesziąthe, ktorich sie dostalo na rok ninieyszy pnyow dwadziesczia y siedm; saczuiącz kasdi pien za gr. dwadziesczia, tho ucziny zlotich osmnasczie.

Dan wieprzowa. Daią tesz wieprza dwudziestego kosdego roku, kto chowa swinie, ktore ym iescze odpusczano dlia zamozenya.

Dan barania. Barana thesz daią dwudziestego, yako się yusz napissalo przi Liaticzowie y oszaczowało.

Powolowszczizna. Powolowszczizne davaią piąthego roku, kasdi gospodarz po wolowi iednemu; ktorich dostawa szie volow czterdzieszczi y piecz; kasdego saczuiącz miernie za zlotich sterzi, tho uczini zlotich sto y oszmdiesiąth. A wirachowawszy pyątha czescz na ieden rok, tho ucziny zlotich trzidzieszczi y sescz.

Summa wsithkich pozithkow s Chorbaczowa na then czasz czini zlotich sto y piecz y gr. osmnasczie.

Hołieniszczow wiesz. Tha wiesz przinaliezy ku Liaticzowu, w ktorei iest ossiadlich kmieczi dwadziesczia; kasdy sz nich takze wszithko dawa, yako Horbassowanie, od ktorich computatis computandis uczini zlotich oszmnasczie i gr. dwadziesczia. A imiona tich kmieczi szą: Dmitr, Han, Ihnath Reiczicz, Seliwon Kowal, Marko, Chwedor Markow brath, Chwedor drugi, Romaniecz, Iwasko, Plaskornicza, Ihnat, Sossiei, Mizinka wdowa, Waszyl, Senko, Senko drugi, Chwedecz, Luczka, Hriniecz, Chwedor brath iego.

Szą nad to trzei kmieczi, ktorzi siedza na urocznem czinszu, a robią nycz; daia s nich dwa po zlotich dwa, a trzeczi zlotich

Библиотека "Руниверс"

dwa i gr. dwadziesczia: Andruska—zlotich dwa, Wasko—zlotich dwa. Żuk—zlotich dwa i gr. dwadziesczia.

Summa uczini ziotich sesçz i gr. dwadziesczia.

Swobodni, albo wolni czi do liath dwu: Martin, Iwanko, Luczka, Iwanko, Wolosz.

Summa uczini (*не показано*).

Dan psczelna. Thamze liudzie daia psczoly dziesiąthe na kosdi rok, ktorich sie dostalo na rok ninieiszi pnyow dwadziesczia y dziewiecz; kasdi pien miernie saczuiącz po gr. dwadziesczia, tho uczini zlotich dziewiethnasczie i gr. dziesiecz.

Dan barania. Barana dwudziestego dawaią kasdego roku, ktore sie includowali przy Liaticzowski summie.

Dan wieprzowa. Wieprza takze dwudziestego dawaią, kto swinie chowa.

Powolowszczizna. Powolowszczizne piatego roku dawaią, ktorei sie dostawa wolow dwadziesczia y trzy, kasdi valoris za zlotich czteri,—tho uczini zlotich dziewieczdziesiąth y dwa. A wirachowawszy piątha czescz na ieden rok, ucziny zlotich oszmnasczie i gr. dwanasczie.

Summa wsithkich pozitkow s Holieniszczowa na then czasz czini zlotich szesczdziesiąth y trzy i gr. dwa.

Stawy thego starostwa. Staw pod Liaticzowem przedayą w czwarthem roku za zlotich czteri sta. Stawow dwa w Holieniszczowie przedaią w czwarthem roku po zlotich w moneczie osmdziesiath Staw w Smotriczu aczkolwiecz iest niemali, alie zarosl barzo. A przetho spust iego bicz niemoze, tilko na ziwnoscz zamkowa w nyem lowia. W Tarcziczach stawek, w Nowosziolkach stawkow trzy, w Kiptinczach stawkow dwa; alie tich nie przedawaią, thilko ye na ziwnoscz obraczaią.

Summa sz tich wszitkich stawow na ieden rok, widziliwszy trzeczia czescz, ucziny zlotich sto oszmdziesiąth i szescz y gr. dwadziesczia. Moglo bi iescze stawow bycz wieczei i dobrich, gdi

Библиотека "Руниверс"

by nakladu nie zalowano, zwlascza w Smotriczu na thym mieszczu, kedi szie rzeki schodza Smotricz z Wisniowka, y na ynszich stawow, thamze u wszi Hriczkowa moglbi tesz staw bycz dobri na Smotriczkim grunczie.

Mliny thego starostwa. Mlyn na stawie Liaticzowskym czini arenda do roku zlotich sto. Mlyn na rzecze w Horbassowie czini arenda do roku zlotich pieczdziesiath y piecz. Mlyn w Holienisczowie moze uczinicz pozitku do roku zlotich dziesiecz. Mlin pod Kamienczem, w ktorem miesczanie Kamieniecczczi maią trzeczią miare, nie iest arendowany, tilko wimiar s niego idzie na zamek. A wsakosz miesczianie szwa trzeczią miare arenduyą za zlotich sto y dwadziesczia. Ergo duplum taxandum, czo do zamku idzie, ucziny zlotich dwiesczie y czterdzieszczi. Mlyn, w ktorim ormianie maią trzeczią miare, na rzecze Smotriczu u walie, wissei Rusky bramy, tam tesz wimyerzaia na zamek. A wsakosz isz ormianie arendowali swa trzeczia miare za zlotich oszmdziesiath, thedi thim sposobem moze in duplo ssaczowacz, tho iest na zlotich 160. Mlinek w Liaskowiczy nie chodzi po arendach, tilko s niego wimiar na zamek dlia ziwnosczi biorą. A wssakosz na rok ninieiszi dostalo sie sz niego zita trzeczinnikow pieczdziesiath, psenicze trziczinnikow dziesiecz, slodu trzeczinnikow dziesiecz; szaczuiacz kazdi trzeczinnik zitha za gr. dwanasczie, a psenicze trzeczinnik za gr. dwadziesczia, a slod po gr. dziesziaczi, tho uczini zlotich trzidziesczi. Mlinek nowi podzamkiem zbudowano, ktori dopiero roku nynieissego poczal mliecz od swienta s. Marczina y moze bycz dobrze pozitecznу, gdi drugie kolo sbuduią y trzeczich stepne moze bicz, iakosz yusz gotowano obiedwie kolie. A wedluk sprawi sluk zamkowich, moze uczinicz ten mlin pozitku na rok zlotich oszmdziessiath. Mlyn w Smotriczu na rzecze Wisniowcze nigdi nieprzesusni uczini zlotich stho.

Summa z mlinow starostwa Kamienieczkiego na then czasz czini zlotich sziedmszeth siedmdziessiath y pyecz.

O folwarkach thegos starostwa Kamienieczkiego. Tam folwarky acz moga bycz dobre, iakos tak iest y mogl bi ych przziczinicz

Библиотека "Руниверс"

wieczei kto bi chczial. Alie thes liudzie nad stari zwiczay robicz wieczey nie chcza. A choczai tham urodzay bywa barzo dobri y obsiti; alie w ninieisim roku barso malo zboza bilo w nich prze nieurodzay suchosczi; thakze y na sianozecziach trawi bili poschli.

Folwark przi zamku: wwieziono do gummna: żytha kop pulczwartastha, psenicze—czterdziesczi, jeczmienia—dwiesczie, owsza—trzistha, prossa—trzistha.

Czelyadz. (D)wornik mar. 4, (D)worha (?) mar. 2, (d)ziewok 2 mar. 4, (p)asterzow 2 starszich, mar. 4, (p)asterz mlodzi mar. 2.

Obora tamze: krow doynich dwadziesczia, czieliath latosich dwadziesczia, bidla pospolitego czterdziesczi i czworo, owiecz trzistha, myedzi nyemy doynich 200.

Liathiczowski: wwiezono do gumna: żitha kop dwiesczie seszczdziesiath, psenicze ozimei—czterdziesczia, psenicze iarey—dwadziesczia, ieczmienia—sto y dwadziesczia, owsza—trzista dwadziesczia, grochu—pietnasczie, tatharki—siedm, prossa—piecz.

Czeliadz: podstarosczi mar. 10, dworha mar. 2, dziewok 2 mar. 4, pasterzow 2 mar. 4.

Bidlo w tem folwarku pobrali tatarowie in anno domini 1558, gdi Liaticzow spalili. A wsakosz za szie pan starosta ninieiszi nagnal tam bidla rogatego pospolitego trzidziesczie y owiecz stho s folvarku inssego; myedzi ktorem bidlem bilo krow doynich 20, a owiecz doynych 50.

Sianozeczi thego starostwa. Tam iest po dosicz na ktorich siana kossiwaia, i biwa dosisz stogow, alie tego roku przesussa nieurodzaini. Tilko belo przy folvarku Kamienieczkiem sthert sescz, kasda na oszm kopicz. Na Hric/kowim polyu stherth trzi, w kasdei woskow pietnasczie. Na Trichowieczkiem polyu nakossono woskow pultorastha. Za Nowosielcza wszia tam iesth sianozeczi dosicz; alie tego roku tilko bil woskow pultorastha. Tamze za Nowosielcza drugie sianozeczi przedaia miesczanom Kamienieczkim, ktore wedluk sprawi tich, czo tego swiadomi, cziniawali insich liath nie

Библиотека "Руниверс"

malo; a na rok ninieiszi dostalo szie s nich tilko zlotich trzidziesczi. Na Lathiczowskiey wlosczi biwalo sziano sterth wieczey nisz dwadziesczia, w then czasz kiedi byli syanozeczi wolne; alie podstarosczi Liathiczowski dawal the sprawe, isz ich graniczami sziela odesło do wszi ziemianskich zwlascza syanozeczi na miesczu rzeczonem Olszanka; a thak roku ninieyszego, nie biło szyanozeczi tilko sterth trzi wielkich, czesczia thes przetho, isz sussa wielka bila w tim roku; a niskich traw tedi tham liudzie koszicz nie umieyą. Na poliach Smotriczkich sianozeczi, ktore zrabiaią Smotriczanie, Hriczkowianie y liudzie ze wszy Czermnei dzierzawi pana Sroczizkiego; biwalo na niech siana dosicz inszich liath, alie w ten rok suchi nie bilo tilko stogow dwadziesczia, kasdi na sesczi kopiez.

A thak siana wszithkiego iest tego roku na przerzeczonich sianozecziach sterth wielkich dziewiecz, stogow dwadziesczia, wozow trzista czterdzieszczi piecz. Saczuiącz natany kazda sterte za zlotich siedm, a osstok kazdi po zlotich piaczi, a wosz kasdi za gr. piecz, przliozwszi ktemu trzidzieszczi zlotich, czo od miesczan kamieniecz-kich za laki wszietho,—summa: to bi wsitko uczinilo zlotich dwiesczie pieczdziesiath y grossi piethnasczie. Alie na ziwnosez koniom y bydlu odłoziwszi wozow 345 y stogow 20, ostatek, tho iest sterth 9, przedane ut supra, tho uczini zlotich 93. Bywa ynszich lyath thile dwoi sziana y za laki byora podstaro (*выравано*).

Saczunek zboza przerzeczonego: zytha w przerzeczonich folwarczech in summa iesth kop szesczszeth y dziesiecz; a tak pultori kopi dadza trzeczinnik ieden, ktorich s przerzeczonego zboza bendzie czterista y siedm; saczuiącz kasdi trzec., wedlie targu pospolitego, po gr. dwanasczie, tho wszithko computatis computandis uczini zlotich stho sesczdziesziath y dwa, y grossi dwadziesczia y cztery. Psenicze w przerzeczonich folwarczech in summa iest kop sto; a tak dwie kopie dadzą trzec. ieden, ktorich bendzie s przerzeczonego zboza pieczdziesiat; saczuiacz kazdi trzec. po gr. dwadziesczia, uczini zlotich trzidzieszczi y trzi y gr. dziesiecz. Jecz-

Библиотека "Руниверс"

mienia w przerzeczonich folwarczech in summa iest kop trzista y dwadziesczia; a tak pultori kopi prze nieplennoscz, dadzą trzec. ieden, ktorich trzec. s przerzeczonego zboza bendzie dwiesczie y trzynasczie; saczuiacz kasdi trzec., wedlie targu pospolitego po gr. oszm, tho wszitko uczini zlotich pieczdziesziath y sescz y gr. dwadzieszcia y stherzi. Owsza w przerzeczonich folwarczech in summa iest kop sesczszeth i dwadziesczia; a tak dwie kopie nie dadzą wienczei iedno trzeczin. pultora prze nieplennoscz, ktorich trzeczen. bendzie s przerzeczonego zboza sterista sesczdziesziat y piecz; saczuiącz kasdi trzec., wiedle targu pospolitego po gr. sescz, to uczini zlotich dziewiethdziesiath y trzi. Tatarki w przerzeczonich folwarczech in summa iest kop siedm, s ktorei nye namloczono wienczey thiiko trzeczinik ieden, wedlie targu pospolitego, valoris gr. oszm. Prossa w przeczeczonich folwarczech in summa iest kop trzistha i piecz; a tak piecz kop dadza trzec. ieden, s ktorego zboza będzie trzec. sesczdziąth y ieden; saczuiącz kazdi trzeczinnik, wedlie targu pospolitego po gr. dwadziesczia, to uczini zlotich czterdzieszczi y gr. dwadziesczia. Grochu w przeczeczonich folwarczech in summa iest kop pietnasczie, s ktorich nie namloczono wienczei yedno pultrzeczinnika.

Summa za gumna starostwa Kamienieczkiego na rok ninieyszi, miernie szaczuiącz, uczini zlotich trzista oszmdziesiath i sescz, i gr. dwadziesczia i sescz. A wirachowawszi piątą czescz na naszienie i na ziwnoscz robothnei czeliadzi, zostanie zlotich 309, gr. 14, d. 15.

Saczunek pozithku od bidla pospolitego, ktorego iest w przerzeczonich folwarczech in summa: krow doynich czterdzieszczi, a owiecz doynich dwiesczie i pięczdziesziąth; kładącz sescz owiecz na pozitek yako od iednei krowi doyney, bedzei tem sposobem krow wszithkich yednako pozitecznich 82. Szaczuiącz pozitek od kozdei krowi na gr. 48, tho bi uczinilo zlotich 131, gr. 6. A wirachowawszi s tego mytho czelyadzi, o ktorei szie wissei napissalo, zlotich 53, gr. 6, zostanie zlotich 78.

Библиотека "Руниверс"

Summa summarum wszithkich pozithkow na then czasz starostwa Kamienieczkiego czini zlotich trzi thissiacze sziedmszeth oszmdziesziąth y ieden, gros. dziewiecz, denar. trzi, oprocz przipadlich pozithkow, tho iest przemith y zaberania na przechodziech, na czo chowayą poberezniki, oprocz wyn, ktorich szie tam dostawa nyemało od potwarczow i od zuchwałich, oprocz poiemsczizni albo kunicz, oprocz rozwodow bezboznich y oprocz wichodnego, oprocz zerowczizni i paszienia owiecz. Czo wszithko kazdego roku uczini niemali pozitek.

Nad tho poniewaz lyudzie ze wszithkich wszi y z myasteczek, oprocz szamego Kamiencza, dawaią powolowszczizną w sziodmem roku zwiczaiem Podolskiey ziemie, ktorey szię dostanie wołow przinamnyey dwiesczie, kazdi valor. za zlotich czteri, czo uczini, wyrachowawszczi szosta czescz na ieden rok, zlotich stho trzidzieszczi y trzi y gr. dziesiecz.

Wszi, odesle od starostwa Kamienieczkiego, ktore niedawnich czaszow presz ich mscz krolie sza rozdane pewnim sliachcziczom, tak Polakom, iako y Russi, y wssi, ktore zaszadzone na pustinach Kamienieczkich y na pograniczu, krore za okazowanem przziwileyem na seymie warschawskiem podlegli executii.

Krogulicz wiesz. Tak iako Jan y Lenard Srochiczki na the dziedzine ukazowali na seymie Warszawskiem wiecznoscz nowa, ktora ym odpadla. Tedi na rewisyey naliaslo szie, yz nie szą they dziedziny in possesione, tilko zamek Kamienieczkie, s ktorego na they dziedzinie (bo tam osziadlosczi zadney niemasz) y syanozeczi kossą y polia zasziewayą. A thes bi barzo zlie besz they dziedzini, nie tilko panu starosczie, alie y myesczanom Kamienieczkiem, y wsziam kroliewskiem, bo tham pastwiska swoye mayą.

Pieczarnie wiesz. Dzierzawa iego mosczi pana canczlerza ninieysego. Alie isz thesz pan Jaslowieczki na thei wszi stare summi

Библиотека "Руниверс"

ukazowal na szeymie Warschawskiem, thedi nie iest iey in possessione, tilko pan canczlerz modo donationis od dzisieisego krola iego mosczi, y dla thegos w they wszi revisia stala szie in hoc, qui sequitur, modo: kmieczi osziadlich iest dziesiesz, ktorzi dayą czinszu po gr. trzidzieszczi; owsza—po dwa trzec., valor. gr. dwanasczie; kur—po dwoye, valor. gr. ieden; iaiecz—po dwadziesczia, valor. gr. ieden; chmielu—po iednemu trzec., valor. gr. piethnasczie,—tho wszithko uczini zlotich dziewietnasczie y gr. dwadziesczia. Nad to swobodnich kmieczi hinc ad decursum liath siedmy yesth czteri. Vataman liber dlia sluzb, ktore cziny. Powolowsczizne, exceptis liberis, daią roku siodmego, ktorey bendzie wolow dziesiecz; saczuiącz kasdego miernie po zlotich czteri, tho uczini zlotich czterdziesczi; a tak sosta czescz wirachowawszi na ieden rok, uczini zlotich sescz, gros. dwadziesczia. Barana dacz winni dwudziestego w rok, iesli ye chowali; wieprza dwudziestego, kiedi zir bywa, daya.

Summa s Pieczarnego uczini zlotich dwadziesczia sescz, gr. dziesiecz.

Kudinka wiesz, w powieczie Lathiczowskiem liezacza, ktora bil poczal nowo szadzicz niebosczik Wolski, a therasz ya dzierzi Jan Piskowski; w ktorey kmieczi osziadlich iest iedenasczie; alie iescze maya swobodi do siem liath ab hinc, qua expirata; iesli szie w pokoyu osziedzą, benda powinni dawacz po iedney ruczcze miodu, ktorzi pczioli benda miecz. Na yarz, na ugor, na zyme po dwu dnyu w rok oracz albo robicz, czo ym kaza. Imiona tich kmieczi szą: Demko, Iwanik, Borisz, Bochdan, Liechno, Pawel, Kuzma, Karp, Iwan, Pawlo, Jarmak. Thamze niebosczik Wolski sbudowal stawek, ktori dopiero roku przeslego zastawiono na rzecze Kudincze, y mlinek iesth thamze o yednim kolie, w ktorem tilko eiusdem ville incolae mielą. Thamze iest folwarczek, w ktorem czo kolwiek miewa urodzayu dzierzawcza, tho wszithko propriy laboris.

Horodiscze, ałs **Stare Trichowcze**, wiesz, ktora lezi przi potoku Studenczu. The po spustoszeniu tatarskiem napierwi poczal

Библиотека "Руниверс"

szadzicz pan Miczowski, pothym ya zaprzedal Lagiewniczkiemu; ktorą zasz Lagiewniczki panu Marmuzowskiemu, dzierzawczi terasznieyszemu, zaprzedal. W niey kmieczie zadnei dani nie daią, bo iescze mayą swobodi trzi liata; a post expiratam libertatem, benda powinni dawacz po gr. petnasczie, owsza po dwa trzec., jaiecz po dwanasczie, kur po dwoye. Dan baranią, y pszczoli, y wieprze, y woli tak, yako ynsze wszi, w powieczie Kamienieczkiem benda powinni. Imiona kmieczi są the: Hasko, Masko, Steczko, Maxim, Symko, Stanislaw, Stasko, Daniliecz, Janko, Andreiko, Chrisko. Stawkow tamze trzi na rzecze Studzienczu, ktore zdawna tam iescze przed zburzeniem tatarskiem od kielku dziesziath liath bili (*неразобрано*) zbudowano tham zadnego nowo za dzierzawczow ninieiszich. S nich dwa przedawaią za zlotich sterdzieszczi w monieczei trzeczi za zlotich dwanasczie. A tak trzeczia czescz wirachowawszi na rok ieden, uczini zlotich piethnasczie y gr. dzieszieczc.

Folwarczek tamze ma dobri, ktori swemi plugi sprawuye, a liudzie tez pomagaia, alie tego roku, prze suchoscz, malo szie w nim urodzilo y tho dal sprawe dzierzawcza, iz nie liczacz zwozil do gumna; a wilozil zitha sthogow niemalich czteri, owsza sthog ieden, jeczmienia sthog ieden wielki, prossa sthog ieden. Saczuiacz miernie kazdi stog zboza za zlotich sescz, alie w onich stronach tanie zboze, tho uczini zlotich czterdzieszczi y dwa, wkladaiącz w to yuz y wisziewek. Sianozeczi ma dosicz dzierzawcza ku swey potrzebie.

Summa s Trichowicz, albo s Horodiscze, uczini na then czas zlotich pieczdzieszath y dziewiecz y gr. dziesiecz.

Czermna wiesz y **Oknin**, dziedzina pusta, dzierzawa pana Sroczkiego. Oknin dziedzina, albo polie przi wszi Czermney, na ktorą stare summi s Smotriczkiego woitowstwa przenieszione sza do drugei summi starey, ktora na tey wszi bila y sapissana przesz slawney pamieczi krola Sigmunta Maczieiowi Redeczkiemu, y poswolenie na oszadzanie thich wszi. A pothem odzierzal doziwoczie pan

Библиотека "Руниверс"

Stanisław Srocziczki, ziecz przerzeczonego pana Maczieia Redeczkiego; a tak w they Czermney za niebosczika Redeczkiego yusz bylo osziadlo kmieczi. A za dzierzawi pana Srocziczkiego, yusz theras iest osziadlich dwadziesczia seu ultra, ktorzi mu wieczey nie dawaią na then czasz prze to, isz swoboda im nie wisła, jedno we wszi Czermnei po dwoie kur y po dwa trzeczinniki owsza. A na them Okninie, żadnem obiczaiem nie moze bycz wiesz, bo wodi nie masz, any ze zrodla, any studnia bicz nie może, isz miesczie gorzisthe; a liudzie w Russi nie ssadza szie nigdi, thilko przi wodzie a przi liessie; przetosz liudzie ze wszi Czermnei uziwaią rol y syanozeczi na thim tho Okninie. Przi tei revisiei jego mosczi, pan starosta Kamienieczki zesnal pred pani revisori, ysz czi liudzie s Czermnei robią do Smotricza dwa dny w rok—syano kossa, y sami szie do tego prziznali. Tho thes jego mosczi pan starosta zeznal, ysz pan Srocziczki ad omnem expiditionem bellicam, iuxta contenta privilegii sui, yest gothow zawsdi y na kazda potrzeba potoczna; a szam thesz ossoba swa zawsdi residuie w Podoliu.

Loskowcze Napolne wiesz, nad potokiem Studzieniczą, ktorą krol iego m. Sigmunt sławney pamieczi dacz racziel frymarkiem panu Jarmolienskiemu za wiesz Hermaki iego dziedziczną, u Baru liezącza, ktora dzierzi pani Terlikowska. W niei iesth kmieczi osziadlich trzidzieszczi y ieden; s nich sescznasczie dawaia po czteri trzec. owsza y po iednemu kurowi, lnu—po dziesziaczi garszczi, iayecz—po dziesziaczi. A czo szie doticze czinszu pieniesznego, thedi yescze s nimi nie postanowiono, poczemu płaczicz mayą, bo ym niedawno swoboda wisła; a robią dzien yeden w thidzien; a drudzi iescze maią swobodi do czterech liath, bo niedawno osziedli. Imiona ich szą: Iwanko wataman, Hlobko, Luczik, Andrei, Jerema, Liemiecz, Dmitr, Hrisko, Chwedor Kowal, Jaczko Jemiecz, Kuczma, Andrey drugi, Iwan Herka, Jaczko Sczerban, Jurko, Timko, Jaczko, Andrei, Sachno, Klymko, Misko, Pasko, Man, Iwan Olexiowicz, Olexey, Samoylo, Jaczko, Woynik, Arsuta, Iwan Żehalko, Olexey

Библиотека "Руниверс"

kusnierz. Tho wszitko uczini zlotich czternasczie, gros. steri. Thamze kto ma psczoli, dawa dziesiathi pien od nich; alie ym tego roku odpusczone. Od swini, gdi szie zer zrodzi, dawaia wieprza dwudziestego, czo swinie w liessiech passa; tego roku nie bilo. Powolowsczizne siodmego roku od nich biorą, ktora od nich iusz rasz brano; dostalo sie bilo wolow sescznasczie, kazdi valor. za zlotich cztery,—tho uczini zlotich seszczdziesziath y cztery; a tak wirachowawszy czescz szosta na ieden rok, tho uczini zlotich dziesiecz y gr. dwadziesczia. Sthawek tez iesth, ktori przedaia za zlotich oszmdziesziath; a tak wirachowawszi trzeczia czescz na ieden rok, tho uczini zlotich dwadziesczia sescz gr. dwadziesczia.

Summa wszithkich pozithkow z Loskowicz czini zlotich pieczdziesziath ieden y gros. sternasczie.

Lethowo Dworiscze. Ta wiesz dopiero iesth zasadzona przesz pana Dobka po daczie listhu doziwotnego, yemu danego, ktora tam niebiwala za luczkiei pamieczi, okrom tego, ze tho miesczie zwano Lethowo Dworziscze; a wszak ze przed thim czassow dobrze przeslich mogla bicz niekiedi wiesz, bo polia tam bili wielkie y barzo dobre do urodzaiu y do pasthwiska. Na then czasz, gdi pan Dobek poczal ossadzacz, a też tam nye wielie dabrow, tylko polya sczere, a pusthe; w niey yusz oszadziel kmieczi dannich oszm, ktorzi daia czinszu doroczniego po gr. trzidziesczi; kur—po dwoye, valor. gr. ieden; jaiecz—po dwadziesczia, valoris gr. ieden; robia po piaczi dni do roku, okrom thloki. Imiona ich szą: Wataman lib., Steczko, Waszil, Jakiem, Szemko, Andreiko, Steczko Wlezlo, Onaczko, Lechno.

Czini od nich zlotich oszm gros. sescznasczie.

Karczmarz dawa czinszu dorocznego s karczmi zlotich dziesiecz.

Swobodni: Jeremiei Wassilowicz, Anton Syenyuticz, Chwedor Mankowicz, Wassil Musieuwicz, Sienko Turczin, Borisz, Kuzma Diduchowicz, Ussay, Hricz, Pawel Niedzwiedz, Lukyan, Janek, Franko, służi koniem. Tamze kto ma psczoli, dawa od nich dzie-

Библиотека "Руниверс"

siati pien; dostalo szie roku ninieiszego pniow piecz, valoris kasdi za gr. dwadziesczia; tho uczini zlotich trzi y gr. dziesiecz. Tamze kto chowa owcze, dawa barana dwudziestego, ktore poczeli dawacz anno 1564; dostalo szie baranow dziesiecz, kazdi valoris za gr. piethnasczie,—to uczini zlotich piecz. Stawki tamze szą czterzi, ktore pan Dobek na dolinie, ktora ydzie srodkiem wszi, a liezą ieden po drugiem immediate, sbudowal.

Folwark y dwor tamze nakładem niemalem sbudowal. W tem folwarku bil urodzay anno 1564: zitha kop oszmdziesiath, psenicze—trzidzieszi, owsza—sesczdziesiath, jaczmienia—sesczdziesiath, grochu—piethnasczie, prossa—dwadziesczia; ktore gumno natany saczuiacz, moze uczinicz zlotich oszmdziesziath na rok; a wirachowawszi piąta czescz na naszieni y na wichowanie czelyadzi robothney, y urzednikowi na mitho mar. 4, zostanie zlotich 57, gr. 18. A wszakosz alleguie pan Dobek, ysz po wiethszey czeszczi swim dobithkiem y swa czeladzą na then urodzay roby.

Summa pozitkow z Liethowa Dworiscza na rok uczini zlotich oszmdziesziąth y czteri y gr. czternasczie.

Biela, wiesz pana Dobkowa, albo malzonki iego, na ktorą panu Wlodkowi, starosczie Kamienieczkiemu, na seymie Warszawskiem wiecznosczia odpadla. W niey kmieczie dawaya ieczmienia po trzi trzeczinniki, valor. gr. dwadziesczia cztery; kur—po czworgu, valor. gr. dwa; jayecz—po dwadziesczia, valor. gr. ieden; robia dwa dni w tidzien; a iest ich siedmnasczie. Imiona szą ich: Panasz, Chwedko, Marczin, Matis Woszni, Wassiel Sczerba, Dumma, Konrad, Ihnath, Klimko, Maczko Bednarz, Valenthi, Sienko Dudik, Steczko, Siemion, Iwan Kunasow, Jeremko, Symko.

Tho wszithko uczini zlotich pietnasczie i gros. dziewiecz. Swobodni, ktorzi iescze szą wolni od podatkow ratione swobodi, w ktorey iescze siedzą; a wszakze pszczoli, barani, wieprze, dawaia: Wassiel hrabarz, Wassiel Jemiecz, Michailo ma swobodi dwa roki;

Библиотека "Руниверс"

Janko Stadnik, Andrei stadnik—czteri liata; Sienko Krayni, Blasko, Andrei Socha—sluza koniem.

Thamze kto ma psczoli, dawa od nich dziesiathi pien; dostalo szie pniow roku 1564 czteri, valor. zlotich dwa y gr. dwadziesczia. Tamze kto chowa owcze, dawa od nich dwudziestego barana; dostalo szie bilo baranow anno 1562 oszm, valoris zlotich czteri. Thamze od swini, ktore w liessiech paszaya, daya wieprza dwudziestego, ktorich szie roku ninieyszego dostalo piecz, valoris kazdi za grziwne,—tho uczini zlotich oszm.

Folwark, w ktorem, prze suchoscz anno domini 1564, malo szie urodzilo, tilko: zitha kop czterdzieszczi, psenicze — czterdzieszczi, owsza—trzidzieszczi, prosza tr..idzieszczi. Siana biwa dostatek. Ktore zboze nataniey moze saczowacz za zlotich czterdzieszczi siedm, gros. dwadziesczia; a wirachowawszy pyata czescz na naszienie y na ziwnoscz czeliadzi robothney y dwornikowi mytha, mark. 4, zostanie zlotich 31, gr. 22. Stawek na pothoku Kriniczi na ziwnoscz.

Summa z Biley czini zlotich sesczdziesziath y yeden, y gros. dwadziesczia i yeden.

Czukowa Dabrowa, wiesz pani Psarskiey, na ktorą dozi-woczie ukazowala y yesth iey in posessione. W niey kmieczie robia po dwa dni w thidzien, a po dwoie kur daią; a o czinsz y o inse danini iescze s nimi nie postanowiono, bo tego roku ym swoboda sie skonczila. Imiona ich szą: Wataman lib., Andrei Oratni, Kalin, Phedor, Danilo, Lewko, Maczko, Iwanko, Pawel, Andrei Garnopolski, Chwedor Lisz, Valko, Mathei Latina, odkupnie y robothe, y kuri dawa, zlotich dwa y gr. dwadziesczia.

Summa s tey wszy na ten czas cziny zlotich trzy y gros. ieden.

Karaczkowcze, albo **Karasziowa laka**, they ze panyei Psarskiei wiesz nad rzeka Smotriczem. W they wszi kmieczie tesz iescze nicz nie daya, bo dopiero niedawno swobode wisziedzieli, s ktoremy yescze nicz nie postanowiono, okolo podathkow; a wszakos

Библиотека "Руниверс"

ieden ze tham iesth obiczay wszitkiem wsziam na Podolyu dawanya podathkow. Imiona ich szą: Michailo Kowal, Woythko Kupka, Siemko, Kunasz, Damko, Misko Czobotarz, Klimczicha, Martiniecz, Serhey, Wasko sluga.

Mlin na rzecze Smotriczu, s ktorego szie dostalo, yako o thim dano sprawe od dzierzawcze, zboza pospolitego korczi, ałias trzeczinika, dwadziesczia, czo szaczowacz moze na zlotich dziesiecz.

Folwark tam ma dobri. Alie tego roku anno 1564, prze wielka szusza, prawie szie iusz zbosza nie urodzilo, thilko zitha kop dziesiecz, bo bylo wigorzalo, owsza kop dziesiecz, a ynsze zboza tak koszono, y w gromadi sgrabiono; siana thes miewa na swa potrzebe.

Crinicziszcza wiesz pana Wilkowskiego, ktora bil poczal oszadzacz przerzeczoni pan Casper Wilkowski na surowem korzeniu, nad rzeka Smotriczem, wissei miasteczka Smotricze, na grunczie Smotriczkiem, w dabrowie; w niey yesth kmieczi trzidzieszczy; s nich siedmnasczie yusz od siedmi liat siedza, a oszm ich od lyath piaczi, a drudzi od trzech liath.

Trupczin wiesz, ktora dzierzi pan Czermienski. Tha wiesz niedawnego zaszadnenya, od liath oszmnasczie citra vel ultra na gotowem sieliszczu; yedno ysz tam przesz Wolochi czesto bywala spustosona, zwlascza ysz siedzi nad Nestrem o granicze s Wolochi, a wsakosz, yusz yako szie poczela sadzicz, yesth w ney kmieczi sthersei, ktorzi daya czinszu po gr. dwadziesczia y cztery; owsza—po trzec. trzi, valor. gr. oszmnasczie, kur—po dwoie, valor. gr. ieden; iaiecz—po dwadziesczia, valor. gr. ieden; to uczini zlotich piecz y gr. dwadziesczia sescz. Ktorich imiona szą: Petrik, Zachara, Maslanka, Dimitr. Swobodni, ktorzi są tilko od czinszowey danini wolni respectu swobodi: Nikor, Iwan, Josko, Roman wataman lib. Powolowszczizne czwartego roku dawaya, abo yako ym kaza; dostaye szie od nich wolow oszm, valor. ut supra; czwarta czescz uczini zlotich 8. Owcze kto chowa, dawa od nich dwudziestego barana na kazdi rok. Thamze od swini, kthore w liesziech paszaią, gdi się

Библиотека "Руниверс"

zer zrodzi, daya wieprza dwudziestego. Psczoli kto chowa, winien dacz od nich pien dziesziathi; alie szie iescze w nie nie zapomogli.

Summa s Czernei (sic) na ten czasz czini zlotich trzinasczie, gros. 26.

Balwaniecz wiesz, dzierzawa pana Skothniczkiego. Ta wiesz po danim przivilegyu niemogla nigdi oszieseż, abowiem ia z Wolinia kniasz Zbaraski Wladzislaw czestokrocz burzi y sadzicz nie dopuscza, myeniacz ya bicz ku ksziesthu Litewskiemu, a tak y theras pusto liezi then grunth.

Liszieez wiesz, ktora dzierzi pan Talaffusz. Tha wiesz sziedzi od Niestru trzi milie, ktorą bil niebosczik pan Irzi Talafus poczal zassadzacz y zamek bil zbudowal, alie go Wolochowie spustosily. W niey kmieczi iesth piecz, ktorzi daią czinszu dorocznego po gr. pieczdziesziath i dwa; owsza—po dwa trzec., valor. gr. dwanasczie; kur—po dwoie, valoris gr. ieden; iaiecz—po dwadziesczia, valor. gr. ieden,—tho wszithko uczini zlotich iedenasczie y gr. dziesiecz. Ktorich imiona szą: Mikita vataman od czinszu lib., Panasz, Mathey, Iwanko, Waszieczko, Dyak. Swobodni, ktorzi szą wolni od dani czinszowei respectu libertatis: Borisz, Syma, Hryniecz, Ochrim, Liepeska, Barthocz: mayą swobodi do roku iednego. Thamze kasdi gospodarz, okrom swobodnich, dawa powolowsczizne roku sziodmego, ktorei będzie wolow piecz; szaczuiącz kazdego wola za zlotich czteri, tho uczini zlotich dwadziesczia; a wirachowawszi szosta czescz na ieden rok, uczini zlotich czteri. Thamze kto psczoli chowa, dawa od nich na kazdi rok dziesziathi pien; dostalo szie roku ninieyszego pniow czternasczie; saczuiacz kazdi pien za gr. dwadziesczia, uczini zlotich dziewiecz y gr. dzisiecz. Barana thes dwudziestego winni dacz czi, ktorzi owcze chowaya. Od swini, ktore w liesziech paszaią, gdi szie zer zrodzi, dawaią wieprza dwudziestego; alie tego roku nie bil.

Summa czini zlotich dwadziesczia czteri, gr. dziesiecz.

Библиотека "Руниверс"

Folwark tesz tham ma dobri, alie tego roku prawie szie nicz nie urodzilo; y sianozeczi ma doszicz, lasszow y dabrow.

Krinicziscza wiesz, na grunczie Lathiczowskiem poszadzona, o ktora sliachethni Stanislaw Ostrowski, woith dziedziczni Lathiczowski, opowiadal szie przed pani revisormi, ze mu Tatarowie listh na wiesz przerzeczona in anno domini 1558 spalili, na ktorem bila stara summa, na the wiesz specificowana, dokladayacz thego, yz tez tho yus przelozil przed them przed jego kr. mosczi w kilka liath po spaleniu; gdzie jego k. m., przichilayacz szie proszbam iego, roskazal mu dwoie doziwoczie na thei wszi, myasto starey summi, na ktorą bi muszial przisziacz, napissacz; ktorego doziwosczia ysz iescze do tego czaszu s cancellarii niema. Thak dobrowolnie, we wszi przerzeczoniei dopusczil revisiey. Kmieczi osziadlich iest dziewiecz, ktorzi daia czinszu po gr. trzinasczie; owsza—trzec. po dwa, valor. gr. dwanasczie,—tho uczini zlotich siedm, y gr. piethnasczie. Tamze stawek mali niespusthni, thilko dla ziwnosczi, a wszakze moze szaczowacz na zlotich dwadziesczia. Tamze folwarczek ma, w ktorem miewa urodzayu zboza pospolitego citra vel ultra kop dwiesczie; ktorego folwarczku pozithek moze przinamney saczowacz na zlotich pieczdziesziath na kazdi rok.

Summa s Kriniczisczа wszitkich pozitkow na then czasz czini zlotich siedmdziesziat y siedm, i gr. piethnasczie.

Husziathin miasteczko nad rzeka Sbruczem, ktore iest w dzierzawie synow nyebosczika Swiercza, ktore niebosczik Swiercz, dzierzącz w pewney summi starey, uczinil bil zamiane s nieboska iey m. krolowa Boną za Mankowcze wiesz, tho iesth the wiesz swoie, dziedzina u Baru, Mankowcze dal, ktora y dzisz ku starostwu Barskiemu naliezi, za wiecznosez thego Husziathina. A isz frimark, tedi szie revidowali the bona, in hunc, qui sequitur, modum. W them miasteczku ludzi iest gospodarzow pieczdziesziąth, kazdi z ossobna dawa czinszu dorocznego po gr. dziesiecz,—tho

Библиотека "Руниверс"

uczini zlotich sescznasczie i gr. dwadziesczia. Nad tho dawaia owsza trzeczin. po 2. A imiona ich the szą: Lawrin wataman lib. od czinszu, Andrei, Lawrin Demkowicz, Iwasko, Ilko, Andreiko Tiliasko, Lewko, Plaskornicza, Thimko, Martina, Janko, Iwanko Suparowski, Kalennik, Andrusko, Lawrik, Knydan, Dorosiecz, Kuszma, Iwan Wolk, Stasko Beli, Hriczko, Proczik kowal, Maxim, Piotr krawiecz, Hricz, Petrasz, Hawrilo piwowar, Kunas Horiczin, Wasko Babicz, Paniecz, Dimitr, Hawrilo Stareczowski, Christhow, Jan Lach, Marthin, Greniecz, Hricz zamkowi, Thrusz, Moral, Thkacz, Leczik, Chwedor, Laniecz, Steczik, Josko, Kunasz Doliszin, Demian, Wolosz, Iwasko, Lawrinczow sin, Wocziech: robia sescz dni do roku, tho iesth orzą dwa dni, — ieden na wioszne, a drugi na yeszien; szna po dwa dni do roku y sgromadzaią w kopi; kossą dwa dni y tho, czo pokosza, sgromadzicz y w sthogi sklascz. Tamze kazdi gospodarz dawa powolowscziznę roku siodmego, ktorich szie dostawa pieczdziesziath; kazdego szaczuiacz za zlotich steri, tho uczini zlotich dwiesczie; a wirachowawszi szostha czescz na ieden rok, uczini zlotich trzidziesczi trzi y gr. dziesiecz. Thamze kto owcze chowa, dawa dwudziestego barana kazdego roku, ktorich dostawa sie po 40. Od swinie, ktore w liesziech paszą, gdi szie zer zrodzi, dawaya wieprza dwudziestego; dostawa sie ich po 30. Tamze od psczol, kto ye chowa, dawa pien dwudziesthy w trzeczim roku.

Sluskowie, ktorzi ratione servitiorum wolni od czinszu: Woszni, Holawka, Kusnierz.

Staw na rzecze Sbruczi yazem wyethi dla mlina, ktorego szie nie gordzi spusczacz; tylko liudzie na niem lowią y dawaia trzeczia ribe panu.

Mlin na themze stawie, w ktorem kol macznich trzi, czwarthe stepne. Na themze foliusz, w ktorem foluya gunye y daya od sazenia po bilemu; a wsakosz ten mlin ogulem, y dwie slodowni, browar y palenie gorzalki (liudzie zeznawali) zebi arendowano za zlotich dwiesczie, bo mlin dobri, mielie ustawicznie trzemy koli.

Библиотека "Руниверс"

Folwark thes tam iest (*неразобрано*) postawioni na druga strone rzeki przeczіwko zamkowi; alie tak od pana Jaslowieczkiego, tutora dzieczi Swierczowich, allegowano, ze nie na Huszatinskiei dziedzinie ten folwark robiono, alie na Olchowieczkiei, ktora iest Husziatinu contigua, mieniacz, iakobi po rzeke Sbrucz Husziatinski grunt mial bicz. Alie liudzie Husziatinsczi tamze, na drugiei strone rzeki, kedi folwark iest, maią polia swe s starodawna y folwarki wkolo obszarow dworskiech; y kiedi bi szie ten frimark czoftnacz mial nazad k stolu krolia iego mosczi, trzeba szie tam rostropnie domaczacz zupelnego grunthu Husziatinskiego, poniewasz tam wioszek kielka szadza; liudzie powiadaia, isz na Husziatinskiem grunczie; a possessores zaszie powiedaya ze na ich; alie uno possessori oboiga dobr nemo contradicere potest.

Summa s Husziatina czini zlotich dwiesczie y pieczdziesziat.

Kuthkowicze, wiesz, k temusz miasteczku naliezacza zdawna, ktora dzierza dwa posessorowie. Iedne czescz dzierza potomkowie Swierczowi; na ktorei polowiczi iesth ludzi osziadlich dzieszіecz, s ktorich piecz nicz nie dawaia, tilko robia, czo im roskazą; a dwa płaczą czinszu dorocznego po gr. piethnasczie, owsza po steri trzeczinniki; drudzi dwa dawaia po dwu zlotich; dziesziati nicz nie dawa, bo sluzi; jedenasti vataman liber ratione poslug, kthore czini. A tak od dannikow uczini zlotich piecz. Nad tho przerzeczonemu vatamanowi niebosczik Swiercz dal listh in anno domini 1561 na oszadzenie ludzi w thei ze wszi, quo ad eandem sortem, cum libertate annorum decem; qua expirata mieli by dawacz liudzie czinszu per. florenum unum, salvis certis laboribus, more aliorum kmetonum; a thakowich kmieczi dopiero dwa osziedli, ktorzi iescze nicz nie dawaia. Tamze powolowsczizne w sziodmim roku, barana dwudziestego kazdego roku i psczoli dziesziate; wieprze thakze powinni dawacz, ktorzi tho maya. Dostaie szie od nich wolow trzinasczie, valor. ut supra; s czego szosta czescz wirachowawszi na ieden rok, uczini zlotich oszm y gr. 20. Thamze stawek spusthni,

Библиотека "Руниверс"

ktorego spusth przedawaią za sterdziesczi zlotich; a tak trzeczia czescz na ieden rok uczini zlotich trzinasczie i gr. dziesiecz. Mlinek tamze u thegos stawu o iednim kolie, w ktorym huins sortis mielaya ludzie y skąd szie trafy, ktory moze uczinicz do roku pozithku zlotich dziesiecz.

Summa s czesczi Kutkowicz, na p. Czwercza naliezaczei, uczini zlotich trzidziesczy i siedm.

Druga czescz Kutkowicz panei Dzietrzichowei, w ktorey kmieczi iest osziadlich czterzey, ktorzy dawaya czinszu dorocznego po gr. pietnasczie; owsza—po sterzi trzeczinniki, valor. gr. sescz; psenicze—po dwa trzeczinniki, valor. kazdi po gr. dwadziesczia, kur—po dwoigu, valor. gr. ieden; iaiecz—po dwudziestu, valor. gr. ieden. Tho wszithko uczini zlotich dziesiecz y gr. dwadziesczia y cztery. Nad tho wathaman liber ratione seruitiorum. Thamze swobodnich kmieczi iest pietnasczie, ktorzi ratione libertatis, ktorą iescze maya do oszm liath, nie dawaya zadnich podathkow. Thamze sziodmego roku powolowszczizne biora; dostawa szie wolow pietnasczie, kazdi valor. ut supra, uczini sosta czescz na ieden rok zlotich dzieszieczz. A oth thich, czo maią owcze, biora dwudziestego barana, thakze i od swini dwudziestego wieprza. Pszczoli także more aliarum villarum dawaia czi, ktorzi ie chowaya. Sthawki dwa in eadem sorte male, ktorich spusthi czinią zlotich dwadziesczia; a tak na ieden rok trzeczia czescz uczini zlotich sescz y gr. dwadziesczia. Tamze mlinek pierszemu podobni.

Summa s czesczi, ktora pani Dzietrzichowa dzierzi, uczini zlotich trzidziesczi y sziedm gros. czternasczie.

Sarawka, miasteczko, nad rzeka takze rzekacza, szdawna ku starostwu Kamienieczkiemu s przileglosscziamy swemi nalezacze; ktora niedawnich czaszow dal bil jego k. m. prawem lennen niebosczikowi Prethwiczowi. A iz lenno nowe zle bicz dekretem seymu Warschawskiego nalieziono, przetosz panowie revisorowie, cziniącz dossicz uchwalie seymowey, reuidowaly to, czo ym pokazano.

Библиотека "Руниверс"

Naprzod miasteczko, w ktorem miesczanie dawaią czinszu dorocznego po gr. dwanasczie y owsza po iednemu trzec; a thakowich iest peczdziesziath y trzey. A ymiona ich szą: Sienko Babicz, Ochrim Naliehacz, Jakob lach, Andrei Poszoley, Chedo Zuppin, Ochrim Prosti, Iwaniecz, Symko liach, Stepan, Misko, Nestor, Janko Chromi, Josko Kalenniczetha, Seman, Chedor Hasczicz, Procop Ttzeczinnik, Jasko Hrabaricz, Woynik Czerniewicz, Sawka, Wolosz, Chwedor Czorni, Lawrin, Olexa Czerniewicz, Marczin, Tisko Pisczelnik, Siczicha, Janko Syczicz, Charko, Iwan Sydorczicz, Iwan Czerniewicz, Barthosko, Iwan Luskalo, Hiniecz Woitowicz, Matheiko Czeniowicz, Michalicha, Hawrisko Slodownik, Roman Kowal, Timosicha, Niczipor Lichovid, Josko Sydorczicz, Tisko, Lazur Pichowicz, Jacobko Zochnicz, Ihnathko, Philip Ihnatowicz, Liesko Jeremicz, Jakiem, Mosiey, Manko, Jaczko Kraska, Hrziniecz Noska, Michailo Woitowicz. Uczini od nich zlotich trzidzieszczi y ieden y gros. dwadzieszcia y czteri. Stassik Symka, Mathis Mlodi,—czi na dani pienieznei sziedzą, ktora odkupuią ynsza danine, daia po zlotich dwa; uczini od nich zlotich czteri.

Swobodni, ktorzi na wolnosczia, ktora do pewnego czaszu maya, sza wolni od podathkow; alie gdi im swoboda winidzie, będa takze dawacz iako y drudzi: Oliexieiko Jakimow—trzi liatha, Marko Sienkowicz—dwie lieczie, Andreiko Sienkow—dwie lieczie, Nestor Jakimow—trzi liatha, Maczko Siczicz—dwie lieczie, Andrusko Michalik—dwie lieczie, Gresko—dwie lieczie, Misko Luskalow—trzi liatha, Jacob Zankow—dwie lieczie, Woinik Michalowicz—trzi liatha, Jakim Kowalowicz—dwie lieczie, Hriniecz Popowicz—dwie lieczie, Josko Dankow—dwie lieczie, Panas Thiskowicz—dwie lieczie, Jowicz—trzi liata, Wassicza—dwie lieczie, Roman Moszeiko—dwie lieczie, Onaczko—trzi liata, Lawrin Moszik—trzi liata.

Sluskowie, ktorzi wedlie rzemiosla swego, a drudzi konmy do zamku panu Prethfficzowi szluzą. A wszakosz thaz powinnosez na

Библиотека "Гуниверс"

nich, yako na inszich, alie ym tho z laski odpuscza pan Prethfficz: Panas ribolow, Kuriliecz pastuch, Woitek lentwoit, Stasko, Choma czieslia, Bulath, Lewczicha uboga, Panko, Blasko, Marko Zlotarenko, Iwan, Lewko ubogi, Hamza Serbin, Kumnatka kucharz, Chwedko mielnik, Mathis stari ubogi, Iwan mielnikow, Nielepko, Iwan woith, Zabronny, Iwan Tretinnik, Monka, Nowiczki, Czerkasz kusnierz, Walenti swiecz, Janko Piesko czieslia, Mathyecz wolowiecz, Ostapko Lichowid, Petrik kusznierz, Jurko siodelnik, Janko wozni, Ostapko, Janko ziecz wozniego, Macz, Stasz Ussati, Dmitr Ostasswicz, Baran, Lucas bednarz, Flader stari sluga.

Żidowie, ktorich iest na then czasz piecz: Lazarz—zlotich trzi, Nahim—zlotich trzi, Chiczko—zlotich trzi, Smonko—zlotich trzi, Piesak—zlotich dwa. Czini od zidow zlotich czternasczie. Tamze ieden czlowiek daie czinszu gros. dwanasczie.

Summa na ten czasz s miasteczka s Sarawki, okrom sluk y wolnich liudzi, czini zlotich pieczdziesziath y gr. sescz.

Perehinka, wiesz. W they wszi iest kmieczi osziadlich dwanasczie, ktorzi daya czinszu, po zlotich 2; kur—po dwoie, valor. gr. ieden; owsza—po trzec. iednemu, valor. gr. 6,—tho uczini zlotich dwadziesczia y sescz, y gr. dwadziesczia czteri. A imiona ich szą: Dmitr, Sawka, Kurian, Hawrilo, Chedor Pissakow, Ihnathko, Chedor Kusnierzow, Sienko, Iwasko, Jurko, Chedor Ihnatowicz, Sienko. Nadtho swobodnich iest piethnasczie, ktorzi iescze nicz nie dawaią do wisczia swobodi: Karpiecz—rok ieden, Pasko—rok ieden, Marko—rok ieden, Hriniecz—rok ieden, Hriczko—rok ieden, Philip—rok ieden, Onupko—rok ieden, Dmitr—dwa roki, Choma—dwa roki, Lawrik—dwa roki, Iwanko—dwa roki, Wasko—trzi roki, Borisz—czteri roki, Sienka Kuznierzow—czteri roki, Sidor—siedm liath maią swobodi iescze.

Tamze daia dzieszieczine pszczelną, ktorei szię dostalo na rok ninieyszy pniow dwa, valor. gr. czterdzieszczi. Barana daią dwudziestego na kazdi rok; ktorich szie dostalo na rok ninieyszi piethna-

Библиотека "Руниверс"

sczie, kazdego saczuiącz po gr. piethnasczie; tho wszithko uczini zlotich siedm y gr. piethnasczie. Wieprza dwudziestego daią, kiedi zer bywa. Powolowsczizne roku sziodmego daią kazdi gospodarz wola iednego, okrom tich, czo na swobode niedawno siedli; a tak przidzie wolow dziewietnasczie; kazdego szaczuiacz za zlotich sterzi, tho uczini zlotich siedmdziesziath sescz. A wirachowawszi szosta czescz na ieden rok, tho uczini zlotich dwanasczie gr. dwadziesczia.

Summa wszithkego pozitku s Perehinki na ten czasz czini zlotich czterdziesczi oszm gr. dziewiecz.

Zulincze, wiesz. W they wszi kmieczi osziadlich iesth dwanasczie, ktorzi dawaia czinszu dorocznego po zlotich dwa, owsza— po trzeczinniku iednemu, kur—po dwoie; tho wszitko uczini zlotich dwadziesczia y sescz gr. dwadziesczia czteri. Imiona ich szą: Vassil, Jurko, Jachno, Ihnath, Olexa, Chwedor, Klimko, Chwedosz, Artim, Stepan, Kurilo, Czobotarz. Nad tho swobodnich trzi: Lazur— rok ieden, Iwasko—sescz lyath, Somian—oszm lyath. Thamze thes daia psczoli dziesiate, ktorich szie dostalo na rok ninieiszi pniow czteri, valoris zlotich dwa y gr. dwadziesczia. Jako y w Perehincze, thakze dawaya wieprza dwudziestego. I powolowsczizne w sziodmim roku; dostawa szie wolow dwanasczie; kasdego szaczuiacz za zlotich sterzi, tho uczini zlotich czterdziesczi oszm; a wirachowawszi szosta czescz na yeden rok, uczini zlotich ozsm.

Summa wszitkich pozitkow Zulincza czini zlotich trzidziesczi siedm gr. sternasczie.

Zuliniecz Mali, wiesz. W tei wszi dopiero kmieczi osziadlich iest piecz, bo ya nowo poczelo szadzicz, ktorzi iescze maią swobodi hinc ad decursum liath sesczi; a potim thas powinoscz na nich, yako y w Szulinczu będzie. Imiona ich szą: Philip, Chwedosz, Senko, Kaliman, Masz.

Stawy dobr przerzeczonich: stawkow iest sescz na rzecze Scharawcze, o ktorich te sprawe dano, ze bi ich spustow nie miano zaprzedawacz, thilko na ziwnoscz obraczaia.

Библиотека "Руниверс"

Mlinkow iest czteri, ku tem dobrom naliezaczich, na thichze stawiech, ieden po drugiem, s ktorich dwa arendowano na rok za zlotich pieczdziesziath. A ze dwu wimiar biora do dwora, ktore thes moga uczinicz zlotich przinamniei trzidzieszczi.

Summa wszitkich pozitkow s Sarawki, y z wiesek dwu, y z mlinow na ten czasz uczini zlotich dwiesczie y piethnasczie, gr. dwadziesczia dziewiecz.

A czo szie doticze wszy inszich, ktorich dotkniono w decreczie seimu Warszawskiego, acz niektore dzierzi pan Prethwicz y folwarki w nich ma, a wszakosz powiadano imeniem iego, abi mial wiecznoscz miecz na nie, ktora pokazacz obieczano, gdi tego czasz będzie; a na then czasz proszono panow revisorow, ut sup (*вырвано*) deret a reuisione tich wszi; a zachowali to do seimu.

Folwarki acz tes tam ma w Szarawcze ieden, a drugi przi wszi, a wszakosz yż to tam wszithko na ziwnoscz szie obracza, przetoż szie tu niekladło nycz pozithku z nich, a tez sie na czelyadz nicz nie defalcuie. A wszakoz dobra ziwnoscz dzierzawcza y s czelyadzą moze sz nich myecz, bo szie tam okwiczie rodzi y iest gdzie sziacz.

Czereszniowka, wiesz w Barskiem starostwie, dzierzawa nieboszczika Francziska Gosliczkiego, podstaroscziego Barskiego, ktorego niedawno tego roku Tatarowie zabili; w ktorey kmieczi osziadlich iesth oszm; ktorzi w tey wszi, prawie na szurowem korzeniu, dopiero od lath trzech, zasziedli; a przeto iescze maia swobode hinc ad decursum liath dziewiaczi. Acz kolwiek tez niekiedi mogla bicz na them mieszczu wiesz, alie temu pamiethnika nyemasz. Sluskow thamze dwa.

Mordinia, wiesz, dzierzawa Maczeia Nadolskiego, w ktorei iesth kmieczi osziadlich dopiero od sziedmi liath, na gothowem sieliszczu, po nawalnoszczi tatarskiei, na dziedzinie Liathiczowskiei, grunthu Holiemczowskiego, dziewiecz; ktorzi daią czinszu doroczнego po gr. dwadziesczia y sescz, den. 6,—tho wszithko uczini computatis computandis zlotich dziewiecz, y gr. dwadziesczia y ieden.

Библиотека "Руниверс"

Imiona kmieczi sza: Lewko, Konon, Malopiei, Vaszyl, Stepan, Luczka, Jacob, Michailo, Brayko, Czernisz, Vataman lib. respectu seruitiorum. Nad tho swobodnich, ktorzi nowo osziedli, trzey: Maxim, Kuzma, Karasko. Dziesieczini pszczelney (bo pszol zaden ynszi nyema tilko szam vataman) przislo od niego na rok ninieiszi pniow piethnasczie; saczuyącz kasdi pien za gr. dwadziesczia, tho uczini wszithko zlotich dziesiecz. Dan barania y pszczelna et c. iako w Podoliu dawaia. Tham stawek iest, ktori w czwartem roku przedawaią za zlothich czterdzieszczi; widzieliwszi trzeczia czescz na ieden rok, uczini zlotich trzinasczie i gr. dzieszieczc.

Summa s Mordinia na then czasz czini zlotich trzidzieszczi y trzy gros. ieden.

Sniethow, wiesz, dzierzawa Anni Nadolskiei modo aduitalitatis, ktore iey na seymie Warschawskiem dobre bicz y synowi iey Maczieiowi nalieziono, thilko strzoni summi grziwien trzidzieszczi, iesli na pustini tha wiesz szassidla, dano na revisia; a przeto ex diligenti instigatione reuisoriali nalazlo szie, ze tha wiesz nowo sziadla przi Liathiczowie, na gothowich poliach, ktora tam nigdi niebiwala; w ktorey kmieczi osziadlich iesth na ten czasz stere, od oszmi liath na swobodzie sziedzaczich, ktorą ieszcze maia do kielka liath. Imiona kmieczi szą: Sienko, Kurilo, Iwasko, Pawel.

Kierdanowcze, wiesz, w Liaticzowskiem powieczie lezacza, dzierzawa Szawi Kierdanowskiego, w ktorei ludzie nigdi swobodi nie wisziedza, zwlascza yz czestho odchodza, ktorem ma swoboda wichodzicz, a na iech miescza zaszie drudzi na swobode, do liath kielkanasczie, wstepuią; a tak na then czasz niemasz ludzi oszidlich tilko sescz, ktorzi zadnego podatku nie daią, isz ieszcze maia swobode, chiba ze pomagaia panu swemu robothi nieczo, y snadz ym muszi wienczei folgowacz dlia robothi, czinszu odstepuiącz. Imiona ich szą: Lechno, Iwan, Chwedor, Michailo, Petrasko, Hapon. Tamze ma folwark, w ktorem na ziwnoscz, wedlie mosznosczi szwei,

Библиотека "Руниверс"

robi. A do zamku Kamienieczkiego sluzi more aliorum nobilium terrae illius.

Swieczna, wiesz, w Liaticzowskiem powieczie lizacza, dzierzawa zdawna Swieczinskiego modo aduitalitatis, w ktorey niema zadnego czlowieka osziadlego, thilko tham s syni swemi mieska, robiacz szobie, wedlie moznoszci szwei, na ziwnoscz y do zamku Kamienieczkiego more aliorum nobilium prouinciae eiusdem sluzacz.

Niemierzicze, wiesz, ktora liezi pospolu s przerzeczoną Swieczną, dzierzawa Marka Marmuzowskiego, modo aduitalitatis cum nieczo (?); w ktorey iesth kmieczi osziadlich steri, ktorzi zadnego podathku nie daia, thelko robią pewnich roboth, czo im roskaza; a do liath trzech swobode od podatkow maią. Imiona kmieczi szą: Stepan, Jacob, Serhey, Dmitr.

Folwark tez tam ma, w ktorem miewa urodzaiu, zboza pospolitego kop stho citra vel ultra; a wszakze na tho wienczei swem dobitkiem, nycz pomocza liuczka, roby.

Ralincze, wiesz, w Liaticzowskiem powieczie lezacza; dzierzawa Stanisława Bieliczkiego, ktori miał liquidowacz summi, s ktoremi szie opowiadal w Warschawie abo na rocziech ziemskich Kamienieczkich, ktore isz ieszcze po seimie Warszawskiem nie bili sadzone; a on powiada, ze iest gothow czinicz terminaczie Warszawskiei dosicz. Thedi iednak panowie revisorowie, niechczacz nicz w tey rzeczi watpliwego zostawicz, uczinili za dobrowolnem dopusczeniem revisia w przerzeczoni wszi; w ktorey kmieczi osziadlich iest piecz, szosti vataman, ktorzi nicz nie daią, isz ieszcze maia swobode, hinc ad decursum lyath trzech, poniewasz znowu the wioske na starem sieliszczu po Tatarzech, in anno domini 1558 Liaticzow s przilegloszciami yego woyuiaczich, poczeto szadzicz; ktorzi maią szwobode do liath dwu, a potim podatki dawacz benda more aliarum villarum, na Podoliu bendaczim. Imiona ich the szą: Philip wataman, Procopicha, Jurko, Sawka, Mathias, Semko. Tamze iest stawek mali na ziwnoscz. Thamze ma folwarczek, w ktorem miewa

Библиотека "Руниверс"

urodzayu zboza pospolitego kop dwiesczie citra vel ultra. Syana tes myewa dwie sterczie, czaszem wienczey.

Brindzow, wiesz, dzierzawa Stanislawa Ostrowskiego, ktora poczal szadzicz na grunczie Liaticzowskiem na surowem korzeniu, dopiero liath trzi, w ktorey nicz, iesth kmieczi osziadlich oszm,— ktorzi żadnego podatku nie dawaią, isz ieszcze maią swobodi, hinc ad decursum liath dzieszicz. Imiona kmieczi the szą: Klimko, Ilko, Konon, Seremeth, Iwasko, Danilo, Panasz, Wolowicza.

Martinkowcze, wiesz, dzierzawa Cziolkowskich, ktora ieszcze za niebosczika pana Lanczkorunskiego, na on czasz starosti Camienieczkiego, od liath 30, citra vel ultra, y bila zawszdi w pokoyu, az do tego czasu; w ktorey iesth kmieczi osziedlich sziedm, ktorzi dawaią czinszu dorocznego po dwa trzeczinniki owsza, valoris gr. dwanasczie, tho uczini zlotich dwa y gr. dwadziesczia y czteri. Imiona kmieczi the szą: Panas, Chedor, Haczko, Iwasko, Jossip, Maxim, Czornisz. Psczoli thesz dawaią dziesziate, alie ich nie maią, tilko trzey y to po trosse. Barani y insza dan dawaią more aliarum villarum. Dostanie sie od nich volow siedm, kazdi valor. za zlotich czteri; virachowawszi szosta częscz, uczini zlotich czteri gr. 10. Stawek iest spusthni, ktori w czwartem roku przedawaią za zlotich czterdzieszczi; na ieden rok trzeczia czescz uczini zlotich trzinasczie i gr. dzieszicz.

Summa s Martinkowcza czini na ten czas zlotich dwadziesczia, gros. czternasczie.

Markowcze, wiesz, dzierzawa Marka Burzinskiego, w ktorey ma kmieczi osziadlich trzi, ktorzi nicz niedawaią, pewne robothi robią; a ieszcze wolnoscz maia od dawania podathkow do dwu lyath. Imiona kmieczi szą: Onisko, Chomka, Iwasko. Tamze ma folwarczek, w ktorim miewa zboza pospolitego kop circiter dwiesczie; alie na tho swemi plugami y czelyadzą roby.

Wirbka, wiesz, dzierzawa Jacoba Czieplowskiego, ktori przi revisii they wszi, ktora szie działa s stroni pustiniey, przed pani

Библиотека "Руниверс"

revisormi producoval list od Cazimierza krolia anno domini 1412, s ktorego szie snaczi commutacia villae regalis Wirbka pro Damanow villa, tenuta cuiusdam Michals Piaseczki, na ktorey Wierbcze, tenze list obmawia, byly summi yakies stare, ktore nie sza specificowane. A tak panowie revisorowie, przichiliayacz szie terminatum warschawskiego seymu, in simili odeslali przerzeczonego Czieplowskiego na liquidacią. A czo szie ticze pustiniey tey wszi, thedi szie snaczi z listu przerzeczonego, ze tho iesth wiesz dawnego zazadzenia. Chiba ze biwala przes tatari kielka razow zburzona, alie znowu zawzdi osziadali liudzie, przetho bo dzidzina dobra y wielka, mayacz pol, liaszow y wodi doszicz.

Bachrinowcze, wiesz, dzierzawa pana Czieklinskiego, na ktorey aczkolwiek ma stara summe. A wszakos iz w Podolskiem krayu dano na revisia, ktora szie stala in hunc, qui sequitur, modum: kmieczi osziadlich iest dwadziesczia, ktorzi zadnego czinszu nie dawaia. Tilko z nich dzieszieczy dawaia owsza po dwa trzec., valor. gr. dwanasczie; psenicze po iednemu trec., valor. gr. dwadziesczia, y robia, tho iest: orza ieden dzien, kossą y zna po dwu dniu w rok. Tho wsitko uczini zlotich czternasczie y gr. dwadziesczia. Drudzi dzieszieczy iescze maia szwobode do pewnich lyath. Aczkolwiek na them sieliszczu mogla biwacz niekiedi wiesz, a wszakosz theras od liath trzidzieszczi, citra vel ultra, poczela szie sadzicz prawie na surowem korzeniu. Powolowszczizni, ktora more aliarum villarum dawaią, dostawa szie w sziodmim roku wolow pietnasczie, valor. ut supra. Sosta czescz wirachowawszi, uczini zlotich dzieszieczy. Tamze sza stawki dwa male, ktore pozitku zadnego nie czinia, poniewasz wodi nie maią ziwey. Mlinek tamze malo pozitecżni.

W tey wszi mieskaia trzey braczia rodzeni Czieklinszczi y maia tam swe folwarczki; alie is liudzie przerzeczoni mala ym pomocz dayą na robienie dla ziwnosczi, przeto kazdi z nich, wedlie moznosczi swey, dobithkiem szwim y czeliadzą omislia szobie ziwnoscz.

Библиотека "Руниверс"

Summa s Bachrinowiecz, okrom folwarczku, czini na ten czasz zlotich dwadziesczia y czteri, gros. dwadziesczia.

Ruda, wiesz, pulmilie od Choczimia, nad potokiem Rudka w poliu liezacza, przi ktorey iesth lasz, Raskow rzeczoni, dzierzawa pana Strussowa, starosti Chmielniczkiego. The wiesz jego k. m. panu Strussowi dacz na wieznooscz racziel frimarkiem za summe, ktora ten to pan Strusz y iego przodkowie z dawna mieli na czlie Trembowelskiem. Te wiesz ten ze pan Strusz przerzeczoni, gdi mu bila tak dana na wiecznoscz, wikupil u potomkow Soboczkiego, tho iest, u zoni pana Jana Stogmyewa, ktora miala na thei wszi summi sto y dwadziesczia grziwien, yako szie z listow okazuye, ktore przodkowie paniey they mieli pierwsze od Alexandra Witulta, kziązeczia Litewskiego, a drugi od pana Stanislawa Lanczkorunskiego, quondam starosti Kamienieczkiego, na zazadzienie thei wszi dana, a pres krolia Zigmunta poczwierdzone. A tak ex revisione et inquisitione nalazlo szie, yz w tey wszi, gdi iey pan Strusz dostal, nie bilo wienczei liudzi osziadlich, yedno czterzey; a terasz ich iesth siedm, ktorzi iescze maia szwobode— trzey do lyath czterech, a dwa do roku; wataman wolni iest od podatkow; tilko ieden sz nich, ktori tam z dawna zasiadl, placzi czinszu dorocznego po gr. pieczdziesziath y trzi i po selagu, po iednemu kaplunowi, przedziwa po dziesziaczi garsczi, owsza po trzi treczinniki; a czi swobodni, czi gdi wisziedza swobode, thesz benda powinni dawacz tosz, czo y then dawnieyski kmiecz dawa. A imiona thich kmieczi te szą: Lazur wataman, Chedor Kudricz, Kusz, Sawka, Chwedor, Chwedor trzeczi, Buza. Nad tho powinien thesz kazdi sz nich z ossobna zoracz roliey na panska potrzebe, na ktorey szie moze wisziacz iaczmienia trzeczinnik ieden, tegosz zboza urodzay kazdi pro interesse suo do gumna panskiego sprzatnacz. Nad tho thesz powinni kossicz y zącz y gromadzicz sziana. Psczoli dziesziate na kazdi rok, barana w trzeczem roku dziesziatego powinni

Библиотека "Руниверс"

dawacz, yesli bi ie miely; wieprza dwadziestego, gdi zer. Thego wszitkego tego roku nye bilo.

Summa s Rudi czini zlot. dwa, gros. trzinasczie.

Piatniczani wiesz, nad rzeka Sburczem, ponizey Skaly, ktora dzierza panowie Koriczczi za przwileyem szwoiem. W niey kmieczi iest osziadlich pietnasczie, ktorzi robia dwa dni w tidzien. A dawaia czinszu doroczniego po gr. trzidzi, kur po dwoie, valor. gr. ieden; jaiecz po dwadziesczia, valoris gr. ieden. Tho wszitko uczini zlotich sescznasczie gr. dwa. Ktorich the szą imiona: Sienko Zmorszko, Dmitr, Onuphey, Hriczko, Micz, Waszil, Jaczko, Dinisz, Iwasko, Lowiecz, Steczko, Tarasz, Oliexa, Stasz Osztapko, Misko. Żoni ich powinni prszascz w dworze. Nad tho swobodnich kmieczi, ktorzi iescze, ratione libertatis, nye daią zadnich pozitkow, ktorich iesth na then czasz oszm: Sienko—steri liata, Choma—steri liata, Michailo Sobnieczki—trzi liata, Lukasz Demkowicz—trzi liata, Pasko—trzi liata, Jaczko—sescz liat, Steczko—steri liata, Piotr—steri liata maią swobodi.

Ogrodnikow dwa nicz nie dawaya, tilko robia kiedi ym kaza: Maxim, Andrey. Powolowsczizni nie dawaia, bo zacziak robia.

Dan psczelna. Tamze kto ma psczoli winien dacz na kazdi rok od nich dziesieczine, ktorey na rok ninieyszi dostalo szie pniow dwanasczie, kazdi valoris za gros. dwadziesczia,—tho uczini zlotich oszm.

Dan barania. Kto ma owcze, dawa dwadziestego barana, ktorich szie dostalo anno presenti baranow piethnasczie, kazdi valoris gr. pietnasczie,—tho uczini zlotich siedm y gr. pietnasczie.

Folwark tam iest dobri, alie tego roku przez suchocz nie wielie szie w nim urodzilo. A wszakosz iest zita ozimiego kop sto y pieczdziesziath, jeczmienia kop dwiesczie, psenicze kop stho, owsza kop dwiesczie, prosza kop oszmdziesziath, tatarki kop pieczdziesziath. W kthorem folwarku isz iusz belo wimloczono, nie belo czego probowacz. A wszakosz moze natani ten folwark na kazdi

Библиотека "Руниверс"

rok saczowacz na zlotich dwiesczie pieczdziesziath, zwlascza w tam thim krayu thanim; wyrachowawszi piątą czescz na naszienie y na ziwnoscz czeliadzi robothney y dwornikowi mitha marc 4, zostanie zlotich 193, gr. 18.

Summa summarum wszitkich pozitkow s Piatniczan czini na rok zlotich dwiesczia y piecz y gr. pięcz.

Bachlin, wiesz, nie dalieko Dniestru rzeki, ponizey Bakothi, ktora od trzidziesczia liath y daly dzierzy niyaki Zakrzewski. A wszakosz po sburzeniu tatarskiem liezala przesz niemali czasz pustho, thilko tham ten Zakrzewski (szam mieskayacz w Kamienczu) uziwal syanozeczi y pasthwisk y paszieki tam mial szwoie. Pasthwiska thesz naymowal tak lyudzom s kroliestwa, yako y z Woloski ziemie. Asz za thich czaszow pokoynich slachetni Stanislaw Zakrzewski poczal szadowicz the wiesz y dal lyudzom them, ktorzi tham przida mieskacz, swobode do dziesziaczi liath od wszeliakich podatkow; a pothim, gdi ym szwoboda winidze, benda dawacz czinszu doroczniego po gr. czterdzieszczi polskich, ktore czinia w moneczie polskiei gr. pieczdzlesziath y trzy y selag, owsza po dwa trzec. kamienieczkiei miari, kur po dwoie, valor. gr. ieden, jayecz po dwadzieszczia. Na then czasz szą dwa dawnego oszadzenia, ktorzi dawaią, ut supra scriptum est; uczini od tich dwu zlotich 4, gros 14, den. 12: Iszayko Miwczicz, Wasziel Mumenko, Ichnath watamen, wolny ratione poslug.

Swobodni liudzie, ktorzi iesczie zadnich podatkow nie dawaią asz do wisczia swobodi, thilko panu szwemu sprzega pomagaią oracz do roku steri dni, zna dwa dni, kosza dwa dni y grabya. Czi maia do siedmi lyath swobodi: Wasziel Maslo, Michailo, Symko, Jaczko, Olexi Tresziak, Iwan Sczenko, Iwaniecz Horczak, Dimithko, Jurgik. Czi maia do oszmi lyath swobodi: Trusch, Lyesko, Honaczko, Ilko, Daniliecz, Sawka, Raythko. Czi mayą do dziewiaczi lyat swobody: Lawriniecz, Syenko, Nahum, Petr Lach, Dimitr Chizny, Serhia, Awron, Iwona Zasiatko. Thamze yesth then obyczay, ysz

Библиотека "Руниверс"

gdi ktori czlowiek sz ynszey strony, od szwego pana usedwszi, przidzie na Podolye, proszi onego pana, do ktorego wszi przidzie, abi mu dobrowolnye dopuscyil mieskacz y uziwacz pozitkow do czaszu; thedi za tho dawa lissicze albo zlothi ieden. A thakowich yesth na then czasz trzey, ktorich imiona te szą: Misko Nowakowicz, Josko Miskowicz, Ihnath Nowakowicz. Czini od nich zlotich trzy. Thamze, gdi wszitkiem liudziem swoboda winidze, będa powinni dawacz dwadziestego wieprza, barana dwadziestego, dziesiati pien psczol na kadi rok, ktho bendzie myal. Powolowsczizne thesz benda winni dawacz syodmego roku, alye yescze nie dawaly.

Summa summarum sz Bachczina na then czasz czini zlotich sziedm, gr. sternasczie, den. dwanasczie.

Brzezani, wiesz, ktorą pan Skoroszowski oszadzal, a teraz iest w dzierzenyu pana Stanislawa Lutomierskiego, na ktorą ma doziwoczie pole (?). W nyei kmieczi na ten czas osziadlich iest dwadziesczia, ktorzi dawaią owsza miare Kamienieczkiey wiezchowatey trzeczinnikow po dwa, valor. gr. dwanasczie; kur po czworo, valor. gr. dwa. A imiona kmieczi the szą: Hawriło, Andrey, Wasko, Haraszim, Hawrilko, Hołubiecz, Jaczkow, Dmitr, Brathko, Woythko, Stasz, Lesko, Chwedko, Iwan Watamanow, Martin Iwanow, Iwan Pantuz, Michailo Kuzmin, Artim mielnik, Marczin wozni, Kusko. Tho uczini zlotich dziewiecz gr. dzieszicz. Powołowsczizne w sziodmem roku, zwiczaiem ynszich wszi podolskich, powynni dawacz, ktorei przydzie od nich wolow dwadziesczia; kazdi valor. za zlotich czteri; szosta czescz na rok ieden widzieliwszi, uczini zlotich trzinasczie y gr. dzieszicz.

Powinnoscz. Kmieczie przerzeczoni powinni zoracz roliei tak widlie na yarz, czobi trzi kłodi zboza mogl wsziacz, a takiesz nazime; y tho, gdi urosczie, pozacz y zwozicz do gumna; k temu kosza sziano trzi dni, i tho maią zgromadzicz y w stogi zlozicz; a gaczi, ktora tam yest na rzecze Zbruczu, pilnowacz y oprawowacz dlya mlyna. Mlyn, w ktory s tei wszi liudzie mielią: w niem koło iedno

Библиотека "Руниверс"

mącze, a drugie stepne, ktori na rok moze saczowacz na zlotich dwadziesczia. Thamze, kto ma owcze, albo swinie, dawa barana dziesiatego, albo wieprza od swyni. Thamze, kto bi myal pszczoli, winien dacz od nich dziesziąti pien.

Folwark tamze, w ktorem anno 1564 było urodzayu: zyta kop pultorasta, psenicze kop sesczdziesiath, jeczmienia kop sto, owsza kop pultorasta, prosza kop piethnasczie. Ktore gumno, saczuiącz wedlie plionu y targu pospolitego Kamienieczkiego, uczini zlotich 102, gr. 20. A wirachowawszczi na dwornika marc 4, a piąta czescz na wisziewiek y na wichowanie czeliadzi, ktora szie extenduye y z mitem dwornikowi, na zlotich 88, gr. 16. Zostawa zlotich 14, gr. 4.

Summa wszithkich pozithkow z Brzezan czini zlotich 56, gr. 24.

Литов. метр., кн. переписей В., № 12, л. 465—516 на об.

XIV.

Описаніе мѣстечекъ и селъ, принадлежащихъ къ Барскому староству, въ люстраціи 1565 г. [1]).

Capitaneatus Barensis.

Tego starostwa pozitki sza rozdwoione na poly: zwlaszcza yz pewne dobra odlaczone sza starosczie na zywnoscz, ktoremi starostowie, pro tempore existentes, pro arbitrio suo saffowaly. Drugie dobra k stolu j. kr. m. nalezącze, miewali w szwym saffowaniu certi administratores, a sacro r. m-te deputati; ktore dobra na ten czasz pan starosta Barski dziszieiszi arendowal u kr. j. m., s ktorich, defalcatis defalcandis na slugi pewne zamkowe, ktorem mito ydzie s pozitkow krolewskich, mial bi dawacz, ratione arendae, zlo-

[1]) Продолженіе акта, напечатаннаго выше подъ № XI.

Библиотека "Руниверс"

tich thisziacz, za ktore, z roskazania j. kr. m., ma budowacz zamek murem z ynsza strone miasta, na ktori yusz kamienia nawozono niemalo na zakladania fundamenthu y do wapna.

A przeto, pozitki dobr, k stolu j. k. m. naliezaczich, naprzod poczinaya szie tim obiczaiem:

Joltuskow, miasteczko. Tho miasteczko lezi nad Ladawa rzeka; w nim mieszczanie placzą s kasdego domu po gros piethnasczie, a owsza po trzi trzeczinniki; a iesth ich na ten czasz sterdzieszczi y oszm osziadlich miesczian. A imiona ich the sza: Jurko Pilipowicz, Iwan Philipow, Hricko, Isay, Iwan Mathczenie, Iwanowietha, Sichno, Hirka, Jasko Swiethlik, Iwanko Smolka, Wasiliecz, Thanasz, Dasko Hawrissowicz, Hawrisz Lissi, Wasko Taraszowicz, Stepan Czar, Wassil Turczinko, Sienko Sokolowicz, Chrisko Maszalski, Chrisko Mirczicz, Uhrin Studenczicz, Stepan Kobelka, Wóitbek, Chwedor Pihulka, Andreiko Chromi, Lawrin Derazinski, Jerema Taraszowicz, Sawka Miczkowicz, Protasz Lawrinowicz, Roman Tiniewicz, Lesko Kalienczicz, Wasziel Sapranik, Iwan woynik, Klimko Pantaliowicz, Nastha wdowa uboga, Han Dinczowicz, Lesko Tereskowicz, Wolesko Tereskowicz, Siemak Haniow, Hawrisz Miczkowicz, Lelko Chodorenie, Hanynta Denekiel, Petrasz Wassilowicz, Bratko Ormiankow, Jerema Czarni, Stanislaw, Iwanko Christow, Mathei Werbeczki.

Summa czinszu czini zlotich dwadziesczia y sterzi.

Summa owsza—trzeczinnikow stho sterdzieszczi y sterzi; saczuiacz kazdi po gr. oszmi, tho uczini zlotich trzidzieszczi y oszm, y gr. dwanasczie.

Dan pszczelna. Thamze od nich biora dzieszieczine od pszczol. Ktorey szie dostalo anno 1564 pniow oszmdzieszath y ieden; kasdi pien szaczuiacz za gr. dwadzieszczia,—tho uczini zlotich pieczdzieszath i sterzi; a wirachowawszi na ieden rok trzeczia czescz, thedi uczini zlotich oszmnasczie.

Powolowszczizna. Drugiego roku powolowszczizne dawaia wszithczi ogolem na zamek, wedluk priwieleyu, wolow sescz, kazdi valor. po

Библиотека "Руниверс"

zlotich stherzi, tho uczini zlotich dwadziesczia sterzy. Czini, trzeczia czescz wirachowawszi, na rok zlotich oszm. A trzeczi rok maią wolni od daniey thakowey, okrom tego, kiedi zer szie zrodzi, alie go tego roku nie bilo.

Powinnoscz. Thamze liudzie, wedlie przywileyu, powinni w rok oracz dzien ieden, zacz dzien, kossicz dzien wszithczi i to sprzathnascz s polia, czo poszna y pokosza; a komorniczi powinni pliecz. Nad tho mieszczanie powinni s panem starosta Barskiem przeczywko nieprziiaczielom iachacz, gdi potrzeba, sbroinie.

Summa wszithkich poszithkow z Jolthusskowa na then czasz czini zlotich oszmdziesziath y oszm y gr. dwanasczie.

Przemowa o powinnoscziach wszi stharosthwa Barskiego. W thich wszithkich wsziach nizei napiszanich starostwa Barskiego powinien kazdi czlowiek, ktori szie na swe gospodarstwo postanowi, abo rolia orze plugiem swoiem, abo sprzagaiacz szie s drugiemi, dacz polachowsczizni, tho iest s gospodarstwa swoiego, psenicze po sterzi trzeczinniki miari barskiei, obiczaiem onego kraiu wirchowatich, owsza po dziesziaczi trzeczinnikow, kurow po dwoigu, iaiecz po dwudziesthu; puskarowczizni, als na potrzebe zamkowa, po gr. dwa podimnego, dwa gospodarza skladaia gr. pulpietha.

Preterea postanowiono tho bilo sdawna, za dzierzawi pana Starzechowskiego, abi kazdi gospodarz dawnieiszego zasadzenia stacia dawal, czo ym iusz weslo in usitatam legem. I dawa kazdi gospodarz na kazdi rok owsza po trzi trzeczinniki, zitha po pultrzeczinnika, kur po dwoigu, iagiel po kuszowi, masla po kuszowi, po iednemu serowi, chleba po bochnowi, siana po dwa wozi, przedziwa po dziesziaczi garsczi; a swobodni, als nowothni, ktorzi woliei niewisziedzieli, dawaia przerzeczenei stacy kazdi po polowiczi.

Nadtho kazdi, ktori owcze chowa, winien dacz kazdego roku dwudziestego barana, a od dzieszieczi orga—iagnie; takze kto ma swinie, thedi dawa dwudziestego wieprza, abo szie skladaia kilka ich na thakowa dan.

Библиотека "Универс"

Nadtho dawaia insze danini tim sposzobem, tho iest: iednego roku dziesziate pszczoli dawa kazdi, kto paszieke ma; drugiego roku kazdi gospodarz, ktori iedno bidlo chowa, tak ubogi, iako bogaczi, y sluskowie, y watamanowie, dawa wola abo ialowicze, abo thakie bidlie, iakie w szwoiei oborze ma, a trzeczi rok wolni maia od thakowei dani pszczelnei y bidlieczei, tilko po iednei raczcze miodu lipczowego w trzeczim roku miodu kazda wiesz dawa.

A watamanowie we wszitkich wsziach nie dawaia polahowczizni, iuxta antiquum usum, tilko dan barania, wieprzowa, powolowszczizne, dzieszieczine pszczelna et c., wedluk swiczayu.

Manikowcże, wiesz. Tha wiesz bila pierwei domu pana Swierczowego, na ktora szie pothem frimarcziel s krolem j. m. na miasteczko Husiathin, w stharosthwie Kamienieczkiem bedacze, y na insze k niemu wszi przilegle. A thi Mankowcze lieza nad rzeka Rowem, dwie mili od Baru, iusz prawie ostateczna wiesz, pod dombrowami, ktore od thei wszi ida asz ku poliem podolskiem przesz mil dwanasczie citra vel ultra. A tisz w nei czesto tatarowie biwaya.

W thei wszi przed them bilo liudzi wienczei iusz trzidzieszczi, alie tatarowie anno 1564 wipalili y liudzi sz ney syla w niewolyą pobrali na then czasz, kiedi sliachetnego Franczyska Gosliczkiego zabitho w poliu, bo po dwakrocz tego roku brali tatarowie. A tak na then czasz w tey wszi liudzi osziadlich iesth iedenasczie, ktorich the sza imiona: Dasko, Hamza, Klymko, Dmitr, Biel, Hriniecz, Iwasko Hultay—Ihnath, Danko, Sienkowa wdowa, Sienko watamanowicz, Wataman—liber., kthorzi dawaya wszithko iako w przemowie szie napisalo, okrom watamana, ktori polachowczizni nie dawa, tilko dan barania, pszczelna, y wieprzowa, y powolowszczizne. Przethos od przerzeczonich iedenasczie poczieszników, wedlie sposzobu, wiszei napiszanego, przidzie pszenicze trzeczinnikow sterdzieszczi y sterzy. A is w Barze na then czasz bila psenicza drossa, nisz po sterdzieszczi lithewskich, a wszakusz szie thu miernie kladzie, folguyacz ynszem czaszom

Библиотека "Руниверс"

y poddanem ubogiem, kazdi trzeczinnik za gr. dwadziesczia y trzy; owsza od wszitkich przichodzi thak polachowczizni, yako y staciei, trzeczinnikow stho sterdziesczi y trzy, kazdi valor za gr. oszm; żitha stacieinego trzeczinnikow pulszosta, kazdi valor. za gr. piethnasczie; kur tak dannich, yako y stacieinich sterdziesczi y czworo, kazdi valor. za pulgrosza; jaiecz pulczwarti kopi y dziesiatek ieden, kazda kopa za gr. dwa, a dziesziatek za selag; jagiel kuszow iedenasczie, kazdi kusz za pulgrosza; maslo kuszow iedenasczie, kazdi kusz za dwa grossa; serow iedenasczie, kazdi valor. den. novem; chlieba iedenasczie, valor. kazdi za selag; puskarowcziszni gr. dwadziesczia y dwa; podimnego, isz dwa gospodarza skladaya szie na pulpieta grossa, przichodzi gr. dwadziesczia y sterzy y den. trzinasczie cum medio; za przedziwo kazdi dawa po sterzi selagi. Siana wozow dwadziesczia y dwa, kazdi wosz valor. za gr. trzi. Tho wszitko uczini zlotich oszmdziesziath y ieden y gr. iedenasczie y den. sescznasczie cum medio.

Dan barania. Thamze ktori owcze ma, winien dacz dwudziestego barana.

Dan wieprzowa. Od swini, kto ye ma, dawa kazdi dwudziestego wieprza, abo sganiaya stado ze wszithkich wszi w iedno miesczie y biora dwudziestego sludzy zamkowi.

Dan psczelna y powolowszczizna. Te thisz winni dawacz, yako szie w przemowie napissalo, y mioth takze trzeczieho roku. Alie ym the danine na then rok po sburzeniu tatarskiem y na drugi przyszli odpusczono. A wszakoz dostawa szie od nich wołow dwanasczie, kazdi valor. za zlotich czteri. Pnyow psczol 30, kazdi za gr. 20. Tho wszithko, trzeczia czescz wyrachowawszi, uczini zlotich 22, gr. 10.

Summa summarum wszitkich pozitkow na then czasz s Manikowiecz czini zlotich oszmdziesziat y ieden y grossi iedenasczie y den. sescznasczie cum medio. A przyłoziwszi powolowczizne y dan myodową, uczini pozithku przerzeczona wyesz zlotich 103, gr. 21, den. 16.

Библиотека "Универс"

Okolicznoscz thei wszi Manikowczow. Thei dziedzini wszerz początek bil sdawna od urocziska Juriowką rzeczonego, ktore iest na dol rzeki Rowu od Baru w mili, a od tey Juriowki do wszi Manikowiecz iesth grunth iey miliá rowna. A od wszi Manikowiecz na dol potokiem Rowem sla granicza az do urocziska, rzeczonego Kamien, druga milia od wszi; a od Kamienia wzdlusz do urocziscza, albo dolini rzeczony Pulzi, pulmilie, a od dolini Pulzi do Jarowathei dolini, czwiercz milie. Stamtąd do Dolhego liaska czwiercz milie; a stamtad do Maximowa lyassa czwiercz milie; stamtad ku potokowi, ktori zowa Suchi Wolczek (alie nie po samy pothok, bo na them pothoku Kudiowsczi ziemianie oba brzegi zdawna dzierza, ktorzi sluza zamkowi Barskiemu) thes czwiercz milie; stamtad do potoka, rzeczonego Woloczka, ktora wpada w Morachwe rzeke, czwierz mylie; stamthąd sla granicza wżgore Morachwą ku uroczisku Chrapkow czwiercz milye. A od Chrapkowa zaszie do Juriowki yesth trzi czwierczi mylye. W okrak tedi wszitkiego gruntu yesth myl piecz. A isz tha wiesz liezi nad rzeka Rowem, thesz granicza iei tilko po rzeke Row zawzdi bila, iako liudzie starzi thak s thei wszi, iako y z insich, zeznawali, y nie mogl tam miecz dziedzicz przerzeczoni sthawu; asz gdi szie sthal frimark s kroliem j. m. na Husziatin, tedi pan Broniowski, economem starosthwa Barskiego bedacz, zbudowal tham sthaw dobri y mlin, o ktorim bedzie po wsziach napissano miedzi stawi.

Slobothka Sieliscze, nad rzeka, rzeczoną Row, od Baru trzi milie; w thei wszi dawali liudzie po czterzi trzeczinniki psenicze, owsza po dziesiaczi trzec.; kur po dwoie, iaiecz po dwadziesczia; puskarowsczizni po gr. dwa; podimnego skladali szie dwa na gr. pulpietha. Stacya iako y Mankowcze powinni. Nad tho dawali iednego roku po wolowi iednemu, drugiego—dzieszieczinne od pszczol, ktori ie mial; a trzeczieg roku rączke miodu lipczowego wszisczi. A ktori owcze mial, dawal dwudziestego barana; thakze y wieprza dwudziestego. Alie anno 1564 dwakrocz ye tatarowie burzili y

Библиотека "Руниверс"

domi ym popalili, dziathki ich y gospodarzow wielie w nyewolyą pobraly, a drugie pobily. A ktorzi bili maiethnieyszi powikupowali szie. A niektorzi tez, uciekayącz zimie, poodmrazali szobie nogi, ze ym powpadali, prze czo ych syla pomarlo; przethos od nich theras ani wolow, ani psczol, ani miodu do dwu liath niemaia bracz.

Na ten czasz yesth ich osziadlich trzinasczie y wataman czternasczie liber, y czi nigdi w domiech nie mieskaya, yedno w liesziech, chiba zimie. A wszakosz polachowsczizne y stacia zwiklem obiczaiem, iako szie napiszalo w premowie, dawaia, valoris wszitko iako w Manikowczach. Tho wsitko uczini zlotich dziewieczdziesiat y piecz y gr. 24, den. pultora. A imiona ich the szą: Andrusko Iliey, Panasz, Bud, Sienko, Malena, Mulka, Dinis przipuczien, Andrusko przipuczien, Kozaczina, Lieweczko, Jurko, Chwedor Zurkow, Iwanko Filcowicz. Hanko wataman lib. od polachowsczizne, alie miod, woli, psczoli, owcze, wieprze dawa.

Kmiczie uroczny. Drudzi kmieczie, ktorzi na then czasz zubozeli, wiencz na urocznim czinszu sziedza do czaszu,—ktorim czinszem polachowczizne odkupuia, a puskarowsczizne i podimne y stacia dawaia, iako y inszi valor. ut supra. Tho uczini zlotich trzinasczie y gr. dwadziesczia y dwa, den. pulpietha. A sza czi: Domian Nierodzicz—zlotich dwa; Ihnath Boczwina—zlotich piecz; Hanko Boczwinik—zlotich dwa.

Lisiczni. Są drudzi, ktorzi daią po liscze, albo po zlothemu. A tho szie tak rozumie: kiedi czlowiek przidzie z inszi kraini, thedi niezarasz oszieđzie na swobode, alie pierwi kostue, iesli iemu podoba, a tak interim, ratione poddanstwa, dawa w rok liske, stacy tesz polowicze i dzieszieczine z owiecz y psczol y wolu, iesli do tego przidzie, dawa. Takze puskarowsczizne y podimne ut ceteri. Kowal, Ilko, Symko, Rzessothnik.

Summa czini od nich, computatis computandis, zlotich siedm y gr. dwa.

Библиотека "Руниверс"

Swobodni kmieczie, ktorzi nicz nie daią, bo maia wolnosczi; tilko stacy dawaia po polowiczi, respectu poczieglich; puskarowsczizni po gr. dwu, podimnego po gr. dwu dawaią: Czi maia wolnosczi po trzi lyatha: Wasko Mulczicz, Kozak, Tiniecz, Iwan Kozorenko, Janko Nierodzicz, Andreiko. Jossip ma swobodi do sesczi lyath.

Summa czini od nich wszitkiego, computatis computandis, zlotich piecz y gr. 29, den. ieden. cum medio.

Sluskowie kolanni, als zubozale liudzi, obraczaia na poslugi potoczne, ktorzi polachowsczizni ani inszich prerogatiw nie dawaia, tilko podimnego po gr. dwu, puskarowsczizni po gr. dwu. A iesth ich oszm: Strusz, Kosthian, Chwedor Jozipow, Stepan, Hanko, Sewczik, Minczuk, Ostapko. Czini od nich zlotich ieden y gr. dwa.

Summa wszithkich pozitkow Slobothki na then czasz czini zlotich stho y dwadziesczia y dwa y gr. dwadziesczia, denar. sesczнasczie cum medio.

Bilikowcze, wiesz, nad rzeka, rzeczona Row, od Baru piecz mil. W thei wszi kmieczie tem sposzobem placza, yako y w inszich, als yako szie wipiszalo w przemowie: naprzod polachowsczizni: owsza po dziesziaczi trzeczinnikow, kazdi valor. gr. 8; psenicze po czteri trzeczinniki, kazdi valor. za gr. 23; kur po dwoie valor. oboie za gr. . . . ; jaiecz po dwadziesczia valor. den. 12; puskarowsczizni po gr. dwa; podimnego dwa gospodarza skladaia po gr. pulpietha; lnu po dziesziaczi garsczi valor. solidorum quatuor. Czisz dawaia stacyey: owsza po trzi trzeczinniki, zitha po pultrzeczinnika, kur po dwoie, siana po dwa wozi, chlieba po iednemu bochnowi; po iednemu serowi; jagiel po kuszowi; masla po kuszowi valor. ut in Manikowcze. A iest osziadlich dannikow siedm: Sieniuta, Wasko, Lawrin, Dmitr, Siesko, Prothas, Pilko als Kozub.

Czini od nich, computatis computandis, zlotich pieczdziesziath y ieden y gr. siedmnasczie, y den. dziesiecz cum medio.

Библиотека "Руниверс"

Uroczni, tho iest kmieczie, ktorzi, zubozawsi, odkupuia szie od polachowsczizni czinszem pienieznim. Thakowich iesth dwa: Roman dawa zlotich dwa; Steczko zlotich dwa i gr. dwadziesczia. A puskarowsczizne y podimne y stacia dawaia iako inszi wiszey napissani. Tho uczini wszitko od tich urocznich, computatis computandis, zlotich siedm y gr. dwadziesczia y dwa, den. trzy.

Swobodni, ktorzi iescze zadnego podathku nie daią, bo iescze na woli sziedzą, tylko stacyey po polowiczi respectu dannikow, wiszey napiszanich, a podimnego po gr. dwa i puskarowsczizni po gr. dwa, dawaya. A takowich iest oszm: czi iescze maią swobodi po roku iednemu: Ostapko, Iwaniecz Okakow, Iwasko Brathkowicz, Romiesko, Chrisko; czi do dwu liath maia swobodi: Wasko Hriczow, Iwaniecz Lithwin, Panasz: Czini wszithkiego od nich zlotich sescz y gr. sescznasczie y den. dwanasczie.

Ubodzi, ktorzi prze swoie ubostwo nycz nie daią, tilko podimnego po gr. dwa, puskarowsczizni po gr. dwa: Oliexiei, Żdan, Iwaniecz Pastuch, Chrostkowa wdowa, Sabelnik, Mielnik Lyach, Wasko Kowal. Czini gr. dwadziesczia y oszm.

Sluskowie, ktorich iesth sescz, czi ratione servitiorum thakze nicz nie dawaia, tilko podimnego po gr. dwa, a puskarowsczizni takze po gr. dwa. Czini gr. dwadziesczia y czterzi.

Dan barania: ktori owcze chowa, dawa dwudziestego barana na kazdi rok. Dostalo szie roku ninieiszego baranow piecz; kazdi baran valoris gr. dwanasczie. Tho uczini zlotich dwa.

Dan wieprzowa: ktori chowa swini, dawa dwudziestego wieprza. Dostalo szie ich na rok ninieiszi wieprzow piethnasczie, kazdi wieprz valor. po gr. trzidziesczi y sescz. To uczini zlotich oszmnasczie.

Dan miodowa: tham ze iest ten obiczai, iako y w inszich wsziach, is iednego roku biora od paszieczników psczoli dziesziate, drugiego roku kazdi dawa po wolowi kto bidlo chowa, trzeczego

Библиотека "Руниверс"

roku tilko raczke miodu wszitka grommada sklada. A raczka miodu pospolicze na targu w Barze biwa za polskich zlotich sescz. A tak wirachowawszi trzeczia czescz na rok ieden, tho uczini zlotich dwa.

Dan pszczelna,—ktorei przi wibieraniu dostaloszie pniow trzinasczie; kazdi pien valor. gr. dwadziesczia, tho uczini zlotich oszm i gr. dwadziesczia. Wirachowawszi trzeczia czescz na ieden rok, uczini zlotich dwa gr. dwadziesczia y sescz i den. dwanasczie.

Powolowszczizna. Thei szie dostalo od liudzi wolow sternasczie y yalowicza iedna, valor. kazdi wol za zlotich steri, a ialowicza za kope. Tho uczini, trzeczia czescz wirachowawszi na ieden rok, zlotich dziewiethnasczie i gr. dziesiecz.

Summa wszitkich pozitkow z Bilikowczow na ten czasz czini zlotich sto y iedenasczie y gr. dwadziesczia y piecz, den. pultora.

Holowczincze, wiesz, we sterech miliach od Baru, iesth na then czasz w niei kmieczi dziewiecz poczieżnich, okrom watamana. Daia poholowczizni: owsza trzeczinnikow po dzieszieczi, psenicze po sterzi trzeczinniki, kur po dwoie, iaiecz po dwadziesczia, puskarowszczizni po gr. dwa, podimnego skladaia dwa na gr. pulpietha. A stacia, more aliarum villarum, skladaia valor. ut in aliis villis. Iwachno, Wassiel Mateiczicz, Hanko Suhak, Olichwer, Demko, Palczicz, Inniecz, Syrophan, Wasko.

Summa czini od nich zlotich sesczdziesziath y sescz y gr. dziewiecz, denar trzinasczie cum medio. Wataman ten polachowczizni nie dawa, ani stacy, alie puskarowszczizne, podimnego, wieprze, woli, barani dawa, iako y drudzi. Lazar, ten na czinszu siedzi, dawa zlotich steri y stacia tak iako y drudzi. A tak wszitko computuiacz od niego uczini zlotich piecz, y gr. dziewietnasczie y denar pultora.

Swobodni, ktorzi iescze woli nie wisziedzieli, ktorzi tilko podimnego po gr. dwa, puskarowszczizny po gr. dwa, stacy po polowiczi, respectu superiorum, dawaia; thakowich iest dway: Lawrin,

Библиотека "Руниверс"

Drogan, wszisczi maia woli po trzi lyatha. Czini od nich zloti i gr. dwadziesczia ieden den. trzi.

Danini przeszroczne. Powolowsczizni, ktora w trzeczim roku biora, przislo wolow dziewiecz; kazdego saczuiacz za zlotich czteri, uczini trzeczia czescz zlotich dwanasczie. W drugim roku dawaia raczke miodu iedne wszisczi, valor. za zlotich sescz, uczini na ieden rok, trzeczia czescz wirachowawszi, zlotich dwa, gr. (*неозначено*).

Dan psczelna. . . . . roku od paszieczników dostalo szie dzieszieczini psczelney pniow trzidzieszczi; kazdi rachuiacz za gr. dwadzieszczia; tho uczini wszitkiego zlotich dwadzieszczia; a wirachowawszi trzeczia czescz na ieden rok, przidzie zlotich sescz i gr. dwadzieszczia.

Dan barania. Thamze od owiecz, ktori ie chowa, dawa dwudziestego barana kazdego roku; ktorei dwudzieszczizni dostalo szie baranow oszm; kazdego rachuiacz za gr. dwanasczie, tho uczini zlotich trzi i gr. sescz.

Dan wieprzowa. Ktori chowa swinie, dawa dwudziestego wieprza takze w kazdim roku, ktorich szie dostalo roku nynieyszego wieprzow oszm; kasdego rachuiacz po gr. trzidzieszczia y sescz, tho uczini zlotich oszm.

Summa wszitkich pozitkow s Holowczinieczy, na ten czasz przichodzaczich, czini zlotich sto y siedm y gr. cztery.

Luka Slobodeczka, wiesz, nad rzeka Rowczem. W niey kmieczie, yako w ynszich wsziach, dawaia polahowczizne, tho iest: psenicze trzeczinnikow cztery kazdi s nich, owsza trzec. dzieszieczy, kur po dwoie, jaiecz po dwadzieszczia, puskarowsczizni po gr. dwa, podimnego skladaią szie dwa na gr. pulpietha. A iest na then czasz osziadlich oszmnasczie; imiona ich sza: Jan Barissowicz, Stepanowa wdowa, Sienko Petrassowicz, Hriniecz Petrassowicz, Stepanko Stari, Brailo Perechabniewicz, Proczko Romanowicz, Andrei Borszowicz, Man Zilicz, Olechno Lukanowicz, Olechno Brzeczka,

Библиотека "Руниверс"

Chwedor, Hawrisz Kuzmin, Dmitro Hassan, Chwedor Miskowicz, Tiniecz Woinikowiecz, Lawrin, Hriniecz. Czi wszisczi stacia, yako w inssich wsziach, dawaią sdawna, tho iest: owsza po trzi trzeczinniki, valor. kazdi za gr. oszm; zita po pultrzeczinnika, valor. gr. siedm cum medio; siana po dwa wozi, kazdi valor. gr. trzi; masla po musowi, valor. gr. dwa; serow po iednemu, valor. den. novem; chlieba po iednemu, valor. den. sex; iagiel po musowi, valor. den. novem; przedziwa po dziesiaczi garsczi, valor. gr. ieden y selag.

Summa od przerzeczonich kmieczi, computat. computan., uczini zlotich sto trzidzieszczi y dwa, y gr. dwadziesczia y pultrzeczia.

Kmieczie uroczni, ktorzi czinszem polahowczizne odkupuią, a kuri, iaicza, puskarowczizne, podimne y stacya, ut ceteri, dawaią: Danko—zlotich steri, Chiliecz—gr. trzidzieszczi et c. Czini od nich wszithkiego zlotich oszm y gr. sescz, denar. trzy.

Swobodni, ktorzi ieszcze poholowszczizni nie dawaią, isz ieszcze na woli als na swobodzie sziedza; a wszakze, respectu dannikow, dawaia stacyey po polowiczi y podimnego po dwa gros, puskarowszczizni po dwa gr. A iesth ich siedm: Danko—sescz liath swobodi, Borisz Stepankow—czterzi liata swobodi, Iwanko Stepanow, Braiko Manowicz, Czarnotha—po dwa roky mayą swobodi, Olisiey—trzi liata swobodi ma, Wassiel dziesiathnik, ratione seruitiorum, liber od polahowszczizni, alie ynsza danine dawa. Czini wszitkiego od nich zlotich piecz y gr. dwadziesczia y dziewiecz, den. pultora.

Sluskowie, ktorzi zadnich podatkow nie dawaia, okrom puskarowszczizni po dwa gr., a podimnego po dwa gros., a czo kaza, tho sluzą thak konni, iako y ssoba: Susz, Serbin, Woloszin. Czini od nich gr. dwanasczie.

Tamze iednego roku dawaią miodu lipczowego raczke iedne omnes insimul, ktorą dali anno 1564 valoris zlotich sescz,—tho uczini, wirachowawszi trzeczia czescz, zlotich dwa. A drugiego roku dawaia od dobitka powolowszczizne od kazdego, ktori bidlo chowa; ktorey czaszu wieberania przıszlo od nich, przikladaiacz k temu

Библиотека "Руниверс"

watamana: wolow dostalo szie dwadziesczia y dwa; a thak, kazdego wolu miernie szaczuiacz za zlotich steri, uczini zlotich oszmdziesziath y oszm; a trzeczia czescz wirachowawszi na ieden rok, tho uczini zlotich dwadziesczia y dziewiecz y gr. dziesiecz. A trzeczego roku dawaia dzieszieczine psczelną; dostalo szie ich bilo anno 1563 pniow sterdzieszczi; kazdi szaczuiacz za gr. dwadziesczia, tho uczini zlotich dwadziesczia y sescz y gr. dwadziesczia; a oddzieliwszi trzeczia czescz na rok ieden, tho uczini zlotich oszm y gr. dwadziesczia y sescz y selagow dwa. Thamze ktori chowa owcze, dawa dwudziestego barana kazdego roku; ktorey dwudzieszczizni dostalo szie anno 1564 baranow dziewiethnasczie y iagnath pieczoro; kazdego barana rachuiacz na gr. dwanasczie, a iagnie, ktore szie liczi za pulbarana, za gr. sescz,—tho wszitko uczini zlotich oszm y gr. oszmnasczie. Wieprza thakze powinni kazdego roku dawacz dwudziesthego, ktorich szie dosthawa niemalo; alie tego roku od nich niebrano prze zle powietrze na swinie.

Summa wszithkich pozitkow z Luki czini na then czasz zlotich sto dziewieczdziesiat y sescz, y gr. czteri, y denar. puloszma.

Iwanowcze, wiesz. Tha wiesz iest pulmilie od Baru, a sziedzi na slaku tatarskiem. W niey kmieczie poczieglich iesth na then czasz dwadziesczia i ieden, ktorzi dawaia pszenisze po czteri trzeczinniki, owsza po dzieszaczi trzeczinnikow, puskarowszczizni po gr. dwa, podimnego dwa skladaią szie na gr. pulpiethą, kur po dwoie, iaiecz po dwadziesczia, przedziwa po garszczi 10, stacyey: owsza po trzi trzeczinniki, zytha po pultrzec., kur po dwoye, jagiel po koszowi, masla po koszowi, po iednemu serowi, po iednemu chlebowi, syana po dwa wozi. Valor. omnia, ut in Manikowcze. A imiona ich sza the: Prokop. Omelian, Wasko Dadiowicz, Dinis Vassilicz, Ilias watamanowicz, Chwedor Jakowienie, Kurilo Maniewicz, Maniecz, Dawid, Wassil Manczow, Iwan Hriwaniewicz, Lewko Wolczkowicz, Liach Wolczkowicz, Konon, Iwasko Manczowicz, Chwedko Baranczenie, Jaczko Dawidowicz, Syenko, Stepan Barankowicz, Mathey, Jerema Kozelowicz.

Библиотека "Руниверс"

Summa od rzeczonich kmieczi, computat. computan., uczini zlotich stho pieczdziesziat y czterzi, y gr. dwadziesczia y dwa, den. trzinasczie cum medio.

Są nad tho drudzi na urocznym czinszu, ktorzi miastho polachowszczizni als zboza dannego, daya uroczny czinsz pewni pieniezny; a wszakze nad tho daia ynsze danini, tho iest: kuri, iaicza, podimne puskarowszczizne y stacyą yako w ynszich wsziach. A iest takowich siedm: Dmitr Prothaszowicz—zlotich dwa, Iwasko Prothaszowicz—zlotich dwa, Artim Baranczicz—zlotich dwa, Hawrilo—gr. pieczdziesziath y trzi y selag, Iwan Kolibaba—gr. pieczdziesziath i trzi y selag, Hriniecz Sienczicz—gr. pieczdziesziath y trzi y selag, Chwedor Baranko—zlotich sescz.

Summa od urocznich czini wszitkiego pozitku, computat. computan., zlotich dwadziesczia y oszm y gros dwadziesczia y trzi, y denar. dziesiecz cum medio.

Swobodni, ktorzi zadney dany nye dawayą, ysz iescze na woly sza, chiba stacya, more aliarum villarum, respectu kmieczi dannich, po polowiczi, k temu podimnego po gr. dwa, puskarowszczizni po gr. dwa. A iesth ych z watamanem iedenasczie: Demian, Danko—po roku maia swobodi; Kost Iwanowicz, Hawrisz Dawidowicz, Hriniecz Manczowicz, Lukian Sienczicz, Harasim Barankowicz—czi maią swobodi po trzi lyata. Sienko Lisczenie, Supron Waskowicz, Harassim—czi maią swobodi po czteri lyata; Chwedor Chriwaniowicz lib., isz iesth watamanem, tilko od polachowszczizni, a od thich rzeczi, ktore s polachowszczizne, barani et c. dacz winien.

Summa wszitkiego za stacia y za ynsze rzeczi od swobodnich czini zlotich dziewiecz y gr. iedenasczie y denar. siedm cum medio.

Sluskowie, ktorzi ratione seruitiorum, sunt liberi od poholowszczizni, alie stacya daia po polowiczi, a podimnego po gr. dwa, puskarowszczizni po gr. dwa: Lechno, Kuzma Chriwaniowicz, Wasyłicha wdowa, Andrusko Mikitiez, Oliesko dziesziatnik, Mikitha.

Summa od sluskow czini zlotich piecz y denar. dziewiecz.

Библиотека "Руниверс"

Ubodzi, ktorzi zadnego pozithku nye czinia, thilko podimnego po gr. dwa, a puskarowsczizni po gr. dwa dawaia: Lewko Liesczenie, Chwedorowa wdowa, Hrehor, Chwedor Kolibabicz; czini od nich gr. sescznasczie.

Thamze, yako y w ynszich wsziach, yesth then obiczay, yz w iednim roku od liudzi biora powolowsczizne; ktorych szie dostalo czaszu wibierania wolow trzidzieszczi y piecz, kazdego miernie rachuiacz za zlotich steri, przidzie za nie zlothich stho y sterdzieszczi; a wirachowawszy trzeczia czescz na rok ieden, uczini zlotich sterdzieszczy y sescz y gr. dwadzieszczia.

Dan psczelna. Thamze drugiego roku takze byorą od nich dzieszieczine od psczol, ktorich szie bilo od nich dostalo pniow dwadzieszczia, iako liudzie zeznawali, wedluk pamieczi swei; za ktore, wirachowawszi na ieden rok trzeczia czescz, ucziny zlotich sterzi, y gr. trzinasczie, y seliak. Trzeczi rok maią wolni od they dany, thilko szie wszisczi wespol skladaia na iedne raczke miodu, valor. zlotich sescz; then miod dawali anno 1564; czo, wirachowawszi trzeczia czescz, uczini zlotich dwa.

Dan barania. Thamze ktorzi owcze chowaią, dawaią dwudzieszczine na kazdi rok; dostalo szie na rok ninieyszi baranow trzi; kazdego rachuiacz za gr. dwanasczie, tho uczini zlotich ieden y gr. sescz.

Dan wieprzowa. Thakze dawaią dwudziestego wieprza, ktori chowa swinie; abo zegnawszi sthado wieiskie, wiberania od nich wieprza dwudziestego, ktorich anno presenti dostalo szie oszm, valor. kazdi za zloti ieden y gr. sescz. Tho uczini zlotich dziewiecz, gr. oszmnasczie, denar (*неозначено*).

Summa wszitkich pozitkow z Iwanowicz na then czasz cziny zlothich dwiesczie sesczdziesziath y dwa, y gr. iedenasczie, denary decem cum medio.

Wszi thegos klucza, ktore niedawno spustoszali:

Библиотека "Руниверс"

Miedzirowcze, wiesz, ktora bila ossiadla miedzi dwema rzekoma, rzeczonemi Row y Rowiecz; ktora yusz spustoszala do szczethu, czescz przesz tatari, a czescz precz posli za granicze; po ktorich gdi pan starostha Barski slal, nyechcziano ich widacz. A bilo w nyey czlovieka dwadziesczia citra vel ultra. A to bilo spustossenie anno 1564 za pana Marczina Herbortha, na ten czas starosti Barskiego bendączego.

Molochow, wiesz. The wiesz poczal bil pan Broniowski sadzicz, nizey Mankowczow wszi, na grunczie kroliewskiem, nad rzeka rzeczona Row; a yusz w niey bilo lyudzi dwanasczie, alie przesz tatari thakze spustossala, a drudzi tez poucziekaly.

O stawiech Barskiego starostwa. Na rzecze Liedawie, ktora pod Jolthuskow miasteczko idzie, są dwa sthawi (okrom thego, ktori dano czeremissom). Ieden s nich przedawaya za zlotich trzistha y pieczdziesziath; a drugi gorni, rzeczoni Liedawski, albo (*вырвано*) Rowski, za zlothich stho y oszmdziesziath. Sthaw w Nowoziolkach na rzecze Wolku,—uczini spusth iego w czwartim roku zlotich przinamniey pultorastha. Sthawi trzi w Derazney ieden po drugiem. Sthawi wielkie na rzecze Wolku, ktorich wszitkich razem spusthi w czwarthim roku namnyei uczinią zlotich pulpiethasztha. Sthaw we wszi Slobothcze na rzecze Rowczu, ktorego spusth przedawaia za zlothich sesczdziesziath. Sthaw w Mankowczach na rzecze Rowie, ponizei Baru, ktorego spusth w czwartim roku uczini zlotich przinamniey dwiesczie.

A thak thich wszitkich stawow trzeczia czescz, wirachowawszi na ieden rok, uczini zlothich czteristha sesczdziesyath y trzy y gros dzieszczecz.

Mliny. Mlin pod miastem Barem: w nim kol macznich dwie, a trzeczie stepne, na wymierze, s ktorego anno domini 1563 a pri a die iuly ad diem eandem in anno 1564 wimierzono zitha trzeczinnikow stho y dzieszczecz, psenicze trzeczinnikow trzidzieszczi y pul trzec., slodu trzeczinnikow sziedmdziesziath, iagiel trzec. sescz.

Библиотека "Руниверс"

Mlyn w Iwanowczach o iednim kolie macznim; tego sthaw bil spusthny, a wszakos wimierzono s niego zitha trzeczinnikow sescznascie, psenicze trzeczinnikow piecz. Mlyn Slobodeczki: w niem iedno kolo maczne, a drugie stepne; thego thes sthaw w thim roku bil spusthny, przethosz sz niego niewielie wimierzono, thilko zitha trzeczinnikow pieczdziesziath, psenicze trzeczinnikow sescznaszcie, iagiel trzeczinnikow pulpietha. Mlyn na sthawie Bothwinowskiem, abo Bielikowski, o iednim kolie; wimierzono sz niego zitha trzeczinnikow dwadziesczia y oszm, psenicze trzeczinnikow oszm. Mlin na sthawie Dominiczowskiem, abo Quintarowski o iednim kolie, s ktorego wimierzono w ninieyszim roku zitha trzeczinnikow oszmdziesziath y czteri, pszenicze trzeczinnikow dwadziesczia y stery. Mlyn Manikowski, ktorego sthaw thesz spusthni bil w ninieyszem roku od s. Michala, przethosz thilko sz niego wimierzono zitha trzeczinnikow oszmnasczie, psenicze trzeczinnikow dziewiecz, iagiel trzeczinnika pulczwarta.

Summa wimiaru wszithkiego z mlinow przerzeczonich czini: zitha trzeczinnikow dwiesczie dziewieczdziesziat y siedm, psenicze trzeczinnikow dziewieczdziesziath y pultrzeczia, slodu trzeczinnikow siedmdziesziath, iagiel trzeczinnikow czternasczie.

Ssaczuiacz kazdi trzeczinnik zitha za gr. piethnasczie, a psenicze trzeczinnik za gr. dwadziesczia y trzy, slod po gros dziesziaczi, jagli po gros dwadziesczia czteri, tho wszithko uczini zlotich dwiesczie pieszdziesziath y trzy, gros dwadziesczia y oszm y den. novem.

O folwarkach. Folwarki tham mogli bi dobre bicz, bo iesth kedi oracz. Alie isz tham zboza malo przedawaia, przethosz thilko ku ziwnosczi potrzebnei siewaia, a isz thesz w thim roku bila susza wielka, wiecz szie malo urodzilo zboza. Thilko wwieszono do gumna, ktore zowa Pissarskiem, na czeremiskiem miesczie: zitha ozimego—kop pultorastha, psenicze ozimey—kop stho y trzidzieszczi, psenicze iarey—kop stho y trzidzieszczi, jeczmenia—kop dwiesczie,

Библиотека "Руниверс"

owsza—kop czteristha y sescz, grochu—kop trzidziesczi. Insziech liath uradzalo szie thilie dwoy.

Obora; w niei bidla: krow doinich dwadziesczia, czieliath liatosziech dwadziesczia, wolov pospolitich dwadziesczia y dwa, jalowicz pospolitich dziewiethnasczie, bilnik ieden, swini pospolitich czterdzieszczi; acz y ynszego bidla iest niemalo y owiecz; alie dano sprawe, zebi wlaszne bilo jego m. pana starosczino. Saczuiacz od kazdi krowi pozitek za grziwne, tho uczini zlotich trzidzieszczi y dwa.

Folwark drugi, ku temusz gumnu naliezaczi w Baru; w nim: żitha ozimego kop stho y sterdzieszczi, psenicze ozimiei—stho y dwadziesczia, psenicze iarei—sesczdziessiath, owsza—dwiesczie y trzidźieszczi, jeczmienia—stho, prosza—dwadz'esczia, grochu—dwadziesczia; iesth thedi w obu gumnu pospolitego zboza wszithkiego kop thisziacz siedmszeth trzidzieszczi y sescz; saczuiacz kazda kope po gr. oszm, przidzie za wszithko zboze zlotich czterista sesczdziesziath y dwa y gr. dwadziesczia y oszm.

Summa summar. wszithkich pozitkow, ktore aeconom jego kr. mci mial w swoiei opiecze, czini wszithkiego zlothich dwa thisziacza sesczszeth czterdzieszczi y czterzy, gros dwanasczie, den. quatuor cum medio.

Podimnego po gr. dwa y puskarowsczizne po drugich dwa gr. ze wszi zemienskich, dawno zasziadlich, kmieczie dawaią, tho iest: s Iakowlia, s Weraesczaczyniecz, s Holodkowiecz, s Hliebowa, s Mukarowa, s Kozirowczow, s Rudi Paroboczei, s Remienna, s Kurilowczow, s Helechowa, s Holozinczow, s Podernowa, s Ieniakowiecz, s Hermakow. I z inszich wszi, ktora sliachta okoliczna w Barskiei wlosczi maia y niktore zasadzacz poczinaią, tedi ze wszitkich podimne, yako y s wiszi napisanich, powinni dawacz do zamku Barskiego. A wszakos ym yescze folguia dla oszadzenia. A s tich wiszei napisanich czini podimnego y puskarowsczizni na then czasz zlothich czternasczie, gros. dwadziesczia.

Библиотека "Руниверс"

A wszakoz na wszithkie wszi, w Barskiey wlosczi albo w powieczie będączich, moze się klascz na kazdi rok puskarowsczizni s podimnim przinamnyey zlotich 60.

Dobra, ktore byli naznaczone na opatrzenie y wichowanye panu starosczie Barskiemu, kthore wszi szą zdawna thegosz stharosthwa:

Karaczincze Rimowe, wiesz. W ney kmieczie tem sposobem placzą na kazdi rok: naprzod dawa kazdi gospodarz poczieżny psenicze czisthey miari Barskiei wierzchowati po stery trzeczinniki, valor. kazdi trzec. za gr. dwadziesczia y trzy; owsza po dziesiaczi trzeczinnikow, valoris kazdi za gr. oszm; kur po dwoie, valor. oboie za gros ieden; jaiecz po dwadziesczia, valor. den. dwanasczie; przedziwa po dziesziaczi garsczi, valor. steri selągi; puskarowsczizny po dwa gros.; podimnego składaią po dwa gospodarza po pulpietha gros. Nad tho kazdi gospodarz w kazdim roku dawa sthacy: zitha po pultrzeczinnika, valor. za gr. puloszma; owsza po trzi trzec.; kur po dwoie, valor. ut supra; masla po kuszowi iednemu, valor. gr. dwa; serow po iednemu, valor. den. novem; jagiel po iednemu kuszowi, valor. den. novem, i chleba po iednemu, valor. denariorum sex; syana po dwa wozi, valor. kazdi wosz za gr. trzy. A iest na ten czasz poczieszniich dziewietnasczie; imiona ich the szą: Braiko Michalow, Hawrilo, Seliwon, Woithko, Dmitr Maniewicz, Hawrilko, Kost Trussewicz, Iwan Serbiniowicz, Hawrilo Koszmin, Wasko Chwedorowicz, Chwedor Trussewicz, Klimko Sthari, Wasziel Serbinowicz, Iwan Chwedorowicz, Awram, Michno Stepanowicz, Iwanko Ihnatow, Iolchim Buben, Borisz Hirowicz.

Summa owsza czini trzeczinnikow dwiesczie sterdzieszczi y siedm, za ktori uczini zlotich sesczdziesziath y piecz i gr. dwadziesczia y sescz; psenicze trzeczinnikow siedmdziesziath y sescz, ktora, saczuiacz po gr. dwadziesczia y trzy, uczini za nie zlotich pieczdziesziath y oszm y gr. oszm; zitha trzeczinnikow puldzieszietha, za ktore uczini zlotich czteri y gros dwadziesczia y pultrzeczia; kur dannich y z stacynemi siedmdziesziath y sesczioro;

Библиотека "Руниверс"

masla muszow dziewiethnasczie; serow dziewiethnasczie; iagiel kuszow dziewiethnasczie; za len przidzie od nich gr. dwadziesczia y piecz y selag; za iaycza gr. 12, den. 12; za chlieb gr. 6, den. 6; syna woskow 38, kazdi, ut premisum est, za gros. trzy. Tho wszithko uczіny zlotich oszm y gros trzynasczie, den. sescz; puskarowszczizni y podimnego czini od nich zlothich dwa, y gros dwadziesczia, y den. trzinasc ie cum medio. Tho wszithko uczini zlotich stho czterdziesczi y den. puliedenasta.

Robia czali tidzien zamkowi, czo roskaza, a sobie dwa thigodnia.

Swobodni, ktorzi ieszcze polachowszczizni nie dawaią, ysz na swobodzie szą, chiba daia puskarowszczizne, y podimne thak, yako poczіezni; a stacyey kazdi po polowiczie respectu dannikow: Chwedos, Mikitha, Andrusko Jaczkowicz, Hawrisz; czi ieszcze mayą swobodi po iednemu roku; czini od nich zlotich trzi y gr. iedenasczie.

Sluskowie, ktorzi szą wolni od dani ratione seruitiorum, tilko podimne a puskarowszczizne placza; czini od nich gr. oszm: Thiniecz y Michno czobotarz;—czini gros. oszm. Manilo, wataman, lib., od ynsey dani, alie dzieszieczine pszczelną, powołowszczizne, y barany y wieprze dawa.

Dan barania. Tham ktori owcze ma, dawa na kazdi rok dwadziestego barana; ktorich szię dostalo anno domini 1564 baranow sescz y yagniath czworo, ktore szie za pulbarana lyczi; kazdego barana rachuiacz za gr. dwanasczie, tho uczini zlotich trzi y gros. sescz.

Dan wieprzowa, ktora thesz dawaia kazdego roku, more aliarum villarum, the im tego roku odpuszczono.

Powolowszczizna. Thamze w iednim roku kazdi gospodarz dawa powolowszczizne, ktori iedno bidlo chowa; a thak szię ich bilo dostalo dwadziesczia y sescz; kazdego szaczuiacz za zlotich czteri,— tho uczini zlothich stho y czterzy; a wirachowawszi trzeczia

Библиотека "Руниверс"

czescz na ieden rok, tho uczini zlotich trzidzieszczi y cztery y gr. dwadzieszczia.

Dan pszczelna. Drugiego roku dawaią dzieszieczine pszczelna, ktorich dostało szie anno 1563 pniow dwadzieszczia, kazdi valor. za gr. dwadzieszczia,—tho uczini na rok ieden trzeczia czieszcz zlotich steri, gros. trzinasczie, den. sescz.

Dan miodowa. Trzeczi rok maia wolni od dani; tylko daia, wszisczi insimul, iedne raczke miodu lipczowego; ktori dali anno 1564; valoris raczka za zlotich sescz; a wirachowawszi trzeczia czescz na ieden rok, uczini zlothi dwa.

Summa wszitkich pozithkow s Karacziniecz Rimowich czini zlotich stho oszmdzieszziat y siedm y gr. dwadzieszczia y dziewiecz, den. trzy.

Karaczincze Podlesne, wiesz. W ney iest na then czasz osziadlich kmieczi poczieszich iedenasczie ktorzi, tak polachowszczizne, tho iest zboze danne y insze danini y stacya, yako y w Karaczinczach Rimowich, dawaia, valor. omnia iako thamze napissano; ktorich imiona the szą: Chwedor Hamel, Chwedor Dziewsicz, Panasz, Masko Oleskowicz, Stepan Daskowicz, Wasz Oleskowicz, Senko Andreiowicz, Dachno Andreiowicz, Hriniecz Lithwiniecz, Petrik Derazinski, Chwedos Dworeczki.

Summa uczini od nich wszithkiego pozithku, computatis computan., zlothich oszmdzieszziat y ieden, gros. ieden, denar. sesczнasczie cum medio. Uroczni thamze iest kmiecz ieden: Chwedor, odkupuie polachowszczizne, tho iesth zboze danne, czinszem pienieznem, dawa za tho zlotich czteri. A wszakze dawa puskarowszczizne, podimne, y stacya, iako inszi z osiadlich, y kuri, y iaicza; czini od niego wszithkiego zlothich piecz, gros. siedmnasczie, denarum poloszma.

Swobodni, ktorzi szą wolny, za niewitrzimaniem woli, od dany; a wszakze daią puskarowszczine po gr. dwa, podimnego po gr. dwa, y stacya, respectu dannikow, po polowiczi, tho iest: owsza po pul-

Библиотека "Руниверс"

tora trzeczinnika, valor. gr. dwanasczie; żitha po maczi, valor. gros. pulczwartha y den. pulpietha; po kurowi iednemn, iagiel po kuszowi iednemu, serow po iednemu, masla skladaya dwa, musz ieden, chlieba po iednemu, valor. den. sescz; lnu po piaczi garsczi, valor. den. dwanasczie; syana po wozowi iednemu, valoris gr. trzy kazdi wosz; ktorich iest piecz: Wasz Thomaszowicz, Lesko Andreiczow, maia swobodi po trzi liatha; Iwan Procopowicz, Chwedor Jarossowicz, Thomas Pisczelnik maia rok ieden swobodi. Czini od nich wszithkiego, computat. computan., zlotich trzy, gros. dwadziesczia y dwa. Thomas, wataman, iako y w inszich wsziach, ratione seruitiorum, ktore czini, lib. od dani, okrom powolowsczizni, dzieszieczini psczelney y dani baraniey y wieprzowey; tho winien dacz.

Dan barania. Thamze na kazdi rok, ktorzi owcze chowaią, daia dwudziestego barana, ktorich szie dostalo roku nynieyszego barani dwa, kazdi valoris gr. dwanasczie,—tho uczini gr. dwadziesczia y cztery.

Dan wieprzowa. Wieprza thesz daią dwudziestego; ktorich szie dostalo anno 1564 wieprzow piecz, kazdi valor. gr. trzidzieszczi y sescz,--tho uczini zlothich sescz.

Danini przesroczne: Powolowsczizna. Thamze iednego roku, kazdi gospodarz dawa powolowsczizni po wolowi iednemu, ktori bidlo chowa; przichodzi od nich wolow sescznasczie; kazdego szaczuiacz za zlotich czteri, tho ucziny zlothich sesczdzieszіath y czteri; a wirachowawszi na ieden rok, uczini zlotich dwadziesczia y ieden, gr. 10.

Dan psczelna. Drugiego roku dawa, ktori ma psczoly, dzieszіathi pien; ktorich anno 1563 dostalo szie pniow oszmnasczie; kazdi valor. za gr. dwadziesczia,—tho uczini, trzeczia czescz wirachowawszi, zlotich cztery.

Dan miodowa. Trzeczi rok maya wolni od they dani, tylko myodu lipczowego pul iedney rączki dayą wszisczi, valoris zlothich

Библиотека "Руниверс"

sescz; a wirachowawszi na ieden rok trzeczia czescz thei troiaki dany, uczini zlothich dwa.

Summa wszithkich pozithkow s Karaczinczow Podliesznich czini zlothich stho dwadziesczia y cztery, gros. pietnasczie, denarum sescz.

Kliucz Szczodrowski, Barskiemu stharostwu naliezaczi:

Szczodrowa, wiesz, nad rzeka Bohem od Baru oszm mil.— Tham w tey Szczodrowi y w inszich wsziach, ku niey naliezacziech, dawali liudzie poczieżni thim spossobem: naprzod polachowsczizni kazdi dawal psenicze po sesczi trzeczinnikow, owsza po dwanasczie trzec., kuri y insze rzeczi thes, yako w inszich wsziach, dawali et c. Alie isz anno 1558 zburzili bili tatarowie thi wszi do grunthu y liudzi sz niech niemalo w niewolia pobrali; przethos pan starosta ninieyszi, oszadzaiacz znowu thi wszi, posthanowienie takie s ludzmy uczinieł, isz polachowsczizni do czaszu nie maia dawacz, tho iest ad decursum annorum trium a tempore anni praesentis; a na then czasz dawaia czinsz uroczny rozno, yako szie przi ktorem napisse. Dawa thes kazdi z nich puskarowsczizni po dwa gr., podimnego dwa gospodarza skladaia szie na pulpietha grosa, kur po dwoie, iaiecz po dwadziesczia; statya thes dawaia, more aliarum villarum, valoris omnia iako w Karaczinczach Rimowich. A iest na then czasz poczieszniech gospodarzow sescznasczie; ktorich the szą imiona: czterei, czi dawaia po piaczi zlothich: Iwan Iwaskowicz, Andrussko, Maxim, Anthon; trzei, czi inszi dawaia po cztere zlothe: Harassim, Iwasko Rapotha, Thisko; piecz thych inszich dawaia po trzi zlothe: Daniecz, Iaczko, Stepan, Waszil, Onisko; czterzei thes inssich dawaia po dwa zlothe: Olechrim, Omelian, Tomilo, Karp.

Summa czinszu czini od nich zlothich pieczdziesziath y piec. Puskarowsczizni s podimnem—zlotich dwa y gr. oszm. Za kuri danne y stacyne i za yaycza—zlothi ieden y gr. 18. Za owiesz stacieyni, ktorego przichodzi trzeczinnikow sterdzieszczi y oszm; żitha trzec. oszm; za seri y za iagli: za maslo, za syano, woskow trzidzieszczy

Библиотека "Руниверс"

y dwa, za chliep, y za lien,—za tho wszitko uczini od nich zlotich dwadziesczia y dwa, y gr. czternasczie, y den. dwanasczie. Wataman Miczko na ten czasz wolien od dani obiczaiem inszich watamanow, tilko powolow., dan barania y wieprzowa, y psczelna dawa.

Swobodni kmiecze, ktorzi iescze na swobodzie siedza, nie daią wienczey tylko puskarowsczizni po gr. dwa, podimne po gr. dwa, kuri, iaycza y stacyey po polowiczi respectu dannikow. Wsczicha wdowa s sinmi—do dwu liath swobodi; Sasko ma trzi liatha swobodi; Sawka ma dwie lieczie swobodi; czini od nich za wszithko zlothich dwa, gros. siedmnasczie, den. trzinasczie cum medio.

Dan wieprzowa. Thamze daya od swini, gdi zer iesth, wieprza dziesziatego; a gdi zeru niemasz, thedi dwudziestego; ktorich szie dostalo roku ninieyszego sescz; czini za nie zlothich siedm y gr. sescz.

Dan barania. Thamze na kazdi rok, kto chowa owcze, dawa dwudziestego barana; ktorich szie roku ninieyszego dostalo dwa, valor. oba za gr. dwadziesczia steri.

Danini preszroczne. Woli. Thamze iest ten obiczay, yz kazdi gospodarz, then, ktori iedno bidlo chowa, iednego roku dawa wola iednego, abo thakie bidlie, iakie ma w swoiei oborze; a tak, czaszu przeslego wibierania, dostalo szie od wszithkich, nullo excepto, wolow dobrich siedmnasczie; kazdego saczuiacz za zlotich steri, uczini na ieden rok, wirachowawszi trzeczia czescz, zlothich dwadziesczia y dwa y gr. dwadziesczia.

Psczoli. Drugiego roku dawaia przerzeczeni kmieczie dzieszieczine od psczol; czaszu przeslego wibierania dostalo szie pniow dwadziesczia, kazdi valor. za gr. dwadziesczia; tho uczini zlothich trzinasczie, gr. dzieszieczc; a na ieden rok trzeczia czescz, uczini zlothich czteri, y gr. trzinasczie, y den. sescz.

Miod. Trzeczi rok maia wolny, telko dayą yedne raczke myodu lipczowego, ktorą maią dacz anno 1565 valoris zlotich sescz; a wirachowawszi na ieden rok trzeczia czescz, uczini zlotich dwa.

Библиотека "Руниверс"

Summa summar. wszithkich pozitkow Sczodrowey na ten czasz czini zlotich stho dwadziesczia y ieden, y gros ieden, den. trzinasczie cum medio.

O stawie w tei ze wszi. Przi rewisiei przerzeczoni wszi oddal iego m. pan starosta Barski mandat iego k. m. panom revisorom, ktorim krol jego m. roskazacz racziel, prerzeczonem panom reuisorom, abi ogladali tho miesczie, o ktorem pan starosta Barski, sprawe dawal przed krolem jego m., zebi tham mogl bicz sthaw dobri za nakladem. Pzetosz, panowie rouisorowie ogledowali to miesczie, ktore iest barzo dobre lozisko do sbudowania sthawu, bo szie tam przi tey Sczodrowey schodza rzeki wielkie Boh y Wolk, a brzegi gorzisti; serokoscz miescza tego, kedi bi mogl liacz sthaw, iest na pul milie; a tam miedzi brzegami, kedi bi groblia miala bicz, na podobienstwo iesth wszerz niespielna czwori sthay, zalial bi wzdlusz then sthaw pultori milie pewne, iesli niedaliey; a wszitko gruntu krolewskiego, acz na druga strone rżeki Boha iest grunth, stharosstwu Kamienizczkiemu naliezaczi, at tum unus dominus omnium. Miasteczka thes Liaticzowa czescz musziala bi szie sdolu winiescz ku gorze; a wszakos niebarzo domi kostowne maia. Mlin tes Liaticzowski choczaize bi szie podlal, thedi bi iey mogl na insze miescze przeniescz, abo nieprzenoszacz, tedi do mlina, ktoribi na them stawie mogl bicz sbudowan (bi chczialy dwanasczie kol, bo woda wielka w obu rzekach), mogli bi Liaticzowianie mielącz. Tilko bi nakladu zalowacz nie trzeba. Acz thesz tham przedtem poczelo belo groblia sipacz za niebosczika pana Prethfficza, alie w dolie silnem nie bil bi staw tak dobri y tak osdobni; przetosz kto iei budowacz bendzie, muszi groblia na inszem miesczu wsgore rzeki stawiacz.

Suslowcze, wiesz, nie dalieko Sczodrowei. W tey wszi, yako y w Sczodrowei, tem sposzobem liudzie siedzą na czinszu pieniezn ym, ktorem odkupuyą do czaszu tego, iako y Sczodrowianie, polachowsczizne, als zboze danne; k temu czinszowi, kur po dwoie,

Библиотека "Руниверс"

iaiecz po dwadziesczia, podimnego po gr. dwa i pulpięta pieniądza, puskarowsczizni po gr. dwa y stacya, more aliarum villarum, daią; omnia valor. iako w Karaczinczach Rimowich. A iesth na ten czasz osziadlich dźiewiecz, ktorich the sza imiona: trzei ich daie po piaczi zlothich: Chedor Hnoienski, Omelian, Semian; piecz ich daie po cztere zlothe: Iwan, Marco Rudko, Stepan, Tisko, Karpo; ieden daie po trzi zlote: Jarmola; uczini od nich czinszu y za insze danini zlotich pieczdziesziath y dwa, gros dwadziesczia y ieden, denar pulczwartanasta.

Swobodni za swoia wolnosczia, ktorey iescze nie wisiedzieli, nye daią zadnego czinszu, thelko puskarowsczicznei po gr. dwu, podimne po gr. dwa y pulpietha pieniadza y stacy respectu dannikow po polowiczi: Iwan ma rok swobodi, Thomilo sescz liath swobodi ma; czini od nich za wszithko zlothich ieden, y gr. dwadziesczia, y ieden denar. Sydor sluzi koniem, nie daie nicz respectu seruity, tilko woli, pszczoli, y wieprze dawa. Worobiei Nowothni nicz nie dawa, tilko podimnego gr. dwa, puskarowsczizni gr. dwa,—czini gr. czteri.

Dan wieprzowa. Tam od swini, ktore ie ma, dawa dwudziestego wieprza, ktorich szie roku ninieyszego dostalo trzi, valor. zlothich trzi y gr. 18.

Dan barania. Tamze od owiecz na kazdi rok dawaia, kto ie chowa, barana dwudziestego, ktorich szie roku ninieyszego dostalo piecz; kazdego rachuiacz valor. gr. dwanasczie; tho uczini zlothich dwa.

Powolowsczizna. Kazdi gospodarz dawa iednego roku po iednemu wolu, thakze y dzieszieczine pszczelna; a trzeczi rok miewaia wolni, albo iedne lipczu raczke dayą omnes, more aliarum villarum. Dostalo szię wolow iedenasczie, kazdi valor. zlotich czteri; pszczol oszmiori, kazdi pien za gr. dwadziesczia; raczka miodu za zlothich sescz y gr. (*неозначено*); tho wszithko, trzeczia czescz wirachowawszi na ieden rok, uczini zlothich oszmnasczie y gr. 13, y denarum sescz.

Summa wszithkich pozithkow s Suslowiecz na then czasz uczini zlothich siedmdziesiath y oszm y gros oszmnasczie, den. pultora·

Библиотека "Руниверс"

Popowcze, wiesz, ktora thakze, iako y Sczodrowa, pozitki czinila prze thim, nis ya tatarowie sburzili anno domini 1558. Alie na then czasz prze zubozenie possadzeni sza na czinszu urocznim, iako y w Sczodrowei, do czaszu, asz szie zapomoga; nad tho daia kuri, yaicza, podimne, puskarowsczizne y sthacyą, yako w ynszich wsziach, valor. omnia, iako indzie. A iesth w niei kmieczi poczeznich na ten czasz dziesiecz. Imiona tich kmieczi szą: czterei ich dawa po piaczi zlotich: Sichno, Sawka, Jachno, Borisz; trzei ich dawaia po czteri zlothe: Chwedor, Sosthak, Nesthor; trzei ich dawaia po dwa zlothe: Andrusz, Andrusko, Pawel. Uczini czinszu od nich y za insze wszithkie danini zlotich pieczdziesiat y czteri y gr. dziesiecz, denar. pietnasczie.

Swobodni, ktorzi za wolią, ktorei iescze nie wisziedzieli, wolny od dany, tylko podimne, puskarowsczizne y stacyey polowicze respectu dannikow dawaya: Chwedor czteri lyata, Pawlowski siedm lyath, Wasko Rapaten rok ieden, Iwasko rok ieden, Artim Buhowicz rok ieden—mayą swobody. Czini od nich za wszithko zlotich czteri y gr. siedm, den. pultora. Iwan Radik konyem sluzi, Anton wathaman wolni ratione seruitiorum od dany; a wszakze dawaia woli, psczoli, wieprze, barany.

Dan barania. Thamze ktori owcze gospodarz chowa, dawa dwudziestego barana, ktorich szie roku ninieiszego dostalo baranow trzi, a yagniąth dwoie, ktore za barana iednego licza; kazdego rachuiacz po gr. dwanasczie,—tho uczini zlotich ieden y gr. oszmnasczie.

Dan wieprzowa. Tamze gdi szie zer zrodzi, dawaia od swini, ktori ie chowa, wieprza dwudziestego, ktorich szie roku ninieyszego dostalo cztery, kazdi valor. za zlothi ieden, gr. 6,—tho uczini zlotich czteri y gr. dwadziesczia y cztery.

Danini przesroczne. Tamze iednego roku kazdi gospodarz dawa wola iednego, ktore maia dacz anno domini 1565. Drugiego roku dzieszieczine od psczol, a trzeczi rok iedne raczke miodu lipczo-

Библиотека "Руниверс"

wego wszisczi spolecznie dawaią pszczoli y miod, thedi im odpuszczono po dwa roki, dlia thego zebisczie zapomogli znowu, bo pierwei bilo w tey wszi kmieczi siedmdziesziath, alie ie bili tatarowie do gruntu spustossili. Alie wolow dostalo szie od nich sescznasczie, kazdi valor. za zlotich czteri,—tho, wirachowawszi trzeczia czescz, uczini na rok ieden zlotich dwadziesczia y dwa, gr. dwadziesczia.

Summa na ten czasz wszitkich pozitkow s Popowicz czini zlothich oszmdziesziat y siedm, y gr. dziewiethnasczie, denar. sescznasczie.

Kliucz Derazinski, ktorego wszi leza nad rzeka Wolczkiem:

Derazna Dworeczka, wiesz. W tei wszi, y w drugich iey przileglich, tem sposobem kmieczie dan dawaią: naprzod psenicze kazdi gospodarz po czteri trzeczinniki, valor. kazdi trzec. po gr. dwadziesczia y trzy; owsza po dziesiaczi trzeczinnikow, valor. kazdi za gr. oszm; zitha pultrzeczinnika, valor. kazdi trzec. za gr. puloszma; kur na kaplunienie po dwoie, valor. gr. ieden; iaiecz po dwudziesczia, valor. gr. ieden; puskarowszczizni po dwa gros; podimnego dwa gospodarza skladaia szie na gr. pulpietha; przedziwa po dziesziaczi garszczi, valor. gr. ieden, den. sescz; ktemu sthacyey: owsza trzec. trzi, valor. kazdi po gr. oszmi; kur po dwoigu, valor. gr. ieden; jagiel kusz, valor. pulgros; masla kusz, valor. gr. dwa; po iednemu serowi, valor. pulgros; po iednemu chlebowi, valor. selag ieden; syana po dwa woszi, valor. po gr. trzi. A iest tham kmieczi osziadlich na ten czasz sescznasczie, ktorich imiona the szą: Maxim, Misko, Sienko Juchnowicz, Andreiko, Dinis, Olexa, Herman, Jakim, Michailo, Philip, Stepan, Kuzma, Petrik, Sienko, Jakim drugi, Lechno. Czini od nich psenicze trzeczinnikow sesczdziesziath y czteri; owsza dannego y stacynim trzeczinnikow dwiesczie y oszm, zitha trzec. oszm, kur dannich y stacynich sesczdziesziath y czterey, iayecz kop piecz y dwadziesczia, puskarowszczizni y podimnego gr. sesczdziesziath y oszm, za przedziwo gr. dwadziesczia y ieden, den. sescz,—jagiel kussow sescznasczie, serow

Библиотека "Руниверс"

sescznasczie, masla kussow sescznasczie, za chliep gr. piecz, denar. sescz, syana wozow trzidziesczi dwa, albo za nie zloitch trzi y gr. sescz. Tho wszithko uczini zlothich stho siedmnasczie, gros. dwadziesczia y siedm, denar. sescz.

Uroczni kmiecz ieden, rzeczoni Jurko Andrusczicz; then uroczнim czinszem odkupuie polachowsczizne, a dawa czinszu zlotich czteri; insze rzeczi, tho iesth kuri, iaicza, puskarowsczizne, podimnie y stacya, iako y inszi dawa. Czo wszitko, computat. computan., uczini zlotich piecz, gr. dziewiethnasczie, denar ieden. Wataman Iwan, respectu seruitiorum, wolien od wszithkich podathkow, tylko woli, psczoli, barani y wieprze dawa.

Swobodni, ktorzi za swoboda, ktorei iescze nie wisziedzieli, wolni od polachowsczizni, tylko stacyey polowicze respectu poczieznich, dawaia zwlascza owiesz y zitho. A podimnego po dwa gr.,— puskarowsczizny po gr. dwa, kur po iednemu, serow po iednemu, iagiel po kussowi, masla po pulkussa, po chliebowi iednemu, syana po wozowi iednemu, za lien po dwa selagi. Sienko ma swobodi trzi liata, Dmitr ma swobodi trzi liata, Hapon ma swobodi trzi liata, Jan Chaharda pultora liata ma swobodi, Chwedor ma swobodi trzi liata, Hriniecz ma swobodi pultora liata, Dasko ma swobodi pultora liata. Czini od nich wszitkiego, computatis computan., zlotich sescz y gros sescz, denar. dwa.

Subozeli. Czi nizei napissani, iz zubozeli, tedi na then czasz wieczei podatku nie dawaia, tilko podimne, puskarowsczizne dawaia: Michailo koniem sluzi, Woitko tokarz liber od wszitkiego, tylko czaszem robi do dwora, czo potrzeba, Iwaniecz—pastuch, Michnik. Czini od tich czterech gr. sescznasczie.

Powinnoscz kmieczi przerzeczonych: robia ieden thidzien w folwarku, czo im kaza, a szobie dwa thigodnia, thakze y we wszithkich wsziach w thim kliuczu, k temu powinne thi wszi rasz w rok, kazda zosobna, wosz soli pszwiescz s Kolomyey na potrzebe zamkowa, za pieniadze pana staroszczine. A gdi pan starosta w

Библиотека "Руниверс"

polie iedzie przeciwko nieprziiaczelowi, winni wosz kazda wiesz swoy na spiszowani poslacz, thakze thesz s podstaroscziem.

Karczmarze: Jossip zlotich sescz, Naum zlotich sescz, Nanko zlotich sescz. Czini od nich zlotich oszmnasczie.

Dan barania. Thamze ktori owcze chowa, dawa dwudziestego barana, ktorich sie roku nynieyszego dostalo sescz; kazdego saczuiacz po gr. dwanasczie, tho uczini zlothich dwa y gr. dwanasczie.

Dan wieprzowa. Gdi szie zer zrodzi, dawaia dwudziestego wieprza od swini, ktore pasza w liesziech. Dostalo szie roku nynieyszego wieprzow sziedm, valoris kazdi za gross trzidzieszczi y 6,— tho uczini zlothich ossm y gr. 12.

Danini preszroczne. W thei wszi then iest obiczay, yz kazdi gospodarz iednego roku dawa wola iednego, drugiego psczoli dziesziate, a trzeczi rok maią wolni; a wszakosz wszisczi skladaią miodu lipczowego raczka, ktori daly anno domini 1564. Dostanieszie od nich wolow dwadziesczia y czteri, kazdi valor. zlothich czteri; psczol dwadziesczia pniow, kazdi valoris za gr. dwadziesczia; raczka miodu lipczowego za zlothich sescz. Tho wszitko, rosdzieliwszi na troie, przidzie na ieden rok zlothich trzidzieszczi y oszm, gros. trzinasczie, denar. 6. Nad tho wszisczi kmieczie, spolecznie yz inszimi obiwatelmi, skladaią na kazdi rok ialowicze na kuchnia valor. zlotich dwa.

Summa wszitkiego z Deraznei Dworeczki na then czasz czini zlothich sto dziewieczdziesziath y dziewiecz, grosi pietnasczie, denar. pietnasczie.

Derazna Kalinska. W thei wszi kmieczie iesth poczieszniich trzidzieszczi y dwa, ktorzi tak dan wselaka dawaya, yako y w Deraznei Dworeczkiei, omnia valor., ut in eadem Derazna Dworeczka. A imiona ich the szą: Jaczko, Panasz, Michno, Chwedor, Seliwon, Semyan, Petras, Hriniecz, Iwanko, Sawka, Wasko Hriniewicz, Jurko Stari, Chomka Jurczicz, Hriniecz Stepanowicz, Iwaniecz, Sawka Iwasczicz, Oliechier

Библиотека "Руниверс"

Iliasz, Thit, Kosth, Olisiey, Iwan Andrey, Lawrinowicz, Hriniaszetha, Martin, Juchno, Iwan Symonowicz, Luczka, Chwedor Hladki, Michailo, Procz Symonowicz, Hrinyutha.

Summa od nich wszitkiego pozitku, computat. computan., czini zlothich dwiesczie trzidzieszczi y piecz, gros. dwadziesczia y dwa.

Uroczni kmieczie dway, kthorzi thim czinszem pienicznim odkupuia polachowszczizne, als zboze danne y robothe, a wszakze podimne, puskarowszczizne, iaycza, kury y stacyą, yako drudzi dayą et c. Iwasko zlotich pulsostha, Steczko Hirowicz zlotich piecz. Przidzie od nich wszitkiego zlothich trzinasczie y gr. dwadziesczia y trzi, denar. trzy.

Swobodni, ktorzi na woli szieḋzą y wolni szą od dany, tylko stacyey po polowiczi respectu dannikow daya y owiesz y zito, podimnego po gr. dwa, puskarowszczizni po gr. dwa, jagiel po kussowi, chlieba po iednemu, serow po iednemu. A takowich iest oszm, valor. omnia, ut supra. Maią swobodi: Wasyol Panasowicz trzi liata, Jurko rok ieden, Semko Stepanowicz dwa roki, Konon trzi liatha, Masko ieden rok, Sawka Titow trzi roki, Pawel Miskow trzi lyata, Jakobicha wdowa z dzieczmi ma dwa roki. A thak computatis computan., wszitki pozitki od nich uczinya zlothich siedm, gros. (*неозначено*), denar. sescz.

Sluskowie. Tilko daia stacya: owsza po iednemu trzeczinniku, zyta dwa ych skladaia po pultrzeczinnika, kur po iednemu, podimnego po gr. dwa, puskarowczizni po gros. dwa. A takowich iest piecz: Manko koniem sluzi, Syma koniem sluzi, Tiniecz koniem sluzi, Iwan Chunka; uczini wszitkiego pozitku od nich zlotich dwa, y gros. dwadziesczia y ieden, denar. czteri; Pawel wataman wolen od dani respectu poslug, tylko stacya: woli, barani, wieprze dawa, y psczoli. Mielnik tylko stacya dawa.

Dan barania. Tamze ktori owcze chowa, dawa dwudziestego barana na kazdi rok; dostaloszie roku nynieyszego baranow sesczнasczie, yagniath czworo, ktore barani, kazdego rachuiącz po gr.

Библиотека Руниверс

dwanasczie, a iagnie, ktore za pul barana, za gr. sescz, tho uczini zlothich siedm, gros. sescz.

Dan wieprzowa. Dawaia tez od swini, ktore w lisziech passą, gdi szie zer zrodzi, wieprza dziesziatego, a gdi zeru niemasz, tedi dwudziestego, ktorich szie roku ninieyszego dostalo dziewietnasczie, kazdi valoris za zlothi ieden, y gr. sescz. Uczini zlothich dwadziesczia y dwa, gros. dwadziesczia y czteri.

Danini przeszroczne. Iest tez tam obiczay then, yz iednego roku kazdi gospodarz dawa wola albo ialowicze, gdi wolu niema; ktorich, gdi od nich wibierano, dostalo szie wolow czterdzieszczi, kazdi valor. za zlotich czteri, tho uczini zlotich (*неозначено*). Drugiego roku dzieszieczine od pszczol; ktora gdi wibierana, tedi s tey wszi y s drugi, rzeczoni *Derazinski wisiolek,* dostalo szie pniow circitr. stho; kazdi saczuiacz za gr. dwadziesczia, tho uczini zlothich (*неозначено*). Trzeczieго roku dawaia lipczu raczke iedno, valoris za zlothich sescz.

Summa thich danin przesrocznich: A tak s tich trzech danin, wirachowawszi trzeczia czescz na ieden rok, thedi uczini zlotich siedmdziesiat y siedm, y gros. sescznasczie, denar. dwanasczie. Jalowicze stacyna, kazdego roku, iedne wszisczi ogulem dawaią valoris zlotich dwa.

Summa wszitkich pozitkow s Kalienski Derazney cziny zlothich trzista sesczdziesziath y oszm, gros. dwadziesczia y trzy y denar. ieden.

Derazna, Luka rzeczona. W thei wszi kmieczi iesth poczieznich dwadziesczia y dwa, ktorzi tak dan wszelaka dawaia nicz nie wiimuiacz, yako y w Derazni Dworeczkiei, valoris, ut in eadem Derazna Dworeczka. Ktorich thi szą imiona: Duma, Iwan Jurkowicz, Stepan Maskowicz, Iwan Sitkowicz, Olexa Chwedorowicz, Olexa Charitonowicz, Andreiko Damiankowicz, Czorius Jurkowicz, Petr Charitonowicz, Dmitr Chwedorowicz, Andreiko Sthari, Kuzma Chwedoszowicz, Pachutha, Jossip Kosteniowicz, Chwedor Kosteniowicz,

Библиотека "Руниверс"

Lukian Demiankowicz, Hriniecz, Sechno, Zynow, Andrey Maczkowicz, Supron Sechnowicz, Michailo Zeniowicz. Tho wszitko, computatis computandis, od tich dwudziestu kmieczi y dwu uczini zlothich stho sesczdziesziath y ieden, y gros iedenasczie, den. piethnasczie.

Uroczni czinsz dawaia czi dwa, ktorim polachowsczizne odkupuya, dlia tego isz zubozeli, alie kuri y iaycza et c. dawaia y sthacya: Hrinyutha zlotich dwa, Kumisinieta zlotich dwa.

Summa wszitkiego od nich przidzie zlothich siedm y gr. 8, denar. dziewiecz. Wathaman Onophrey wolen od dany, alie woli, wieprze, barani, psczoli dawa.

Swobodni, ktorzi iescze za swobodą wolni od polachowsczizni, tylko podimne, puskarowsczizne y stacyą dawaia, iako w inszich wsziach, a takowich iest piecz: Boris Jurkowicz ma swobodi trzi lyatha; Dinis Wasilowicz, Sawka Przichozi, Chwedor Pachuticz, Iwasko Hubicz maia swobodi do dwu lyath.

Summa czini wszitkiego od nich zlotich czteri, gr. siedm, den. 16.

Ubodzi, ktorzi tylko robya, czo kazą, a podimnego po gr. dwa placza: Sylocha wdowa nycz nie dawa, Kuzma kuznierz robi do dwora, czo potrzeba, wedluk rzemiosla, Jaczko czobotarz robi do dwora, czo potrzeba, wedluk rzemiosla. Czini od nich gr. dwanasczie.

Dan barania. Thamze kto owcze chowa, dawa dwudziestego barana; dostalo szie ich anno 1564 baranow oszm, a yagniath czworo; kazdego barana rachuiacz za gr. dwanasczie, a yagnie za gr. sescz, tho uczini zlotich cztery.

Dan wieprzowa od swini, ktore w liesziech pasza, gdi szie zer zrodzi, dawaia wieprza dziesziatego, a gdi zeru niemasz, thedi dwudziestego wieprza, ktorich szie dostalo tego roku dzieszicz; tho uczini zlothich dwanasczie.

Danini przeszroczne. Thamze kazdi gospodarz iednego roku dawa wola iednego; dostalo szie iey przinamniei wolow dwadziesczia y sescz. Drugiego roku dzieszieczine od psczol, ktorich dostalo szie

Библиотека "Руниверс"

przinamniei pniow trzidziesczi. A trzecziego roku miodu lipczowego raczke, valor. za zlotich sescz; then miod daly anno 1564. Tho wszitko, defalcata sorte tercia, na ieden rok uczini zlotich czterdziesczi y trzy, gros. dziesiecz.

Dawaia wszisczi ialowicze stacyna w rok rasz, valor. zlotich dwa.

Summa wszithkich pozitkow z Luki Derazinski na ten czasz czini zlotich dwiesczie trzidziesczi y cztery, gros. dziewietnasczie y denar. oszm.

Nowosielcze, wiesz. W niey kmieczi na ten czasz iest trzinasczie poczieznich, ktorzi polachowsczizne y stacya y insze danini, yako w Derazni, dawaia, omnia, valor., ut ibidem. Ktorich the szą imiona: Isaiko, Pawel Masionka, Roman Chwedorowicz, Hriniecz Dimithkowicz, Mikita Zisczicz, Ihnath Zisczicz, Ulian, Panasz, Jacob, Simicha wdowa, Macziey, Jurko Hawrilowicz, Wasko Chomczicz.

Summa uczini od nich za wszitko, computat. computan., zlotich dziewieczdziesziat y piecz, y gr. 24, denar. pultora.

Uroczni: Manczicha zloti ieden tm., Droniecz dawal przed them czinszu po piaczi zlotich y stacya, alie mu te odpusczono, bo mu zona oslepła na oczi.

Summa czini od nich zloti ieden.

Swobodni, ktorzi iescze za niewisziedzieniem woli szą wolni od polachowsczizni, tylko daia podimne, puskarowsczizne, y stacyey po polowiczy, respectu dannikow: Jaczko Czar, czo s Turek przised, liat dwie, Nanko rok ieden, Sawka roki dwa, Romaniecz lyata trzi, Simicha wdowa liath dwa, Daniecz rok ieden, Mathei rok ieden, Iwan rok ieden—maia swobodi.

Summa czini od nich wszitkiego, na pieniadzie szaczuiacz, zlothich siedm.

Karczmarz Pawel Hawrilowicz s karczmi dawa zlothich sescz.

Dan barania, wieprzowa y psczelna et c. s druga wszia, niszey napiszana dawa.

Библиотека "Руниверс"

Powolowszczizna. Powolowszczizni od tich liudzi dostawa szie wolow dobrich czternasczie, kazdi valor. zlotich czteri; s czego wirachowawszi iedno czescz na trzeczi rok, uczini zlothich oszmnasczie y gr. dwadziesczia.

Summa wszitkich poszitkow z Nowoszelicz na then czasz czini zlotich stho dwadziesczia y oszm, gros. czternasczie, denar. dwa.

Wisiolek nowosielski, wiesz, ktora na themze polyu Derazinskim zasyadla, yako y Nowosielcze. W niey kmieczi na ten czasz iest trzinasczie poczieznich, ktorzi polachowszczizne y staczie y insze danini, iako w Derazniey, dawaia, omnia valor., ut ibidem. A iest pocziesnich trzinasczie, ktorich te szą imiona: Musiey Oliechwier stari, Stepan, Sieniuta Michalowicz, Iwan Jurkowicz, Wasziutha, Stepan Michailowicz, Andrusko Chwedorowicz, Steczko, Jakim, Andrey drugi, Michno, Andrei Pedaskowicz. Uczini od nich za wszithko, computat. computan., zlothich dziewieczdziesziath y piecz, gros. dwadziesczia y cztery, denar. dwa.

Uroczni, ktorzi na czinszu zasziedli przez ubozenie swoie do czaszu y szą wolni od polachwszczizni y od roboti, a czinsz dawaią thim sposzobem: Jakiem Samsonowicz zloti ieden tantum, a podimnego po gr. dwa y pulpieta pieniadza, puskarowszczizni po gr. dwa; Olisiey Chweduskowicz zlotich dwa y stacya, yako drudzi kmieczie; Hawrilo Lapiczicz zloti ieden y stacya daie; czini od nich zlotich sescz, gros. trzinasczie, den. trzi. Wasko krawiecz niedawa tylko podimne, a puskarowszczizne gr. czteri, a robi do dwora, czo moze; czini od niego gr. cztery.

Swobodni, ktorzi na woli sziedzą, wolni od polachowszczizni, tylko podimne, puskarowszczizne y stacyey po polowiczi, respectu dannikow, dawaią. Maia swobodi: Andrei Olechwirowicz rok ieden, Sachno Michailowicz rok ieden, Chwedor Jurkowicz rok ieden, Michailo Pachutin rok ieden; Lewko Nowothni ma swobodi trzi lyatha. Mathicha wdowa, Sieniutha Lapiczne—maia po trzi lyata swododi.

Summa uczini od nich zlothich piecz, gros. 29, denar. dwa.

Библиотека "Руниверс"

Dan barania. Thamze kto owcze ma, dawa dwudziestego barana; roku ninieyszego dostalo szie z obu wszi, tho iesth: z Nowoszieliecz y s Wisiolka baranow dwanasczie y yagniath sesczioro; kazdego barana rachuiacz za gr. dwanasczie, a yagnie za gr. sescz,— tho uczini zlotich sescz.

Dan wieprzowa. Od swini, ktore w liesziech pasza, gdi szie zer zrodzi, dawaia wieprza dziesziatego; a gdi zeru niemasz, thedi dwudziestego. Dostalo szie roku ninieyszego wieprzow iedenasczie y gr. piecz,—tho uczini zlotich trzinasczie, gros. iedenasczie.

Danini przeszroczna. Thamze kazdi gospodarz iednego roku dawa po iednemu wolowi; drugiego roku dzieszieczine od psczol; trzeciego roku iedne raczke miodu lipczowego, ktori dali anno domini 1564; dostalo szie, gdi wibierano, wolow dwadziesczia y trzi, psczol s they wszy y z Nowoszieliecz dostawa szie pniow trzydziesczy, kazdi valoris za gr. dwadziesczia; raczka miodu z obu wszi za zlotich sescz. Tho wszitko, defalcata sorte tercia, na ieden rok uczini zlotich trzidziesczi y dziewiecz, grosi dziesiecz. Jalowicze stacyna, iedne z Nowosielczani, dawaia w rok spolecznie, valor. zlotich dwa.

Summa wszitkich poszitkow z Wisiolka uczini zlotich stho sesczdziesziath, y dziewiecz, gros. ieden, denar. sziedm.

Kliucz Krutiborodinski, tho iest wszi, nad rzeka Uszica y nad rzeka Studzienczem, niedalieko Kamiencza liežacze.

Krutiborodineze, wiesz. W they wszi kmieczie, yako y w inszich, dan wszitke dawali, thak polachowsczizne, iako y insze rzeczi, alie therasz dlia czestich powozow, ktore miewaią do Baru, do Kupina, do Kamiencza, y na insze mieszca, y do Lwowa z ribami, tedi therasz sza wolni od dawania polachowsczizni, als zboza dannego, do czaszu. Tilko daia puskarowsczizni po gr. dwa, podimnego dwa skladaią gr. pulpieta, kur po dwoie, iaiecz po dwadziesczia y stacya, more aliar. villar., dawaią. A imiona thich kmieczi szą: Danilo, Waszil, Iwan Kolotowka, Kuzma, Onusko, Chwedor.

Библиотека "Руниверс"

Summa: a tak na ten czasz, excipuiacz polachowsczizne, uczini to, czo dawaia, od wszitkich, computatis computandis, zlothich dziewiecz y gros. dwadziesczia y cztery, denar. dziewiecz. Thamze ieden kmiecz, rzeczoni Boris, odkupuiacz robothe, dawa zlotich dwa y ynsze rzeczi spolecznie, yako ktori s thich,—tho uczini zlotich trzy y gr. dziewietnasczie, denar. dwa.

Swobodni, ktorzi zadni rzeczi nie dawaia tilko puskarowsczizne, podimne, a stacyey po polowiczi respectu dannikow dawaią. Maią swobodi: Janko rok ieden, Sachno rok ieden, Stepan lyath trzy, Kalin lyath trzy, Piotr rok ieden, Jaczko rok ieden; Bernat mielnik ten takze dawa, iako ktori s thich. Czini od nich wszitkiego zlotich piecz, gros. dwadziesczia y dziewiecz, denar. dwa. Thamze osziadlich dworziscz spustosalo oszm.

Dan barania. Thamze ktori owcze chowa, dawa dwudziestego barana. Dostalo szię roku ninieysego baranow dwadziesczia y ieden, y yagniath pieczioro; barana kazdego rachuiacz za gr. dwanasczie, a yagnie za gr. sescz, tho uczini zlotich dziewiecz y gr. dwanasczie.

Dan wieprzowa. Thamze od swini, ktore w liesiech pasza, gdi szie zer zrodzi, dawaia dziesziatego wieprza, a gdi zeru niemasz, thedi dwudziestego; ktorich czaszu przeslego wibierania dostalo szie piecz,—uczini zlotich sescz.

Danini preszroczne. Thamze iednego roku kazdi gospodarz dawa wolu iednego, drugiego roku dziesziathi pien ze psczolami, trzeciego roku miodu lipczowego pul raczki. Przidzie wolow sternasczie, kazdi valor. za zlotich czteri; a psczol dostalo szie pniow dwadziesczia y stery, kazdy valor. za gr. dwadziesczia; pul rac. ki miodu za zlotich trzy.

Summa: tho wszitko, exclusa sorte tercia, na ieden rok uczini zlotich dwadziesczia y piecz. A wszakosz, gdi wolnimi od daliekich powozow będa, tedi tosz powinni beda dawacz, czo y insze wszi; Bo tho tilko na czasz im odpusczono bilo, czesczia dlia zlego

Библиотека "Руниверс"

urodzaiu, a czesczia dlia daliekich powozow, dlia ktorich szie ich bilo niemalo rosbieglo ze wszi. A tak pothim moze s thei wszi wiethsi pozitek bycz, yakoż szie iednak do tego szami lyudzie y niektorzi sluzebniczi zamku Barskiego prziznawali, ze myano przerzeczone lyudzi w ninyeyszem roku poszadzicz na urocznem czinszu; s kazdego dworziszcza, myasto polachowszczizni, myely dacz po zlotich piecz, czo uczini zlotich trzidzieszczi; a them sposzobem ze wszithkiey wszi przydzie pozithku na rok zlotich 80, gr. 24, den. 13.

Pokutincze, wiesz. W thei wszi kmieczie, yako w ynszich, daia polachowszczizne—psenicze po czteri trzeczinniki, kazdi trzeczinnik po gr. dwadzieszczia y trzy; owsza po dziesiaczi trzec., kazdi trzec. po gr. oszmi; kur po dwoie, valor. obadwa kuri za gr. ieden; jayecz po dwadzieszczia, valor. za den. 12; puskarowszczizni po gr. dwa; podimnego dwa skladaia szie na gr. pulpieta; stacyą thes dawaia: zitha po pultrzeczinnika, owsza trzec. trzi, kur po dwoygu, iagiel kusz, masla kusz, po iednemu serowi, po iednemu chliebowi, syana po dwa woszi, przedziwa po dziesziaczi garszczi, valor. omnia, iako w inszich wsziach. A iesth tham kmieczi osziadlich na then czasz trzinasczie; imiona thich kmieczi szą: Issai, Olexa, Kurilo, Chweda Hrinczina, Ihnath, Oliechwier, Roman, Chweda Iwanowa, Konon, Andrei Ribithow, Araszim, Luczka, Stepan. A thak wszithko szaczuiacz na pieniadzie, czini od nich zlothich dziewieczdziesziat y piecz, gros. dwadzieszczia y cztery, denar. 2.

Sluskowie: czi, respectu seruitiorum, wolni od polachowszczizni, thilko podimne, puskarowszczizne, powolowszczizne, pszczoli, barani y wieprze dawaią, gdi wibieraią; Ilko, Misko, Petrik, Maxim—sluzą, czo y kedy y kiedi im roskaza. Czini od nich gr. sescznasczie.

Swobodni: czi wolni od polachowszczizni, tilko podimne, puskarowszczizne, y stacyey po polowiczi, respectu dannikow, daya; ktorich szą imiona napissane: maya swobodi: Stepan rok ieden, Lechno

Библиотека "Руниверс"

roki dwa, Michailo Isaikow lyath trzy. Czini od nich zlotich dwa, y gr. sescznasczie, y den. 13.

Dan barania. Thamze ktori owcze ma, dawa barana dwudziestego. Anno 1564 dostalo szie baranow dwadziesczia y yagniath dzieszieczioro; kazdego barana rachuiacz na gr. dwanasczie, a yagnie na gr. sescz,—tho wszitko uczini zlotich dzieszieczi.

Dan wieprzowa. Od swini, ktore w liesziech pasza, dawaią wieprza dziesziatego; a gdi niemasz zeru, thedi dwudziestego; dostalo szie roku nynieyszego wieprzow siedm, valoris zlotich ossm y gr. dwanasczie.

Danini preszroczne. Thamze obiczai iest, iz iednego roku kazdi gospodarz dawa wolu iednego, drugiego dzieszieczine od psczol; trzeczi rok miewaya wolny, tilko dawaia spolecznie trzeczia czescz raczki miodu. Dostalo szie pniow miodu dwadziesczia, kazdi valor. gr. dwadziesczia; za trzeczia czescz raczki miodu przidzie zlothi dwa; wolow dostaloszie od nich sesczuasczie, kazdi valoris za zlotich czteri. A tak, wirachowawszczi thego wszitkiego na ieden rok, uczini zlotich dwadziesczia y sescz, gr. 13, denar. sescz.

Summa tedi wszitkich pozitkow s Pokutiniecz na then czasz uczini zlotich stho czterdzieszczi y trzy, gros. dwadziesczia y dwa, denar. trzy.

Mukarow, wiesz. W ney kmieczie, yako y w inszich wsziach, inszich lyath dawali polachowszczizne, tho iesth zboze danne; alie iz iusz po dwoie lieczie zesli bily na urodzayu zboza, przethosz ye na then czasz poszadzone na urocznim czinszu, ktorym odkupuia polachowszczizne przerzeczona. A yesth kmieczi na then czasz w they wszi dwadziesczia y siedm; s nich dwadziesczia y piecz s czalich dworzisez placza czinszu uroczniego po zlothich sesczy; sosti a dwudziesthi dawa zlotich piecz; ostateczni dawa zlotich trzy; stacya k temu dawaia, more aliarum villarum, valoris omnia, ut supra; ktorich kmieczi the sza imiona. Semion Tupicza, Danilo Miskowicz, Iwan Sarpa, Sienko Andreiowicz, Chwedecz Andreiowicz,

Библиотека "Руниверс"

Dmitr Danilowicz, Chwedor Kusmowicz, Kolieczko, Haniecz Danilowicz, Iwan Jacobowicz, Jaczko Pawlowicz, Bachuniecz, Tisko przichozi, Jaczko Nestorowicz, Roman Nestorowicz, Jura Stepanowicz, Wasko przichozi, Charecz, Michailo Borscz, Ostapko Hrinczowicz, Michailo Nestorowicz, Iwan Puska, Ochrim Horelkowicz, Panko Danilowicz, Wakulini synowie—kazdi s nich dawa po sesczi zlothich; Andrei Batski dawa zlotich trzy; Alexandro Nestorowicz, ten dawa zlothich piecz.

Summa czinszu pienieznego od kmieczi przerzeczonich czini zlotich sto pieczdziesziat y oszm. A insze danini na pieniadze szaczuiacz, uczini zlotich czterdzieszczi y cztery, gros. piecz, den. 4.

Swobodni, ktorzi iescze szą wolni od polachowsczizni, tilko daia puskarowsczizne, podimne, stacyey po polowiczi, respectu dannikow. A iesth ich piecz, ktorich the szą imiona: Iwan Danilowicz rok ieden, Lukian rok ieden, Lasko roki dwa, Hrihor roki dwa, Hriczko sescz liath. A thak, computatis computan., uczini wszitko zlothich czteri y gros. siedm, den. sescznasczie cum medio.

Ubodzi, kthorzi mali pozithek czinia, bo thilko puskarowsczizni placza po gr. dwu, a podimnego po gr. 2: Danczicha, Popadia, Ohrinka wdowa, Marczin, Jacobiecz sthari; czini od nich gros. dwadziesczia.

Sluskowie: czi sza wolni, ratione seruitiorum, od dani, tilko podimne, a puskarowsczizne placza: Luczka Hriniewicz, Hira Hawrilowicz, Wachno Horelkowicz,—czini od nich gros. dwanasczie. Wasziuta wataman, lib. od podimnego, dawa woli, barani, pszczoli, swinie, yesli ma; thenze na swoim dworzisku, ktore mu widzielona przestrone, ma dwu czlowieku, ktorzi dawaia podimne, y puskarowsczizne, y miodowa dan, woli y barani, y wieprze, iesli ma ktori; czini od nich gr. oszm.

Dan barania. Thamze ktori owcze chowa, dawa dwudziestego barana; roku ninieyszego dostalo szie baranow trzidzieszczi y oszm y yagniath sesczioro; barana kazdego rachuiacz na gr. piethnasczie,

Библиотека "Руниверс"

a yagnie na gr. sescz, tho uczini zlotich sescznasczie y gr. dwanasczie.

Dan wieprzowa. Od swini, ktore chowaia, dawaia wieprza dwudziestego. A gdi szie zer zrodzi, dawaia dziesziatego. Dostalo szie roku nynieyszego wieprzow sescznasczie, valoris kazdi wieprz za gr. trzidzieszczi y sescz; czini zlothich dziewietnasczie, gr. sescz.

Danini przeszroczne. Thamze trzeczicgo roku kazdi gospodarz dawa wolu iednego albo ialowicze, drugiego roku dziesziecżine od pszczol, trzeczicgo roku iedne raczka miodu lipczowego wszitka gromada dawa; then dali anno domini 1564; przidzie wolow dobrich trzidziesczi y stheri, kazdi valor. zlothich stery,—tho uczini zlotich (*неозначено*); pszczol czaszu wibierania dostawa szie pniow sterdzieszczi citra vel ultra, kazdi valoris gr. dwadziesczia uczini zlotich (*неозначено*); raczka lipczu w trzeczicm roku valor. zlotich 6. Tho wszitko, wirachowawszi trzeczia czescz na ieden rok, uczini zlotich pieczdziesziath y sescz, gros. sescz, den. 12.

Browar, w ktorim piwo robia sobie liudzie na szink, a placza tak od urobienia piwa kasdego y wisinkowania po gr. dwadziesczia y czteri. W tim roku uczinilo to pozitku zlotich oszmnasczie y gr. dwanasczie.

Summa wszitkich pozitkow na ten czasz, z Mukarowa przichodzaczich, czini zlotich trzista siedmnasczie, gros. dwadziesczia y dziewiecz, denar. pietnasczie.

Niesczurowicze. Tha wiesz iesth poszadzona na grunczie wszi Mukarowa yusz w powieczie Kamienieczkiem; w niey kmieczi na ten czasz iesth poczicsnich sescz, ktorzi danine dawaia thim sposzobem: naprzod psenicze dawaia na miare Barska po steri trzeczinniki, owsza miari Kamienieczki po piethnasczie trzeczinnikow, valor. kazdi za gr. sescz; a iesli ktori niema psenicze, tedi oszm trzeczinnikow yeczmienia dawa; kur na kaplunienie po dwoie; jayecz po dwadziesczia; puskarowsczizni gr. dwa; podimnego dwa szie skladaia na gr. pulpieta; lnu po dziesziaczi garsczi y stacya more

Библиотека "Руниверс"

aliarum villarum dawaią, tilko owiesz na miare Kamienieczka et c.; valoris cetera yako y w inszich wsziach, okrom owsza. Imiona tich kmieczi sza: Milko, Omelian, Stanislaw lach, Sydor, Charko, Oliexa. A thak od nich wszithkiego, computuiacz na pieniadze, przidzie zlotich czterdziesczi y piecz y denar. dziewiecz. Wataman wolni od wszitkiego, tilko powolowsczizne y danine psczelna, barania y od swini dawacz powinien, yako w inszich wsziach.

Swobodni: czi dawaia po liscze albo po gr. trzidzieszczi, y po trzi dni kossą, y po trzi dni szna w rok: Danilo, Dmitr, Hriczko, Petrik, Janko Mazur, Choma, Andrey lyach, Iwanko pastuch, Jacowiecz; Iwan Wereha, wolni, dawa dwie liscze y sluszi, bo iest inszego pana; czini od nich zlotich iedenasczie.

Powinnoscz kmieczi poczieznich. Powinni zacz czterzi dni, koszicz dni czteri w rok y tho, czo pokosza, sgrabicz y w stogi sklascz.

Dan barania. Thamze ktori owcze chowa, dawa dwudziestego barana. Dostalo szie ich roku nynieyszego siedm; kasdego rachuiacz za gr. dwanasczie, tho uczini zlothich dwa y gr. dwadziesczia y stery.

Dan wieprzowa. Od swini, ktore w liessiech passaia, daia wieprza dziesziatego, gdi szie zer zrodzi; a gdi zeru niemasz, tedi dwudziestego. Przyslego roku dostalo szie wieprzow piecz, kazdi valor. za zlothi ieden i gr. 6,—uczini za nie zlotich sescz.

Powolowsczizna. Dawaya powolowsczizne w trzeczem roku kazdi gospodarz wolu iednego albo yalowicze. Dostalo szie czaszu wibierania powolowsczizni wolow siedm; kazdego saczuyącz za zlotich czteri, tho uczini zlotich (*неозначено*); a wirachowawszi trzeczia czescz na ieden rok, uczini zlotich dziewiecz, gros. dzieszieczz. Thak y dzeszieczine od psczol benda powinni dawacz, gdi ie benda mieli, yako y ynsze wszi, y miodu pulraczki; alie szie yescze w nie nie zapomogli.

Библиотека "Руниверс"

Summa wszitkich pozitkow z Nyesczurowicz na ten czasz czini zlotich siedmdziesziath y stery, gros. czteri, den. dziewiecz.

Stawi, k temu ymienyu nalezacze. Staw pod myasthem Barem wielki na rzecze, rzeczony Row, ktorego acz spusthu nie zaprzedawaia, a wszakosz go spusczaia panowie starostowie, gdi trzi liata wichodza; y ribi, tak u brzega ziwczem, iako y slone beczkami, zaprzedawaia, kazdego roku bo . . . . . stawicznie na nyem . . . . . ybithwi łowyą. A tak dali sprawe niktorzi, isz spusth iego moze saczowacz w czwartim roku za zlotich pultorastha, nad ziwnoscz pana starosczine. Staw w Derazney Kalinskiei, ktorego spusth przinamniey uczini w czwartim roku zlotich siedmdziesziath i oszm. Staw w Karaczinczach Rimowich, ktorego spust w czwartim roku zaprzedawaią za zlotich dwadziesczia y trzy. Stawek w Sczodrowey na potoku, ktori srodkiem wszi idzie, s ktorego urzednik ma ziwnozcz. Sthawi dwa w Popowczach na rzecze, rzeczonei Kudinka, iednego s nich spusth zaprzedawaia za zlotich siedmdziesziath, a drugiego za zlotich trzidzieszczi. Stawek pode wszia Suslowczami na potoku Suslowcze, ktorego spusth uczini zlotich dwadziesczia. Stawi dwa w Krutiborodinczach na rzecze Ussiczi, tho iest: gorni ieden y we wszi drugi, przedano za zlotich stho i dwadziesczia. Tamze stawkow malich trzi na potoku Grinieczi, s ktorich spusth iednego zaprzedawano za zlotich oszmnasczie, a zwano go Klopotowski, alie then spustossal; a dwu stawku drugich spusti uczinia zlotich trzidzieszczi. Stawek, rzeczoni Rossochati, thamze w Krutiborodinczach, w ktori dwie rzecze wpadaią; tego spust stoi przinamniey za zlotich stho y dwadziesczia. Stawek w Pokutinczach na potoku Ussiczi, ktorego spust uczini zlotich sescznasczie. Stawek Mukarowski, na rzecze Studzienczu, alie nieprawie dobrze grobliey opatrzono, ktorego spust cziny zlotich czterdzieszczi. Thamze liudzie w Mukarowie kosthem swim sbudowali dwa stawki, ktore ym pan starosta yusz odial, dopuszczwszi ym, pro una vice, thich stawkow spusthu za naklath, ktori uczinili. A tak gdi bendą in administra-

Библиотека "Руниверс"

cione, p. starosti moga uczinicz czaszu spusthu, yeden zlotich dziesziecz, a drugi zlotich oszmnasczie.

A wirachowawszi s prierzeczonich stawow spusthnich trzeczia czescz na ieden rok, uczini zlotich dwiesczie czterdzieszczi y sziedm y gr. dwadziesczia.

Mliny, k tem dobram naliezacze. Mlin w Derazni Dworeczki pod Dworem w stawu; drugi mlin ponizey Derazni na Wolczku rzeczoni; trzeczi mlin w Kalinski Derazni; u tich trzech mlinow bili w tem roku stawi spustnie, przetosz nie mogli wielie uczinicz. A wszakosz, wedluk sprawe thich sluk zamkowich, ktorzi ich dogladaia, wimierzono s nich zitha trzeczinnikow stho y piethnasczie, kazdi valoris po gr. piaczinasczie; psenicze trzeczinnikow sesczdziessiath, valor. kazdi za gr. dwadziesczia y trzy; slodu trzeczinnikow, piethnasczie, valor. kazdi za gr. dziesiecz; jagiel trzeczinnikow dwanasczie, kazdi valor. za gr. dwadziesczia y czteri.

Summa: tho wszitko uczini zlotich stho y oszmnasczie y gr. trzi. A wszakosz przipatruiacz szie y ossadzie onich wszi wielky y bistrosczi wodzie, gdi spustu stawom niemasz,—moga wieczey uczinicz.

Mlin w Popowczach o dwu kol, nigdi nie preszusni na rzecze Kudincze. Mlinik drugi Suslowski mali; s tich obudwu wimierzono zita trzeczinnikow sterdziesczi y pulsziodma, a psenicze trzeczinnikow pietnasczie, slodu trzeczinnikow siedm, iagiel trzeczinnikow piecz, krom tego, czo szobie urzednik Sczodrowski na ziwnoscz zostawowal, bo sie tam bilo zlie urodzilo. Omnia valor., ut supra. Tho uczini zlotich wzitko sterdziesczi y ieden, gros. dwa, den. dziewiecz. Mlin w Krutiborodinczach wszi o iednim kolie, a drugie stepne. Drugi nizei Krutiborodiniecz mlin na stawie, rzeczonim Rossochati, o iednim kolie; thich obu mlinarz ieden przigląda, a sza na rzecze dobrei, nigdi nieprzesusnei; s ktorich, iako szie pokazalo z skarbow mlinarzowich y zamkowich regestrow, w ninieiszem roku wimierzono zita trzeczinnikow siedmdzisziath, psenicze trzeczinnikow trzidzieszczi, slodu trzeczinnikow dwadziesczia, iagiel trzeczin-

Библиотека "Руниверс"

nikow oszm; wszitko valoris, ut supra, uczini zlotich siedmdzisziath y trzy, y gr. dwadziesczia y dwa. Mlin Mukarowski arendowal nyaki sliachczicz, rzeczoni Niezabitowski, na rok za zlotich dwadziesczia. Mlinik w Karaczinowczach Rimowich arenduie mielnik na rok za zlotich piethnasczie.

Summa wszitkich poszitkow z dziewiaczi mlinow uczini na then czasz zlotich dwiesczie sesczdziesziath y siedm.

O folwarkach, ku tim dobram naliezaczich. Tham w tim starostwie iest przestrzenstwa dosicz, ze nietilko folwarkow, alie y wszi moglbi przicznicz wieczei, nizli ich iesth, gdi Pan Bog pokoiu uziczicz racziel; a therasz w tich folwarkach, ktore sza, acz iest kim robicz w nich, a wszakosz gdi iednego roku dobrze zasieia, tedi zboze w stogach chowaiacz dla przigodi w poliach, a czesczia thesz dla roku nieurodzainego, tedi drugich lith nie tak wielie siewaia, bilie dla ziwnosczi zamku a folwarkow. A wszakosz ten rok bil tham barzo nieurodzainy.

W Derazenskim wwesiono do gumna: zita ozimego kop oszmdziesziath, jarego zita — piecz, psenicze ozimiey — siedmdziesziath, jarei psenicze — siedmdziesziath, owsza — dwiesczie i trzidziesczi, jeczmienia — dziewieczdziesziath, prossa — dzieszieczc; grochu stok ieden, ktorego moze bicz trzec. dziesiecz; ktorego urodzaiu biwalo insich liath trzi krocz wieczey. Bidla w tem folwarku, wiedlie inventarza starego, po panu Prethficzu niezostalo, iedno krow doinich oszm, wolow piecz y bidlnik ieden; acz tam iest bidla inszego dosicz, alie y urzedniczi y liudzie s tamtich wszi dali the sprawe, isz go insz za panow Herburtow nagnano.

Krutiborodinski: wwieszono do gumna: zita kop dziewieczdziesziath, psenicze — pieczdziesziath, owsza — sesczdziesziath, jeczmienia—pieczdziesziath, grochu—dzieszieczc, syana woskow stho. Bidla, wedlie inventarza, w them folwarku, po nieboszczik panu Prethficzu, niezostalo nicz et cz.; y tam bidlo iest, alie zesznawali liudzie, isz go za ninieyszego pana stharosthi nagnano.

Библиотека "Руниверс"

Szczodrowski folwark. Tham przed zburzenim tatarskim, ktorzi bili anno domini 1562, powiadano, isz byl folwark dobri, iakosz tak iesth, bo tam polia barzo dobre y dosicz ich, i liudzi do niego robotnich bilo dossicz we trzech wsziach; alie y wszi y folwark do grunthu bili tatarowie wipalili y bidlo sz niego pobrali. A thak dopiero therasz sznowu osziadaia, y wszi y folwark znowu pan starostha zakladacz poczal, y barzo malo tham siano w thim przeslim roku, bo do kielku liath maya umowe liudzie s panem starostha, ze niemaia tam na thim folwarku wielie zboza siewacz, tilko po kielka kloth zitha, ieczmienia y owsza dlia ziwnosczi urzednikowei, y bidlu na wichowanie; a wszakosz urodzilo szie anno presenti: zita ozimego kop oszmdziesziath, psenicze—piethnasczie, ieczmienia—trzidzieszczi, owsza—sesczdziesziath, prosza—nicz.

Gumno w Mukarowie wszi. Tham w Mukarowie niemasz sbudowanego folwarku, tilko rolie, ktorich tam iest dosicz y dobrich, y wszi osziadlich iest dwie, s ktorich liudzie sprawiaya tam rolie y zasziewaia, y sprzathaia tamze do Mukarowskiego gumna. Alie isz ten rok bil prze suchoscz nieurodzaini w onich stronach, tedi tesz tham zboza niewielie bilo; a druga prziczina, ze iusz liudzie przed tim siedli bili na urocznim czinszu do zamozenia, wiecz nie w tigodniach robili, iako tam iest obiczai—sobie dwa tegodnia, a panu trzeczi—alie tilko pewne dni w rok umownei robothi maia. A tak anno presenti nazeto zita ozimego kop 100, psenicze—piecz, owsza—trzidzieszczi.

Saczunk. A thak w przerzeczonich folwarkach iesth pospolitego zboza kop thisziacz stho trzidziescz stho trzidziesczi y piecz kop. Nad tho stoga iednego grochu namloczono trzeczinnikow dziśziecz; saczuiacz kazda kope zboza pospolitego za gr. oszm, a trzeczinnik grochu kazdi za gros dwadziesczia, tho wszitko uczini zlotich trzista y dziewiecz y gr. dziesiecz.

O sianozeczniach. Thich tam wsedzie dosicz moze ich bicz na kazdi rok dosthatek, wedlie potrzebi, czo bi iemu kto mogl nako-

Библиотека "Руниверс"

szicz, nie przedawa ich thesz ani trawa, ani sianem, przetosz szie y thu nietaxuia.

Przepadle pozitki, ktore, tak z miasth, iako y ze wszi, biora, ktorich we wsziach watamanowie, a w miasteczkach woitowie pilnuią:

Poiemsczizna, tho iest, kiedi ktori czlowiek obiczaiem pogranicznim swowolnim wesmie sobie cziye dźiewke, abo wdowe, abo opusczona za zonke, isz snia chcze mieskacz, dawa trzi grziwni na zamek.

Roswodi. A ktori thesz chcze zone opusczicz abo zona meza, dawa ten, kto prziczine da do tego, grziwien trzi.

Kunicze thes dawaia, gdi ktora dziewke statecznie poymuia cza masz do ziemienski wszi, thedi swiklem obiczaiem krayni oney poczte dawaia na zamek.

Zeri, gdi szie zrodza w Dambrowach bywa thego pozitek wielki; alie tego roku rzadko gdzie szie bil, urodzil; przetos trudno tho oszaczowacz, czobi tho za pozitek uczinicz moglo; a wszakosz kazdego roku dostawa szie wieprzow nyeczo na ziwnoscz zamkową, y pieniędzi szię takze nyeczo dostawa.

Summa s dobr starostwa Barskiego tich, ktore odlaczone bili na ziwnoscz panu starosczie Barskiemu, czini zlotich trzi thisziaczie sto czterdzieszczy y dziewiecz y gr. 29, denar piecz, oprocz pozithkow przipadlich.

Summa summarum wszithkich pozithkow, wsithkiego starostwa Barskiego, tak dobr, ktore oeconomowie jego k. m. sprawowaly, tak tez y tich dobr, ktore byli oddzielione na opatrzenie ziwnoszczi panu starosczie, nihil excipiendo, czini zlotich piecz thisieczi siedmszeth dziewieczdziesziath y czteri, y gr. yedenasczie, y d. dziewiecz.

Oprocz wszi Serszeniowiecz, ktorą nyeiaki slyachczicz Badowski oszadzal na grunczie jego k. m. w polmielyu od Baru, nad rzeką Rowem, po ktorego zginienia w Woloczech przi Wisniowieczkym wziął the wiesz w sprawowanie swoie jego m. pan starosta Barski. I oprocz przipadlich pozithkow, ktorich szie tam wedlie czaszu dostawa niemało.

Библиотека "Руниверс"

Wszi ziemianskie, ktore thak sliachczicz polsczi, yako y ziemianie, abo boiarowie rusczi, zosadzawszy na pustiniach, tak szdawna, iako y nowo nadanich, na grunczie starostwa Barskiego dzierza; na ktore isz niktorzi okazowali prziwileie, na seymie Warsewskim declarowano, isz niktore executy podliegli, a o niektorich roskazano szie dowiedziecz rewisorom, iesli ze na pustiniach zasadzone, a o niektorich, ieslisz posluge powinna zamkowi Barskiemu czinia; przetosz szie kazda napisse ordine suo y czo s ktorey za powinnoscz.

Serseniowcze, wiesz, w pulmiliu od Baru, przi tem mieszczu, gdzie szie Row y Rowiecz rzeki schodzą. The niebosczik Badowski, ktorego w Woloszech przi Wisniowieczkiem zabitho, od dziewiaczi liath poczal bil oszadzacz, ktora iusz dzierzi na ten czasz pan starosta ku Barowi, w ktorey kmieczi iesth osziadlich dzieszieczz; dawaią psenicze po dwa trzeczinniki, valor. kazdi za gr. dwa dziesczia trzi; owcza po sesczi trzeczinnikow, kazdi valor. gr. ieden; iaiecz po dwadzieszczia, valor. gros ieden; podimnego dwa skladaią gr. pulpietha; puskarowszczizni po gr. dwa; winni thes robicz dwa dni w tidzien do folwarku Barskiego. Imiona thich kmieczi szą: Ozarko Olichnicz, Susz Olichnicz, Thiniecz, Iwasko Czerewko, Luczka Swiezanski, Ichnath, Iwan Onisczenie, Onisko Ky, Jachno Czorewko, Chwedor Panasowicz; uczini od nich na ten czasz zlotich trzidzieszczi y trzy, y gros. dwanasczie, y den. dziewiecz.

Iesth tam stawiscze na rzecze Rowie; bilbi staw dobri, bo szie tam rzeki dwie schodzą Row y Rowiecz y groblia iest stara, alie tak pustho liezi; a tesz bi ią znowu sipacz trzeba.

Summa Sierseniowicz czini na then czasz zlotich trzidzieszczi y trzy y gr. pultrzinasta.

Jakowlie, wiesz. The wiesz pan Andrzey Bikowski od piaczi liath poczal ossadzacz na surowem korzeniu, nad potokiem Rowczem; w ney kmieczie nicz nie dawaią, bo ieszcze maią swobodi do trzech lyath. A gdi ym swoboda winidzie, bendą winni dawacz

Библиотека "Руниверс"

zita po iednemu trzeczinniku, owsza po iednemu trzec. panu swoiemu, a podimne y puskarowszczizne, more aliarum villarum, dawaią do zamku y therasz, kur po iednemu, iaiecz po dziesziaczi; powinni thesz trzi dni w rok oracz, dwa dni kossicz w zamkowim folwarku y robią. Imiona ich the szą: Man Mansylo, Maruska wdowa, Iwan, Michno, Chwedor dawa lissicze, bo do czaszu siedzi.

Folwarczek tamze ma, w ktorem plugiem swim orze y liudzie czisz iego plugiem szobie zaoriwaya.

Stawek mali na ziwnoscz na pothoku Werbniczi.

Weresczaczincze, wiesz. The wioskę dzierzi sliachethni Maczieі Mitkowicz za przziwileiem, ktore ma od Alexandra krolia, na mieszcze sginionego dani, za swiadecztwem y przicznia Stanislai de Chodecz, r. p. marschalci et c., capitanei Podoliae generalis. A isz sine oneribus napissani, dan iest przesz jego k. m. na reuisią. A tak jego m. pan starosta Barski dal dostateczna sprawe panom rewisorom, yz zawsdi sluzi ku kazdi potrzebie przeczіwko nieprzyaczieliom koronnim, s panem starosta iedzi albo s podstaroszczіem Barskiem, czassem samowtor, czassem samotrzecz, wiedlie potrzebi, y na stracz z inszemi ziemyani possila; tho tylko przerzeczoni Maczey Mithkowicz opowiadal szie s them, iz za thego pana starosti przimuszono go, aby liudzie iego robili do zamku roboti niezwikle, tho iest wozenie kamienia y drzewa et c.; a ynszi starostowie zachowali go wedlie prawa iego.

W they wszi iest na ten czasz kmieczi osziadlich dzieszіecz, ktorzi nicz nie dawaią, tilko ie dlia tego dzierzi, abi sz nim kto mieskal; chiba podimne y puskarowszczizne do zamku, ut alii, daią; robią tez czteri dni do roku, s powynnoszczi i z zwiczaiu dawnego, do folwarku zamkowego, a nycz wieczei nye powynni; a czaszem ych tez na thlokie prossi. Imiona ich the szą: Lechno, Jossip, Procop Parchonow, Stepanik, Borisz, Awram, Chwedor, Mikitha, Chwedorko, Danko. Czini od nich (*не означено*). Folwarczek tez ma, na

Библиотека "Руниверс"

ktori plugi swemi y czeliadza swa robi, s ktorego tylko poziwienie ma; bidlo tez sobie chowa.

Kunatowcze y Huczincze. Thi dwye pustini dzierza nyaczi Kalimanowie plebei; iedna s nich iesth Kunatowcze nad potokiem, rzeczonym Moraska, a druga Huczincze nad potokiem, Niemieni rzeczonim; nie maia tam zadnei osziadlosczi, tilko pasieki swoie, a siana dlia dobitka kossa, y lieczie tam bidlo miewaia w kossarach, a sluza zamkowi Barskiemu obiczaiem inszich slug y na strasz iezdza.

Holodkowcze, wiesz. Tha wioska iest niedaleko od Baru, ktorą dzierza czterzey ziemianie: Wassiel, Nestor, Jaczko, Ilias Holodowsczy; czi szdawna, z oiczow y s dziadow swich, the wiesz dzierza; y okazue szie tho z listhu ych granicznego, yz commissarze, ktorzi miedzi tha wszią a miedzi Barem graniczili, zwali ya bicz ych dziedziczna. A wszakze szami szie przisnali do tego, ze zdawna s starostami Kamienieczkimi ku potrzebie polney yesdzali, a pothem s Barskiemi y therasz wszelka posluge w onym krayu z ynssemi ziemiani czinia zamkowi Barskiemu. Na then czasz maya dwu czlowieku ossiadlich: Waska, y Lechna; a Tatarowie ich dzieszieczz wszieli; czi nicz nie dawaią, tilko podimne a puskarowsczizne na zamek. Folwarczki swoie maią ku swoei ziwnosczi, na ktorich swa czeliadza robia. Maia thes swoie paszeki.

Berlincze, wiesz. The wiesz dzierza ziemianie Mursza y Wassil Berlinsczi, na ktorą ym bila dala iei moscz krolowa Bona listh, myastho stharich listhow straczonich, za sprawa pana Starzechowskiego y pana Prethficza, ktorzi wiszwiathszali, yz tha wiesz bila ych dzidziczna; alie theras pustho liezi, bo ią pierwi Wolochowie, a pothim Tatarowie sburzili. Czisz ziemianie maia tham szwoie paszieki; a szami w Radzieiowczach myeskaią, a wszakze zawszdi szluza zamkowi Barskiemu po iednemu koniu ku kazdi potrzebie.

Библиотека "Руниверс"

Kudiowcze, wiesz. Tha wiesz sziedzi przi potoku Morachwi, na slaku tatarskiem, na ktora iei mosczi krolowa Bona zapissala pewna summe ziemianom Stepanowi y Chwedorowi et ceteris Kudiyowskiem dlya oszadzenya. A iz sza sluskamy Barskiemi, thedi sza odeslani na rewissią. Czisz bili osziadzili yusz kmieczi dwadziesczia vel ultra; alie anno domini 1558 sza zburzeni przesz Tatari, ze therasz tham zadnego czlowieka niemasz, thilko trzey ziemianie tam mieskaią: Iwan, Stepan y Chwedor Kudiowszczi, ktorzi dlia swei ziwnosczi szami orza szwemy plugamy.

Thamze maya trzi stawki, na temze potoku, rzeczonim Morachwi, dlia ziwnosczi; moglbi y mlinek bicz.

Hliebow, wiesz. Na the wiesz Alexi Karaczowski otrzimal szobie wiecznoscz od iego k. m. pana ninieyszego cum oneribus, ze ma na woine iachacz circa expeditionem generalem k temu ma bicz na zamku Barskiem s poddannimi czaszu naiaszdu tatarskiego; nad tho ma pomagacz parkanow oprawowacz, thak zamkowich, yako y myesczkich; w polie thosz ma yachacz s panem starostha Barskiem, czemu wszitkiemu doszicz czini; tho zeznawal jego moscz pan starosta Barski, yz samotrzecz sluzi.

W thei wszi iest czlowieka osziadlego piethnasczie, ktorzi nicz nie dawaia, tilko robia, orza dni (*не означено*) do roku, tez zasziacz maią; kossa czteri dni y tosz syano maią sgromadzicz panu szwemu. Imiona tich kmieczi the szą: Lewko, Michno, Wacko, Nikon, Jurko, Iwaczina, Chwedor, Griga, Danilo, Niekrasz, Andrusko, Anton, Isayko, Panasz, Dinisz sluga. Puskarowsczizne po gr. dwa, podimnngo po gr. dwa dawaia, do zamku placza; czini zlotich dwa; alie sie o thim napissalo przi starostwie. Thamze ktori psczoli ma, dawa dziesziati pien ze psczoli panu szwemu; takze wieprza dwudziestego. Folwarczek thesz ma ku ziwnosczi, bo w tim kraiu zitha nie przedaya. Stawek tez mali na ziwnoscz ma.

Mukarow Mali, wiesz. The wiesz poczal zazadzacz na grunczie wszi, ku stharostwu Barskiemu naliezaczei, Mukarowa Welkiego,

Библиотека "Руниверс"

Raidko Morozowski, na ktori dlia ossadzienia zapissana mu iest summa grziwien trzidzieszczi, et onera omnia, more aliorum nobilium districtus Barensis, debet ferre. Ten Raidko ma trzi szini: Chwedora, Isaika i Olexeia. Kasdi sz nich ma folwarczek ku szwei ziwnoszczi, w ktorich ssamy szobie orsą. Maią osziadlich kmieczi dwu: Rossko y Stepan; czi nicz wieczey nie powinni, telko sescz dni do roku robia; podimnego po gr. dwa, puskarowszczizni po gr. dwa, do zamku dawaią; maia thes dwie sadzawcze dlia ziwnoszczi. Puskarowszczizni y podimnego do zamku czini gr. oszm.

Kozirowcze albo **Wierzchladna**, wioska. The wioske iei mosczi krolowa Bona dopuszczila ossadzacz Dmitrowi y Jerzemu Kozirowskiem; na teize wszi zapissala ym y sinom ych summe grziwien pieczdziesziath, y s doziwoczziem tak ym, iako y sinom ich. Czisz omnia onera i slusbe staroszczie Barskiemu, more aliorum nobilium, powinni y czinia themu doszicz, bo ku potrzebie kazdi na dwu koniu przi staroszczie sluzą y na strasz iezdza. Iest tam na ten czasz osziadlich kmieczi piecz, ktorzi nicz nie daia, tilko im robia trzi dni w rok; a do zamku Barskiego takze trzi dni w rok; puskarowszczizne y podimne do zamku daią. Imiona kmieczi szą the: Iossip, Hawrilo, Sothko, Philip, Hawrilo drugi. Maia folwarczek, ktori plugi szwemi y czeliadzą szwa sprawuyą ku szwei ziwnoszczi. Paszieki thesz swoie maią. Puskarowszczizni y podimnego do zamku gr. dwadziesczia.

Ruda Parobocza. The wiesz dzierza ziemianie, rzeczoni Joltuchowie, na ktorei dla oszadzania niebosczik pan Prethffiez, starostą Barskiem bedaczi, zapissal ym sesczdziesziath kop Podolski liczbi, w kazda liczącz po gr. dwadziesczia y sescz y po dwa selagi, tho uczini zlotich pieczdziesziath i trzi i gr. dzieszicz; a iego k. m. raczil ym dacz na nie doziwoczie. W ney iest kmieczi na then czasz osziadlich siedm, ktorzi nicz nie dawaia, tilko robia tym ziemianom trzi dni, a do zamku—gdi pilna potrzeba, a dadzą ym znacz, pomagaia robothi tak w zamku, yako y folwarku y okolo

Библиотека "Руниверс"

sthawow czaszu gwaltu. Imiona kmieczi sza: Anton, Demian, Iossip, Wasko, Steczko, Andrusko, Sydor, Musiei. Dawaia podimnego po gros. dwa, puskarowsczizni po gr. dwa do zamku. Folwarczki maia ku ziwnosczi, ktore plugami swemi y czeliadza swoia zarabiaią. Sadzawek maia dwie ku ziwnosczi. Maia tez oba paszieki szwoie. Sluza zamkowi Barskiemu, more aliorum nobilium. Podimnego, puskarowsczizny czini gr. trzidzieszczi dwa.

Rzemienna, wiesz. Petran et Iwasko Juskowiczi, ex plebeo gu—e ex—ntes, okazali listh od dzisieiszego krolia, na seymie Piotrkowskiem, blisko przeslem, przesz recze niebosczika pana Oczieskiego dani, ad intercessionem gnosi Martini Herborth, capitanei Baren., na sadzenie wszi, de nowa radice, in loco deserto, dicto uroczisko Rzemmienne, pod paszieka, rzeczona Kurilowa, wiecznie, cum oneribus, quae caeteri nobiles cap—tus Baren., usitato more, praestant, ipsis Iuskowiczom, et subditis eorundem, impositis, w ktorei to pustini sbudowali iusz szobie dworzecz po Podolsku, y dwa kmieczia oszadzili, ktorzi puskarowsczizne y podimne do zamku dawaia, more aliarum villarum. Podimnego i puskarowsczizni czini gr. oszm.

Kurilowcze albo **Swinohrodcze**. Tha wiesz, more aliorum nobilium, bila powinna poslugi dni pewnich do zamku Barskiego, tak okolo stawow, yako y roboth inszich pomagacz; a dzierzawcza tey wszi Bochdan Swinohrodeczki winien bel iachacz na strasz y insze poslugi zamkowi Barskiemu czinicz. Alie iz ten ziemianin yusz iest stari, a prawie emeritus miles, przetosz, anno domini 1564, wipusczono iest i uczinion wolni przes jego k. m., na seymye Warszewskiem, blisko przeslem, ab omnibus oneribus et seruitute, areis, y od tego, yz na strasz yesdzicz niema, tilko ad expeditionem bellicam, y k temu gdi bi byla trwoga yaka, ma bicz w zamku Barskiem personaliter y s lyudzmi swoimi, a to tilko ad extrema tempora vitae illius. W nei iest na ten czasz kmieczi osziadlich 15: Saiko, Man, Anton Bilous, Iwanuch, Iwasko, Hrisko,

Библиотека "Руниверс"

Chwedor Sidorow, Tymosicha wdowa, Brathko, Ierema, Niciporicha, Iwan Timosowicz, Pawel, Andrei Breczka, Musieyko. Dawaia owsza po czteri trzeczinniki panu swoiemu, a do zamku podimnego po gros. dwa, puskarowsczizni po gros. dwa dawaia; stacy po iednemu trzeczinniku panu swoiemu. Uczini owsza trzeczinnikow siedmdziesziath y piecz, kazdi valoris za gros. oszm,—tho uczini zlotich dwadwadzieszczia. A podimnego y puskarowsczizni dawaią na zamek zlotich dwa,—o thim przi stharosthwie iest napisano. Summa sz Kurilowczow czyny zlotich dwadzieszczia. Folwarczek ma maly, s ktorego ma ziwnoscz czeladzią, bo tham rzedko kiedy zbozi przedawayą.

Selechow, wiesz. Tha wioska liezi nad potokiem Rowem, ktora dzierza ziemianie Niczipor, Chorusko, Andros, Roman Selechowcze. W ney kmieczi osziadlich piethnasczie, ktorzi nicz nie dawaią, tilko robia panom swim sescz dni, a do zamku podimne y puskarowsczizne dawaya, y trzi dni robia do folwarku zamkowego. A panowie ich poslugi czinia obiczaiem zwiklem illius districtus Barensis. A tich kmieczi sza the imiona: Sienko, Demian, Jakowiecz, Iwasko, Olexa, Hawrilo, Luczka mielnik, Olexa tolkacz, Dmitrik, Iwaniecz Symkowicz, Iwanko Lithwinko, Chwedor Moskowicz, Chwedor Strilinkow, Hrehor, Petrik. Tamze iest ieden stawek, na potoku Rowczu; ten przedawaia czwartego roku za zlotich trzidzieszczi. Drugi stawek nowi, na potoku Strzeliczi; iesczie go nigdi nie przedawano. Trzeczi pusti. Mlinek tamze iest o iednim kolie, przeszuszni iest, tilko s wioszni mielie; uczini trzeczinnikow dzieszieczc. Czisz ziemianie maia folwarczki szobie ku ziwnosczi swoiey. Jego moscz pan starosta Barski dal swiadecztwo o nich, iz sluzą wedle powinnosczi, ut alij nobiles. Puskarowsczizne y podimnego czini zlotich dwa.

Holozincze, wiesz. The wiesz dzierzą Stepan, Hriniecz Jaczkowiczowie i Iwan Sienkowicz Holozinczi, na ktora ukazowali (w) Warszowie listi wieczne, cum conditione, iz powinni woinię pospolitą,

Библиотека "Руниверс"

onera et seruitia castro Barensi, more aliorum nobilium, a tak iz jego k. m. raczil ych na rewisia odeslacz, s tey stroni, yesli szie doszicz dzieie oneribus, thedi pan starosta Barski zeznal pred pani rewisori, iz doszicz czinia powinnosczi swei et seruitia consueta castro Baren. complent. Kmieczie ych, ktore maya, robia do zamku po trzi dni w rok, czo ym roskaza, y podimne dawaya: A iest ich sescz. Alie y szami panowie na strasz iezda y na kazda potrzebe s panem starosta w polie.

Podarnawa, wiesz, ktora liezi nad potokiem Liadawa, na ktora ukazal list nowi Herman Iliassewicz z Stepanem bratem swim pospolu i pissaniem granicz, przesz pana Marczina Herborta, starosthi Barskiego, dani, a przesz jego k. m. potwierdzoni do ich ziwotha, s podpissaniem kziędza Padniewskiego, podcanc. koronnego. W tey wszi na ten czasz iest nowo possadzonich kmieczi czterzei w dombrowie. Podimne placza na zamek y robothi pomocz vinni w rok dni trzi. Sami ziemianie pobudowali tam szobie dworcze, y orza rolia; maią thesz szianozeczi y bidlo chowaia; sluza do zamku, more aliorum nobilium et c.

Popowcze, wiesz, ktora sziedzi nad potokiem Moraską, dzierza yą Wasziel Popowski y s braczia; w nei tilko szam Wasziel mieska, bo niedalieko od Niestra, a drudzi braczia mieskaia w Radiowczach. Alie tham maia paszieki i syanozeczi, czasem tesz po trosze roliey orzę y siewaia. Sluza do zamku Barskiego more aliorum nobilium; na strasz y w polie iezdza.

Hawczincze, pustinia, nad potokiem, rzeczonim Niemya, ktorei polowiczę dzierzi sliachetni Maczei Mitko, albo Malisz, y stawek ieden: a druga polowicze—Semak Kunatowski s braczinią Kunatowskiem, y stawek tez ieden, a ssami w Barze miesczie mieskaią; alie tam syanozeczi kossą y bidlo tam zagarniaią dlia siana. Bila bi tam wiesz dobra, alie tamtedi sliak tatarski ydzie. Sluza s tego do zamku Barskiego, ut alij nobiles districtus illius, tak pan starosta zeznal.

Библиотека "Руниверс"

Sieniakowcze, wiesz. To seliscze, rzeczone Sieniakowcze, dane bylo na wiecznoscz Romanowi Karaczowskiemu dla ossadzania wszi s poslugami do zamku Barskiego. A tak przerzeczoni Karaczowski na tem miesczu, od liath sesczi, poczal wioske sadzicz na surowem korzeniu w dambrowie, przi potoku Uscze. W ney iesth kmieczi osziadlich na ten czasz y s watamanem siedm, ktorzi iescze maią swobodi do liath pyaczy; a expirata libertate, benda winni dawacz nieczo; podimnego y puskarowsczizne do zamku dawaia, more aliarum villarum. Imiona tich kmieczi szą: Charnutha Wolosz, Braiko Uchriniecz, Steczko wataman, Karp, Michailo, Chrisko, Wassiel Tinczenie. Tamze dworecz nowi buduie szobie. Ma tez folwarczek, w ktorim dla ziwnosczi szwei y czeladzi y bidlu, plugami szwemi orze. Stawkow dwa malich na ziwnoscz; sz nich ieden przedawano po zlothich sesczdziesziath. Jego m. pan starosta zeznawal, yz poslugami szwemi czini doszicz, more aliorum nobilium w onei wlosczy.

Summa puskarowsczizni y podimnego s tey wszi zamkowi Barskiemu przichodzi gr. dwadziesczia y oszm.

Jablonowka, pustinia. Hrisko y Chwedor, braczia rodzeni, synowie niebosczika Unaczka, ukazali list, od dziesieiszego krolia jego m. ym dani, de data Warsowiae, in conventione generali, anno domini 1551, ad optionem Ioannus Oczieski, na sadzenie wszi in locis desertis, dictis Jablonowka, lennem prawem, s zapissem summi trzidziesczi grziwien, dlia oszadzenia. A tak panowie rewisorowie, obacziwszi, iz lenno nowe, ktore decretem, in similibus uczinionem, stacz nie moze, respectu summi, ktora dlia oszadzenia zapissano, wszieli dostateczna sprawe, iz the wioske przerzeczeni braczia poczeli sadzicz na surowem korzeniu, na miesczu niebespiecznim; w ktorey iusz mayą osziadlich kmieczi siedm, ktorzi puskarowsczizne y podimne na zamek Barski dawaia, more aliarum villarum mieskaia tamze y sami szobie na chlep robią. Puskarowsczizne czini y podimnego gros. dwadziesczia y oszm.

Библиотека "Руниверс"

Kunatowcze, pustinia. Tha liezi nad potokiem Ostriczą, gdzie do nyey drugi potok, rzeczoni Maraska, wpada, ktora y terasz pusto liezi; od Baru mil sescz. The pustinya dzierzą Kunasz Brathczina, y Semian Kunatowszczi przesz pana Michala s Buczacza, staroste Podolskiego generala, przodkowi ich dana, s zapissaniem summi trzidziesczi grziwien, anno domini 1448, ktorą s przodkow szwich dzierzą, y slusbe, more aliorum nobilium Barskiei wlosczi, czinia. Maia swoie passieki, stawkow trzi maia, ktore ssami spusczią. Nie orza ani szieią. Syanozeczi tez maia dossicz, ktorich nigdi nie kossa, bo dalieko od ludzi, przi graniczi Woloskiei.

Kozlow, pustinia, ktora liezi nad Niestrem, gdzie potok, Karaiecz rzeczoni, wpada w Niestr przi graniczi Woloskiei, od Baru mil dziewiecz, ktora dzierza ziemianie zdawna dziedziczi Kozlowczi: Iwasko i potomkowie Chwedora Kozlowskiego. Na tim mieszcu biwala pierwi wiesz, alie przesz Tatari do gruntu zburzona. A potim Wolochowie niedopusczily szie liudzion ssadzicz. Tha dziedzina iest dossicz przestrona, bo lyassow, dambrow y rol y syanozeczi dossicz; alie y therasz pusto liezi, tylko ze czi ziemianie tam maia szwe- paszieki, syana kossa, y bidlo tam zaganiaią na zime, y nadtho liudzom tak z Russi, yako y z Woloch, (pastwisk)a zaprzedawaia.

Czisz przerzeczoni Kozlowszczi ukazali list Swidrigala k/iązeczia, ze tha wiesz ich przodkom bila dana wiecznie s poslugami do zamku, yakosz y therasz sluza, more aliorum nobilium, chocz tham niemieskaią.

Hermaki, wiesz. The wiesz dzierzi pani Terlikowska wdowa, w ktorey kmieczi osziadlich iest siedm, ktorzi tilko daia owsza po dwa trzeczinniki y po iednemu dnyu do roku kossą, a po drugiemu orza; a dlia tego ich na ten czasz tak mali pozitek yz iesczie swobode maią do liath czterech; podimnego do zamku daią more aliarum villarum. Czini podimnego gr. dwadziesczia y oszm. Nad tho sluskow iest dwa. Stawek tam iest, alie blothni y potok

Библиотека "Руниверс"

mali y przeszuszni ma; przi ktorem stawku iest mlinek, ktori telko czaszu nabrania z mokrosczi przerzeczonego stawku mielie. Folwarczek takze barzo ubogi, poniewasz s przerzeczonich kmieczi mala pomocz na robothae.

Dobroskoweze, pustinia, nad potokiem, rzeczonim Przimosczenicza. Na thei ma swe paszieki nieiaki Mathei Mithko, abo Malisz; na ktorei y sianozeczi swe ma, y bidlo tam do kossarow na pasthwisko lieczie zaganya; przestrzenstwa tam dosicz, y rolia dobra, bi kto chczial osiecz; alie on tam zadnei osiadlosczi niema, ani szam mieska; sluzi zamkowi Barskiemu more aliorum nobilium onego powiathu.

Płoskirowcze, wyesz, s ktorei dzierzawcze, yako szię okazuye z registrow starich y z inventarza p. Orlikowego, wedluk postanowienia urzednikow nieboski krolowey starey, wynni sluzicz zamkowi Barskiemu, yakoz nyektorzi służą po dzis dzien. Thilko Mikolai Karapczyowski, dostawszi tam czeszczi pewnei, niechcze sz niey poslugi czinicz, yako o them sprawe dawano z urzedu zamkowego. Czego yednak pan starosta dogledacz ma, abi sluzba zamkowi Barskiemu nie gineła, y prawem czinicz. Kmieczie ych dawaią puskarowsczizne y podimne na zamek Barski.

Литов. метр., кн. переписей В., № 12, л. 367—434.

XV.

Люстрація Ратненскаго староства 1565 г.

Capitaneatus Ratnensis.

Ratno, miasto, w ktorem domow myesczkiego prawa yest dwieszcie czterdzieszczi y dziewiecz, s ktorich czinszu dorocznego przichodzi po gr. trzi y laziebnego takze po gr. trzi. A ymiona, ktorzi w nich mieskaya, the szą: Jaczko, Jan Krawiecz, Danilo Klimowicz, Pawel Kusznierz, Stanislaw Dalycsz, Iwasko Kowalio-

Библиотека "Руниверс"

wicz, Chwedecz Okrusko, Lewon, Choka, Iwan Ładanowicz, Kostyan Samarko, Pyotr rymarz, Macziniczi, Francziszek, Luczka pop, Maszyuk pop, Iwasko popowicz, Steczko, Kuzma krawiecz, Myskowski, Maxim, Liczowicz, Kuszewicz, Tyssowa, Pronczyk, Daniło, Joltuch kowal, Swołoszowskiego, Harasko, Iwasko Smunkowicz, Darasz Zdomislski, Pasko Greczka, Stanislaw Matiska, Hawrilo Mielechowicz, Kucz Drabisicz, Olysyei, Miczko, Tysko, Schacz, Pawel, Mykolai, Waszil Koska, Janczuk, Jan Grad, Krawczowa, Niczipor, Olesko Kotowicz, Mathwyei, Bakun, Syenko, Barbara, Maszko Szycz, Fyło, Jurko Konycz, Sawka krawicz, Pasko Turowicz, Hynkowicz, Jurko, Joskowicz, Chwedecz kowal, Procop, Jaczynka, Symok Jaczinicz, Jendrzei Czieska, Sanka, Magolyna, Segezon, Hriniecz, Sczesni, Kostyanowicz, Kostyan Samarko, Chwedecz Klopoth, Michal, Mathwiey, Tymko, Chocz Yliczeniecz, Choma kusnierz, Iwasko Suskowicz, Lawrin, Tymko, Syenko, Usthyn, Kucz kowal, Chaczko, Chwedecz, Dydowicz, Kiczewiczi, Steczko, Kunach, Iwan Babycz, Lewon, Syenko Kozka, Jocz, Doroszicha, Kuzma, Poniecz Hreczka, Samoylo, Piotrek, Iwan Czeslia, Sawka, Barwierz, Jan Dworeczki, Bochdan, Skatulnik, Pacz, Darmoyed, Kondrath, Mathwyey, Ky swyecz, Iwasko Woronowicz, Lecz, This kusnierz, Iwan Knisch, Smarko, zyd Burko, Daniło Moławka, Mikita s Plesczinskiego, Klyubko, Sachno zyd, Syenko Czwyr, Philip krawiecz, Lewko zid, Serhei Wihladko, Iendrzeiowa Wihladkowa, Danilo Wyhladko, Zelko Smoyłowicz zid, Chwedor Mołewicz, Josko Zukowicz, Thisz Haraburda, Maxim, Kathna Krawczowa, Hreczowa, Parchon, Dmythr, Petruła, Thimos Krasko, Mielesko Piczewicz, Jendrzeiowa Piczewicz, Philip, Ihnat Miessicz, Nalieznik, s Zukowskiego, Chwedecz Lewoskowicz, Tysko Jakimowicz, Chwedecz, Czurilko, Proniecz Harasko, Jurko, Hulko, popadya Ilenska, Kaszian, Chursz, Neron, Karthna Slyuszarka, Pawel Czieszilo, Andros Skurko, Hriniecz Ttrzeczinnikowicz, Hriniecz Borownik, Iwan Artiszowicz, Sydor Klymczicz, Szaron, Iwan Surmacz, Zanko dworeczki, Tyn, Choma, Masczyuk, Tisko Hyricz, Bochdan, Zdaskowskiego, Pyrog, Kucz Szało, Naum

Библиотека "Руниверс"

Kuskowicz, Petrasz, Piotr Dmitrowicz, Philip, Hriniecz, Mythkowicz, Marko Dmitrowicz, Kudeła, Schacz Jurpikowicz, Ihnath Paskowicz, Kuskolup, Misko, Kowal, Jakym, Steczko Andruszow, Solwian, Iwan, Pasko Kołodzieiow, Kupina, Iwan Liczowicz, Kuroczka, Kuryan, Olexa, Miczkowa, Onisko Kałewicz, Hricz Budnyanka, Hucz Budnianka, Joucza, Chocz Briczka, Thrusz Kapusta, Hricz Luczewicz, Maczko Czurko, Waszil, Jarthisz, Iwan Paskowicz, Danko Kapicz, Haczowa Parniewicz, Tomiło Smiołanczicz, Korniło, Nyszieczko, Musko Baybowda, Ponka, Matthiasz. Mykołaiko, Petrasz, Hriniecz, Kuzma Baydowczicz, Zelman zid, Jakusz zyd, Hydel zyd, Josko Awraszowicz, Mathwyei Luczowicz, Lisczik, Benedict Matwieiowicz, Hriniecz Moławka, Mordisz zyd, Olysiei Wakulin, Hacz Wakulicz, Mosyei zid, Panas z Israełowskiego, Luczik, Aaron Lewkowicz, Man Lewkowicz, Josko, dom skolni zydowski, Maszka, Phalko Pyeszak, Morgun Lewkowicz, Roman, Iwanko Strzelecz, Martin Woronowicz, Panko Skatulnik, Janek wozni, Panko Koczewicz, Olexa, Panas, Haczko Kniszewicz, Olexa, Symek.

Summa czinszu s tich domow czini zlotich czterdzieszczy i dziewiecz, y gr. dwadziescia y czteri.

Domow tamze pustich yest dwadziesczia, s ktorich czinszu dorocznego daya po gr. trzi: Krawczowa, Wozna, Karpiska, s Thiszowskiego, Tymko, s. Saraiowskiego, Steczko, Matthis, Marczin, Daskowskie, Pasko, Symek Janczinicz, Procop, Żyberinski, Chwedor Mołewicz z domu i s placzu, Sawczinskie, Kuczowska, z Dobrzikowskiego, Jaczko.

Summa czini zlotich dwa.

Komornikow na ten czasz yest czterdzieszczy y trzy, ktorzi dayą czinszu dorocznego po gr. yednemu, a laziebnego po gr. pultora,—tho czini, defalcowawszi barwierzowi laziebne, zloti ieden y gr. trzinasczie.

Библиотека "Руниверс"

Ogrodow, albo dworziscz pustich, yest piecz, s ktorich dayą czinszu dorocznego po gr. trzi: Jaczko Danilo Klimowicz, Hrisza, Schezon, Matthis,—czini gr. piethnasczie.

Łanikow, albo ogrodow, na mieszczkym grunczie yest dwadziesczia y czteri, s ktorich placzą czinszu dorocznego po gr. trzi: Jurkowski, Pyotr Dmitrowicz, Mysko Mołewicz, Hriczkowski, Truchoniowski, pop Woskrzeszienski, Thomiłowski, Ikonyk, Bochdan, Oczkowski, Sydor s Turowskiego, Zelman, Pankowski, Trichimowski,—kazdi s czalego łanu; Thurowski, Miczinikowski, Borkowski, pop Woskrzeszinski, Stalmachowska,—kazdi s pul łanu; Maxim Piotrowicz, Korzeniowskie, Kalenikowski,—po pultora łanu. Antonowskie—trzi łanu.

Summa czini zlotich dwa y gr. dwanasczie.

Myesczanie wszisczi za yaicza, ktore byli zwikli dawacz na wyelka nocz do zamku, dayą zlotich dwa.

Pomyerne od korczow y czło szolne czini na rok arendą zlotich trzi.

Jathek rzezniczich yest sescz, s ktorich dayą czinszu dorocznego po gr. piethnasczie y łoyu szmalczowanego kamyeni po yednemu, kazdi valor. gr. dwadziesczia y czteri,—tho wszithko czini zlotich sziedm i gr. dwadziesczia y czteri. Thamze drugich rzeznikow, w myesczie myeskaiączich, ktorzi tez w domyech rzesz robyą, kyedi chczą, yest ich trzi; dawayą od kazdego bidleczia, zabytego na targ, lopathke yedne myesza do zamku, ktori pozitek do roku moze uczinicz citra vel ultra zlotich sescz.

Gorzalku palienie y wolne synkowanie zyd arendowal do roku za zlotich stho i dwadziesczia.

Zydowye schoszu krolewskiego dayą do zamku na kazdi rok, yako szye z qwitow ych pokazało, zlotich piethnasczie.

Podimnego ze wszi ziemianskich do zamku przichodzi zlotich piecz y gr. dwadziesczia.

Библиотека "Руниверс"

Targowe, ktore wybieraią u wszi Raiowscza, ku starostwu Lubomielskiemu nalieżączei, bo tam yarmark bywa, na swyathky, pro interesse starostwa Rathnenskiego, dostaye szię na rok citra vel ultra zlotich piecz.

Mostowe u tegosz Raiowiscza, na grunczie starostwa Rathnenskiego, dostaye szię na rok citra vel ultra zlotich trzi.

Czło szolne w miesczie Rathnie bywało przed them, ktore do zamku odbierano, iz gdi rathnianie, y ktos kolwiek ynszi, przesz myastho Rathno wyosl szol do Lithwi, dawal od woza pewną liczbę tolpiatei szoly, albo y pieniądzmi odbierano; ktore czło solne czinyawało do roku zlotich dwanasczie v. ultra, okrom szoli pewnei liczbi, ktorą na ziwnoscz zamku wybierano. Tho thedi czło szolne yusz terasz zgynoło przeto, yz rzeką Bugiem spusczaią szol do Brzesczia Litewskiego na szklad, s ktorego yus szol ydzie po wszithkyei zyemi Litewskyei, a z ynąd lądem przziwiezioney, nie dopusczią przedawacz. A wszakosz yescze y terasz, gdi szię trafy konni przyiechacz s szolyą, dawa od woza tolp pieczseth, czo na zamkową potrzebę obraczayą. A rathnyanie, yesli szię ym traffy do miasta Rathna szoly przziwiescz, thedi na myesczu przedawayą, od czego nye powynni nycz dawacz.

Summa z miasta czini wszithkich pozithkow zlotich dwiesczie dwadziesczia y dwa y gr. . . . . .

Mieliechi, wyesz, w ktorei sluskowie mieskayą, sluzączi do zamku, czo ym kolwiek roskazą, y mayą maiethnosczi szwe przi myesczye, albo w myesczye, tak domy, yako y ogrodi, zdawna, a szami, yz ye było przenieszono od myasta, myeskaią we wszi rzeczoney Zdomiskie, albo Mieliechi. Czisz to sluskowie dawayą dwoyaki czinisz, yeden nowi, a drugi stary; a iest dworziszcz zdawna syedm, yako ony powyadayą, na ktorich szię yusz lyudzi roszmnoziło doszicz. S piaczi dworziscz czinszu starego dayą po zlotich dwa, s szostego grziwien pultori, s syodmego dworziscza czinszu starego dayą gr. czterdzieszczi y oszm; za szię s tich ze dworziscz czinszu nowego

Библиотека "Руниверс"

dayą ze trzech dworziscz po zlotich dwa, ze dwu dworziscz tegosz czinszu nowego dawayą po zlotich trzi, s yednego dworziscza czinszu nowego dawayą zlotich oszm; thakze tez sz yednego dworiscza dawayą czinszu nowego zlotich yeden y gr. oszmnasczie. A the szą: Mykitowo: starego czinszu zlotich dwa, nowego—zlotich oszm; Paska Romanczicza: czinszu starego zlotich dwa, nowego—zlotich trzi; Lecza Boyarzina: czinszu starego zlotich dwa, nowego—zlotich trzi; Markowskye: czinszu nowego zlotich dwa, starego—zlotich dwa; Jancza Proncza: czinszu nowego zlotich dwa, starego—zlotich dwa; Prancza Romanczicza: czinszu starego grziwien pultori, nowego—zlotich dwa; Kussowo: czinszu nowego grziwne iednę, starego—grziwne iednę.

Summa czinszu czini zlotich trzidzieszczi y piecz y gr. oszmnasczie.

Czysz Mieliechowie sz nyeyekiego ostrowa, rzeczonego Kraysko, dayą myodu na kazdi rok lipiecznich (tho iest myarek nyewielkich, wedluk ych zwiczayu starego) trzidzieszczi. A gdi bi myodu nye mogli myecz, thedi placzą, yako na ten czasz w targu bedzie. A tak tego roku byl myod w targu pospolitem yedna lypieczna po gr. oszmnasczie, tho czini zlotich oszmnssczie. Czyz Myeliechowye s tegosz ostrowa, ku przerzeczonemu myodowi, dawayą czinszu dorocznego ogułem zlotich dzieszieczz, y zyta macz trzidzieszczi, kazda valor. (yako na ten czasz z nowego bylo w targu) za gr. dwadzieszcia; tho uczini zlotich trzidzieszczi.

Postupłanie lyudzie rzeknączi dzierzą ostrow nyeiaki, rzeczoni Postupła, s ktorego placzą czinszu w rok zlotich trzi i gr. sescz.

Kosthyanowie lyudzie tak rzeczoni sz nyeiakyei rolyei, ktora yest przi wszi Zabrodzyn, placzą czinszu w rok zlotich trzi i gr. sescz. Czyz Kostyanowie za yaicza wielkonoczne dawayą gr. sescz y spisznego gr. dwa; tho czini gr. oszm. Thamze yest dworziscze sluzebne, s ktorego czinszu zadnego nye dayą, thilko koniem sluzą, gdi kazą. Powinni na osłup, gdi kazą.

Библиотека "Руниверс"

Summa wszithkiego pozitku czini zlotich dziewieczdziesiąth y gr. oszm.

Samarowicze, wyes'', w ktorei kmieczi robothnich osziadlich na rolyach niepomiernich na łani, thilko myedzi blothi ostoweczki małe mayączich, a kazdi pod rownią, yest sesczdzieszyath y sescz, ktorzi czinszu dorocznego dawayą po gr. dwanasczie y stroznego po gr. pultrzeczia. A ymiona ych the szą: Ostapko Mykulicz, Sesko Wankowicz, Panas Syłowicz, Maxim Syłowicz, Iwasko Syłowicz, Dymid Wandukowicz, Chwedecz Wandukowicz, Andrei Oreskowicz, Lisko Bakulin, Kosthyuk Puczewicz, Lucz Puczewicz, Zossym Wakulycz, Ostapko Wakulycz, Truchon Kaczewicz, Makar Hulewicz, Choma Wakulicz, Danilo Wakulicz, Saczko Sytkowicz, Lisko Cziskowicz, Nazarko Cziskowicz, Iwanko Mytewicz, Panas Mytewicz, Danko Mitewicz, Hrin Kozanowicz, Chwedecz Laniewicz, Iwasko Hutewicz, Machniczko Droniewicz, Steczko Jaczewicz, Mycz Wakulicz, Klymas Tharaszowicz, Waszil Taraszowicz, Nazarko Lendzicz, Stepan Thiszowicz, Radecz Thiszowicz, Josko Droniewicz, Ihnath Droniewicz, Jurko Throsko, Jaczko Wasziliowicz, Lewon Wasziliowicz, Selywon Juchowicz, Kunath Marschalkow, Onysieiko Marschalkow, Kuzmicz Onaczko, Supron Kuzmicz, Iwasko Chwedczow, Roman Kretowicz, Andreyecz Milowczicz, Niczewicz Kuzmin, Chwedecz Mityowicz, Awdeyko Mityowicz, Roman Mityowicz, Parchon Mityowicz, Pasko Kuszewicz, Muszyeiko Troskowicz, Denis Troskowicz, Hriniecz Pessikowicz, Artisz Ziniowecz, Steczko Kaczewicz, Chrol Buczewicz, Chwedecz Wandukowicz, Haczko Luczewicz, Omelyan Kussewicz, Josko Zyniewicz, Nazarko, Caczko Zyniow, Kunath Luchwin.

Summa czinszu y stroznego czini zlotich trzidzieszczi y yeden, i gr. dwadzieszczia y siedm.

Czysz kmieczie z nieiakiego ostrowa, rzeczonego Therebyesz, placzą czinszu dorocznego zlotich trzi i gr. sescz. Czysz z drugiego ostrowa, rzeczonego Czisthe, dawayą czinszu zlotich czteri y gr.

Библиотека "Руниверс"

dwadziesczia i czteri. Czysz za yaicza wielkonoczne, ktorich przedthem dawali pewną poczeth, myasto poklonu, dawayą w rok gr. dwadziesczia y czteri. Czisz poklonu w myesziączu lipczu dawayą gr. oszmnasczie, a na yeszien takze oszmnasczie; tho wszithko czini zloti yeden i gr. sescz. Czysz byli zwikli zdawna, z dobrey wolyei, dawacz do zamku faskię myodu, ktorey za dlugiem zwiczayem, yz czaszem nie mogli myecz, brano sz nich kazdego roku za nyę, czo yusz za pewni czinsz dayą, zlotich czteri. Czysz dawayą w rok, yz mayą wolne łowienie na yeziorach, nizei opiszanich, małem wlokyem, a stawyanyem wyersz, zlotich dwa. Czlowiek, w karczmie myeskaiączi, dawa czinszu w rok od mieskania gr. piethnasczie. Pop ruski daye w rok poklonu gr. czteri.

Summa wszithkich pozithkow ze wsi Samarowicz czini zlotich czterdzieszczi i oszm i gr. sescznasczie.

Gluchi, wyesz, w ktorei dworziscz osziadlich yest dwadziesczia, s ktorich czinszu dorocznego przichodzi ogulem zlotich syedm y gr. yeden.

Thamze s kazdego przerzeczonego dworziscza dawayą w rok stroznego po gr. sescz; za szer y maslo po gr. trzi; kur po yednemu, valor. gr. dziewiecz. A the szą dworziscza: Lazurowe, Demyana Potapa, Kowyeniowo, Stepanowo, Onisieiowskie, Lukyana Hrima, Iwancza Łazarowicza, Suproniowo, Jarmołowo, Nestora Hodorowicza, Chilkowo, Chotimowo, Szanioszowo, Chwedora Chodorowicza, Oniszieiowskie, Lukyanowskie, Andreiowo, Nestorowskie, Paczkowo, Nikona Nestorowicza; czinszu czini zlotich siedm i gr. ieden.

Summa wszithkiego czini: stroznego, za kuri, maslo y szeri zlotich sescz i gr. dziesiecz. Thamze yeden kmiecz s pewnego dworziscza placzi czinszu dorocznego gr. trzidzieszczi y spisnego gr. yeden; tho czini zloti yeden i gr. yeden. Nad tho yest dworziscze yedno, rzeczone Zachorowskie, s ktorego dayą czinszu dorocznego grziwien pultori y spisznego gr. ieden; tho czini zlotich dwa y gr. trzinasczie. Czyz skladayą myodu bobrowniczego ogulem pul lipiecz-

Библиотека "Руниверс"

ney, valor. gr. dziewiecz. Czysz podymnego w rok ogulem dawayą gr. dwadziesczia. Czysz za yaicza wielkonoczne w rok ogulem dayą gr. dwadziesczia y czteri. Czysz poliudzia, ałs yako byli zwikli dawacz podstaroscziemu poklon, gdi do nich zyezdzal na dziedzinę pewnich czaszow, ogułem w rok zlotich dwa. Czysz zwikli byli do zamku z dobrei wolyei dawacz na kazdi rok jastrzamba, ktori gdi byl wsedl w obiczai, yz szię byl czaszu yednego nie podobal yest oszaczowan, za ktorego yusz y teras dayą gr. dzieszieczz. Czisz w trzeczim roku, ałs przesz roky, dawayą stacyna jałowicze, valor. zlotich dwa, y wieprza, valor. gr. czterdziesczi i oszm; tho na poły rozdzielywszi, na rok yeden uczini zlotich yeden y gr. dwadziesczia y czteri. Czysz owsza dannego na kazdi rok skladayą ogulem klod dwie (kazda kloda mieszie w szobie korc czteri), alye yz zamkowa myara mnyeisza, nysz targowa, w ktorą lyudzie do zamku dań oddawayą, przeto takowei myari nye idzie szaczunek, wedlie targu pospolitego, yedno wedlie dawnego obiczayu, przi ktorem ye zachowywayą, tho yest, in deffectu owsza, klodę kazdą placzą gr. sesczнasczie; tho czini zloti yeden y gr. dwa. Czysz dawayą do zamku szyana szwei robothi, w rok ogulem wosków dzieszieczz, kazdi valor. gr. ieden; tho czini gr. dziesieczz. Thamze z nieyakiego ostrowa, ktore szię ma rozumiecz za dworziszcze, rzeczone Podhołyeicze, dawayą czinszu dorocznego gr. czterdziesczi i oszm, stroznego gr. sescz, za maslo y za szer gr. dwa, kura yednego, valor. d. dziewiecz; tho czini zloti yeden y gr. dwadziesczia y pulsziodma.

Summa wszithkiego pozithku ze wszi Gluchow czini zlotich dwadziesczia i sescz y gr. dziewiecz.

Dathin, wyesz, w ktorei kmieczi robothnich, na pomiernich roliach łanowich siedzączich, yest dwadziesczia i sescz, ktorzi s kazdego łanu dayą czinszu dorocznego po gr. czterdziesczi i oszm. A ymiona kmieczi szą: Leczko Palitowicz, Josko Palitowicz, Klym, Chothko Machnowicz, Schaczko, Daniło Palitowicz, Waszil Matiszowicz, Chwedor Artimowicz, Waszil Lazarowicz, Lukyan, Chwedor

Библиотека "Руниверс"

Lazarowicz, Iwan Haranowicz, Selywon, Sawka Manczicz, Jaczko Manczicz, Andros Klimowicz. Saczko Klymowicz, Haczko Sczurowicz, Tisko Zaniewicz, Lewon Zaniewicz, Iwan Miczowicz, Chwenko Miczowicz, Okyei, Steczko Jaczkowicz, Małosz, Iwasko Palytowicz.

Summa czinszu czini zlotich czterdzieszczi y ieden i gr. oszmnasczie. Gromada za yaicza wielkonoczne dawa ogulem w rok gr. dwadzieszczia i czteri. S karczmi człowiek yeden dawa w rok gr. dwadzieszczia y czteri. Pop ruski dawa poklonu w rok gr. czteri. Zagrodnikow yest czterzei, s ktorich trzi dayą czinszu po gr. dwanasczie, a czwarthi gr. oszm: Kowal, Steczko, Andrei, Saczko gr. oszm. Czini zloti yeden i gr. czternasczie.

Powinnoszczi. Powynni na ostup w łowi y dr., gdi kazą; albo gdi szie odkupuya, dayą po gr. piętłnasczie. Groblyei trzeczia czescz w stawu oprawiacz; drzewa gotowiego uczioszanego na potrzebę zamkową po dwoye z lanu prziwiascz; trzeszczi konyem prziwieszcz s Chelma do mlina; mąkę do zamku odwozicz z mlina swego.

Summa wszithkich pozithkow ze wszi Dathinia czini zlotich czterdzieszczi y czteri i gr. dwadzieszczia y czteri.

Zamschani, wyesz. W tey wszi dworziszcz osziadlich yest yedennasczie, s ktorich poboru, ałs czinszu dorocznego, placzą po gr. dwadzieszczia, spisznego po gr. yednemu, za dwa szeri y za musz masla po gr. trzi; kaplunow po dwa, valor. gr. dwa; lnu, ałs przedziwa, garszczi po dziesiączczi, valor. gr. yeden; po byelscze, ałs wyewiorcze, yednei valor. pulgr. A imiona ich the szą (dworziszcze): Maliszowskie—myodu lipiecznich siedm; Iwana Małischowicza—miodu lipiecznich dwie; Olyszieiowskie--myodu lipiecznich pulsiodmi; Nielepkowskie — myodu lipiecznich dwie; Maczimnowskie — myodu lipiecznich pulpięti; Iwan Czełusthki—myodu lipiecznich pulczwarti; Byeleczowskie — myodu lipiecznich trzi; Stepana Ostaszowicza—myodu lipiecznich pulczwarti; Bakunowskie—myodu lipiecznich trzi; Droniowc—myodu lipiecznich pulpięti; Proncza Droniewicza—miodu polyudzia lipiecznich dwie.

Библиотека "Руниверс"

Summa czinszu y za ynsza danine: uczt, kuri, len, maslo, szeri, wyerwierki, spisne—czini zlotich dziesiecz y gr. pultrzeczia.

Myodowa dan troyakiem sposobem skladayą: jeden zową danni, albo yeszienni; drugi zową polyudziem, bo za przimnozeniem lyudzi, mnozi szię y dań; trzeczi zowa bobrowniczi, yako szię przi ktorem napiszało. Myodu dannego, wiedlie starego zwiczayu y s polyudziem, skladayą lipiecznich czterdzieszczi y dwie, kazdi valor. gr. oszmnasczie. Tho uczini zlotich dwadziesczia y piecz y gr. sescz. Czisz, oddawszi myod danni, skladayą podannego gr. oszm. Thamze s seszczi dworziscz dawayą myodu lipczowego po pullipiecznei, ktorich będzie trzi, kazda valor. gr. oszmnasczie; tho uczini zloti yeden y gr. dwadziesczia y czteri. Czisz, przi oddawanyu tego myodu lipczowego, dawaią polipczu, albo poklonu gr. trzi. Owsza dannego thilko s dzieszączi dworziscz skladayą, po klod dwie na myarę zamkową, w ktorą danni owyesz odbieraią, ktorich będzie dwadzieszczia, kazda valor., wedlie dawnego zwiczayu, za gr. sesczna-sczie; tho czini zlotich dziesięcz i gr. dwadzieszczia. S tech ze dworziscz dzieszączi syana szwei robothi po pyaczi woskow dawayą, kazdi valor. (yako zdawna placzą) po gr. iednemu, a będzie woskow pieczdzieszią th; tho uczini zloti yeden y gr. dwadzieszczia. Bobrowniczego s przerzeczonich dworziscz iedennasczie dawayą annualim po gr. dwa; tho czini gr. dwadzieszczia y dwa. Thamze czlowiek yeden, z uyemku, als s kowalcza rolyei, od dworziscza wyethei, dawa czinszu dorocznego gr. dwanasczie. Thamze yescze yest dworziscze yedno, ałs dwanaste, rzeczone Lucznikowo, s ktorego dawaya czinszu urocznego gr. pięczdziesiąth, bobrowniczego gr. dwa, spisnego gr. yeden; tho czini zloti yeden y gr. dwadzieszczia y trzi. Gromada wszithka w rok ogulem skladą myodu łowczego lipiecznich dwie, kazda valor. gr. oszmnasczie; tho czini zloti yeden i gr. sescz. Thasz gromada ogulem w rok sklada poklonu, gr. piethnasczie. Thasz gromada polyudzia pieniężnego sklada annualim zlotich dwa. Czysz za yastrząba darownego, ktori ym uczinil czinsz,

Библиотека "Руниверс"

powynni dawayą gr. dziesięcz. Czysz za yaicza wyelkonoczne, ktore byli zwikli myasto poczti dawacz, skladayą gr. dwadziesczia i czteri. Czisz dawaią trzeczego roku, als przesz roki, ialowicze stacyną, valor. zlotich dwa, y wyeprza, valor. gr. czterdzieszczi i oszm. Tho, rozdzieliwszi na poły, na ieden rok uczini zloti yeden i gr. dwadziesczia i czteri. Thamze yest ostrow nyeiaki, rzeczoni Korowicz, s ktorego czisz lyudzie dawayą czinszu dorocznego grziwien pultori y miodu lipiecznich dwadziesczia, kazda valor. gr. oszmnasczie; tho wszithko uczini zlotich czternasczie i gr. dwanasczie. Karczmarz s karczmi czinszu dorocznego dawa zlotich dwa y gr. dziesięcz. Zagrodnik yeden placzi czinszu dorocznego gr. trzi. Thamze kazdi czlowiek, mayączi sprzęzai wołow, dawa od nich, ałs od pary robothnich, po gr. yednemu, albo od kazdego wołu po pulgr.; czaszem szię tez dwa skladayą na iednę sochę, ktorich na ten rok było dwadziesczia y dziewiecz, od ktorich szię dostało gr. dwadziesczia y dziewięcz.

Summa wszithkiego pozithku ze wszi Zamschan czini zlotich syedmdziesziąth y szyedm y gr. pulczwarta.

Kremno, wyesz, w ktorei, quantum ad sortem cap—tus Rathnensis, yest kmieczi robothnich osziadlich roznie dwadziesczia i dziewięcz, ktorzi dayą w rok stroznego po gr. sescz: Trochim, Maczko, Jarmol, Syekirczickie, Josko, Iwan Charitonowicz, Josko Dolbenczicz, Jaczko, Ochrym, Maczko, Joltuch, Samosch, Pasko, Tarasz, Klym, Zanko, Sawka, Chodko Dolbenczicz, Maczko Sienczicz, Jaczko, Chacz, Nazar, Sawka, Waszil, Josko Zaliesiecz, Hriniecz, Waszil Koziel, Sawka, Jaczko.

Summa stroznego czini zlotich pyęcz y gr. dwadziesczia i czteri.

Thamze ze trzech dworzisez przichodzi myodu dannego lipiecznich dwadziesczia y iedna; dworziscze: Syekyrczickie—miodu lipiecznich puloszmi; Charitona Syekirczicza—lipiecznich puloszmi; Lithwinczinskie—lipiecznich sescz. Szaczuiącz kazdą lipieczną po gr.

Библиотека "Руниверс"

oszmnasczie; tho czini złotich dwanasczie i gr. oszmnasczie. Podannego, als poczti, po oddanyu myodu przerzeczonego, od tich ze barthnikow w rok ogulem przichodzi gr. dwanasczie. Thamze nad tho szą czteri dworziscza, s ktorich czinsz uroczni dawayą, ze dwu dworziscz placzą po zlotich dwa, z drugich dwu po gr. trzidzieszczi; k temu wszisczi spisnego dawayą po gr. iednemu, tho czini zlotich sescz i gr. czteri. Gromada wszithka sklada poczty, ktorą zową polyudziem, zloti yeden i gr. oszmnasczie. Thasz gromada kazdego roku dawa wyeprza, valor. zloti yeden i gr. oszmnasczie. Thasz gromada na wielkąnocz sklada ogulem yaiecz pulkopi, valor. gr. pultora. Garnczarz czinszu w rok od rzemiesla dawa gr. dwanasczie. Karczma, ktorą nowe zbodowano, czini arendą do roku zlotich pięcz.

Summa wszithkiego pozithku ze wszi Kremna czini zlotich trzidzieszczi i trzi i gr. siedmnasczie y d. dziewiecz.

Zastawie, wyesz, w ktorei dworziscz osziadlich yest dwanasczie, s kazdego poboru, albo czinszu dorocznego, dawayą po gr. dwadziesczia y spisznego po gr. yednemu. A ymiona kmieczi the szą (w tey wszi kmieczie myod dawayą dwoyem sposzobem: yeden zową yeszienni, a drugi polyudziem): dworziscze: Syllowo—myodu lipiecznich sescz, polyudzia lipiecznich dwie, Zanczowskie—myodu lipieczną iednę, polyudzia lipiecznich dwie; Niczіporowskie—myodu pullipiecznei, polyudzia dwie lipieczne; Joskowskie—myodu lipiecznich pultori, polyudzia lipiecznich dwie; Saczkowskie—myodu lipiecznich pultori, polyudzię lipiecznich dwie; Laszieczkie—myodu lipiecznich pultori, polyudzię lipiecznich dwie; Proczkowskie—myodu lipiecznich pultori, polyudzia lipiecznich dwie; Baykowskie—myodu lipiecznich trzi, polyudzię lipiecznich dwie; Syenka Tolpiennika—myodu lipiecznich dwie; polyudzie lipiecznich dwie; Choduth Olisko—miodu lipiecznich trzi, polyudzie lipiecznich dwie; Syenko Oliszieya—miodu lipiecznich pultrzeczi; Zuka Mezeikowicza—miodu lipiecznich trzi, polyudzia lipiecznich dwie.

Библиотека "Руниверс"

Summa poboru, albo czinszu, czini zlotich oszm y gr. dwanasczie.

S tich ze dwanasczie dworziscz dawayą kazdego roku owsza po dwie klodzie, ktorich będzie dwadziesczia y czteri, kazda valor. gr. sesznasczie; tho uczini zlotich dwanasczie y gr. dwadziesczia y czteri. S tich ze dworziscz dwanasczie, dawayą za maslo y szeri po gr. trzi; szyana woskow po dziesiączi, kazdi valor. gr. ieden; lnu garsczi po dziesiączi, valor. gr. ieden; kur po dwoye, valor. gr. yeden; wiewiorek po iedney, valoris pulgr. Tho wszithko uczini zlotich sescz i gr. sescz. Myodu dannego od przerzeczonich kmieczi i s polyudziem przichodzi lipiecznich czterdziesczi y dziewięcz, kazda valor. gr. oszmnasczie; tho uczini zlotich dwadziesczia i dziewięcz i gr. dwanasczie. Czysz, po oddanyu dany myodowei, skladayą podannego gr. puldziewieta, a bobrowniczego gr. trzidziesczi i oszm; tho uczini zloti yeden y gr. sesznasczie y d. dziewięcz. S puldworziscza Boriszowskiego, ktorzi na niem mieskayą, dawayą w rok myodu lipiecznich dwie, kazda valor. gr. oszmnosczie; podannego pulgr., bobrowniczego gr. yeden, lnu garsczi pięcz, valor. pulgr., poboru albo czinszu gr. dziesięcz, spisnego gr. yeden, wyewiorke yednę albo pulgr.; owsza klodę yednę, valor. gr. sesznasczie; syana wozow pięcz, valor. gr. pięcz; kura yednego, valor. pulgr.; za szer y maslo gr. pultora. Tho wszithko uczini zlotich dwa y gr. pultrzinasta. Nad tho czlowiek yeden z dworziscza małego dawa w rok myodu lipiecznich trzi, kazda valor. gr. oszmnasczie; bobrowniczego gr. dwa; kur dwoye, valor. gr. yeden; za szer y maslo gr. trzi; tho czini zlotich dwa. Thamze w miesiączu lipczu ze dwu dworziscz przichodzi myodu lipczowego lipiecznа iedna, valor. gr. oszmnasczie, i polipczu, albo poklonu, gr. yeden; tho uczini gr. dzyewyethnasczie. Thamze czlowiek yeden na uroczнem czinszu sziedzi, ktorego y s spisznem dawa, zloti yeden y gr. yeden. Thamze z drugiego dworziscza czinszu urocznego dawaią zlotich dwa i spisnego gr. yeden; tho czini zlotich dwa i gr. ieden.

Библиотека "Руниверс"

Gromada wszithka za czescz sklada w rok gr. dwanasczie y spisznego gr. yeden; tho czini gr. trzinasczie. Thasz gromada poczti, ktora zewą polyudziem, kadego roku skladayą ogulem zloti yeden i gr. oszmnasczie. Czysz za yaicza wielkonoczne, ktore pr/ed them myasto poczti dawali, skladayą gr. dwadziesczia. Czysz zwikli byl kazdego roku dawacz iastrząba, ktori, yako lyudzie zeznawaly, yz szię byl czaszu yednego, yuz dawno przeslego, panu podstaroscziemu nyepodobal, ustawył lyudziom, abi go pyeniądzmi placzily; na ktorego iastrząba kazdego roku, yako za pewni czinsz, y z druga wszią, rzeczoną Zarzecze, skladayą gr. dwanasczie. Czyz lyudzie od sochi, als od sprzezaya wołow, ylie ych ktori chowa, dayą kazdego roku po gr. yednemu; alie tho nie moge bicz kazdego roku yednostaynie, bo ych bywa czaszem mnyei, czaszem wyęczei; ktorich soch na rok nynieiszi bylo trzidzieszczi y dwie, od ktorich szię dostało zloti yeden i gr. dwa. Thasz gromada z druga wszią, rzeczoną Zarzecze, tak yako y na iastrząba, w rok skladayą na poli yalowicze stacyną iedno, valor. zlotich dwa. Ribithwow, ktorzi mayą wolnie łowienie ryb ku swemu pozithku na iezyerzech, thylko wyrzschamy, yest ych dziesięcz, dawayą kazdego roku po gr. sescz; tho czini zlotich dwa. Kmyeczie powynni powoz, zboze do mlynow odwozicz y ynsze rzeczi.

Summa wszithkiego pozithku ze wszi Zastawya czini zlotich syedmdziesiąth i czteri y gr. dziewięthnasczie.

Zalieszy, wyesz. W tey wszi dworziscz osziadlich yest dwadzieszczia, s ktorich poboru, ałs czinszu dorocznego rozno placzą: s yedennasczia dworziscz placzą czinszu w rok po gr. dwadzieszczia y iednemu; ze trzech po gr. dwadzieszczia, s piąthnastego gr. czterdzieszczi; s sescznastego gr. czternasczie. A ymiona ich the szą (dworziscze): Romanowskie—myodu lipiecznich dwie; Boriszowskie—myodu lipiecznich dwie; Karpieczkie—myodu lipiecznich dwie (czi trzei skladayą myodu łowczego lipieczną iednę); Deniszowskie—myodu lipiecznich dwie; Raozi starego—myodu lipiecznich czteri;

Библиотека "Руниверс"

Radzieiowei—myodu lipiecznich czteri; Lencziczkie—myodu lipiecznich dwie; Seliwoniowskie—miodu lipiecznich dwie; Kuriłowskie—myodu lipiecznich dwie; Ochrimowskie—myodu lipiecznich dwie; Koscziczkie—myodu lipiecznich dwie; Iwana Kuczewicza—myodu lipiecznich oszm; Oliska Kuczewicza; Bobrowskie (czi trzei po gr. dwadziesczia czinszu dayą); Baranowskie poboru gr. czterdziesczi, myodu lipiecznich czteri; Abramowskie poboru gr. czternasczie, myodu lipiecznich piecz. Thamze ze dwu dworziscz skladayą myodu łowczego lipieczną yednę: Deniszowskie y Baranowskie.

Summa czinszu pienieznego czini zlotich yedennasczie y gr. piętlnasczie.

S tich ze dworziscz sescznasczie dawaią owsza na myarę zamkowa klod po dwie, kazda valor. gr. sescznasczie; syana wozow po dziesziączi, kazdi valor. gr. yeden; kur po troye, kazdi valor. pulgr.; za maslo y szeri po gr. trzi; spisznego po gr. yednemu; przedziwa thilko trzinasczie dworziscz dawayą garsczi po dziesziączi, valor. gr. yeden. Tho wszitho uczini zlotich dwadziesczia y pięcz y gr. dwadziesczia y trzi. Nad tho yedno dworziscze niedawnich czaszow spustoszało, s ktorego dawano myodu lipecznich trzi y ynsze rzeczi, yako z wissich; ktore terasz czlowiek yeden przyal s czinszu urocznego. Placzi za wsithko zlotich dwa. Z oszmnastego y dziewięthnastego dworziscza, ktore szą mnyeisze od wyssich, dawayą czinszu urocznego po zlotich dwa y spisnego po gr. yednemu y myodu lipiecznich po dwie, kazda valor. gr. oszmnasczi, y bobrowniczego po gr. yednemu. Tho wszithko czini zlotich sescz y gr. sescznasczie. Z dwudziestego dworziscza, ktore dwa mężowie trzimayą, dayą czinszu dorocznego zlotich dwa y s pisznego gr. dwa. Myodu dannego s przerzeczonich dworziscz sescznasczie, kazdego roku przichodzi lipiecznich czterdzieszczi i pięcz, kazda valor. gr. oszmnasczie; tho uczini zlotich dwadziesczia y siedm. Czysz s kazdego dworziscza dawayą bobrowniczego po gr. yednemu; tho uczini gr. sescznasczie. Gromada wszithka po oddanyu myodu skladaią poczti,

Библиотека "Руниверс"

ktorą podannem zową, gr. dwadziesczia y czteri. Thamze s pewnich dworziscz sesczi dawayą, wedlie starego zwiczayu, w miesiączu lipczu myodu lipiecznich pięcz, kazda valor. gr. oszmnasczie; k temu polipczu, albo poklonu skladaią gr. piecz; tho wszithko czini zlotich trzi y gr. pięcz. Człowiek yeden z wyemku, als s stuki rolyei, dawa w rok gr. dwanasczie. Thamze wszithka gromada myodu bobrowniczego, wedlie starego zwiczayu, sklada lipiecznich trzi, kazda valor. gr. oszmnasczie; tho czini zloti yeden i gr. dwadziesczia y czteri. Czysz stacyei pieniężnei skladayą, w rok zlotich czteri. Thasz gromada stacyna jałowicze dawa w rok, valor. zlotich dwa. Czysz za yaicza wielkonoczne, ktore byli zwikli miasto poczti dawacz, a terasz yusz wesli w pewną dań, skladayą ogulem gr. dwadziesczia y czteri. Thamze lyudzie, ktorzi maią woli robothne, dawaią od kazdego wołu po pulgr., als od sochi, w ktorą ku roboczie zaprzagayą wołow parę, po gr. yednemu; ktorich soch na rok nynieiszi było trzidzieszczi y pulsochi; tho uczini zloti yeden y gr. dziewięcz. Thamze tez lyudzie, ktorzi mayą wolne stawianie wiersch na yezierzech, tey wszi przilieglich, y daią od tego gr. sescz. Alye ze się ych nie kazdego roku yednako trafya, przeto na rok nynieiszi biło ych pięthnasczie: Iwan Borsuk, Mikita Tiskow, Maczko Daskow, Karp Diniszow, Samson Kudinow, Chwedecz, Sawka Selechow, Kusz Onuskow, Artim Kuzmow, Chwedko Olexicz, Onisko Morosz, Chwedecz Boriskow, Lecz Manczinicz, Wasko Romanow, Lecz Piszarzow.

Summa czini zlotich trzi. Kmieczi powynni na ostup.

Summa s wszithkiego pozithku ze wszi Zaliesza czini zlotich dziewieczdziesiąth y dwa y gr. puldwanasta.

Schinow, wyesz. W nyei kmieczi robothnich, sziedzaczich na roliach pomiernich lanowich, yest dwadziesczia i sescz, ktorzi czinszu dorocznego starego ogulem dawayą zlotich pięcz y gr. dziesięcz y spisznego gr. yeden. A ymiona ich the zsą: Jakym Lyewon, Hricz Maliszowicz, Droń, Hricz Petraszowicz, Luczka, Ralko, Ha-

Библиотека "Руниверс"

szim, Iwanowicz, Dasko Kostukowicz, Procz Lewaniowicz, Iwasko Iwanowicz, Roman Zaniewicz, Thrusz, Steczko, Josko, Wołos Philipowicz, Abram Chomicz, Paczko, Batyło Nazarowicz, Waszil Chomczicz, Kuczka Myrasz, Panas Kostukowicz, Andrey, Hricz Lewoniowicz, Iwasko Waszilіowicz, Iwan Radostowski.

Summa czinszu starego czini zlotich pięcz y gr. yedennasczie.

Czysz kmieczie kazdi zossobna czinszu nowego dawayą po gr. trizdzieszczi; tho czini zlotich dwadzieszczia y sescz. Czysz kazdi zossobna dawayą myodu lipiecznich po dwie, ktorich będzie pięczdzieszięth i dwie, kazda valor. gr. oszmnasczie; tho uczini zlotich trzidzieszczi y ieden y gr. sescz. Czysz za yaicza wielkonoczne, ktore byli zwikli dawacz myasto poczti, dawaya gr. dwadzieszczia y czteri Kmieczie powynni na ostup, od ktorego, gdi szie odkupuyą, placzą po gr. pietlmasczie.

Summa pozithku wszithkiego ze wszi Schinowa czini zlotich sesczdzieszięth y trzi y gr. iedennasczie.

Dubieczno, wyesz. W niei dworziscz iest sescz, na ktorich kmieczi osziadlo dwadzieczia i trzi, ktorzi placzą czinszu starego ze trzech dworziscz po zlotich dwa y spisnego po gr. yednemu; ze dwu dworziscz po gr. trzidzieszczi y spisnego po gr. yednemu; s sostego dworziscza gr. czterdzieszczi i pięcz i spisnego gr. yeden. Nad tho nowego czinszu, ktori stroznem zową, kazdi s chleba dawa po gr. sescz, kaplunow po muszowi, valor. gr. trzi. A ymiona ich the szą:

Dworziscze Kurethkowskie: Onanko, Syenko, Iwan Chmiełiowicz, Kulbay, Dorosz Wakulin, Jaczko Bakunow. Czisz wszisczi starego czinszu placzą zlotich dwa, spisnego gr. yeden, myodu lipiecznich dwie.

Dworziscze Saprana Masla: Sacz Hawienkowicz, Kucz Sziska, Radko Szawankowicz, Schak Dudowicz, Onisko Dudowicz, Schithko Diskowicz. Starego czinszu od nich przichodzi zlotich dwa y spisznego gr. yeden.

Библиотека "Руниверс"

Dworiscze Manczikowskie: Jarmol. Mrosz, Chacz, Weresko, Iwasko Romanowicz. Stargo czinszu od nich przichodzi zlotich pultora y spisnego gr. yeden.

Dworziscze Liszowiczowo: Thego dworziscza połowicza pod panom, a z drugyei połowicze dayą starego czinszu w rok zloti yeden y spisnego gr. yeden: Lecz Oleskowicz.

Dworziscze Malinowo: Sacz Terechowicz, Chwedko, Żuk, Dinis Taraszowicz. Starego czinszu dawaią zlotich dwa y spisznego gr. yeden.

Dworziscze Hulewiczowo: Nykon Lyudkowicz, Luczka. Thego dworziscza połowicza pod panem, a s drugyei połowicze płaczą czinszu starego gr. trzidzieszczi y spisnego gr. ieden.

Summa wszithkiego czinszu, tak starego, yako i nowego, za kapluni, maslo y szeri czini zlotich oszmnasczie y gr. czteri.

Myodu dannego s yednego dworziscza przichodzi lipiecznich dwie, valor. zloti yeden i gr. sescz. Czysz kmyeczie, gdi czinsz przerzeczoni oddawaly, thedi dawali przedthem, gdi było więczei dworziscz osziadlich, poklonu gr. dwadziesczia y czteri; alie na ten czasz s tich dworziscz, poniewasz ich na dwor obroczono czteri dawno, thilko tego czinszu przichodzi gr. sescznasczie. Gromada wszithka za yaicza wielkonoczne, ktore przedtem myasto poczti dawali, dawaią gr. dwadziesczia i czteri. Czysz polyudzia, albo stacyei, w rok ogulem dawaią zloti yeden y gr. dwadziesczia y pięcz. Czysz kazdego roku dawayą wieprza yednego, valor. zloti yeden y gr. oszmnasczie. Karczma: na rok arenda czini zlotich pięcz. Zagrodnikow yest oszm, s ktorich czterzei dawaią czinszu dorocznego po gr. dwanasczie; a drudzi czterzei po gr. sescz. Tharasz, Kudyn, Chwedecz Zasiadko, Misko Ihnatow,—kazdi po gr. dwanasczie; Lewko, Martin, Onisko, Symon,—kazdi po gr. sescz.

Czini od zagrodnikow zlotich dwa y gr. dwanasczie.

Ganczarzow yest dwanasczie, ktorzi czinszu dorocznego dawayą po zlotich dwa: Chwedecz Taraszowicz, Małosz Chamczow,

Библиотека "Руниверс"

Piotr Kuthkow, Waszil Samow, Andrei Berestancza, Iwasko Daskowicz, Joltuch, Klusz, Kaszyan, Mitko, Waska Krolyk, Sythko Kulbaiowicz. Czysz powynni dacz do dwora kazdi zossobna po dziesiączi garnczow wielkich do mlieka y po dwie dumczi w rok.

Summa czinszu uczini zlotich dwadziesczia y czteri.

Garnczarzow drugich iest dwanasczie, ktorzi czinszu dorocznego dawaią po gr. dwanasczie: Jaczko Bakunow, Sawka, Staszyuk, Panko, Onanko, Schiska, Onisko Nomkowicz, Martin Schisczicz, Iwan Oniskowicz, Weresko, Jarmol Morosz, Lecz,—czini zlotich czteri i gr. dwadziesczia i czteri.

Nad tho wszisczi, tak czi, ktorzi dayą czinszu po zlotich dwa, yako i czi, ktorzi po gr. dwanasczie dawayą, powynni na zamkową petrzebę dacz garnczow, czo potrzeba.

Thamze gromada sklada owsza pulklodi, als macz dwie, valor. gr. oszm.

Powinnoscz. Kmieczie wynui do Lublina, Crasnego Stawu, Chelmu, Lubomla, Hrubieszewa, Hrodla, Rathna yachacz; dranicz do zamku dadacz, czo potrzeba; glyni do zamku przziwiescz, czo potrzeba; na łowi, ku niewodowi tez powynni.

Summa s wszithkiego pozithku ze wszi Dubieczna czini zlottch sesczdziesiąth i gr. siedmnasczie.

Wiełuncza, wyesz. W nyei acz dworziscz yest trzinasczie, alie thiiko z oszm dworziscz placzą czinszu dorocznego po gr. dwadziesczia; owsza ogulem ze wszithkich—klod czteri, kazda, wedlie obicayu starego y myari zamkowey, walor. gr. sescznasczie; syana s kazdego woskow po dzieszyączi, kazdi valor. gr. yeden; kur po troye, valor. gr. pultora; lnu garsczi po dziesiączi, valor. gr. yeden; wyewiorek po trzi, valor. gr. pultora; szerow po dwa; maszla muszow po iednemu, valor. gr. trzi; spisnego po gr. iednemu. A ymiona ich the szą: (dworziscze): Therebieszowo—myodu lipiecznich pulczwarti; Charitonowo—myodu lipiecznich pulczwarti; Koroliszowo—myodu lipiecznich trzi; Truchoniowo—myodu lipiecznich trzi;

Библиотека "Руниверс"

Ihnatowo—myodu lipiecznich trzi; Lawriszowo—myodu lipiecznich pultrzeczi; Koczankowo—myodu lipiecznich pulczwarti; Serheikowo—myodu lipiecznich dwie.

Summa czinsu za sziano, owyesz, kuri, maslo y szeri et c. czinni zlotich dwanasczie y gr. oszm.

Myodu dannego, wedlie dawnego zwiczayu, yako na ktorego przinaliezi, przichodzi lipiecznich dwadziesczia i czteri, kazda valor. gr. oszmnasczie; tho uczini zlotich czternasczie y gr. dwanasczie. Czisz, po oddanyu miodu, dawaya poddannego gr. sescz, a bobrowniczego gr. sesęznasczie; tho wszithko uczini groszy dwadziesczia y dwa. Thamze z oszmi dworziscz w miesiączu lipczu przichodzi lipczowego myodu lipiecznich dwie y kuszow pulpyęta, ktore czinia pullipiecznei; a tak będzie wszithkiego lipiecznich pultrzeczi, kazda valor. gr. oszmnasczie; tho uczini zlotich yeden y gr. piętłnasczie. Czisz, po oddanyu myodu lipczowego, dawaią polipczio, als poklonu, gr. pultrzeezia. S tich ze oszmi dworziscz, ktorzi lipczowi miod dawaią, dawali przedthem czerwczu pewną miarę na zamek, a szobie tez ku pozithkowi kupowaly swemu; alije yz terasz w Polscze nieplathni czerwiecz, ustawiono na nie, abi dawali po gr. sescz; tho uczini zloti yeden i gr. oszmnasczie. Thamze z dziewiątego y s dziesiątego dworzisczia do tich czaszow dawano czinsz uroczni, tho yest Androsz Tynon gr. czterdziesczi; a s dworziscza Chodorowego gr. trzidziesczi; k temu oba dawali spisnego po gr. yednemu, kur po troye, valor. gr. pultora, za szer y maslo po gr. trzi. Alye lyudzie zeznawali yz czi, ktorzi na tich dworziszczach mieskayą, mayą rol, syanozeczi y barczi doszicz; a tak od tich czosow będą powinni takze wszithko dawacz yako ktorzi z onich oszmi, a myodu polyudzia lipiecznich po dwie. Tho wszithko computat. comdutandis uczini od nich na rok zlotich pięcz y gr. dwa. Nad tho szą dwie dworziscza male, na ktorich lyudzie acz barczi po troszi mayą, alie się na miod z ynszemi skladayą, a czinszu dorocznego płaczą; jeden dawa gr. trzidziesczi, a drugi gr. czterdziesczie y

Библиотека "Руниверс"

oszm; k temu kur po dwoye valor. gr. yeden, za szer y maslo po gr. trzi; tho wszithko czini zlotich dwa y gr. dwadziesczia y sescz. Nad tho s dworziscza Sambutowskiego dawayą czinszu dorocznego, odkupuiącz wszilhkie rzeczi, zlotich trzi i gr. sescz y spisnego gr. yeden; tho czini zlotich trzi y gr. syedm. Thamze wszithka gromada sklada poddanego, als poczti, gr. oszm. Polyudzia, albo poklonu, dawayą u rok zlotich dwa. Gromada za yaicza wyelkonoczne dawa w rok gr. dwadziesczia i czteri. Czysz za wzgardzonege jastrząba dawayą gr. dwanasczie. Czysz, alternatim z drugą wszią, rzeczoną Zamschani, dawayą stacyną jalowiczę valor. zlotich dwa, y wieprza valor. gr. czterdziesczi i oszm; a tak wydzieliwszi na rok yeden, uczini zlotich yeden, y gr. dwadziesczia y czteri. Thamze wszithka gromada, trzimayą nyeiaki ostrow, rzeczoni Zamoch, a placzą sz niego kazdego roku zlotich yedennasczie y gr. sescz. Zagrodnikow iest dwa; sz nich yeden placzi czinszu gr. dwanasczie, bo ma rolyei stuczkę; drugi swiecz od mieskania tez gr. dwanasczie; tho czini gr. dwadziesczia y czteri. Powynni na ostup.

Summa wszithkiego pozithku ze wszi Wyeluncza czini zlotich pyęczdziesiąth y dziewięcz y d. dziewięcz.

Thur, wyesz. W nyei lyudzi osiadlich yest doszicz, ktorzi thilko ze trzidzieszczi dworziscz placzą czinszu dorocznego, als poboru, po gr. dwadziesczia y iednemu, spisnego po gr. yednemu, bobrowniczego po gr. yednemu, przedziwa garsczi po dziesziączci, valor. gr. yeden; owsza na myarę zamkową klod po dwie, valor. gr. trzidzieszczi i dwa; syana woskow po dziesiączci, valor. gr. dziesięcz; kur po troye, valor. gr. pultora; za szeri i maslo, ktori zwikli zdawna dawacz, po gr. trzi; a myod yako szię przi kazdem napisze. A ymiona dworziscz ssą: (dworziseze): Misczowo—myodu lipiecznich pulczwarti; Daniłowskie—myodu lipiecznich trzi; Hrinia Chomicza—myodu lipiecznich dwie; Jurka Comicza—myodu lipiecznich dwie; Zanka Tarasczicza—myodu lipiecznich dwie; Hawriła Taraszowicza—myodu lipiecnich trzi; Hrinia Woroni—myodu lipiecznich trzi;

Библиотека "Руниверс"

Iwana Nestorowicza—myodu lipiecznich trzi; Manczini Starcza—myodu lipiecznich dwie; Nenkowskie—myodu lipiecznich piecz; Kuzmi Chamcza—myodu lipiecznich trzi; Chodora Chamcza—myodu lipiecznich trzi; Skrobowskie—myodu lipiecznich trzi; Jurka Chamcza—myodu lipiecznich trzi; Oliszieiowskie—myodu lipiecznich pulczwarti; Syenkowskie—myodu lipiecznich dwie y zmiennego pullipieczni; Sawki Czicza—myodu lipiecznich pulczwarti; Olexi Korczicza—myodu lipiecznich pulczwarti; Iwana albo Arosta—myodu lipiecznich pulczwarti; Kalisza Korczicza—myodu lipiecznich dwie; Jurka Perke—myodu lipiecznich pulczwarti; Dokuczinskie—myodu lipiecznich dwie; Lecza Chnidricza—myodu lipiecznich puldziewięti; Maii (*прозвище не означено*)—myodu lipiecznich dwie; Żymowskie—myodu lipiecznich dwie; Paskowo y Rudkowo—myodu lipiecznich dwie; Steczka Cziepka—myodu lipiecznich dwie; Andreya Lisznego—myodu lipiecznich dwie; Ihnata Kopczicza—myodu lipiecznich dwie; Droniowskie—myodu lipiecznich dwie; Kunczowski—myodu lipieczną yednę.

Summa czinszu y za wszithkie danyni czini wszithko zlotich syedmdziesiąth y gr. piethnasczie.

Myodu dannego od przerzeczonich kmieczi przichodzi wespol y ze zmyennem lipiecznich oszmdziesiąth y oszm, kazda valor. gr. oszmnasczie; tho uczini zlotich pięczdziesiąth y dwa y gr. dwadziesczia y czteri. Thamze wsziszczi danniczi, przi dani yesziennei, skladayą myodu smyennego lipieczną yednę, valor. gr. oszmnasczie, y poklonu gr. pięcz; tho (uczini ?) gr. dwądziesczia y trzi. Thamze czlowiek yeden daie powiecznego gr. dwa. Thamze w myesiączu lipczu ze czterech dworziscz przichodzi lipczowego myodu lipiesznich trzi, kazda valor. gr. oszmnasczie y polipczu, als poklonu, gr. trzi; tho wszithko uczini zlotich yeden y gr. dwadziesczia y sziedm. Thamze gromada za yaicza wielkonoczne, ktore przedthem myasto poczti dawali, skladayą gr. czterdzieszczi. Thasz gromada kazdego roku dawayą, stacyną jalowicze, valor. zlotich dwa, y wiepza, valor. gr.

Библиотека "Руниверс"

szterdziesczi y oszm; tho uczini zlotich trzi y gr. oszmnasczie. Czisz, przi oddawanyu stacyei, dawayą poklonu gr. dwadziesczia i sescz. Thamze wszithka gromada skladayą miodu bobrowniczego lipiecznich czteri, kazda valor. gr. oszmnasczie; tho czini zlotich dwa y gr. dwanasczie. Thamze, przi oddawanyu tego bobrowniczego, dawayą poklonu gr. sziedm. Thamze wszithka gromada za wzgardzonego jastrząba dawa gr. dwanasczie. Karczma tamze arendą do roku czini zlotich czteri.

Dworziszcza puste y zubozałe. Nad lyczbę wissei napiszanich dworziscz, yest syedm ynszich, s ktorich niektore pospustoszale, a na drugich lyudzie zubozeli, s ktorich perwei przichodzilo myodu dannego lipiecznich dwadziesczia y czteri, y ynsze rzeczi wszithkie sz nich dawano, yako ex supra scriptis. Alie terasz thilko sz nich dawaią czinsz uroczni do czaszu them sposzobem (dworziszcze): Pieluchowskie—zlotich trzi y gr. sescz; Joska Pieluchowicza—gr. oszmdziesiąth; Baskowskie—zlotich trzi i gr. sescz; Wasziła Praczka—zloti yeden i gr. oszmnasczie; Kudinowskie—zloti yeden i gr. oszmnasczie; Ostapka Perkowicza—zlotich dwa i spisnego gr. 1; Boriszowskie—zloti ieden i gr. oszmnasczie.

Summa czinszu urocznego czini zlotich piąthnasczie y gr. dwadziesczia i siedm.

Nad przerzeczone wszithkie dworziszcza szą mnyeisze dwię dworziszcza, s ktorich dayą czinszu dorocznego po zlotich dwa i spisnego po gr. yednemu; tho czini zlotich czteri i gr. dwa.

Thamze lyudzie dawayą od kazdei sochi po gr. yednemu, als od pari wołow robothnich, ylie ich kto chowa, y bywa ich czaszem mnyei, czaszem wyenczei; a wszakze na ten rok było ich czterdzieszci, od ktorich przislo zloti yeden i gr. dziesięcz. Zagrodnikow yest syedm, s ktorich czterzei dayą czinszu dorocznego po gr. dwanasczie, a trzei po gr. sesczi: Ihnath, Nestor, Kaczko, Samoyło,—po gr. dwanasczie; Syenko Timonow, Jachim, Waszil—po gr. sescz. Czini zlotich dwa i gr. sescz.

Библиотека "Руниверс"

Thamze lyudzie od wolnego łowienia rib na iezierzech, ylie ich kolwiek będzie wpiszanich w regestr za opowiedzeniem, dawaią po gr. sescz. Acz kolwiek lyudzie szami na szię zeznawały, yz bi nyemieli rib lowicz, poniewasz yeziora arendowano. A wssakosz lyudzie z drugich wszi, ym przieglich y granicze sz niemi mayącz, tho yest, s Zerzicze i s Zalieszia, zeznawali pod prziszięgami, ze ym tho iest dobrze wyadomo, yz Turzanie wedlie dawnego zwiczayu ribj łowią; ktorich bywa oszmdziesziąth citra vel ultra; alie zebi szię czo watspkwie nie napiszało, thedi szie ich thilko kladzie sesczdziesiąth, od ktorich na rok przydzie, zlotich dwanasczie. Drugich ribithwow, ktorzi na iezierzech wiersche stawiayą, yest ich pięthnasczie, kazdi sz nich dawa do roku po gr. dwa; tho czini zloti ieden. Kazdi dannik pocziegli, ktorich iest trzidziesczi, dawa chmielyu lipiecznei po iednei, ktorich będzie trzidziesczi; a s tich lipiecznich będzie macz Rathnen. mieszczkich trzi; kazdą maczę rachuyącz po gr. trzidziesczi, uczini zlotich trzi. Kmyeczie powynni na ostup, gdi kazą; albo gdi szię odkupuyą, dawaią po gr. pięthnasczie.

Summa wszithkich pozithkow ze wszi Thura czini zlotich stho siedmdziesiąth y oszm y gr. yedennasczie.

Kortilieszy, wyesz. W tey wszi lyudzie robothnich osziadlich iest doszicz, ktorzi ze dwudziestu dworziscz i yednego dawayą dan myodową (a zowa iednę dan iesennę, a drugą polyudziem) them sposzobem: (dworziscze): Niedzwiedziowskie—myodu lipiecznich dwie; Soczanskie—myodu lipiecznich dwie; Lithwinowskie—myodu lipiecznich pulczwarti; Miczka Wakuli — miodu lipiecznich pulczwarti; Kuczkowskie — myodu lipiecznich pulczwarti; Żuka Żaniewicza—miodu lipiecznich trzi; Truchoniowskie — miodu lipiecznich trzi; Jacoba Lobasza—miodu lipiecznich dwie; Iwana Liszowicza—miodu lipiecznich dwie; Kulbaiowskie—miodu lipiecznich dwie; Naumowskie—miodu lipiecznich pięcz; Nauma Andreiowicza—miodu lipiecznich pięcz; Kalennikowskie—miodu lipiecznich pięcz; Iwana Ma-

Библиотека "Руниверс"

szowskiego—miodu lipiecznich pięcz; Saczkowskie—miodu lipiecznich pięcz; Maczkowskie—miodu lipiecznich dwie; Pancza Marka—miodu lipiecznich dwie; Pancza Jakima—miodu lipiecznich dwie; Mathwieiowscie—miodu lipiecznich pulczwarti; Borisza Lobaszowicza—miodu lipiecznich dwie; Mancziczkie—miodu lipiecznich oszm. Idem s Niemiatowskiego dawa miodu lipiecznich dwie.

Myodu dannego przichodzi s przerzeczonich dworziscz lipiecznich syedmdziesiąth y trzi, kazda valor. gr. oszmnasczie; tho uczini zlotich czterdzieszczi y trzi y gr. dwadzieszczia y czteri.

Czysz, po oddanyu tego myodu, dawaya podannego gr. syedm, a bobrowniczego s kazdego dworziscza po gr. dwa; tho wszithko uczini zloti yeden y gr. dwadziesczia y ieden. Thamze s siedmi dworziscz w miesiączu lipczu dawayą myodu lipiecznich pulczwarti y kuszow pięcz, ktore czinią pullipiecznei, szaczuiącz kazda lipieczną za gr. oszmnasczie; k temu poklonu polipczowego gr. pulpięta; tho wszithko uczini zlotich dwa y gr. pulsiodmnasta. Thamze wszisczi danniczi myodowi skladayą myodu za bobrownicze lipiecznich trzi, kazda valor. gr. oszmnasczie; tho czini zloti yeden i gr. dwadziesczia y czteri. Czisz drugiego poklonu podannego, po oddanyu przerzeczonego myodu, skladayą wszisczi gr. dwadziesczia. Thamze s przerzeczonich dworziscz dziewiethnasczie dawayą poboru, als czinszu, dorocznego po gr. dwadziesczia y iednemu; kur po troie, valoris gr. pultora; lnu garsczi po dziesiączi, valoris gr. yeden; za szer y maslo po gr. trzi; po yednei wiewiorcze, valor. pulgr.; spisnego po gr. yednemu; tho wszithko uczini zlotich syedmnasczie y gr. dwadzieszczia y dwa. Thamze ze dwunasczie dworziscz dawayą owsza dannego po dwie klodzie y szyana woskow po dzieszączi, a s sesczi dworziscz po yednei klodzie y siana woskow po piączi, kazda kloda, wedluk starego zwiczayu, valor. gr. sescznasczie, a wozek szyana po gr. yednemu; tho uczini zlotich dwadzieszczia y ieden.

Dworziscz, nad liczbe wissei opiszanich, pustich yest dwie, s ktorich przedthem przichodzilo myodu lipiecznich dziesiecz y ynsze

Библиотека "Руниверс"

rzeczi, yako z wissey opiszanych; alie ye terasz na czinszu urocznem dzierzą: s yednego daią zlotich czteri, a s drugiego zlotich czteri y gr. puloszmnasta; tho uczini zlotich oszm y gr. puloszmnasta. Nad przerzeczone dworziscza yest mnycisich dworziscz, ktore tez na urocznem czinszu trzimayą, dziewięcz: ze dwu dayą po gr. trzidzieszczi, k temu s yednego dayą bobrowniczego gr. dwa; s drugich dwu dayą po zlotich dwa; zasz ze dwu dayą po grziwnie yednei, k temu s yednego stroznego gr. sescz; s szyodmego gr. sziedmdziesiąth; z oszmego gr. oszmdziesziąth; s dziewyatego gr. dwanasczie y bobrowniczego gr. dwa. Nad tho ze wszithkich dworziscz spisnego dawayą po gr. yednemu: Chodoszowskie, Serheyowe—po gr. trzidzieszczi. bobrownego gr. dwa; Kucharzowskie, Malisza Lenczicza—po zlotich dwa; Nyemyatowskie—stroznego gr. sescz, Konyatinskie—po grziwne iednei; Kuzmynskie—gr. syedmdziesziąth; Klopuczinskie—gr. oszmdziesziąth; Borisza Loboszowicza—gr. dwanasczie, bobrowniczego gr. dwa.

Summa czinszu z dworziscz urocznich y s spisznem czini zlotich pyęthnasczie y gr. syedm.

Thamze ze trzech uyemkow, ałs sthuk rol., dawayą czinszu dorocznego po gr. dwanasczie y spisnego po gr. yednemu: Szawinskie, Panaszowskie, Roman—czini zloti yeden i gr. dziewięcz. Pop ruski dawa czinszu w rok y s poklonem gr. trzidzieszczi y czteri.

Thamze lyudzie pocziegli dawaią poklonu, ałs poludzia, na ktore szię wszisczi skladayą, zlotich czteri. Czysz za yaicza wyelkonoczne dawaią zloti yeden. Czysz, wmyasto iastrząba, dawayą gr. dwanasczie. Czysz dawayą w rok stacyei ialowiczę iednę, valor. zlotich dwa, y wyeprza, valor. gr. czterdzieszczi i os..m; tho uczini zlotich trzi i gr. oszmnasczie. Thamze człowiek yeden, na karczmie mieskaiączi wmiasto zagrodnika, dawa czinszu w rok gr. dwanasczie. Czysz lyudzie, yz mayą wolne łowyenie ktorem kolwiek obyczayem ryb na blothnich ieziorkach, dawaią wszisczi kazdego roku zloti yeden. Thamze lyudzie dawayą od kazdei sochi po gr. yed-

Библиотека "Руниверс"

nemu, albo od wolu robothnego po pulgr., czego rok podlie roku nie moze szię trafficz yednostainie; bywa czaszem mnyei, czaszem tez wyenczei; a wszakos na ten rok było soch oszmdziesiąth; przisło od nich zlotich dwa y gr. dwadziesczia. Thamze czlowieka yest dwanasczie, ktorzi przedthem dawali chmyelyu szwei roboti lipiecznich po pultori, alye yz na nye podbitho więczei, dawaią terasz lipiecznich po trzi, ktorich będzie trzidzieszczi i sescz; s takowich lipiecznich dziesziączi będzie iedna macza myari mieszczkiey Rathnen.; ktorich macz będzie trzi y lipiecznich sescz; kazdą maczę szaczuiącz za gr. trzidzieszczi, uczini zań zlotich trzi y gr. oszmnasczie. Thamze lyudzie niektorzi, yz pokopali niemało rol, yuz od piączi lyath, nad zakazanie, s tey przicziui yz zwierz ploszayą, odkupuya u pana starosti crescentya s przerzeczonich rol nowich, dziesziąta kope, ktorą byerze, dziesziączią gr., dlya tego yz swowolnie kopaią; czego szię dostało na rok nynieiszi zlotich syedm y gr. dwadziesczia y pięcz. Alie gdi bi the rolie pomierzil na lani, a postanowil ym czinsz pewni, uczinili bi liepszi pozitek, bo ych doszicz pokopaly lyudzie. Thamze lyudzie wynni ydz na ostup, gdi kazą, tho yest na zwierz s szieczami, od ktorego, gdi szie ktori chcze odkupicz, wynien dacz gr. pięthnasczie.

Summa wszithkiego pozithku ze wszi Korthiliecz czini zlotich sto y czterdzieszczi.

Zerzicze, wyesz. W tey wszi acz yest osziadlich lyudzi niemało, a wszakze thilko ze czterech dworziscz placzą poboru, albo czinszu dorocznego, po gr. dwadziesczia; lnu garsczi po dziesziączi, valor. gr. yeden; owsza klod po dwoie, kazda valor. gr. sesczna-sczie; syana woskow po dziesziączi, kazdi valor. gr. yeden; kur po dwoie, valor. gr. yeden; za szer y maslo po gr. trzi; spisznego po gr. yednemu; a miod yako szie przi ktorem napisze. Dworziscze: Nikona Duskowicza—miodu lipiecznich dwie; Miska Duskowicza—myodu lipiecznich dwie; Iwana Mielkowicza—myodu lipiecznich trzi; Chomynskie—myodu lipiecznich czteri.

Библиотека "Универс"

Summa czinszu, y za wszithkie ynsze danyni, czini zlotich dziewięcz y gr. dwa.

Myodu dannego s przerzeczonich dworziscz przichodzi lipiecznich yedennasczie, kazda valor. gr. oszmnasczie; tho uczini zlotich sescz y gr. oszmnasczie. Czysz, po oddanyu miodu, dawaią podannego s bobrowniczem gr. sescz. Nad przerzeczonie dworziscza szą iesczie dwie pusthe, s ktorich przedthem przichodziło myodu dannego z bobrowniczem i s polyudziem lipiecznich pulschosti y k temu ynsze rzeczi, yako zwisyei napiszanich; alie terasz czinsz uroczni s nich dayą them sposzobem: Hrinia Duskowicza zlotich czteri, Hrinia Mielkowicza zlotich trzi i gr. dwadziesczia y ieden; tho czini zlotich syedm y gr. dwadziesczia y ieden. Thamze ze dwu dworziscz w miesziączu lipczu dawaią myodu lipieczną yednę, valor. gr. oszmnasczie; polipczu albo poklonu gr. ieden; tho wszithko uczini gr. dziewięthnasczie. Nad liczbe wissei napiszanich dworziscz, szą mnyeisze dworziscza czteri, s ktorich thilko czinsz uroczni placzą: ze dwu dworziscz po gr. trzidziesczi y stroznego po gr. sescz; s trzecziego gr. czterdziesczi i oszm i stroznego gr. sescz; s czwartego gr. czterdziesczi; k temu ze wszithkich dayą spisnego po gr. iednemu: Paska Maczowicza, Chwasthkowskie—po gr. trzidziesczi i stroznego gr. sescz; Kykcziowskie—gr. czterdziesczi i oszm i stroznego gr. sescz; Andreya Duskowicza—gr. czterdziesczi.

Czini wszithkiego i s spisznem zlotich pyecz i gr. dwadziesczia.

Nad tho sz nyeiakiego uyemku, als stuki rolyei, dayą w rok czinszu gr. sescz. Thamze wszithka gromada sklada polyudzia zlotich dwa. Czisz dawaią w rok poklonu gr. oszm. Czisz za yaicza wielkonocznie, ktore byli myasto poczti zwikli dawacz, dayą gr. dwadziesczia. Ribithwow, ktorzi mayą wolne łowienie na yezerczech lieczie maliemi syecziami, albo wyerschami, yest ich czterdziesczi y trzi, ktorzi placzą w rok czinszu po gr. sescz; nad tho dwa dayą po gr. trzi; nad tho yeden gr. czteri; tho wszithko uczini zlotich

Библиотека "Руниверс"

oszm y gr. dwadziesczia y oszm. Thamze lyudzie od kazdei sochi placzą po gr. yednemu, als od wolu robothnego po pulgr., czo rok podlie roku yednostaine bicz niemoze, bo czaszem mnyei, a czaszem wyenszczi bywa; na ten rok było ich dwadziesczia i pulpieti, od ktorich przislo gr. dwadziesczia y pulpięta.

Summa wszithkiego pozithku ze wszi Zerzicze czini zlotich czterdzieszczi i dwa y gr. dwadziesczia y pultrzeczia.

Wiothelska wloscz, ku themusz starosthwu naliezącza.

Wiothli, wyesz, w ktorey dworzisez osziadlich yest trzidzieszczi y dwie, s ktorich pobor, albo czinsz doroczni, y myod, ktory dwoyakiem sposobem dayą: yeden zową lipczowe, a drugi danni, rozno dawayą, yako szię przi kazdem zossobna napiszało: Olechwirowskie—lipczowego rączek trzi,—dannego wyader czteri, poboru gr. dwadziesczia i trzi; Proczikowskie—lipczowego rączek trzi, dannego wyader trzi, poboru gr. dwadziesczia i trzi; Olichwira Dawidowicza—lipczu rączek trzi, dannego dwie i trzi rączki, poboru gr. dwadziesczia i trzi; Perkowskie—lipczu rączek trzi, dannego wyader trzi, poboru gr. dwadziesczia; Solomczinskie—lipczu rączek trzi, dannego wyader trzi i rączek pultori, poboru gr. dwadziesczia; Chomi Zawadzicza—lipczu rączek trzi, dannego wyader pięcz, poboru gr. dwadziesczia; Joska Zawadczicza—lipczu rączek trzi, dannego wyader trzi, poboru gr. dwadziesczia; Sydorowskie—lipczu wyadro iedno, dannego wyader trzi i rączek trzi, poboru gr. dwadziesczia; Noskowicza—lipczu rączek dwie, dannego wyader dwie, poboru gr. dwadziesczia; Bakunowskie—lipczu rączek trzi, dannego wyader dwie i rączek trzi, poboru gr. dwadziesczia; Stepana Kaplicza—lipczu rączek trzi, dannego wyader pultrzeczia, poboru gr. dwadziesczia; Waszilia Kaplicza—lipczu rączek trzi, dannego wyader pultrzeczia, poboru gr. dwadziesczia; Syllahi—lipczu rączek trzi, dannego wyader pultrzeczia, poboru gr. dwadziesczia; Waszilya Lebedowicza -lipczu rączek trzi, dannego wyader pultrzeczia, poboru gr. dwadziesczia; Noskowo—lipczu rączek trzi, dannego

Библиотека "Руниверс"

wyader dwie y rączek pultori, poboru gr. dwadziesczia; Syenka Niedewkowicza—lipczu rączek trzi, dannego wyader pultrzeczia, poboru gr. dwadziesczia; Jaczka Mynczicza—poboru gr. dwadziesczia, lipczu rączek trzi, dannego wyader trzi, y rączek pultori; Szumowskye—lipczu rączek trzi, dannego wyader pulczwarta, poboru gr. trzinasczie; Dziczkowskie—lipczu rączek trzi dannego wyader dwie i rączkę iednę, poboru gr. trzinasczie; Howyenskie—lipczu rączek trzi, dannego wyader pultora y pulrączki, poboru gr. trzinasczie; Andreiowskie—lipczu rączek trzi, dannego wyader dwie, poboru gr. trzinasczie; Pukowskie—lipczu rączek dwie, dannego wyadro iedne, poboru gr. trzinasczie; Czorniszowskie—lipczu rączek trzi, dannego wyader pultora, poboru gr. trzinasczie; Andreia Uskowicza—lipczu rączek trzi, dannego wyader dwie, poboru gr. trzinasczie; Jaczka Mikiticza—lipczu rączek trzi, myodu wyader dwie i rączkę iednę, poboru gr. trzinasczie; Żełeskowo—lipczu rączek trzi, dannego wyader dwie i rączkę iednę, poboru gr. trzinasczie; Iwana Niedewkowicza—lipczu rączek dwie, dannego wyader pultora, poboru gr. trzinasczie; Thimosza Niedewkowicza — lipczu rączek dwie, dannego wyadro iedno, poboru gr. trzinasczie; Hrinia Żukowicza—lipczu rączek trzi, dannego wyader dwie y rączka yedna, poboru gr. trzinasczie; Holowczinskie—lipczu rączek trzi, dannego wyader pultora, y rączka iedna, poboru gr. yedenasczie; Lewoniowskie—lipczu rączek trzi, dannego wyader pulpięta, poboru gr. dwadziesczia y czteri; Laniewskie—miodu lipczowego rączek dwie, dannego wyader dwie, poboru gr. oszmnasczie.

Summa poboru albo czinszu s przerzeczonich dworziscz czini zlotich oszmnasczie y gr. oszmnasczie.

Myodu dannego przichodzi wyader oszmdziesziąth y dwie y rączka yedna. Około takowich pomiarow tak szie zachowiwa, yz trzi rączki czinią lipieczną yednę. A zasz rączek czteri czinią wyadro yedno, ktore zawzdi the lyudzie, gdi niemiodowno, płaczą po gr. dwadziesczia y czteri, a rączkę po gr. sescz; a tak sza-

Библиотека "Руниверс"

czuyącz kazde wyadro po gr. dwadziesczia y czteri, tho uczini zlotich seszczdziesiąth i pięcz, y gr. dwadziesczia y czteri. Czysz oddawszi myod danni, dawayą podannego, als poklonu, z dworziscz trzidziesczi po gr. trzi, a ze dwu po gr. pultora; tho czini zlotich trzi y gr. trzi. Myodu, ktori dayą w miesiączu lipczu, przichodzi rączek dziewięczdziesiąth i dwie, kazda valor. gr. seszcz; tho uczini zlotich oszmnasczie y gr. dwanasczie. Po oddanyu lipczowego myodu, dawaią polipczu, als poklonu, po gr. pultrzeczia; tho uczini zlotich dwa i gr. dwadziesczia. S tich ze przerzeczonich dworziscz dawaią powoznego po gr. czterdzieszczi, ktore biło uroslo na nie za niebosczikow panow s Thenczina s thąd, yz mieli powoz dalieki, a sznadz az do Thenczina y dalyee; ktoremu yz zduzacz nie mogli, prze niedostatek bidla, ustawiono za tho na kazde dworziscze, abi dawali po gr. czterdzieszczi; tho czini zlotich czterdzieszczi y dwa y gr. dwadziesczia. S tich ze dworziscz przerzeczonich z oszmnasczie dawaią owsza klod po dwie, sz yedennasczie dworziscz po yednei klodzie, a ze trzech klod po pultori myari szwei zwiklei; ktory w tey wloszczi lyudzie in deffectu owsza placzą kazdą klode po gr. dwanasczie, ktorich będzie pięczdziesiąth i pultori klodi; tho wszithko uczini zlotich dwadziesczia y gr. oszmnasczie. S tich ze dworziscz trzidziesczi y dwu dawayą przedziwa garsczi po trzidzieszczi, valor. gr. trzi; spysznego po gr. yednemu; kur po troye, valor. gr. pultora; po yednemu szerowi y po muszowi masla, valor. oboie gr. dwa; po yednemu powrozowi liczanemu, valor. gr. yeden; po yednei wyewiorcze, valor. pulgr. Tho wszithko uczini zlotich dziewięcz y gr. oszmnasczie. Pochlebne tez dawaią, ktore szię tak ma rozumiecz, yz the dworziscza thedi szą wielkie, maiacz rol doszicz y szerokosczi plyaczow, na ktorich wedluk rodzayu przibiwa y ubiwa lyudzi. A tak ktorzi przibędzie yz szie od oicza, na swoi chleb odszadzi, thedi dawa pochlebnego gr. yeden, a na ynsze dani s przinczipalem onego dworziscza sklada szię, bywa ych czaszem na iednem dworzisczu oszm, seszcz . . . . a czaszem ich tez ubiwa; a wszakze na ten rok dostało szie zlotich dwa y gr. dwadziesczia y

Библиотека "Руниверс"

dwa. Nad liczbę wissei napiszanich dworziscz, yest ynszich syedm, na ktorich lyudzie yedni zubozali, a drudzi spustoszali, s ktorich przedthem przichodzilo myodu dannego wyader oszmnasczie y rączek pulczwarti, a lipczowego myodu rączek trzinasczie, y k temu ynsze rzeczi, yako ex supra scriptis, dawano. A terasz ye na czinszu urocznem oszadzono, s ktorich placzą them sposzobem: Kurilowskie, Lythczinskie, Hriniowsko Kowalowe — po zlotich pięcz; Miczkowskie, Stepana Uskowicza—po zlotich pięcz i gr. pultora; Daskowskie—zlotich trzi i gr. dwadziesczia y pulczwarta; Markowskie—tho na ten rok s skopczizni sziano, ktorego biorącz kope sziodmą, dostalo szię kop żyta trzi, s ktorich będzie kore. dwa, kazdi kor. valor. gr. dwadziesczia; tho czini zloti yeden y gr. dziesięcz.

Summa s pustich dworziscz czini zlotich trzidziesczi y gr. pulsziodma.

Thamze wszisczi danniczi miodowi, gdi do nich urzednik zyezdza dani, tak w miesiączu lipczu, yako y w yeszieni, odbieracz, dawaią wszithkiego poklonu gr. czterdzieszczi i oszm. Thamze wszithka gromada za yaicza wielkonoczne dawayę zlotich dwa i gr. dwanasczie. Czysz wszisczi dawaią w rok wosczenego zloti yeden i gr. czteri. Thamze wszithka gromada dawa w rok stacynich ialowicz dwie, valor. zlotich czteri, y wieprzow dwa, valoris zlotich trzi i gr. sescz; tho uczini zlotich syedm y gr. sescz. Thamze kazdi dannik dawa chmielu po iednei rączcze, ktorich będzie trzidziesczi y dwie; kladącz rączek trzi na yedne lipeczną, a lipiecznich dziesięcz czinią maczę yednę Rathen. miesczką, a tak thilko iedna będzie macza y rączek trzi; kazda rączka valor. gr. yeden; tho uczini zloti yeden i gr. dwa. Thamze lyudzie dawayą od woza kazdego po gr. yednemu, ktorzi wozi mayą, czego szie na ten rok dostalo zloti yeden i gr. dwadziesczia. Thamze, ktorzi mayą wolne łowienie rib na yezierczech nieplacza za tho nicz, thilko powinni rib do zamku dacz połowicze, yesli ktori czo ułowi. Powosz powinni do Lublina.

Библиотека "Руниверс"

Summa wszithkiego pozithku ze wszi Wyotel czini zlotich dwieszcie dwadziesczia y dziewiecz y gr. pulczternasta.

Szczodrohoscz, wyesz, w ktorei kmieczi iest doszicz osziądlich, s ktorich niektorzi na poczieznich, a niektorzi na czinszowich dworziszczach osziedly. Thamze yest poczieznich dworziscz oszmnaszcie, s ktorich dayą myodu, w miesiączu lipczu, s kazdego dworziszcza rączek po trzi, ktorich będzie pięczdziesziąth y czteri, kazda rączka valoris gr. sescz; tho wszithko uczini zlotich dziesięcz y gr. dwadziesczia y czteri. Oddawszi then myod, kazdi dawa polipczu, albo poklonu, po gr. pultrzeczia; tho czini zlotich yeden y gr. piąthnasczie. Pothem w yeszieni z kazdego dworziszcza dawayą myodu wyader po dwie y rączek po pultori, ktorego będzie wyader czterdzieszczi y dwie y rączek trzi, kazde wyadro valor. gr. dwadzieszczia y czteri, a raczka za gr. sescz; tho wszithko uczini zlotich trzidzieszczi i czteri y gr. sescz.

Po oddanyu tego miodu, kazdi dawa podannego, als poklonu, po gr. trzi. Tho uczini zloti yeden y gr. dwadzieszczia y czteri. A imiona tich dworziscz szą: Blizniowskie, Chodorowskie, Swythkowskie, Mankowskye, Howieniowskie, Mikiczinskie, Klodkowskie, Hawriłowskie, Seliwoniowskie, Laskowskie, Żachowskie, Kowałowskie, Churowskie, Tolwiczkie, Suthkowskie, Charowskie, Lukaszowskie, Andreia. S tich ze dworziscz poczieznich s syedminasczia dawaią poboru, als czinszu dorocznego, po gr. dwadzieszczia,—a z oszmnastego gr. trzinasczie. Nad tho ze wszithkich dawayą owszą po dwie klodzie, kazda valor. gr. dwanasczie; spisnego po gr. yednemu; kur po troye, valoris gr. pultora; za szer y maslo po gr. dwa; po yednei wyewiorcze, valoris pulgr.; lnu po trzidzieszczi garszczi, valor. gr. trzi; po yednemu powrozowi liczanemu, valor, gr. ieden; powoznego po gr. czterdzieszczi; tho wszithko czini zlotich pięczdziesiąth y pięcz y gr. siedmnasczie. Pochlebne tez dawaią lyudzie czi, ktorzi szie na swoi chleb oddzielily, ktorich czaszem ubiwa, czaszem przibiwa, kazdi po gr. yednemu, od ktorich szie na rok nynieiszi

Библиотека "Руниверс"

dostalo zlotich dwa y gr. sescz. Thamze yest yedno dworziscze puste Karpiowskie, s ktorego czinszu urocznego placzą gr. yedennasczie, owsza pulklodi, valor. gr. sescz; powoznego gr. dziesiecz, spisznego gr. yeden; tho wszithko uczini gr. dwadziesczia i oszm. Thamze yest dworziscz małich czteri, do ktorich iest po stucze rol, a placza sz nich them sposobem: Panczowo: powoznego gr. dziesiecz, myodu wiadro yedno, valor. ut supra immediate, z uyemku gr. sescz. Lewoniowskie: myodu wyadro yedno, z uyemku gr. sescz. Czarnoczkie: zloti ieden y gr. oszmnasczie; Klimowskie: zloti yeden i gr. sescz. Tho wszithko uczini y z miodem, ktorego yest wyader dwie, zlotich piecz y gr. czteri. Thamze ze dwu uyemkow, als sthuk rol, dayą czinszu po gr. dwanasczie; tho czini gr. dwadziesczia y czteri. Thamze tego roku dwie dworziscz spustoszali, s ktorich takowasz danyna wszithka szla, yako z oszmnastego dworziscza; ktore dworziscza obie poczęło na folwark sprawowacz zamkowi, yakosz bi dobrze z niem, bo tham pastwiska dobre dlia bidla y szianozeczi doszicz. A wszakoz yeslize przydą in pristinum statum, thedi tenze pozitek z nich bicz moze, yako przedthem byl. Thamze wszithka gromada, po oddanyu dani, tak lipczowei, yako y yesiennei, dawa poklonu w rok gr. dwadziesczia y czteri. Thamze wszisczi skladaya wosczennego gr. dwadziesczia. Czysz wssziszczi skladayą w rok yalowicz stacynich dwie, valor. zlotich czteri, y wieprza, valor. zloti yeden i gr. oszmnasczie; tho uczini zlotich pięcz i gr. oszmnasczie. Czysz za yaicza wielkonoczne, ktore dawaly przedthem wmyasto poczti, dawaią zloti yeden y gr. sescz. Thamze ktorzi mayą wolne łowienie ryb na yezierczech, dawayą za tho w rok zlotich czteri. Thamze lyudzie od woza dawayą po gr. yednemu, czego szie na rok nynieiszi dostało zloti yeden y gr. dwadziesczia. Karczma arendą do roku czini zlotich czteri. Zagrodnikow yest trzei, ktorzi dayą w rok po gr. dwa: Pasko, Maczko, Thisko; czini gr. sescz.

Summa wszithkiego pozitku ze wszi Sczodrohoscz czini zlotich sto trzidzieszczi y yeden y gr. dwa.

Библиотека "Руниверс"

Powieczie, wyesz. W nyei dworziscz osziadlich yest dwadziesczia, s ktorich poboru, als czinszu dorocznego, dawaią po gr. dwadziesczia, spisnego po gr. yednemu; kur po troye, valor. gr. pultora; za ser y maslo po gr. dwa; po yednemu powrozowi liczanemu, valor. gr. yedęn, po yednei wyewiorcze, valor. pulgr.; przedziwa garsczi po trzidziesczi, valor. gr. trzi; powoznego po gr. czterdziesczi; myod y owiesz rozno dayą, yako szie przi ktorem napiszało. A ymiona dworziscz the szą: Dmitra y Andreya—lipczu trzi rączki, dannego trzi wiadra, owsza klod dwie; Hrinia Chodorowicza—lipczu rączek dwie, dannego wyader dwie, owsza klod dwie; Kondrata Dragi—lipczu rączek trzi, dannego wyader trzi, owsza klod dwie; Ihnata Małowicza—lipczu rączek trzi, dannego wyader dwie, owsza klode iednę; Iwana Pichnowicza—owsza klod dwie, lipczu rączek trzi, dannego wyader pultrzeczia; Nielepa Skrobowicza—lipczu rączek trzi, dannego wyader czteri, owsza klod dwie; Palydla Czornisza—lipczu rączek dwie, dannego wyader dwie, owsza klodę yednę; Lecza Czerczicza—lipczu rączek dwie, dannego wyader dwie, owsza klodę yednę; Żuritha Kacza—lipczu rączek dwie, dannego wyader dwie, owsza klod dwie; Szyeczka Kothowicza—lipczu rączek trzi, dannego wyader dwie, owsza klod dwie; Szyenka Chodorowicza—lipczu rączek dwie, dannego wyader dwie, owsza klodę yednę; Iwana Maszyuka—lipczu rączek trzi, dannego wyader dwie, owsza klodę yednę; Czistika Kokoriki—lipczu rączek dwie, myodu dannego wyader dwie, owsza klodę yednę; Ihnata Maziuthki—lipczu rączek trzi, dannego wyader dwie i raczek trzi, owsza klod dwie; Kuzmi Hulicza—lipczu raczek dwie, dannego wyader dwie, owsza klodę yednę; Waszila Lisczicza—lipczu raczek trzi, dannego wyader trzi, owsza klod dwie; Sczothkowo—lipczu rączek dwie, dannego wyader dwie, owsza klodę iednę; Abrahama Mynki—lipczu rączek trzi, dannego wyader czteri, owsza klod dwie; Onuska Baxicza—lipczu rączek trzi, dannego wyader czteri, owsza klod dwie; Maximowo—lipczu rączek dwie, dannego wyader dwye, owsza klod dwie.

Библиотека "Руниверс"

Summa poboru, albo czinszu, y ze wszithkiemi ynszemi danynami czini zlotich czterdzieszci y sescz.

Myodu, ktori dawayą w miesiączu lipczu, przichodzi roku kazdego raczek pięczdziesiąth i yedna. kazda valoris gr. sescz; tho uczini zlotich dzieszieczy gr. sescz. Po oddanyu tego myodu, dawaią z kazdego dworziscza polipczu, albo poklonu, po gr. pultrzeczia; tho uczini zloti yeden i gr. dwadziesczia. Myodu dannego, albo yesiennego, wiedluk zwiczayu roznego dawania, skladayą wyader pięczdziesziąth y iedna rączka, szaczuiącz kazde wyadro za gr. dwadziesczia i czteri, a rączkę (ktorich czteri czinią wyadro yedno) za gr. sescz; tho czini zlotich czterdzieszczi y gr. sescz. Podannego, als poklonu, po dani yeszienney, dawaią s kazdego dworziscza po gr. trzi; tho uczini zlotich dwa. Owsza, ktori rozno dayą, przichodzi s tich dworzisez klod trzidzieszczi i dwie, kazda valor. gr. dwanasczie; tho uczini zlotich dwanasczie y gr. dwadziesczia y czteri. Thamze trzei czlowieka, wzgladem dzierzenia stuk rol niektorich, placzą czinszu dorocznego po gr. dwanasczie, a ieden z nich dawa spisznego gr. yeden; tho czini zloti ieden i gr. sescz. Pochlebnego od tich, ktorzi szie na szwe gospodarstwo od oyczow odlączili, ktorich na ten czasz yest stho y trzidzieszczi, kazdi z nich dawa w rok po gr. yednemu; tho uczini zlotich czteri y gr. dzieszecz. Thamze wszithka gromada, po dani lipczowei i yeszienei, dawaią poklonu ogulem gr. dwadziesczia y czteri. Za yaicza wyelkonoczne, ktore wmyasto poczti przedthem dawali, skladayą roku kazdego zloti yeden i gr. dzieszięcz. Thamze wszisczi spolecznie kazdego roku dawayą wosczennego gr. dwadziesczia. Thamze wszithka gromada skladayą na kazdi rok wozowego gr. oszmdziesziąth i czteri. Czysz z nyeiakiego ostrowa, rzeczonego Gniezdzicza, dawayą w rok czinszu zlotich dwa. Thamze wszithka gromada dąwa w rok stacynich yałowicz dwie, valor. zlotich czteri, y wieprza iednego, valor. zloti yeden i gr. oszmnasczie; tho wszithko uczini zlotich pyęcz y gr. oszmnasczie. Czysz z kazdego dworziscza dawaią chmie-

Библиотека "Руниверс"

lyu po yednei rączke, ktorich będzie dwadziesczia, a uczinią macz dwie, kazda macza valor. gr. trzidziesczi; tho uczini zlotich dwa. Thamze s kazdego dworziscza dawayą szuczi na nyewod po czteri szazenie. Kmieczie powinni do Lublina powosz, albo odkupuyą the droge.

Summa wszithkiego pozithku ze wszi Powyeczia czini zlotich stho trzidziesczi i trzi y gr. oszmnasczie.

Radostow, wyesz. W nyei kmieczi osziadlich iest doszicz, ktorzi thilko s siedmnasczie dworziscz poboru, albo czinszu, rozno placzą them sposzobem: s trzinasczia dworziscz placzą po gr. dwadziesczia, a ze czterech po gr. czternasczie. S tich ze syedmnasczie dworziscz dawayę powoznego po gr. czterdziesczi, spisznego po gr. yednemu, przedziwa garsczi po trzidziesczi, valor. gr. trzi; po yednemu powrozowi lyczanemu, valor. gr. yeden; kur po troye, valor. gr. pultora; za ser y maslo po gr. dwa; po yednei wyewiorcze, valor. pulgr. A dan myodowa, yako sye przi kazdem napiszało, dawayą: Howienia Kuzmi—lipczu raczek trzi, dannego wyader dwie i raczek trzi; Samszona Petra—dannego wyader dwie i rączek trzi, lipczu rączek trzi; Lukyanowo—lipczu raczek trzi, dannego wyader trzi y pulrączki; Kossilowo—lipczu rączek trzi, dannego wyader trzi; Kozlowo—lipczu rączek trzi, dannego wyader trzi; Wolkowo—lipczu rączek trzi, dannego wyader trzi y pulrączki; Tynczowo—lypczu rączek trzi, dannego wyader trzi; Żukowo—lipczu rączek trzi, myodu wyader trzi; Radkowo—lipczu rączek trzi, dannego wyader trzi; Romanowo—lipczu rączek trzi, dannego wyader dwie i rączek trzi; Wochnowo—lipczu rączek trzi, dannego wyader pultrzeczia; Drobissowo—lipczu rączek trzi, dannego wyader pultrzeczia; Mynka s Chodorem—lipczu rączek pultori, myodu dannego wyader dwie—s tich kazdi dawa poboru gr. dwadziesczia. Jarmoli Paska—lipczu rączek trzi, dannego wyader dwie; Czorniszowo—lipczu non dat., dannego wyader pultora; Iwana Miczowicza—lipczu rączek dwie, dannego wyader pultora; Jaczowo—lipczu rączek trzi, dannego wyader dwie y raczek trzi, poboru dayą po gr. czternasczie.

Библиотека "Руниверс"

Summa poboru, albo czinszu dorocznego, y za wszithkie ynsze danyni czini zlotich trzidzieszczi i oszm y gr. dziewięcz.

Thamze, wedluk starego zwiczayu, yako na ktore dworziscze przislusza, skladaya lipczowego myodu rączek czterdzieszczi y pulszosti, kazda valor. gr. sescz; tho uczini zlotich dziewięcz y gr. trzi.

Czysz polipczu, als poklonu, po dany lipczowey dawayą zloti yeden y gr. puldwanasta. Myodu dannego s przerzeczonich dworziscz przichodzi wyader czterdzieszczi y czteri y rączka yedna; kazde wyadro, valor. gr. dwadzieszcia y czteri; tho uczini zlotich trzidzieszczi y pięcz y gr. dwanasczie. Czysz po oddanyu dany miodowei yeszienei, skladaią s kazdego dworziscza po gr. trzi; tho uczini zlotich yeden y gr. dwadzieszcia y ieden. Thamze s sesczinasczie dworziscz dawayą owsza klod po dwie, ktorego będzie klod trzidzieszczi i dwie, kazda valor. gr. dwanasczie; tho uczini zlotich dwanasczie y gr. dwadzieszcia y czteri. Pustich dworziscz tamze, iest dwie: sz yednego przichodzilo myodu dani yeszienney wyader dwie, y ynszi rzeczi ut ex supra scriptis; alie ye teras na czinszu urocznem dzierzą, placzą z niego zlotich czteri; a drugie yest dworziscze puste, ktore szamisz lyudzie thei wszi dzierzą, placzą z niego zlotich trzi y gr. szescz; tho uczini wszythko złotich szyedm y gr. sescz. Pochlebno tez dawayą ktorzi szie na swe gospodarstwo oddzielyaią, po gr. yednemu; a takowich na ten czasz yest stho y sescz, od ktorich uczinilo zlotich trzi i gr. sesczinasczie. Thamze wsziszczi danniczi, po dany lipczowey y yeszienney, dawayą poklonu zloti yeden y gr. sescz. Czysz za yaicza wielkonoczne, ktore przedthem myasto poczti dawali, dawayą zloti ieden y gr. sescz Czysz w rok skladayą woszczennego gr. siedmnasczie. Czysz wozowego skladaią w rok zlotich dwa. Karczme nowo zbudowano, ktora czini arendą do roku zloti yeden. Thamze wszithka gromada dawa w rok stacynich yałowicz dwie, valor. zlotich czteri, y wieprza yednego, valor. zloti ieden y gr. oszmnasczie; tho wszithko czini zlotich pięcz y gr. oszmnasczie. Powinni powosz do Lublina.

Библиотека "Руниверс"

Summa wszithkiego pozithku ze wszi Radostowa czini zlotich stho y dwadziesczia y gr. dwadziesczia y dziewięcz y den. dziewięcz.

Przipadle pozithki w starostwie Rathen. the szą:

W tem starostwye yz lyudzie wynni chodzicz na ostup, yako szye przi wsziach naznacziło; yesli szie traffi, yz ktori nye idzie na ten ostup, thedi dawa gr. piąthnasczie, yakosz y woly dacz, bo tham czaszem myeskawaią na pusczi po kylka nyedziel, opusczіwszi gospodarstwo.

Z włoszczi Wyotelskyei, lyudzie powynni yechacz do Lublina, s czem kolwiek roskazą; a gdi chczą the droge odkupicz, dawayą s tego dworziscza, na ktore kolyey przydzie, pewni poczeth pyeniędzi, yako moze uproszicz u namiesthnikow pana starosczinich.

Pomoczne, tho yest *przisząd,* gdi za ktorimy na wyeszach decret wynidzie, thedi wynien dacz gr. dwa, s ktorich yeden szedziemu, a drugi na zamek przichodzi.

Paszne w lyesziech, gdi postronni lyudzie naymuyą z bidłem varii generis, takze y na ynszich pastwiskach, placzą, yako kto moze nayączc.

Bledne bidlo omnis generis, czo bicz nye moze, abi szie kiedi trafficz nye myało.

Zwyerz, ktori w pusczach lowyą, ktorego tam yest doszicz, bo tho starostwo ma lyaszow, borow, y pusczi doszicz, w ktorich zwyerz yest rozmaithi.

Kunicze—gdi dziewka do ynszego panstwa ydzie zamąsz; then, czo yą poymuye, dawa gr. dwanasczie. A gdi wdowa ydzie zamąsz, dawayą respectu tego, czo s soba byerze, gr. trzidziesczi.

Wyni, ktore thes sz nyeposlusnych y s zuffalich byerzą, s prawa skazane; a wsakos wyaczey sie obchodzą od jego moscz pana woiewodi laskowosczia y sprawedliwem karanym, nysli wynamy karzą.

Библиотека "Руниверс"

Wychodne, tho yest gdi ktori czlowiek z Lithwi przyszedszi osziedzie w ktorei kolwiek wszi, na dworzisku, albo na zagrodzie, a yesli szie mu nye spodoba, przemieskawszi kylka lyath, a wynidz chcze, thedi go wolno puszczą, alye dawa wychodnego marc. dwie, drudzi mnyei, wedlie moznoszczi y uproszenia. I ynszich pozithkow iest niemallo thak sz lyassow, yako y s czego ynego, ktore tham swiczayem oney krayni byerzą; ktore pozithky przipadle (okrom zwyerze, bo thego trudno saczowacz), thak yako sye po czeszczi s starich inwentarzow pokazuye, moze myernye klasz na zlothich czterdzieszczi. Bierano tez w tem starostwie przedthem ynsze wyni, yako:

Zmyerczizna, tho yest gdi szye lyudzie bez prawa przyaczielskie zgodzili myedzi szobą o yakie krziwdi, thedi dawali po gr. piethnaszczie cit. vel ultra na zamek wyni.

Rozwodi, tho yest gdi sie ktoremu mężowi zona nyepodobała, albo mąz zenie, thedi then, ktori przisedl do urzędu zamkowego proszicz o rozwod, dawal marc. czteri, a drugi sedm posse.

Poczerewczizna, als gdi ktori czlowiek tam, yako na pograniczu Lytewskym, tak wyarę z wdową albo z dziewką chczal myeskacz, thedi oba szli na zamek y dawaly pewna summę pyeniędzi, ze ym tego dopuszczono; y ynszich wymislow nyepoboznich bylo doszicz. Alie yz takowe rzeczi szą przeczizwne panu Bogu y prawom pospolithem, y ku skazenyu obiczayow dobrich, przetoz jego m. pan Stanislaw Miskowski, woyewoda Krakowski a starosta myescza tego, strodze zakazal urzednikom szwem, abi takich rzeczi nye braly, y owszem aby karali swowolne wyezą y gardlem, yakosz tak czinią. Jakosz tho rzecz sluszna uczinicz raczil, gdyz yest strozem zakonu Bozego.

Barczi zamkowich iest nyemalo w borzech; na rok nynieiszi z Dubieczenskich barczi nabrano myodu lipiecznich sescz. Szaczuyącz kazdą lypieczną za gr. oszmnaszczie, tho uczini zlotich trzi y gr. oszmnaszczie. W ynszich puszczach yest tez barczi zamkowich doszicz.

Библиотека "Руниверс"

Alye yz przed them czaszem, nyz panowie rewisorowie do Rathna przyachali, nye spodziewayącz szie podstarosczi, abi myeli tak richlo przyachacz, odyachal byl z regestrem do Krakowa, do pana swego, y ynsze urzedniki s szobą wziąwszi y slugi. A tak nye byl nykth, kto bi pewną sprawę dal, wyelie s tich barczi nabrano miodu. A wszakosz nyektorzi lyudzie powyadaly, yz bywa myodu po czeszczi s tich tho barczi zamkowich.

Summa s tich barczi, ktore do wiadomosczi przisly, czyny zlothich trzi, groszi oszmnasczie.

Jeziora thego starostwa. W Szamarowiczach the ssą ieziora: Lukoye, na nyem toni niewodowich dziesięcz; Bronno, na nyem toni niewodowich dwie; Therebowiscza polowicza, na nyem tonia yedna; Cziste y z gałeziami zaplugawione, przeto niemasz toni zadnei.

W Gluchach ssą ieziora dwie: na yednem, wyelkym niewodem, toni dwie; na drugiem toni trzi; a zową ye Czersko y Lukoye.

W Zamschanach yezioro rzeczone Lubań, na nyem tonie nyewodowich syedm.

W Kremnie yeziora polowicza, na niem toni trzi.

Na Żuthowem tonia yedna.

W Zastawyu ssą the yeziora: Mschani, na niem toni niewodowich sescz; Radocziąsz, na niem toni oszm; Thissobol, na niem toni sescz.

W Wyelunczach yezioro Berezno, na niem toni dwie.

W Synowye szą dwie yeziora, napoli s xiędziem Romanem, na ktorich pro interesse cap—tus Rathen. toni sescz.

W Dubecznie the ssą yeziora: Dubieczno, na niem toni nyewodowich dwie; Lukoye, na nyem toni czteri; Mschan, na nyem tonya yedna.

W Zalyeszyu yezioro yedno, rzeczone Tureczno, na nyem tonya yedna.

Библиотека "Руниверс"

W Thurzi the szą yeziora: Wyelechowo, na nyem tonya yedna; Dulhoye, na nyem tonya yedna; Thur, na nyem toni dwadziesczia zrabyaią; a ostathka dlia zarosznienia nie moga zrobicz.

W Kortiliesziech yezioro, na nyem toni czteri; a zową ye Lukowiscz.

W Wyothlach szą trzi yeziora: Byele, na nyem tony czterdziesczi; Ploticze, na nyem toni dwie; Thuczno, na nyem toni dwye.

W Sczodrochosczi the szą yeziora: Orzechowo, na nyem toni nyewodowich dwadziesczia i oszm; Orzechowicz, na nyem toni dwanasczie; Szwyęthe, na nyem toni czteri; Blyzne na nyem tonya yedna; Sztribosch, na nyem tonya yedna.

Summa wszithkich yezior, wielkich y małich, iest trzidziesczi.

The wszithkie yeziora, gdi zyma będzie dobra a połowna, uczinią pozitek wielki. A wszakos, wedluk zeznania niektorich urzednikow starich y lyudzi, wyari godnich, ktorzi tho zeznawali, yz za niebosczika pana Swieczczkiego naymowano na nych łowią za zlotich trzista, okrom pokłonow, pieprzow y rib, ktorze tez arendarze dawali. A wssakoz y na ten czasz mogą bicz myernie saczowane na zlotich trzista.

Mliny. W Kremnie na czeszczi Rathen. yest mlyn, thilko z wiosni mielye; a gdi rok szuchi, malo pozithku czini. A wszakze lyudzie s teyze wszi naymuya go po zlotich sescz.

W Thurze, albo w Zalieszyu, mlyn czini arendą do roku zlotich dwanasczie.

W Kortiliesziech mlyn czini arendę na rok zlotich dziesięcz.

W Radostowie mlyn, ktori lyudzie s tey ze wszi naymuyą na rok po zlotich dziesięcz.

W Wyothlach mlyn na rzecze Przipieczi, w niem kol mącznich dwie, y drugi mlin na Niedwiednem napoli s panem Faliszewskym. Arendą oba do roku czinią zlotich pieczdziesyąth.

Библиотека "Руниверс"

W Powyeczyu mlyn, ktory poddani s tey ze wszi na kazdi rok naymuyą po zlotich dziesięcz.

Mlyni pod myastem Rathnem trzi, rzeczone Joskow, Woiczieczów y Andrzeiow; thich nie arendowano, thilko z nich wymiar byora; a tak yako szię pokazało z regestru mlynskiego anni 1563, wymierzono s tich trzech mlynow zyta myari myesczkiei Rathen. macz stho dwadziesczia y puldziewieti; szaczuyącz kazdą macze, wedluk targu pospolitego, po gr. dwadziesczia, tho uczini zlotich oszmdziesziąth i pięcz y gr. dwadziesczia. Psenicze macz oszm y myarek mlynskich (ktorich dziesięcz czinią kor. yeden) dwye; saczuyącz macze za gr. trzidzieszczi a myarkę za gr. trzi, tho czini zlotich oszm y gr. sescz. Szlodu macz dwadziesczia i dziewiecz, kazda valor. gr. piętlnasczie; tho uczini zlotich czternasczie y gr. pięthnasczie. Tatarki macz oszm, kazda valor. gr. trzinasęzie; tho uczini zlotich trzi y gr. czternasczie.

Summa s tich trzech mlynow uczini zlotich stho i yedennasczie i gr. dwadziesczia y pięcz.

Mlyn w Dathynyu dobri, yako szie okazało z regestrow anni supra scripti, ze w nyem wymierzono zyta macz stho dwadziesczia i sescz, kazda valor. gr. dwadziesczia; tho czini zlotich oszmdziesziąth i czteri. Psenicze macz sesęznasczie y myarek mlynskich sescz, kazda macza valor. gr. trzidzieszczi; tho czini zlotich sesęznasczie y gr. oszmnasczie. Szlodu macz oszm, kazda valor. gr. piętlnasczie; tho czini zlotich czteri. Tatarki macz dwadziesczia y sescz, kazda valor. gr. trinasczie; tho uczini zloti yeden y gr. czternasczie y d. dziewięcz.

Summa tego mlynu uczini zlotich stho y sesęznasczie y gr. pultrzeczia.

Mlyn Sczodrohoski, w nyem wymierzono zitha macz dwadziesczia y trzi, kazda valor. gr. dwadziesczia; tho czini zlotich pięthnasczie i gr. dziesięcz. Psenicze macz dwie, valor. zlotich dwa. Tatarki macz pultori y czwiercz macze, valor. gr. dwadziesczia y

Библиотека "Руниверс"

dwa, y d. trzinasczie; tho wszithko uczini zlotich oszmnasczie y gr. dwa, y d. trzinasczie.

Nyewyerski mlyn, s ktorego było wymiaru zyta macz czteri y myarek dwie, valor. wszitko zlotich dwa y gr. dwadziesczia y czteri, alie szię byl zerwal; tho uczini zlotich dwa y gr. dwadziesczia y czteri.

Summa wsithkich pozithkow s tich wsithkich mlinow czyny zlothich trzistha czterdzieszczi y sescz, y grosi dwadziesczia y cztheri, i d. czteri.

Szievba. S tich wszi niektorich wynni lyudzie, wedlie dawnego zwiczayu, dawacz w ieszieni zita po pewnei myarcze na posziew, them obiczayem: W Zerziczach skladayą zyta lipiecznich dwanasczie; tho uczini maczę yednę y lipiecznich dwie. W Zamschanach wszisczi skladayą zyta lipiecznich dwadziesczia y dwie, ktori czinią macz mieszczkich Rathen. dwie y lipiecznich dwye. W Wylunczi skladayą zyta myari mieszczkiei Rathen. macz oszm. W Zalieszyu dworzisez oszmnasczie skladaią wszisczi zita lipiecznich trzidzieszczi y sescz, ktore czinią macz mieszczkich Rathen. trzi y lipiecznich sescz; a dziewiethnaste puste, nye dawa. W Turze dworzisez trzidzieszczi dawaią zyta lipiecznich po dwye, ktorich będzie sesczdzieszią th, the uczinią macz Rathen. mieszczkich sescz. W Kortiliesziech skladayą zyta lipiecznich trzidzieszczi y sescz, ktore czinią macz Rathen. mieszczkich pulczwarti y lipieczną yedną. W Wyothłach wszisczi poddani społecznie dawaią zyta myarek trzidzieszczi y trzi, ktore czinią macz Rathen. yedennasczie. W Radostowye skladayą żyta myarek syedmnasczie, ktore czynią macz Rathen. pyęcz y myarek dwye. W Powieczyu yest dworzisez dwadziesczia, s kązdego dawayą zyta po yednei myarcze, ktorich będzie dwadziesczia; uczini macz Rathen. sescz y myarek dwie.

Thego wszithkiego zyta, wichodzi na myarę Rathen. macz czterdzieszczi y oszm, valoris kazda za grosi dwadziesczia; tho uczini zlothich trzidzieszczi y dwa.

Библиотека "Руниверс"

Towari liesne. Wawrziniecz z Wyeluncza, budnik y mistrz towarow lyesznich, dal sprawę około towarow lyesznich, czo tez y panowye rewisorowie ogladaly po czeszci, yz w lyesziech grunthu Wyeluniczkiego, ku themu starosthwu naliezączego, wyrobyly wanczoszu dwa zachcziki, als dwanasczie thisiączi, bo zachczik yeden ma w szobie czwierczi sescz tisziączi.

Thamze y popiol robi, ktorego yusz na ten rok poczital bycz gotowego łastow trzidzieszczi. Na the robote pan starosta Rathen. dawa przerzeczonemu mistrzowy sz nich pieniędzi od sta dylow wanczoszu zlotich czteri, a od łastu popiołu wyrobienya takze zlotich czteri; y k temu themu to budnikowi przidawa, na kazdi rok, zyta macz dzieszięcz na myarę mieszczką Rathen., a na then datek, then budnik chowa szobie czeliadz ku przerzeczonei roboczie; zadnei mu pomoczi nye powynni dawacz s zamku, thilko zgotowane thowari odwiescz lyudzmi krolewskiemy do rzeki Muchawcza, y tho nye dalyei, yedno przesz myl czteri.

Thenze budnik dał sprawę, y ze z lyaszow krolewskich tego starostwa, tho yest Radostowskiego y Wyeluniczkiego, wypalyl popiołow anno 1562 lastow pięczdziesiąth, a zasz anno 1563 popiolu łastow stho, a tho wszithko za dziesieiszego pana starosti; ktori popyol w Gdansku roku przisłego przedawano lasth yeden po zlotich trzidzieszczi y czteri. A czo szie doticze wanczoszu, thedi go nie przedawano za pana starosti nynieiszego. Za nyebosczika pana Swieczicz kiego, nyegdi starosti Rathen., wyrobyono popiołu łastow pięczszeth, a wanczoszu nycz nye robiono.

Szą yescze w tem starostwie lyaszi godne na popiol, na wanczosz, na klepki, na waszilki, na fiflie, a zwlaszcza lyasz Marczinow, ktorego wzdlusz na milyę, a wszerz mnyey; u Thruthnyei lyasz wyelki, przi wszi Schinowie lyezączi, u Korowicz lyasz wyelki, u Swyętego lyasz wielki za Thurem, u Wyotel lyasz wyelki; w tich lyesiech yescze nye robiono zadnich thowarow, a yest drzewa doszicz godnego.

Библиотека "Руниверс"

Folwarki, k temu starostwu naliezące.

Podmieszczki. W nyem wwyeziono do gumna: zyta ozymego kop trzista syedmdziesiąth i trzi, jarego—pięcz, psenicze—dwadziesczia i pultrzeczi, jaczmienia—dwadziesczia y pięcz, owsza—trzista y siedmdziesiąth, grochu—trzidziesczi i yedna, tatarki—pyeczdziesiąth y trzi.

Obora: Krow doynich trzidziesczi, czieliąth dwadziesczia i sescz, bydla pospolit. dzieszięcz, gęszi sesczdziesiąth.

Czelyadz: dwornik—marc. 4, dworka—marc. 2, dziewiek 3—zl. 6, pastuchl—marc. 2.

W Dubiecznie. Wwyeziono do gumna: zyta ozimego kop czterista i czteri, zyta jarego—pultrzeczi, owsza—trzidziesczi y iedna, tatarki—sto siedmdziesiąth y trzi, prosza—dwadziesczia; grochu nyewiązanego stogow dwa.

Czielyadz: dwornik—marc. 4, dworka—marc. 3, dziewok 3—zl. 6, pastuchow 2—marc. 4.

Obora. Krow doynich dwadziesczia y iedna, krow jałowich oszmnasczie, jałowicz młodsich trzinasczie, nyenkow syedm, bieyak yeden, ozymkow dwadziesczia, czieliąth sescznasczie, owyecz oszm, baran yeden, koz doynich trzinasczie, kozlow starich dwadziesczia, kozliąth dwanasczie, gęsze dwadziesczia y oszm, kur pospolit. oszmdziesiąth. Saczunek pozithku od bidla przerzeczonego, kladącz pozithek odedwu krow ialowich yako od iedney czielyethney, od sesczi owiecz yako od yedney krowi, od czterech koz—thakze; będzie thim spossobem krow do pozithku sesczdziesiąth y piecz i saczuyącz od kazdei krowi nathaniei na gr. cztherdziesczi y osm, to wsithko, przliozwszi y wełne, uczyny zlotich sto y pięcz y gr. dwa; a wyrachowawszi na czelyadz zlotich 40, gr. 24, zostanie zlotich 64, gr. 8.

Sianozeczi. Przi Dubiecznie urocziscze, rzeczone Luczno, na nyem bywa stogow trzidziesczi i trzi. W szamem Dubiecznie bywa stogow wielkich pyęcz. U Czawli bywa stogow dziewięcz. Okolo Turskyego yeziora stogow pięthnasczie. U Izdobek yest dwor dlya

Библиотека "Руниверс"

łowu, y nasziekayą tham sziana na lugach stogow pięczdziesiąth. Woloszozari za Rathnem bywayą syanozęczi; okolo yeziora, rzeczonego Orzechowa, bywaią syanozęczi; około dworcza bywayą syanozęczi. Na tich syanozęcziach sziana bywa, stogow stho, citra vel ultra, ktore yako sprawe dano, zebi thilko myano przedawacz po gr. dwadziesczia. Szaczuyącz stogow pięcz wyelkich przi Dubiecznie po zlotich pięcz, a małe, ktorich yest dwiesczie y syedm, po gr. dwadziesczia (to ye tak pospoliczie przedawayą), tho bi uczyniło zlotich stho szesczdziesiąth i trzi. A wszakoz, zostawuyącz na wichowanye konyom y bidlu stogow 150 y sterth 2, przydzie za ostatek zlotich pieczdziesiąth y trzi, oprocz ynszich szianozęczi, ktore szą tak nad rzeką rzeczoną Przipiecz, yako y nad ynszemy, y okolo yezior ynszich, ktori szię nye myanowali wissey, na ktorich tez bywa sziana po czesczi.

Szaczunk zboza wedlie plionu y targu pospolitego. Żyta w przerzeczonich folwarcziech in summa yest kop syedmseth oszmdziesiąth y pulpięti. A tak wedluk probowanego plionu, y wedluk karbow urzedniczich—gdi omloczi kop dwie, będzie z nich macz, myari mieszczkyei Rathen., pultori, ktorich s przerzeczonich kop zyta będzie macz pięczseth oszmdziesiąth y puldziewięthi; szaczuyącz kazdą maczę, ktora yest podobna Chelmskiemu korczowi, po gr. dwadziesczia, tho uczini zlotich trzistha dziewięczdziesiąth y dwa i gr. dzieszięcz. Psenicze w przerzeczonich folwarczech in summa yest kop dwadziesczia y pultrzeczi. Plyon yei takze uczini yako y zyto. A tak s tei psenicze będzie macz syedmnasczi; szaczuyącz kazdą maczę po gr. dwadziesczia y oszm, tho uczini zlotich pyęthnasczie y gr. dwadziesczia y sescz. Jeczmienia w przerzeczonich folwarczech in summa yest kop dwadziesczia i pięcz; kladącz na yednę maczę kopę yednę, będzie s przerzeczonich kop takze wielie macz; saczuyącz kazdą maczę po gr. dwanasczie, tho uczini zlotich dzieszięcz. Owsza w przerzeczonich folwarczech in summa yest kop czterista y yedna; s kazdei kopi będzie macza yedna; a tak s

Библиотека "Руниверс"

przerzeczonich kop będzie macz takze wyelie. Saczuyącz kazdą maczę po gr. dziewięcz, tho uczini zlotich stho y dwadziesczia y gr. dziewięcz. Tatarki w przerzeczonich folwarczech in summa yest kop dwiesczie dwadziesczia y sescz; wedluk probowania pliony, kladącz kop dwie na pultori macze, a tak s przerzeczonich kop będzie macz stho sesczdziesziąth y puldziesiętlie. Szaczuyącz kazdą maczę po gr. dwanasczie, tho uczini zlotich sesczdziesziąth y syedm, y gr. dwadziesczia y czteri. Grochu w yednem folwarku yest kop trzidzieszczi y yedna, a w drugiem stogow dwa nyewiązanego, s ktorego grochu wszithkiego na podobienstwo będzie macz sesczd iesziąth y trzi. Szaczuyącz kazdą maczę po gr. dwadziesczia y oszm, tho uczini zlotich pięczdziesziąth i oszm, i gr. dwadziesczia y czteri. Prosza w przerzeczonich folwarczech in summa iest kop dwadziesczia, s ktorego będzie macz dziesyęcz; szaczuyącz kazdą po gr. dwadziesczia, tho uczini zlotich sescz y gr. dwadziesczia.

Summa za wsithko zboze sz gumien przerzeczonych czini zlothich sesczseth siedmdziesiąth y yeden, gr. dwadziesczia y trzi.

A wyrachowawszi piatą czescz na naszienie, zostanie zlotich pięczszeth trzidzieszczi y syedm, y gr. dwanasczie, y d. dziewięcz.

Summa summar. wszithkich pozithkow starostwa Rathenskiego czini zlotich trzi thisiącze dwyesczie y czterzi y gr. dwadziesczia y trzi, den. trzinasczie, okrom liesnich towarow i budowania komiąg, oprocz przipadlich pozithkow, y oprocz barczi panskich y lyaszow spustoszalich, ktore barthniczi zamkowi podbieraią, y oprocz zwierza, ktorego tam yest doszicz.

Литов. метр., кн. переписей В., № 12, л. 121—166.

Библиотека "Руниверс"

XVI.

Люстрація Любомльскаго старостwа, 1564 г.

Capitaneatus Lubomliensis.

Luboml, miasto, w ktorem z domow, w mieszkym prawie lyezączich, zaden czinsz nye idzie do zamku, bo y pleban byerze thilko z rol myeszkich.

Lanow starich na myeszkym grunczie yest trzinasczie y pulpręta y obschar yeden; s kazdego łanu dayą czinszu doroczuego po gr. dwadzieszcia y czteri: Ioannesz, Lucaszowski, Lawrisz Martinkowicz, Jaczko Awrasowicz, Ilyei—kazdi s czalego łanu; Chwedor Koszik—s pultrzecziu łanu; Kotowicz s Zapolya, Iwasko Hriczowicz, Pasko Horodko, Symon Torgowa—kazdi po pułłanu; idem z obszczaru gr. trzidzieszczi; Iwancza Skibicz s pułłanu, idem s pultrzecziu prętow gr. pięcz; Kulisz s pułłanu, idem s pultrzeczyu prętow gr. pięcz; Palczikowicz s pułłanu, Panas Popowicz, Jolchym, Schak Thimoszowicz—kazdi s pultrzecziu pretow po gr. pięcz; Jurko Pluticz, Petrasź, Hacz, Schak—kazdi ze dwu prętow po gr. czteri; Szawka Skybicz ze czterech prętow gr. oszm.

Summa czinszu z łanow uczini zlotich yedennasczie y gr. trzinasczie.

Nadtho łanow starego wymiaru na mieszkym grunczie yest szyedm, s ktorich zaden czinsz nie ydzie; tho yest dwa sz nich na plebanyą Lubomlską, a drugie dwa na woytowstwo szą fundowane. Za się łanow trzi nyeiaki slyachethni Fłorian Łopateczki dzierzi, s ktorich zadnego czinszu nie daye, vigore libertationis a S. R. M. sibi concesse. The lani trzi ma Lopateczki: Pozarkowski lan, Skoralinski lan, Maczkowski, Byałediwosczowski—pullanki.

Tamze na mieszkym grunczie *nowo wikopanich pullankow* yest dwadzieszcia y oszm y obscharow dwa, s ktorich na folwark Lubo-

Библиотека "Руниверс"

melski obroczono pullankow pięcz y obschar yeden; a z ostathka, tho yest z łanow puldwanastu, czins do zamku ydzie; s kazdego łanu placzą czinszu dorocznego po gr. dziesięcz: Iwancza Skybicz, Chwedecz Borodicz, Kozlowa, Jurko Pluticz, Chwedecz Łapczicz—kazdi s czalego łanu; Joldaczowski -s pultori łanu; Kudinowa—z obscharu gr. pięcz; Sawka Skibycz, Lucas Martinkowicz, Dasko Mateczkowicz, Zywyen—kazdi s pułłanu; Jarmol, Lawris Martinkowicz, Pleban, Syenko Drahel, Petrasz, Kulysz—kazdi s pułłanu.

Summa czinszu czini zlotich czteri y gr. yeden.

Zawadziłowskie łanow pultora y obschar, Podmoklowsky lan—the na dwor zasiewayą. Tych ze nowich rol nad tho, czo szię napiszało, przerzeczoni Florian Lopateczky dzierzi pullankow czteri, vigore juris præfati: Krawczikowski — łan, Dumynski, Horkawego—łan.

Manasterz, uroczisko, abo dziedina, thus pod myastem Lubomlem, ktore było dane panu Pyotrowi Goslawskiemu od jego k. m. nynyeiszego do zywota; ktore doziwoczie na seymie Warschaw. ukazowal y declarowano bicz dobre, alye gole; ma dawacz s niego nyeczo. Na ktorem Manasterzu myesczanie Lubomelszczi dzierzą zdawna rolye s czinszu y po dzisz dzien, s ktorich s kazdego pułłanu dayą czinszu po zlotich dwa do zamku: Omelyen Gorgełowicz, Iwaniecz Kyska, Maczko Pyrog, Padszadnowicz, Mroch, Haraszym—kazdi s pullanu po zlotich dwa; Tisko Phomicz, Wolyowacz, Zalipnowicz, Androsz, Iłuszewicz, Hyricz, Pozarko, Kwasza, Jarmol, Makarecz, Chwedecz Borodicz, Jan Glymarczik, Myczko, Chwedinowicz—kazdi s pullanu po zlotich dwa. Jan Stalmach s pullanu—zlotich dwa i gr. dziesięcz; Byalochwoscz z obscharu—zlotich dwa; Hricz, Sanka, Drahel—kazdi z obscharu—po gr. trzidziesczi; Augustyn s obscharu—gr. dwadziesczia.

Summa czinszu s tich rol czini zlotich czterdzieszczi y oszm.

The łany y z obscharami y insze rolie, ktorich tam yest nad lyczbe wissei napiszanich kylka, w grunczie dobrem, arendowal u

Библиотека "Руниверс"

przerzeczonego pana Goslawskiego jego m. pan canczlerz nynieiszi starosta Lubomelski, za zlotich stho, y urodziło szię na tich obscharach (ktore szą nad liczbe tich, czo ye lyudzie s czinszu orzą) zyta kop stho y oszm, ktorech czena będzie sie kladla przi folwarczech.

Tamze na mieszczkym grunczie bylo rol lanow pyęcz w myesczu, rzeczonem Byały Bobr, lyezączchi, s ktorich tez przedthem, gdy ie mieszczanie dzierzely, bywal czynsz do zamku. Alye ze the łany na ten czasz obroczono na wyesz nowo poszadzoną, rzeczoną Skybi, przidawszi yescze do tego myeszczkiego grunthu łanow oszm, ktore był nieboszczik pan Andrzei Dembyensky, szyn jego m. pana canczlerzow, będącz podstaroszczіem myescza onego, za consenszem jego k. m. zydom Lubomelskym, possessorom tich łanow, zaplaczil, videlicet dal Jaczkowi Afraschowy zlotich syedmdziesiąth, Ilyemu zlotich stho y dzieszięcz y k tomu obyema dwa łani, na myesczkym grunczie liezączchie, ktore szye nie includuyą w liczbe starich łanow, wzgorę napiszanich, przidal, czo, czisz zydowie, oblicznie stoyącz przed pany reuisori, na zamku Lubomelskym zeznały.

Tamze na mieszczkym grunczie yest rol, ktore dzierzą Zapolczi, als kmyeczie ze wszi rzeczonei Zapolie, lanow pyecz y prętow czteri. S kazdego łanu przichodzi czinszu dorocznego po gr. dwadziesczia y czteri; a s prętha, ktorich yest dwanasczie w lan, po gr. dwa: Onusko Ilkowicz, Lewko Rachelczicz, Onusko, Lucasz—kazdi ze czterech prętow—po gr. oszm; Onaczko Hriczowicz, Hriniecz Hriczowicz, Lucasz Olexicz—kazdi z ossmi prętow po gr. sescznaszczie; Onusko Ilkowicz s pultoru łanu; Iwaniecz Olexicz s pułłanu.

Summa czinszu s tich rol czini zlotich czteri y gr. oszm.

Pyekarzow, w myesczkym prawie sziedzączchi, yest na ten czasz regestrowanich, in post. salua auctione et diminutione, dwadziesczia, ktorzi dayą czinszu dorocznego po gr. sescz: Joltuch, Pawel, Olychwir, Wrothnikowa, Proczik, Jakowyecz, Drahel, Lasko, Sczesni, Hricz, Omelyan, Hriniecz, Panasz, Horoczko, Kozka, Bothwina, Haraszym, Tharasz, Panaska, Josko Chwedczenic.

Summa czini zlotich czteri.

Библиотека "Руниверс"

Sewczow, mieszczkiego prawa, yest na ten czasz, salua in post auctione siu diminutione, dwanasczie, ktorzi dayą czinszu w rok po gr. sescz: Iwan, Synieczko, Sczepan, Stach, Janko Czyuch, Sobiech, Mykita, Janiecz, Waszilicz, Chwedko, Huk, Haraburda.

Czini zlotich dwa y gr. dwanasczie.

Rzezniczi yateczni, ktorich na ten czasz yest czterzei, dayą w rok loyu grubego kamieni po czteri, kazdi kamien valor. gr. dwadziesczia y czteri: Lawris, Budzinski, Phormusz, Hriniecz.

Czini zlotich dwanasczie i gr. dwadziesczia y czteri.

Laznia czini arendą do roku zlotich dwanasczie y gr. dwadziesczia y czteri.

Z ogrodow mieszczkich, w miesczie i przed myastem lyezączich, rozno czinsz ydzie; a wszakze ogulem wszithkiego przichodzi zlotich dziesięcz y pulgrosza.

Żydowie Lubomelsczy schoszu krolewskiego na kazdi rok skladayą zlotich czterdzieszczi. Alye syę pan Goslawsky z lysthem od k. j. m. opowyadal, ze by mu then czinsz myano dacz.

Mosthowe Buthmerskie arendą do roku czini zlotich dwanasczie y gr. dwadziesczia y czteri.

Summa pozithkow s Lubomla y czinszu s Manasterza dziedzinki cziny zlotich sto seszczdziesiąth y dwa, y grosi seszcnasczie, den. dziewiecz.

Skiby, wyesz, ktorą za niebosczika pana Maczieiowskiego poczeto było szadzicz przi uroczisku rzeczonem Byali Bobr, na pyączi łaniech, do ktorei yusz za nynieiszego pana canczlerza, starosti Lubomelskiego, przilączono z mieszczkiego gruntu iescze łanow oszm, o ktorich szię wissei napiszało. A tho s tei prziczini, yz zadney wszi nyebyło, ktora bi myała blisko przilyecz folwarkowy Lubomelskiemu dlya zacziegu; yest przi nyei chrostow y dąbrow doszicz, s ktorich szóbie rol yescze wyenczei prziczinyayą y prziczinicz mogą czi lyudzie, ktorzi tam osziadayą. A poczeła syę ta wyesz statecznie

Библиотека "Руниверс"

oszadzacz in anno domini 1563; yest tam yuz kmieczi osziadlich dziesięcz, ktorzi yz yescze mayą swobode dlya zbudowania, nye mayą ustanowyonego czinszu. A wszakoz mogą bicz na takiem czinszu y na roboczie postanoweni, yako kmyeczie we wszi Beresczach, bo rolie mayą w grunczie dobrem y przestrono sziedzą.

Zawalye, wyesz, pod Lubomlyem lyezącza, yakobi przedmieszczie, w ktorei kmieczi robothnich na laniech yedennasczie, roznie syedzączich yest syedmnasczie, od ktorich s czalego łanu przichodzi czinszu dorocznego po gr. czterdzieszczi, owsza kor. po czteri, kazdi valor. gr. piętlinasczie; kur po dwoye, valor. gr. dwa; jayecz po dwanasczie, valor. d. dwanasczie; za szer y maslo po gr. czteri. Nad tho s pullanka, nowo wykopanego, przichodzi czinszu dorocznego gr. trzidzieszczi y sescz. A ymiona kmieczi szą: Marthyn Lyelek, Thymosz, Iwan Mithkow, Chwedko Karpiowicz—kazdi z łanu; Iwan, slioszarzow oczieczz, Syenko, Chwedecz Niewstayko, Makar Hladkowicz, Sydor Hladkowicz, Onusko, Choma, Nestor, Gierutha, Roman, Ihnath, Hriniecz, Lucz Mithkowicz—kazdi s pułłanu; idem s pułłanu nowo wikopanego.

Summa czinszu czini zlotich piętlinasczie i gr. dwadzieszczia y sescz; owssa korczi czterdzieszczi i czteri czini zlotich dwadzieszczia y dwa; za szer y maslo, kury y yaicza czini zlotich dwa y gr. trzinasczie y d. sescz.

Thamze nad tho yest pultora łanow—osziadlich, na ktorich sziedzą: pierwszi barthnik zamkowi, na łanie; kmiecz tez yeden na pułłanku; k temu wozni na obscharze. A czi trzei nye dayą nicz, wzgledem poslug pewnich, ktore czinią do zamku ustawicznie. Z ogrodow tamze, yz na niektorich orzą y szeią, a na niektorich thilko szyano zbierayą, ktorich yest tak małich, yako y wielkich, w liczbie oszmdziesziąth y sescz, czynsz rozno placzą racione wielkoszczi y małoszczi; a wszakze przichodzi czinszu z nich zlotich sesznasczie y gr. puloszmnasta. Nad tho yest ogrodow nowo zagrodzonich trzinasczie, s ktorich yescze nie byl czinsz postaniowion. A

Библиотека "Руниверс"

wszakosz z regestrow pana starosczinich moze szie po them okazacz, czo za pozitek z nich będzie: Truchon Kołodzyei, Iwan Mithkowicz, Steczko Hladkowicz, idem z łąki pod Wisniowim, Luczkowa wdowa, Wasko Wlazlowicz, Jaczko Steczowicz, Konon, Jolchim, Kupczenię Dimidecz, Chwedon, Supron, Lyecz.

Pyekarzow tamze yest dziewiecz, ktorzi dayą czinszu dorocznego po gr. sescz: Łyelek, Bybik, Gosko, Wlazłowicz, Konon, Truchon, Miklas Wolkowicz, Jaczko Steczowicz, Chomina. Czini zloti yeden y gr. dwadziesczia y czteri.

Summa wszithkich pozithkow czini zlotich pięczdziesiąth i oszm, y gr. dwadziesczia, y den. piętlnasczie, okrom ogrodow nowich.

Jahodin, wyesz, w ktorei kmieczi robothnich, kazdi sz nich na pullanku szyedzączi, yest sescznasczie, ktorzi czinszu dorocznego dayą po gr. dwadziesczia y czteri; owsza korczi po dwa, kazdi valor. gr. piętlnasczie; kur po yednemu, valor. gr. yeden; jaiecz po dziesiączi valor. pulgr.; za szer y maslo po gr. dwa. A ymiona kmieczi ssą: Marczin Czisz, Jurko Czisz, Lucas Czisz, Symko Czisz, Iwasko Andreiczenie, Korpacz, Hawriło, Ilyasz, Steczko Wahaniecz, Marko Pierkowicz, Grzesz, Barthosz Teleszowski, Stasz Kurczenię, Lawriniecz Karpaczenię, Janko Mathisczenię, Proniecz Schusko.

Summa czinszu czini zlotich dwanasczie i gr. dwadziesczia y czteri; owsza kor. trzidzieszczi i dwa, czini zlotich sescznasczie; za szer y maslo, kuri y yaicza czini zloti yeden y gr. dwadziesczia y sescz.

Zagrodnikow yest yedennasczie, ktorzi dayą czinszu dorocznego po gr. sescz: Jacob Wilien, Mysko, Sydor, Maczina, Woythko, Olesko, Wawris, Chwedecz, Haczina, Martin, Stasz—z łąki gr. dwanasczie. Czini zlotich dwa y gr. sescz.

Powynnoscz. Wynni do Chelma, Lublina, Crasnego Stawu yachacz, na ktorego kolyei przydzie; z mlynow, ktore szą okolo

Библиотека "Руниверс"

nich, mąkę wozicz, gdzie potrzeba, y s folwarku Rymaczkiego zito wsithko do komyag odwozicz wynni; kazdi po dziesiączi beczek newich na komiegi nagotowacz wynni.

Summa wszithkich pozithkow czini zlotich trzidziesczi y dwa y gr. dwadziesczia y sescz.

Raiowiscze, wyesz. W nyei kmieczi robothnich yest piecz, ktorzi dayą czinszu dorocznego po gr. trzidziesczi: Michno, Jochimiecz, Hricz, Iwaniecz Tabor, Maczko. Czini zlotich pięcz. Komornik tamze yeden, ktori daye czinszu w rok gr. trzi. Karczmarz s karczmi czinszu dorocznego daye zlotich czteri. Targowe, ktore tam wybierayą na swyątlki (bo tam yarmark bywa) pro interesse pn—tis cap—tus, poniewasch do starostwa Rathen. ydzie połowicza na rok, citra vel ultra, dostawa szię zlotich pięcz.

Summa wszithkiego pozithku czini zlotich czterdziesczie y gr. trzi.

Lubochinie, wyesz, w ktorey kmieczi, roznie na dworziszczach dzyesiączi sziedzączich, yest dwadziesczia y czteri, ktorzi dayą czinszu dorocznego po gr. pulyedennasta, kur po dwoye, valor. gr. dwa; jaiecz po dziesiączi, valor. pulgr. A ymiona kmieczi the szą: Schak s Kozlowskiego: myodu wyader pultrzeczia, owsza korc. czteri; Lysz s Czwałowskiego: myodu wyader dwie y przicziuku rączkę 1, owsza korc. czteri; Żuk y Karp: myodu rączkę yednę; Żuk Kebrowicz: myodu rączkę yednę; Mach: miodu rączkę yednę. Czisz wssisczi skladayą szyę na yednę rączkę myodu ossobno. Dronyecz Neronowicz: myodu wyader dwie, przicziuku rączkę 1, owsza korc. czteri; Lawris Tarasczicz: myodu wyadro yedno i przicziuku rączkę 1, owsza korc. dwa; Iwanyecz: myodu wyadro yedno, owsza kor. dwa; Stari Tywon: myodu wyader trzi i przicziuku rączką 1, owsza kor. czteri; Wasko Kowałow: myodu rączkę yednę; Żmynka: myodu rączkę yednę; Micho Markowicz z Mynką: myodu s przicziukiem rączek sescz, owsza korc. czteri. Hricz z Mynczickiego: myodu rączek pięcz, owsza korc. czteri; Szyerdzien: myodu

Библиотека "Руниверс"

rączek pięcz. Czi dwa skladayą starzini owsza korc. czteri. Andreiecz s Zarubiczkiego: myodu wiader pultrzeczia i przicżinku rączkę 1, owsza korc. czteri; Piotr Zarubicz: miodu rączkę iednę; Michno Suthka: myodu rączkę iednę; Andreiecz Zarubicz: myodu rączkę iednę; Hacz Zarubicz: myodu rączkę iednę; Chothka Zarubicz: myodu rączek pulschosti, owsza korc. dwa. Biczko s Nierunowiczkiego: myodu rączek pięcz, owssa macz pyęcz; Daniło: myodu rączek sescz, owsza macz pięcz; Żypa: myodu rączek pięcz, owsza macz pięcz—czi trzei skladayą iednę rączkę myodu. Michno Leczkowicz: myodu rączek dziesięcz, owsza korc. czteri; Daniło y Androsz s przerzeczonich kmieczi skladayą myodu rączek dwye.

Summa czinszu czini zlotich oszm y gr. dwanasczie; za kuri y iaicza czini zlotich dwa.

Nad tho dwa kmieczia s pustich rol, odkupuyącz robotę, dayą czinszu po gr. trzidzieszczi: Kucz Kowaliowicz, Iwanko Raczko—czini zlotich dwa.

Od tich ze kmyeczi przerzeczonich przichodzi owsza korc. czterdzieszczi y pięcz, y macz, als czwierczi, trzi, kazdi kor. valor. gr. piethnasczie,—uczini zlotich dwadzieszczia y dwa, y gr. dwadzieszczia i sescz, y d. pulpięta. Myodu dannego od barthnikow przichodzi na kazdi rok wyader, albo czwierczi, trzidzieszczi, kazda valor. za grziwyen dwie y rączek (ktorich w czwiercz biwa czteri) pultori, kazda valor. pulgrziwni; tho czini zlotich dziewięczdzieszięth y siedm y gr. sescz. Thamze s kazdego dworziszcza, ktorich yest dziesięcz, przichodzi podannego, als poczti po oddanyu przerzeczonego myodu, po gr. dwa; tho czini gr. dwadzieszczia. Thasz gromada daye w rok iałowicze staczyną, valor. zlotich dwa, i wieprza yednego, valor. za grziwne; tho czini zlotich trzi y gr. oszmnasczye. Thas gromada owsza pasterskiego, als spasznego w rok ogulem dayą korc. czteri, kazdi valor. gr. piethnasczie; tho czini zlotich dwa.

Zagrodnikow yest oszm, s ktorich syedm dayą czinszu doroczнego po gr. dwanasczie, a oszmi—gr. trzidzieszczi; tho czini zlotich

Библиотека "Руниверс"

trzi i gr. dwadziesczia i czteri. Garnczarzow trzi, ktorzi dayą po gr. sescz, tho czini gr. oszmnasczie.

Lyudzi, mayączich wolne łowienie na yezierze, themu ymienyu przilieglem, yest dwadziesczia, ktorzi w rok dayą po gr. sescz. Drugich ribithwow yest pyęcz, ktorzi dayą po gr. trzi: Petrasz, Kucz Kowaliowicz, Andros Zarubicz, Maczko Adamowicz, Jurchon Zarubicz, Hriniecz Zarubicz, Mosziei Zarubicz, Lucz Chothkow, Chaczko Dronczow, Manko Klymkowicz, Kucz Karmałowicz, Iwaniecz Dronczow, Raidko Dronczow, Petrasz Żuk, Lawris Steczkowicz, Żypa, Klymko Dronczow, Chwedko, Daniło, Michno: kazdi po gr. sescz. Żmynka, Byczko, Suchopith, Kucz Liachowicz, Żaniecz: po gr. trzi.

Summa od wszithkich ribithwow czini zlotich czteri y gr. piętlnasczie.

Karczma nowozbudowana, ku ktorey szą rolyę obscharow kylka przilączonich, czini w rok arendą zlotich dwadziesczia. A wszakze niewiedziecz, yesli w tem czinszu wiecznie będzie stała. Kmyeczie wynni oracz do folwarku Lubomelskiego.

Summa wszithkich pozithkow czini zlotich stho sesczdziesiąth y siedm, y gr. dziewięthnasczie, y den. pulpięta.

Nudis, wyesz, w ktorey kmyeczi robothnich, roznie na dworziscz oszm sziedzączich, yest oszmnasczie, ktorzi dayą czinszu dorocznego po gr. pulyedennasta, kur po dwoye, valor. gr. dwa; jaiecz po dziesziączi, valor. pulgr. A ymiona kmieczi szą: Zaniecz Miczowicz: myodu rączek syedm, owsza korc. czteri; Żuk Tywon: myodu rączkè iedne, owsza korc. dwa; Mysko Awdeyko: myodu wyadro iedno, owsza korc. dwa; Panasz: miodu rączek trzy, owsza korc. dwa; Chwedecz Stepanczicz: myodu rączek sescz y przicżinku miodu rączka iedna, owsza korc. yeden; Ostapko: miodu rączkę iedne, owsza korc, yeden; Iwaniecz Niełewicz: myodu rączkę iednę, owsza korc, yeden; Iwaniecz Iakowczicz: myodu wiadro iedno, owsza kor. yeden; Lukyan Olexicz: myodu wyader pultora, owsza kor, dwa; Waszil Olexicz: myodu

Библиотека "Руниверс"

wyader pultora, owsza kor. dwa; St . . . . k Palaticz: miodu wyader pultora i przicziuku rączka 1, owsza korc. czteri; Chwedecz Pałaticz: myodu rączkę yednę; Dmitr s Kurianowskiego: myodu wyadro iedno, owsza kor. dwa; Iwaniecz Pałaticz: myodu rączkę yednę; Hriniecz Orinczicz: myodu wyadro yedno, owsza korc. dwa; Żuk z Ławrikiem: myodu wyader pultora, owsza korc. czteri; Lukyan z Maskowskiego: myodu rączek pięcz i przicziuku rączka yedna, owsza korc. dwa; Syenko Maskowski: myodu wyader pultora, owsza kor. dwa.

Summa czinszu za kuri y yaicza czini zlotich syedm y gr. dwadzieszcia y czteri.

Od tich ze kmieczi przerzeczonich yako zdawna, wedlie dworziscz, na ktorego przichodzi, owsza kor. trzidzieszczi y czteri, kazdi korc. valor. gr. piętlinasczie; tho czyni zlotich syedmnasczye. Myodu dannego od barthnikow przichodzi wyader, albo czwierczi, oszmnasczie, kazda valor. za grziwien dwie, y rączek trzi (ktorich czteri czinią wyadro yedno); kazda rączka valor. za gr. dwadzieszcia y czteri; tho czini zlotich sesczdziesiątli. Czisz, po oddanyu myodu, z kazdego dworziscza podannego, albo poczti, dayą po gr. dwa; tho czini gr. sescznasczie.

Zagrodnikow yest sescz, s ktorich pięcz dayą po gr. sescz, a szosti gr. dwanasczie: Kuzma, Borisz, Steczko, Krethko, Syenko, Stasko—czini zloti yeden i gr. dwanasczie.

Mlynarz, odkupuiącz robote powynną, daye w rok zloti yeden. Thamze thesarz od myeskania dawa w rok zloti yeden y gr. oszmnasczie. Gromada w rok daye stacyną iałowiczę, valor. zlotich dwa y wyeprza, valor. gr. czterdzieszczi y oszm; tho czini zlotich trzi y gr. oszmnasczie. Thas gromada daye w rok owsza pasterskiego korc. czteri, kazdi valor. gr. piętlinasczie, czini zlotich dwa. Mostowe, karczma, mlyn czini arendą w rok zlotich czterdzieszczi i czteri y gr. dwadzieszcia y czteri. Dwudzieszczizni od baranow, ktorą na kazdi rok byorą, dostało szie na rok nynieiszi baranow czteri, kazdi valor. gr. dwanasczie. I k temu, czo pieniądzmi odbierano, byorącz od kazdego barana, in def-

Библиотека "Руниверс"

fectu vigenarii numeri, po pulgr., gr. czteri. Tho wszithko czini zloti yeden y gr. dwadziesczia y dwa.

Ribithwow, wolne łowienie mayączich na yezierze, yest trzi, ktorzi dayą w rok po gr. sescz; tho czini gr. oszmnasczie.

Powinnoscz. Kmyeczie powynni do folwarku zamkowego dziewięcz dni w rok, czo ym kazą robycz. Drew po piączi wozow w rok do zamku prziwiescz. Na ostup tez powynni. Synozeczi swe sprawicz.

Summa wszithkich pozithkow s Nudisza czini zlotich stho czterdzieszczi y dwa y gr. dwa.

Zapolie, wyesz, w ktorei kmieczi robothnich, kazdi sz nich na czalem dworziszczu szyedzączci, yest dwadziesczia, ktorzi dayą czinszu dorocznego po gr. dziewięcz, owsza po korczi czteri, kazdi valor. gr. piąthnasczie; podannego po gr. yednemu; kur po dwoye, valor. gr. dwa; jaiecz po dziesiączi, valor. pulgr. A ymiona kmieczi szą: Oleyko Naumiecz: myodu rączek syedm; Jaczko Turkowicz: myodu rączek czteri; Thymosz Starzicz: myodu rączek sescz; Syenko, Denis Schagaydak: myodu rączek pulsziodmi; Chwedecz Lucaszow: myodu rączek dwie; Proniecz Iwanczicz: myodu rączek dwye; Pawel Ilkowicz: myodu rączkę iednę; Mathwyei Hrinczicz; myodu rączek dwie; Supron Onaczkowicz: miodu rączek dwie; Onaczko Janczicz: myodu rączek czteri; Grzesz: myodu rączek czteri; Thymosz Hriczowicz: myodu rączek dwie; Andreyecz Onuskowicz, Thisko Onuskowicz: myodu rączek dziesięcz; Waczek: myodu rączkę iednę; Chwedecz Onuskowicz: myodu rączek sescz; Boris Czwierko: myodu rączek trzi; Naum Senyn: myodu rączek trzi; Fylimon: myodu rączek dwie. Czisz wszisczi kmieczie przerzeczoni skladayą myodu rączek trzi.

Summa czinszu za kuri, yaicza y podannego, czini zlotich oszm y gr. dziesięcz.

Owsza dannego od kmieczi przerzeczonich przichodzi kor. oszmdziesiąth, kazdi valor. gr. piąthnasczie; tho czini zlotich czter-

Библиотека "Руниверс"

dziesczi. Myodu dannego od barthnikow przichodzi na kazdy rok wyader, albo czwierczi, syedmnasczie, kazda valor. za grziwyen dwie, y rączek pultrzeczi, kazda valor. gr. dwadziesczia y czteri; tho czini zlotich pięczdziesiąth i sescz y gr. dwanasczie.

Zagrodnikow yest oszmnasczie, ktorzi czinszu dorocznego dayą po gr. dziesiecz: Hacz, Bogusz, Wereha, Panas, Olichwir, Maczko, Stepan, Lucz, Wakula, Chwedecz, Supron, Mielesko, Hricz, Zanko, Maxim, Mycz, Syenko Ilkowicz, Chwedecz Gyza. Czini od zagrodnikow zlotich sescz.

Boyarow yest czterzei, ktorzi dayą, w rok po zlotich dwa: Thomasz, Barthosz, Therebyeiko, Sczeszna. Czini zlotich oszm.

Gromada w rok owsza spasznego daye korc. czteri, valor. zlotich dwa. Thas gromada daye w rok stacyna ialowicze, valor. zlotich dwa, y wyeprza, valor. gr. czterdzieszczi i oszm; tho czini zlotich trzi y gr. oszmnasczie. Dwudziesczizni od owiecz, ktora na kazdi rok wybierayą, dostalo się na rok nynieiszi baranow czteri y iagnie iedno; kazdi baran valor. gr. dwanasczie; tho czini zloti ieden y gr. dwadziesczia y czteri.

Powinnoscz kmieczi. Powynni na swem folwarku rolie sprawicz, zaoracz i zasiącz zbozem panskym, y wszitek urodzai sprząthnącz do gumna; mąke s swich mlynow do zamku odwiescz; drew do zamku przriwiescz. Zagrodniczi dwa dni w tidzien pieszo robią. Pusczei y lyaszow tham doszicz.

Summa wszithkich pozithkow s Zapolya wszi czini zlotich stho dwadziesczia i sescz y gr. czteri.

Kosniscze, wyesz, w ktorey kmyeczi robothnich kazdi sz nich na czalem dworziszczu sziedzączi, yest czterdzieszczi i sescz, ktorzi czinszu dorocznego dayą po gr. czternasczie, owsza korc. po yednemu, valor. gr. piąthnasczie; kur po dwoye, valor. gr. dwa; jaiecz po dziesiączi, valor. pulgr.: Josko Bacun: myodu rączkę iednę; Jaczko Paskowicz: myodu rączkę iednę; Thimos Kupicz s Zenkiem;

Библиотека "Руниверс"

myodu wyadro iedno; Chwedecz Ihnatow: myodu rączek pięcz; Moszyei Thimoszowicz: myodu rączek trzi; Wasko Woloszow: myodu raczek trzi; Wolosz: myodu wyadro yedno; Naumiecz Paskowicz: myodu rączkę iednę; Chwedecz Pyasowicz: myodu rączek pięcz; Sydor Pisczkowicz: myodu rączek dwie; Thimos Pastuchowicz: myodu wyadro iedno; Hriniecz Tywon: myodu wyadro iedno y rączek dwie; Iwan s Sydorowskiego: myodu rączkę iednę; Iwaniecz Mielnik: myodu rączek dwie; Pastholka: myodu rączkę iednę; Mykita Wolkaczowicz: myodu wyader pultrzeczia; Helyas Sythka: myodu rączek pięcz; Chodko: myodu raczek dwie; Daniło Michyowicz: miodu wiadro yedno; Maczko Hriczowicz: myodu rączek syedm. Iwaniecz Nielepkowicz: myodu rączek dziewięcz; Olycz Ihnatowicz: myodu rączek trzi; Jaczko Chwedorowicz: myodu rączek syedm; Danilo Hursz; myodu rączek pięcz; Iwan Chwedorow: myodu wyadro yedno; Zyenka Kupicz, Niczipor, Maczko Androszowicz, Iwaniecz Pyaszowicz, Pasko Holubko, Stepan Woronkowicz, Stepan Pastuchowicz, Karp Piczkowicz, Thimosz Czarnuszowicz, Maczina Nielepczicz, Mykita Weresczicz, Andrei Chicz, Mychno Popienię, Tisko Ihnatowicz, Marthin Misthuk, Waszil Sawczicz, Iwaniecz Hriczowicz, Andrei Przestupa, Jaczko Syenkowicz, Maxim Hriczowicz, Lucz Grelycz: s tich zaden myodu nie daye.

Summa czinszu za kuri y iaicza czini zlotich dwadziesczia i piecz y gr. dziewięcz; owsza korc. czterdzieszczi i sescz czini zlotich dwadziesczia y trzi.

Od tich ze kmieczi myodu dannego na kazdi rok przichodzi czwierczi dwadziesczia i czteri, kazda valor. grziwien dwie, y rączek trzi, kazda valor. za gr. dwadziesczia i czteri; tho czini zlotich syedmdziesiąth y dziewięcz y gr. sescz.

Zagrodnikow yest oszm; sz nich siedm dayą czinszu doroczнego po gr. dwanasczie, a oszmi, tho yest stari karczmarz, daye gr. czternasczie: Thelosz, Supron, Dimithko, Josko Syenkow, Jaczko Horko, Andrzei Susko, Wasko Stari, Hriniecz; czini zlotich trzi y gr. oszm.

Библиотека "Руниверс"

Karczma na zagrodzie nowouczinióna, pospolu z mlinem i s folyuszem, do roku arendą czini zlotich trzidzieszczi i oszm i gr. dwanasczie. Komornikow yescz, ktorzi dayą czinsu dorocznego po gr. sescz: Jaczko Slyoszarz, Naum, Nosthko, Hyra Proniecz, Chwedko Słuczewicz, Syenko Moszieyow; czini gr. oszmnasczie.

Gromada daye w rok iałowicze stacyną, valor. zlotich dwa, y wyeprza, valor. gr. czterdzieszczi i oszm; tho czyni zlotich trzi i gr. oszmnasczie. Thasz gromada, na kazdi rok sklada owsza pasterskiego, als spasznego, korc. czteri, valor. zlotich dwa. Ribithwow. wolne łowienie na iezierzech maiączich, yest na ten czasz dwa, ktorzi do roku dayą po gr. dwadzieszcia y czteri; tho czini zloti yeden y gr. oszmnasczie. Thamze naymuyą paszę bydlu, owczom y szwiniom w liesiech z ynszich wlosczi, y wołom kupieczkiem, bo tam liaszi dobre, y dąbrowe, y legi. Pusczei doszicz y zwierza.

Powinnoscz. Wynni w folwarku swem rolie wszithkie zaoracz y zasyacz zbozem panskym, pozacz i zwiescz do gumna, zmloczicz y do komyag odwiescz. Syanozeczi tez mayą pewne, ktore wynni pokoszicz y sprzathnącz, yako szię godzi.

Summa wszithkich pozithkow s Kosniscz czini zlotich stho siedmdziesiąth y sescz y gr. dwadzieszcia y dziewięcz.

Hołowno, wyesz, w ktorei kmieczi robothnich, roznie szied-zączich, iest piąthnasczie, ktorzi dayą czinszu dorocznego po gr. czternasczie, kur po dwoye, valor. gr. dwa; jaiecz po dziesiączi, valor. d. dziewiecz. A ymiona kmieczi ssą: Syenko Siekirczicz: myodu wiader dwie i przicznku rączkę iednę; Maczko Siekirczicz: myodu wiader dwie; Wasko Jaczowicz: myodu wyader dwie; Kondrath: myodu wyader pultora; czi czterzi daią owsza po korczi czteri. Samoyło Sythka: myodu rączek sescz, owsza korczi trzi; Michno Bohaczowicz: miodu rączek sescz, owsza korczi trzi; Sannik Nielepczicz: myodu wyader dwie i przicznku rączkę 1, owsza korczi czteri; Pasko Hlobko: myodu wyader pultrzeczi i przicznku rączkę 1, owsza korczi czteri; Maczko Orynczicz: myodu wyadro

Библиотека "Руниверс"

iedno, owsza korczi czteri; Misz Poczewicz: myodu rączek pięcz, owsza korczi trzi; Iwaniecz Michnowicz: owsza korczi trzi; Chwedecz Jaczowicz: myodu wyadro iedno, owsza korczi dwa; Trochim: myodu wyadro yedno, owsza korczi dwa; Nazarecz Kiyka: myodu wyadro iedno, owsza korczi dwa; Jarmol y Chiniecz: myodu wyader pultora, owsza korczi czteri; Piotr Kuchtà: myodu wyadro yedno; Troniecz z Naumowskiego: myodu wyader dwie.

Summa czinszu y za kuri y za yaicza czini zlotich oszm y gr. puloszma.

Od tich kmieczi przerzeczonich przichodzi owsza korczi pięczdziesiąth, kazdi korzecz valor. gr. piąthnasczie; tho uczini zlotich dwadziesczia y pięcz. Nad tho kmiecz ieden dawa czinszu dorocznego zloti yeden. Nad tho szą kmieczi pięcz robothnich, na iednem dworziszczu myeskaiączi, et computantur za iednego czinszownika, ktorzi nye dawaią zadney dany, thilko powinni urobicz panu staroszczie, na kazdi rok, szani wielkich czworo, a malich troye.

Zagrodnikow iest siedmnasczie, a komornikow dwa, ktorzi daią czinszu dorocznego po gr. sescz: Wakuła Siekirczicz, Piotr Szawczicz, Trochim Jaczowicz, Martin Sannik, Syenko Michnow, Syenko Siekirczicz, Syenko Jarmołow, Iwan Syekirczicz, Chwedko Tymoszow, Syenko Kusznierz, Jowiecz. Szauczik, Miczik, Luczik, Martin, Koszczyuk, Roman, Filip, Nestor—czini wszithko zlotich trzi i gr. dwadziesczia i czteri.

Myodu dannego od tich ze kmieczi przerzeczonich na kazdi rok przichodzi czwierczi, albo wiader, dwadziesczia i pulszosta, każde wyadro valor. grziwien dwie; tho uczini zlotich oszmdziesiąth y yeden i gr. oszmnasczie. Czisz, po oddanyu myodu, skladayą podannego, als poczti, gr. sescznasczie. Thaz gromada sklada owsza pasterskiego, als spasznego, w rok korczi czteri, valor. zlotich dwa.

Boyarow yest trzei, ktorzi czinszu zadnego nye dayą, thilko sz nich yeden daye myodu pultora wyader, a drugi wyadro, kazde valor. za grziwien dwie; trzeczi z łąki nyeiakiei daye gr. dwana-

Библиотека "Руниверс"

sczie; tho wszithko uczini zlotich oszm y gr. dwanasczye: Philip Syenkowicz, Chropoth, Zelesko.

Kowalyow yest dwa, ktorzi dayą czinszu dorocznego od rzemiesla po gr. piąthnasczie: Dawid, Jolchim,—czini zloti yeden.

Dzyekcziarzow iest dwa, ktorzi za wolnoscz w lyesziech dayą w rok po gr. dwadziesczia y czteri: Arthisz, Chwedecz,—czini zloti yeden i gr. oszmnasczie.

Ribithwow, wolne łowienie na yezierzech maiączich, yest trzei, ktorzi dayą w rok po gr. sescz; tho czini gr. oszmnasczie: Martin, Luczik, Nestor.

Karczma y mlyn czini arendą do roku zlotich pięczdziesiąth y dwa liszi, kazdi valor. gr. trzidziesczi; tho czini zlotich pięczdziesiąth i dwa.

Gromada w rok daye stacyna iałowicze, valor. zlotich dwa, y wieprza, valor. gr. czterdziesczi i oszm; tho czini zlotich trzi i gr. oszmnasczie. Dwudziesczizni od owiecz, ktorą kazdego roku wybieraią, dostalo szię na rok nynieiszi baranow dwadziesczia i sescz, kazdi valor. gr. dwanasczie; czo pyeniądzmi odbierano, in deffectu vigenarii numeri, gr. dwadziesczia y dwa; tho wszithko czini zlotich yedennasczie y gr. czteri.

Powinnoscz. Powynny oracz sescz dny w rok, kazdi swem plugiem w Lubomelskym folwarku; komyegi budowacz; drew do zamku prziwiescz, kazdi po piączi wozow; syanozecz pewna w Lubomlu sprawicz.

Summa wszithkich pozithkow ze wszi Hołowna czini zlotich dwiesczie, y gr. piąthnasczie, y d. dziewięcz.

Rimacz, wyesz, w ktorey kmieczi robothnich yest syedmnasczie, ktorzi dayą czinszu dorocznego po gr. sescz: Walenti, Daniło, Mołodeyko, Grzesz Drab, Janko . . . . , Maczko Kolpak, Szolka, Saniuk, Janko Wierchotraw, Stasz Kosz, Dziczko, Sadam (?), Janko Jun (?), Bernath Jacobow, Pawel Nowoszad, Stas Skoruta, Janko.

Summa wszithkiego pozithku uczini zlotich trzi i gr. dwanasczie.

Библиотека "Руниверс"

Powinni robicz w swem folwarku tak plugiem, iako szobą, gdi ym rozkazą.

Szaczko, wyesz, w ktorey dworziscz s starodawna iest oszmnasczie, na ktorich lyudzi robothnich yest osziadlich doszicz. A wssakos thilko ze trzidziesthu podworza y s piączi poczieglich czinsz ydzie. S dziewiączi dworziscz placzą czinszu po gr. czternasczie, kur po dwoye, iaiecz po dzieszączi; za szię ze dwudziestu y piączi podworza placzą czinszu po gr. pulyedennasta; acz yednema z nich do czaszu prze zubozenie czinsz odpusczono, a wszakze s drugiem daye kur po dwoye, valor. gr. dwa; jaiecz po dzieszączi, valor. pulgr. Na tho kmiecz yeden, odkupuiącz robote, dawa w rok czinszu zlotich dwa, kur dwoie, valor. gr. dwa; jaiecz dziesięcz, valor. pulgr. Thocz: myodu wyadro yedno y przicziuku rączkę iednę, owsza s przicziukiem kor. trzi; Nestor y Stecz: myodu rączkę iednę, owsza kor. yeden; Noszalowicz: myodu rączek czteri, owsza kor. trzi; Kuzma: myodu wyader pultora i przicziuku rączka 1, owsza kor. czteri; Iwan Tabor: myodu wyader pultora i przicziuku rączka 1, owsza kor. pięcz; Jolchim: myodu rączka yedna, owsza kor. yeden; Radko Klymkowicz: myodu rączke iednę, owsza kor. yeden; Martin Bieliawicz: myodu rączek oszm, owsza s przicziukiem kor. czteri; Thisko: myodu wyader pultora i przicziuku rączka 1, owsza kor. pięcz;—s tich kazdi daye czinszu dorocznego po gr. czternasczie. Jaczko Michaczowicz: myodu wyader czteri, owsza kor. sescz; Żuk Kochan: myodu wyader pultora, owsza kor. czteri; Selywon Malewicz: miodu rączek dziesięcz, owsza kor. dwa; Iwaniecz Skibka: myodu rączek pięcz, owsza kor. trzi; Woczuch: myodu rączek dziewięcz, owsza korc. trzi; Hawrilo Puthko: myodu rączek sescz, owsza korc. dwa; Koza: myodu rączek yedennasczie, owsza korczi czteri; Chacz Selenkowicz: myodu rączek yedennasczie, owsza korczi pięcz. Iwaniecz Illiwicz: myodu rączek yedennasczie, owsza korczi pięcz; Żuk Kozaczicz: myodu rączek czteri, owsza korczi pięcz; Denis Malkowicz: myodu rączek czteri, owsza korzecz

Библиотека "Руниверс"

yeden;—czi trzay skladayą owsza korzecz yeden. Pasko Thiszowicz: myodu rączek siedm, owsza korczi czteri; Kucz Kuwerdyaczecz: myodu rączek siedm, owsza korczi czteri; Wasko s Haczowskiego: myodu rączek dwie; Chwedecz Zopicz: myodu rączek sescz, owsza korczi czteri; Wassil Urdimowicz: myodu wyadro iedno i przyczinku rączkę 1, owsza korczi dwa; Kalisz Hriczowicz: myodu wyadro iedno, owsza korczi dwa; Wassil Moskalowicz: myodu wyader dwie i przyczinku rączkę 1, owsza korczi dwa; Chwedecz Małoszowicz: myodu wyader pultrzeczia, owsza korczi czteri; Chwedko Luczow: myodu rączek trzi, owsza korczi trzi; Leczko Małewicz: myodu wyader pultora, owsza korczi czteri; Wałasko: myodu rączek dziesięcz, owsza korczi czteri; Iwaniecz Kiyko: myodu wyader pultora, owsza korczi czteri; Pychas s Krzemienskiego: myodu wyadro iedno, owsza korczi dwa; Iwan s Pichaszem: skladayą miodu rączkę iednę; Turczin s Howieniczkiego: myodu rączek dwie; Syenka Kowerdyaka z Lukowego boru: myodu wyader dwie.

Summa czinszu pienieznego czini złotich dwanasczie y gr. dwadziesczia i puldziewięta.

Od tich ze kmieczi, ktorich iest trzidzieszczi y czteri, przichodzi kur seszczdziesiąth y oszmioro, kazdi valor. za gr. ieden; tho uczini złotich dwa y gr. oszm. Od tich ze przichodzi iaiecz po dziesiączi, valor. den. dziewięcz; tho uczini gr. siedmnasczie. Czyz kmieczi na kazdi rok skladayą owsza dannego korczi stho y sescz, kazdi korzecz valor. gr. piąthnasczie; tho uczini złotich pieczdziesiąth i trzi. Nad tho kmiecz yeden, odkupuiącz robote, dawa czinszu dorocznego złotich dwa. Myodu dannego od tich kmieczi na kazdi rok przichodzi wyader, albo czwierczi, pieczdziesiąth i sescz, kazda czwiercz valor. za grziwien dwie; tho uczini złotich stho siedmdziesiąth y dziewięcz y gr. sescz. Podannego od tich ze barthnikow przichodzi gr. trzidzieszczi y trzi. Gromada na kazdi rok dawa stacyey iałowicze, valor. złotich dwa, y wieprza, valor. złotich dwa, y wieprza, valor. gr. czterdzieszczi y oszm; tho uczini

Библиотека "Руниверс"

zlotich trzi y gr. oszmnasczie. Thamze lyudzi robothnich yest czterdzieszci y sescz, myeskaiączich diuerse na przerzeczonich dworziszczach, ktorzi odkupuiącz robothi, ktore powinni do folwarku zamkowego, ktori od nich yest w piączi milyach, ze szię ym było dalieko przeiezdzącz y złą drogą, zwlascza ze szolie them doliekyem przeiazdem sziła bydla pszowaly;—a tak oni nad zwikli czinsz, ktori dayą, kazdi kmiecz zossobna postąpil dawacz na rok po zlotich dwa. A ymiona ych the szą: Pasko Dedimowicz, Kalisz Kasziewicz, Pichasz, Wolasko Michno, Syelenkowicz, Iwaniecz Kijko, Woczusko, Iwaniecz Skibka, Lukyan Małewicz, Luczko Malkowicz, Pasko Tuszowicz, Hawriło Pristupa, Leczko Małewicz, Żytina, Jaczko Tywon, Wasko Małiszowicz, Tysko Bakunowicz, Nestor Sieczkowicz, Bochdan Sieczkowicz, Kuzma Zepicz, Radko Malkowicz, Chaczko Kozaczacz, Waszil Koza, Pasko Thissowicz, Chwedko Tuczow, Michno Miskowicz, Ihnath Bakunowicz, Choma Kowerdyaczicz, Turczin, Baran Nestorow, Chwedko Maliszowicz, Iwasko Małiszowicz, Chwedecz Syenkowicz, Onisko Liskow, Martin Bieławicz, Bakun Bieławicz, Jaczko Noszaliowicz, Nazarko Noszaliowicz, Pasko Toczewicz, Jolchim Wyeliczkowicz, Klymko Radkowicz, Iwaniecz Taborowicz, Lewko Iwanow brath, Pasko Wyeliczkowicz, Andreyko Moskałewicz, Syenko Kowerdyaczicz,—czini zlotich dziewięczdziesiath y dwa.

Thamze gromada sklada w rok owsza pasterskiego korczi czteri, valor. zlotich dwa.

Zagrodnikow yest siedm, ktorzi dayą czinszu dorocznego po gr. sescz: Jow, Iwan Małewicz, Chilko, Tymko, Maczko Drepka, Trochimowicz, Skibka, -czini zloti ieden i gr. dwanasczie. Komornikow na ten czasz yest trzi, ktorzi czinszu dorocznego dayą po gr. trzi: Daniło, Symon Passinek, Wdowicza,—czini gr. dziewięcz. Karczma arendą do roku czini zlotich pyęczdziesiąth; s tey ze karczmi ku przerzeczonemu czinszowi karczmarz dawa liszow dwa, valor. zlotich dwa. Ribithwow, wolne łowienie na yezierzech maiączich, yest na ten czasz trzidzieszci y trzi, ktorzi w rok dayą

Библиотека "Руниверс"

czinsu po gr. dziesięcz y po dwiesczu byelicze dobre, als tokiethnicze, kazda valor. gr. trzi; tho uczini zlotich syedmnasczie y gr. oszmnasczie. Kmyeczie powynni syanozecz pnwna sprawicz y zagradniczi.

Summa wszithkich pozithkow ze wszi Szaczko czini zlotich czterista y dziewięthnasczie y gr. dwadziesczia i dziewięcz y d. dziewięcz.

Kremno, wyesz, ktorei połowicza naliezi ku starostwu Rathen., a druga połowicza ku starostwu Lubomelskiemu, na ktorei połowicze kmyeczię, ylie ich kolwiek yest, dawały czinszu dorocznego ogułem grziwien czteri, a pothem byli postąpili ku pierwszemu czinszowi grziwien sescz, abi byli wolni od robienia klepek; ktori czinsz, tho iest grziwien dziesiecz, na kazdi rok dawayą; tho czini zlotich sescznasczie. Myodu dannego od barthnikow na kazdi rok przichodzi wyader oszmnasczie, kazde valor. za grziwien dwie; tho czini zlotich pięczdziesiąth y siedm y gr. oszmnasczie. Podannego od barthnikow ogulem w rok przichodzi gr. dwanasczie. Karczma arendą do roku czini zlotich pyęcz. Dwudzieszczizni od owiecz, ktorą na kazdi rok dayą, dostało szie na rok nynieiszi baranow yedennasczie y iagnię iedno, kazdi baran valor. gr. dwanasczie, y k temu pieniedzi gr. dwadziesczia; tho wszithko czini zlotich pięcz y gr. oszm.

Summa wszithkich pozithkow s Kremna wszi czini zlotich oszmdziesiąth y czteri y gr. oszm.

Połapy, w ktorei kmieczi robothnich, na dworziszczach dwanasczie roznie szyedzączich, yest dwadziesczia i sescz, ktorzi, non obstate differentia agrorum possessorum, dayą czinszu dorocznego po gr. czternasczie, kur po dwoye, valor. gr. dwa; jaiecz po dziesiączi, valor. pulgr. A ymiona kmieczi the ssą: Kalis Dmitrowicz: myodu rączek puloszmi, Iwaniecz Dmitrowicz:—oba owsza korczi sescz. Andreyecz Janczcz, Jaczko Nestorowicz:—oba myodu rączek

Библиотека "Руниверс"

po pulosiodmi, y owsza spolecznie korczi pięcz; Ianko Piotrowicz: myodu rączek yedennasczie, owsza korczi czteri; Jaczko: owsza korc. dwa; Iwan Kupicz: myodu rączek yedennasczie, owsza korc. czteri; Michalko: owsza korc. dwa; Stepan: myodu rączek sescz, owsza korc. trzi; Iwaniecz mielnik: myodu rączek sescz, owsza korc. trzi; Myszieczz: myodu rączek syedm, owsza korc. trzi; Hricz Lewoszowicz: myodu rączek siedm, owsza korc. dwa; Karp: owsza korc. dwa; Miczko Hriniowicz: myodu rączek pulsziodmi, owsza korc. trzi; Iwan Sydło: myodu rączek pięcz, owsza korc. czteri; Nyechrasch: myodu rączek trzi, owsza korc. yeden; Ihnath Junczicz: myodu rączek trzi, owsza korc. yeden; Thymosz: myodu rączek pięcz, owsza korc. dwa; Onaczko Tywon: myodu rączek trzi, owsza korc. yeden; Marko: myodu rączek trzi, owsza korc. yeden;—czi piecz skladayą owsza starzini korc. czteri. Maczko Listhkowicz: myodu rączek czteri, owsza korc. czteri; Proniecz Pyssarzowicz: myodu raczek trzi, owsza korc. trzi; Jan Skubiętha: myodu rączek pięcz, owsza korc. dwa; Hanusza: owsza korc. dwa, a miod na pana podbieraią, ktorego nabrano rączek dwie; Waszil Kaliszowicz: miodu rączek pięcz, owsza korc. dwa;—czi trzei starzini owsza skladayą korc. yeden. Syenko Smoyłowicz: myodu rączek trzi, owsza korc. trzi.

Summa czinszu za kuri y iaicza czini zlotich czternasczie y gr. dziewiecz.

Owsza dannego od przerzeczonich kmieczi przichodzi w rok korczi syedmdziesziąth, kazdi valor. gr. piethnasczie; tho czini zlotich trzidzieszczi i pięcz. Myodu dannego od barthnikow przichodzi w rok wyader, albo czwierczi, dwadzieszczia i dziewiecz, kazda valor. grziwien dwie, y rączka yedna, valor. gr. dwadzieszczia; tho uczini zlotich dziewięczdziesziąth i trzi y gr. oszmnasczie. Od tich ze barthnikow podannego przichodzi gr. dwadzieszczia y sescz. Tamze s pustey rolyei, rzeczonei Kobrinska, dayą czinszu dorocznego zlotich dwa. Thamze sthuke teize rolyei poczeto na ten rok sziącz s skopczizni.

Библиотека "Руниверс"

Zagrodnikow yest piecz, s ktorich czterzei dayą czinszu w rok po gr. dziesięcz, a pyathi, odkupuyącz robothę, daye zlotich dwa: Hricz, Jochim, Maliska, Mycz Sykita, Jaczko Podolnik,—czini zlotich trzi i gr. dzieszięcz.

Gromada w rok stacyna iałowicze daye, valor. zlotich dwa, y wyeprza, valor. gr. czterdzieszczi i oszm; tho czini zlotich trzi i gr. oszmnasczie. Nad tho, tamze dworziscze Joskowskie, als lan rolyei pusthi, s ktorego tez wszithko dawano yako z ynszich; theras na na dwor orza.

Ribithwow, wolne łowienie na yezierzech maiączich, na ten czasz yest dwa, ktorzi dayą w rok po gr. dwanasczie: Syenko Smoyłowicz, Procop,—czini gr. dwadziesczia y czteri.

Gromada owsza spasznego, albo pasterskiego, sklada korc. czteri, valor. zlotich dwa. Dwudziesczizni od owiecz, ktorą annuatim dayą, dostalo sie na rok nynieiszi baranow trzidzieszczi i czteri, kazdi valor. gr. dwanasczie, j iagniąth pięczioro, kazde valor. gr. sescz; i k temu czo pieniadzmi odbierano, gr. trzidzieszczi i yeden; tho wszithko czini zlotich pięthnasczie y gr. dziewięthnasczie.

Powinnoscz kmieczi. Kmyeczie powynni dziwiecz dni oracz w rok kazdi swem plugiem; syanozeczi pewne pokoszicz i zgrabicz; drew do zamku po piączi wozow prziwiescz w rok. Stricharzowi, gdi wapno pały, powynni drew dodacz dostatek.

Summa wszithkich pozithkow s Połapow wszi czini zlotich stho siedmdziesząth y ieden y gr. czteri.

Szwithasch, wyesz. W nyei kmieczi osziadlich yest doszicz, ktorzi thilko ze dwudziestu a s sziedm dworzisz placzą czinszu dorocznego po gr. puldziewięta, za szer y maslo po gr. dwa, kur po dwoye, valor. gr. dwa; jaiecz po dziesiączi, valor. pulgr. Nad tho kmiecz yeden wolien od czinszu, alie miod, szer i maslo, kuri y iaicza daye, valor. ut supra. A ymiona kmieczi the sza: Chodko: myodu wyader oszm i prziczinku rączkę iednę, owsza s prziczinkiem korc. pięcz; Martisz: myodu rączkę iednę, owsza korc. yeden;

Koziel: myodu rączkę iednę, owsza korc. yeden; Maczko Zebrowicz: miodu rączkę iednę, owsza korc. yeden; Jolchim: myodu rączkę iednę, owsza korc. yeden; Kozlik: myodu rączkę iednę, owsza korc. yeden; Michno Lukyaniecz: myodu rączkę iedne, owsza korc. yeden; Dacz Olexicz: myodu rączkę iednę, owsza s przziczinkiem korc. pięcz; Wacz Olexicz: myodu ręczkę iednę, owsza korc. yeden; Luczko Nestor: myodu rączkę iednę, owsza korc. yeden; Iwanczik Klymkowicz: myodu rączkę iedną, owsza korc. pięcz; Pasko Klymkowicz: miodu rączkę iednę, owsza korc. yeden; Iwaniecz Szithczicz: miodu wyader pultora, owsza korc. czteri; Ihnath Somowicz: myodu wyader pultora, owsza s przziczinkiem korc. pięcz; Michno Swiecz: myodu wyader pięcz, k temu starzini rączek trzi, owsza korc. czteri; Procop z Ostaszowskiego: myodu wyader czteri i przziczinku rączka iedna, owsza korc. czteri; Waszil Ziska: myodu wyader pięcz i przziczinku rączek czteri, owsza s przziczinkiem korc. pięcz; Jaczko Kulewicz: myodu rączkę iedne, owsza korc. pięcz; Andreiecz Olechwirowicz: miodu rączkę iednę, owsza korc. yeden; Panas Hlodka: myodu rączkę iednę, owsza korc. yeden; Lisko Kuzmicz: myodu rączkę iednę, owsza korc. yeden; Hrin Stryowicz: myodu rączkę iednę, owsza s przziczinkiem korc. pięcz; Klymko Przziliczicz: myodu rączkę iednę, owsza korc. yeden; Supron: myodu wyader pultora i przziczinku rączka iedna, owsza korc. pięcz; Omelyan: myodu rączkę iednę, owsza korc. yeden; Misko Radkowicz: myodu rączkę iednę, owsza korc. yeden; Iwanko Klymkow: myodu wyadro yedno; Roman Ky: myodu wyader pultora, owsza korc. czteri,—then wolyen od czinszu, alie ynsze rzeczi daie.

Summa czinszu czini zlotich syedm, y gr. dziewięthnasczie, i d. dziewięcz; za sseri y maslo, kuri y iaicza czini zlotich czteri y gr. pultora.

Owsza dannego od przerzeczonich kmieczi na rok przichodzi korc. syedmdzieszięth, kazdi valor gr. piethnasczie; tho uczini zlotich trzidzieszczi i pięcz. Myodu dannego na rok przichodzi wyader

Библиотека "Руниверс"

trzidzieszczi i sescz, kazde valor. za grziwien dwie, i rączka iedna, valor. gr. dwadzieszczia y czteri; tho wszithko czini zlotich stho i seszcznaszczie. Podannego od tich ze barthnikow przichodzi gr. dwadzieszczia i oszm. Gromada w rok sklada stacyna iałowicze, valor. zlotich dwa, i wieprza, valor. gr. czterdzieszczi i oszm; tho wszithko czini zlotich trzi i gr. oszmnaszczie. Thaz gromada owsza spasznego, albo pasterskiego, w rok sklada korc. czteri, valor. zlotich dwa.

Zagrodnikow yest oszm, ktorzi dayą czinsu dorocznego po gr. sescz: Chyl, Waszil, Pawel, Man, Mykolay, Chweduk, Denisz, Olesko Ky,—czini zloti yeden i gr. oszmnaszczie.

Thamze lyudzi robothnich, na przerzeczonich dworziszczach mieskayączich yest czterdzieszczi i yeden, ktorzi odkupuyą robote, ktorą bili powinni do zamku Lubomelskiego, a yze szie ym było dalieko przeiedząc złą drogą, folguiącz bidlu swemu, w ktorem szkodę wielką myeli dlya zlich przeiazdow, thedi nad zwikli czinsz postąpili w rok dawacz po zlotich dwa kazdi zossobna; a bendą wolni od zamkowich roboth; a na Schaczkim folwarku, ktori blisko mayą, będą powynni robicz dwa dni w tidzien. A ymiona tich kmieczi ssą: Ostapko Kuzmicz, Lisko Kuzmicz, Pasko Kułewicz, Thisz Hlodka, Pasko Derdenie, Chwedecz Daczewicz, Chwedecz Daczewicz, Chwedecz Leczkowicz, Chwedecz Iwanczikowicz, Miska Philipowicz, Pasko Schiszowicz, Iwanko Schiszowicz, Panas Charitonowicz, Iwasko Dudowicz, Małosch Stryowicz, Dimithr Buyakowicz, Kucz Oliszyei, Syenko Buchanowicz, Kucz Zaniowicz, Kucz Kaczkowicz, Chwedecz Dudczicz, Onasko Dudczicz, Iwan Dudczicz, Jow Ihnatow, Lawrisz; Iwan Litowicz, Roman Ky, Symon Ky, Josko Martiszow, Kuzma Stryowicz, Maczko Zebrowicz, Jolchim Ochrimowicz, Chwedecz Kozlik, Iwanko Kozlik, Kucz Buyakowicz, Syenko Ihnatow, Waszil Hawrilezicz, Lewon Kunachow, Martin Hrimow, Procop, Onusko Wieczkowicz, Piotr Kyowicz,—czini zlotich oszmdziesąth i dwa.

Karczmarz s karczmi arendą na rok daye zlotich dwadzieszczia y gr. dwadzieszczia i czteri. Tamze lyudzi, wolne łowienie na iezierze

Библиотека "Руниверс"

Switaskym mayączich, yest trzidzieszczi i piecz, ktorzi dayą czinszu w rok po gr. dziesięcz; tho wszithko uczini zlotich yedennasczie i gr. dwadzieszczia.

Summa wszithkich pozithkow ze wszi Szwitasza czini zlotich dwieszczie oszmdziesiąth i pięcz y gr. trzinasczie i d. dziewięcz.

Wisniow, wyesz, w ktorei kmieczi robothnich, roznie siedzączich na obscharach, als na stukach rol, yest czternasczie, ktorzi dayą czinszu dorocznego po gr. dwanasczie, za szer y maslo po gr. dwa, kur po dwoye, valor. gr. dwa; jaiecz po dziesiączi, valor. gr. dziewięcz. A ymiona kmieczi szą: Josko: myodu rączek czteri, owsza korc. czteri; Chwedko: owsza korc. czteri; Wasko Petraszowicz: miodu rączek pięcz, owsza korc. trzi; Philip: owsza korc. trzi; Stecz: myodu wyader pultora, owsza korc. dwa; Lawrisz: owsza korc. dwa; Ilias Kaliszowicz: owsza korc. dwa; Maczko: miodu rączek dwie, owsza korc. czteri; Syenko: myodu rączek dwie, owsza korc. czteri; Martin Pitusko: myodu rączek czteri, owsza korc. dwa; Proniecz Pitusko: owsza korc. dwa; Hriniecz Orylko: myodu rączek dwie, owsza korc. dwa; Trochimiecz: owsza korc. dwa; Selywon: myodu rączek dwie, owsza korc. czteri.

Summa czinszu y za maslo y szeri, za kuri y iaicza czini zlotich syedm y gr. dwadzieszczia y ieden.

Owsza dannego od przerzeczonich kmieczi, na rok przichodzi korc. czterdzieszczi, kazdi valor. gr. piąthnasczie; tho czini zlotich dwadzieszczia. Myodu dannego na kazdi rok przichodzi wyader, albo czwierczi, oszm, kazda valor. za grziwien dwie, i rączka iedna, valor. gr. dwadzieszczia y czteri; tho wszithko czini zlotich dwadzieszczia i sesez y gr. dwanasczie. Podannego od kazdego kmieczia, tho iest gdi miod oddadzą, thedi dayą pokłonu po gr. iednemu; tho czini gr. czternasczie. Gromada w rok daye stacyna iałowicze, valor. zlotich dwa, y wieprza yednego, valor. gr. czterdzieszczi i oszm; tho czini zlotich trzi i gr. oszmnasczie. Thasz gromada w rok sklada owsza pasterskiego korc. czteri, valor. zlotich dwa.

Библиотека "Руниверс"

Dwudziesczizni od owiecz, ktorą annualim dayą, dostało się na rok nynieiszi baranow dziesiecz y iagniąth czworo, kazdi baran valor. gr. dwanasczie, a yagnie gr. sescz, k temu, czo pieniądzmi odbierano, gr. czteri; tho czini zlotich czteri y gr. dwadziesczia y oszm.

Boyarow tamze yest dziesięcz, ktorzi acz mayą rol y barczi doszicz, alie zadnego podathku nie dawayą, thilko zasziedli na posługach zamkowich.

Kmieczi wynni czteri dni w tidzien robicz, czo kazą.

Summa wszithkich pozithkow z Wiszniowa wszi czini zlotich seseczdziesiąth i pięcz i gr. trzi.

Beresczе, wyesz, w ktorey łanow osziadlich roznie yesth puldwadziesta; s kazdego łanu czinszu dorocznego dayą po zlotich dwa, kur po dwoye, valor. gr. dwa; iaiecz po dzieszięczi, valor. d. dziewięcz; Hriniecz Chromi, Bartosz: myodu wyadro iedno, Trochim Sepliwi, Syenko Zelazni, Pyorko Małiska, Marko: myodu rączek dwie, Smyotanka, Ihnatowa, Żuk Bobrownik, Waszil Myąszi, Hawriło: kazdi sz nich s czalego łanu. Noszal, Jacz: myodu rączek dwie; Dmithr Molodeiko: myodu rączek dwie: kazdi s łanu. Chacz, Bacun, Musziło, Bartos Dziecz, Ray, Mathwyei Onusko, Krołowie, Owerko, Schak, Iwasko Jaczow, Mlynarz: kazdi na pułłanu.

Summa czinszu za kuri y iaicza czini zlotich czterdzieszczi, y gr. oszmnasczie, y den. czternasczie.

Podymnego od wszithkich kmieczi na rok przichodzi gr. pulpięta. Myodu dannego przichodzi w rok wyader, albo czwierczi, pultrzeczia, kazda valor. za grziwien dwie; tho czini zlotich oszm. Czisz barthniczi dayą podannego w rok gr. czteri. Thamze yeden kmiecz zboru Molczanowskiego daye miodu pulwiadra, valor. gr. czterdzieszczi i oszm, y podannego gr. yeden; tho czini zloti yeden i gr. dziewięthnasczie.

Zagrodnikow yest siedm, ktorzi daią czinszu dorocznego po gr. sescz: Jarmol, Kulikowa, Kunasz, Syenko Gluchi, Nestor, Adam, Daniło,—czini zloti yeden i gr. dwanasczie.

Библиотека "Руниверс"

Karczma z łanem rolyei, k niei naliezączem, y z drugiemi karczmami: Jahodinska i Rimaczką, y k temu mlinik i stawek Mniczowski arendowano do roku woytowi Berezeczkiemu za zlotich oszmdziesiąth. Thamze yest łan rolyei osziedli, na ktorem sziedzi, nieyaki sliachczicz (ut asserit. de illo), ktori s tego łanu nie dawa nicz, alieguyącz yakosz libertacyą, ktorei ani na seymie, ani przed pani revisori nie pokazował. Thamze yest Valenti, woyth dawny Berezeczki, mayącz pewne rolye y powynnosczi swe, wedlie listhu jego k. m. yemu dannego, o czem szię dostateczniei napiszało w drugich kxięgach revisorskich variarum actionum, fol. (*не указано*). Dwudziesczizni od owiecz, ktorą annualim dayą lyudzie, dostało szię na rok nynieiszi baranow dwadzieszcia, kazdi valor. gr. dwanasczie, y k temu pieniędzi gr. czteri; tho wszithko uczini zlotich oszm i gr. czteri. Thamze lyudzie, ktorzi po rzecze Bugu mayą wolne łowienie, dayą w ribne dni do zamku rib na dobrą miszę.

Summa pozithkow wsithkich z Beresczecz wszi czini zlotich stho czterdzieszczi, y gr. dwa, y d. pięcz.

Jeziora starostwa Lubomelskiego the szą: W Koszniszczach yezioro yedno wielkie, na ktorem niewodem wyelkym toni yest oszm. Thamze małe yeziorko, na ktorem toni dwie. W Hołownie yest yezioro wielkie, na ktorem wielkym niewodem tony yest oszm. Thamze yezior małich trzi, na ktorich moze małym nyewodem łowicz; a the szą: Mosno, Orzechowo, Szylno. Thamze drugich yezior małich trzi, alye na nich zadni niewod nyezydzie. W Schaczke yezior wielkich iest oszm rzeczonich: Czarne, Lyczimir, Szumyeniecz, Premulth, Piaszeczno, Kremno, Moszno, Dlugie, na ktorich wielkie niewodi chodzą. Thamze yeziorka małe czteri, dwa Karasznicza, Ploticze, Kruhle, na nich małem niewodem łowią. W Switazu yest yezioro wielkie, na ktorem moze bicz tony pieczdziesziąth et ultra, bo yest bardzo dlugie i szerokie. Thamze yeziorko małe, ktore zową Linowiecz, na nyem thoni dwie. W Lubochiniach szą trzi yeziora, na ktorich wielkym niewodem łowią: Piszeczno, Ostro-

Библиотека "Руниверс"

wie, Domaszne; po czteri tonie na kazdem moze bicz, cit. vel ultra. Thamze czwarte yeziorko zową Biłe, na niem małem niewodem thoni dwie. W Nudiszu yezior dwie niewielkich, alie lyudzie powiadały, yz nie ribne. W Kremnie yezior trzi, s ktorich thilko po połowiczi dwu ku Lubomelskiemu starostwu, a ostatek ku Rathen. przinaliezi; na obu wielkyem niewodem łowyą; zową yedno Domaszne, na niem thoni trzi; drugie Lukoye, na niem toni dwie; trzeczie Lukisz niewielkie yeziorko, na niem dwie thoni. W Rimaczu yezioro wielkie i ribne, na niem wielkyem niewodem thoni oszm.

A tak yezior wielkich w starostwie Lubomelskiem dwadziesczia i iedno, na ktorich niewodami wielkiemi robią, a mnyeiszich yezior yest dwanasczie, na ktorich małemi niewodami łowia; a wssakoz myedzi thimi wielkiemi yeziori ssą czteri naprzednicysze y ribnyeisze, tho yest: w Swiatazu, w Rimaczu, w Kosniszczach y w Hołownie. The yeziora acz rozni arendarze rozne naymowali w nich łowią, bo szię okazowało s czirograffow starich od zidow, ze niektorzi, naymuiącz wsithkie ieziora, okrom Rimaczkiego, to, czo dawali pieniądzmi, pieprzem, safranem, rybami słonemi w boszkach, przechodziło summe czterech seth zlotich; a niektorzi, tez naimuiącz, łowią yuz po s. Andrzeyu, do rozesczia lyodu, y tho na iasnem lieczie nycz nie łowyli; y ynsze pewne contracti myeli, thedi dawali po zlotich trzista. A tak miernie kładącz, przerzeczone yeziora, wespolek z Rimaczkiem, uczinią na rok zlotich pulczwarta stha.

Stawy: W Raiowiszczu staw, ktorego spusth w czwartem roku czini zlotich stho i seszczdziesiąth; a tak trzeczia czescz na rok yeden widzieliwszi, uczini zlotich pieczdziesiąth y trzi y gr. dziesięcz. W Lubochiniach stawek, na potoku, miedzi lyaszi, ktori kazdego roku naymuyę lyudzie s tei ze wszi po zlotich dziewięcz i gr. oszmnasczie. U Jahodina wszi stawek mały, miedzi lyaszem, ktori s tamteize wszi lyudzie naymuią y s mlynkiem, rzeczonem Scholdra, na kaszdi rok za zlotich sescz. W Zapolyu stawkow dwa

Библиотека "Руниверс"

malich, ktore na ziwnoscz obraczayą. W Nudiszu stawek na ziwnoscz. Stawek w Połapach, ktorego spusth w czwartem roku czini zlotich oszm; a tak trzeczia czescz na rok yeden widzieliwszi, uczini zlotich dwa y gr. dwadziesczia. Stawek Koszniszczi w czwartem roku przedayą za zlotich oszm; trzeczia czescz na rok yeden widzieliwszi, uczini zlotich dwa y gr. dwadziesczia.

Summa stawkow y z mlynkiem, rzeczonem Scholdra, na rok yeden, uczini zlotich syedmdziesiąth y czteri y gr. oszm.

O korczu Lubomelskym cautio: korzecz Lubomelski tak yest wielki, yako pultora Chelmskich.

Mliny starostwa tego: Mlyn konski pod zamkiem Lubomelskym arendowano do trzech lyath za psenicze korc. stho syedmdziesiąth i sescz y owsza tak wyelie, myari Lubomelskyei, pieprzu funtow dwadziesczia i czteri, safranu funtow trzi. A tak trzeczia czescz widzieliwszi na rok yeden, przidzie: psenicze korc. pięczdziesiąth i puldziewięta y miarek mlynskich (ktorich dziesięcz w korzecz) pultori; kazdi korc. szaczuiącz po gr. czterdzieszci i pieczi, a myarkę za groszi pulpiętha, tho uczini zlotich oszmdziesiąth i sziedm, y gr. dwadziesczia i dziewięcz, y d. pulpięta. Owsza przidzie korc. takze wyelie; saczuiącz kazdi korc. po gr. pięthnasczie, a myarkę za gr. pultori, tho uczini zlotich dwadziesczia i dziewięcz, y gr. dziewięcz y d. pulczternasta. Safran funth yeden, valor. zlotich pięcz. Pyeprzu funtow oszm, kazdi valor. gr. dwadziesczia; tho czini zlotich pięcz i gr. dzieszięcz. A tak wszithkiego pozithku na yeden rok ze mlina konskiego, uczini zlotich stho dwadziesczia i siedm i gr. dziewięthnasczie. Mlyn rudzienski lyeszni, Zapolski, s folyuszmi i s stawkami, ku mlynom przerzeczonem naliezączemi, arendowano na rok za zlotich sesczdziesiąth i czteri,—mlyn y rudę, s ktorei dawano na potrzebę zamkową na kazdi tidzien soch oszm, kazda valor. gr. trzi, y k temu grobelne w Raiowiszczu; wszithko arendowano na rok za zlotich stho czterdzieszci i czteri. Mlyn Niwiczki pod myastem, na Zawalyu, arendowano woytowi Zawal-

Библиотека "Руниверс"

skiemu za zlotich dziewięcz y gr. oszmnasczie. Mlyn w Beresczach na rzecze Bugu, ktori za dobrem opatrzeniem, a gdi bi nakladu nie załowano na uczinienie dobrei grobliei a sliozi, bylbi bardzo dobri i pozitecznі. Alie yz groblią ma bardzo slabą, y k temu czo yei biłi powynni miesczanie oprawowacz Lubomelsczi z lyudzmi wyeiskiemi, tho niedawnich czaszow wyprawiłi szobie prziwilyei s cancelaryei jego k. m., ktorem wolnemi ye uczinіono od robothi, ktorą biłi zdawna około groblyei przerzeczonei powynni. A tak terasz, yz lyudzie wyeiszczi, prze ynsze pracze, niemogą szami dobre tei groblyei naprawowacz, przetosz woda uchodzącz gwaltowna, rwye groblią, y mlyn czaszem sstawa. Pokazało szie z niektorego arendi, ze s tego mlyna dawal arendą na rok zlotich pultrzeczia stha; alie na ten czasz było myasteczko zgorzało, thedi lyudzie ubodzi, myelali szobie żyto w zarnach; a s starich regestrow zamkowich pokazało szię, yz ten mlyn szaczowano zita na korc. trzista; a gdi szuchi rok, thedi na pulczwarta sta. A wszakosz abi nicz wątpliwego nye biło, kladzie szie thilko zytha korczi dwiesczie i oszmdziesiąth, psenicze korc. dwadziesczia, słodu korc. oszm. Saczuyącz kazdi korec. zita, po gr. trzidzieszczi y dwa, psenicze korc. za gr. czterdzieszczi i pięcz, a słodu korc. yeczmiennego za gr. oszmnasczie, tho wszithko uczini zlotich trzistha trzidzieszczi y trzi y gr. czternasczie. Mlyn rzeczoni Buthmier, nyedalicko wszi Lubochni, na potoku dobrem, ktori, yako szie s starich inwentarzow pokazało, moze uczinicz zlotich dwadziesczia. Mlynik w Połapach y folyusz, acz w suchem roku biwa przeszuszni, a wszakosz, miernie szaczuiącz, moze na rok uczinicz zita korc. oszm, kazdi valor. gr. trzidzieszczi i dwa; psenicze korc. trzi, kazdi valor. gr. czterdzieszczi i pięcz; a folyusz, miernie szaczuyącz, moze uczinicz zlotich dwa; tho wszithko uczini zlotich pyethnasczie y gros ieden.

Summa s mlinow wsithkiego pozithku cziny zlothich siedmseth trzinasczie, groschi dwadziesczia y dwa.

Библиотека "Руниверс"

Towari liesne. Walenti, oyth Berezeczki, ktori zdawna thowari lieszne robia, zeznal po przisiegą przed pani reuisormi na zamku Lubomelskym, dwudziestego i piątego dnia miesiącza pazdziernika: Iz za niebosczika sławney pamieczi pana Jana s Thenczina, woyewodi Sandom., poczal z oiczem swem, robicz towari lyeszne, za ktorego szczesliwego rozkazowania na Lubomlu niewielie lyaszow uskodzono; acz za niebosczika pana grabye starosti Lubomelskiego, wipalił popiołow, przesz wszitek czasz starostwa iego, lastow oszmseth, a wanczoszu dwa zachcziki, tho yest dwanasczie thisiączi; ktore thowari robiono w Hołowienskym, Nudiskym et c. liesiech; za tegosz pana grabye, wyrobil komiag dwiesczie; na niektorich spusczono przerzeczone towari, a niektore tez przedawano po zlotich trzidzieszczi. Zaszię za niebosczika p. Stanislawa Maczieiowskiego, starosti Lubomelskiego, tenze Walenti wirobil wanczoszu sescz zachczikow, als trzidzieszczi i sescz thisiączi, a klepek czteri zachcziki, als dwadzieszczia i czteri thisiącze, popiołu łastow cit. vel ultra trzinasczie seth. Za tegosz pana wyrobiono komyag bardzo wyelie, bo byl starostą lyath czternasczye; a na kazdi rok wyrabyano ych cit. vel ultra trzidzieszczi, albo czterdzieszczi, y przedawano ych bardzo wyelie. Lyaszi wsitkie, ku starostwu Lubomelskiemu naliezącze, za przerzeczonego niebosczika pana Maczieiowskiego bardzo spustoszono, y bardzo mało drzewa godnego na thowari lyeszne yusz naydzie, chiba na klepki moze biez doszicz. Zaszię za jego m. pana canczlerza, nynieiszego starosti Lubomelskiego, roku przeslego, tho iest anno 1563, thenze Walenti wipalił popiołu łastow czterdzieszczi; a drugi budnik, rzeczoni Czisz s Jahodina, wypalił thez popiolu lastow dwadzieszczia. Klepek roku przeslego spusczono do Gdanska piethnasczie seth, als pultora thisiącza, komiag tegosz roku wyrobiono dwadzieszczia i dziewięcz; przedano ich dwadzieszczia i czteri, po zlotich pięczdziesziąth, a na drugich spusczono przerzeczone thowari. Roku nynieiszego, tho iest anno 1564, podstaroszczi Lubomelski, ymieniem pana Graiowskiego, przerzeczonemu Czizowi zadal na wyrobienie y wipalienie popiołu łastow

Библиотека "Руниверс"

trzidzieszczi y drugiemu woytowi Luczowi z Połap na drugą trzidzieszczi lastow. Thamze na rok nynieiszi wyrobiono komiąg piętnasczie, s ktorich pan Graiowski zamowil dwanasczie, a ostatek na potrzebę pana starosczinę zamowiono.

Przipadłe pozytłky yako szą: Błędne rzeczi, tho iest konie albo woły, także y ynsze bidlo, czo bicz niemoze, abi szię trafficz nyemyało.

Wyni tak z myasta yako y ze wszi, ktorich szię dostawa nyemało, gdi wyecza ssądzayą w myesczie albo po wsziach.

Wychodne, als gdi z ynszego krayu przidzie człowiek y oszie-dzie we wszi, yesli szie mu nie spodoba, w rok albo w kilku pusczaią go, alie wichodnego dawa zlotich dwa.

Kunicze, als gdi dziewka ydzie za mąsz ze wszi krolewskyei do ynszego ymienia, thedi then, ktori yą poymuye, dawa wedluk zwiczayu gr. dwanasczi, a urzednikowi ręcznik; a gdi wdowe poymuyą, thedi daye gr. trzidzieszczi, respectu tego, yz y bidlo y dzieczi s szobą byerzi.

Paszne, na ktore szię wkupuyą w lyaszi y w dąmbrowi z wolmi z owczami, y z ynszem bidlem tak zymie, yako y lyeczie.

Szarni y zwierz, ktori tam łowyą w liesiech.

Thy pożithki przipadle, okrom zwierzu, moze myernie saczowacz na kazdi rok na zlotich dwadzieszczia.

Folwarki starostwa Lubomelskiego:

Zamkowi, w ktorem wwyeziono do gumna: żyta ozimego y z Manasterza kop dziewieczseth czterdzieszczi i sescz, po oddanyu dziesieczizni plebanowy; psenicze kop pięczdziesiąth i sescz, jaczmienia — stho y trzi, owsza—trzista i dwanasczie, grochu—dwadzieszczia, tatarki niewiązanei brog yeden.

Obora thamze, w ktorei: wyeprzow karmnich sescz, gęszi siedm, kur pospolit. siedmnasczie, kaczek sescz.

Czelyadz: dwornik marc. 4.

Библиотека "Руниверс"

Zapolsky: w niem wwieziono do gumna, po oddanyu dziesięczini: żyta ozimego kop stho i czternasczie, psenicze—oszmdziesiąth i czteri, jeczmienia—czterdzieszczi i pięcz, owsza—stho y iedna, grochu—oszm, tatarki—pięthnasczie.

Obora thamze, w ktorey: krow doynich dwanasczie, jałowich doynich syedm, czieliąth lyatosich dwanasczie, czieliąth ozymich dwanasczie, wołow trzi, bydlnik yeden, owyecz doynich dwadziesczia i dwie, koz syedm, jagniąth i s kozleti dwadziesczia i czworo, swyni pospolit. trzinasczie, gęszi syedmdziesiąth i pięcz, kaplunow trzidzieszczi, kur pospolit. pięczdziesiąth.

Czelyadz: dwornik marc. 4, dworka marc. 2, dziewek 2 marc. 4, pastuch 1 marc. 2.

Koszniszczky, wyesz: w nyem wwyeziono do gumna: żyta ozimego kop pultrzeczia̍stha, jeczmienia—dwadziesczia i pultrzeczi, owsza—dwiesczie, tatarki—sescznasczie, grochu—pulczternasti.

Obora thamze, w ktorei krow doynich piethnasczie, jałowicz doynich oszm, czyeliąth lyat. czternasczie, bydlnik yeden, owiecz sesczdziesiąth i yedna, koz oszmnasczie, swini pospolit. czterdzieszczi i troye, kaplunow czteri, kur pospolit. stho, gęszi starich oszmnasczie, młodich dwanasczie.

Czelyadz: dwornik marc. 4, dworka marc. 2, dziewek 2 marc. 4, pastuchow 2 marc. 4.

Szaczky: w nyem wwieziono do gumna: żyta ozimego kop stho i sesczdziesziąth, psenicze—sescznasczie, jeczmienia—trzidzieszczi, owsza—dwadziesczia, grochu—oszm, tatarky—syedm, prosza—dwanasczie.

Obora thamze, w ktorei: krow doynich pięcz, czieliąth lyat. pięczioro, owiecz dwadziesczia i siedm, jagniąth dwadziesczia i siedm, baran yeden, koz syedm, swini pospolit. dwadziesczia, gęszi dwadziesczia i czteri, kur pospolit. syedmdziesiąth.

Czelyadz: dwornik marc. 4, dworka marc. 2, dziewka 1 marc. 2, pastuchow 2 marc. 4.

Библиотека "Руниверс"

Rimaczky: żyta ozymego kop dwiesczie dwadziesczia i pięcz, jarego—puldziewięti, jeczmienia—pultori, owsza—sescznasczie, grochu—czteri, tatarki—dziesięcz. prosza—syedm.

Obora thamze, w ktorey: krow doynich pięcz, jałowich czteri, bydlnik yeden, czielyąth lyat. pyęczioro, czielyąth yałowskich dwoye, geszi dwadziesczia i siedm, kur pospolit. sesczdziesiąth, kaplunow czterdziesczi.

Czelyadz: dwornik marc. 4, dworka marc. 2, dziewka 1 marc. 2, pastuch 1 marc. 2.

Pozithek od bidla iest napiszan po szaczunku zboza.

Szianozeczi starostwa Lubomelskiego: w folwarku pod zamkyem brogow oszm, w folwarku Zapolskym brogow trzi, w folwarku Rymaczkym brogow dwa, tamze na polyu stogow trzi, w folwarku Koszniszczkym brogow syedm, na Grodzisku bywa sterth trzi, na Zmyiowiskach bywa cit. vel ultra stogow dwadziesczia, na Szyedlisczu stog yeden, na Byałozorowskym ogrodzie stog yeden, na Zapolskym polyu sterth trzi, w Koszniczach na Kniathini stogow trzi, w Lubochiniach stogow sescz, w Swytaszu stogow dziesięcz, w Nudiszu stogow trzi, w Hołownie stogow trzi, w Kosniszczach stogow dzieszieczz, w Zapolyu stogow oszm, w Szaczku stogow syedm; na Dzwynach, na Korithinach, pod Manasterzem, u Wiszniowa yest łąk dobrich nyemało, na ktorich bywaią syanozęczi, gdi ych ugori nie zaliegą.

Summa syana wszithkiego na roznich mieszczach nakoszonego było sterth wielkich sescz, brogow dwadziesczia, stogow mnyeiszich siedmdziesiąth y pięcz. Szaczuiącz kazda sterte za zlotich sescz, a stogi y brogi po zlotich czterzy, thobi wszithko uczinilo zlotich czterzista i sescznasczie. Alie zostawuyącz na ziwnoscz koniom y bidlu stogow siedmdziesiąth y pięcz, zostanie do przedania przinamnyey sterth sescz y brogow dwadziesczia, valor. ut supra; tho uczini zlotich stho y sescznasczie.

Библиотека "Руниверс"

Szaczunek zboza przerzeczonego wedlie plionu y targu pospolitego: żita w przerzeczonich folwarczech in summa iest kop thisziącz sescz seth dziewięczdziesziąth y pięcz. A tak, wedluk probowania plionu, znaliazlo szię, yz z niektorego zyta ze sta y trzidziesczi kop namloczono korczi pięczdziesziąth i dwa, a z drugiego zyta, ktore do naszienia obierano, s kop dziewiączcidziesziąth, namloczono korczi pięczdziesziąth; s niektorego tez podlieiszego s kop sesczdziesziąth namłoczono korczi dwadziesczia i pięcz; a tak miernie saczuiącz, moze klascz na korzecz yeden (ktori yesth bez mała tak wyelki, yako czwierczien pięcz Thorunskich, bo czternasczie korc. Lubomelskich czinią Gdanski łasth yeden) kop dwie; thedi s przerzeczonich kop będzie korc. oszmseth czterdziesczi y puloszma. Saczuiącz kazdi korc. po gr. trzidziesczi, tho uczini złotich oszmszeth czterdziesczi y sziedm y d. piąthnasczie. (Przidzie them sposzobem lasth Gdanski za zl. 14).

Psenicze w przerzeczonich folwarczech in summa iest kop stho pięczdziesziąth i sescz. A gdi plionu probowano, s dziesiączi kop namloczono korczi czteri. A tak z przerzeczonich kop będzie korczi sesczdziesziąth i pultrzeczia. Szaczuiącz kazdi korc. po gr. czterdziesczi, tho uczini zlotich oszmdziesziąth y trzi y gr. dzieszięcz. (Przidzie lasth Gdanski za zl. 18, gr. 20).

Jeczmienia w przerzeczonich folwarczech in summa yest kop dwiesczie y dwie. A gdi plionu probowano ze dwu kop namłoczono macz albo czwierczi trzi. A tak s przerzeczonich kop będzie korczi sziedmdziesziąth i pięcz y macz trzi. Saczuiącz kazdi korc. po gr. oszmnasczie, tho uczini zlotich czterdziesczi y piecz, y gr. trzinasczie, y d. dziewięcz. (Przidzie lasth Gdanski za zl. 8, gr. 12).

Owsza w przerzeczonich folwarczech in summa iest kop sescz seth czterdziesczi i dziewięcz, s ktorich, wedlie plionu probowanego, kladącz kop oszm na pięcz korc., będzie korc. czterista y pięcz. Szaczuiącz kazdi korc. za gr. piąthnasczie, tho uczini zlotich dwiesczie y pultrzeczia.

Библиотека "Руниверс"

Grochu w przerzeczonich folwarczech in summa iest kop pięczdziesiąth y pulczwarti, s ktorich, wedlie plionu probowanego, kladącz kop trzi na korc. yeden, będzie korc. oszmnasczie. Szaczuyącz kazdi korc. po gr. trzidziesczi i sescz, tho uczini zlotich dwadziesczia y yeden y gr. oszmnasczie.

Prosza w przerzeczonich folwarczech in summa yest kop dziewyęthnasczie, s ktorich, wedluk plionu probowanego, kladącz kop pięcz na korc. dwa, będzie korc. oszm. Szaczuiącz kazdi korc. po gr. trzidziesczi, tho uczini zlotich oszm.

Tatarki w przerzeczonich folwarczech in summa iest kop syeddziesiąth y oszm; wedluk plionu probowanego, kladącz kop dwie na korc. yeden, będzie korc. trzidziesczi y dziewięcz. Szaczuyącz kazdi korc. po gr. sescznasczie, tho uczini zlotich dwadziesczia y gr. dwadziesczia i czteri.

Summa za wsithko zboze ss folwarkow Lubomelskich, okrom sianozeczi, cziny zlothich thisiącz dwiesczie dwadziesczia y dziewiecz, gr. pyęcz y d. dziewięcz, a wyrachowawszi piątą czesez na wisziewek, zostanie zlotich dziewięczszeth oszmdziesiąth y trzi, y gr. czternasczie, y d. dziewięcz.

A wedluk Gdanskiey myari, poniewaz tam korzecz, tak wielki, ze ich korczi czternasczie czinią Gdanski łasth, yako o them sami urzedniczi sprawe dawali y drudzi lyudzie, ktorzi stamtąd do Gdanska ze zbozem pliwaią,—a tak wedluk tego, yako szię oszaczowało targiem Lubomelskym, przisedlbi łasth Gdanski zyta za zlotich czternasczie, psenicze łasth Gdanski, wedlie tego saczunku, przydzie za zlotich oszmnasczie y gr. dwadziesczia, jeczmienia łasth za zlotich oszm i gr. dwanasczie.

Saczunek pozithku od bidła s folwarkow przerzeczonich, w ktorich iest krow doynich, czieliethnich, trzidziesczi y siedm, jałowich dziewięthnasczie, owyecz stho y dzieszięcz, koz trzidziesczi i dwie; kładącz pozitek od kazdei krowi doyney na gr. czterdziesczi y oszm, a od dwu yałowich pozitek, yako od yedney czieliçthney,

Библиотека "Руниверс"

od sesczi owiecz tak, yako od yedney krowi, a od czterech koz tak, yako od krowi, a tho yuz nad ziwnosez urzednika s czeliadzą uczini zlotich stho y sescznasczie y gr. dwadziesczia y czteri; a wyrachowawszi na czelyadz zlotich 76, zostanie zlotich 40, gr. 24.

Wełna. W folwarkach przerzeczonich: yest owiecz starich stho y dziesięcz, a yagniąth czterdziesczi i dwoye; kladącz kazdei owcze starei kazde strzizenie zoszobna za gr. dwa, a od młodich owiecz kazde runo za gr. pultora, tho wszithko uczini zlotich sescznasczie y gr. dwadziesczia y trzi.

Summa summarum wsithkich pozithkow starostwa Lubomelskiego czini złotich czterzi thisiącze pięczseth czterdziesczi i siedm, y gr. dwadziesczia y sziedm, y d. piąthnasczie cum medio, okrom liesznich thowarow y robienia komiąg, y oprocz wszi, skyb i ogrodow nowich na Zawalyu, y oprocz przipadlich pozithkow, acz szię ych szaczunek wissey położyl.

Czarzin albo **Maczieiow,** wyesz, ktora i z drugiemi, nizei napiszanemi, odesla od starostwa Lubomelskiego, ktorą dzierzą potomkowye nieboszczika pana Stanislawa Maczieiowskiego, cast. Sandm. y starosti niegdi Luboml. W tey wszi było przedthem kmyeczi pięcz braczyei rodzoney, y dawaly społecznie czinszu dorocznego zlotich czteri, y myodu dawaly wyader trzi; a zwano the kmieczie sokolnikami, na czo iescze y teras list mayą od krolya Cazimirza, ktorego listhu essentia yest dostatecznie terminowana w kxięgach drugich revisorskich variarum actionum fol (*не указано*). Za tich ze szokolnikow dziedzina przerzeczona była wielka, ktora pothym była zarosła; wszakosz gdi yą dano nyeboszczikowi panu Maczieiowskiemu, cast. Sandom., zegnal lyudzi s tego Czarinia, ktorzi, będącz spędzeni, oszadzili szię pothim y dsisz sziedzą na szurowen korzenyu na Wolyei Czarzinskyei. A dworziscza ich albo rolyie, s ktorich zesli przerzeczoni lyudzie, na Czarzinskyei dziedzinie pan

Библиотека "Руниверс"

Maczieiowski nieboszczik przilączil ku Maczieiowu myasteczku, nowo przezeń poszadzionemu na themze grunczie Czarzinskym; a na ostathku tey dziedzini Czarzinskyei, wykopawszi lyaszi, a polya poczinіwszi, poszadzil wyesz nową, ktorą przezwal Zaczerniecze.

Wolia Czarzin albo **Poczapi**, wyesz, w ktorei acz yest lyudzi oszidlich nyemało, a wszakosz thilko s piączi dworziscz czinsu dorocznego dayą po gr. sesczdziesiąth, owsza po korc. yednemu, valor. gr. piąthnasczie; zyta po iednei kopie niemłoczonego, valor. gr. trzi; jaiecz po dziesziączi, valor. d. dziewięcz. A ymiona ich the szą: Mychno, Hniewosz, Haraszim, Kucz, Wasko.

Summa czinszu y za wszithkie danyni czini zlorich piąthnasczie, y gr. syedmnasczie, y d. dziewięcz.

Miodu dannego przichodzi wyader trzi, kazde valor. grziwien dwye; tho czini zlotich dziewięcz i gr. oszmnasczie.

Thamze nad tho drugich kmieczi, pozniei oszadzonich yest dwadziesczia i yeden, ktorzi dayą czinszu dorocznego po gr. sescz, owsza po korc. yednemu, valor. gr. piąthnasczie; zyta niemłoczonego po kopie yednei, valor. gr. piąthnasczie; kur po troye, valor. gr. trzi; jaiecz po dziesiączi, valor. d. dziewięcz. A ymiona ich szą: Waszyuk, Proniecz, Iwan, Syenko, Makar, Chwedecz, Sydor, Omelyan Miczkowicz, Czuriło Wołoszin, Lawrin, Mykitha, Iwan, Sydor Schisz, Hriniecz Czoboticz, Kuzma, Dawid, Hriniecz Diyeszowicz, Kalisz, Andreyecz, Jakym, Mathwyei. Czinszu czini zlotich czteri y gr. sescz.

Za żyto y owiesz, kuri y yaicza czini zlotich dwadziesczia y trzi, y gr. trzinasczie, y d. dziewięcz.

Nad tho trzei kmieczie, yz zubozeli, thedi odkupuiącz kuri, owyesz, iaycza y zitho, dayą za tho czinszu dorocznego po gr. trzidzieszczi: Omelian, Jurko, Danilo. Czini zlotich trzi.

Młynek tamze iest na rzecze Wyznie nyeprzeszusni; w nyem kol mącznich trzi, a trzeczie stepne, ktori moze na rok myernie szaczowacz na zlotich pięczdziesiąth. Karczmarz s karczmi schin-

Библиотека "Руниверс"

kownei daye czinszu dorocznego zlotich dwa i gr. dwanasczie.

Summa wszithkiego pozithku s Wolyei Czarzinskyei czini zlotich stho y oszm y gr. szyedm.

Ruda Koszerska, wyesz. W nyei yest kmyeczi robothnich, roznie sziedzączich, dwanasczie, s ktorich szyedm dayą czinszu dorocznego po gr. dwadsiesczia y czteri; s nich trzei po gr. dwanasczie, sz nich yeden gr. trzidziesczi i sescz, sz nich ostathni zlotich dwa. A ymiona ich the szą: Schuth: myodu rączek trzi; Myerecz Hriczkow: miodu rączek pultori; Kucz Czarziniecz, Nazar: myodu rączek trzi; Dibien Iwasko: myodu rączek pultori; Kołodka, Misko Mielnikowicz: myodu rączek pultori—kazdi daye czinszu po gr. dwadziesczia y czteri; Wakuła s Zywczowskiego, Iwasko Woyczechowicz, Iwaniecz Mylyanowicz—po gr. dwanasczie. Ostasz, Wasko y Jaczko—gr. trzidziesczi i sescz, myodu rączek trzi; Zaczko—zlotich dwa.

Summa czinszu czini zlotich dziesięcz.

Myodu dannego na kazdi rok przichodzi rączek pulczternasti, kazda valor. gr. dwadziesczia y czteri; tho czini zlotich dzieszięcz i gr. dwadziesczia y czteri.

Zagrodnikow yest syedm, s ktorich sescz dayą czinszu po gr. trzi, a szyodmi daye gr. trzidziesczi: Weremko, Nikon, Syenko, Jow, Kosthuk, Throchim, Mylko—po gr. trzi. Czini zloti ieden i gr. oszmnasczie.

Karczma arendą do roku czini zlotich dziesięcz. Stawek yest nie prawie dobri, a wszakosz gdi bi go poprawyono, daly bi lyudzie sz niego na kazdi rok zlotich czteri i gr. dwadziesczia y czteri. Mlyn tam byl, w ktorem yedno koło mączne, a drugie folyusz, ktorego przedthem zydowye z Lubomlya—Łasko y Michal, naymowały za grziwien czterdziesczi, alie terasz spustoszal dlya przerwania stawku. Barczi dworskich, na ten czasz osziadlich, iest troye; moglo bi ych bicz więczei za dobrem gospodarstwem.

Библиотека "Руниверс"

Summa wszithkiego pozithku z Rudi Koszerskyei czini zlotich trzidzieszczi i syedm i gr. sescz.

Stakor, wyesz, nowo przesz nyebosczika pana Sandomirskiego, na grunczie Rudi Koszerskyei, yako lyudzie zeznawały, poszadzona, w ktorey kmyeczi robothnich yest sescz; sz nich dwa dayą czinszu dorocznego po zlotich dwa; sz nich dwa po gr. sescz; pyąthi daye gr. trzidzieszczi; szosti gr. trzidzieszczi i sescz: Iwas Churszan, Iwasko Churszanow — po zlotich dwa; Danko, Throczko — po gr. sescz; Olesko — gr. trzidzieszczi i sescz; Misko Kulieszowicz — gr. trzidzieszczi.

Summa czinszu czini zlotich sescz y gr. dwadzieszczia i dwa.

Zagrodnikow yest czterzei; sz nich trzei dayą czinszu po gr. trzi, a czwarti gr. trzidzieszczi: Mykita, Steczko, Pyotr, Ihnath. Czini zloti yeden i gr. dziewięcz.

Dwudzieszczizni od owyecz, ktora annualim dayą, dostało szię na rok nynieiszi baranow dwa y iagnię yedno; kazdi baran valor. gr. dwanasczie; tho czini zloti yeden y gr. dwanasczie. Thamze yest pustich dworziscz yedennasczie, s ktorich lyudzie nyedawnich czaszow poucziekale, ktorich dworziscza y teras puste szą. Thamze lyaszi na thowari lyeszne wipustoszono.

Summa wszithkiego pozithku z Stakora wszi czini zlotich dziewięcz y gr. trzinasczie.

Wiszoczko, wyesz, ktora yest przesz nyebosczika pana Grabye, starosti niegdi Lubomelskiego, nad rzeką Bugiem na grunczie jego k. m., yako lyudzie zeznawaly, poszadzona, ktora terasz yest w dzierzawie synow nyebosczika pana Maczieiowskiego, castellana Sand. W nyei kmieczi robothnich, na obscharzech rozno siedzączich prawem Wołoskyem, yest dziesięcz; sz nich oszm dayą czinszu dorocznego po zlotich dwa, a dwa mayą iescze swobodi ad annum domini 1566, quibus expirata libertate, takze beda placzicz: Piotr woyth, Iwasko, Jaczko stari, Olechno, Kucz, Naumiecz Budnik, Dmitr, Wasko; Michno Misiocz—swobodny.

Summa czinszu czini od wszithkich zlotich dwadzieszczia.

Библиотека "Руниверс"

Dwudziesczizni od owiecz, ktorą annuatim dayą, takze y od swyni wyeprza dwudziestego, dostało szie na rok nynieiszi baranow dwadziesczia y syedm, kazdi baran valor. gr. dwanasczie; a wyeprzow, wedluk ych zeznania, dostało szię oszm, kazdi valor. gr. czterdzieszczi y oszm; tho wszithko uczini zlotich dwadziesczia y trzi y gr. oszmnasczie.

Thamze yest lyaszow i borow doszicz dlia towarow liesznich, bo tho yest dziedzina wyelka, alie ye bardzo pustoszą, panow Maczieiowskich. Anno 1563 wyrobiono komiąg oszm; przedano ych czteri po zlotich czterdzieszczi, yako lyudzie zeznawały; a na rok 1564 yest gotowich na brzegu czternasczie, a yescze na drugie gotowano drzewo.

Lozisko tam bardzo dobre yest do stawu na rzecze Nerethwi, y mlyn mogl bi dobri bycz.

Summa wszithkiego pozithku czini zlotich czterdzieszczi i trzi y gr. oszmnasczie.

Komorow, wyesz, w ktorei thilko sluskowye albo boyarowie myeskayą, ktorzi powynni yachacz konmy, wozmi, gdzie ym kazą. A yest tich boyarow yedennasczie, ktorzi dayą podymnego po gr. trzi.

Summa czini zloti yeden y gr. trzi.

Nowosziolki, wyesz, y s thą drugą, wissei napiszaną, rzeczoną Komorow, yest w dzierzawye pana Faliszowskiego, w ktorei kmieczi yest pięcz, ktorzi za pana Faliszowskiego, poniewasz takze byli na posludze, yako y Komorowianie, yz yezdzali bi na nadalszą drogę; a therasz obroczeni szą na zacziąg, yako ynszi kmyeczie, y k temu dayą podimnego po gr. trzi.

Summa czini gr. pięthnasczie.

Oliesko, wyesz. Thego Oleska czescz pewną nyegdi ku starostwu Lubomelskyemu przinaliezaczą, dzierzą panowie Maczieiowsczi, potomkowie nyebosczika pana Sand.; na ktorey czeszczi yest

Библиотека "Руниверс"

dworziscz oszm, na ktorich yusz na ten czasz lyudzi rosplodziło szie czterdzieszczi y dziewięcz. A wszakosz dań ydzie wedlie dawnich dworziscz; dawayą, s kazdego dworziscza owsza po klodzie yedney myari Luboml., valor. gr. szesczdziesiąth, za szer y masło po gr. dwa; kur po dwoye, valor. gr. dwa; jaiecz po dziesiączi, valor. d. dziewięcz. A ymiona ich the szą: Tywon stari, Żuk Kunicz, Olichwir Poryowicz, Josko, Olichwir i Petrasz, Tharasz, Kosthuk, Ławrikowicz.

Summa za owyecz czini zlotich sescznasczie, za szer y masło, kury i yaicza czini zlotich yeden y gr. sescz.

Gromada w rok sklada stacyna iałowicze, valor. zlotich dwa. Thasz gromada owsza pasterskiego daye w rok klodę yednę, valor. zlotich dwa. Zagrodnik yeden—Marczyn daye czinszu dorocznego zloti yeden. Karczma arendą do roku czini zlotich dziewięcz y gr. oszmnasczie. Thamze lyudzie mayą szwe pewne syanozeczi za Masłowem, na ktorich nakaszyaią ku panskyemu pozithkowy syana stherthę yednę wyelką. Powynni byli do folwarku Lubomelskiego po trzi dni orącz, na wyosze, na ugor y na zasziewek ozymi; jachacz byli powynni gdzie ym kazano, alye teras zacziagayą panom Maczieiowskym do ych folwarku po trzi dni w thidzien.

Summa wszithkiego pozithku z Oleska czini zlotich trzidziesczi i yeden y gr. dwadziesczia y ieden.

Moszur, wyesz, dzierzawa panow Maczieiowskich, ktora tez od starostwa Lubomelskiego iest odyęta; w nyei kmyeczi robothnich osziadlich yest yedennasczie, ktorzi czinszu dorocznego starego dayą po gr. dwanasczie. A ymiona ich the szą: Chweder Szakuła, Steczko Swithko, Dmythr, Sawosz, Syenko, Bochdan, Iwasko, Desko, Jaczko, Kuryło, Wasko.

Czysz nowego czynszu, odkupuyącz powoz, ktori byli powynni wedlie obiczayu starego, tho iest odwiescz popiołu do komiąg po lasthu yednemu, nad tho drzewa przziwiescz na budowanie zamku Lubomelskiego, postąpili ku przerzeczonemu czinszowy staremu,

Библиотека "Руниверс"

kazdi z oszobna dawacz czinszu w rok po gr. syedmd·iesiąth, kur po troye, valor. gr. trzi; jaiecz po dziesiączi, valor. d. dziewięcz; po yednemu szerowi, valor. gr. trzi; po yednemu popregowi, valor. gr. yeden.

Summa czinszu, tak starego, yako y nowego, czini zlotich trzidzieszczi y gr. dwa; za kuri, iaicza, seri, popregi czini zlotich dwa y gr. dwadzieszczia y pultrzeczia.

Zagrodnikow yest dwa, ktorzi dayą czinszu dorocznego po gr. sescz: Chwedko, Andreyecz,—czini gr. dwadzieszczie.

Rogowego tamze, ktore annuatim dayą od bidla wyelkiego po pulgr., a od ozimczath po selagu, dostało szię na rok nynieiszi zlotich pyęcz, y gr. pięcz, y d. piąthnaszczie. Dwudzieszczizni od owiecz, ktorą annualim dayą, dostało szię na rok nynieiszi baranow czternaszczie y kozlow trzi, kazdi valor. gr. dwanaszczie; jagniąth troye, kazdi valor. gr. sescz; tho wszithko czini zlotich syedm y gr. dwanaszczie. Thamze kyedi zer bywa, wszithka gromada ogułem dawa wyepr.a yednego, valor. zlotich dwa. Lyaszi tam szą dobre, do ktorich, gdi z ynszich wszi lyudzie zaganyaią swynie na zer, dawayą od kazdey po gr. yednemu. Staw bi tam byl dobri, na rzecze rzeczoney Nyewiadomka, bo yest łozisko dobre, na uroczisku, rzeczonem Wyelkach.

Summa wszithkiego pozithku ze wszi Mossura czini zlotich czterdzieszczi y syedm, y gr. dwadzieszczia y czteri, y d. sescz.

Summa summarum wszithkich pozithkow s tich wszi, odeslich od starostwa Lubomelskiego, w dzierzawie panow Maczieiowskich bedączich, czyny zlotich dwieszczie siedmdziesiąth y dziewięcz, gr. siedmnaszczie, den. sescz.

Литов. метр., кн. переписей B., № 12, л. 75—118.

Библиотека "Руниверс"

XVII.

Описаніе границъ Кіевскаго воеводства, 1566 г.

Roku tysiąc siedmset pietnastego, miesiąca septembra trzynastego dnia. Na urzędzie grodzkim w zamku jego kr. mosci Żytomirskim, przedemną Konstantym Didkowskim, namiesnikiem starostwa Żytomirskiego y xięgami ninieyszemi grodzkiemi Żytomirskiemi comparens personaliter, urodzony j. mc. pan Mikołay Chodakowsky, dla wpisania do xiąg ninieyszich grodzkich Żytomirskich extrakt excerptu rozgraniczenia woiewodztwa Kyowskiego z woiewodztwem Wołynskim y powiatem Mozyrskim z metryk W. X. Litewskiego, z podpisem ręki jasnie oswieconego xiążęcia jego mosci Radziwiła, kanclerza W. X. Litewskiego, z pieszęcią większą tegoż W. X. Litewskiego, per oblatam podał tenoris sequentis: August Wtory z Bożey łaski krol Polski, wielki xiąże Litewski, Ruski, Pruski, Mazowiecki, Żmudzki, Kiiowski, Wołynski, Podolski, Podlaski, Inflanski, Smolenski, Siewierski y C ernihowski, a dziedziczny xiąże Saski y elector. Oznaymuiemy tym listem extraktem naszym wszem w obec y kożdemu z osobna komu o tym wiedziec należy: iż suplikowali do nas przez panow rad y urzędnikow przy boku naszym rezyduiących urodzeni Paweł Uszczapowski y Roman Chyniewicz Waskowski, upraszaiąc nas o wydanie per extractum z metryki wielkiey W. X. Litewskiego excerptu rozgraniczenia wszistkich powiatow, w W. X. Litewskim za nayiasnieyszego antecessora naszego Zygmunta Augusta znayduiących się, y do xiąg metryki wielkiey W. X. Litewskiego ruskim pismem, roku tysiąc pięcset szescdziesiąt szostego, dnia piątego septembra dla pamięci wpisanego, między ktoremi y woiewodztwa Kijowskiego z powiatem Krzemienieckim y innemi znayduie się rozgraniczenie, ktorego excerptu series takowa: Woiewodztwo Kijowskie. Xięgi aby były rozłożone na trzech mieyscach dla dalekosci drogi y też iż nie iest szlachta częsta: pierwsze xięgi w Kijowie, a drugie w Żytomirzu. Granica

Библиотека "Руниверс"

Kijowska z Krzemieniecką poczyna się od Honczarychy w Słucz, a Słuczą na doł ku Czartoryi paniey Siemaszkowey, staroscineу Krzemienieckiey, a odtąd do Kołodeżney sioła Szaulina y daley Słuczą do Kamiennego sioła pana Babinskiego, w granicę Dąbrowską, trzymaiąc po prawey powiat Kijowski, a po lewey ręce Pinski, Dąbrowicki grunt, a Dąbrowicką granicą aż do ustia rzeki Uborty, zaymuiąc gruntow y granic Horodenskich y Turowskich, aż do Mozyrskiey granicy, trzymaiąc po Uborti po prawey sioła biskupskie y kanonickie do Prypeti, Mozyrską granicą do Brahynskiey granicy, a Brahynską granicą do Dniepra, po lewey stronie puszczaiąc włosc Rzeczycką do Lubcza, a z Lubcza wniz Dnieprem po obudwoch stron Dniepra, a z rzeki Desny do Ostrowca, odtąd do Kijowa Dnieprem, dołem do Czerkas y Kaniewa y do Białey Cerkwi; odtąd przez pole prosto między Słobodyszczą y Piskową powiatowe granice aż do tey pięty mogiły Honczarychy; granica Kijowskiemu z Żytomirskim po Brusiłow, od Brusiłowa prosto przez dąbrowe do rzeki Teterewia y do imienia pana Kuchmistrzowicza Makalewicz, do sioła metropolitanskiego Worobyiewicz, y odtąd na zameczek Chabne do rzeki Uszy, odtąd na sioło Muchoiedowiczy, a od Muchoiedowicz do Sławesznі, a Sławesznią dołem aż do Prypeti, po prawey stronie powiat Kijowski, a po lewey Mozyrski; a przez rzekę Prypet, ostawuiąc po lewey Rzeczyce ze wszystkiemi granicami, a po prawey Brahyn ze wszistkim powiatem Kijowskim aż do Dniepra, przez Dniepr Lubeckiemi granicami do Ostrza y do Kijowa; Mozyr y Owrucz iuż okolicznosc granic swoich ma; a w Mozyru hospodar sąd zasadza, a w Owruczym drugie xięgi. A z czwartey strony Żytomirza granica z Owruczym po sieliszcze Sernowiczy, odtąd Lewną, w wierzch do sioła Isaykowicz, odtąd prosto do Baraszow, a od Baraszowa w Słucz, a tam iuż przyszli granice Wołynskie. Brasław y Winnica, tak iako na tenczas iest w swoich granicach, zostało. Koncluzya zas po wszistkich rozgraniczeniach powiatowych iest taka, że granicy maią bydz przez kasztellana y wszystek urząd kożdego powiatu wyprostowane y kopcami bydz

Библиотека "Руниверс"

rozumieiąc wodami żywemi y drogami gdzie nie może bydz, tedy kopcami osypywac ich —My tedy, krol, do pomienioney supliki łaskawie się skłoniwszy, ten excerpt z kancellaryi naszey wielkiey W. X. Litewskiego onym wydac y dla lepszey wiary pieczęc wielką W. X. Litewskiego przycisnąc roskazalismy. Dan z kancellaryi naszey wielkiey W. X. Litewskiego, roku panskiego tysiąc siedmset pietnastego, miesiąca sierpnia szesnastego dnia, panowania naszego dziewiętnastego roku. U tego extraktu, przy pieczęci wielkiey W. X. Litewskiego przycisnioney, podpis ręki kanclerskiey y sekretarskiey w te słowa: Karol Stanisław xiąże Radziwił, kanclerz wieiki W. X. Litewskiego. Locus sigilli. Grzegorz Jozef Roykiewicz, jego kr. mosci sekretarz. Ktory że to extrakt za podaniem osoby podawaiącey do xiąg ninieyszich iest zapisany.

Кн. Центр. Арх. № 211, л. 254 об., ак. № 157.

XVII.

1) Грамота кор. Сигизмунда I Черкаскому старостѣ Василію Тышкевичу объ освобожденіи Черкасскихъ мѣщанъ отъ новыхъ пошлинъ, введенныхъ Евстафіемъ Дашкевичемъ; 2) Судебное рѣшеніе кор. Сигизмунда-Августа между г. Черкасами и старостою Оникеемъ Горностаемъ, 1546 г. мая 6; въ послѣдній актъ включено судебное рѣшеніе королей Сигизмунда I и Сигизмунда-Августа, данное въ Берестьѣ на сеймѣ, 1544, августа 14.

I. Stanisław-August z Bożey łaski Krol Polski, wielki xiąże Litewski, Ruski, Pruski, Mazowiecki, Zmudzki, Kijowski, Wołynski, Podolski, Podlaski, Inflanski, Smolenski, Siewierski y Czerniechowski. Oznaymuiem tym listem extraktem naszym, iż w xięgach metryki kancellaryi naszey wielkiego xięstwa Litewskiego znayduie się list pisany do pana Wasyla Tyszkiewicza iako starosty Czerkaskogo w kriwdach woyta y wsich mieszczan Czerkaskich, zostawuiuczy ich pry staroy powinnosti y wyzwolaiuczy ot wsiakich poslin nowych ot nieboszczyka pana Ostafia Daszkowicza ustawlenych, za nayiasnieyszogo korola

Библиотека "Руниверс"

jego miłosti y wielikogo kniazia Litowskogo Zygmunta Pierwszego predecessora naszego wydany, y supplikowano nam iest przez panow rad urzędnikow przy boky naszym rezyduiących, abysmy ten list extraktem wydac pozwolili, ktory słowo do słowa wypisuiąc, tak sie w sobie ma:—„Do Wasyla Tyszkiewicza. Prysli do nas woyt y wsie mieszczanie miesta naszoho Czerkaskoho czołombijuczi nam o tom, sztoż dey iak derżał ot nas tot zamok Czerkasy nieboszczyk pan Ostafiey Daszkiewicz, ino dey w tot czas krywdy sia welikiie im ot neho stali: naperwey w tom, iż kotoraia bratia ich wespołok z nimi w posłuhach y podaczkach naszych tialnuli, tych dey wsich pan Ostafiey u swoiu moc wział, onych posluh y podaczok ich powinnych wolnimi wczynił y podwody pod honcy y posły kazał im samym dawati y kozdogo dnia na sebe robiti, drowa woziti, sena kosity, newody wołoczyti y inszyie dey robotizny zamyslał, czoho oni peredtym s prodkow swoich nie powinni byli robity; a chto dey z nich zwer sobi tam ułowit, abo hde iechawszy ryby dobudet y bobra ubiiet, y on dey s togo wsieho polowinu sobie beret, czoho pered tym nebywało; a k tomu dey kotoryi uchody swoi zwieczystyi, na imia Zwoneć Bothar, oni k mestu miewali y toho używali, y na Sule ryby wolnyie łowlywaii y zwer po wsiemu Dniepru biwali, y pan Ostafiey dey tyi wsi dochody ich y pożytki ich ot nich otdalił y inszym dey ludiom obcym togo wżywati dopuszczał y z toho sobi pokłony birał; a kotory z nich kadiu medu abo ryby dobudet, y on dey nie dopuszczał im do Kiiewa woziti togo prodawati, y za to sobi żyta y inszych żywnostey kupowati, y to wsie sobi birał, iak dey chotieł, tak im to płatił; y pry tim dey kotoryi wchody swoi za Dnieprom oni miwali, y toho za perwych starostow tamosznych używali, to dey wsie pan Ostafiey sobi prywłaszczył, a szto dey oni peredtym karawon hostei woziwali, ino dey pan Ostafiey ustawił . . . . . brali ot . . . . . po . . . . . z . . . . dawna nikoli ne bywało, a koli dey oni . . . . . pohanstwa tatar z starostoiu Czerkaskim . . . . . wyiemka na neho bywała. Pancer abo kon, abo tataryn

Библиотека "Руниверс"

. . . . . wsie na sebe birał, a szto dey też kozaki tam dobiwali, inszyie zdawna nekotoroy wyimok starostie daiwali, a inszyie sobi brali, a pan Ostafiey dey na sebe przywłaszczył; a koli dey chto z nich pzyiedet k storożnym worotam z pola, abo choczet wyiechati z miesta na dieło swoie, y on dey ne kazywał ich w mesto w czas podobny wypuszczati, y w tom dey oni nemałuiu tiażkosc miewali; a k tomu dey kotoraia korczma ich miestkaia zwiczystaia za otca naszoho Kazimiera y brata Alexandra sławnoie pamiati koroley ich miłosti w Czerkasiech bywała, a on dey tuiu korczmu mocnie u nich otniał y k rukam swoim ieie derżał; y za tym dey tot obyczay w nich bywał: koli pryidet den Bożoho narożenia, ino dey peredtym oni, piat abo szest parsun sobrawszy sia, odnu kunicu szerstiu starostie noszywali, a pan Ostafiey dey z kożdoho z nich y z naymikow ich y z kozakow po kunicy abo po lisicy birał, a chtoby kunicy abo lisicy nie dał, tochdy s kożdoie hołowy po dwanadciati hroszey, a to dey wsie jm iest było; y kotory dey mieszczanin tamoszny zomret, abo ieho tatarowie wezmut, on dey wes statok ieho ot żony, ot detey sobi birał. A szto sia dotyczet roboty horodowoie, peredtom dey zdawna na zamok drowa woziwali y wodu noszywali y klikowali osobnyie iesoczniki na imia Szaszko a Bedey y sioło Irnowy Moszny, a druhoie Domontrowo sioło, tyi dey wsi po nedeli hod do hodu onuiu służbu na zamok służywali, a on dey tyi wsi służby, czoho oni peredtym nikoli ne znawali, na nich ułożył, w czom że sia im krywda y tiażkost welikaia deiet. Prytom oni żałowali nam na słuhu Czerkaskoho Jacka Tyszkiewicza, sztoż dey, on buduczy u nas pry boku naszym, uprosił sobi uchody . . . . . , a to dey zdawna pasieki ich zwieczystyie . . . . . dey . . . . am swoim derżyt, a oni żadnoho pożytku w tom sobi ne maiut. Dryhyi dey mieszczanin Czerkaski Zubrikowicz także pasieki mieszczanskiie na sebe zabrał y toho im używati zaboroniaiet; a k tomu dey kotoryi poddanyi naszy tamosznyi Czerkaskij, buduczy ich poplecznikami, zdawna pospoł z nimi wsiakije powinnosti miestskiie . . . . . li, a teper

Библиотека "Руниверс"

dey ot nich sia otkinuli, a pred sia pospołu s nimi wsiakich pozitkow miestskich używaiut, a ich tiahłey powinnych pospoł z nimi połniti nechoczat; y ieszcze dey peredtom tot obyczay meży nimi bywał, iż kotoryi czołowek pryhożyi, abo sługa starosti, u kotoroho mieszczanina doczku poyimiet, tyi dey wsi mieli wsiakich pożitkow miestskich z nimi używati y wo wsiakich służbach y podaczkach rownuju czast im pomahali, a tymi dey razy tych pożitkow pospołu z nimi używaiut, a w służbach y daczkoch miestskich żadnoie pomocy im ne diełaiut; y też dey kotorych kupcow Kolinskich y inszych oni prowożywali, y s toho sobi prowodnoie miewali, to dey wsie pan Ostafiiey na sebe obernuł. I bili oni nam czołom, abychmo miłoserdie nasze nad nimi uczynili, pry starynie ich zostawili y ne kazali im nad obyczay starodawnyi krywdu czyniti y nowin uwoditi. Pro—to szto sia dotyczet zachowania starodawnogo starost Czerkaskich, iak sia oni k mieszczanom tamosznim sprawowali, y kotoruiu ustawu u służbach y podaczkoch zamkowych czym miewali, y iestli budut perszyi starosty Czerkaskij szto takowoho potrebnoho zamkowoho na nich prisłuchaiuczoho nebacznostiu swoieiu upustili y dosmotreti toho ne choteli y za kotorymi rożnymi pryczynami to sia pochibiłło, y pan Ostafiey o czom sia sprawiedliwe dowedawszy, perszoie sprawy poprawił y k zamku naszomu poszliny dawnyi prywernuł, my takoż choczem po tobi mieti y prykazuiem iako starostie tamosznomu, ażby iesi pożitkow naszich szto budet zdawna na zamok nasz prysłuchało y wsiakich poszlin powinnyich niczym ne wpuszczał y toho pilnie smotreł, żeby nikotoryi służby y daczki y inszych powinnostey y pożitkow . . . . . od zamku naszoho . . . . . y tak by iesi w tom sia sprawował . . . . . w potrebach swoich ne był niczym naruszony . . . . . hospodaru teper y na pryszłoy czas żadnoie szkody w czas nebytnosti poddanyi naszyi nikotoroho obtiażenia w reczach nezwyczaynych . . . . . ku tiażkosti im ustanowleno bołszey toho nemieli y s . . . . . procz sia ne roschodili; kotorych ludey poplecznikow ich pan Ostafiey w swoiu moc

Библиотека "Руниверс"

wział y od posłuh y podaczok miestskich powinnych ich wyzwolił a . . . . jesi wsich k miestu pryłaczył y kazał im tyi wsi potreby miestskiie pospoł połniti, aby oni odni tiażkosti y szkody w tom ne pryimowali; a . . . . . bowiem y ryba oni sobi ułowiat y bobra chto ubiet, w tom by iesi k nim sprawedliwe zachował podle dawnoho obyczaia y wchodow ich zweczystych wżywat im ne zaboroniał, a komu budet szto onych wchodow ich rozdano, tyi by nechay w służbach y daczkach im pomocnyi byli, a iesliby pomahati w tom im ne chotieli, aby iesi tyi wchody k miestu prywernuł y mieszczanom podał; też kotoryi mieszczanie Czerkaskyi pochoczat sobi med abo rybu y inszyi reczy swoi do Kiiewa na prodażu prowaditi y s toho sobi żywnosti tam kupity, toho by iesi im ne żaboroniał y żadnoie krywdy y trudnosti w tom im nie czynił; a szto sia dotyczet wożenia korowanu, w toy reczy by jesi ich po staromu zachował y tiażkosti y drapieżstwa w tom by im nie było. K tomu sztoby iesi w inszych reczach, iako w dobytkach tatarskich y wyiemkoch y w toy korczmie miestkoy, iesli budet peredtym kotoraia na miesto prysłuchała, y w onich kunicach y lisicach, szto oni o Bożym narożeni dajut, y w iesocznictwie, po staromu ich zachował. A kotoryi mieszczanin tam zomret, a żonu y detij zostawit, w tych by iesi zmerłych statki ne kazał nikomu sia ustupati y sam ne ustupał. A szto sia dotyczet pasiek ich zwieczystych na Tiasmieni y na inszych miescoch, chto budet ich derżati, a potreb miestskich z nimi ne połniti, s takowymi by iesi sprawiedliwost uczynił y krywdy nikomu w tom im czyniti ne dopuszczał. Daley iesliby kotoryi poddany naszyi Czerkaskij, abo ludi prychożyi y sługi tyi, szto u neboszczyka pana Ostafiia służyli y żony sobi w Czerkasiech poimowali, używaiuczy wchodow ich miestskich, y w poszliniech tamesznych miestskich pomahati im ne chotieli . . . . . roskazał tych wchodow . . . . . miestskiie połnit. Szto sia też . . . . . y kotoryi pożytok s toho sobi mieli, w toy by . . . . . ich zostawił y wo wsiakich obyczaiach y sprawach sprawedliwie sia zachowywał

Библиотека "Руниверс"

y tak sia radił y postupował, iakoby wsi powinnosti hospodarskiie ne byli zaroneny y tyi poddany naszyi miesta Czerkas do żadnoy tiażkosti y uboztwa ne prychodili y namby bołszey toho dokuki ne czynili koneczno“.—My tedy, krol, do pomienioney suppliki łaskawie się skłoniwszy, wyż wyrażoni list stronie potrzebuiącey extraktem z metryk naszych wydac y pieczęc wielkiego xięztwa Litewskiego przycisnąc roskazalismy. Dan w kancelaryi naszey wielkiego xięztwa Litewskiego, dnia piątego Pazdziernika roku Panskiego tysiącznego siedmsetnego dziewięćdziesiątnego pierwszego, panowania naszego dwudziestego siodmego roku.—Ioachim Chreptowicz podkanclerzy wielkiego xięztwa.

II. Stanisław August z Bożey łaski krol Polski, wielki xiąże Litewski, Ruski, Pruski, Mazowiecki, Zmudzki, Kijowski, Wołynski, Podolski, Podlaski, Jnflantski, Smolenski, Siewierski y Czernihowski. Oznaymuiem tym listem extraktem naszym, iż w xięgach metryki kancellaryi naszey W. X. Litewskiego znayduie się list do starosty Czerkaskiego et c., aby u boiar, a słuh y mieszczan Czerkaskich nad ustawu ich niczoho bołsz ne wytiahał, za nayiasnieyszogo krola j. mosci y wielkiego xiążęcia Litewskiego Zygmunta Augusta predecessora naszego wydany, y supplikowano nam iest przez panow rad y urzędnikow przy boku naszym rezyduiących, abysmy ten list extraktem wydac pozwolili, ktory słowo do słowa wypisuiąc, tak się w sobie ma: „Zyhimunt Auhust Bożiu miłostiu korol y weliki kniaz, staroste Czerkaskomu Onikiiu Hornostaiu, derżawcy Lubeszanskomu . . . . . starostom, szto y na potom budut . . . . . stwo budet derżaty. Szto tych czasow, buduczy tebe pry boku naszym . . . . . , żałowali nam na tebe bojare y słuhi y mieszczane naszoho miesta Czerkaskoho o tom, iż ty im, nad starodawnyi ich ustawy, wtysnienia welikiie diełaiesz y nowiny im uwodisz konnyie y czołnowyie ne wodle staryny y poszliny ich nowymi obtiażaiesz, czoho dey pered tom nikoli ne bywało, y nadto hotowyie penezy za klikowszczynu oni tobe dajut, ty dey predsia na tom dosyt ne maiesz y ich samych ku klikaniu na zamku pryworoczaiesz, abo za sebę

Библиотека "Руниверс"

naymowati im welisz, y tez w iech wchody zwiecznyi korow upuskaiesz y koz; y inszych reczey dobrowolne prodawati im zaboroniaiesz; y posłom naszym, kotoryi do ordy chodiat, po dwa prowodniki dawati im każesz y ynszyie obliażliwosti nad starodawny obyczay im diełaiesz. Hdeż ty pered nami powedił, iż ty ni iakich kriwd y nowin jm ne czynisz, iako oni żałuiut, odno wo wsiem wodle ustawy naszoie, perwey im danoie, k nim sia zachowywaiesz. Tak że my maiuczy toho wedomost, iż perwey seho na proszłom walnom soymie Beresteyskom ustawa nasza na wsi reczy boiarom y słuhom y mieszczanom zamku naszoho Czerkaskoho ot nas dana, iako sia starostowie naszyi Czerkaskii k nim, a oni k starostam maiut sia zachowywati, kazali iesmo tuiu ustawu naszu pered nami położyti, iakoż taia ustawa naszaia pered nami położona, na kotoroi wsiakii reczy szyrokimi słowy sut wipisanyi. I my toho listu ustawy naszoie ohledawszy, kazali ieśmo słowo ot słowa u seś nasz list upisati, kotoryi że tak sia w sobie maiet:—„Zikhimont Bożiu miłostiu korol Polski, wieliki kniaz Litowski, Ruski, Pruski, Zomoitski, Mazowiecki y innych. Smotrili toho dela syn nasz miły Zikhimont Auhust Bożiu miłostiu korol y weliki kniaz z pany radami naszymi welikoho kniazstwa Litowskoho: stoiali pered ich miłostiu oczewisto żałowali woyt y mieszczanie y wsie pospolstwo miesta Czerkaskoho na starostu swoieho Czerkaskoho na kniazia Andreia Hlebowicza Pronskoho, iż on im w tych uchodech, kotoryi sut po Dniepru y po reczkam po Oreli y po dwoch Tiasmeniach, krywdy y nowiny czynit, horodzcow w tyie wchody ich (stawiti) ne dozwolaiet, w kotoryi koli wchody oni chodiat . . . . . , on dey wsiego toho dobyszaiu połowinu ot nich beret y sobie sposobom nezwyczaynym nad starodawny obyczay ich pryworaczaiet . . . . . wodle ustawy y listu naszoho potwerżonoho im perwey seho . . . . . zachowywaiet, iak ze oni onyi list nasz pered ieho miłostiu starostoiu naszym y pered pany radami naszymi pokładali; my tot list ich doczytawszy w ses nasz list wpisati kazali, kotoryi tak sia w sobi maiet:—„Starostie

Библиотека "Руниверс"

Czerkaskomy kniaziu Andreiu Hlebowiczu Pronskomu, y inym starostom Czerkaskim, chto y napotom tot zamok nasz ot nas budet derżati. Szto perwey seho ne odnokrot żałowali nam woyt y mieszczanie y wse pospolstwo miesta naszoho Czerkaskoho o tom, iż ty mnohiie kriwdy y nowiny im czinisz y k poszlinam nezwyczaynym nad ztarodawnyi obzczay ich priworoczaiesz y obtiażliwosti welikiie im dielaiesz, czoho ony ne mohuczy terpet, o kołkonadcat sami z żonami y z dietmi swoimi z toho miesta naszoho Czerkaskoho do zamku Kaniewskoho wyszli y teper tam mieszkaiut, y tych czasow bratiu svoiu mieszczan tamosznych k nam o to czołom biuczy prislali y tyie krywdy y obtiażliwosti swoi, kotoryie sia im ot tebe djeiut, czoho peredtom za perszych starost tam nebywało, nam opowedali, w kotoryi żo czas y służebnik twoy zdesia pry nas był, s kotorym oni pered pany radami naszymi tymi, kotoryi za rozkazaniem naszym toho meży nimi słuchali, oczewisto mowili. Hde służebnik twoy powiedił, iż ty nikotorych kriwd im ne czynisz y nowin ne wwodisz, lecz na com perwey seho neboszczyk pan Andrey Jakubowicz Niemierowicza woiewoda Kiiewski zastanowlenia meży nimi y starostoiu Czerkaskim predkom twoim panom Janom Penkom uczynił, szto k zamku maiet prisłuchati, a czoho sia też oni derżati y pożiwati maiut; tohdy ty wo wsem wodle toho zastanowenia y listu pana woiewody Kiiewskoho k nim sia zachowywaiesz, a bołszey toho k żadnym poszlinam y powinnostiam ich ne pryworoczaiesz; a sztoż oni s tym służebnikom twoim szeroko mowili. A tak my z wyroku naszoho na tom zostawili, na szto y oni pryzwolili, iż . . . . . zastanowena pana woiewody . . . . . wżo derzati weczne . . . . . toho ich . . . . . ne choczut . . . . . My ony list pana woiewody Kiiewskoho kazali . . . . . w sem naszom listie do tebe wypisati, kotoryi żo tak[1]). . . . A proto choczem to meti y prykazuiem tobe, ażby iesi wżo czerez

[1]) Далѣе слѣдуетъ актъ, напечат. въ А. З. Р. въ т. II, № 195 и нами опускаемый.

Библиотека "Руниверс"

to nikotorych kriwd y obtiażliwosti im ne czynił y nowin ne wwodił y wo wsem wodle toie ustawy y listu pana woiewody Kiiewskoho k nim sia zachował, a nad onuju ustawu k żadnym poszlinam y powinnostiam nezwyczaynym ich ne pryworoczał y na wchody, ną bobry, na rybu, na zwer ich z wyti, na czom sia umowiat, puskał wodle dawnoho obyczaiu y postanowenia pana woiewody Kiewskoho; a szto sia dotyczet tych poddanych naszych mieszczan Czerkaskich, kotoryi byli dla kriwd z toho miesta Czerkaskoho do Kaniewa wyszli, my dla toho posłali tam dworanina naszoho y kazali im . . . . . pri tom dworaninu naszom za sia na otczyznyie domowstwa do miesta Czerkaskoho z Kaniewa poiti; y ty by o tom wiedał y . . . . . im sia postupił, y statki ich, kotoryie budut w nich . . . . . iesi y wo wsem wodłuh toho roskazania naszoho y postanowienia pana woiewody Kiiewskoho k nim sia zachował, y nikotorych . . . . . kow prawnych z nimi ne poczynał, y spokoyne a łahodne z nimi meszkał, aby wżo . . . . . od tych poddanych naszych k nam nieprichodiła. Pisan w Wilni pod let Bożoho narożenia tysecza piatsot czotyrdesiat perwoho, meseca oktobra semohonadcat dnia, indykta piatohonadcat. Michayło pisar“.— Kotoryi że to list nasz, wyszey opisanyi, hdy bił pered ieho miłostiu synom naszym korolem y welikim kniaziem położon y proczytan, jeho miłost syn nasz wespołok z pany radami naszymi raczył pytati tych mieszczan Czerkaskich: iestli by szto nad tuiu ustawu nieboszczyka pana woiewody Kiiewskoho wyszey pisanuiu, starosta ich teperesznyi, kniaz Andrey Pronski, im czynił? oni powiedili, iż nad ustawu im niczoho ne czynit, odno dey taia ustawa iest nam z tiażkostiu, aż bychmo dey mieli z tych uchodow naszych tak mnoho dobyczy staroste dawati, y też iż by mieli horod robiti y oprawowati; bo dey tuiu ustawu nieboszczyk pan woiewoda Kiiewski uczynił k woli bratu swoiemu panu Penku, a ku naszoi tiażkosti. Pytał też jeho miłost syn nasz z pany radami naszymi, iesliby mieszczanie meli kotoryie własnij swoi zemli y wchody? oni powedili, iż dey swoieho niczoho ne maiem, odno Bożie y hospodarskoie. Pytali

Библиотека "Руниверс"

też ich miłost, sztoby oni chotieli starostam urokom z tych uchodow, tak ot ryb, iako też y od bobrow dawat? oni powiedili, iż by niczoho ne byli powinni z tych uchodow starostam wodług staryny dawati, bo dey za to służym. Sztoż to wse jeho miłost syn nasz z pany radami naszymi nam dostatoczne otkazali. My baczeczy na to iż nebożczyk pan woiewoda Kijewski perwey seho za roskazaniem naszym słusznoie postanowienie y ustawu meży boiary y słuhami Czerkaskimi uczynił, y kaźduiu recz menowite w liste swoim opisał, kotoryi że my list perwey seho osobliwym listom naszym potwerdili, kotoryi iest w ses nasz list upisan, zostawili iesmo starost naszych y boiar, y słuh, y mieszczan Czerkaskich pry tey ustawie nieboszczyka pana woiewody Kijewskoho, y to sim naszym sudowym listom im na obe storone potwerżaiem, maiut sia oni wodle toie ustawy naszoie sprawowat y z nieie ni w czom wystupati, pod welikim a nemiłostiwym karaniem naszym, nemaiut. A wedże iestliby na potom kotoryie słuhi, abo inyi ludi dobryi, priiezdeczy do miesta Czerkaskoho, chotieli brat kotoryie ziemli pustkowskiie z . . . . . takowym starosty maiut dawat do woli . . . . . budut powinni nikotorych tiagel a ni powinostey . . . . . ino po horodu konem pri starostach służyti maiut, a . . . . . starosty napotym dawat zemli na polach miestkich . . . . . tiahnuti maiut, ne maiut też wżo starosty ot seho czasu na . . . . . Czerkaskich ot tiahley y powinnostey miestskich wyzwolaiu . . . . . kowoy priworoczat, niżli kotoryi mieszczanie pierwey seho ku służbie takowoy priniaty sut y kotoryi maiut listy naszy, ot miesta y ot tiahley miestskich wyzwolenie, tyi wżo k zamku służyty maiut y nikotorych tiahley y podaczok miestskich pospoł z mestom płatiti y tiahnuti ne maiut. Pisan na seymie walnym w Beresti, pod lety Bożoho narożenia tysecza piatsot sorok czetwertoho, meseca awhusta czetwertohonadcat dnia, indykta wtoroho. Spawa pana Hornostaiowa“.—A tak my boiary, słuhy y mieszczane zamku naszoho Czerkaskoho z oczewistoho mowenia y stoiania yz toboiu pered nami hospodarom, w tych wo wsich reczach wodle toho listu naszohc perwszoho ustawy

Библиотека "Руниверс"

Beresteyskoie zostawili y tym listom naszym zostawuiem, pod tym sposobom, iż maież w to ty, y na potom buduczyi starostowe toho zamku naszoho wo wsem wodle toie ustawy naszoie na sem liste naszom słowo ot słowa wpisanoie, ni w czom z neje ne wystupuiuczy, k boiàrom y słuham y meszczanom Czerkaskim sia zachowywati; niżli szto mieszczanie na tebe nam żałowali, iż ty ku stororży wiazniey ich priworoczaiesz y west do Kiiewa y prowodnikow do Tawani posłom dawati im welisz, my w tom z pany radami naszymi obmowiwszy, na tom tuiu recz zostawuiem, iż maiut mieszczanie w zamku Czerkaskim, koli toho potreba okazowati budet, wiazniey stereczy, y z toho sia nie wyłamowati; tak też west o ludech nepriiatelskich maiut dawati do Kijewa Czerkascy do Kaniewa, y Kaniewscy do Kijewa bez kożdoie wymowy; lecz oni czerez to posłom naszym prowodnikow do Tawani dawati ne maiut; y ty by o tom wedał, y w tych wo wsich reczach, wodle toho roskazania y listu naszoho k nim sia zachowywał. A szto sia dotyczet brania podwod, o kotoryi oni na tebe nam żałowaii, ty by tych podwod, iako iesi począł, w nich brati nekazał; odno potomu, szto w ustawie naszey Beresteyskoy wpisano. Pisan w Wilni pod let Bożoho narożenia tysecza piatsot sorok szostoho, meseca maia szostoho dnia, jndikt czetwerty".—My tedi, krol, do pomienioney suppliki łaskawie się skłoniwszy, wyżwyrażony list extraktem stronie potrzebuiącey wydac y pieczęc W. X. Litewskiego przycisnąc roskazalismy. Dan w kancellasyi naszey W. X. Litewskiego dnia czwartego miesiąca . . . . . roku panskiego tysiąc . . . . . szostego, panowania naszego . . . . . (Mieysce pieczęci Wielkiego Xieztwa Litewskiego).

Кн. Кіев. Центр. Арх. № 5884, л. 1 об.—5, 7—8.

Библиотека "Руниверс"

XIX.

Показаніе числа жителей Владимірскаго повѣта, по поводу сбора поголовной подати. 1567 г., января 14.

Лета Божего нарож. 1570, месеца сентебра 27 дня. Передо мною, Павломъ Григоревичомъ Оранскимъ, на тотъ часъ будучимъ подстаростимъ Володимерскимъ, мели мовене промежку себе панъ Иванъ Петровичъ Калусовский, судя кгродский Володимерский, с паномъ Лавриномъ Богушевичомъ Иваницкимъ и сыномъ пана Иваницкого, паномъ Лазоромъ, в той справе, што панъ Иваницкий былъ позванъ ку чиненю личбы до скарбу господаръского с податку поголовного; ино онъ, самъ не едучи, того сына своего пана Лазора до Вилны в той потребе отправовалъ и потребуючи ку той справе квиту князя Яна Маковецкого, архидякона Варшавского, кустоша Виленского, писара скарбного короля его милости, а пана Яна Кградовского, тивона Дирвянъского, бирчихъ земъскихъ, с которымъ ихъ милостъ первей того пана Калусовского и пана Иваницкого, будучи имъ бирчими поголовными в повѣте Володимерскомъ, з личбы и присяги и с пенязей у скарбъ господаръский, черезъ руки ихъ милости данихъ, квитовали и волными вчинили; и тотъ квитъ у пана Ивана Калусовского былъ, просилъ панъ Лавринъ Иваницкий, весполокъ з сыномъ своимъ паномъ Лазоромъ, пана Ивана Калусовского, судю кгродского Володимерского, абы ему и сынови его пану Лазорови того квиту зверилъ и взычилъ и его имъ далъ, чимъ бы ся у скарбу боронити мели, обецуючи ему за ся тотъ квитъ до рукъ его отдати, якъ сынъ его з Вилни назадъ зъездитъ; и то передо мною до книгъ вызнали: панъ Иванъ Калусовский за прозбою пана Лаврина Иваницкого и сына его пана Лазора то вчинилъ, а имъ ку потребе ихъ того квиту зверилъ и взычилъ, и его имъ далъ, чимъ бы ся у скарбу боронити мелъ; а для лепшое собе в томъ певности и для всякое пригоды, впередъ пижъ пану Иваниц-

Библиотека "Руниверс"

кому и сыну его тотъ квитъ далъ, слово отъ слова в книги замковые вписати далъ; который квитъ такъ ся в собе маетъ: я, Янъ Маковецкий, архидяконъ Варшавский, кустошъ Виленский, писаръ скарбный короля его милости, Янъ Кградовский, тивунъ Дирвянъский, бирчие земские, ознаймуемъ, ижъ панъ Лавринъ Иваницкий а панъ Иванъ Калусовский, бирчие податку поголовного в повѣте Володимерскомъ, учинили личбу до скарбу господаръского с податку поголовного, на сойме недавно прошломъ валномъ Виленскимъ уфаленого и постановленого, за листомъ господарскимъ черезъ нихъ выбраного з людей своихъ и з людей пановъ духовныхъ, князъскихъ, панскихъ и земянскихъ повету Володимерского; на которой личбе, водлугъ рейстровъ своихъ, положили, ижъ выбрали за обе рате первшого и другого податку от головъ жидовскихъ двухсот деветидесятъ пяти, по грошей двадцати двухъ, пенезей пяти; от голов, которыи гандлюютъ и ремества уживаютъ, девяти, по грошей девяти; от головъ шинкарских пятнадцати, по грошей шести; от голов простых мещан ста осмидесятъ осми, по грошей чотыри, пенези пяти; от голов селских дванадцати тисячи, по гроши три; от голов огородничих двухъ тисячи девятисот петидесятъ трохъ, по гроши полтора. Положили тежъ, ижъ выбрали з некоторых имен князъских, панских и земянскихъ первшой раты толко, то естъ: от голов жидовских ста семи, по грошей петнадцати; от голов, которыи гандлюют и ремества уживают, шестидесят, по грошей шести; от голов шинкарских девятидесят одное, по гроши чотыри; от голов простых мещан тисяча пятисотъ шестънадцати, по гроши три; от голов селских шест тисячи чотырохъсот осми, по гроши два; от голов огородничих шестисот тридцати осми, по грошу одному. Яко жъ тых панов, князей и земян списавши, реестръ у скарби короля его милости зоставили. Выбрали теж второе раты, то естъ третего гроша от тых, которые третюю серебщизну за рок шестъдесят пятый дали: от голов селскихъ двухъ тисячей чотырохсот двадцати трох, по грошу одному; от голов

Библиотека "Руниверс"

огородничих чотырохъсот сорока трохъ, по пенези пяти. Якож квиты пановъ бирчихъ, которыи тую серебщизну третюю за рокъ шестъдесятъ пятый выбирали, отъ тамътыхъ земян побравши, у скарбе короля его милости зоставили; а с тыхъ пенезей серебщизныхъ панове бирчие податку серебщизного у скарбе оповедати будутъ повинни. Сума того всего выбраня чинитъ копъ тисяча сто осмъдесятъ чотыри, гроши девятнадцатъ, пенези пятъ; с которое сумы панове бирчие, водлугъ уфалы соймовое, взяли собе отъ кождого ста копъ грошей по две копе гроши; чинитъ на паны бирчие копъ двадцатъ три, грошей сорокъ одинъ, пенезь одинъ; а остатокъ пенезей, што ся з личбы оказало, дали до скарбу короля его милости в руки наши — копъ тисяча сто шестъдесятъ, грошей тридцатъ осмъ, пенезей чотыре. Положили тежъ, иж коморникъ ихъ милости панов воеводичов Виленских Радивиловъ, Янъ Лебедь учинилъ передъ нами личбу з имѣня ихъ милости пановъ воеводичовъ Фалимицкого, на которой личбе положил, ижъ выбралъ первшой раты, то естъ: от голов реместничих одинадцати, по гроши шести; от голов селских двухъсотъ петъдесят девяти, по гроши два; от голов огородничих двухъсот шестидесяти пяти, по грошу одному; а второй раты: от голов ремесничихъ одинадцати, по гроши три; от голов селских трехъсотъ тринадцати, по грошу одному; от голов огородничихъ двухъсотъ шестидесятъ двухъ, по пенези пяти. Которого всего выбраня чинитъ копъ двадцатъ одну, грошей сорокъ пятъ; а ижъ з имѣней их милости пановъ воеводичовъ дана естъ до скарбу короля его милости третяя серебщизна за рокъ шестъдесятъ пятый, тогды с того имѣнъя Фалимицкого никоторые пенези с податку поголовного до нихъ не сут даны; але мы конец и скуточное обрахованье маемы учинить, около тое поголовщизны, з справцами именъ ихъ милости пановъ воеводичовъ, водлуг уставы короля его милости соймовой, у скарбе короля его милости, яко з ынших имѣней ихъ милости пановъ воеводичов, такъ и с того именья Фалимицкого.—Якож панове

Библиотека "Руниверс"

бирчие, личбу вчинивши, и присягу вделали и реестръ с квитами противъными до скарбу отдали; а такъ мы пана Лаврина Иваницкого а пана Ивана Калусовского з личбы и присяги и с пенезей, у скарбъ господаръский через руки наши даных, квитуем и волными чинимь симъ нашимъ квитом, ку которому печати наши приложили есмо. Поведили тежъ, ижъ немало пановъ князей и земянъ повѣту тамошнего того податку поголовного не выдали, которыхъ списавши на реестръ, до скарбу господаръского отдали. Писанъ у Кнышине, лѣта божего нароженя тисяча пятъсотного шестъдесятъ семого, месеца генваря чотырнадъцатого дня.

Книга Кіев. Центр. Арх., № 966, л. 265 об., ак. № 251.

XX.

Инвентарь имѣній кн. А. П. Масальскаго при передачѣ ихъ кн. Владисл. Андр. Збаражскому, въ Луцкомъ повѣтѣ. 1570 г., августа 12.

Лѣта Бож. нарож. 1570, месеца августа 12 дня. Ставши очевисто в замку господаръском Луцкомъ передо мною Иваном Хребтовичомъ Богуринскимъ подстаростим Луцкимъ, возный повету Луцкого Дахно Юнковичъ Гуляльницкий оповедалъ и до книгъ кгродскихъ тыми словы сознал, иж дей будучи мнѣ з уряду приданымъ на справы его милости князю Владиславу Андреевичу Збаразскому, державцы Ботоцкому, для увязыванья в тые именя, которые его милость князь Андрей Петровичъ Масалский, восполок з малжонкою своею кнегинею Ганною Богдановною Путятинною, в суме пенезей в двох тисячех копах грошей, на шест год его милости князю Владиславу Збаражскому завел и заставил; якож тых часов недавно минулых месеца августа осмого дня в олторок, маючи я при собе шляхту людей добрыхъ, то ест его милость пана Валенътого Въскринского, пана Криштофа Дудинского и пана Петра Дудин-

Библиотека "Руниверс"

ского, в тые есми именя, водлугъ листу заставного, за доброволнымъ позволенемъ а очевистым вызнанемъ на вряде господаръскомъ в замку Луцкомъ его милости князя Андрея Масалского и малжонки его милости княгини Ганны Путятенъны, то есть во имене и в двор Ботинский в село Суско, в село Бодачовъ, село Носачовичи, в село Петрашевичи, село Олишковичи и в село Смердинъ, и тежъ у Чолницы ув одно дворище, его милости князя Владислава Андреевича Збаражского увезалъ, в моцъ и в держане его милости подал и поступил, то есть: село **Ботинъ** з дворомъ, з будованемъ, в которомъ дворѣ светлицъ две старых, два зрубы новые недорубленые на светлицу и на пекарню; к тому пекарня старая непокрытая; двѣ клети; клуня, стайня, кухня плетеная лозою а обора на быдло; а в том сели Ботине дворищъ пят, дымов девятъ оселых, напервей Миско дым, Гричина дым, Куний дым, Пилюкъ дым, Яцко дым, Мартинъ дым, Григор дым, Кунец дым, Тимош дым, Иван дымъ; а огородниковъ чотыри: Ярошъ, Бардица, Лукъянъ а Пашко. Село **Суско**: в том селе дворищъ девят, а дымов тридцат и три, то естъ: Бабайко з Евтухомъ дымъ, Мартинъ дым, Иванъ Восковичъ дымъ, Васко з Михном дым, Андрей а Гацко дымъ, Мошко дым, Лецко с Томилом дымъ, Андрей Гацкович дымъ, Яцко з Еском дымъ, Сенко с Калеником и з Иванцом дымъ, Семенъ старецъ з Грицкомъ Бабаринцем дым, Еско дым, Иван Ганкович дымъ, Мацко с Костюком дым, Яцко з Миколаем дым, Грицко з Олешкомъ и з Дмитромъ дым, Яцъ Голузѣевичъ з Радкомъ дым, Иван Голузѣевич дымъ, Грицъ Бибиковичъ з Демидомъ дымъ, Юхно дым, Сенко з Олешкомъ дым, Олихвер з Петрушком дым, Иванецъ Бабаричичъ з Степанцем дымъ, Кузма дымъ, Васко з Грицем Бибиковичем дымъ, Остапко дым, Олешко дым, Иван Шумович дым, Васко дымъ, Андрей дымъ, Исай дым, Федец з Демидом дым, Ванецъ дымъ.—Село **Бодачовъ**: в том селе дворищъ семъ, а осмое пусто, а дымов девет: Грин Микита з Яцкомъ дым, Мапко з Андрушкомъ дым, Марко дымъ, Сенко дымъ, Харитон з Санкомъ дымъ, Дмитръ дым, Гордѣй

Библиотека "Руниверс"

дымъ, Максим дым, Мелех мельникъ дымъ. Село **Носачевичи**: въ том селе двѣ дворища, а дымов шесть: Хведина з Хилимономъ дым, Яцко бо́ярин дымъ, Антон з Иванцемъ дымъ, Юско дым, Иванецъ Федковичъ дымъ, Сенко дымъ. Село **Петрашевичи**: в том селе одно дворище, а дымовъ два: Игнат дым, Кузма с Куцыною дым. Село **Олешковичи:** в том селе одно дворище, дымовъ пят: Грицъ а Харко дымъ, Савка дымъ, Саско дым, Гаско дымъ, Хома дымъ. Село **Смердинъ:** в которомъ дворищъ чотыри, а дымовъ осмъ: Хома с Хведкомъ дымъ, Михно дымъ, Остапко з Матфѣемъ дым, Грицъ з Авдием дымъ, Аврашъ дым, Данило з Остапкомъ дым, Антонъ дымъ, Яцко дым; ку тому селу сеножати, которые сут над рекою Стыром и подлегли под мѣсто Соколе. Притомъ дворъ в замку Луцкомъ, в которомъ дворе изъба, сени и комора; а ку тому в Чолницы одно дворище зо всимъ на все, зъ землею, з пашнею, з боры, з лесы, з озеры, з ловы звериными и пташими, яко ся тое дворище в границах и обыходех своих само в себе маеть; на которомъ дворищи человекъ на ймя Иванъ Сущъ; тое менованое дворище его милость князь Анъдрей Масалский, з малжонкою своею княгинею Ганъною Путятенною, его милости князю Владиславу Андреевичу Збаражскому, передо мною возным и перед шляхтою вышей менованою, поступили въ моцъ и въ держанъе его милости подали, с тых причин, иж его милост князь Андрей Масалский з малжонкою своею, водлугъ листу своего заставного, с тых вышей менованых именей своих двадцати и пяти чоловеков его милости князю Владиславу Збаражскому былъ не додал и водлугъ того листу его милости заставного людей, яко в ономъ листе описано, сполна не вышло, и того вышей мепованого дворища в том листе его милости князя Андрея Масалского и малжонки его милости заставном не описано; але нагорожаючи за то его милость князь Андрей Масалский з малжонкою своею тое дворище к тым же именъямъ, вышей меновапым, привернувши, в той же в суме менованой в двох тисячах копах грошей на шест год его милости князю Владиславу посту-

Библиотека "Руниверс"

пил в моц и в держане его милости подал; а кгды рок в листе заставном описамый, то ест, шест годъ выйдет, повиненъ будетъ его милость князь Андрей Масалский з малжонкою своею оное дворище, с тыми вышей описаными именями своими въ его милости князя Владислава Збаражскаго выкупити. И просил его милость князь Владислав Збаражский абы то было записано. А так я тое очевистое сознане возного до книг кгродских записати казалъ.

Кн. Центр. Арх. № 2044, л. 432, ак. № 463.

XXI.

Жалованная грамота кор. Стефана Баторія Богушу и Ивану Липлянскимъ на имѣнія въ Кіевскомъ повѣтѣ. 1578 г.

Року 1578, месеца сентебра 7 дня. Передо мною, Андреемъ Киверецкимъ, подстаростимъ Луцкимъ, от его мил. пана Александра Жоравницкого, старосты, ключника кгородничого Луцкого, ставши очевисто, земяне господарские земли Киевское панъ Богушъ а панъ Иванъ Богушевичи Липленские оповедали привилей его кор. мил., даный имъ тепер ве Львове на осажане людми прихожими именей ихъ отчизныхъ, в земли Киевской лежачихъ, Липлянь, Редаевщины а Рековщины и, показавши тотъ привилей господарский передо мною, просили, абы в книги кгродские уписанъ былъ; ино я его огледавши перед собою для вписования читати казалъ, который слово от слова такъ ся в собе маетъ: Стефанъ, Божю милостю корол Полский, великий князь Литовский, Руский, Пруский, Мазовецкий, Жомойтский, Киевский, Волынский, Подляшский, Ифлянский и княжа Седмикгродское и иныхъ. Ознаймуемъ симъ листомъ нашимъ всимъ посполите и каждому з особна, кому бы то вѣдати належало, так нинешнего, яко и напотомъ будучого вѣку

Библиотека "Руниверс"

людемъ завъжды: били намъ чоломъ земенинъ нашъ земли Киевское, шляхетный Богушъ Липленъский самъ отъ себе и именемъ брата своего молодшого, шляхетнаго Ивана Богушевича Липленского и просилъ насъ абыхмо дозволили имъ во именяхъ ихъ отчизныхъ в повете Киевъскомъ лежачихъ, то естъ в Липнех, в Редавщине а в Роковъщине слободу, для осаженя людей тыхъ именей ихъ записати, и хто ся тамъ до помененыхъ именей ихъ зыйдетъ, тыми людми з грунты Липлянские, Редаевские и Рековъские осаживати, села новые гдѣ на местцахъ погожихъ уподобавъши фундовати, корчмы для шинкованя трунъковъ и иныхъ вшелякихъ живностей мети и яко налепей пожитокъ розумеючи собѣ привлащати, докладаючи того и даючи намъ о томъ справу, ижъ и в привиле продка нашого, славное памети, короля его мил. Жигимонъта Августа отцу ихъ небощику Богушу Ленковичу на тые верху мененые именя на вечность дано естъ, писано и доложено есть, штожъ он самъ, жона, дѣти и потомъ будучіе щадки ихъ маютъ тые именя держати и вживати вѣчно и ку своему лѣпшому а вжиточному обернути, яко самъ найлепей розумиючи, а с того всего службу земскую служити повинни. Якожъ онъ и тотъ привилей перед нами оказовалъ в которомъ неиначей, але такъ, яко и вышей тутъ поменено, описано есть, мы на его чоломъ бите з ласки нашое господарское то въчинили и потъверждаючи оного привиля, отъ менованого продка нашого короля его мил. Жигимонта Августа отцу ихъ на вичность на тые именя даного, чого если они и на сес часъ въ держаню суть, а яко то праву посполитому не естъ противно, водле прозбы его слободу в помененыхъ именьяхъ ихъ отчизныхъ в Липълянехъ, в Редавщине и в Рековъщине для осаженя людми прихожими вольными и ремепъниками закликати, и оные именья ихъ верхуменованые осаживати, села новые, гдѣ на местцахъ погожихъ уподобавъши фундовати и корчмы будовати а в нихъ шинкъ всякий мѣти и водле найлепшого уподобаня ихъ вшелякие и якимъ кольвекъ именемъ названые пожитки слушъные вынайдовати и прибавъляти,

Библиотека "Руниверс"

ведже без шкоды и переказы местамъ и пожиткамъ нашимъ господарскимъ, дозволили есмо и тымъ листомъ нашимъ дозволяемъ. И кгды они што тамъ в оныхъ вышей помененыхъ именяхъ своихъ людей на воли, за симъ нинешнимъ дозволенымъ листомъ нашимъ осядеть, и якъ оную волю тые люди ихъ выседять, тогды они сами и потомъки ихъ с тыхъ всихъ новоосаженыхъ именей своихъ по выседенью воли намъ господару и потомъкомъ нашимъ королемъ Польскимъ и великимъ княземъ Литовскимъ службу земскую служити повинни будуть вечными часы. А до того часу поколь воля не выйдеть подлугъ права также и уфалъ посполитых за часомъ потребы рѣчи посполитое учиненыхъ заховатися они маютъ. И на то есмо дали ему сесь нашъ листъ с подписомъ руки нашое господарское, до которого на твердость и печать нашу коронную привесити есмо велѣли. Писанъ ве Львове лета Божого нароженья тысяча пятсотъ семдесять осмого року, месеца июля второгонадцат дня, панованя нашого року третего. Стефанусъ, рексъ. Лаврин Песочинский, писар. А такъ я, ведле прозбы ихъ, тот привилей господарский до книгъ кгродскихъ Луцкихъ увесь слово от слова уписати казалъ.

Кн. Кіев. Центр. Арх., № 2052, л. 564 на об., ак. № 832.

XXII.

Тяжба между старостою Винницкимъ и Звенигородскимъ Юріемъ Струсемъ, и кн. Янушемъ Осторжскимъ, владѣльцемъ Айспна, иначе Липовца, о нападеніи послѣдняго на м. Буки, принадлежавшее первому.

1603 г., октября 13.

Выпис с книг кгродскихъ воеводства Браславского Вѣницкихъ.

Лѣта Божого нароженя тисяча шестсот третяго, месеца октября третегонадцатого дня.

На рочкахъ судовыхъ кгродскихъ Вѣницкихъ, которые в року теперешнемъ месеца октября осмого дня припале и судовне отпра-

Библиотека "Руниверс"

вовани были, передъ нами Григоремъ Чечелемъ, подстаростимъ, а Михаломъ Ласкомъ судиею, урядниками судовыми кгродскими Вѣницкими, кгды ся приточыла справа за позвомъ межи велможнымъ его милостю паном Юриемъ Струсомъ с Коморова, кашталяномъ Галицкимъ, старостою Вѣницкимъ и Звиногородскимъ, поводомъ, з ыдное, а ясне-вельможнымъ его милостию княжатемъ Янушомъ Острожскимъ, кашталяномъ Краковскимъ, яко дѣдичомъ, и урожонымъ его милостию паномъ Станиславомъ Ерданомъ з Закличына, яко державцою мѣста Тетѣева, позваными, з другое стороны, в которой справе, поводъ черезъ умоцованого своего пана Яна Ленского, давшы сторону позваную до права черезъ возного приволати, по которого приволанью подънесъ позовъ на позваныхъ выданыи тыми слови: Юрей Струсь с Коморова, кашталянъ Галицкий, староста Вѣницкий и Звиногродский, ясневельможному княжати Янушови Острозскому, кашталянови Краковскому, старосте Черкаскому, Каневскому и Белоцерковскому, яко дедичови, а урожоному пану Станиславу Ердану з Закличина, подстаростему Белоцерковскому, яко держачому мѣста Айсина, прозываемого Липовца, с тых же и зъ иншихъ добръ в. м. рухомыхъ и нерухомыхъ зверхностию его кор. мил. и з владности уряду моего старостинского приказую, абы есте в. м. передъ судомъ моимъ кгродскимъ Вѣницкимъ на рочкахъ, кгродскихъ Вѣницкихъ, которые въ року теперешнемъ тисеча шестьсотъ третемъ, месеца октебра семого дня припадутъ и сужоны будутъ, у дворе его к. мил. Вѣницкомъ, очевисто и завито стали на жалобу и правное попиране мене самого, который на в. м. жалую, доводечи справедливость подданымъ его кор. мил. мещаномъ Вѣницкимъ державы моее, имены ниже описанымъ, по декрете суду головного трибуналского, которымъ за неменованемъ кгрунту, на которомъ ся тая кривда стала, на онъ часъ отъ року волныхъ в. м. учинено, знову в. м. обудвухъ, яко дедича з держачымъ, поправуючися на позве позываю о то: ижъ в. м. року недавно прошлого, то есть месеца августа двадцать першого дня, въ року прошлымъ шестьсотъ первом, не контентую-

Библиотека "Руниверс"

чися правомъ посполитымъ, слугъ, бояръ и подданыхъ своихъ з местечка Айсина и зъ иншихъ розныхъ маетностей своихъ, которыхъ было о двѣ тисячи, конно з возами, з рознымъ оружемъ, которыхъ имена и прозвиска в. м. сами леней ведаете и ихъ знаете, наславши моцно, кгвалтомъ на кгрунтъ мой власный до мѣстечка моего Буковъ, прозываемаго Струсь города, належачые по недалеку того мѣстечка Струсъ города на пасеки помененыхъ подданыхъ мещанъ Вѣницкихъ, с которыхъ мнѣ куници, то есть доходъ звыклый даваючыхъ, в тыхъ пасекахъ пречоныхъ у Матиаша Шелестенъка в. м. черезъ помененыхъ слугъ и подданыхъ своихъ узяли и пограбили сот ульевъ зо пчолами и з медомъ пятьсотъ, каждый улей зо пчолою и з медомъ шацуетъ собѣ по пяти копъ грошей литовъскихъ, меду пресного готового ручекъ семь, каждая ручка меду коштовала по шести копъ грошей литовскихъ, кожухъ новый барании, купленый за три копы грошей литовскихъ, сокера, рыделъ, сверделъ, скобель, тесла, то все коштовало копъ три грошей литовскихъ. У Дениса взяли и пограбили есте ульевъ зо пчолою и з медомъ двѣсти, каждый улей коштовалъ по пяти копъ грошей, меду прѣсного готового ручекъ чотыри, каждая ручка коштовала по шести копъ грошей литовъскихъ, муки житной полтретинъника, пшеничное осмачокъ двѣ, пшона осмачокъ двѣ, сало одно, солонины полътей пять, то все коштовало осмь копъ грошей литовскихъ. У Хведора ульевъ зо пчолою и з медомъ сто, каждый улей шацуетъ собе по пяти копъ грошей литовскихъ. У Мосуренка Семена взяли и пограбили есте ульевъ зо пчолою и з медомъ десять, каждый улей шацуетъ собѣ по пяти копъ грошей литовскихъ. У Лаврѣна Бѣлоусенка ульевъ зо пчолою и з медомъ пятьдесятъ, кождый улей шацуетъ собѣ по пять копъ грошей литовскихъ, до того меду прѣсного полубочковъ пяти, каждый шацуетъ собѣ по дванадцати копъ грошей литовскихъ, черезъ звышъ помененыхъ слугъ, бояръ и подданыхъ своихъ взявши и кгвалтовне пограбивши до прерченого местечка в. м. Айсина, прозываемого Липовца, отпровадивши и на пожи-

Библиотека "Руниверс"

токъ свой, албо тамъ где есте в. м. хотели, обернули. В чомъ маючи я отъ в. м. жаль, кривду, а тымъ подданымъ своимъ шкоду не малую, вашу милость симъ моимъ позвомъ позываю, про то приказую, абы в. м. на року звышъ помененомъ сами особами своими стали и тотъ безъправный грабежъ з винами и з навезками поворочали и во всемъ ся наконецъ усправедливили. Писанъ у Вѣници, (року) тисяча шестьсотъ третего, месеца августа двадцать осмого дня.—А по вычитанью того позву, поводъ, доведши достаточне року и позву, просилъ, абы ся позваные на позовъ справовали; а умоцованый стороны позваное его мил. пана Краковского,—панъ Войтехъ Доманевскій поведилъ, же панъ Ерданъ, будучи посесоромъ тыхъ добръ, вжо ся зреклъ своего права, которое тамъ мелъ, чого не голыми словы, але листовне показалъ и просилъ волности отъ речи и позву...

Прим. Дѣло окончилось апелляціею въ трибуналъ.

Съ подлинной выписи нач. XVII в.

XXIII.

Люстрація Винницкаго староства 1616 г.

Roku tysiąc siedmset dziewiętnastego, miesiąca octobris trzeciego dnia. Na urzędzie grodzkim, w zamku jego kr. mosci Winnickim, przedemną, Wawrzyncem Stefanem z Ladzkich Kamionk na Malowszczyznie Kamienskim, burgrabią Zakroczymskim, namiesnikiem starostwa, regentem grodzkim Winnickim, y xięgami niniejszemi grodzkiemi Winnickiemi, comparens personaliter, urodz. j. m. p. Krzysztof Moszczynski, burgrabia Winnicki, tot extrakt lustracyi starostwa Winnickiego, z xiąg skarbu koronnego wyięty y pieczęcią tegoż skarbu koronnego stwierdzony, ad acticandum do xiąg niniejszych podając per oblatam, o przyięcie y do xiąg wpisanie prosił. A tak ia urząd, annuendo comparentis affectationi, przyiowszy czy-

Библиотека Руниверс

tałem y iest pisany temi słowy: W wojewodztwie Bracławskim starostwo Winnickie. Tego starostwa posessorem j. m. p. Alexander Bałaban. Należało do tego miasta wsi kilka przedtym, y tak na miescie samym, iako y na tych wsiach summy starey przed unią było kop pięc tysięcy litewskich, ktore swiętey pamięci krol August wział był u xiążęcia Koreckiego, na onczas Bracławskiego y Winnickiego starosty, na wypłate pewnym żołnierzom na pewne zamki, ktorey summy sławney pamięci niebożczyk pan Halicki, Bracławski y Winnicki starosta, odłożywszy ią potomkom przerzeczonego xiążęcia Koreckiego, to starostwo z rąk ich wykupuiąc, transfusią na się otrzymał. Ta tedy summa wszystka kop pięc tysięcy, na ten czas służy j. m. panu Walentemu Alexandrowi Kalinowskiemu, Kamienieckiemu y Bracławskiemu staroscie, iako successori legitimo sławney pamięci j. m. p. Halickiego, ktora summa na wsiach tych, do Winnicy zdawna należących, y w posesiey pana starosty Kamienieckiego y teraz będących, to iest Miziakow, Hizinca, Niedzwiedka, Sannik nazwanych, zostawa się zupełnie, do ktorych wsi na mieysce Winnice samey miasta y wioski Wisienka nazwaney, Sałasze wies należy, na ktorą przedtym ta summa nie sciągała się; lecz teraz za wolą jego kr. mosci y zgodą Rzeczyposp. na przeszłym seymie, wnosi się. Na co produkował przed nami attestacyą z koła poselskiego y wielu inszych posłow przednich tak z korony, iako y z W. X. Lit., ktora attestacya z podpisem niżey mianuje się. Ale iż konstytucye seymu przeszłego żadne nie stanęły, dla tego o tem nic constitucyami niestanęło. Iednak słusznosc sama przy takiey woli j. kr. m. y zgodzie Rrzeczyp. iako na to była, taką daje w tey sprawie ważnosc, iakby te rzeczy skutkiem constitucyą stanąc miały, a lubo to j. m. p. starosta Winnicki produkował przed nami przywiley swoy, w ktorem iest mentia pewney częsci tey summy, ktorey za pewnym kontractem, akty kancellariey wielkiey j. kr. m. raborowanym, dostac miał, one j. m. panu staroscie Kamienieckiemu wedle szacunku rewizorow, od j. kr. m. na to deputowanych, oddawszy (czego też iest niżey protestacya imie-

Библиотека "Руниверс"

niem j. m. p. starosty Winnickiego uczyniona), ale iż dotychczas to do effectu swego za nieoddaniem summy nie przyszło, a in contrarium zas z takiey zgody Rzeczipospol. także łaski y woli j. kr. m. iż na tych wsiach przerzeczonych, do Winnice przed tem należących, a teraz w posesiey iego m. p. starosty Kamienieckiego będących, Sałasze do nich przyłączywszy, ta summa zostawa zupełnie. Przeto Winnice, albo starostwo to, do ktorego teraz, procz samey Winnice miasta y wioski Wysienki, więcey nic niemasz, lustraciey byc podległe znaydujemy. Attestacya z koła poselskiego na przeniesienie tey summy j. m. panu staroscie Kamienieckiemu dana: Jan Swiętosławski z Swiętosławia referendarz koronny, Kozienicki starosta, marszałek koła ryçerskiego na seymie walnym koronnym w Warszawie, roku tysiąc szescset piętnastego odprawowanym, wiadomo czynię, iż między petycyami wojewodztw koronnych z instrukcyi pewnych seymikow, na tymże seymie wniesiona była prozba od koła poselskiego o przyczyne do j. kr. m., aby summa stara pięc tysięcy kop groszy litews., przez krola swiętey pamięci Zygmunta Augusta przed unią na starostwo Winnickie wniesiona, a teraz za dispozitiami j. m. p. Walentemu Alexandrowi Kalinowskiemu, staroscie Kamienieckiemu, służąca z przerzeczonogo miasta Winnice, teraz iuż sądowego y z jurisdikciey Winnickiey, na sioła Miziakow, Chizince, Sałasze, słobody Cwizyn, Niedzwiedka, Sannik przeniesiona była, y aby to starostwo Winnickie, iako sądowe y ukrainne, od tey summy wolne było, y na wsiach przerzeczonych j. m. panu staroscie Kamienieckiemu y iego potomstwu authoritate seymu tego assekurowana była, ktora prozba w kole poselskim zgodnie iest przięęta y przez nię ze wszistkiemi pany posłami ziemskiemi, za zleceniem ich, krolowi jego mosci in praesentia senatus publice y wiraznie przełożona. Iż tedy concluzya seymu niedoszła, na instancyą j. m. p. starosty Kamienieckiego tę attestacyą daję. Tego ieszcze dokładając, że j. k. mosc koła poselskiego taką żgodną intercessyą przyiąwszy, w responsie swym, na wszystkie petycye wojewodztw koronnych y Litewskich w kole poselskim odprawowanym, na prze-

Библиотека "Руниверс"

niesienie summy tey pozwolic raczył, ktorą attestacyą, ręką swą podpisaną, pod pieczęcią moją wydałem. Jan Swiętosławski, referendarz koronny, marszałek poselski, Krzysztof Radziwił Olbrycht, Władysław Radziwił, Piotr Ożga, starosta Trembowelski, Samoel xiąże Koreckie, poseł wojewodztwa Kiiowskiego, Jan z Żołkwie Żołkiewski, Andrzey Gorski, podsędek Podolski, Mikołay Szyszkowski, sędzia ziemski Wielunski, Jan Gorayski, z Goraja, poseł wojewodztwa Sędomirskiego, Jan Axag, sędzia ziemski, poseł Kiiowski, Andrzey Skora, z Haja, podczaszy y poseł Kaliski, Andrzey Tulibowski, Mikołay Kopyczynski, podsędek Halicki, Stanisław Mosinski, poseł woiewodztwa Sieradzkiego, Piotr Komorowski, starosta Oswiecimski, poseł xięstwa Oswiecimskiego y Zatorskiego, Jan Małynski, poseł wojewodztwa Wołynskiego, M. Makowiecki Przerebski, Mikołay Gniewosz, poseł woiewodztwa Sędomirskiego, rękami własnymi. Naprzod tedy, przy odprawowaniu lustracyi tey starostwa Winickiego, wniosł protestacyą urodz. Jerzy Steblowski imieniem j. m. pana Alexandra Bałabana, starosty Winnickiego, pana swego, że to starostwo lustraciey teraznieyszey nie podległo z tych przyczyn: naprzod, iż summa pięc tysięcy kop litewskich od swiętey pamięci krola Augusta iest onerowane, ktora summa pod extenuatią niepodpada, gdyż iest pięci kroc stu tysięci złotych długu koronnego, ktorey summy trzecia częsc, to iest, szesnascie tysięcy szescdziesiąt szesc kop, groszy dwadziescia litewskich, według kontraktu roborowanego z jego m. panem Walentym Alexandrem Kalinowskim, generałem Podolskim, na Winnicy, a dwie częsczi na Miziakowie, Sannikach, słobodzie Miziakowskiey, Chizyncach, Cwiżynie przy j. m. panu staroscie Kamienieckim zostaja, ktore wsi od tego starostwa oderwane są. Co tak aktem kommisarskim od krola j. m. na to złożono, iako też y dekretami Radomskich y Lwowskich panow kommisarzow na zapłacenie woysku zkonfederowanemu naznaczonych, gdzie od trzeciey częsci tey summy j. m. p. starosta Winnicki złotych numero osmdziesiąt, według uchwały na on czas seymowey, a j. m. p. starosta Kamieniecki ode dwoch częsci swoich,

Библиотека "Руниверс"

to iest od summy trzech tysięcy trzechset trzydziestu trzech kop, groszy dziesięciu litewskich, zapłacił, authentice comprobował, ktora summa y do tego czasu nie iest zniesiona, ale zupełne trzecia część zostawa. A iż nie iest zniesiona, tedy teraznieyszey lustraciey to starostwo Winnickie nie podlega, y swiadczy się, że tego starostwa ich m. pp. lustratorowie lustrowac ani mogą, ani są powinni. Jednak on nie tak temere zabraniał tey lustracyi, ani przy protestacyi tak mordicus stanął aby lustraciey dopuscic niemiał, owszem tych ktorzy należą do tego, arędarza, urzędnika, pisarza, więc y mieszczany przysięgłe stawił, ktorzy pod przysięgą zeznawali, iż w tym starostwie pożytkow większych nad te, ktore powiedzieli, y niemasz y nieznayduje się. Miasto **Winnica**, stara y nowa osada; w tych obu osadach iest dymow pięcset, z ktorych podatki żadne do zamku nie idą procz owsa, ktorzy rożnie dają z domu, co pospołu z czynszem żydowskim, ktory także rożnie z domu dają, bogatsi po czerwonemu złotemu, ubozsi po złotemu iednemu, a iest ich numero pięcdziesiąt, czyni zł. dwiescie. Do tego straż od tatar odprawowac, y przeciwko nieprzyiacielowi koronnemu przy panu staroscie Winnickim konno, z orężem wsiadac powinni. Inszych też pożytkow żadnych z miasta tego panu staroscie niemasz, procz arędy młynow, gorzałek, browaru, ktora czyni w rok dwa tysiące. **Wysienka**, wies, nowa osada; w tey wsi chłopow osiadłych numero dziesięc, podatkow ni powinnosci nie odprawują żadnych, względem słobody, ktorey im pozwolono do lat pewnych, ktora im ieszcze nie expirowała, procz drew, ktore na zamkowe potrzebe czasem swożą. Stawkow dwa niespustnych, ktore się na zamkową potrzebę obracają. Folwarku w starostwie niemasz tam żadnego. Summa proventu starostwa tego zł. dwa tysiące dwiescie. Ale iż folwarku na żywnosc panu staroscie niemasz żadnego, procz tey arędy, tedy się z tego, tak na wychowanie panu staroscie y czeladzi zamkowey, iako też na prochy, na ołowy, spiegi, bez ktorych starostwo to, iako ukrainne, byc niemoże, defalkuje zł. tysiąc sto. Przychodzi quarty zł. dwiescie dwadziescia, ktorą to quartę do Rawy wedleż tego

Библиотека "Руниверс"

szacunku. Iezliże by w tym czasie przed oddaniem oney krol j. m. y Rzeczp. innego czego w tym niepostanowili, oddac będzie powinien, warunkow żadnych o tym z j. m. panem starostą Kamienieckim uczynionych, ani zakładow, ktore jużby ipso facto zniosłysię, nieobawiając się. Przy odprawieniu lustraciey starostwa tego mieszczanie Winniccy pokazali przed nami przywiley od swiętey pamięci krola Augusta, przed unią miastu temu dany, gdzie ich wolnymi od wszelakich myt czyni, ktory potym krol swiętey pamięci Stefan, także y krol j. m. dzisieyszy, de data w Warszawie in conventu regni vigesima octava maji anno millesimo quingentesimo nonagesimo tertio, confirmował. Ktorą lustracyą woiewodztwa Bracławskiego sposobem wysz mianowanym tak odprawiwszy, onę pod pieczęciami y podpisami rąk naszych do skarbu koronnego, przez urodz. pana Stanisława Kaszowskiego, pisarsa skarbowego, przy nas przez wszystek czas lustraciey zesłania skarbowego będącego, podawamy, wedle ktorey kwarty do Rawy oddawac będą powinni posessorowie dobr kr. j. m. y Rzeczypospolitey zwysz pomienionych. U tego extraktu, wyżey pieczęci skarbowey koronney, podpis temi słowy: Ex libris lustrationum palatinatus Podoliae anni millesimi sexcentesimi decimi sexti, penes thesaurum regni existentibus, extractum. Datum Warsawiae die vigesima septima mensis junij, anno domini millesimo septingentesimo primo. Correxit Modłkowski, m. pr. Ktory extrakt, za podaniem y oczewistą prozbą iego mosci podawającego, a za przyięciem urzędu ninieyszego, de verbo ad verbum do xiąg ninieyszich grodzkich Winnickich iest inserowany.

Кн. Кіев. Центр. Арх. № 4604, л. 113, № ак. 77.

Библиотека "Руниверс"

XXIV.

Тарифа подымной подати воеводства Брацлавскаго, 1629 года.

Roku tysiąc siedmset siedmnastego (inducentis), miesiąca septembris piętnastego dnia. W roczki sądowe grodzkie Winnickie cadentiey septembrowey, a die sexta septembris w roku wysz na akcie mianowanym zaczętych y sądownie agitujących się, przedemną, Jerzym Strzelnickim, podstaroscim grodzkim Winnickim, woyskim Bracławskim, y xięgami ninieyszemi grodzkiemi Winnickiemi, comparens personaliter wielm. j. m. p. Michał Klitinski, skarbnik Podolski, extrakt oblatowany taryffy podymnego woiewodztwa Bracławskiego, za początkiem y aryngą ruską, na koncu karty iedney upomienionego, na brzegach obodwoch powydzieraney y pokorrygowaney propter antiquitatem, a ossobliwie na złożeniu do xiąg ninieyszich grodzkich Winnickich przez niegdy urodzonego j. m. p. Jozefa Bołchowskiego, sukkollectora od urodzonego niegdy j. m. p. Jana Dobrociesielskiego, miecznika y poborcy woiewodztwa Bracławskiego, podał; a potym tenże jmc comparens pomieniony extrakt do consensu całego woiewodztwa Bracławskiego, ut sit vestigium aliquod fortun, per desolationem cosaticam zruynowanych, ad acta praesentia podając mnie, urzędu, o przyięcie onego prosił. A tak ia, urząd, annuendo affectationi jmc podawającego, pomieniony extrakt taryffy czytałem przyimując, y iest tenoris sequentis: wypis s knyh grodzkich Winnickich woiewodztwa Bracławskoho. Roku tysiacza szestsot dwadciat dewiatoho, misiacia noiabra szesnadciatoho dnia. Na uradu y knyh nynesznych starostynskich grodzkich Winnyckich, przyszedszy y oczywisto postanowiwszy sia, urodzony pan Jozef Bołchowicz, succollektor od urodzonoho jeho myłosty pana Jana Dobrociesielskoho, mecznyka y poborcy woiewodztwa Bracławskoho, na wyberanie poboru podymnoho prysiahłych y postanowłenych, dla wpisania do knyh nynesznych grodzkich Winnickich podał reiestr wyberania pobora podymnoho z woiewodztwa

Библиотека "Руниверс"

tutosznoho Bracławskoho, prosiaczy, aby pryniat y do knyh wpisan był, kotoroho urad nyneszny pryniał, a tak se w sobe polskim pismom majet: Reiestr podymnego, constitutią seymu generalnego Warszawskiego w roku tysiąc szescset dwudziestym dziewiątym uchwalonego, a przez urodz. j. m. p. Jana Dobrociesielskiego, miecznika y poborce wojewodztwa Bracławskiego, tak iako każdy z ich m. pp. obywatelow, poczowszy od dnia pierwszego czerwca, za attestacyami ich mosciow y za wykonaniem przez atamanow juramentow w grodzie, od kożdego dymu in genere po pułzłotego rachując, oddawał, wybieranego w Winnicy, roku y dnia wyżey mianowanego:

	Dymy.	Zł.	Gr.
Xiąże j.m. pan Krakowski z miasteczka *Buczaka* [1]).	109	54	15
J.m. pan Semen Baybuza, rotmistrz j. kr. mosci, z miasteczka *Raygroda*	194	97	—
P. Stanisław Faszczewski z wioski *Paniowki* . . .	77	38	15
J.m. p. Kilian z Romanowa Swirski z sioła *Chrystynowa*.	121	60	15
P. Adam Humiecki z dobr j. kr. mosci a dzierżawy swey sioła *Jastrzembiniec*.	42	21	—
P. Krzysztoph Kozłowski z sioła *Dziunkowa*. . .	5	2	15
P. Stanisław Skorkowski y p. Michał Wązłowski z miasteczka *Jusypowki*	30	15	7
P. Bohdan Juszkowski z wiosek *Kopijowki* y *Todorowki*.	23	11	15
P. Jan Bubnowski z dzierżawy swey miasteczka *Lewuch*.	228	114	—
P. Wasyli Juszkowski z częsci starych *Kopiowiec* .	10	5	—
P. Iwan Buszynski y pan Juszkowsky z *Kopiowiec*.	7	3	15
P. Julian z Romanowa Swierski z miasteczka (hoc loco nescitur iedna, czyli więcey, kart nie znay-			

[1]) Для удобства печати и изученія акта мы приводимъ числа не словами, а цифрами и выносимъ ихъ въ отдѣльныя графы.

Библиотека "Руниверс"

	Dymy.	Zł.	Gr.
dujesię, idcirco miasteczko nie specifikuje się) swey wsi *Luliniec*	53	27	15
P. Daniel Boruchowski, komornik graniczni, z części *Rudowiec*	6	3	—
P. Olexy od dymow służałych s *Czahowa*	12	6	—
P. Fedor Buszynski z *Busziniec*	1	—	15
P. Szymon Modzielowski z miasteczka *Sieliszcza* .	1	—	15
P. Nikiphor Komar z części *Strzelczyniec*	5	2	15
P. Jan Kocz, sługa xięcia Zasławskiego, ze wsi *Buchnowiec*	12	6	—
P. Paweł Szczurowski z dzierżawy swey (tu mieysce zostawione, non specificatur jakiey) małych. .	7	3	15
Xiąże Dominik Zasławski z wioski *Luzney* z pod Pikowa.	15	7	15
P. Jan Lipski z dzierzawy swey wsi *Mączyniec* . .	23	11	15
P. Iwan Niemira z dzierżawy swey wsi *Niemierzyniec.*	6	3	—
Pp. Kosłowscy ze wsi *Kosłowiec*	9	4	15
P. Walenti Pracki z *Chomutyniec* z pod Pikowa .	14	7	—
P. Jerzy Schowrotka ze wsi *Woytowiec*	41	20	15
P. Daniel Lipski z części dzierżawy swey *Lozney* .	3	1	15
Pani Helena Macharzynska z dzierżawy swey *Roginiec*	16	8	—
P. Stepan Czerkies, sługa xięcia Zasławskiego, ze wsi *Lewoszowki*	18	9	—
P. Konstanty Karpowski z dzierżawy swey wsi *Kutyszcz*	12	6	—
J.m. p. pisarz ziemski Bracławski z połowicy miasteczka *Bortnik*	88	44	—
P. Ostaphi Szaszkiewicz z połowicy miasteczka *Bortnik.*	41	20	15
Xiąże Dominik Zasławski ma dymy z pod *Pikowa* .	9	4	15
Tenże z miasta *Pikowa*	429	214	15

Библиотека "Руниверс"

	Dymy.	Zł.	Gr.
Tenże z miasteczka *Hlinska*	176	88	—
P. Mikołay Obodenski z *Demidowiec* y *Lidawy* . .	163	81	15
Xiąże j.m. p. Krakowski z miasteczka *Mankowki* .	204	102	—
P. Jerzy Curkowski z *Curkowa* z części *Demidowiec.*	41	20	15
Pani Tatiana z Curkowa Karkazonowna z *Dymidowiec.*	2	1	—
Pan Matwey Czarnata z dzierżawy swey połowicy miasteczka *Josipowki*	25	12	22
P. Maciey Bułajewski y części wsi *Woytowiec* . .	10	5	7
P. Waleryan Michałowski ze wsi *Holakow.* . . .	84	42	—
P. Adam Wilga z nowey osady *Krasnego Stawu* wsi.	69	35	—
P. Filip Szandyrowski s *Trostenca* y *Szandyrowa* części swych	29	14	15
Xiąże Karol Korecki, kasztelan Wołynski, z miasta *Babina*	603	306	15
Pani Regina Olexiowa y p. Mikołay Snitowski z *Pietniczan*	1	—	15
J.m. p. Thomasz Zamoyski, podkanclerzy koronny, z *Sciany*, alias *Jangrodu*	208	104	—
Xiąże Fedor Czetwertenski z miasteczka *Kopyliniec.*	322	161	—
P. Hrehory Roskowski z części wsi *Pietniczan* . .	3	1	15
Pani Zofia Kawecka, podsędkowa Kamieniecka, z *Strzyżawki*	276	139	—
P. Jan Dzik z majętnosci j.m. pana podkanclerzego koronnego z *Starego Ziałowa*	59	29	15
P. Jan Rzeszotarski z dobr j. kr. mosci *Skurzyniec* z sioła	23	11	15
Tenże ze wsi zastawney sioła *Tiutkow*	35	17	15
P. Stepan Czarnecki z dzierżawy swey miasteczka *Czerniawki.*	323	161	15
Tenże z słobody swey nazwaney *Jangrod*	4	2	—
J.m. pan wojewoda Brasławski z miasta j. kr. m. *Lityna*	163	83	15

Библиотека "Руниверс"

	Dymy.	Zł.	Gr.
P. Woyciech Przyborowski z *Miodowki* y wsi *Koziniec*	47	23	15
Xiąże Korecki, kasztelan Wołynski, z miasta *Starego Kalnika.*	654	327	—
P. Kirik Przekładowski ze wsi *Tałałaiewki* . . .	37	18	15
P. Filon Niemiera, woyt Kalnicki, z dzierżawy swey wioski *Dąbrowiniec.*	14	7	—
P. Łukasz Guzelfi z dzierżawy swey wsi *Pliskowa.*	120	60	—
P. Kucharski z części *Sutisk, Szerszniowa* y *Borskowa*	65	32	15
Xiąże j.m. p. Wołynski z miasta swego *Nowego Kalnika.*	504	252	—
P. Czesnik Bracławski z młynow w majętnosciach iego będących	16	8	—
P. Łukasz Guzelphi z wioski *Luliniec* z pod Pikowa.	24	12	—
Xięże j.m. p. Wołynski z miasta *Cybulowa* . . .	416	208	—
Semen Gerelucha z dzierżawy swey miasteczka *Sobolowki*	264	132	15
Panowie Wasyl, Bohdan y Seweryn Oratowscy z miasta *Oratowa*	319	159	15
P. Adam Łazniewski z dzierżawy swey wsi *Szepiiowki* z pod Pikowa	22	11	—
P. Iwan y Hrehory Juszkowcy, bracia rodzeni, z miasteczka ich (*необозначено*)	138	69	—
Pp. Wasyl y Iwan Komarowie ze wsi *Majanowa* y *Sutyski*	62	31	7
P. Michał Zaleski z części wsi *Michałowki* . . .	12	6	—
P. Fedora Duszynska z części swey wsi *Michałowki*	4	2	—
P. Remian Gorczynski z dzierżawy swey wsi *Zakrzycza*	54	27	2
P. Alexander Komar od siebie y brata swego Jana młodszego z *Majanowa*	61	30	15

Библиотека "Руниверс"

	Dymy	Zł.	Gr.
Xiąże j.m. p. Krakowski z miasta *Berszadzi* . .	275	137	15
Xiąże p. Wołynski z miasteczka *Hubina*	190	96	15
P. Woyciech Chomętowski z dzierżawy swey wsi *Chomenek*	31	15	15
Xiąże p. Krakowski ze wsi *Bitek* z pod Daszowa .	208	104	—
P. Mornisz z dzierżawy swey wsi *Jurkowiec* . . .	49	24	15
Xiąże j. m. p. Krakowski ze wsi *Krysztofowki* . .	47	23	15
P. Mikołay Kloniowski z części *Kuzminiec* . . .	28	14	—
P. Krzysztoph Kozłowski z słobody *Kozłowki* . .	52	26	—
P. Szczęsny Niedziałkowski z dzierżawy swey wsi *Pilichowki*	44	22	—
P. Stefan Kierdynowicz Dzusa z Lachowa ze wsi *Witwiniec*	44	22	—
J.m. pani chorążyna koronna z miasta *Grodka* . .	513	256	15
P. Jan Kucharski z miasteczka *Woroszyłowki* y części *Janowa*	56	28	—
Dymitr Bosy z części swey *Ohyiowki* y *Stepanowki* .	27	13	22
P. Mikołay Kozuchowski od dymow służałych z *Cybulowa* miasteczka	40	20	—
P. Konstanty Deszkowski z części swey *Deszkowiec*.	8	4	—
P. Mikołay Rokicki z dzierżawy swey części Waskanowskiey z *Strzelczyniec*	4	2	—
Xiąże j.m. p. Krakowski z miasteczka *Zawadowki* .	159	79	15
Xiąże Dominik na Ostrogu z miasta *Lipowca Starego* y *Nowego*	1100	550	—
P. Fedor Żytkiewicz z maiętnosci małżonki swey z *Szandyrowa*	53	26	15
P. Kasper Krupka z części *Pietniczan*	5	2	15
Tenże z majętnosci małżonki swey części wsi *Woytowiec*.	16	8	—
P. Bohdan Kunicki y p. Jan Sokołowski z części *Kopijowiec*.	30	15	—

Библиотека "Руниверс"

	Dymy.	Zł.	Gr.
P. Ławrenty Stepanowicz z dzierżawy swey *Zwiosek.*	45	22	15
Xiąże Dominik na Ostrogu z miasteczka *Zozowa* .	240	120	—
P. Maciey Przeradowski ze wsi zastawney *Horodnicy.*	83	41	15
J.m. p. Tyszkiewicz, starosta Żytomirski, z sioła *Ziałowa*	34	17	—
Potomkowie Iwana Bratkowskiego z *Rachnowki* . .	14	7	—
P. Alexander Komar z części *Szerszniow* wsi. . .	4	2	7
P. Jozef Zahorski z dzierżawy swey *Kobyleckiego* .	31	15	15
P. Bohdan Łasko, skarbnik Bracławski, z *Woronowicy* y *Stepanowki*	60	30	—
J.m. p. pisarz ziemski Winnicki z sioła *Czerlenkowa* y *Rowca*	127	63	15
Xiąże j.m. p. Krakowski z miasta *Badowki* . . .	522	261	—
P. Mikołay Karkazan z części *Dymidowiec* . . .	1	—	15
P. komornik graniczny z dzierżawy swey miasteczka *Osiowki*	80	40	—
J.m. p. Adam Kalinowski, starosta Bracławski, z *Szczurowiec*	59	29	15
P. podstoli Bracławski z *Szandyrowa, Irostenca* y *Słobodki*.	37	16	—
J. m. p. podkanclerzy koronny z miasta *Czerniowiec*	894	447	—
Xiąże Dominik z miasteczka *Nowego Zasławia* . .	386	193	—
Xiąże j.m. p. Krakowski z miasteczka *Sokolec* y sioła *Kuzminiec*	341	170	15
Pani Marusza Soszenska z dzierżawy swey wioski *Bułajewki*	45	22	15
P. Anna Ordyczowa z *Ordiczowki*, nazwaney *Derihoroda*	10	5	—
Xiąże j.m. p. Krakowski z miasteczka *Uscie Berszadzi*	120	60	—
Pan Roman Mikulinski z *Mikuliniec, Nowosielicy* y *Borkowa*	196	98	—

Библиотека "Руниверс"

	Dymy.	Zł.	Gr.
Pani Anna z Mikuliniec Ruszkowska, z części swich *Mikuliniec* y *Borkowa*.	27	13	15
Xiąże j.m. p. Krakowski z miasteczka *Bałanowki* .	361	188	15
Tenże z miasteczka *Gordyowki*	304	152	—
Tenże ze wsi *Dzwiercyniec*	35	17	15
Tenże ze wsi części swey *Nosowiec*	72	36	—
P. Jan Czerlenkowski z sioła *Jurkowiec*	26	13	—
Xiąże j.m. p. Krakowski z miasteczka *Cimy* . . .	137	68	15
Jeym. pani Halszka Kalinowska, staroscina Kamieniecka, z *Bernaszowki*	46	23	—
P. podczaszy Bracławski z *Saborowa*	17	8	15
P. Alexander Bołgaryn z wioski *Kolibaniec* . . .	9	4	15
Xiąże Dominik z miasteczka *Nowego Ostrożka*. . .	452	226	—
P. Stefan Baybuza z *Mielnikowiec* od dymu swego własnego.	1	—	15
P. woyski Bracławski z części *Szandyrowa* y *Trostenca*.	69	34	15
J.m. pani Kalinowska z miasta *Hulowiec*	712	356	—
Taż z wioski *Pisarzowki* z pod Hulowiec	22	11	—
Taż z sioła *Radawki*	44	22	—
J.m. p. starosta Bracławski z części wsi *Michałowki*.	51	25	15
P. Hordij Żytynski z części *Wstawy, Majanowa* y *Sutyski*	57	28	15
Xiąże Fedor Czetwertenski z dzierżawy swey *Sitkowiec*.	102	51	—
J.m. p. starosta Bracławski z części wsi *Wasiliowki*.	48	24	15
P. Hrehory Strzelnicki z dzierżawy swey *Strzelnik* z pod Krasnego	27	13	15
P. Iwan Kożuchowski (tu na tym mieyscu wies nie specifikuje się locus...) Zabokrzyckiey. . . .	7	3	27
Jeym. pani Daniłowiczowa z miasteczka *Stanisławowa*.	445	222	15
J.m. p. Krakowski z miasteczka *Zbaraza*	465	232	15
J.m. p. podkanclerzy koronny z sioła *Sledziow* w trakcie Krasnickim.	66	35	15

Библиотека "Руниверс"

	Dymy.	Zł.	Gr.
Xiąże Dominik z słobodki *Nowostawku*	12	6	—
J.m. p. podkanclerzy koronny z wioski *Buszyniec* .	55	26	15
Xiąże Dominik z słobody *Raykowiec*.	13	6	15
J.m. pani podkanclerzyna koronna z *Krasnego Starego*.	553	276	15
Xiąże Dominik ze wsi *Bohdanowki* z pod Pikowa .	60	30	—
J.m. p. podkanclerzy koronny z sioła *Sadkowiec* .	34	17	—
Xiąże j.m. p. Krakowski z słobody *Kataszina* . .	31	15	15
J.m. p. Marcin Wolinski z zastawy swey *Kirnasowki*.	371	185	15
J.m. pani podkanclerzyna ze wsi *Łopatiniec* z pod Krasnego	17	8	15
Xiąże j.m. p. Krakowski z miasta *Niemierowa* y sioł jego	2294	1147	—
Tenże z sioła *Białousowki*	80	40	—
J.m. p. starosta Bracławski z słobody *Strzyżowki Nowey*	200	100	—
J.m. p. podkanclerzy koronny ze wsi *Meruniec* . .	30	15	—
Xiąże j.m. p. Krakowski z miasta *Daszowa* . . .	536	268	—
P. Jarosz Raszkowski z majetnosci małżonki y potomkow *Białowych*	3	1	15
Xiąże j.m. p. Krakowski z sioła *Bubnowki* . . .	123	61	15
Xiąże Dominik z sioła *Pariowki*	27	13	15
Jeym. pani podkanclerzyna koronna z miasta *Rohozny*.	321	160	15
Xiąże j.m. p. Krakowski z miasteczka *Kniaży Krynicy*.	248	124	—
P. Marek Komorowski z dzierżawy swey *Zaliwayszczyzny*	14	7	—
Jeym. pani podkanclerzyna koronna z miasteczka *Silnicy*	49	24	15
J.m. p. starosta z sioła *Czerepaszyniec*	106	53	—
Pan Stanisław Zacwilichowski z słobodki *Zacwilichowki*	46	24	—
Xiąże j.m. p. Krakowski z miasta *Ładyżyna* y sioł.	1294	647	—
Pani Olena Terleckiego Ławrynowa Kożuchowska z *Kożuchowki*	11	5	15

Библиотека "Руниверс"

	Dymy.	Zł.	Gr.
Pani Marusza Pelczyna z części *Ohiowki*	9	4	15
J.m. p. Dmitra Jaroszynskiego (tu na tym mieyscu z podskrobaniem y przeskrobaniem papieru correctum) z sioła *Jaroszyniec*	16	8	—
J.m. p. Stepan Chmieliecki z miasteczka *Bałabanowki* y *Łukaszowa*	1006	503	—
Jeym. pani staroscina Kamieniecka (na tym mieyscu poprawiono) z *Iwanki* y *Sokołowki*	684	342	—
J.m. pani podkanclerzyna koronna ze wsi *Szpikowa* .	174	87	—
Xiąże Dominik z sioła *Marynek*	16	8	—
Xiąże Stefan Czetwertenski podkomorzy z miasta *Żywotowa*	1689	844	15
Tenże z słobody *Komargroda*	300	150	—
Tenże z miasteczka *Kamienicy*	100	50	—
Tenże z sioła *Rosowki*	50	25	—
Tenże z miasteczka *Kosnicy* nowoosiadającego . .	40	20	—
Tenże ze wsi *Markowki*	50	25	—
Tenże z miasteczka *Kytaygroda*	94	47	—
Tenże z miasteczka *Tymonowki Wiszniey*	152	76	—
J.m. p. starosta Bracławski z sioła *Macochy* . . .	151	75	15
Jeymc. p. podkanclerzyna z sioła *Stojanow.* . . .	56	28	—
Taz z sioła *Onopkowiec*	19	9	15
J.m. p. Alexander Kruszelnicki z *Nosowiec* y *Michałkowiec*	110	55	—
Pani Marusza Budzękowa z części wsi *Michałkowki.*	10	5	—
P. Alexander Żyrawski z dzierżawy swey *Kunki.* .	40	20	—
J.m. p. starosta Bracławski z wioski *Sannika* . .	39	18	15
Tenże z wioski *Orłowki* z pod Czerepaszynicc . .	6	3	—
Xiąże p. podkomorzy Bracławski z miasta *Nowey Czetwertnie*	340	170	—
J.m. p. starosta z sioła *Chwedkowki*	82	41	—
P. Wasyli Kunicki z sioła *Kapuszczan*	47	23	15

Библиотека "Руниверс"

	Dymy.	Zł.	Gr.
Xiąże j.m. p. Krakowski z miasta *Przyłuki* y sioł do niego	1456	728	—
J.m. p. podkanclerzy z sioła *Noskowiec*	110	55	—
J.m. p. starosta Bracławski z sioła *Trostenca*	50	25	—
Tenże z *Hackowiec Wielkich*, sioła	48	24	—
Tenże z miasta *Adamgrodu*	765	382	15
Tenże z sioła *Junakow*	26	13	—
Jeym. pani staroscina Kamieniecka z miasta *Mankowki*	649	327	15
Taż z slobody miasteczka *Woronnego*	103	51	15
Jeym. pani podkanclerzyna koronna z sioła *Ulihy*.	72	36	—
J.m. p. starosta Bracławski z sioła *Łuki*	80	40	—
Tenże z miasteczka *Kuniczego*	195	97	15
P. Jan Sokołowski z części *Jusipowki* gruntu Kublickiego	1	—	15
P. Alęxander Kruszelnicki od służałych od młynow w *Nosowcach*	9	4	15
J.m. p. starosta Bracławski z miasta *Nesterwaru* alias *Tulczyna*	751	375	15
J.m. p. podkanclerzy koronny z miasta *Tomaszpola*	409	204	15
Jeym. pani podkanclerzyna z sioła *Rachnowiec Napolnych*	54	27	15
J.m. p. starosta Bracławski z sioła *Żurawlowki*	26	13	—
Tenże z sioła *Kryszczyniec*	34	17	—
Tenże z sioła *Zacharyaszowki*	22	11	—
Jeym. pani staroscina Kamieniecka z miasta *Bukow*.	317	158	15
Taż z sioła nowoosiadających *Mytkow*	20	10	—
Xiąże p. podkomorzy Bracławski z miasteczka *Nowego Kamienca*	704	352	—
Jeym. pani podkanclerzyna koronna z *Skaziniec*	21	10	15
J.m. p. podczaszy koronny z miasta *Kublicza*	545	272	15
Tenże z miasteczka *Węznego*	107	53	15

Библиотека "Руниверс"

	Dymy.	Zł.	Gr.
Xiąże j. m. p. Krakowski z miasteczka *Woytowiec* .	453	226	15
J.m. p. starosta Bracławski z dobr j. kr. mosci miasta *Braclawia*	596	298	—
J.m. pani podkanclerzyna koronna ze wsi *Iwaniniec*.	15	8	—
J.m. p. starosta z miasteczka *Koziniec* alias *Kożuchrybtow*	271	135	—
Pani Ostaphia Hlibkowa z części *Juszkowiec* . . .	1	—	15
P. Eliasz Kleszczowski z *Sokoliniec, Tywrowa, Lubianca*	132	66	10
P. Konstanty Baybuza ze wsi *Wiszney Kropiwney* y *Mielnikowiec*	174	87	—
J.m. p. starosta Bracławski z miasta *Stawgroda*. .	396	198	—
Tenże z sioła *Jankowiec*	15	7	15
Jeym. pani podkanclerzyna koronna z miasta *Nowego Krasnego*	290	145	—
J.m. p. wojewoda Bracławski ż starey wsi *Lityna* .	156	78	—
Xiąże j.m. p. Krakowski z miasta *Pohrebiszcz* y ze wszistkiey włosci, do niego należącey, in genere.	7514	3757	—
J.m. p. starosta Bracławski z sioła *Michałkowiec* .	19	10	—
P. Jan Rosowski z słobody miasteczka *Rosowki* . .	33	16	22
Xiąże j.m. p. Krakowski z miasteczka *Samhorodka* .	682	341	—
P. podstarosci Winnicki z części *Woronowicy*. . .	21	10	15
P. Marcin Woystembski z części *Pietniczan* . . .	5	2	15
J.m. p. starosta z miasteczka *Batoha*	132	66	—
P. Stefan Kopczynski z małżonką swą z części *Dymidowiec*	11	5	22
P. Jan Ohyj Tyszkiewicz z majętnosci potomkow Jana Ohyja Tyszkiewicza	12	6	3
P. Wasil Kleszczowski, rotmistrz j. kr. m., z *Dzwonychi* y *Tywrowa*	174	87	10
J.m. p. wojewoda Bracławski ze wsi *Woniaczyna* .	62	33	15
Tenże z sioła *Nowosielicy* do Litina, należącey . .	17	13	15

Библиотека "Руниверс"

	Dymy.	Zł.	Gr.
P. Jan Pilka z dzierżawy swey słobody *Muszurowa.*	172	86	—
J.m. p. starosta Bracławski z miasteczka *Uscia Trostenca*	65	33	15
P. Hrehory Czeczel z części *Czeczelowiek*	2	1	7
J.m. p. starosta Bracławski z sioła *Chołodowki* . .	54	27	—
J.m. p. miecznik Bracławski z sioła *Worobijowiec* .	45	22	15
J.m. p. wojewoda Bracławski z sioła *Ilkowiec* z pod Lityni	42	21	—
Tenże z sioła *Pułtowiec*, do Lityni przynależących .	84	42	—
Tenże z sioła *Czortkowa*, do Lityni przyległych . .	25	12	15
Jeym. pani podkanclerzyna koronna z sioła *Łuki* .	85	42	15
Xiądz Marcin Załeski, rektor Winnicki, z połowicy *Piaseczina*	165	82	15
P. Jarosz Zabokrzycki z części *Pietniczan*	3	1	15
J.m. p. Chmielecki z dzierżawy swey miasteczka *Nowego Międziboża*	271	35	15
Pani podkanclerzyna koronna z sioła *Iwanowiec* . .	94	47	—
J.m. p. starosta Bracławski z miasta j. kr. mości *Winnicy*	787	397	15
J.m. p. Ostaphi Deszkowski z części *Deszkowiec* .	5	2	15
J.m. p. podkanclerzy koronny z miasta *Buszy* . .	360	180	—
Xiądz Andrzey Zatorski, pleban Czerniowiecki, ze wsi *Kosow*	51	25	15
J.m. p. Marcin Kalinowski, podkomorzy Podolski, z *Umania.*	362	181	—
J.m. p. starosta z miasta *Umania*, dwoch części swych.	705	352	15
Tenże z miasteczka *Horodeckiey*	123	61	15
Tenże z miasteczka *Babanow*	108	54	—
P. Fedor Łasko z sioła *Borysowki* y części *Buszyniec.*	32	16	—
J.m. p. podkomorzy Podolski z części miasteczka *Babanow*	116	58	—

Библиотека "Руниверс"

	Dymy.	Zł.	Gr.
J.m. p. Potocki, kasztelan Kamieniecki, z miasta *Bracławia*	813	406	15
Tenże z miasteczka *Nowego Potoka*	165	82	15
P. Jan Nahujowski z dzierżawy swey z sioła *Pietniczan*	4	2	—
P. Jozef Buszynski z dzierżawy swey słobody *Paszowki*	20	10	—
J.m. p. starosta Bracławski z sioła *Medwedki*	26	13	—
Pp. Kordyszowie z młynow, u *Hliniancu* będących	2	1	—
P. Andrzey Miranowski z części swey *Zerdeniowki.*	4	2	15
J.m. p. starosta z sioła *Chyżyniec*	110	55	—
Tenże z sioła *Wiszienki*	16	8	—
Tenże z sioła *Czeszyna* do Winnicy należącego	16	8	—
J. m. p. Jan Odrzywolski z dobr j. kr. mosci miasteczka *Haysyna*	137	68	15
Tenże z słobody miasteczka *Krasnohorki.*	120	60	—
P. miecznik wojewodztwa Bracławskiego z *Borskowa, Wstawy, Sutyski*	60	30	—
J.m. p. Chmielecki z majętnosci p. Jana Czerlenkowskiego, w opiece u niego będącego, z miasteczka *Czerlenkowa*	94	47	—
J.m. p. Kamieniecki z sioła *Nowosielicy*, do Brailowa należącey	21	10	15
J.m. p. starosta Bracławski z sioła *Sałasz*	100	50	—
Tenże z sioła *Miziakowa* z dzierżawy swey	262	131	—
P. stolnik wojewodztwa Bracławskiego z *Kleszczowa, Pilawy*	215	107	20
J.m. p. podsędek Bracławski z miasteczka *Komorowa*	461	230	15
Pp. Iwan y Hrehory Jackowscy z części *Jackowiec* od swego młynka	—	1	15
Xiąże pan Wołynski z wioski *Brailowki.*	25	12	15
Xiąże j.m. p. Krakowski z słobody *Kamienicy*	14	7	—

Библиотека "Руниверс"

	Dymy.	Zł.	Gr.
In summa latens zl. trzydziesci jeden, tysięcy dwiescie osmdziesiąt osm y gr. szesc. U tho regestru peczat prytysnena y podpis ruki tymi słowy: Jan Dobrojewski, miecznik y poborca Bracławski, Jan Szumowski sekretarz (więcey się niespecyfikuje, gdyż na tym mieyscu iedna karta, czyli więcey, nie znayduje się).			
Rachnowa	147	73	15
P. Marten Grabski z majetnosci swey części *Dziurskowa*	7	3	15
Xiąże Fedor Swiatopełkowicz Czetwertenski, z części swey *Stawy*, *Kopijowki*, *Todorowki*, *Kitaygroda* y słobody *Kamienney Gorki*	227	113	15
P. Mikołay Napadowski z dzierżawy swey sioła *Oszytkowa*	50	25	—
P. Floryan Potocki z majętnosci pana Mieleszkowy, rotmistrza j. kr. mosci, *Ziatkowiec*	196	98	—
Pp. Semen y Lawryn Czeczelowie z części *Czeczelowki*	35	17	15
P. Mikołay Krasnosielski z części *Michałowki* wsi .	4	2	—
Pp. Roman y Tychon Mormyłowie z części sioła *Zerdeniowki*.	6	3	—
P. Piotr Szolgienia z dzierżawy swey sioła *Skibiniec*.	48	24	—
P. Prokop Popiel od siebie y od paniey Walickiey, corki swey	2	1	—
P. Dymytr Krasnosielski z dzierżawy swey *Oczeretney*.	60	30	—
Pp. Hrehory y Iwan Jackowscy z części *Jackowiec Małych*	2	1	—
P. Jakub Tilkowski z dzierżawy swey miasteczka *Koszowa*	2071	1035	15
Pp. uczesnicy wsi *Michałowki* y *Wasilowki*	11	5	15

Библиотека "Руниверс"

	Dymy.	Zł.	Gr.
P. Bohdan Krasnosielski z *Krasnenkiego* y *Wasilowki Małey*	89	44	15
P. Fedor Napadowski z dzierżawy swey sioła *Oleniowa.*	13	6	15
P. Iwan Juszkowski z częsci *Pietniczan*	3	1	15
P. Iwan Tałałay z części *Juszkowiec*, alias *Sabarowki.*	20	10	—
P. Mikołay Czarniawski z dzierżawy swey wsi *Andrusiowki*	63	31	15
P. Jan Grocholski z dzierżawy swey sioła *Burkowiec.*	22	11	—
P. Jan Diakowski z częsci swych *Ostołopowa* y *Pietniczan*	12	6	—
P. Semen Diakowski z części swych w tych że wsiach będących.	12	6	—
Pp. Stepan y Jerzy Juszkowscy z sioła *Sabarowki*.	44	22	—
P. Jakob Piasoczynski, czesnik Bracławski, z słobody *Kosakowki*.	16	8	—
Pani Regina Baybuzianka Bruslinska z *Ostapkowiec.*	63	31	15
P. Michał Baybuza z części *Buszyniec* y *Niżney Kropiwney.*	165	82	15
Pani Maruszа z Czerlenkowa Krasnosielska z *Krzykowiec*	160	80	—
Pani Anna Sułkowska, podczaszyna Bracławska, z *Perpurowiec*	20	10	—
J.m. p. Alexander Mikulinski ze wsi *Poczapiniec* y *Rohu.*	128	64	—
P. Iwan Deszkowski z części *Deszkowiec*	29	14	15
P. Wasyl Krasnosielski, ze wsi *Wasilowki* y wsi *Krasnego*	88	44	—
P. Dmitr Krasnosielski z słobody *Jangroda* . . .	5	2	15
P. Remian Gorczynski y p. Hregory Czeczel z słobody *Stepanowki*.	10	5	—
P. Hrehory Czeczel z wiosek *Czeczelowki* y *Kuszczyniec.*	21	10	15
P. Jan Czerlenkowski z *Bochennik* y części *Czerlenkowa.*	13	6	15

Библиотека "Руниверс"

	Dymy.	Zł.	Gr.
P. Fedor Pundur z dziedziczney swey z miasteczka *Deszki*	191	95	15
P. Michał Deszkowski ze wsi *Siwowkowiec* . . .	8	4	—
P. Kiryk Mączynski, z dzierżawy swey części *Bukowiec*	22	11	—
P. Wasyli Rohozinski z miasta *Kuny* y słobodki *Krasnopola*	636	318	—
P. Mikołay Deszkowski z części *Deszkowiec* . . .	36	18	—
P. Wasyli Obodynski z *Obodnego* y *Jackowiec* . .	89	44	15
P. Wasyli Kordysz od siebie y synowca swego z *Hlinianiec* y *Kordyszowki*	77	38	15
Pani Kordyszowa z części swey *Buszyniec*	6	3	—
P. Jozef Obodenski y potomkowie pana Gabriela Obodenskiego z miasta *Hliniec* y przysiołka *Ulanowki*	620	310	—
Pp. Matyasz y Gerzy Buszynscy z części *Rudowiec.*	9	4	15
P. Dmitr Krasnosielski z części *Wasilowki* y *Michałowki*	8	4	—
P. Mikołay Dymski z części swey wsi *Wasilowki* .	10	5	—
P. Gerzy Kaznowski y p. Hrehory Hawratynski z *Strzelczyniec*	9	4	15
P. Jan Ohey Tyszkiewicz z części potomkow brata swego wsi *Michałowki*.	3	1	15
Tenże z części swych *Wiszkowki* y *Michałowiec.* .	70	35	—
P. Fedor Komar z części *Strzelczyniec*	4	2	—
P. Bohdan Komar z części sioła *Strzelczyniec* . .	9	4	15
P. łowczy Bracławski (tu na tym mieyscu z podskrobaniem poprawiono) z części swey *Pietniczanskiey* (tudzież y liczba dissimili atramento poprawiona)	87	43	15
P. Wasyli Juszkowski z *Juszkowiec Starych* . . .	50	25	—
P. Bohdan Juszkowski z tychże *Juszkowiec* . . .	39	19	15

Библиотека "Руниверс"

	Dymy.	Zł.	Gr.
P. Rohozinski z majętnosci pani Mieleszkowey z *Łuki* y *Omietyniec*	213	106	15
Pani Katarzyna Szaszkiewiczowa, z miasteczka *Wyszkowiec*	116	58	—
Taż z miasteczka *Tymonowki*	206	103	—
P. Iwan Hrehorowski, z części *Wasilowki*	1	—	15
P. Andrzey Szamlicki y p. Marcin Czarnowołoki z teyże *Wasilowki*	11	5	15
P. sędzia ziemski ze wsi *Brasliniec* y *Kochangrodu.*	129	64	15
P. Paweł Paszkiewicz z słobody *Paszkowki* dzierżawy swey.	3	1	15
Xiąże j. m. p. Krakowski z miasteczka *Terlicy*	281	140	15
P. Filon Dmitrowicz Krasnosielski z słobody *Oczeretney*	32	16	—
Pani Katarzyna Żabokrzycka z *Torkowa* y części *Kuzminiec*	73	36	15
Pani Marusza Rokicka z części *Torkowa*	24	12	—
Pani Regina Olexiowa z dzierżawy swey miasteczka *Czahowa*	190	95	—
P. Alexander Pastołowski z części *Rudowiec*, alias *Busziniec*	1	—	15
P. Alexander Komar z sioła *Dziunkowa*	60	30	—
P. Maciey Zakrzewski z małżonką swą z sioła *Sołowiowki*	17	8	15
P. woyski Winnicki z *Jakuszyniec*	151	75	15
J.m. p. czesnik wejewodztwa Bracławskiego z sioła *Jaroszowki.*	40	20	—
Pani Halszka Zaleska z synami swemi z *Woronowicy* y *Soroczyna*	96	48	—
P. Tomasz Stradonowski z części *Maianowa*	34	17	—
P. Stanisław Krzybakowski z dzierżawy swey *Kozanki*	43	21	15

Библиотека "Руниверс"

	Dymy.	Zł.	Gr.
J.m. p. czesnik Bracławski z miasta *Zorniszcz* y *Piaseczyna*.	977	488	15
Pani Anastazya Sosnicka z części *Pietniczan* . . .	5	2	15
J.m. p. Maciey Przekładowski ze wsi *Kobyley* y *Siwowkowiec*	66	33	—
P. Marek Komorowski z dzierżawy swey wioski *Kurdelowki*	24	12	—
J.m. p. Jan Bratkowski z miasteczka *Nowego Janowa.*	59	29	15
Xiąże j. m. p. Krakowski z miasteczka *Szumowki* .	184	92	—
Jeym. pani chorążyna koronna z miasta *Granowa,* alias *Werbicza*	140	70	—
P. Adam Wilga z dzierżawy swey z miasteczka *Tetyowki*	770	385	—
J.m. p. wojewoda Bracławski z miasteczka *Bruslinowa.*	199	99	15
Xiąże Dominik, na Ostrogu Zasławski, z miasteczka *Petihor*.	370	185	—
P. Adam Wilga z dzierżawy swey miasteczka *Łobaszowa*	601	300	15
Tenże z dzierżawy swey *Kasperowki*.	77	38	15
P. Jan Żulinski z dzierżawy swey a majętnosci pana podkanclerzego z *Borowy*	94	47	—
P. Michał Węzłowski z dzierżawy...			

Y już więcey teyże taryfy niewynayduje się, gdyż konca oney niema. (U tey taryfy, per oblatam podaney, pieczęci dwie teraznieyszich grodzkich Winnickich: iedna z początku, druga na koncu). I tak taż taryfa, za podaniem y oczewistą prozbą podawającego j. mosci, a oczewistem przyięciem urzędu ninieyszego, do xiąg ninieyszych grodzkich Winnickich iest wpisana.

Кн. Кіев. Центр. Арх., № 4602, л. 55, № акт. 55.

Библиотека "Руниверс"

XXV.

Люстрація Овруцкаго староства, 1629 г.

Starostwo Owruckie.

Ktorego possessorem j. m. pan Stephan Niemirycz, podkomory Kyowski, za consensem krola j. mosci, per ius cessum od niebozczyka w. j. m. pana Andrzeia Gurskiego, kasztellana Kamienieckiego, ktorego przywileiu data w Warszawie dnia XXV, miesiąca kwietnia, roku 1623.

Zamek. Ten lezy na gorze wysokiey, maiąc w sobie plac dosyc przestronny, do ktorego wchodząc, iest barzo zly most, y przezen nie chodzą. Bramy niemasz, ani wiez, ieno dwie wieze narozne, ale barzo złe, pochilone, pogniłe y nieprzykryte. Parkan, przez nieboszczyka pana Ruckiego dzierzawcę poczęty y do tego czasu nie tylko nie dobudowany, ale y do konca zgnił.

Armata. W inwentarzu anno 1570 opisano armaty, to iest: dział litych № 7, hakownic № 67, prochu hakowniczego beczułka pełna nieodbiiana, druga beczułka tez pełna, zosobna beczułek małych niepełnych № 6, zelezniakow № 12, kul dzielnich № 36, kul zelaznych hakownyczych № 200, ołowianych hakownicznych kul 400, ołowiu sztuka cała, ołowiu sztuk poczętych № 12, iakoby cetnerow 6, forma do działa litego 1, forma do dział zelaznych 1, forma do hakownic 5, prochownic czternascie nayduiesię na ten czas tylko.—Armaty podług lustraciey anni 1622: działo iedno spizowe z herbem swiętey pamięci krola Augusta, hakownic 9; o inszey armacie nie moglismysię dowiedziec procz tego; a lustracia przeszla, anno 1622, wspomina 12; hakownic № 43 za przeszlego dzierzawcę xiązęcia Wiszniowieckiego zawieziono do Lubien—maiętnosci iego; zaczym donosiemy do skarbu j. kr. mosci, aby to włozono na pana instigatora, zeby tę wszystkę armatę u potomkow niebozczyka xięzęcia Wiszniowieckiego, albo z kogo będzie nalezało,

Библиотека "Руниверс"

prawem windikował. Do dozoru tey armaty są puszkarze dwa, ktorzy na urzędy swoie pręty mieyskę maią; wrotny przy zamku mieszka, od urzędu zamkowego przydany, ktoremu mieszczanie placą z dymu po groszy 2.

Delata. Lustracia anno 1616 po smierci xiązęcia Wiszniowieckiego zostawiła na prochy, olow, strzelbę y poprawy zamku po flor. 700 na kazdy rok, z ktorych pieniędzy zadney poprawy, ani przysposobienia potrzeb koronnych przed nami nie pokazano. Lustracia zas anno 1622, za dzierzawy pana Andrzeia Gurskiego, kasztellana Kamienieckiego, nic nie zostawiła, zaczym porachowawszy ab anno 1616 usque ad annum 1622 przez lat 6 tę summe na kazdi rok po florenos 700 zostawioną, nie inducuiąc w to prowiziey podstarosciego, ktory na urząd swoy miał osobny folwarczek, uczyni florenos 4200, co do wiadomosci skarbu j. k. mosci donosiemy, aby tę summę pan instigator prawem windikował.

Miasto **Owrucz**. Tego miasta polozenie nad rzeką Norynią, wałem y ostrogiem otoczone ze trzech stron, a z czwartey strony błota; do niego bram trzy z wiezamy, baszt 6. Przy tymze miescie naprzeciw zamku na gorze w przygrodku dwor krola j. mosci, palami dębowemi ostawiony; około niego przekop głemboki od miasta. Budinek tego dworu opisany porządnie w lustraciey anno 1622, a potym nic nie przyczyniono.

Powinnosc miasta tego. Przedtym oddały (?) miasta tego, podług lustraciey anno 1626, było domow № 300; na ten czas nie znayduię się ich tylko № 244. Czinszu zadnego mieszczanie nie daią, procz podymnego po groszy 2, ktore pieniądze na wrotnego obracaią. Miedzy temi 244 domow iest domow № 8, z ktorych placą po groszy 15; item domow № 4, z ktorych placą po groszy 12, pen. 9; item domow № 5, z ktorych placą po g. 7, pen. 9. Uczyni flor. 6, gr. 27, pen. 9. Komor w rynku iest № 30, od ktorych daią na rok po gr. 15; uczini flor. 15.—Do groble y mlynow szarwarkiem odprawowac powinni. Do zniwa y kozby raz w rok powinni.

Библиотека "Руниверс"

Podwodnych pieniędzy żadnych nie dawaią, ani koni w podwody pod sługi staroscine dawac niepowinni, ani podwod żadnich na prywatne potrzeby zamkowę. Od woza soli więcy nad sto tołp dawac niepowinni, ktora się na wychowanie zamkowę zostawuię. Do strazy więzniow zamkowych, ponieważ podymne na wrotnego zamkowego daią, nie maią bydz przymuszeni. Pokładali przytym mieszczanie przywileie k. j. mosci teraznieyszego de data Warsawiae die 20 mensis marty roku 1595, ktorym krol j. mosc confirmuie list krola s. pamięci Augusta miastu temu na dwa iarmarki nadany: jeden iarmarek na Pokrowę Panny Maryey, a drugi na dzien S. Mikoły ruskich swiąt, ktore po tygodniu trwac maią, z wolnosczami, w tym przywileiu nadanymi, według ktorego y j. mosc pan dzierżawca zachowac ich ma.

Place y domy szlacheckie, czernieckie y popowskie. Placow y domow szlacheckich, czernieckich y popowskich iest w miescie barzo wiele, ktorzy się z iurisdictiey przysądu y powinnosci zamkowey wyłamuią; my iednak onych, według opisania rewiziey dawnych, pod przysądem zamkowym zostawuiemy; a do tego do sypania groble, stanowienia mostu y gaci, do poprawienia około miasta rowu y okopu rowno z mieszczany powinni będą; sam tylko czynsz, względem gruntu, na ktorym siedzą, panom gruntu swego oddawac powinni będą.

Żydzi. W miescie iest dowow zydowskich trzy, z ktorych zydzi powinnosci do zamku, rowno, iako y mieszczanie, oddawaią; boznice sobie postawili w miescie za pozwoleniem p. starosty, iednak na to żadnego prawa od krola j. mosci nie maią.

Arenda karczm, młynow y myta. Do tey arędy młyn pod miastem na rzece Noryni; w nim koł mączych № 3,—uczyni na rok, podług kontraktu przed nami produkowanego, a ręką pana starosty pisanego, f. 2400.

Folwark pod miastem. Na zrobieniu folwarku tego lustracia anno 1622 zastała poddanych ciągłych № 10, ktorzy podatkow

Библиотека "Руниверс"

zadnych, procz robocizny, nie oddawaią, ktory to folwark na wychowanie podstarosciemu zostawuiemy.

Wies y folwark **Ostrow**. W tey wsi włok osiadłych № 12; robią z włok dwa dni w tydzien. Czinszu pieniężnego nie daią tylko owsa po pułmiarki; dostaię się go miarek 6, miarka po flor. 2, gr. 15; kur prostych daią po dwoie z włoki, przychodzi 24, po groszu $1^1/_2$.

Crescentia. Uradzasię zyta kop № 250; ztąd umłotu mac № $83^1/_2$; na wysiwek mac № $17^1/_2$; na wychowanie podstarosciego nic się nie kładzie, bo mu się folwark pod miastem zostawuię; zostaie mac № 66, po flor. 3,—zl. 198. Pszenicy kop № 50, ztąd omłotu mac № $12^1/_2$, na wysiw mac № 2; zostaie mac № 24, po fl. 2, groszy 15,—zl. 35. Tatarki kop № 140, ztąd umłotu mac № 23; na wysiwek mac 4; zostaie mac № 19, po flor. 10, groszy 10,—zl. 25, gr. 10. Siana sprzątaią wozow 20, po groszy 3,—zl. 2. Summa tey wsi z folwarkiem zl. 357, gr. 10.

Wies y folwark **Sirkowsczyzna**. Takies osobnym prawem chodziła; iednak teraznieyszy pan starosta Owrucki do starostwa trzyma onę.

Budowanie. Budowanie folwarku tego opisane iest w lustraciey anno 1622. W tey wsi poddanych ciągłych № 20; robią z włoki po dwa dni w tydzien, daią na rok czinszu z pułwłoczka po fl. 2, kur z pułwłoczka prostych po 2, po $1^1/_2$ gr., zł. 1. Lnu daią z pułwłoczka po garsci 4, ktory się zostawuię na potrzebę czeladzi folwarkowey.

Crescentia. Uradzasię zyta kop № 150; ztąd umłotu mac № 46, na wysiwek mac № 10; zostaie mac № 36, po flor. 3, zł. 108. Owsa kop № 80; z tąd umłotu mac 20; na wysiwek mac 7; zostaie mac 13, po flor. 2, gr. 15, zł. 32, gr. 15. Tatarki kop 50; z tego umłotu mac № $12^1/_2$; na wysiwek mac 4; zostaie $8^1/_2$, po flor. 1,—zl. 10. Summa tey wsi y z folwarkiem flor. 151, gr. 25.

Библиотека "Руниверс"

Miasteczka **Michayłow** y **Jarosławiec**. Te dwie miasteczka siedzą pospołu, ktore dzieli rzyka Brzostowiec nazwana. Michayłow wałem y ostrogiem otoczony, basztami; bram z wiezami do niego dwie; w nim dwor k. j. mosci, palami dębowemi ostawiony; brama z wieżą; w niey swietlic dwie; piekarnia y staynia, y kleci dwie. W miasteczkach tych obudwu iest domow № 190, ktorzy roznie czinsz płacą: starszyzna, ktorzy się lepiey maią, po fl. 2 gr. 15; ubozsi po flor. 2; podleysi po 1 zl., 7 gr., 9 p. Insi po (złotu ?) iednemu, drudzy po gros. 15, drudzy po 12, niektorzy po gr. 10, kazdy według uboztwa y przemozenia swego, co czyni na rok flor. 315. Do tego dorocznie dawaią iałowic dwie, po flor. 5, gr. 10, wieprzow dwa do roku po fl. 2, gr. 15. Do tego powinni ci, ktorzy woły maią, orac na zimę dwa dni, a na iarzyne drugie dwa dni; ktorzy zas wołow nie maią, tylko to ci zawlec powinni; ktorzy ani wołow, ani koni nie maią, tedy siac powinni; siano powinni dzien kosic w rok y to sprzątnąc y do gumna zwiezc; ząc powinni trzy kopy na oziminę, trzy na iarzynę, y to wszystko do gumna zwiezc; podwoda koleyna zas w rok za mil 5; szarki do groble y mostow, według potrzeby y dawnego zwyczaiu, powinni; a inszey powinnosci nad to nie będą oddawac.

Folwark przy miescie, w ktorym swietlica y piekarnia, obory, staynie y stodoła.

Urodzay. Uradza się zyta kop № 360; z tego omłotu mac № 120; na wysiwek mac 16; zostawa mac № 104, po flor. 3, zl. 312. Jęczmienia kop. 50; z tych omłotu mac 10; na wysiewek mac 3; zostaie mac 7, po flor. 3, zl. 21. Owsa kop 160; z tego omłotu mac 40; na wysiwek mac 10; zostawa mac 30, po flor. 2, gr. 15. Tatarki kop № 160; z tych omłotu mac № 22; na wysiwek mac 3; zostaie № 19, po flor. 1, gr. 10. Siana wozow 40; woz siana po groszy 4, zl. 5, gr. 10. Na urzędnika nic się nie kładzie, dla tego, ze przy Owruczu folwarczek zostawilismy podstarosciemu na wychowanie, ktory y tym folwarczkiem zawiaduię.

Библиотека "Руниверс"

Wies **Biechowszczyzna.** W tey wsi lustracia anno 1622 wspomina poddanych ciągłych № 12; na ten czas poddanych tylko iest dziesięc, ktorzy czinszu zadnego nie daią, tylko robotę do folwarku, przy miescie Michayłowie będącego, odprawuią dwa dni w tydzien.

Arenda karczm, młynow Michałowskich. Arenda z kapczyzno piwną, miodową, y gorzałczaną ze trzema mlinami, z ktorych ieden na rzyce Uszy, drugi na rzyce Szestyni, trzeci przy Międzyrzeczu miasteczku, czyni y z foluszami na rok (*не показано*).

Rudy. Rudy dwie na rzyce Zerewi czynią na rok zl. 400.

Słoboda **Miedzyrzec.** To miasteczko zasiadło było in anno 1614, iako lustracia anno 1616 wspomina, ktorego było położenie nad rzeką Uszą y Międzyrzeczką po tey stronie ku miastu k. j. mosci Michayłowie, przy ktorym miasteczku po teyze stronie był takze młyn postawiony; a iż potym, kiedy było osiadlosci do sta domow, nastompili controuersie o własnosc gruntow, miedzy Jerzym Moszczenickim, iako powodem, a j. moscią panem starostą, zaczym y dekreta trybunalskie około tego zaszli, tedy przeniesione iest to miasteczko y ze młynem na drugą stronę rzeki Usze. Poddani ci iednak, w tym miasteczku mieszkaiący, po obudwu stron rzeki gruntow zazywaią, podług tego, iako y przed tym zazywali. Iz tedy te kontrowersie y dekreta trybunalskie zachodzili w sprawie o grunt k. j. mosci y Rp—tey, gdyz y lustracia anno 1616 seymem approbowana to miasteczko za dobra Rp—tey opisała, y młyn ten w prowent do quarty deducowała, ktorą quarte y dotąd płacono,— przeto, wzglendem gruntu miasteczka y młyna tego, zachowuiemy cale prawo k. j. mosci y Rzpltey, odsylaiąc do skarbu y p. instygatora koronnego, czego j. m. p. starosta popierac powinien.

Miasteczko **Kamiąka.** Ta słobodka zasiadła przed lat kilka y ieszcze iey wolnosci nie wyszly; lezy nad rzeką Kamiąką dwie mile od Owruczego. Przy tym miasteczku iest młynek, ktory na rok czyni złot. 10.

Библиотека "Руниверс"

Potasze. Wspomina lustracia anno 1622, iz w lesie Bołsunowskim, na uroczysku Koszerze, budy byli na urobienie popiołow, na ktore iz iuż lasy są wypalone y budy spustoszone, dla tego się tez w zaden prowent nie kładą.

Boiarowie w miescie y we wsiach. Z tych iedni z listami iezdzic, a drudzy woienną służbę służyc powinni.

Sioło **Moszki**, albo **Moszkowce**. Jan Duchowski z inszemi tey że wsi possessorami pokładali przed nami list z extraktem z metryki kancellariey większey W. X. Lit. krola swiętey pamięci Augusta anno 1544, ktorym possessorom tey wsi na sluzbie ordynskiey przy zamku Owruckim zostawuie, to iest na służbę woienną,— konia powinni po ordynsku, albo po petyhorsku, w pancerzu z misurką osadzac.

Sioło **Usary** na rzece Hrezli. Ci powinni konia iednego stawic pod czas woienny przy j. mosci p. staroscie; zosobna z barci dawaią miodu co rok kadz iedne, wiadro iedno; kadz po flor. 25,— facit zł. 31, gr. 7, pen. 9.

Tołkacze w teyze wsi. Na służbie nazwaney Losinska, z ktorey konia iednego na woynę przy p. staroscie powinni osadzac, ale iz tey sluzby połowice dostał zastawnym obyczaiem p. Parchom Trypolski y iest w iey używaniu, powinien p. starosta w to weyrzec, aby się iako dobra Rzpl —tey w ziemstwo nie obracały, zeby zwyczayna sluzba Rzeczpospolitą y iego samego dochodziła.

Sioło **Korczowka**. To sioło zasiadło na służbie Haponowską albo Korczewską, podług prziwileiu krola s. p. Kazimirza; powinni koniem iednym sluzbę ziemską boiarską do zamku Owruckiego odprawowac. Na teyze służbie w teyze wsi Korkoszka y Wierowka, ktorzy sobie pretenduią prawo ziemskie, wyłamuiąc się z powinnosci boiarskiey zamku Owruckiego, w co powinien weyzrzec p. starosta.

Библиотека "Руниверс"

Sioło **Hoszowo**. W tym siele iest służb Waszkowskich dwie, z nich powinni stawic na służbę Rzeczypospolitey przy panu staroscie; trzecia służba w teyze wsi Barany, z ktorey takze konia stawic powinni; czwarta Nowakowska, Kupca (?) Ziadzianowka nazwana, z ktorey takze konia stawic powinni.

Sioło **Uszczapy** z ostrowem Zaleznickim y rzeką Zlinią. Z gruntow tych odprawowano przedtym służbę pancerną koniem iednym. Teraz Artem Uszczap stanoł przed nami, opowiadaiąc się z szlachectwem swoim; my, nie czyniąc zadney disquisitiey o szlachectwie iego, poniewaz dobra Rp—tey, do przysądu zamku Owruckiego należące, trzyma, tedy na takiey służbie, iako y insze boiarowie względem tych dobr onego zostawuiemy.

Sioło **Szwaby**, albo **Zastawie**. W tym siele służba Barszczowszczyzna nazwana, z ktorey na potrzebę Rp—tey woienną przy p. staroscie konia iednego stawic powinni.

Sioło **Paszyny** y **Wolkowce**. Boiarowie tey wsi służbę woienną powiuni przy p. staroscie, iako inne wsie, odprawowac.

Niemierzyczcy, Lewkowcy, Bułakowcy, Kubylincy, Heiowcy— ci się odzywali do prawa ziemskiego, nie chcąc podlegac jurisdictiey zamku starostwa Owruckiego; iednak ich y dawne lustracie opisali przy zamku Owruckim, y litispendentia miedzy niemi a przeszłemi starostami zachodzi; tedy nie czyniąc o tym disquisitiey zadney, iz idzie o uymę służby Rp—tey zamku Owruckiego, odsyłami ich do sądu jego krolewskiey mosci.

Summa summarum wszystkich prowentow starostwa Owruckiego czyni zl. 4561, gr. 28, pen. 9. Z tey summy podstarosciemu, ktoremu się zostawil folwarczek przy miescie Owruczu, przydaiemy fl. 60. Na poprawe zamku, przyczynienie armaty, prochow, ołowow na kazdy rok zostawuiemy fl. 200. Zostaię summa, z ktorey qwarta płacona ma bydz, zl. 4301, gr. 28, pen. 9. Przychodzi qwarty zl. 860, gr. 11, pen. 12.

Библиотека "Руниверс"

Owrupiec y **Szołomki**. Dzierzy urodzony pan Lubasz Witkowski, podczaszy Kiiowski, za prawem doziwotnim krola j. mosci.

Budowanie. To było opisano w lustraciey anno 1622, ktore potym prędko po lustraciey za przeszlego possessora zgorzały; za teraznieiszego p. dzierzawce nowozbudowane iest na inszym miescu w tymze ostrogu, palami stawionym; ktore takie iest: są dwie izbie na przeciwko sobie z iedney sieni, z izdeb są komeata, z izbi stołowey alkierz; okna w izbach szklane; drzwi na zawiasach. Trzecie budowanie, w ktorym piekarnia niemała, ... , izba biała urzednicza; przeciwko piekarni staynia niemała; za parkanem, na drugą stronę rzeczki, browar y gumno, co wszystko kosztem y nakładem teraznieiszego p. dzierzawce iest pobudowano.

Powinnosc poddanych. Lustracia anno 1622 poddanych roznie kładla: iednych w Szołomkach, drugich w Owrupiczach; teraznieiszy pan dzierzawca poddanych część do Szołomek, a drugich do wsi Oszowa przeniosł, a role ich obrocił na folwark tuteczny. W Szołomkach iest poddąnych № 30; ci zadnych czynszow nie dawaią, procz kur prostych,—kazdy z nich daie po dwoie, przydzie ich № 60, po gr. $1^1/_2$. Robotę odprawuią dwa dni w tydzien do folwarku.

Folwark: crescentia. Żyta uradza się kop 260; z tego omłotu mac 65; na wisiwek mac 26; zostaie mac № 39, po zl. 3; owsa kop 150; z tych omłotu mac $37^1/_2$; na wysiwek mac 15; zostawa na przedaz № 22 mac, po fl. 2, gr. 15. Tatarki kop № 140; z tych omłotu mac $23^1/_2$; na wysiwek mac 4; zostawa mac $19^1/_2$, po groszy 40,—zl. 26. Siana wozow sprzątaią № 25, po gr. 3,—zl. 2, gr. 15.

Młiny. Iest młyn pod dworem, ktory czini na rok z karczmą zl. 120.

Wies **Hoszow**. Przy tey wsi był folwark, ktorego crescentia lustracią anno 1622 w prowent dedukowała; teraznieiszy pan dzier-

Библиотека "Руниверс"

zawca poddanych usadził na tim gruncie folwarkowym, przenioszczy ich cztyrech z Owrupicz na ten grunt; znayduiesię tedy w tey wsi poddanych ciąglich № 20, ktorzy czinszu zadnego nie dawaią, procz kur prostych po 2; przichodzi ich 40 po gr. 1½. Robią dwa dni w tydzien do folwarku Owrupickiego; zagrodnikow iest 4, ci dzien w tydzien o stawie dworskiey robią.

Wies **Uhlennica.** W tey wsi poddanych ciąglych № 8, ktorzy zadnych podatkow nie dawaią, robią dwa dni w tydzien do folfarku Owrupickiego; zagrodnikow iest 6, ktorzy dzien w tydzien o strawie dworskiey robią.

Granice. Poddani z pomienionych wsi uskarzalisię przed nami, iz im nie mało gruntow odięto y odeymuią do maiętnosci Norzinskiey y Bondarowskiey, dziedziczney pana starosty Owruckiego; my, bacząc to bydz z uciążeniem y wielką szkodą Hoszowa y Uhlenice, wielką uymą gruntow Rp—tey y k. j. m., wkładamy to na p. dzierzawce tych dobr, aby niedopuszczał poddanym tych wsi krzywd ponosic, y te grunty Rp—tey aby nie odwłocznie prawem vindicował.

Summa summarum prowentow z dzierzawy Owrupickiey flor. 376, gr. 22, pen. 9. Quarty przychodzy fl. 65, gr. 10, pen. 9.

Литов. метр. IV. А., № 22, л, 172—175.

Библиотека "Руниверс"

XXVI.

Данныя, извлеченныя изъ присяжныхъ показаній о количествѣ дымовъ въ городахъ и селахъ, подлежавшихъ оплатѣ подымнаго во время войнъ Хмельницкаго.

1. Житомирскій повѣтъ.

Имена владѣльцевъ.	Названія городовъ, мѣстечекъ и селъ.	Число дымовъ 1650 года.	Имена владѣльцевъ.	Названія городовъ, мѣстечекъ и селъ.	Число дымовъ 1650 года.
Анны-Алоизы Ходкевичевой.	Г. Черницы	70	Князя Владислава Заславскаго.	М Вильскъ	120
	Г. Несолоное	2			
	С. Романовка	5			
	С. Броники	13	Андрея Чечеля.	С. Поромянка	9
	С. Кропивная	5			
	С. Тупальцы	15	Габріеля Свирскаго.	С. Колодіевка	5
	С. Лубчицы	10			
	С. Жатковцы	21			
	С. Глинники	15	Катерины Ставецкой.	С. Собичинъ	15
	С. Ужачинъ	15			
	С. Могильная	6	Князя Доминика Заславскаго.	С. Ивановичи	12
	С. Старая Черница и Гульскъ	40			
	С. Боляновская	2	Стефана Закржевскаго	С. Грабовцы	2
	С. Галы	10			
Николая Малынскаго.	С. Кулеши	35	Мацея Поплавскаго.	С. Поплавка	4
	С. Рукавичи	10			
Князя Николая Четвертинскаго.	С. Цвикли	13	Князя Воеводы Краковскаго.	С. Стрыбежъ	35
	С. Ходорковъ	20			
	С. Осовая	6			
	С. Полочаниновъ	6			
	С. Кошчицовъ	8	Николая Прежовскаго.	С. Городище	21
	С. Тайки	7			
	С. Жаворовъ	3	Катерины Домагацкой.	С. Рышавка	20
	С. Корниловъ	6			
Яна Заборовскаго.	С. Карповцы	30	Вацлава Юревича.	С. Кропивная	10
				С. Зарубинцы	7
Александра Цеклинскаго	М. Каменка	24	Михаила и Гавріила Тышовъ-Быковскихъ.	С. Горбулевъ	25
	М. Жороховъ	8		С. Молодыловъ	22
	М. Новое Поле	ни одного		С. Осеча	5
				С. Вировка	3

Библиотека "Руниверс"

Имена владѣльцевъ.	Названія городовъ, мѣстечекъ и селъ.	Число дымовъ 1650 года.	Имена владѣльцевъ.	Названія городовъ, мѣстечекъ и селъ	Число дымовъ 1650 года.
	С. Видыборъ	12		С. Кримгродъ	ни одного
	С. Свида	5		С. Войнаровка	„
	С. Горинь	6		С. Старики	8
	С. Няневщизна	5	Самуеля Чаловскаго.	С. Сеховщизна	5
Григорія Липленскаго.	С. Рудня	10			
			Даніеля Силича.	М. Брагинь	70
Яна Филиповскаго.	С. Филиновка	8		С. Микуличи	25
				С. Вележинъ.	30
				С. Лиштвяны	27
Андрея Сендзицкаго.	С. Козары	4		С. Черница	23
				С. Кожаловка	ни одного
Яна Стецкаго.	С. Старые Ильинцы	25		С. Кононовщина	„
	С. Радинка	4		С. Милькувщина	„
	С. Яновка	12		С. Углы	„
				С. Комановъ	„
Князя Льва Сапѣги.	Г. Чернобыль	27	Андрея Суходольскаго.	С. Владиславовъ	50
	Сл. Чернобыльская	35			
	Сл. Старый Гороховъ	79	Каспира Базилискаго.	С. Андріяшовка	1
	Сл. Товстый Лѣсъ	45	Петра, Александра, Яна и Стефана Трипольскихъ	С. Скородное	35
	Сл. Коначовцы	59			
	Сл. Бобровицы	23			
	Сл. Жолнировка	27	Марцина Кобылецкаго.	М. Пятка	70
	Сл. Разъѣзжая	20			
	Сл. Рудня	26	Стефана Мошковскаго.	С. Мошковцы	6
	Сл. Соколовичи	24			
Его-же.	С. Опачичи	19	Исаія Шваба.	С. Заставье	3
Федора Трипольскаго.	М. Повчь	24	Катерины Богуцкой.	С. Татариновка.	6
	С. Рудня	ни одного			
Станислава и Яна Славенцкихъ.	С. Половецкое	24	Михаила Тышки Быковскаго.	С. Горошки	ни одного
Гальшки Чаплицовой.	М. Шершневъ	50	Станислава Скаржинскаго	С. Глубочекъ	5
	С. Соболевка	6			
	С. Рихта	8	Марцина Кобилецкаго.	С. Рачки	5
	С. Трощепица	2			
	С. Горичевъ	ни одного			
	С. Багриновичи	15			

Библиотека "Руниверс"

Имена владѣльцевъ.	Названія городовъ, мѣстечекъ и селъ.	Число дымовъ 1650 года.
Анны-Алоизы Ходкевичевой.	С. Псищовъ	ни одного
Ея-же.	М. Немильное	37
	С. Глумча Большая и Малая,	40
	С. Цвиль	18
	С. Кочичинъ	ни одного
Сусанны Вроновской.	С. Голіевка	8
Князя Владислава Заславскаго.	М. Старый и Новый Янушполь	133
Его-же.	С. Дидковцы	6
Его-же.	М. Старый и Новый Чудновъ.	120
Адама Радлинскаго.	С. Волосовка	3
Князя Владислава Заславскаго.	С. Сербиновка	9
Войцеха Ржецкаго.	С. Волица	4
Князя Владислава Заславскаго.	С. Дригловъ	7
Самуила Калусовскаго.	С. Гордіевка	3
Князя Владислава Заславскаго.	С. Красноселка	20
Ксендзовъ доминикановъ Чернобыльскихъ.	С. Кошоватая (Кошовка)	6
Николая и Щенснаго Милевскихъ.	С. Казарка	2
Князя воеводы Краковскаго:	М. Мирополь	42
Отцовъ Доминикановъ Чернобыльскихъ.	С. Лелевъ	27
Князя Владислава Заславскаго.	С. Папіевцы	3
Его-же.	М. Чарторый	6
Князя воеводы Краковскаго.	С. Древники	3
Войцеха Ржевускаго.	С. Ясковцы	2
Князя Владислава Заславскаго.	С. Шуляйки	3
Его-же.	С. Романовка	6
Криштофа Корицкаго.	С. Камень	4
Его-же.	С. Хижинцы	5
Его же.	С. Троща	7
Щенсиого Броховскаго.	С. Вороблевка	34
Князя Владислава Заславскаго.	М. Краснополь	30
Ильи Бабинскаго.	С. Кисоричи	30
	С. Вольскъ	17
	С. Новый Осовъ	10
Ксендзовъ іезуитовъ Винницкихъ.	С Замысловичи	43

Библиотека "Руниверс"

Имена владѣльцевъ.	Названія городовъ, мѣстечекъ и селъ.	Число дымовъ 1650 года.	Имена владѣльцевъ.	Названія городовъ, мѣстечекъ и селъ.	Число дымовъ 1650 года.
Александра Юковскаго.	С. Липное	12	Александра и Абрама Корчевскихъ.	С. Корчевъ	16
				С. Сольцы	ни одного
Андрея Русиновскаго.	С. Кутыши	9	Екатерины Потоцкой.	Г. Бѣлиловка	76
Гавріила Тыши-Быковскаго.	Ходорковъ и предмѣстья	31		С. Дорогиновка	10
		ни одного		М. Соколче	2
				С. Прушинцы	2
Катерины Домбровской-Лагевницкой.	С. Старосельцы	11	Мартина Вардинскаго.	С. Махаринцы	3
Софіи-Серафимы Ярмолинской, игуменьи монастырей Корецкаго и Клинецкаго.	М. Клинцы	80	Магдалины Быковской.	С. Кривое	ни одного
	С. Жолонь		Яна Замойскаго.	С. Быстрикъ	14
	С. Балоевщина				
	С. Воробіевичи				
	С. Адамовичи		Станислава Яницкаго.	С. Спичинцы	ни одного
	С. Павловичи				
	С. Оришки		Андрея Служевскаго.	С. Мошковцы Старые	12
	С. Куріяны				
	С. Мочульная				
	С. Баршовъ		Яна Увилинскаго.	М. Червоная	50
	С. Дерошинъ			С. Малые Мошковцы	12
Михаила Гяжовскаго.	С. Старосельцы	23	Юрія Немирича.	М. Лугинъ	46
Агнешки Соколовской	М. Лисовщина	40		С. Тесловка	2
				С. Глуховъ	11
Кристины Маковской.	С. Волчинчикъ	2		С. Лугинка	1
				С. Терехи	11
				С. Дивлинъ	2
			Самуила Подобинскаго	С. Городище	6

Кн. Центр. Арх. № 19, лл. 115—646 и № 20, лл. 61, 134 и 253.

Библиотека "Руниверс"

2. Луцкій и Владимірскій повѣты.

Имена владѣльцевъ.	Названія городовъ мѣстечекъ и селъ.	Число дымовъ					
		1648	1649	1650	1651	1653	1655
Пробоща Луцкаго и Острожскаго, Рамульта.	С. Людчинъ	—	—	25	—	—	—
Лукаша Погорелскаго.	С. Сухая Воля	10	4	3	—	1	—
Яна Коца.	С. Полоничное	—	10	6	2	—	—
Кн. воеводы Сендомирскаго.	С. Коршовъ	52	34	24	10	3	—
Аренд. Луки Ольшанскаго.	С. Вильбичи	28	10	10	—	—	—
Монастыря армянскаго.	С. Ценоровъ	23	15	17	—	13	—
Филиппа Бокія.	С. Печихвосты	33	20	20	—	12	2
Станислава Корчминскаго.	С. Дворецъ	33	26	26	23	18	—
Александра Кобецкаго.	С. Киверцы	—	16	6	—	—	—
Реины Гостминской.	С. Перекалы	3	1	6	—	—	—
Посессора Петра Круша.	С. Жоравники и Воля Жоравницкая	58	10	15	—	—	—
Владыки Іосифа Мокосѣя Баковецкаго и его брата Антонія.	С. Порванчи	—	25	27	—	24	—

Библиотека "Руниверс"

Имена владѣльцевъ.	Названія городовъ мѣстечекъ и селъ.	Число дымовъ					
		1648	1649	1650	1651	1653	1655
Юрія Бережницкаго.	С. Олизаровъ	14	3	3	—	—	—
Антонія Мокосѣя Баковецкаго.	С. Порванчи	—	19	—	—	—	—
Владыки Влад. Іосифа Мокосея-Баковецкаго.	С. Порванчи	—	8	—	—	—	—
Андрея Еловицкаго.	М. Ляшковъ	—	15	13	—	—	—
Его-же.	С. Туриковичи	28	5	15	—	—	—
	С. Каменица		5		—	—	—
	С. Заболотье		5		—	—	—
	С. Подлузье		5		—	—	—
Андрея Братковскаго.	С. Свищовъ	—	7	14	1	5	—
Архимандрита Жидичинскаго	С. Жидичинъ	51	20	—	—	10	8
	С. Клепачовъ	23	11	—	—	20	8
	С. Саноговъ	16	9	—	—	—	—
	Приселки: Жабче и Желѣзецъ	8	1	—	—	—	—
			1	—	—	—	—
	Г. Владиміръ (евр. населеніе)	—	39	—	—	29	—
	Г. Луцкъ:						
	Евреи	84	29	29	—	29	—
	Караимы	20	3	—	—	—	—
Андрея Лещинскаго.	Г. Торговица	—	46	18	—	7	—
	С. Подлозцы	—	33	—	—	—	—
	С. Баболки	—	7	—	—	—	—
	С. Рудлевъ	—		—	—	—	—
Епископа Луцкаго.	С. Городнина	—	37	—	—	—	—
	С. Боратинъ и	—	25	—	—	—	—
	С. Буяны	—	30	—	—	—	—

Библиотека "Руниверс"

Имена владѣльцевъ.	Названія городовъ, мѣстечекъ и селъ.	Число дымовъ					
		1648	1649	1650	1651	1653	1655
Яна Штомы.	С. Богушовка	15	12	12	3	—	—
Александра Пирусскаго.	С. Лихачевка	—	—	—	—	—	—
Ивана Жабокрицкаго.	С. Жабокрики	—	25	10	9	4	—
Старосты Овруцкаго Юрія Немирича.	Г. Немиричи	37	22	37	—	10	—
Парульскаго, посессора.	С. Быковцы, ключа Рахмановскаго	68	50	—	15	—	—
Рафала Будзишевскаго, пос.	С. Злочовка	69	63	41	30	19	—
Анны Заньольской и Ядвиги Цисновской.	С. Войсичи	79	54	—	—	—	—
	С. Мосты	27	21	—	—	—	—
	С. Волька	20	19	—	—	—	—
Константина Порванецкаго.	Часть села Кнегинина	6	1	2	—	1	—
Войцеха Млодзяновскаго.	С. Подберезье	41	36	37	27	—	—
Епископа Луцкаго Андрея Гембицкаго.	Г. Торчинъ (евр. населеніе)	—	200	—	180	95	—
		—	8	8	—	8	—
Пос. Яна Желинскаго.	С. Городище.	—	8	6	4	4	—
Павла Гулевича-Воютинскаго.	С. Бѣлостокъ	—	33	—	—	—	—
	С. Бородчичи	—	61	51	—	—	—
	С. Охлоновъ	—	39	—	—	—	—
	С. Холоневъ	—	9	—	—	—	—
Графа Владислава Лещинскаго.	С. Пляшова	—	15	—	—	—	—
	М. Пляшовка	—	13	—	—	—	—
	М. Рыдковъ	—	5	—	—	—	—
	М. Волица	—	10	—	—	—	—

Библиотека "Руниверс"

Имена владѣльцевъ.	Названія городовъ, мѣстечекъ и селъ.	Число дымовъ					
		1648	1649	1650	1651	1653	1655
	М. Островъ	—	16	—	—	—	—
	М. Кутровъ	—	25	—	—	—	—
	М. Мирвъ	—	20	—	—	—	—
	М. Вулька	—	6	—	—	—	—
	М. Солоневъ	—	24	—	—	—	—
Епископа Луцкаго.	С. Русовъ С. Хотячовъ С. Верховъ С. Елиновъ и С. Рогозчаны	104	99	90	—	—	27
Кн. Федора Четвертинскаго.	С. Боротынъ	28	23	23	—	—	—
Марины Вельчопольской.	С. Бильче	6	4	1	3	—	—
Стефана и Томаша Гулевичей.	С. Перекалы	10	6	5	—	—	—
Анны Домбровской.	С. Хотынь	—	7	—	—	—	—
Старосты Овруцкаго Владислава Немирича.	С. Колмовъ	—	16	—	—	—	—
	С. Выгнанка	—	16	—	—	—	—
	С. Волица	—	15	—	—	—	—
	С. Зборошовъ	—	13	—	—	—	—
Ѳедора Дедеркала.	С. Дедеркалы	—	8	—	—	—	—
	С. Лешная	—	1	—	—	—	—
Андрея Кучевскаго.	С. Пулганы	8	—	14	—	—	—
Андрея Фирлея.	С. Голобовъ	96	81	—	—	—	—
	С. Волчицкъ	20	18	—	—	—	—
	С. Пушне	10	8	—	—	—	—
	С. Мосоръ	22	15	—	—	1	—
	С. Углы	14	13	—	—	—	—
	С. Выгнанка	6	2	—	—	—	—
	М. Мосоръ	117	110	—	—	—	—
	С. Осмиговичи	55	52	—	60(?)	40	—
	С. Синявка	15	10	—	—		—

Библиотека "Руниверс"

Имена владѣльцевъ.	Названія городовъ, мѣстечекъ и селъ.	Число дымовъ					
		1648	1649	1650	1651	1653	1655
Анны Гурковны Вирховской.	С. Вирховскъ	6	4	6	3	—	—
Даніила Балабана.	С. Хорохоринъ	—	27	62	—	20	—
Константина Гурка.	Часть с. Омеляной	2	—	—	1	—	—
Бокія Печихвостскаго.	С. Бодачовъ	—	19	—	—	—	14
	С. Смыковъ	—		—	5	14	
	С. Навколыски	—	15	—	—	—	4
	С. Милятинъ	—		—	—	—	
Кн. Федора Четвертинскаго.	С. Кнегининъ	41	35	35	—	14	—
Доминикановъ Луцкихъ.	Часть с. Пулганова	30	21	14	—	—	13
Ихъ-же.	Г. Луцкъ	24	18	20	—	—	—
Яна Вылежинскаго.	Части сс. Перемыля	—	20	17	—	14	—
	и Гуменицы и цѣлаго Вербня	—	5	—	—		—
		—	14	—	—		—
Кн. Николая Чарторійскаго.	С. Тушебинъ	15	12	1	—	—	—
Пос. Болбаса Ростоцкаго.	С. Бобровецъ и	—	10	14	8	—	—
	С. Крутневъ	—	6			—	—
Ростоцкихъ.	С. Ростокъ	—	63	51	34	—	—
	С. Вел. Горынь	—	5	—		—	—
	С. Мал. Горынь	—	1	—		—	—
	С. Порычи	—	9	—		—	—
Кн. Іереміи Вишневецкаго	С. Подберезье	7	124	6	27	—	—
	С. Печихвосты	8		—	25	—	—
	С. Стрыльче	2		—	12	—	—
	С. Матовъ	1		—	12	—	—
	С. Смыковъ	2		—	6	—	—

Библиотека "Руниверс"

Имена владѣльцевъ.	Названія городовъ, мѣстечекъ и селъ.	Число дымовъ					
		1648	1649	1650	1651	1653	1655
Кн. Христины Вишневецкой.	Г. Яновъ	—	90	(45	—	—	—
	С. Велицкъ	—	90	(	—	—	26
	С. Сельцо	—	(20	—	—	—	6
	С. Кухары	—	(	—	—	—	4
	С. Литогоща	—	12	—	—	—	—
	С. Полисцы	—	12	—	—	—	—
	С. Орсоновичи	—	20	—	—	—	—
Жоравницкой.	С. Теслуговъ	—	45	40		—	—
	С. Боратинъ	—	14	12	53	—	—
	С. Добриводы	—	10	8		—	—
Пос. Вацлава Ростоцкаго.	Часть с. Лосятина	—	16	16	—	—	—
Яна Охлоповскаго.	Часть с. Охлопова	—	6	—	—	—	—
Адама Жабокрицкаго.	Часть с. Жабокрикъ	—	20	10	3	4	—
Пос. Юрія Подгороденскаго.	Часть с. Цевова	11	5	7	—	—	—
Михаила Шклинскаго	С. Колчинъ	19	14	6	11	10	—
Бабинской.	Часть с. Бабина	28	13	30	—	7	—
Николая Вилежинскаго.	С. Браны	50	30	30	—	—	—
Наслѣдниковъ Василія Исерницкаго.	С. Левковичи	12	5	6	—	—	—
Павла, Николая и Мацея Лешницкихъ.	Часть с. Андруги	5	1	—	—	—	—
Теофили Собѣской.	М. Свинюхи	275	254	116	—	свр. 3	—
Андрея Ласка.	Часть с Перекалъ	—	6	---	—	—	—

Библиотека "Руниверс"

Имена владѣльцевъ.	Названія городовъ, мѣстечекъ и селъ.	Число дымовъ					
		1648	1649	1650	1651	1653	1655
Батковскихъ.	С. Батковъ и Башаровка	49	24	—	—	4	—
Вацлава Гулевича-Воютинскаго.	С. Юшковцы	—	—	—	—	—	—
Грушвицкихъ	Часть с. Верховска	6	2	6	—	—	—
Григорія Лешницкаго, съ братьями.	С. Андруга	11	4	—	—	—	—
Радогощской.	Часть с. Ясенницичей	22	19	6	3	—	—
Яна Гротовскаго и брата его Александра.	С. Борисковичи	10	10	12	—	—	—
		—	5	—	—	—	—
Андрея Фирлея, гетмана коронnаго.	С. Романовъ	91	87	87	—	—	—
	С. Воротневъ	77	73	61	—	—	—
	С. Звировъ	56	50	33	—	—	—
Староства Луцкаго.	С. Красное	32	20	20	—	—	—
Александра Чаплича.	Г. Киселинъ и два приселка	хр. 35	15	—	33	—	—
		евр. 37	20	—	—	—	—
		41	35	—	—	—	—
Корницкихъ.	С. Залужье	20	15	6	4	—	—
Староства Луцкаго.	С. Голешовъ	17	13	13	—	—	—
Ивапа Колпытовскаго.	Часть с. Колпытова	20	15	10	6	5	—
Яна Мицовскаго.	Часть с. Мирогощи	—	17	—	—	15	—
Подкоморія Брацлавскаго.	Г. Ново-Островъ	хр. 100	80	45	30	18	—
		евр. 25	5	—	—	2	—

Библиотека "Руниверс"

Имена владѣльцевъ.	Названія городовъ, мѣстечекъ и селъ	Число дымовъ					
		1648	1649	1650	1651	1653	1655
Софіи Станиславской пос.	С. Грушвица	210	185	—	—	—	—
Александра Гулевича.	Часть с. Холонева	20	13	20	8	—	—
Жигмунта Вылежинскаго.	С. Смолява	27	7	—	—	—	—
	С. Перемиль	20	10	—	—	14	—
	С. Гумнищы	10	5	—	—		—
Зубцевскихъ.	С. Великіе и Малые Подгайцы	21	15	—	—	—	—
			5	—	—	—	—
Гавріила Стемпковскаго.	С. Дубляны	30	18	35	—	—	—
	С Лишняя	30	9	—	—	5	—
	С. Илпибоки	12	8	—	—	—	—
	С. Свищовъ	31	14	14	—	5	—
Луцкаго каѳедральнаго костела св. Троицы.	С. Садовъ	43	40		—	—	—
	С. Высочно	44	37		—	—	—
	С. Воля	34	30		—	—	—
	С. Кошовъ	43	39	Съ присельми	—	—	—
	С. Волька Кошовская	15	13	183	—	—	—
	С. Горзвинъ	41	39		—	—	—
	С. Жуковцы	38	35		—	—	—
	С. Городецъ	8	6		—	—	—
Дмитрія Рудецкаго.	С. Рудка	74	34	—	—	—	—
	С. Вороничи			—	—	—	—
Ѳедора Трачевскаго.	Часть с. Любатова	4	1	—	—	—	—
	Г. Луцкъ (мѣщане)	—	—	182	—	50	30
Кн. Катерины Четвертинской.	С. Сускъ	35	30	33	—	—	—
	С. Олешковичи	6	5	5	—	—	—
	С. Носачевичи	8	4	3	—	—	—
	С. Смердинъ	—	12	7	—	—	—
	С. Петрашевичи	—	3	—	—	—	—
Кн. воеводы Сендомирскаго	С. Вел. Полонное	43	40	107	—	—	—
	С. Оздовъ	26	24		—	—	—

Библиотека "Руниверс"

Имена владѣльцевъ.	Названія городовъ, мѣстечекъ и селъ.	Число дымовъ. 1648	1649	1650	1651	1653	1655
	С. Нагорки	15	14	107	—	—	—
	С. Городище	36	34		—	—	—
	С. Баевъ	55	53		—	—	—
Чеконской.	Часть с. Новоселокъ	—	7	—	7	3	—
Пос. Абрама Грабовецкаго.	С. Воютинъ	10	7	7	—	4	—
	С. Подберезье	13	7	6	—	—	2
Михаила Загоровскаго.	Часть с. Коныля	12	9	9	—	4	—
Гротовской.	Часть с. Долгаго	10	5	5	—	—	—
Александра Цитнера.	С. Шпиколосы	42	40	—	—	53	—
	С. Фусовъ	33	30	—	—		—
	С. Книже	12	11	—	3		—
Хорунжого коронного, въ посес. Притковскаго.	С. Корсовъ	30	25	30	15	12	—
	С. Козья	21	14		5	—	—
Василія Беневскаго.	Часть с. Княжа	18	16	15	—	—	—
Кришгофа Истроконскаго.	С. Микитичи	12	7	6	—	2	—
	С. Подлужье	6	—	—	—	—	—
Маріаны Саноцкой.	С. Сельцо	54	5	—	—	—	—
Стрыбелей.	С. Омельно	71	40	30	—	—	—
	С. Сельцо	—	—	—	—	—	—
Якуба Ясинскаго.	С. Мыслинъ	38	34	—	—	—	—
	С. Красовъ	27	24	24	—	—	—
Несочинскихъ.	С. Кривичи	25	13	13	—	6	—
Юрія Речицкаго.	М. Стобухва	131	121	118	98	65	—
	С. Кречевичи	68	40	—	30	—	—
	С. Ломачовка	18	5	—	—	—	—

Библиотека "Руниверс"

Имена владѣльцевъ.	Названія городовъ, мѣстечекъ и селъ.	Число дымовъ.					
		1648	1649	1650	1651	1653	1655
Кн. Стефана Святополкъ-Четвертинскаго.	С. Годомичи	44	8	8	—	—	—
Того же.	С. Бужаны (заставное)	117	60	58	—	10	—
Того-же.	Г. Новая Четвертня, съ принадлежащими къ ней селами	407	246	201	—	1	—
Того-же.	Г. Владимірецъ и принадлежащія къ нему 11 селъ	545	175	—	175	—	—
Владислава Лещинскаго.	Г. Берестечко (евреи).	—	19	—	30	12	—
Яна Гнатовскаго.	Часть с. Кнегинина	10	1	2	—	—	—
Каштеляна Венденскаго Генриха Кашевскаго.	Г. Мельница	—	57	100	—	35	—
	С. Змучъ	—	19	23	22	21	—
	С. Кривлинъ	—	14	—	—	—	—
	С. Змиринъ	—	10	—	—	—	—
	С. Рудка	—	2	—	—	—	—
Яна Кашевскаго (великорадцы Луцк.).	С. Вольничи	—	—	11	—	—	—
	С. Колчинъ	—	—	20	—	10	—
Януша Прусиновскаго.	С. Радомышль	120	82	50	—	12	—
Бискупа Луцкаго Николая Красицкаго.	С. Смолиговъ	25	22	22	—	10	—
Владычества Луцкаго.	С. Жабче	21	13	11	—	—	(14
	С. Колодежи	84	16	45	—	—	(
Кн. воеводы Сендомирскаго	М. Голятинъ	—	30	—	—	—	—
	С. Голятинъ Старый	—	15	—	—	—	—

Библиотека "Руниверс"

Имена владѣльцевъ.	Названія городовъ, мѣстечекъ и селъ.	Число дымовъ.					
		1648	1649	1650	1651	1653	1655
	С. Колмовицци	—	3	—	—	—	—
	С. Нов. Ставъ	—	15	—	—	7	—
Константина Чаплича Шпаповскаго.	Часть с. Милостова и Плоскаго	16 10	13 5	11 4	3 7	— —	— —
Гр. Андрея Лещинскаго.	М. Трояновъ	160	100	70	—	43	—
Иліи Бабинскаго.	С. Бабинъ	23	23	17	12	7	—
Елены Вылежинской.	С. Порскъ	62	47	27	—	—	—
Адама Свентоянскаго.	Часть с. Ледухова	5	3	—	—	—	—
Стефана Корытенскаго.	С. Свищовъ С. Надчицы	— —	— —	— —	— —	— —	((14
Каноника Луцкаго Себастіана Фріевича.	С. Кровать С. Бискупичи С. Скорче	15 2	10 5 2	10 — —	— — —	— — —	— — —
Мечника Волынскаго Яна Кашовскаго.	Г. Ташовградъ С. Подрыжъ С. Ивановка	— — —	27 38 3	28 — 3	— — —	евр. 5 — —	— — —
Кн. Катерины Четвертинской.	С. Липая	45	35	32	—	3	—
Самуила Бережецкаго.	С. Бережцы	13	7	8	—	—	—
Стефана Хрепницкаго.	С. Лопавши	46	40	19	—	—	—
Гулевичевой-Воютинской.	С. Зубильно	23	19	15	—	10	—

Библиотека "Руниверс"

Имена владѣльцевъ.	Названія городовъ, мѣстечекъ и селъ.	Число дымовъ.					
		1648	1649	1650	1651	1653	1655
Гр. Андрея Лещинскаго.	С. Заблотье	57	27	21	—	—	—
	С. Сухая Воля	46	18	15	—	—	—
	С. Колодня	30	20	20	—	—	—
	С. Вараши	69	40	32	—	11	—
	Г. Ковель	360	250	148	100	20	—
Ѳедора Севрука.	Часть с. Перекалъ	—	—	—	—	—	—
Яна Фалибовскаго.	С. Звиняче	66	63	65	—	45	16
	С. Вольгувка	15	12		—		
Катерины Нарбуртовой.	Часть с. Кнегинина	4	—	2	—	1	—
Гр. Андрея Лещинскаго.	С. Поцеровичи	49	29	20	—	10	—
Николая Радогоскаго.	Часть с. Радогощъ	8	4	3	1	—	—
	С. Козина	6	3	2	1	—	—
Братьевъ Цетнеровъ.	С. Крупецъ и приселки: Старики	276	130	—	—	—	—
				—	—	—	—
	Сребрная			—	—	—	—
	Баранья			—	—	—	—
	Михаловъ			—	—	—	—
	Ситно			—	—	—	—
Кондрата Андрузскаго.	С. Андруса	1	1	—	—	—	—
Раецкаго.	С. Обзеръ	22	17	—	—	—	—
Яроша Болбаса Ростоцкаго.	Часть с. Ростокъ	—	28	—	11	—	—
	С. Поричъ	—	1	—	—	—	—
	С. Вел. Горинь	—	1	—	—	—	—
	С. Мал. Горинь	—	1	—	—	—	—
Хорунжаго коронаго.	Г. Радивиловъ (евреи)	—	7	4	—	1	—

Библиотека "Руниверс"

Имена владѣльцевъ.	Названія городовъ, мѣстечекъ и селъ.	Число дымовъ.					
		1648	1649	1650	1651	1653	1655
Владислава Лещинскаго.	Г. Берестечко	315	150	—	45	—	—
Яна Конновскаго.	Г. Кошовградъ (евреи)	—	—	5	—	5	—
Братьевъ Корытенскихъ.	С. Бѣлокриница и часть с. Корытна	30	2 13	— —	— —	— —	— —
Хорунжаго коронnаго.	Г. Радивиловъ С. Парипсы С. Левитинъ С. Немировъ	— — — —	180	хр.158 евр. 4 — —	80 — — —	— евр. 1 — —	— — — —
Андрея Лещинскаго.	Г. Колки alias Романовъ	376	246	153	—	42	—
Моисея и Константина Сенюты.	С. Ольшаница С. Волоское С. Скроботовка	33	39	— — —	1 — —	— — —	— — —
Владыки Владимірскаго.	Волости Владимірская, Купичовская	— —	85 78	— —	— —	— —	— —
Андрея Чаплича Шиановскаго.	М. Берескъ С. Вороничинъ	— —	— —	— —	— —	— —	— —
Михаила Загоровскаго.	С. Лукое С. Навозъ С. Загоровъ С. Сускъ	20 30 10 8	12 20 6 6	11 27 7 7	— — — —	45	— — — —
Петра Пашинскаго.	С. Углы	—	25	25	—	14	—
Гр. Андрея Лещинскаго.	С. Островокъ С. Любаховъ	— —	19 14	12 11	21	17	— —
	Г. Владиміръ (мѣщане)	—	65	55	—	33	15

Библиотека "Руниверс"

Имена владѣльцевъ.	Названія городовъ, мѣстечекъ и селъ.	Число дымовъ.					
		1648	1649	1650	1651	1653	1655
Андрея Лаговскаго.	Часть предмѣстья Владиміра, Запятницна	20	13	8	—	—	—
Михаила Воронецкаго.	Часть Райгорода (Раймисто)	41	30	—	—	14	8
	Ясиновки а цѣлое			2	—	—	—
	с. Тристенецъ			—	—	—	—
Фридерика Шклинскаго.	С. Гривятки	25	15	15	—	—	—
Александра Мокосѣя Шибинскаго.	С. Шибинное	15	7	7	—	—	—
Катерины Смыковской.	Часть с. Смыкова	11	3	2	—	—	—
Константина Пузыны.	С. Добротинъ	35	143	70	—	20	—
	С. Ярославичи	3			—	60	—
	С. Городище	2			—	—	—
	С. Привередовъ	28	24	—	—	10	—
Ѳедора Яковицкаго.	С. Бобичи	17	11	—	—	—	1
	С. Туропинъ	6	4	—	—	3	—
Рогалинской и наслѣд. ея.	Часть с. Пулганова	22	14	2	—	—	—
	и Мстышина	40	36	37	—	4	3
Анны Охлоповскей.	Часть с. Охлопова	12	11	18	—	—	—
Пос. Андрея Заленскаго.	С. Седмярки	26	20	—	—	12	—
	С. Фалимичи	16	4	—	—	—	—
	С. Волица	20	11	—	—	—	—
Томаша Сапѣги.	М. Муравица	76	42	—	36	стр. 10	—
	М. Дорогостаи	132	12	—	—	—	—
	С. Дорогостаи	215	102	—	62	—	—
Яна Кашовскаго.	Полов. с. Турычанъ и Ягодной	45	20	—	—	—	—

Библиотека "Руниверс"

Имена владѣльцевъ.	Названія городовъ, мѣстечекъ и селъ.	Число дымовъ.					
		1648	1649	1650	1651	1653	1655
Яна Ушака Кумановскаго.	Части сс. Лычекъ	10	4	—	50	43	10
	Тростенца	6	2	—			
	Воли Мыковской	15	11	—	—	—	—
	Пулганова	15	5	2	—	—	—
	Куликова	7	3	7	—	—	—
Андрея Заленскаго.	С. Хмелевка и С Подгайцы			10	6	—	—
	С. Хмелевъ	41	36	20	19	13	—
	С. Болоковичи				—	—	—
	С. Подгайцы				10	6,2	—
	С. Микуличи	56	40	32	32	—	—
Гр. Андрея Лещинскаго.	Г. Колки (евреи)	—	18	6	—	6	—
Подгороденскаго и Кришгофа Козики.	С. Тердинъ	39	29	—	—	8	—
	С. Молчановъ			—	—	4	—
Кн. Дмитрія Вишневецкаго	С. Войковичи	67	65	—	—	—	—
	С. Хворостовъ	49	47	—	—	—	—
	часть с. Яковичей	21	20	—	—	—	—
Романа Загоровскаго.	С. Загоровъ	53	45	45	—	38	—
	С. Кримешъ	54	20	—	17	7	—
Стемиковской и мужа ея.	Часть с. Омеляной	23	7	7	1	2	—
Александра Конецпольскаго.	С. Сестратинъ	50	25	20	—	20	—
Адама Стемиковскаго.	Часть с. Лаврова	6	6	3	—	2	—
Іезуитовъ Ярославскихъ.	С. Пятигорщина	45	45	9	—	—	3
Томаша Неиогойчицкаго.	С. Демидовъ	—	6	—	—	—	—
	С. Лешная	—		—	—	—	—
Гр. Андрея Лещинскаго.	С. Кононичи	45	35	—	—	6	5
	С. Медвѣжье Стар. и Новое	86	56	—	—	—	—

Библиотека Руниверс

Имена владѣльцевъ.	Названія городовъ, мѣстечекъ и селъ.	Число дымовъ.					
		1648	1649	1650	1651	1653	1655
Доминикановъ Каменскихъ.	С. Олбле	58	20	—	—	—	—
Яна Гулевича	Г. Гулевичевъ (евреи)	20	8	7	—	3	—
Великорадцы Волынскаго, Яна Кашовскаго.	С. Колчинъ	40	—	20	11	10	—
Люціи Кобецкой.	С. Кивирцы	18	—	6	—	—	—
Яна Кобылскаго.	Части сс. Порска, Ставоча и Вульки	20	—	10	—	—	—
Марины Билецкой.	Части сс. Бильча и Залужа	$13^1/_2$ $11^1/_2$	— —	7 6	— —	— —	— —
Марины Вилчопольской.	Часть с. Бильча	6	—	1	—	—	—
Елены Вылежинской.	С. Порскъ	63	—	27	—	—	—
Стефана Литынскаго.	Часть с. Порска	3	—	1	—	—	—
Андрея Еловицкаго.	С. Ляшки	40	—	13	—	—	—
Луцкой епархіи.	С. Пожарки	33	—	11	—	11	7
Луцкаго армянскаго костела.	С. Цепоровъ	23	—	17	—	—	—
Андрея Пріемскаго.	С. Озденижъ	36	—	17	—	—	—
Аренд. Петра Фалибовскаго.	С. Угриновъ	64	—	26	—	14	—

Библиотека "Руниверс"

Имена владѣльцевъ.	Названія городовъ, мѣстечекъ и селъ.	Число дымовъ.					
		1648	1649	1650	1651	1653	1655
Павла и Станислава Еничей.	С. Макотерты	41	—	31	—	—	—
Бискупа Луц. Андрея Гембицкаго.	С. Куты С. Буяны С. Литва С. Староселье С. Городынь С. Боратынъ	178	—	144	—	—	—
Воеводы Краковскаго.	Г. Нов. Голятинъ съ приселками	141	—	21	—	—	—
Бискупа Аргивенскаго Николая Красицкаго.	С. Смоліговъ	25	—	22	—	10	—
Андрея Еловицкаго.	С. Туриковичи С. Каменица С. Заболотье С. Подлуже	28	—	15	—	—	—
Яна Кашовскаго.	Г. Кашовградъ	34	—	28	—	—	—
	С. Вел. и Мал. Порижъ	122	—	54	—	—	—
	С. Ивановка	3	—	3	—	—	—
	С. Нужель	27	—	10	—	—	—
	С. Вейничи	25	—	11	—	—	—
Луцкихъ іезуитовъ.	С. Лыще	102	—	58	—	44	—
	С. Ботинъ	—	—	—	—	—	—
Константина Броницкаго.	С. Боратинъ	28	—	23	—	—	—
Посес. Яна Стомы.	С. Солонскъ	16	—	9	—	1	—
	С. Богушовка	15	—	12	—	—	—

Библиотека "Руниверс"

Имена владѣльцевъ.	Названія городовъ мѣстечекъ и селъ.	Число дымовъ					
		1648	1649	1650	1651	1653	1655
Еліаша Еловицкаго.	Г. Соколь	166	85	124	—	—	—
Еловицкаго.	Г. Соколь (евреи)	38	5	10	—	4	—
Кн. воеводы Сендомирскаго.	С. Угриновъ	64	60	26	—	14	7
Мартына Лобоса.	С. Загоровщина.	13	12	—	—	4	—
Кашт. Браслав.	С. Несвичъ	68	68		—	8	—
Гавр. Стемпковскаго.	С. Мытницы	29	28		27	13	3
	С. Лавровъ.	76	49	150	—	17	—
	С. Рыкань.	22	17		—	17	—
	С. Лучицы	22	18		—	12	—
Яроша	С. Вербично.	17	17	—	—	10	—
Калусовскаго.	С. Волька Глоботинская	3	3	—	—	—	—
Прокопа Венцковскаго.	Половина с. Витонижа	39	10	10	—	—	10
Александра Мелешка.	С. Калусовъ	—	27	—	—	18	—
Подком. Владим. Константина Пузыны.	Части сс. Свищова и Надчицъ	2	5	—	—	5	—
				—	—	3	—
Катерины Зимницкой.	Части сс. Вольки Глуботинской и Хоболтова	6	5	—	3	—	—
		4	2	—	2	—	—
Воеводы Волын. кн. Адама Сангушка	Г. Камень	310	120	—	—	—	—
	С. Данники	34	13	13	—	—	—
	С. Перевисье	—	5	5	5	0	—
	С. Змѣинецъ	67	12	10	—	—	—
	С. Рокинь	36	21	21	—	—	—

Библиотека "Руниверс"

Имена владѣльцевъ.	Названія городовъ, мѣстечекъ и селъ.	Число дымовъ.					
		1648	1649	1650	1651	1653	1655
Вацлава Гулевича.	С. Куты	56	40	—	20	15	12
Станислава Корчминскаго. (державцы)	С. Красное	49	31	30	21	—	—
	С. Кальнятичи	15	8	—	6	—	—
	С. Ставровъ.	21	16	—	14	—	—
Семена Городисскаго.	Половина сс. Городища и	23	15	13	2	2	—
	Лаврова	7	5	4	—	2	—
—	Г. Ковель (евреи)	80	20	20	—	20	—
Посес. Петра Муканскаго.	Г. Выжва	208	77	45	35	15	—
	С. Старая Выжва	102	32	35	—	16	—
Воеводы Познанскаго, Кристофа Опалинскаго и его жены.	М. Миляновичи	106	90	—	—	20	—
	С. Ольшаница	15	11	—	11	5	—
	С. Годѣвичи	35	20	—	—	9	—
	С. Парыдубы	89	47	—	—	18	—
	С. Жиловъ	10	8	—	—	3	—
	С. Клевецкъ	45	30	—	—	9	—
	С. Туровичи	14	8	—	—	2	—
	С. Мощаное	70	50	—	25	18	—
	С. Шайно	134	94	—	—	15	14
	С. Гришковичи	20	13	—	—	—	5
	С. Красная воля	18	11	—	—	4	3
	С. Дубоводы	63	40	—	—	15	—
	С. Баховъ	46	25	—	15	20	—
	С. Облуицы	98	60	—	—	20	—
	С. Ольшинъ	33	19	—	—	5	—
	С. Скулинъ	109	49	—	—	20	—
	С. Былинъ	92	60	—	—	20	—
	С. Стебли	33	17	—	—	8	—
	С. Вербцы	4	3	—	—	1	—
	С. Колодница	7	8	—	—	—	—
	С. Нойна	129	92	—	—	20	—
	С. Хотешовъ	145	80	—	15	8	—
Воеводы Волынск. кн. Адама Сангушка.	М. Кошары	62	58	50	—	—	—
	С. Городелецъ	26	18	11	—	—	—
	Ст. Кошары	(98	76	62	—	48	—
	Сух. Воля	(		10	—	8	—

Библиотека "Руниверс"

Имена владѣльцевъ.	Названія городовъ мѣстечекъ и селъ.	Число дымовъ					
		1648	1649	1650	1651	1653	1655
Воеводы Волынскаго кн. Адама Сангушка.	Г. Камень (евреи)	12	5	—	—	—	—
Анны Шостаковской.	С. Подгорцы	23	22	12	—	14	—
Андрея Заленскаго.	Часть с. Овадна	—	25	20	8	—	—
Братьевъ Бранскихъ.	С. Будки	33	3	—	—	—	—
Марины на Хубковѣ Семашковны.	М. Коблинъ	24	13	10	—	—	—
	С. Подгайцы	18	12	—	—	2	—
	С. Ужинецъ	24	15	—	—	11	—
	С. Оліовъ	26	14	—	—	7	—
	С. Арсычинъ	35	20	—	—	—	—
	С. Пекаловъ	23	15	—	—	6	—
	С. Млыновъ	25	15	—	—	—	—
Кн. канцлера Литовскаго.	Г. Олыка (евреи)	30	20	—	—	18	—
Киліана Вельгорскаго.	Г. Гороховъ	366	211	250	162	5	—
	С. Скобелекъ					—	—
	С. Марковичи					—	—
	С. Езерцы					—	—
	С. Рачынъ					—	—
Воеводы Кіевскаго Адама Киселя.	С. Гнопнъ	—	44	75	—	27	14
	С. Могильная	—	53		—	18	11
	С. Турья	—	11		—	23	10
	С. Смолява	—	16		—	—	
	С. Поповъ Млынъ	—	1	—	—	1	—
	С. Свуйчовъ	—	25	55	—	14	7
	С. Волька и	—	—		—	8	—
	С. Ксенжее	—	43		—	—	—
	С. Колисчинъ	-	8	—	—	2	—
	С. Оздютичи	-	18	55	—	10	5
	С. Тумпнъ	-	30		—	46	—
	С. Губинъ		32		30		—

Библиотека "Руниверс"

Имена владѣльцевъ.	Названія городовъ, мѣстечекъ и селъ.	Число дымовъ					
		1648	1649	1650	1651	1653	1655
Константина Пузыны.	Часть с. Букуймы	40	27	27	19	—	—
Хорунжаго Новогродскаго, Николая Киселя.	С. Квасовъ	49	45	37	—	—	—
Юрія Костюшкевича.	Часть с. Городельца.	7	5	1	—	—	—
Воеводы Волын.,кн.Адама Александра Сангушка.	С. Ворокомль	132	80	80	120	—	20
	С. Видертъ	64	40	40			10
	С. Глушецъ	89	55	55			
Ледуховскихъ.	Часть сс. Ледухова	92	32	11	—	—	—
	и Корытна,	35	30	9	—	—	—
	М. Краснополь	140	80	56	—	—	—
	С. Рытковь	18	6	6	—	—	—
	С. Хоцинъ и	21	13	7	—	—	—
	С. Старики	70	40	10	2	—	—
Яна Ивони.	Часть с. Ледухова	14	7	—	—	—	—
Михаила Завадскаго.	С. Малинъ	290	201	—	—	23	—
	С. Уѣздцы			20		7	—
	С. Пельзы			17		15	—
	С. Заблоце			—	—	3	—
	С. Ставища						
	С. Борбинъ						
Николая Чарторійскаго.	С. Рыдомль	198	148	—	—	—	—
Воеводы Волынскаго.	С. Раховка	35	30	50	—	23	6
Марины Даниловичевой.	С. Хорупань	45	21	—	—	—	7
Іеронима Ледуховскаго.	Часть с. Лосятина	25	6	6	—	—	—

Библиотека "Руниверс"

Имена владѣльцевъ.	Названія городовъ, мѣстечекъ и селъ	Число дымовъ					
		1648	1649	1650	1651	1653	1655
Кн. Николая Святополка Четвертинскаго.	Г. Соколь (иначе Курчичи)	224	—	120	—	—	—
Подстаросты Кременец.	С. Мылче	23	—	18	—	—	—
	С. Перятинъ	19	—	16	—	—	—
Марціана Яловицкаго.	С. Родка	2	—	2	—	—	—
	С. Загорцы	13	—	9	3	1	—
Братьевъ Болбасовъ Ростоцкихъ.	Части сс.: Ростока, Бобровца и Крутнева	75	—	51	—	—	—
		58	—	14	—	—	—
Журавницкой.	С. Теслуговъ	45	—	40	53	—	—
	С. Боратынъ	14	—	12		—	—
	С. Добриводы	10	—	8		—	—
Подкоморія Брацлавскаго кн. Стефана Святополка Четвертинскаго.	С. Любче	—	—	2	—	5	—
	С. Переспа	30	—	3	—	3	—
	С. Немиръ	—	—	5	—	2	—
	С. Мылскъ	—	—	37	2	2	—
	С. Рудка						
	С. Омельно	—	—	30	—	—	—
	С. Годомичи	—	—	8	—	—	—
Станислава Козакевича.	С. Выхотинъ	8	—	4	—	—	—
	С. Рудка	—	—	—	—	—	—
Бискупа Луцкаго Андрея Гембицкаго.	Г. Торчинъ	320	—	209	—	8 евр.	—
Реины Сенютиной Радогостской.	Части сс. Омельяной и Ясениничей	19	—	15	—	—	—
Іеронима Сулковскаго.	Часть с. Городичей	7	—	1	—	—	—
Подкоморія Кремен. Даніила Еловицкаго.	С. Михлинъ	48	—	27	—	—	—

Библиотека "Руниверс"

Имена владѣльцевъ.	Названія городовъ, мѣстечекъ и селъ	Число дымовъ.					
		1648	1649	1650	1651	1653	1655
Кн. Яна Друцкаго-Любецкаго.	С. Козинъ	—	—	7	—	—	—
	С. Любче	—	—	16	—	5	—
	С. Переспа	—	—	15	—	—	—
	С. Рудка	—	—	5	—	2	—
	С. Залозцы	—	—	12	—	11	—
	С. Тихотинъ	—	—	5	—	2	—
	С. Соловинъ	—	—	1	—	—	—
	Г. Луцкъ	33	—	3	—	—	—
Кн. Катерины Четвертинской.	С. Боруховъ	71	—	59	—	—	—
Чечелей Новоселецкихъ.	С. Витковъ	35	—	19	—	—	—
	С. Подлиски	24	—	14	—	—	—
Михаила Загоровскаго.	С. Копылъ	9	—	9	—	—	—
Яна Пясецкаго.	Части с. Кроватаго,	10	—	10	—	—	—
	Скорча и	2	—	2	—	—	—
	Десятины	5	—	5	—	—	—
Кн. Катерины Четвертинской.	С. Скорче	126	—	100	54	—	—
	С. Бискупичи	50	—	50	50	—	—
	С. Десятина	9	—	9	9	—	—
Кн. воев. Волынскаго, въ арендѣ Адама Клюнскаго.	С. Рыдомль	205	—	—	—	—	—
Посессора Ѳедора Бѣлостоцкаго.	С. Березовичи	46	—	29	—	—	—
Романа Загоровскаго.	С. Малевъ и	27	—	23	—	9	—
	С. Ахматковъ	18	—	12	—	5	—
Братьевъ Ольшамовскихъ.	Часть с. Радомичей	8	—	6	—	—	—
Іезуитовъ Острожскихъ.	Части 14-ти селъ принадлеж къ Книгининской волости	279	—	—	—	—	—
Кн. воеводы Краковскаго.	Сс. Полонное, Баевъ, Оздовъ, Городище и Горка	107	—	—	—	—	—

Библиотека "Руниверс"

Имена владѣльцевъ.	Названіе городовъ, мѣстечекъ и селъ.	Число дымовъ.				
		1648	1650	1651	1653	1655—1658
Казимира Нарушевича.	С. Сеневъ С. Тудоровъ С. Бокшинъ	— — —	166	60 55 10	—	—
Самоеля Долмата Исайковскаго.	С Острыево	—	15	—	5	—
Владислава Немирича.	С. Колмовъ и др.	—	55	—	—	—
Андрея Лещинскаго.	Г. Андреевъ (евреи сбора рабанскаго)	—	3	21	5	—
Стефана Мышки Холоневскаго.	Часть с. Холонева	4	4	8	4	1
Юрія Лады.	Часть с. Ружина	—	32	25	25	15 (1658)
Станислава Варшицкаго.	М. Грицовъ съ приселками	—	15	5	—	—
Суфрагана Луцкаго.	С. Колодежно и С. Будищи	— —	30	—	17	14
Анны Братовой.	С. Бочаница.	50	35	—	—	—
Кн. Адама Сангушка.	С. Залѣзцы и Часть с. Краснодубья	20 12	19 12	— —	11 5	7 1 (1658)
Гулевичевой Дрозденской.	Части сс. Ружина и Городельца	— —	4 1	— —	6 —	5 2
Луцкаго земскаго судьи.	С. Избужъ С. Трестенецъ С. Яполока	— — —	26 68 37	32	— — —	— — —
Киліана Вельгорскаго.	С. Старый Ставъ	—	10	—	—	—

Библиотека "Руниверс"

Имена владѣльцевъ.	Названія городовъ, мѣстечекъ и селъ.	Число дымовъ				
		1648	1650	1651	1653	1655—1658
Стефана Богдашевскаго.	С. Корыты	—	9	—	4	3 (1657)
Кн. Адама Сангушка, въ посессіи Лукаша Сокола.	С. Полица	65	40	28	—	13
Яна-Александра Даниловича.	Г. Хубковъ	180	126	—	—	—
	С. Быстричи и 7 др. селъ	390	339	—	—	—
Того-же	Г. Андреевъ	328	202	25	5	—
Того-же.	Г. Тучинъ	457	292	—	30	—
	С. Коростятинъ и др.	397	266	—	—	—
Воеводиной Виленской.	С. Лисиче	—	46	27	—	—
	С. Хомяковъ	—	27	16	—	—
	С. Превлока	—	17	13	—	—
Луцкаго Владычества.	М. Рожинца	—	29	—	—	—
	и сельцо Тополь-ное	—	16	—	11	—
Костела Тучинскаго-	С. Малютинъ	18	11	—	—	—
Самуила Хренницкаго.	Часть с. Русина	—	4	—	—	—
Шимона Папроцкаго.	С. Мшаки	—	13	—	4	—
Андрея Чаплича.	М. Берестъ и села, къ нему принадлеж.	—	170	—	—	28 (1657)
Александра Конецпольскаго.	Г. Лешневъ	—	30	—	5 евр.	—

Библиотека "Руниверс"

Имена владѣльцевъ.	Названія городовъ, мѣстечекъ и селъ.	Число дымовъ				
		1648	1650	1651	1653	1655 — 1658
Кн. Ѳеодора Четвертинскаго.	С. Сѣянцы и Часть с. Садокъ.	—	37	27	—	—
Пос. Стан. Щуровскаго.	С. Волохи	—	6	—	—	6
Гулевича Воютинскаго.	С. Бородичи	—	51	—	—	—
Старосты Калускаго.	С. Контевичи	—	10	—	—	—
Посессора Андрея Суходольскаго.	С. Дорогиничи	—	49	—	—	—
Криштофа Чаплича.	Часть с. Понебыля, Корниловецъ и Рогачова.	—	40	—	17	1 2
Анастасіи Лозчанки Мышкиной.	С. Верхоставье С. Мирковъ С. Козятинъ и С. Лемешовъ	—	29	—	—	—
Воеводы Кіевскаго Адама Киселя.	Г. Гоща	—	150	109	100	—
	С. Воскодавы	—	70			
	С. Красноселье	—	52			
	С. Терентьевъ	—	—			
	С. Чудница	—	—			
	С. Мнишинъ	—	—			
	С. Игнатковъ	—	—			
Монастыря Гостскаго.	С. Курозвоны	—	40	—	—	—
Посессіи п. Яроша Бинскаго.	С. Перевисье	10	5	—	—	—
Яна Головинскаго.	С. Кривичи	—	13	—	6	—

Библиотека "Руниверс"

Имена владѣльцевъ.	Названіе городовъ, мѣстечекъ и селъ.	Число дымовъ.				
		1648	1650	1651	1653	1655 — 1658
Богдана Братковскаго.	С. Городница.	—	19	—	—	—
ДаніилаСтемпковскаго.	С. Чаруковъ и С. Вигуричи	— —	48 32	35 30	— —	— —
Того-же, въ посессіи Яна Зелинскаго.	С. Шпрахи и С. Городище	— —	21 6	— —	— —	— —
Степана Богдашевскаго.	Часть с. Омелянаго	—	2	1	2	2
Воеводы Волынскаго.	С. Тупалы Часть с. Краснодубья	25 7	11 7	— —	1 5	1 (1658) 1
Андрея и Евы Гостинскихъ.	С. Водерады и Часть с. Терниковъ	— —	9 4	— —	— 3	— —
Галшки Смитковской.	Часть с. Окорска	—	7	—	6	9
Наслѣдниковъ Юрія Рѣчицкаго.	С. Верхи С. Грива С. Боровна	— — —	47 35 80	25 27 —	5 — —	6 (1657) — — —
Лукаша Гулевича Воютинскаго.	С. Сельцо	17	—	—	—	—
Посесс. п. Сокола.	С. Черняховъ.	—	18	27	6	6
Даніила Милковскаго.	С. Войница.	—	15	—	—	—
Евы Венглинской и дѣтей ея.	С. Мстишинъ и Часть с. Пулганова	— —	37 2	— —	4 —	3 —
Наслѣдниковъ Станислава Соколовскаго.	С. Мосты, Шепель, Волька, Сельцо, Войсечъ и Заболотье	—	100	—	—	—
Декана Олыцкаго, Юрія Древинскаго.	С. Пашова	—	11	—	6	—

Библиотека "Руниверс"

Имена владѣльцевъ.	Названія городовъ, мѣстечекъ и селъ.	Число дымовъ				
		1648	1650	1651	1653	1655–1658
Томаша Сапѣги.	С. Дуксинъ и	—	87	—	30	—
	С. Кругови	—	6	—		—
Наслѣдниковъ Гораиновъ.	С. Радовичи	52	32	—	—	—
	Часть с. Литина	9	7	—	—	—
Яна Краевскаго. (посессора).	С. Зимно и	—	26	—	—	—
	С. Горище	—	27	—	—	—
Щаснаго Чехровскаго.	С. Доросинъ и	—	42	—	—	—
	С. Княжая					
Старосты Калускаго Яна Замойскаго.	С. Хотинъ и	37	24	—	27	—
	С. Решоцкъ	41	32	—		—
Дзялынскихъ.	С. Соловинъ	24	20	—	1	—
Старосты Бѣлоцерковскаго Конст. Любомирскаго	Г. Полонное и къ	—	115	504	—	—
	нему 24 села	—	302		—	—
	С. Барановцы	—	202		32	—
	Г. Любатовъ и къ	—	180		5	—
	нему 3 села	—	17		—	—
	Г. Острополь и къ	—	60		—	—
	нему 9 селъ	—	77		—	—
Яроша Гулевича Воютинскаго.	Часть с. Серхова	—	3	6	4	—
Доминикановъ Луцкихъ.	С. Новый Ставъ	—	20	—	8	—
	С. Вербяновъ	—	16	—	—	—
	С. Каршовцы и	—	10	—	—	—
	Часть с. Пулганова	—	14	—	3	0
Катерины Остророговой.	С. Склинь	—	60	—	—	—
Катерины Гулевичовны Окорской.	Часть с. Окорска	—	11	2	6	6 (1657)

Библиотека "Руниверс"

Имена владѣльцевъ.	Названія городовъ, мѣстечекъ и селъ.	Число дымовъ.				
		1648	1650	1651	1653	1655 – 1658
Маршал. короннаго графа Юрія Любомирскаго, генерала Краковскаго.	Г. Ст. Лабунь	—	23		—	—
	Г. Нов. Лабунь	—	20		—	—
	С. Ходаки	—	43		—	—
	Г. Титковъ	—	24		—	—
	Г. Микулинъ	—	12		—	—
	С. Кисели	—	10		—	—
	С. Корниловка	—	4		—	—
	С. Кречановка	—	16		—	—
	С. Сасиновка	—	4		—	—
	С. Новоселица	—	20		—	—
	С. Роговичи	—	30		—	—
	С. Свинная	—	50		—	—
	С. Кохановка	—	12		—	—
	С. Каменичи	—	50		—	—
	С. Клубачи	—	15		—	—
	С. Сушки	—	13	449	—	—
	С. Рожична	—	15		—	—
	С. Решновка	—	20		—	—
	С. Траволинъ	—	10		—	—
	С. Хролины	—	18		—	—
	С. Новачи	—	15		—	—
	С. Медвѣдовка	—	20		—	—
	С. Мужиловцы	—	11		9	—
	С. Жолудки	—	4		—	—
	С. Сягровъ	—	3		—	—
	С. Ночпалы	—	24		—	—
	С. Бережная	—	21		—	—
	Г. Ст. Судилковъ съ предмѣстьемъ	—	115		8	—
	С. Бѣлокриниче	—	53		—	—
	С. Бережная	—	18		—	—
	С. Лозчина	—	20		—	—
	С. Красноселка	—	3		—	—
Криштофа Опалинскаго.	22 села, принадлежащихъ къ Ковельскому старосту.	1369	541	—	—	—
Александра, на Дрожнахъ Гулевича.	С. Черемошна	—	30	20	—	—
	С. Семеренки					
	С. Долгини		21			
	С. Гульчій Бродъ			8	—	20
	С. Дрожин					

Библиотека "Руниверс"

Имена владѣльцевъ.	Названія городовъ, мѣстечекъ и селъ.	Число дымовъ				
		1648	1650	1651	1653	1655—1658
Гр. Андрея Лещинскаго.	Г. Чарторискъ	—	210	—	—	—
	С. Заблотье	—	21	—	5	—
	С. Сухая Воля	—	15	10	8	7
	С. Биричовка	—	36	—	—	—
	С. Поцеровичи	—	20	—	10	—
	С. Козлиничи	—	18	—	—	1658 5
	С. Хразки. С. Подгайцы и С. Лозки	—	55	—	8	1658 5
Рогускихъ.	С. Богуринъ			26	14	—
	С. Куняткова С. Волица и С. Поцлиская	—	44	—	—	—
Яна Хлопицкаго.	Часть с. Калиновки	8	6	—	—	—
Вацлава Козикп.	С. Бернешовъ и	—	22	10	—	—
	С. Замличи.	—	35	20	—	—
Андрея Лагодовскаго.	Предмѣстье Владим., Запятничи	—	8	—	7	—
Николая Чапскаго.	С. Бортновъ.	21	21	—	—	—
Андрея Кашовскаго.	С. Тарнки	38	38	—	—	—
Анны Михаловской.	С Чаплинъ С. Островъ С. Космаки и С. Речица	—	16	—	—	—
Офиціала Луцкаго Александра Рамулта.	С. Юшковцы	—	21	3	0	—
Яна Санѣги.	С. Березолуны	30	15	—	5	—
Старосты Калускаго.	С. Ильнень и	—	8	—	—	—
	С. Богдашовъ	—	20	—	6	2

Библиотека "Руниверс"

Имена владѣльцевъ.	Названія городовъ, мѣстечекъ и селъ.	Число дымовъ				
		1648	1650	1651	1653	1655—1658
Гавріила Гулевича.	С. Русиновое Берестечко	—	2	—	—	—
	С. Лисинъ	—	3	—	—	—
Александры Ласинской.	С. Березолуки	26	15	—	1	—
	С. Матіовка	25	22	—	2	—
Стан. Мровинскаго.	С. Садки	40	27	—	3	—
Гр. Яна Замойскаго.	Г. Козлинъ	—	160	79	36	10
	С. Ремль	—	13	—	—	—
	С. Старики	—	20	16	—	—
	Г. Дорогобужъ	—	74	50	—	—
	С. Подоляны	—	30	20	—	—
	С. Горбаковъ	—	17	20	—	—
	С. Дроздовъ	—	20	20	—	—
	С. Клинъ	—	26	20	—	—
	С. Скаревъ	—	12	—	—	—
	С. Горбовъ	—	17	10	—	—
	С. Невирковъ	—	67	50	—	—
	С. Волкошовъ	—	40	40	—	—
	С. Липки	90	90	10	—	—
	С. Хотянка	—	21	15	—	—
Криштофа Шпота, посес.	С. Вел. Житинъ	—	68	40	36	14 (1658)
Гр. Яна Замойскаго.	М. Жорновно	140	110	100		—
	С. Сатіевъ	90	70	60		—
	С. Дядковцы (Дѣдковичи)	23	20	20		—
	С. Олибовъ	50	36	26		—
	С. Пьянь	89	80	70		—
	С. Залавье	69	44	40		—
	С. Городница	42	42	42	364	—
	С. Крупая	99	80	70		—
	С. Ставокъ	31	20	20		—
	С. Котовъ	77	70	30		—
	С. Волька Котовая	25	24	15		—
	С. Можковъ	34	9	9		—
	С. Перемиловка	29	17	17		—

Библиотека "Руниверс"

Имена владѣльцевъ.	Названія городовъ мѣстечекъ и селъ.	Число дымовъ.				
		1648	1650	1651	1653	1655—1658
Кашт. Волын. кн. Чарторискаго.	Части с. Новоселокъ	—	15	—	8	4
	С. Передиль	—	40	—	30	—
Кн. Вацлава Святополкъ-Четвертинскаго.	Г. Четвертня	—	140	50	—	—
	С. Лысче	—	60	—	44	—
	С. Залюбечъ	—	15	5	—	—
Яна Замойскаго.	С. Ставки	—	46	20	—	7 (1658)
	С. Студянка			—	—	—
Кн. подкоморія Луцкаго.	Часть с. Тростянца	—	30	—	—	—
Хорун. корон. Александра Конецпольскаго.	С. Немировъ	—	48	—	—	—
	С. Парипсы					
	С. Гливятинъ					
Того-же.	Г. Радивиловъ	—	158	80	—	—
Посес. Захарія Антоновича.	М. Межиричъ	ни	од	но	го	—
Петра Круша.	С. Жоравники.	—	15	—	—	—
Елизаветы Бронницкой.	Часть с. Бронникъ	—	5	—	—	—
Андрея Лещинскаго.	С. Маневичи	—	30	—	—	—
	Ст. Колки	—	40	—	20	—
	С. Разничи	—	15	—	—	—
	С. Городокъ	—	50	—	36	—
	С. Карасинъ	—	30	—	—	—
Вацлава Гулевича.	С. Лавровъ	—	10	10	4	—
	С. Баковцы				1	—
Захарія Антововича, посес.	С. Белмяжъ	—	24	—	—	—
	С. Завидовъ	—	14	—	—	—
	С. Буща	—	70	23	0	—
	С. Борщовка	—	17	6	—	—

Библиотека "Руниверс"

Имена владѣльцевъ.	Названія городовъ, мѣстечекъ и селъ.	Число дымовъ.				
		1648	1650	1651	1653	1655—1658
Станислава Серебрисскаго.	С. Зарѣцкъ	—	55	—	9	9 (1658)
Анны Глембоцкой.	С. Смордва	39	15	10	—	4 (1657)
Гавріила Стемиковскаго.	С. Воля Оконская	—	10	—	—	—
	С. Каменка	—	16	—	10	0
	С. Кукли	—	30	—	15	—
Пясочинской.	С. Жуковъ	—	30	22	—	—
	С. Меречовка	—	25	15	—	—
	С. Дятеловка	—	15	11	—	—
	С. Нагачовка	—	7	2	—	1
	С. Лотавка	—	10	—	—	—
Реины и Адама Корчевскихъ.	С. Сарны	168	4	—	3	—
Вацлава Линевскаго.	Часть с. Линева	—	21	—	—	—
Яна Гулевича.	М. Гулевка (евреи)	—	7	—	3	—
Антона Витонижскаго.	Части с. Витонижа	44	20	—	14	10
	С. Окорска	22	11	2	6	9
	С. Иванчичъ	35	8	—	—	5
Ротмистра кор. Криштофа Сапѣги.	Г. Несухонжи	—	160	—	133	103 (1657)
Кн. Самуила Корецкаго.	Г. Корецъ	—	882	746	10	—
	Г. Межиричъ	—	288	229	108	35
	Г. Ярунь	—	130	81	10	—
	Г. Красиловъ	—	31	24	15	—
	Г. Киликіевъ	—	81	50	22	—
	Г. Маренинъ	—	70	42	—	—
	С. Кутки	—	33	20	6	—
	С. Фацовка	—	23	—	1	—
	С. Правотинъ	—	35	36	0	—
	С. Клецка	—	66	66	—	0
	С. Топча	—	22	22	—	0

Библиотека "Руниверс"

Имена владѣльцевъ.	Названія городовъ, мѣстечекъ и селъ.	Число дымовъ				
		1648	1650	1651	1653	1655—1658
Того-же.	С. Речки	—	60	60	12	0
	С. Соличовъ (Волица)	—	12	7	—	—
	С. Козаки	—	74	31	5	—
	С. Головница	—	98	90	43	—
	С. Гвоздовъ	—	55	45	17	—
	С. Морозовка (Терезовка).	—	27	16	—	—
	С. В Поддубы	—	28	25	13	6
	С. М. Поддубцы	—	5	1	—	—
	С. Крыловъ	—	81	68	15	—
	С Брыковъ	—	45	45	10	—
	С. Богдановщина	—	34	27	8	—
	С. Печибуды	—	42	20	—	—
	С. Бѣслдки	—	51	45	—	—
	С. Чорноколы	—	36	20	—	—
	С. Сухая Воля	—	23	10	8	7 3(1658)
	С. Селичовка	—	19	14	—	—
	С. Лихаровъ	—	0	—	—	—
	С. Бытень	—	66	—	38	13 (1657)
	С. Палчинъ	—	38	29	15	0
	С. Мужиловичи	—	21	12	9	—
	С. Косеневъ (Косиновъ)	—	85	61	—	—
	М. Дережня	—	56	33	13	0
	С. Кобылье	—	48	30	—	—
	С. Синча	—	25	14	10	—
	С. Каменка	—	55	4	1	—
	С. Горбаши	—				
	С. Даничовъ	—	60	20	4	3
	С. Желѣзница	—	34	21	0	—
	С. Сосники	—	12	2	—	—
	С. Коловерцы	—	71	40	7	—
	С. В. Хоручи	42	42	36	10	1
	С. Дывень	—	55	55	15	—
	С. Заставье	—	43	40	22	—
	С. Яновка	38	38	38	—	—
	С. Столпинъ	90	90	88	28	—
	С. Городище	—	65	61	46	—
	С. Сапожинъ С. Погорилица С. Осташовка	32	32	—	0	—
	С. Устье	—	80	55	3	—
	С. Сторожовъ	—	113	60	8	—

Библиотека "Руниверс"

Имена владѣльцевъ.	Названія городовъ, мѣстечекъ и селъ.	Число дымовъ.				
		1648	1650	1651	1653	1655 – 1658
Того-же.	С. Совче (Сонча)	—	8	6	4	1
	С. Солна	—	41	28	4	1
	С. Хмелевка	—	40	19	1	—
	С. Вирица	—	1	1	—	—
	С. Пилиповичи	—	54	18	2	0
	С. Молодковъ	—	28	23	—	—
	С. Лучицы (Лущичи)	—	45	26	—	—
	С. Каменка	—	7	2	—	—
	С. Мехіовка (Михѣевка)	—	14	12	3	—
	С. Кудиновичи	—	—	—	2	—
	С. Князь	—	19	—	—	9 (1657)
	С. Б. Дережни	—	40	33	13	0 (1655)
	С. Черница	53	53	50	—	—
	С. Користь	—	86	45	18	0
	С. Тростянецъ	9	9	9	9	—
	С. Пищовъ	—	24	12	—	—
	С. Дидовичи	—	53	34	—	1
	С. Богатое	—	41	17	0	—
	С. Кошеловъ	—	16	7	—	—
	С. Щикичинъ	47	47	25	6	11 (1658)
	С. Корытищи	50	50	14	0	—
	С. Мал. Дераженка	5	5	5	1	0
	С. Невѣрковъ	17	17	14	0	—
	С. Мал. Харучка	9	9	—	—	1
	С. Мал. Солна					1
	С. Харалуга	—	26	15	2	—
	С. Жеребиловка	—	20	4	—	—
	С. Гоіовка (Хиловка)					
	С. Тожиръ	40	40	28	—	—
	С. Мал. Горбаши	—	13	4	1	—
	С. Самострѣлы	—	54	54	14	—
	С. Глубочки	—	20	16	1	—
	С. Жолобно	91	91	18	—	8
Воеводы Краковскаго кн. Доминика Заславскаго.	Г. Турискъ	—	160	119	44	34 (1658)
	С. Ставокъ	—	26	17	10	—
	С. Соловичи	—	35	—	—	—
	С. Залисецъ	—	27	17	11	—
	С. Харуша	—	20	—	—	—
	С. Тикочинъ	—	22	—	—	—
	С. Зарыбы	—	50	—	20	—
	С. Сельцо	—	19	18	5	—
	С. Бобли	—	83	32	14	—

Библиотека "Руниверс"

Имена владѣльцевъ.	Названіе городовъ, мѣстечекъ и селъ.	Число дымовъ.				
		1648	1650	1651	1653	1655—1658
Того-же.	С. Библинижъ	—	53	—	—	—
	С. Кустичи	—	24	19	—	—
	С. Мировичи	—	9	9	8	—
	С. Кульчинъ	—	14	—	—	—
						—
Гр. Яна Замойскаго, старосты Калускаго.	Г. Ровно	20	20	—	—	—
	М. Александріи	—	286	70	8	—
	С. Корнинъ	—	42	—	—	—
	С. Глинки	—	15	12	4	—
	С. Святе	—	8	4	—	—
	С. Житинка	—	33	18	—	5 (1657)
	С. Колоденка	—	34	24	—	—
	С. Бармаки	28	28	28	12	—
	С. Арештовъ	—	31	20	8	6
	С. Квасиловъ	—	19	10	—	—
	С. Новый Дворъ	—	38	28	—	—
	С. Басовъ Кутъ	—	81	50	—	—
	С. Танное	—	60	50	—	—
	С. Дворецъ	—	16	10	—	1
	С. Злотіевъ	48	48	30	—	—
Александра Хребтовича.	Часть с. Багурина	—	70	47	26	—
	С. Коростова			10	2	—
Даніила Стемпковскаго.	С. Толпижинъ	—	40	27	—	—
	С. Хриники					
Кн. воеводы Краковскаго.	Г. Локачи (евреи)	—	14	—	—	—
Юрія и Стан. Подгородинскихъ.	С. Вичинъ	45	30	—	—	—
Гр. Андрея Лещинскаго.	С. Ситница	45	25	—	15	—
Станислава Олешка.	С. Пюрковичи	—	70	—	—	—
	С. Дубно					
	С. Волохи					
	С. Борки					
	С. Мостище					
	С. Бояры					

Библиотека "Руниверс"

Имена владѣльцевъ.	Названія городовъ, мѣстечекъ и селъ.	Число дымовъ.				
		1648	1650	1651	1653	1655—1658
Гр. Андрея Лещинскаго.	С. Рудники	74	64	—	30	—
Петра Фалибовскаго.	С. Недоселки	—	9	—	—	—
Кн. воеводы Краковскаго, гр. Доминика Заславскаго.	С. Довское	—	10	—	—	7 (1658)
	С. Торговище	—	23	—	6	—
	С. Растовъ	—	18	—	5	11 (1658)
Александра Чудиновича.	С. Корчинъ	14	10	—	3	—
Константина Бронницкаго.	С. Вычовковъ	28	14	—	5	—
Канцлера Юрія Оссолинскаго.	Г. Тайкуры	—	—	30	—	—
	С. Посягва	47	47	—	12	—
	Ст. Мылскъ	24	24	—	—	—
	С. Мятинъ	29	29	—	—	—
	С. Нов. Мылскъ	83	83	—	—	—
Сусанны Гораиновны Шелинской.	С. Липляны	14	14	—	10	—
Генрика Кашовскаго.	С. Холиневъ	—	37	—	11	—
	С. Славожицы				10	—
Галшки Вроновской.	С. Росоловка	—	—	—	—	—
	С. Бѣлаювка	—	—	—	—	—
	С. Ордынка	—	—	—	—	—
Горуховскаго благочинія.	С. Подлиски	—	13	—	—	—
	Часть с. Стараго Горухова					
Францискановъ Корецкихъ.	С. Дуплинки	44	34	22	—	—
Яна Зайца.	С. Пивче	71	47	24	—	—
	С. Деревянче	25	16			

Библиотека "Руниверс"

Имена владѣльцевъ.	Названія городовъ, мѣстечекъ и селъ.	Число дымовъ.				
		1648	1650	1651	1653	1655—1658
Гр. Андрея Лещинскаго.	С. Куликовичи С. Комаровъ	— —	34	—	—	—
Острожск. іезуитской коллегіи.	М. Суражъ	—	5	—	—	—
	С. Зенки Дальніе	—	9	—	—	—
	С. Зенки Ближніе	—	0	—	—	—
	С. Ходаки С. Оношковцы	— —	0	—	—	—
	С. Исерна	—	2	—	—	—
	С. Тетеревка С. Андрушовка	— —	0	—	—	—
	С. Суражъ	—	4	—	—	—
	С. Туровъ	—	7	—	—	—
Романа Бебка.	С. Погорѣловъ	—	0	—	—	—
Станислава Заревскаго.	Часть с. Линева	5	5	—	—	—
Андрея Огія.	С. Огіевцы	—	0	—	—	—
Юрія Верхняцкаго.	С. Верхняки	—	0	—	—	—
Яна Гулевича.	М. Гулевичовъ	—	50	—	6	—
	С. Радошинъ	—	20	—	—	—
	С. Поворскъ	—	20	—	—	—
	С. Езерное	—	5	—	3	—
	С. Рудка	—	3	—	—	—
Владыки Луцкаго.	С. Жолобовъ	—	14	—	—	8
Кн. Анны-Алоизы Ходкевичевой, урожденной Острожской.	М. Березовъ	289	23	—	—	—
	М. Хлопотинъ	388	28	—	—	—
	С. Правотинъ	31	21	—	—	—
	С. Синица	24	11	—	—	—
	С. Горица С. Березовка	66	40	23	—	—
	С. Сенниковъ	—	22	—	—	—
	С. Закриниче	38	12	2	—	—
	С. Столбы	15	15	0	—	—

Библиотека "Руниверс"

Имена владѣльцевъ.	Названія городовъ мѣстечекъ и селъ.	Число дымовъ.				
		1648	1650	1651	1653	1655—1658
Той-же.	С. Гозанка	14	8	—	—	—
	С. Колодинцы	17	7	—	—	—
	С. Куриновка	11	4	—	—	—
	С. Монятинъ	15	6	1	—	—
	Г. Звягль	451	12	1	1	1
	Г. Нов. Острожекъ	545	130	30	10	3
	М. Домбровка	112	2	2	—	—
	М. Смолдировъ	226	110	20	10	—
	С. Рогачовъ	59	30	9	2	2
	С. Кононы	24	4	0	—	—
	С. Стрыкова	19	8	2	—	—
	С. Сусловъ	66	36	4	3	—
	С. Князь	32	3	3	1	0
	С. Завижъ	30	10	2	—	—
	С. Кормань	80	50	12	—	—
	С. Горка					—
	С. Онисимовичи	9	4	0	—	—
	С. Кіянка (Клинцы)	115	50	10	2	0
	С. Вылуски	26	6	0	—	—
	С. Юрковщина	28	22	5	—	—
	С. Вайки	20	15	4	—	—
	С. Филиповичи	90	50	—	2	0
	Г. Стар. Острогъ	183	50	2	—	—
	Г. Нов. Острогъ	513	16	16	15	15
	Г. Нов. Воля	393	100	—	—	—
	С. Плужное	146	90	28	—	—
	С. Борышовъ	187	100	50	—	—
	С. Войтовцы	33	8	25	—	—
	С. Билчинъ	52	17			
	С. Гнойница	69	45	22	—	—
	С. Калетиничи	18	14	—	—	—
	С. Яковцы	33	6	—	—	—
	С. Дебринь	35	18	30	—	—
	С. Мекотъ	69	29			
	С. Сокеринцы	50	25	15	—	—
	С. Корытница	29	72			
	С. Б. и М. Боровица	56	35	17	—	—
	С. Вѣлотынъ	42	23	13	—	—
	С. Велбойня	240	82	72	—	—
	С. Мстышинъ	50	23	—	4	4
	С. Крывинъ	142	80	105	—	—

Библиотека "Руниверс"

Имена владѣльцевъ.	Названіе городовъ, мѣстечекъ и селъ.	Число дымовъ.				
		1648	1650	1651	1653	1655—1658
Той-же	С. Колумль	32	32	105	—	—
	С. Крупецъ	34	9	32	—	—
	С. Баранье	43	28			
	С. Бѣльцы	28	28			
	С. Глинники	61	32	68	—	—
	С. Шаперники	10	9			
	С. Улашиновка	7	4	4	—	—
	С. Долотче	35	27	6	—	—
	С. Сосновка	9	6	—	—	—
	С. Плоская	31	18	7	—	—
	С. Красноселка	12	5	1	—	—
	С. Клепачи	46	25	20	3	8
	С. Радогощa	18	5	1	0	—
	С. Корщизна	5	3	—	—	—
	С. Плоская	22	7			
	С. Корниловка	25	8	16	—	—
	С. Загорцы	23	13			
	С. Головли	54	16	—	—	—
	С. Коростовая	13	7	26	2	2
	С. Поноры	9	3		—	—
	С. Ровки	30	13	—	—	—
	С. Синница	21	15	—	—	—
	С. Нараевка	24	7	6	0	—
	С. Улажиновка	16	7	2	—	—
	С. Лидавка	6	6	—	2	—
	Часть с. Радогощи и Козина	10	5	0	—	—
				0	—	—
Матвѣя Рогозинскаго и Василія.	С. Рогожно	21	12	11	—	—
	С. Семеновъ	36	15	—	—	—
Николая Кирдѣевича Дзюбы	С. Ляховъ	22	6	—	—	16 (1658)
	С. Иляшовка	5	3	—	3	—
Канцлера коронnаго.	С. Хреновъ	8	6	3	—	—
	С. Глупонинъ	43	40	—	4	—
Остафія Пясецкаго.	С. Иванковцы	—	7	—	—	—
Канцл. Литов. кн. Станислава Радивила	Г. Олыка	673	470	—	—	—
	Волость Олыцкая	1615	1409	—	—	—

Библиотека "Руниверс"

Имена владѣльцевъ.	Названія городовъ, мѣстечекъ и селъ.	Число дымовъ.				
		1648	1650	1651	1653	1655 — 1658
	С. Круная	556	406	—	—	—
	Волость Крупская					
Кн. Албрехта Радивила.	С. Башлыкъ	8	5	—	—	—
	С. Литва	8	8	—	—	—
	С. Горайновка	5	5	—	—	—
Кн. воеводы Краковскаго.	С. Пелча	—	51	17	4	—
	С. Будеражъ	—	8	5	3	—
Того-же.	Г. Ст. Острогъ и предмѣстье.	—	120	—	—	—
Александра Хребтовича.	С. Жолудзкъ	60	50	30	5	3
Каштел. Белзскаго Данінла Ела-Малинскаго.	Г. Ново-Малинъ	ни	од	но	го	—
	Г. Шумскъ съ 12-ю селами.					
	С. Шимоновъ	—	73	10	—	—
	С. Завпзовъ					
	С. Угольцы					
	С. Бухаровъ					
	С. Ясковцы					
Архимандрита Мелецкаго Іосифа Чаилича.	С. Пясочно	—	50	—	—	18 (1658)
Кн. воеводы Краковскаго.	Г. Локачи	—	160	—	—	—
	С. Уймы			—	—	—
	С. Заставье			40	22	—
Каштел. Венденскаго Генриха Кашовскаго.	М. Мельница	200	100	—	37	—
	С. Змучье	—	24	22	21	—
	С. Миринъ	—	36	—	—	—
	С. Крывинъ					
	С. Рудка					
Яна Пясочинскаго.	М. Куневъ	—	5	2	—	—
	С. Старики	—	5	2	1	—
	С. Полуничная	—	4	1	—	—
	С. Закриниче	—	3	1	—	—
	С. Переростое	—	0			

Библиотека "Руниверс"

Имена владѣльцевъ.	Названія городовъ, мѣстечекъ и селъ.	Число дымовъ.				
		1648	1650	1651	1653	1655—1658
Кн. Григорія Святополкъ Четвертинскаго.	С. Тростянецъ	61	43	19	22	9
	С. Серники	56	46	20	—	—
Софіи Красинской.	С. Забороль С. Рыканы С. Тополе	—	31	—	—	—
Елены Людвиковой Пузыновой.	С. Бруховичи	—	41	—	22	20
Софіи Коморовской (аренд.).	С. Новоставцы	40	28	—	8	—
Станислава Серебрискаго.	С. Караевичи	—	—	—	4	—
Архимандрита Дубенскаго монастыря Прокопія Хмелевскаго.	Г. Дубно, предмѣстье его Волица С. Мятинъ	—	54	—	—	—
Кн. воеводы Краковскаго.	С. Басовка	—	2	—	—	—
	С. Мизочискъ	—	9	—	3	—
	С. Стубель	18	8	—	8	—
	С. Головчичи Дубенск. волости	51	32	—	—	—
Войта Луцкаго, Андрея Загоровскаго.	С. Туличовъ	—	8	4	—	1
	С. Костюхновка	—	35	—	—	—
	С. Волчецкая Воля	—	15	—	—	12 (1658)
Юрія Божкевича.	С. Мантинъ, Дорогостайской волости	12	7	—	—	—

Библиотека "Руниверс"

Имена владѣльцевъ.	Названія городовъ, мѣстечекъ и селъ.	Число дымовъ.				
		1648	1650	1651	1653	1655—1658
Францискановъ Межирѣцкихъ.	С. Поповцы	12	6	—	—	—
Кн. воеводы Краковскаго Вацлава Доминика.	Г. Ст. Заславль	—	46	23	—	0
	С. Мокрецъ	—	18	8	—	1
	С. Голики	—	10	1	—	1
	С. Клембовка	—	8	3	—	—
	С. Мышковцы	—	1	1	—	—
	С. Криволука	—	1	1	—	0
	С. Тележинцы	—	10	—	—	—
	С. Мокрчикъ	—	3	—	—	—
	С. Сушно	—	20	5	—	—
	С. Кузминцы	—	3	2	—	—
	С. Мыслятинъ	—	30	—	—	—
	С. Сухожинцы	—	12	—	—	—
	С. Путринцы	—	8	—	—	1
	С. Павловичи	—	24	—	27	—
	С. Вербовецъ	—	9	7	—	1
	С. Мокіовцы	—	8	2	—	—
	С. Вилщаны	—	17	—	—	—
	С. Чотырбоки	—	8	6	—	—
	С. Волковцы	—	18	7	—	1
	С. Ничоговка	—	4	2	—	1
	С. Пиляи	—	4	3	—	—
	С. Шульжинцы	—	18	—	—	—
	С. Лысинцы	—	2	—	—	—
Самуила Хомяка.	Часть с. Смордвы	42	30	10	—	—
Яна, Николая и Криштофа Модревскихъ.	С. Русивль, Капустинъ тожъ	—	64	—	—	—
Евы Хомяковны Вышотравчиной, посессорши.	Часть с. Майкова	33	30	20	4	—

Библиотека "Руниверс"

Имена владѣльцевъ.	Названія городовъ, мѣстечекъ и селъ.	Число дымовъ.				
		1648	1650	1651	1653	1655 — 1658
Старосты Олштинскаго Яна-Александра Даниловича.	С. Поташная	10	10	—	—	—
	С. Бѣляшовка	50	20	10	—	—
	С. Хотинь	52	30	—	—	13
	С. Моквинъ	70	30	10	—	—
	С. Тышица	20	10	—	—	—
	С. Богуши	12	10	3	0	—
	С Княже	20	15	—	—	10 (1658)
	С. Горловка	8	5	—	—	—
	С. Полины	20	12	—	—	—
	С. Витковичи	20	15	—	—	—
	С. Бранное	25	15	—	8	—
Яроша Козловскаго.	С. Верховъ	202	124	—	—	—
Михаила Хоментовскаго.	С. Лебеди	30	13	5	1	—
Жигмунта Мысловскаго.	С. Бебчинцы	—	2	—	—	—
Кн. воеводы Краковскаго.	С. Васковцы	—	18	3	0	—
	Г. Константиновъ	—	—	10	—	—
Бискупа Премисскаго, Яна Баптиста Замойскаго.	С. Вировъ, Лютеровка тожъ	—	7	3	—	—
	Г. Заславль	9	2	—	—	0
Гулянцкаго.	М. Бѣлогородка	—	12	4	—	—
Яна Любашевскаго.	С. Середецъ С. Панасовка С. Низковцы	180	30	—	—	—
Станислава Корчминскаго.	С. Цевеличи	—	21	11	15	5

Библиотека "Руниверс"

Имена владѣльцевъ.	Названія городовъ, мѣстечекъ и селъ	Число дымовъ.				
		1648	1650	1651	1653	1655—1658
Андрея Линевскаго.	С. Шупковъ	61	38	15	—	—
	С. Речпца	58	25	10	—	0
	С. Риштинецъ	42	40	—	—	—
	С. Бабинъ	36	12	12	—	—
Монастыря св. Бригиты въ Луцкѣ.	С. Голузи	48	48	—	—	—
Кн. воеводы Краковскаго.	М. Птиче	—	103	44	—	—
	С. Бѣлогородка	—	12	5	—	—
	С. Старики	—	7	2	—	—
	С. Билашевъ	26	17	10	—	6 (1658)
Петра Опоцкаго.	С. Точивки	—	18	3	6	—
Абрамовой Суходольской.	С. Нов. Дворъ	17	14	—	—	—
	М. Серкизовъ	22	15	—	—	—
	С. Дажва	17	14	—	—	—
	С. Ныры	20	11	—	—	—
	С. Теребечъ	9	9	—	—	—
Кн. воеводы Краковскаго.	М. Деражня	306	221	—	—	—
	С. Обговъ С. Ивань С. Радчинъ С. Тороковъ	279	205	107	—	—
Архимандрита Дерманск. мон. Іоанна Дубовича.	С. Дермань	—	88	16	30	—
	С. Пулмизочекъ	—	6	—	—	—
	С. Кунинъ	—	53	30	10	—
	С. Коршовъ	—	21	10	3	—
Кн. воеводы Краковскаго.	С. Дворецъ	—	10	10	—	1
	С. Крухиничи	—	51	—	—	—
	С. Войница	—	21	—	—	—

Библиотека "Руниверс"

Имена владѣльцевъ.	Названія городовъ, мѣстечекъ и селъ	Число дымовъ.				
		1648	1650	1651	1653	1655—1658
Зацвилиховскаго.	С. Мыхля	—	8	—	—	—
Кн. Іереміи Вишневецкаго	М. Рахмановъ и его фольваркъ	—	38	—	—	—
	С. Обычъ	—	10	—	—	—
Кн. воеводы Краковскаго.	С. В. Шкаравка	—	2	—	—	—
	С. Мал. Шкаравка	—	1	—	—	—
Державы п. Станиславовой Ставской.	С. Залюбовка С. Брозовъ	) 28	23	—	—	—
Станислава Гурскаго.	С. Милятинъ	128	128	110	—	18
	С. Михалковцы	33	33	33	—	7
	С. Жавровъ	68	68	—	—	3
	С. Глубочекъ	29	29	16	1	—
	С. Чернеховъ	29	29	27	—	6
Кн. воеводы Краковскаго.	С. Плоская	—	43	—	—	—
	С. Негрибова	—	4	—	—	—
	С. Перерослe	—	13	2	—	—
Старосты Олштынск. Яна-Александра Даниловича.	С. Боровая	60	40	17	—	—
	С. Голыши	30	15	—	—	—
Кн. воеводы Краковскаго.	С. Улашинцы	—	6	2	—	—
	С. Колчинъ	—	—	11	10	5 (1658)
	Г. Н. Заславль	—	9	—	—	—
	С. Новосело	—	29	7	15	—
	С. Зеленая	—	8	—	—	2 (1658)
	С. Тарновка	—	30	4	—	—
	С. Подлисцы	—	8	7	—	—
	С. Родосельцы	—	80	16	—	—
	М. Закриниче	—	10	1	—	—
	С. Тонировъ	—	8	—	—	—
	С. Шкуровцы	—	7	—	—	—

Библиотека "Руниверс"

Имена владѣльцевъ.	Названія городовъ, мѣстечекъ и селъ.	Число дымовъ.				
		1648	1650	1651	1653	1655—1658
Кн. воеводы Краковскаго.	С. Глинскъ	84	70	4	—	4
Того-же.	С. Вел. Мощаница	79	59	25	17	—
Того-же.	С. Жилинцы	16	6	—	—	5
Держава п. Захаріи Антоновича.	С. Погорѣльцы	—	126	—	7	—
	С. Студянка	—	28	—	—	—
	Часть с. Иваня	—	34	—	—	—
Кн. воеводы Краковскаго.	Г. Степань	—	410	304	151 невр. 20	45
Казимира Ела-Малинскаго.	С. Верба	—	18	0	—	—
	С. Бѣлогородка			5	—	—
	С. Столпецъ			—	—	—
Кн. воеводы Краковскаго.	Г. Степань (евреи)	52	25	—	20	—
Архимандрита Мелецкаго Іосифа Чаплича.	С. Космачовъ	—	48	43	—	2
Кн. воеводы Краковскаго въ державѣ п. Александра Вольскаго.	С. Кондратка	138	32	—	—	—
	С. Сосновка					
	С. Трусиловка					
	С. Лучники					
	С. Жабовое					
	С. Былевъ					
	С. Сохновка					
	С. Щуровка					
	С. Топорецъ					
Того-же, въ державѣ п. Яна Прилускаго.	С. Мощаница	51	40	27	—	—
Того-же.	С. Ступно, ключа Дубенскаго	—	22	15	—	—

Библиотека "Руниверс"

Имена владѣльцевъ.	Названіе городовъ, мѣстечекъ и селъ.	Число дымовъ.				
		1648	1650	1651	1653	1655—1658
Кн. воеводы Краковскаго.	С. Бродовъ	—	22	11	—	—
Того-же.	С. Тотовичи, вол. Степанской	—	33	—	—	—
Архимандрита Милецкаго Іосифа Чаплича, владыки Луцк. и Острожск.	С. Комаровъ С. Соловьевъ С. Нецы С. Сыново	—	100	—	—	—
Кн. воеводы Краковскаго.	С. Тышевичи	—	4	—	—	—
Того-же.	С. Будоражъ	—	18	8	3	—
Того-же.	С. Пилки	—	3	—	—	—
Того-же.	С. Бѣлашовъ, вол. Дубенской	—	70	10	—	—
Того-же.	С. Судобичи, вол. Дубенской	20	20	7	—	—
Самуила и Анны Черневскихъ.	Часть с. Гуляникъ	5	5	—	3	1
Кн. воеводы Краковскаго.	С. Зозулинцы, вол. Дубенской	—	5	—	—	—
Кн. Захарія Четвертинскаго.	С. Передмостье (половина)	18	18	—	7	3 (1657)
Курбановскаго державцы.	С. Осоя	31	20	—	—	3 (1658)
Дѣржавы Александровой Голковской.	С. Мезочъ	73	44	37	—	—
Кн. воеводы Краковскаго.	С. Збитинъ	—	35	26	—	—
	С. Волица	—	32	16	12	5

Библиотека "Руниверс"

Имена владѣльцевъ.	Названія городовъ, мѣстечекъ и селъ.	Число дымовъ.				
		1648	1650	1651	1653	1655—1658
Держ. ксендза Злоцкаго.	С. Комаровка, ключа Степаньскаго и С. Бѣлые Береги	—	21	—	—	— 0
Кн. воеводы Краковскаго.	С. Пузырки	—	ни	од	но	го
Скарбиика Волынскаго Мартина Домбровскаго.	С. Буремецъ С. Подгаецъ	—	109	—	—	—
Адама Вилги.	С. Триски С. Гриценки	—	ни	од	но	го
Кн. воеводы Краковскаго.	С. Христовка	20	6	4	—	—
	С. Криворудка	10	6	1	—	—
Того-же.	Часть с. Грозова	—	18	5	6	—
Подстар. Луцк. Щаснаго Збожнаго Лайщевскаго (держ.).	С. Цинцевичи С. Кидеры	—	98	—	57	—
Кашт. Чеховскаго, Добеслава Цеклинскаго.	М. Корчикъ	—	6	3	0	—
	С. Комаровка	—	3	—	—	—
	С. Пошутинцы	—	10	5	—	—
	С. Дережня	—	10	10	—	0
	С. Курчикъ	—	4	—	—	—
	С. Кречковцы	—	3	3	—	—
	С. Городище	—	3	—	2	—
Держ. Одверта.	С. Гримячое.	—	16	5	2	—
Держ. Николая Лысаковскаго.	С. Устилугъ	78	38	—	—	10 (1658)
Кн. воеводы Краковскаго.	С. Цурково, вол. Дубенская	—	33	—	—	—
Самуила Дрымальскаго.	С. Пузырки	10	5	—	—	—

Библиотека "Руниверс"

Имена владѣльцевъ.	Названіе городовъ, мѣстечекъ и селъ.	Число дымовъ.				
		1648	1650	1651	1653	1655—1658
Кн. воеводы Краковскаго.	М. Ташокъ	—	120	50	4	—
Держ. Василія Черкаса.	С. Янушевка	32	12	4	—	—
Павла Гуцаго.	С. Перемишля	22	9	1	—	—
Держ. Самуила Глоговскаго.	С. Ваховъ	22	10	4	—	—
Кн. воеводы Краковскаго.	С. Сосновка С. Поляхова	—	4	—	—	—
Того-же.	С. Кучмановка	—	4	—	—	—
Того-же.	С. Припутень	—	3	—	—	—
Того-же.	С. Зубаровъ	—	3	—	—	—
Того-же.	М. Славутинъ	—	90	19	6	—
Того-же.	С. Бачмаковка С. Минковцы С. Рудная	56 75 76	26 24 12	15 18 8	3 — —	— — —
Державы Ленскаго.	Часть с. Головина	—	30	—	18	4
Кн. воеводы Краковскаго.	С. Волборова	—	40	—	—	—
Держ. Яна Головинскаго.	Часть с. Головина	—	6	5	0	—
Держ. Стефана Хоментовскаго.	С. Михновъ С. Лысогоръ С. Закружцы	40 17 12	12 4 4	— 0 —	— — —	— — —
Берната Вылежинскаго.	С. Туричаны С. Волька Дулѣбская	30	25	—	—	20
Липской.	С. Дулѣбы	33	30	12	12	—

Библиотека "Руниверс"

Имена владѣльцевъ.	Названія городовъ мѣстечекъ и селъ.	Число дымовъ.				
		1648	1650	1651	1653	1655—1658
Кн. воеводы Краковскаго.	С. Липная	66	30	15	—	—
Того-же.	С. Семидубы	50	29	8	—	—
Того-же.	С. Хотоневъ	—	8	8	1	1
Того-же.	С. Здолбица	—	116	32	9	—
	С. Здолбуновъ			18	4	—
Того-же.	С. Новоселки	—	60	44	15	—
	С. Краево	—	30	—	12	5
Того-же.	Г. Базалія съ приселками	—	42	—	—	—
	М. Красиловъ съ приселками	—	40	24	15	—
Григорія Чечеля.	С. Яворовцы, Красиловскаго ключа	—	9	—	—	—
Кн. воеводы Краковскаго.	С. Берестовичи	53	27	10	—	—
Того-же.	С. Чижовка	—	5	2	—	—
Посессіи Мартиновой Гореховской.	Часть с. Смидинъ	—	5	—	—	5 (1658)
Кн. воеводы Краковскаго.	Часть с. Данковцы	—	3	—	—	—
	С. Крапивная	—	5	2	—	—
	С. Кобылья	—	6	—	0	—
Того-же.	С. Свинярина	—	97	—	—	—
	С. Мачовки	—	16	—	—	—
	С. Панскій Мостъ	—	5	—	—	2 (1658)
Того-же.	С. Жолная	10	10	5	—	2
	С. Узноснчи					
Того же.	С. Пузырки	—	4	—	—	—
	С. Залуче	—	1	—	—	—
Того-же.	С. Головинъ	—	7	—	—	—

Библиотека "Руниверс"

Имена владѣльцевъ.	Названія городовъ, мѣстечекъ и селъ	Число дымовъ.				
		1648	1650	1651	1653	1655—1658
Кн. воеводы Краковскаго.	С. Медвѣдовки	—	2	—	—	—
Того-же.	С. Завадинцы	—	15	8	4	—
	С. Шелвовъ	—	3	4	4	4
	С. Гнойничка	—	4	3	3	—
Того-же.	С. Конюшки	—	30	—	13	5
Того-же.	С. Медскъ Великій	—	61	—	—	—
	С. Медскъ Малый	—	19	—	—	—
Того-же.	С. Дубовка	—	10	—	—	—
	С. Заваличъ	—	4	—	—	—
	С. Лопушки	—	1	—	—	—
	Часть с. Вербче	—	2	—	—	—
Того-же.	С. Жилинъ С. Волька Жилинская	—	45	30	—	50
Того-же.	С. Постойно	—	90	25	35	—
	С. Стидыня	—	33	20	20	—
Того-же.	С. Перемѣнка С. Янковичи	—	80	—	—	—
Того-же.	С. Рокитная, принадлеж. къ Степанскому фольварку.	—	75	—	—	—
Того-же.	С. Бычаль С. Коніовъ С. Звижджъ	—	80	—	—	—
Того-же.	С. Подлунная С. Трубичи	—	10	—	—	—
Стефана и Павла Заруд-скихъ.	С. Зличовка С. Соколовка	—	ни	од	но	го
Кн. воеводы Краковскаго.	С. Трискинъ	—	25	18	—	—
	С. Ремчица	—	33	22	—	—

Библиотека "Руниверс"

Имена владѣльцевъ.	Названія городовъ, мѣстечекъ и селъ.	Число дымовъ.				
		1648	1650	1651	1653	1655—1658
Кн. каштеляна Краковскаго.	Часть с. Головина	—	13	—	—	—
Романа Кошатовскаго.	С. Кошатова, вол. Ровенской	3	3	—	2	—
Стефана Хринницкаго.	С. Лопавши	46	19	—	—	—
Кн. воеводы Краковскаго.	С. Кричылскъ	—	80	40	—	—
Того-же.	С. Розважъ	—	30	7	1	—
Кн. Януша Острожскаго, каштеляна Краковскаго.	С. Мончинцы С. Черленовка С. Дубища С. Сорокодубы	—	16	5	3	—
Кн. воеводы Краковскаго.	С. Клитенка Малая	—	4	—	—	—
	С. Зозулинцы	—	3	—	—	—
	С. Клитна	—	5	—	—	—
	С. Великія Поповцы	—	3	—	—	—
	С. Глибокъ	—	1	—	—	—
	С. Мановецъ	—	2	—	—	—
Того же.	С. Ставокъ С. Узлазна С. Углищи	—	115	—	10 — —	— — —
Того-же.	С. Хоровъ	—	50	21	10	10 (1658)
Того-же.	С. Любаши, Степанскаго ключа	—	45	29	3	—
Того-же.	С. Сморшки	—	14	—	—	—
Того-же.	С. Завалое	—	8	5	—	1 (1658)
Того-же.	С. Севруки	—	3	—	—	—
	С. Салиха	—	2	—	—	—
	С. Мица	—	2	—	—	—
Кн. Януша Острожскаго.	С. Люхче	—	26	—	12	—

Библиотека "Руниверс"

Имена владѣльцевъ.	Названія городовъ, мѣстечекъ и селъ.	Число дымовъ.				
		1648	1650	1651	1653	1655—1658
Кн. воеводы Краковскаго.	С. Румейки	—	15	11	—	—
Того-же.	М. Бережница	—	200	105	47	—
Того-же.	С. Городецъ	—	—	—	—	6
	С. Сваринъ	—	70	—	—	—
Кн. Григорія Святополкъ-Четвертинскаго.	С. Росники	—	10	—	—	—
Кн. воеводы Краковскаго.	М. Бережница (евреи)	—	5	—	—	—
Того-же.	С. Еремiевка	—	3	—	—	—
Того-же.	Часть с. Урвеная	—	7	—	4	0
Того-же.	С. Короста	—	50	10	—	—
	С. М. Вербче	—	25	5	—	—
	С. В. Вербче, кл. Степанскаго	—	25	10	—	—
Того-же.	С. Лидава	21	4	—	2	—
Александра Линевскаго.	Часть с. Линева	—	2	—	—	—
Кн. воеводы Краковскаго.	С. Варковичи	—	43	32	—	—
	С. Молодава	—	11		—	—
Криштофа Сапѣги.	С. Селище	—	83	40	13	6
	С. Жалинки	—	42	30	3	0
Кн. воеводы Краковскаго.	С. Писаревка	18	5	—	—	—
	С. Марковцы					
Того-же.	М. Шепетовка	—	3	—	—	—
Писаря зем. Луцк. Марка Гулевича.	С. Дулибы	56	40	—	12	—
	Часть с. Симоновъ	—	35	—	12	—

Библиотека "Руниверс"

Имена владѣльцевъ.	Названія городовъ, мѣстечекъ и селъ.	Число дымовъ.				
		1648	1650	1651	1653	1655 1658
Кн. Григорія Святополкъ-Четвертинскаго.	С. Черчичи	—	20	—	14	11 (1658)
Кн. воеводы Краковскаго.	С. Бутеки, ключа Стенанскаго	—	8	—	—	—
	Часть с. Узносичей	—	19	5	—	—
	С. Немовичи	—	103	23	—	—
	С. Чудло					
	С. Велеховъ	—	5	—	0	—
	Г. Дубно, предмѣст.		хр. 141 евр. 47	120	—	—
	Сурмичи		56			
	С. Подборцы		19	8	—	—
	С. Косаровъ		—	—	—	—
	С. Божковичи	395	38	33	—	—
	С. Листовинъ	съ	60	35	—	—
	С. Суймы	33	11	—	—	—
	С. Иваниничи	при	9	—	—	—
	С. Детиничи	сел	18	6	—	—
	С. Руда	ка	7	—	1	—
	С. Буща	ми	12	23	0	—
	С. Караблищи		38	—	5	—
	С. Знесене		13	5	—	—
	С. Залужье		15	10	—	0 (1658)
	С. Кубраковка		3	3	—	—
Кн. Януша Острожскаго.	С. Радовъ	—	21	—	1	—
Державы Петра Корицкаго.	Часть с. Дядковичей	6	1	—	—	—
Кн. воеводы Краковскаго.	С. Лавриновцы	—	6	—	—	—
	С. Тростянецъ	—	12	5	3	—
	С. Цвитоха	—	3	2	0	—

Библиотека "Руниверс"

Имена владѣльцевъ.	Названія городовъ, мѣстечекъ и селъ	Число дымовъ.				
		1648	1650	1651	1653	1655—1658
Кн. воеводы Краковскаго.	С. Гульча	—	100	—	—	—
	С. Волица	ни	од	но	го	—
	С. Рипки	—	7	—	—	—
Константина и Анны Гулевичей.	М. Стар. Острожецъ	—	48	—	12	—
	С. Заблоце				5	—
Кн. Януша Острожскаго.	С. Колки	ни	од	но	го	—
	С. Строковъ					
	С. Пашутинцы	—	1	—	—	—
Кн. Адама Сангушка.	С. Войгоща	—	42	17	—	—
	С. Кримно			—	—	—
	С. Бронница			—	—	—
Андрея Фирлея.	С. Смидинъ	—	90	75	—	70 (1658)
Кн. воеводы Краковскаго.	С. Плисчина	—	43	—	—	—
	С. Плесная					
	С. Ягодная					
	С. Понурка					
	С. Чепцы					
Апполоніи Винской.	Части сс.: Клюска и Волицы	14	14	8	—	7
Стефана Жеремскаго.	Части сс.: Клюска	10	8	—	—	1
	и Волицы	—	—	—	—	—
Раковскихъ.	С. Божовъ	73	37	31	—	—
Стефана Букоемскаго.	Часть с. Грушовна	7	3	—	—	2
Ефрозины Секлицкой.	Части сс.: Туличова	7	4	—	—	1
	и Клюска		2	—	—	2
Овлочимской.	Части сс.: Ставокъ	26	17	—	10	4 (1658)
	и Овлочима			—	—	3 (1658)

Библиотека "Руниверс"

Имена владѣльцевъ.	Названія городовъ мѣстечекъ и селъ.	Число дымовъ.				
		1648	1651	1653	1655	1657—1658
Юрія Свенцицкаго.	С. Гать	14	12	—	—	—
Станислава и Яроша Ростоцкихъ.	С. Коростовая	65	50	2	2	—
Малащинской.	С. Бутятичи	18	14	—	—	9
Архимандрита Печерск. Кіев. Іосифа Тризны	С. Городокъ С. Обаровъ	200	150	36	—	—
Старосты Черкасскаго Николая Киселя.	Часть с. Вощатина	7	4	—	—	2 (1658)
Яна Гулевича.	М. Гулевичовъ	35		6	—	—
	С. Радоминъ и часть с. Уховецка	15		—	—	—
				—	24	18 (1658)
	С. Поворскъ	10	32	—	—	—
	С. Рудка	4		—	—	—
	С. Заночовка	3		—	—	—
	С. Вербное	6		—	—	—
Вацлава Калусовскаго.	С. Любитовъ С. Волька Любитовская	62	50	—	—	—
Судьи земск. Луцкаго.	С. Холопечи	80	55	34	—	—
Судьи земск. Кременецк. Яна Ярмолинскаго.	С. Шумбаръ	240	5	3	—	—
	С. Горбовцы		6	3	—	—
	С. Темногайцы		7	0	—	—
	С. Загайцы		8	3	—	—
	С. Мизютинцы		4	0	—	—
	С. Матвеевка		5	0	—	—
	С. Пищатинцы		6	2	—	—
	С. Гридковцы		1	0	—	—
	С. Волица		4	—	—	—
	С. Кошелевка		1	1	—	—
	С. Примаровка		4	1	—	—
	С. Новгородчицы		2	1	—	—
	С. Иляшовка		2	3	—	—
	С. Новый Ставъ		1	1	—	—

Библиотека "Руниверс"

Имена владѣльцевъ.	Названія городовъ, мѣстечекъ и селъ.	Число дымовъ.				
		1648	1651	1653	1655	1657—1658
Того-же.	С. Семеновъ С. Даниловка С. Туровка	—	ни	од	но	го
Владыки Луцкаго Іосифа Чаплича-Шпановскаго.	С. Песочно С. Сыновъ С. Подсыновки С. Нецова С. Соловьевъ С. Кошарова	220	156	—	—	—
Держ. Станислава Олешка.	С. Волохи С. Перковичи С. Дубно С. Борковъ С. Мостища С. Бояры	70	66	—	1 — — — — —	— — — — — —
Станислава Корчминскаго.	С. Цевеличи	21	16	15	—	7 (1658)
Кн. Анны Алоизы, изъ Острога, Ходкевичевой.	С. Горица С. Березовка С. Столбовъ С. Монятинъ	40 15 6	23 ни 1	— од —	— но —	— го —
Держ. Мартина Миловскаго.	С. Должекъ С. Пашуки С. Котовка	34 9 1	24 8 1	5 — —	3	— — —
Ксендза Павловича и Даніила Павловича.	Части сс.: Тесова и Хренова	76	67	—	—	—
Кн. Анны Алоизы, въ державѣ Казиміра Браницкаго.	С. Нараевка С. Улашиновка С. Кленачовъ	7 4 25	6 4 20	0 — 3	— — 8	— — —
Гавріила Подгороденскаго.	С. Вербое С. Руда С. Блазеньки	76	71	41	—	27 2 0 (1658)

Библиотека "Руниверс"

Имена владѣльцевъ.	Названія городовъ, мѣстечекъ и селъ	Число дымовъ				
		1648	1651	1653	1655	1657–1658
Ксендза схоластика Львовскаго Яна Чолгановскаго, державцы.	М. Тайкуры	—	30	—	—	—
Александра Хрептовича.	С. Богуринъ	30	26	4	—	—
Томаша и Софіи Сапѣги.	М. Муравица	40	36	—	—	—
	С. Дорогостаи	104	62	—	—	—
	С. Зобринъ	45	35	—	—	—
Яна Погрошовскаго.	С. Серединцы С Городище С. Пашуны С. Решневка	78	9	—	—	—
Доминика Ела-Малинскаго.	С. Уѣздцы	40	20	7	—	—
Держ. Александра Велгорскаго.	С. Сѣнное	119	18	—	—	—
	С. Данчинъ	38	8	—	—	—
	С. Кудринъ	12	5	—	—	—
Катерины Буяновской.	С. Мокрый	8	3	—	1	—
	С. Хоровецъ	11	5	—	—	—
Андрея Зджарскаго.	С. Пруски	18	4	—	—	—
Баковецкихъ.	Часть с. Баковца	19	10	—	7	—
Александра Хребтовича.	С. Жолудзкъ	50	30	5	3	—
Кн. воеводы Краковскаго.	Г. Острогъ, предм. Сухая Воля Зарванская улица	120	80	—	—	—
Станислава Гурскаго ротм. королев.	С. Милятинъ	128	110	—	18	—
	С. Жаврово	68	60	—	3	—
	С. Миховка	33	33	—	7	—
	С. Черниховъ	29	27	—	6	—

Библиотека "Руниверс"

Имена владѣльцевъ.	Названія городовъ, мѣстечекъ и селъ.	Число дымовъ.				
		1648	1651	1653	1655	1657—1658
Яна Одинца Соколовскаго.	С. Столпецъ	18	10	—	—	—
	С. Комаровка	7	2	—	—	—
Кн. воеводы Краковскаго.	С. Гримячое	16	5	2	—	—
Михаила Минковскаго.	Часть с. Перекладовичей	4	2	—	—	—
Іереміи Андреевскаго.	С. Забороль	80	35	—	—	—
Францишка Цешковскаго.	Ч. с. Клечковичей	2	1	0	—	—
Кн. воеводы Краковскаго.	С. Песчанка	17	3	—	—	—
	С. Микитинъ	20	7	2	—	—
	С. Дьяково	25	7	—	—	—
	С. Семаки	37	7	—	—	—
	С. Зубовщина	22	6	—	—	—
	С. Волица	10	3	—	—	—
	С. Чухели	4	ни	од	но	го
Богумилы Ласотянки Денисковой и наслѣдник.	Часть с. Берега	33	15	19	—	—
Кн. воеводы Краковскаго.	С. Сахновцы	8	3	—	—	—
Станислава Варшицкаго.	М. Грицовъ и прис.		5	—	—	—
	Губче		—	—	—	—
	Кургановка		—	—	—	—
	Мал. Онисковцы		—	—	—	—
	Вел. Онисковцы	—	—	—	—	—
	Москвитиновка		—	—	—	—
	Лутовка		—	—	—	—
	Саварецъ		—	—	—	—
	Гайворонка		5	—	—	—
Кн. воеводы Краковскаго.	С. Плесное	43	3	—	—	—
	С. Плищинъ					

Библиотека "Руниверс"

Имена владѣльцевъ.	Названія городовъ, мѣстечекъ и селъ	Число дымовъ.				
		1648	1651	1653	1655	1657—1658
Того-же.	С. Ягодная С. Понурка С. Чепцы	43	3	—	—	—
Павловой Куликовской.	Части сс.: Тростенца и Лычекъ	78	47	43	19	—
Каштелянши Брацл. Гавріила Стемпковскаго	С. Гнидава	43	30	16	—	—
Архимандріи Жидичинской.	С. М. Омеляничекъ	5	2	—	—	—
Балтазара Раецкаго.	С. Волковыя	—	—	—	—	—
	С. Волица	—	10	—	—	—
	С. Козиновка	6	—	—	—	—
	С. Радошовка	—	1	—	—	—
Кн. воеводы Краковскаго.	С. Ремчицы	33	22	—	—	—
	С. Щуровцы, Новозаславской вол.	7	3	—	—	—
	С. Восковичи	15	4	—	—	—
	С. Колки С. Троки	— —	ни	од	но	го
Кн. Анны Алоизы Ходкевичевой, воеводиной Виленской.	С. Смолдыровъ	110	20	10	—	—
	С. Кожушки	19	2	1	1	—
	С. Свыева	8	2	—	—	—
	С. Дворенъ	6	2	—	—	—
	С. Ждановецъ	4	ни	од	но	го
	С. Волковщина	8	4	—	—	—
	С. Орепа	21	8	1	1	—
	С. Завижъ	10	2	—	—	—
	С. Кормань С. Горка	60	12	—	—	—
Кн. воеводы Краковскаго.	С. Переменка С. Янкевичи	80	30	12	—	—

Библиотека "Руниверс"

Имена владѣльцевъ.	Названія городовъ, мѣстечекъ и селъ.	Число дымовъ				
		1648	1651	1653	1655	1657—1658
Кн. воеводы Краковскаго.	С. Узлазное	60	20	25	—	7 (1658)
	С. Углище	18	9		—	
	С. Жалинъ	45	40	—	5	—
	С. Волька Жалинская				—	—
	С. Дыбовка	10	5	—	—	—
	С. Заваличи	4	1	—	—	—
	Часть с. Вербча	2	2	—	—	—
	С. Пески	90	50	15	—	—
	С. В. и М. Остальцы		30	5	—	—
	С. Берестовецъ	27	10	—	—	—
	С. Городецъ	70	39	—	—	—
	С. Сваринъ, ключа Степанскаго					
	С. Звижджъ	24	18	—	—	—
	С. Скопіовъ	17	11	—	—	—
	С. Бучали	39	25	—	—	—
Старосты Ольштин. Яна Александра Даниловича.	С. Вилка	18	6	3	—	—
	С. Бережное	20	4	—	—	—
	С. Городище	26	4	—	—	—
	С. Орловка	5	2	—	—	—
	С. Поляны	20	4	—	—	—
	С. Лезяная	18	2	—	—	—
	С. Богушовка	10	3	—	—	—
	С. Князь-Село	15	3	—	—	—
	С. Витковичи	15	2	—	—	—
Стар. Влад. Даніила Стемпковскаго	С. Толпыжинъ	40	27	—	—	—
	С. Хриники					
Андрея Горайна.	С. Чолница	40	25	6	—	—
Плебана Лукц. Матвѣя Поплавскаго.	Часть с. Нѣмецкаго	—	9	1	—	—

Библиотека "Руниверс"

Имена владѣльцевъ.	Названія городовъ мѣстечекъ и селъ.	Число дымовъ.				
		1648	1653	1655	1657	1658
Софіи Себастіановой Комаровской (держава).	С. Новоставки	28	8	—	—	—
Стефана Корытенскаго.	С. Вишневъ С. Вернеть	30	18	—	—	—
Владиміра Гулевича.	Части сс.: Ощова и Печихвостъ С. Стрыльча	26 — 35	10 — 26	17	— — —	— — —
Андрея Жолкевскаго.	С. Голче	95	8	—	—	—
Оо. августин. Затурецкихъ.	Часть с. Затурецъ	10	5	—	—	—
Дмитрія Урсула Рудецкаго	С. Рудка С. Вороничи	34	8	—	—	—
Кн. воеводы Краковскаго.	С. Звинячее С. Вольговка С. Черневъ	65 30	45 10	16 — —	— — —	— — 10
Держ. Констан. Сошенскаго.	С. Яниговка	12	8	—	—	—
Наслѣдн. Яна Чаплинскаго.	С. Миловши	43	28	—	—	—
Держ. Михаила Завадскаго.	С. Свидники	28	18	—	—	—
Воев. Кіев. Адама Киселя.	С. Низкиничи С. Вишковичи С. Полуянщина С. Дегтевъ С. Суходолы	— — — — —	43 30 30 85	— — — — —	— — — — —	— 0 5 20
Архимандрита Печерск. Іосифа Тризны.	С. Гродекъ С. Обаровъ	150	36 —	— —	— —	— —

Библиотека "Руниверс"

Имена владѣльцевъ.	Названія городовъ, мѣстечекъ и селъ.	Число дымовъ.				
		1648	1653	1655	1657	1658
Архимандріи Луцкой.	С. Дубище	15	5	—	—	—
Каштел. Венденскаго, Генриха Кашовскаго.	С. Холиневъ С. Володковщина	20 5	11 1	— —	— —	— —
Держ. Верещинскаго.	С. Невольное	10	5	—	—	—
Раины Косинской (посессія)	С. Осовецъ	4	1	—	—	—
Подком. Брацлавской, кн. Катерины изъ Лепина.	С. Вишенки	45	23	—	—	—
Гавріила Гротовскаго.	Часть с. Миловшей	8	4	2	—	—
Анастасіи Мышки-Холоневской.	С. Верхоставье С. Козятинъ С. Лемешовъ	29	18	—	—	—
Кс. Шимона Брыскаго.	С. Тютковцы	29	20	—	—	—
Держ. Катерины Стефановой Городиской.	С. Жеребиловка С. Хиловка	4	—	—	—	—
Рейны Голубовны Домбровской.	Часть с. Селищева	14	4	—	—	—
Модреевскихъ.	С. Русивль С. Капустинъ	40	5	—	—	—
Каштт Волын. кн. Николая Чарторійскаго.	М. Клевань С. Колдыровъ С. Деревянь С. Олишовъ	— 54 46 35	50 22 14 20	— — — —	— — — —	— — — —

Библиотека "Руниверс"

Имена владѣльцевъ.	Названія городовъ, мѣстечекъ и селъ.	Число дымовъ.				
		1648	1653	1655	1657	1658
Того-же.	С. Диковъ	20	10	—	—	—
	М. Бѣловъ	142	120	—	—	—
	С. Суховцы	39	12	—	—	—
	С. Рубче	35	16	—	—	—
	С. Яневичи	20	19	—	—	—
	С. Медковъ	42	14	—	—	—
	С. Смаржовъ	30	8	—	—	—
	С. Грабонь	84	14	—	—	—
	С. Оржовъ	49	8	—	—	—
	С. Олешна	18	5	—	—	—
	С. Жилза	8	2	—	—	—
	С. Холопы	110	45	—	—	—
	С. Мшаки	16	4	—	—	—
	С. Мочуляны	16	16	—	—	—
	С. Корчинъ	10	3	—	—	—
Корол. ротм., Криштофа Сапѣги.	С. Зарѣчье С. Липневичи	36	22	—	—	—
	С. Доротище	41	28	—	16	—
Стольн. Волын., Самупла Долмата-Исайковскаго.	С. Острыевъ	15	5	—	—	—
	С. Ворсинъ С. Яловичи	23	21	—	—	—
Старосты Городельскаго.	М. Берескъ	195	141	—	28	—
	С. Стар. Берескъ				—	—
	С. Стырянъ				—	—
	С. Котова Воля				—	—
	С. Ворончинъ				—	—
	С. Межилисье				—	—
Подсудка Луцкаго, Вацлава Гулевича.	Части сс.: Бѣлоноля	—	21	—	—	—
	Защитова		11	—	—	—
	Езова		21	—	—	—
	Рокитницы		8	—	—	2
Андрея Линевскаго.	С. Шпановъ	97	51	0	—	—
Стефана и Александра Батковскихъ.	С. Шабаровка	21	6	—	—	—
	С. Волица	10	0	—	—	—

Библиотека "Руниверс"

Имена владѣльцевъ.	Названія городовъ, мѣстечекъ и селъ.	Число дымовъ.				
		1648	1653	1655	1657	1658
Судьи земск. Владимірс. Станислава Корчминскаго (арен. и заст.).	С. Цевеличи	16	15	—	—	7
	С. Рылавичи	15	15	7	—	5
	С. Михаловецъ					
Кс. Яна-Карла Чолганскаго.	С. Колесники	24	12	—	—	—
Александра и Катерины Хрипницкихъ.	С. Буремль	21	11	0	—	—
Держ. Збигн. Любенецкаго.	С. Теремное	40	20	15	9	—
Кн. воеводы Краковскаго.	С. Крухиничи	112	40	—	—	—
	С. Уймица					
Держ. Войцеха и Александры Коморовскихъ.	Часть с. Яловичъ	15	8	—	—	—
Яна Дахновича Гатискаго.	Части сс.: Ватина и Ватинца	7	5	—	—	—
Судьи земск. Луцкаго.	С. Божковичи	151	70	—	—	—
	С. Холопечи	80	34	—	—	—
	С. Толмаховъ	26	9	0	—	—
	С. Опанасовка	171	38	—	—	—
	С. Лавриновъ					
Воев. Дербск. Самуила Лещинскаго.	М. Рафаловка	—	евр. 3	—	—	—
Каштл. Волын. Николая Чарторійскаго.	С. Суховцы	39	13	—	—	—
Дороты Петровой Козики.	С. Фашковичи	101	70	—	—	—
	С. Волица					
	С. Мокрецъ					

Библиотека "Руниверс"

Имена владѣльцевъ.	Названіе городовъ, мѣстечекъ и селъ.	Число дымовъ.				
		1648	1653	1655	1657	1658
Доминика Ела-Малинскаго.	С. Пелжа	27	15	—	—	—
Юрія и Александра Пузыновъ.	С. Стракловъ С. Волица Стракловская	43	19	5	—	—
Офиц. Луцк. Николая-Александра Рамульта.	С. Колодежно С. Будыща	47	17	14	—	—
Капит. Волын. кн. Николая Чарторійскаго.	М Клевань (евреи)	—	7	—	—	—
Кн. воеводы Краковскаго.	С. Тотовичи С. Запудинцы С Голики	33 10	16 10	—	—	—
Александра Глембоцкаго.	С. Завидовъ С. Деричинъ	55	43	—	—	—
Кн. Адама Александра Сангушка.	С Войтоща С. Кримно С. Бронница	42	31	—	—	—
Яна Блиновскаго.	С. Секунь	16	10	—	—	—
Андрея Чаплича.	С. Озденижъ С. Березолупы	16 —	14 4	— —	— —	— —
Борейка Кнерутскаго.	Часть с. Кнерута	15	4	—	—	—
Корнелія Тарновскаго.	С. Мощоное	2	нш	од	но	го
Кн. Албрехта Станислава Радивила, канцл. В. К. Лит.	С. Лудзинъ С. Бичинъ С. Амбуковъ	130	100	—	—	40 — 24

Библиотека "Руниверс"

Имена владѣльцевъ.	Названія городовъ, мѣстечекъ и селъ.	Число дымовъ				
		1648	1653	1655	1657	1658
Кн. воеводы Краковскаго.	С. Конюшки	17	13	5	—	—
Дмитрія Рогозинскаго.	Части сс.: Рогозны и Волковой С. Семеновка	11	8	—	—	—
Каштл. Венден. Генриха Каповскаго.	С. Славожичи С. Андросіевъ	24 20	10 4	— —	— —	— —
Гр. Самуила Лещинскаго.	С. Михѣевка ключа Корецкаго	12	3	—	—	—
Держ. Адама Лисоцкаго.	С. Волица, иначе Оличовка	7	1	—	—	—
Канцл. В. К. Литовск., кн. Албрехта Радзивила.	С. Дидичи, Сильно и 31 село волости Олыцкой	1187 (до 1653 г.)	952	—	—	—
Станислава Фалибовскаго.	С. Новоселки	9	3	—	—	—
Старосты Калускаго.	С. Глузовъ	9	4	—	—	—
Александра Велгорскаго.	С. Олексинъ, Сѣнное, Данчинъ, Заровъ, Нов. Шпановъ	79	29	—	—	—
Николаевой Олешиной.	С. Собовка, С. Нараевка	20 10	3 ни	— од	— но	— го
Матіаша Иваницкаго.	Часть с. Древина.	18	13	—	—	2
Яна Ольшамовскаго.	Часть с. Передмостья	9	7	—	—	—
Николая Богдашевскаго.	С. Сарны, С. Доротичи	42	3 10	—	—	6

Библиотека "Руниверс"

Имена владѣльцевъ.	Названія городовъ, мѣстечекъ и селъ.	Число дымовъ				
		1648	1653	1655	1657	1658
Кн. воеводы Краковскаго.	С. Трубичи,	51	1	—	—	—
	С. Подлужная		10	—	—	—
Злотолинскихъ.	С. Злотолинъ.	16	8	—	—	—
Кн. канцлера Литовскаго.	М. Крупая	109	74	—	—	—
	С. Яблонь	97	76	—	—	—
Кн. воеводы Краковскаго.	М. Бережница	105	42	—	—	—
	М. Степань	192	151	45	—	—
Стефана Корытенскаго.	С. Вишневъ	18	14	—	—	—
	С. Верпеть					
Старосты Калускаго, Яна Замойскаго.	С. Богдашовъ	20	6	2	—	—
Мартина Билскаго.	С. Друговъ	37	26	—	—	—
Кн. Николая Чарторійскаго, въ державѣ Каспра Растончи.	С. Рубче	16	6	—	—	—
Воеводы Волынскаго, кн. Адама Сангушка.	С. Боголюбово	46	28	28	—	—
Христины Петровой Даниловичевой.	М. Яновъ	269	158	—	26	—
	С. Велицкъ,				6	3
	С. Сельцо,				9	—
	С. Кухари,				—	—
	С. Литогоща,				—	—
	С. Подлисцы,			10	—	—
	С. Арсановичи					

Библиотека "Руниверс"

Имена владѣльцевъ.	Названія городовъ, мѣстечекъ и селъ.	Число дымовъ.				
		1648	1653	1655	1657	1658
Графа Константина Любомирскаго,	Города Полонное и Барановъ, Острополь и Любартовъ (евреи).	—	3 ни	— од	— но	— го
Криштофа Козики.	Части С. Молчанова	—	4	—	—	—
Воеводы Краковскаго, Влад. Доминика Заславскаго.	Городъ Дубно и 33 его приселковъ	395	255	—	—	—
Писаря земск. Владим. Юрія Горанна.	С. Езеры	—	13	—	—	—
	С. Яровица	—	7	—	—	—

Извлечено изъ книгъ Кіевск. Центр. Архива: *№ 2491*: лл. 245, 444—817, 1094; *№ 2492*: лл. 118—1027; *№ 2493*: лл. 5—79, 160—188, 242, 321, 658; *№ 2494*: лл. 105—234, 294—307, 348—366, 414—978, 764—880; *№ 2495*: лл. 276, 587; *№ 2496*: лл. 28, 66—77, 109—117, 155—158, 181—184, 223—424, 510—534, 645—698, 706—677, 1211, 1320, 1364; *№ 2497*: лл. 7—9. 23—30, 49, 62—100, 121—139, 151—158, 182, 202—181, 300—379. 488, 603, 644, 652; *№ 1018*: лл. 949—999, 1021, 1040, 1052—1097, 1102, 1115; *№ 1019*: лл. 454—491, 508—530; *№ 1021*: лл. 483—682, 710—741, 784—791. 906; *№ 1203*: лл. 748—755, 507, 897; *№ 1025*: л. 262; *№ 1026*: лл. 1212—1309 [1]).

---

[1]) Въ представленныя таблицы включено нѣсколько мѣстностей Кременецкаго повѣта, внесенныхъ въ присяжныя показанія по Владим. или Луцкому повѣтамъ.

Библиотека "Руниверс"

XXVII.

Назначеніе королемъ Владиславомъ IV коммиссіи для разслѣдованія жалобъ города Браславля на притѣсненія старостъ, бывшія причиною упадка этого города. 1639 г., мая 18.

Działo sie w miescie krola jegomosci Bracławiu, dnia dwudziestego miesiąca sierpnia, to iest, w poniedziałek po swiętym Bartłomieiu Apostole, roku teraznieyszego tysiąc szescset trzydziestego dziewiątego.

Przed urodzonemi y szlachetnymi pany Olbrychtem Kochanowskim, sędzią, Sylwestrem Czerlenkowskim, pisarzem, Stefanem Russianem, woiskim, sekretarzem krola jegomosci, urzędnikami ziemskiemi Bracławskiemi, Janem Bedermanem, pisarzem krola jegomosci ruskim, y Grzegorzem Ważynskiem, iako commissarzami a raczei inquizitorami, specialnym krola jegomosci pana naszego miłosciwego commissiei listem, z kancellariei krola jegomosci wydanym, naznaczonemi y deputowanemi, przy bytnosci szlachetnego Andrzeia Marcinowskiego, woznego generała woiewodztw Kijowskiego, Wolynskiego y Bracławskiego, oblicznie stanąwszy, mieszczanie y pospolstwo miasta krola jegomosci Bracławia, strona powodowa, okazali naprzod inquizitią przy pieczęci kancellariei mnieiszei zadworney, ręką krola jegomosci pana naszego miłosciwego podpisaną, prosząc, aby, za przyięciem y przeczytaniem takowei inquizitiei, zwyż mianowani panowie commissarze, czyniąc dosic powinnosci swoiey, a przychilaiąc się we wszytkiem do takowei inquizitiei, jurisdikcią przy aktach temu podobnych zwyczainą offundowawszy, pokoi y bezpieczenstwo wszelakie obwołac nakazali. Ktorei to inquizitiei tenor iest taky: Władysław IV, z Bożei łasky krol Polski, wielkie xiąże Litewskie, Ruskie, Pruskie, Mazowieckie, Zmudzkie, Inflanckie, Smoleńskie, Czernihowskie y Szwedzky, Gottsky, Wandalsky dziedzieczny krol. Urodzonym Stanisławowi Laskowskiemu, czesnikowi Lomzinskiemu, instigatorowi koronnemu, Olbrychtowi Kochanowskiemu, sędziemu, Michałowi Kropiwnickiemu, podsędkowi, Stephanowi Russianowi, woiskiemu, sekretarzom naszym, Sylwestrowi

Библиотека "Руниверс"

Czerlenkowskiemu, pisarzowi, ziemskiem Bracławskim, Mikołaiowi Swentopełkowi Czetwertenskiemu, Janowi Bedermanowi, pisarzowi naszemu dekretow ruskich, y Grzegorzowi Ważynskiemu, wiernie nam miłym, łaskę naszą krolewską. Urodzieni wiernie nam mili! Wzięlismy pewną z roznych mieisc wiadomosc, ysz miasto nasze Bracław pograniczne, na ktorego nam y Rzptei całosci y iako naywiększei osadzie, dla snadneyszego tatarskiem częstym incursiom dania odporu, tudzież y publicznych Rzptei płacenia podatkow siła należało, przez zbytnią starostow y arendarzow swych oppressyią w niwecz spustoszyc musiało, tak że co przedtym dwa tysiąca osady było, teraz ledwie nad dwiescie nayduie się, y że iuż y ci dla takich opprzessyi do ostatku roschodzic się zawzieli. My tedy, iako naywyższy miast naszych pan y obronca, z powinnosci naszey krolewskiey, chcąc ostatniei prawie miasta tego desolatii, a zatym obronie Rzptei y diminutiei prowentow skarbu koronnego, za tą desolatią pochodzącey zabieżec na wyrozumienie y wywiedzenie się spustoszenia takiego miasta tego, także y wszelakich krzywd, oppressyi, stacyi, exactyi, bicia y grabieży roznych, obywatelom miasta tego a poddanym naszym przez starosty tameczne poczynionych, pewnych tam inquizitorow naszych zesłac umyslilismy, iakosz ninieyszym listem, własną mocą y władzą naszą krolewską wier. ww., ktorych u sibie w tych sprawach dzielnosc, umieiętnosc y wiarę zaleconą mamy, za inquizitorow w sprawie tey do pomienionego miasta naszego Bracławia zsyłamy, poruczaiąc y roskazuiąc to wier. ww., abyscie iako naiprędzei czas sposobny do odprawienia aktu tego, miedzy sobą upatrzywszy, wielmożnego Marcina Kalinowskiego, woiewodę Czernihowskiego, Braclawskiego starostę naszego, także arendarza iego y mieszczanow tamecznych, listem innotescentiei swei, dwie niedzieli przed terminem obwiesciwszy, do miasta naszego Bracławia ziachali y tam o wszytkiem miasta tego spustoszeniu, także o wszelkich in genere mieszczanom tamecznym poddanym naszym przez starostow ich roznych od czasu niemałego poczynionych krzywdach, mianowicie biciu, grabieżach, wyciąganiu powołowszczyzn, dziesięcin, do chłopskich robot

Библиотека "Руниверс"

y ciężarow ich przymuszeniu, naprawianiu chorągwi na zubożenie y rozescie mieszczan tamecznych y stacyi roznych, tak na te chorągwie, iako y na pomienionego samego starostę y czeladzi iego od nich braniu, (od ludzi wiary godnych, obywatelow tamecznych pobliższych, od osob stanu szlacheckiego pod sumieniem, a od ludzi condiciei mieiskiei pod przysięgą) onych do siebie wezwawszy, pilną inquizitią uczynili; urząd nowy dla lepszego miasta tego porządku obrali, pobory seimowe, gdzie i na co po te czasy obracali, dowiedzieli się, y wszystkie krzywdy ich dostatecznie rozsądzili, kto takowei miasta tego desolatiei, zaczym y zmieiszenia prowentow skarbu naszego był y do tychczas iest przyczyną, abysmy z takowei wier. waszych inquizitii dostatecznie informowani byc mogli, y lubo privatim, lubo cum ordinibus regni, iako nam to będzie należało, przestrzegli zawczasu, żeby te miasto z uimą zwyczainych prowentow y obrony Rzeczyptei a osobliwie woiewodstwa tamecznego przez oppressię częste starostow ich, funditus zniesione nie było. Przy ktorei to inquizitiei wiern. ww. effectualiter wszelakie bezpieczenstwo mieszczanom tamecznym a poddanym naszym, od wielmoznego woiewody Czernihowskiego, iako starosty tamecznego, arendarza y sług iego na zdrowiu y maiętnosciach ich zakładem swym osobliwym (ponieważ teraz, iako mamy wiadomosc, na gleity y listy upominaiące nasze, nic nie dbaią) obwaruiecie y żeby iem takowych dalszych krzywd y ciężkosci nad powinnosc y konditią ich mieiską odtąd niewyrządzano y owszem w pokoiu ich zachowano, y do nas iem w krzywdach swych udawac się nie zabraniano, surowie przykażecie. W czym wszytkiem sumnienie wiern. ww., abyscie żadnei stronie nie folgowali, obowiązuiemy; do ktorego aktu niebytnosc dwu y więcei z wiern. ww. przeszkodą nie będzie. Dan w Leponach, dnia XVIII miesiąca maia, roku panskiego MDCXXXIX, panowania naszego Polskiego VII, a Szwedzkiego VIII roku. Vladislaus rex. Jac. Max. Fredro, regens cancellariae Locus sigilli cancellariej minoris.

Po ktorym przeczitaniu inquizitiei, stanowszy oczewiscie, szlachetny p. Hrehory Turowicky, iminiem wielmożnego jmc pana

Библиотека "Руниверс"

Marcina na Husiatynie Kalinowskiego, woiewody Czernihowskiego, Bracławskiego, Litinskiego starosty, bronił takowei fundowania jurisdiciei z przyczyn y racyi niżei wyrażonych per modum controversiae podanych tenorem takiem: Urodzony pan Hrehory Turowicky, umocowany j. mc. pana woiewody Czernihowskiego, iako niewinnie obwinionego, zachowawszy wszelakie obrony prawne wcale, zaniusszy solennem protestationem przeciwko Hrickowi Moskorodzie, Stephanowi Pampusze, Hryckowi Katrusze, Iwanowi Katrusze, Andrusikowi Zacharczenkowi, Michaiłowi Kołomyiczenkowi, Hryckowi Zdannenkowi, Bohdanowi Hniewoszowi, Tymoszowi Nepeikowi, Semenowi Lubeczowi, Stephanowi y Dankowi Kurilenkom braci rodzonei, Dmitrowi Wasiutkowi, Stephanowi Periczenkowi, mieszczanom Bracławskiem, princypałom y pomocnikom ich, isz przerzeczeni principałowie z pomocnikami swemi pospolstwo buntuią, do tumultow excituią, od powinnosci wszelakiei powinnei buntami, przeciwko jmci panu woiewodzie Czernihowskiemu a staroscie Bracławskiemu tuteiszemu zawziętemi, odrażaią, przeciwko prawu pospolitemu commissie, za złym udaniem nieprawnie y niesłusznie z kancellariei jego kr. mosci, wyiednywaią y do szkod niemałych jmc pana woiewodę Czernihowskiego przywodzą, ktorych sobie na tenczas na dwadziescia tysięcy kop groszy litewskich jmc pan woiewoda Czernihowski szacuie. Przetosz przerzeczony umocowany jmc pana woiewody Czernihowskiego o takowy bunty przez przerzeczonych pryncypałow ich pomocnikow, o comissie przeciwko prawu pospolitemu wyiednane, o szkody z tych tumultow pochodzące y o wine prawne, w prawie pospolitym opisane, a za takowe tumulty excitowane, przez principałow y adhaerentow tych tumultow popadłe, imieniem jmc pana woiewody Czernihowskiego raz y powtore swiadczył się y opowiadał (далѣе слѣдуетъ изложеніе доводовъ повѣреннаго Калиновскаго).

Изъ кн. Литовской Метрики IV. B. 41.

Библиотека "Руниверс"

XXVIII.

Исчисленіе дымовъ въ городахъ и селеніяхъ Подольскаго воеводства, показанное подъ присягою, по случаю взиманія подымной подати въ 1661 году.

Oblata regestru juramentorum ratione sexduplicis pensionis fumalium in officio castrens. capitan. Camenecen. in Podolia, anno Domini 1661, 11 septembris praestitorum et expeditorum.

11 septembris 1661 an. Ad officium praesens castrens. capitan. Camemenecens. in Podolia, personaliter veniens, honestus Joannes Tomaszenko, proconsul oppidi *Zynkow*, inhaerendo constitutioni novellae de contributione publica fumalium, in palatinatu Podoliae solvendorum, nec non et laudo eiusdem palatinatus Podoliae, quoad interesse tantum primae ratae sexduplicis pensionis attinet, juramentum corporalem in eam rotham, prout in praefato oppido Zynkow subditorum domus, praeter viginti, plures non sunt et non raperiuntur, flexis ad imaginem Crucifixi genibus, praestitit. A doma iudaica cauponaria minori . . . . 1.

14 septembris 1661 an., laboriosus Daniło de villa *Krzykow*, posessionis g. Adami Zegorski, iuramentum corporale praestitit super fumos [1]). . . . . 2.

15, laboriosus Wonton de villa *Swidova* gen. succamerrarij terr. Czerscens. praestitit domus . . . . . 12.

16, laboriosus Tymko Osadca de oppido *Tymkow* praestitit super domos et subditt . . . . . 4.

Laboriosus Semko de villa *Bednarow* et *Szydłowse* sortis gen. Kawiecki p. s. f. . . . . 1.

---

[1]) Слова: «praestit super fumos» или «domos» въ дальнѣйшемъ сокращены: p. s. f. или d, т. е. принесъ присягу на столько-то дымовъ или домовъ.

Библиотека "Руниверс"

19 septimbr., laboriosus Wasil Siemaszkewicz de villa *Kapusciany* posessionis gen. Dąmbrowski p. s. d. . . . . 5.
Laboriosus Alexius Kulik de villa *Chreptiow* praestitit juramentum corporale s. d . . . . . 20.
20 sept., laboriosus Panko Rudyi de villa *Chodyowse* ex sorte g. Michaelis Chodyowski praestitit s. f. . . . . 3.
Laboriosus Olexa de villa *Brzezanki* praestitit super fum . . 2.
Laboriosus Andronik de villa *Muksza* s. f. . . . . 3.
Labor. Mikita de villa *Czarnokonce* sortis gen. Jaromirski praestitit s. f. . . . . 1.
21 sept., labor. Hryn de villa *Jackowce* g. Sophiae Chrąstowska praestitit s. f. . . . . 4.
Labor. Jla vatamanus de *Lasakowica* praestitit super domos et subditos ad dluem possibil (sic). . . . . 13.
22 sep., labor. Fedor Logoyda vatamanus de villa *Przewrocie* gen. capitanei Czmeltineus (sic) p. s. d. . . . . 3.
Honestus Andreas Biały de oppido *Zbrzezie* magnifici succamerarii Podoliae p. s. d. . . . . 30.
Laboriosus Daniło de villa *Żabince* praestitit super domos fum. 3.
Labor. Dmiter de villa *Zahukowka* magn. succamerarii Podoliae p. s. d. . . . . 2.
23 septemb., labor. Hryhor. Hołowczenko de villa *Hlibow* gen. Złoczowski p. s. f. . . . . 2.
Labor. Hryn de villa *Karaczkowce* p. s. f. . . . . 3.
Labor. Dymitro de villa *Poboyna* gen. Stanisławski p. s. f. . 4.
Miendzyboz—Hon. Wasil Fedorowicz, exceptis judeis, s. d. . 204.
Nowa Sieniawka—Labor. Kostiuk s. d. p. juramentum . . . 7.
Labor. Matfij de villa *Chmielowa* posessionis r. r. d. d. ordinis praedicatorum p. s. f. . . . . 19.
Idem labor. Matfij de villa *Olchowce* conventus praedicatorum Dominicanorum p. s. f. . . . . 8.
Dawidkowce et Hussakowce — Labor. Wasil Fedorowicz p. juram. s. f. . . . . 3.

Библиотека "Руниверс"

Boryskowce—Labor. Maxym de willa *Boryskowce* ad fluvium Dniestr ex sorte gen. Biernaszowski p. s. subditt . . . 8.
Laboriosus Jwan Buyko de villa *Nefedowce* ex sorte gen. Chrząstowska p. s. f. . . . . 1.
24 sept., honestus Michayło de oppido *Skała* p. s. d. (exceptis judeis) . . . . . 26.
Labor. Hryniec Szpaczenko de oppido *Czahor* p. s. f. . . . 16.
Labor. Daniło vatamanus de villa *Beznoskowce* ex sorte decanatus Camenecensis p. s. f. . . . . 3.
Labor. Mycko Husaczek de villa *Kolendziany* antiquae locationis p. s. d. . . . . 5.
Labor. Hryn Manczuk de villa *Czarnokonce* ex sorte gen. Korzeniowski p. s. d. . . . . 2.
Labor. Jwan Dunenko de praedio *Tataryszce* capitaneatus Camenecensis p. s. subdit . . . . . 4.
25, labor. Lager de villa *Piatniczany* g. Piasecki p. s. p. f. et subdit. . . . . 1.
Labor. Michayło de *Jarmolince* p. s. f. . . . . 12.
Labor. Jwan de villa *Chodyowce*, sorte gen. Alexandri Chodyowski p. s. f. . . . . 2.
Labor. Fedor de villa *Zozulince* magn. succamerarii Podoliae p. s. f. . . . . 1.
Labor. Jwan de villa *Sinkow*. ejusdem suscamerarii Podoliae p. s. f. . . . . 1.
Labor. Jwan Osadca de villa *Lastowce* ex sorte gen. Więckowski p. s. f. . . . . 1.
Labor. Mac Szykuła de villa *Bilcze* p. s. d: (exceptis słobodzian) . . . . . 20.
Labor. Gnyda vatamanus de villa *Myszkow* p. s. f. . . . . 9.
Labor. Onysko de villa *Iorskie* p. s. f. . . . . 13.
Jdem pro villa *Hinkowce* p. s. f. . . . . 2.
Jdem pro villa *Chartanowce* p. s. f. . . . . 2.
Hołowczynce—Lab. Klim Hrobarenko p. s. f. . . . . 5.

Библиотека "Руниверс"

Mylkowce—Jdem Klim p. juramentum s. f. . . . . 4.
Laboriosus Wasil de villa *Ostrowczynce* p. s. f. . . . . 4.
Lab. Kuz de villa *Poklęki* p. s. f. . . . . 3.
Lab. Fedoraszko de opp. *Kalus* p. s. f. . . . . 15.
Lab. Jwan de *Nowosełka* ex sorte g. Christophori Wołodiowski p. s. subdit. . . . . 1.
Lab. Jwan Pohrybny de *Warwuczynce* magn. palatini Ravensis p. s. f. . . . . 3.
29 sept. Lab. Fedor Petryczenko de willa *Sutkowce* gen. Bałaban p. s. f. . . . . 2.
Lab. Matwyi de villa *Mała Struga* pro oarte g.g. Wolanowskich p. s. f. . . . . 6.
Lab. Petran de villa *Wielka Struga* eorundem Wolanowskich p. s. f. . . . . 6.
Labor de villa *Rzepince* p. s. subditos . . . . . 4.
Honestus Stephanus Bilik de op. *Satanow* juramentum corporale p. s. f. . . . . 84.
Lab. Hryn Lechnik de villa *Wartikowce* p. s. f. . . . . 2.
Super fumales, laboriosus Kostiuk Stary de *Sieniawka* p. . . 1.
Jdem pro villa *Kurowka* p. s. f. . . . . 2.
Lab. Jlko de *Jwanikowce* p. s. f. . . . . 4.
Lab. Roman Nahornik de oppido *Rozmetynce* p. s. f. . . . 2.
Jdem pro villa *Wierzchowce* p. s. f. . . . . 2.
Jdem pro villa *Borszczowka* p. s. f. . . . . 2.
Lab. Ihnat Cikoł de villa *Mukarow* p. s. f. . . . . 15.
30 sept., labor. Semen Horbulionia Podkopenko de villa *Olchowiec* possessionis integrae gen. Zacwilichowska p. s. f. . . 15.
Honestus Martinus Senfaber de opp. *Dunaygrod* p. juramentum s. d. . . . . 20.
Lab. Sema Zapaczenko de *Słoboda Dunaygrodzka* p. s. d. 2.
Lab. Jakow de villa *Woytkowce* p. s. f. . . . . 6.
Lab. Andrus juramentum p. s. f. . . . . 10.
Rusanowce . . . . . 5.

Библиотека "Руниверс"

Lab. Iwan de *Paniowce Zielienieckie* ex sorte successorum gen. Valentini Jeziorkowski p. s. f. . . . . 5.
Lab. Hryhor de villa *Maliowce* p. s. f. . . . . 3.
Labor. Semen woyt de villa *Krzywcze* (exceptis judaeis et nobilibus) p. s. f. . . . . 41.
Lab. Sema vatamanus de villa *Babince* (exceptis judaeis et nobilibus) p. s f. . . . . 23.
Labor. Wasil Pirozek de villa *Rzeczynce* gen. Ostrowski, p. s. f. 1.
Lab. Wasil Makarenko z *Wysznych Paniowiec* p. s. d. . . . 10.
Lab. Nazarko Strylec de villa *Nizne Paniowce* p. s. d. . . 8.
Lab. Ulasi Maximenko de villa *Uscie* ex sorte m.m. Potockich p. s. d. . . . . 2.
Lab. Mikita de villa *Łastowce* ex sorte gen. Szaniawski p. s. d. 2.
Labor. Semen de villa *Uscie* ex sorte m. Palatinae Bełcensis p. s. d. . . . . 1.
Lab. Iwan Buszaroga de villa *Cwikłowce* p. s. d. 5
Lab. Fedor de villa *Durniakowce* gen. Pawłowski p. s. d. 1.
Lab. Klim de *Zubrowce* r.r. p.p. Dominicanorum (okrom słobod.) p. s. s. d. . . . . 2.
Lab. Maxim de *Czarnokozynce* (exceptis domibus nobilium, haidon., judaeorum et aliorum subditorum) p. s. f. . . 37.
Lab. Jakow de *Nowosiołka* p. s. f. . . . . 11.
Lab. Michayło de *Zalesce* p. s. f. . . . . 13.
Lab. Onufry de *Szestowce* p. s. f. . . . . 11.
Lab. Prokop de *Niwra* p. s. f. . . . . 5.
Lab. Filimon de *Jwanie* p. s. f. . . . . 2.
Lab. Ostafy de *Hroszowa* p. s. f. . . . . 9.
Perchamowce—Lab. Andrus Kuroczka vatamanus p. s. f. . . 6.
Lab. Ochrym de *Uscie* p. s. f. . . . . 8.
1 octocris 1661, lab. Iwan Błoznik de villa *Derewiany* gen. judicissae Podoliae p. s. d. . . . . 6.
Labor. Semion Logofet de villa *Szebutyniec* ex sorte gen. Chocimirski p. s. d. . . . . 2.

Библиотека "Руниверс"

Lab. Dema de *Isakowce* ex sorte gen. Wierzchowski p. s. f. 1.
Lab. Hawryło vatamanus de villa *Kalinie* gen. judicissae Podoliae p. s. d. . . . . 5.
Lab. Panas de villa *Sokoł* ex sorte m.m. Potockich p. s. f. 5.
Lab. Dmitro de villa *Trychowce* p. s. f. . . . . 2.
Providus Stephanus Bereżecki de villa *Załucze* p. s. d. . . 5.
Lab. Huryn de villa *Buczaia* p. s. f. . . . . 3.
Lab. Hawryło de villa *Buczayka* s. f. . . . . 3.
Lab. Iwan de villa *Sokoliec* p. s. f. . . . . 3.
Lab. Michayło Wachnenko de villa *Wachnowce* p. s. f. . . 3.
Lab. Nazarko de villa *Beznoskowce* ex sorte g.g. Sabentow p. s. d. 2.
Lab. Iwachno Bilaczek de villa *Korytzynce* g. Radlinski p. s. f. 17.
Lab. Iwan Harasimenko de villa *Zawale* m.m. Potockich p. s. f. 16.
Lab. Fedor de villa *Nowosiołka* g. Strzałkowski p. s. d. . . 4.
Lab. Fedor de villa *Koładrobka* magn. succamerariae Podoliae p. s. f. . . . . 3.
Lab. Stephanus de villa *Hołoskow* s. f. . . . . 3.
3 octobr., lab. Olexy vathamanus de villa *Uszyca* s. f. . . 5.
Idem pro sorte in *Bakota* g. Zaniewski s. f. . . . . 1.
Labor. Hrynko vatamanus de villa *Bliszczanowce*, posessionis gen. Rożniatowski p. s. f. . . . . 7.
Husczynce—lab. Manko Wołoszczynenko p. s. f. . . . . 2.
Nobilis Alexander Kopystynski de villa *Pankowce* g. pocillatoris Haliciensis p. s. f. . . . . 3.
Idem pro villa *Hrabowce* g. Trzeciak s. f. . . . . 2.
Idem pro villa *Lisanowce*, posessionis g. Biernaszewski, p. s. f. 2.
Idem pro villa *Zapadynce* g. Trzeciak s. f. . . . . 3.
Lab. Pacio de villa *Kniaze* g. Boguszowa p. s. f. . . . . 3.
Lab. Jarema de villa *Wroblowce* ex sorte Nicolai Charzewski p. s. subditos . . . . . 1.
Lab. Jasko de villa *Snitowka* ex sorte Ihnatowskiego p. s. f. 1.
Lab. Hryhor de villa *Worobiowce* ex sorte g. Żeromskiey, alias paniey Łabęckiey, p. s. f. . . . . 1.

Библиотека "Руниверс"

Lab. Semko de villa *Probuzne*, p. s. f. . . . . 4.
Oppidum *Czarnoostrow*—honestus Iwan Hiptynczyk p. s. d. . 30.
Lab. Roman de villa *Hruszowica* g. Watowski p. s. f. . . . 1.
Lab. Iwan de villa *Martinowka* g. Rapacki p. s. f. . . . 1.
Idem pro villa *Woytowce* p. s. f. . . . , ... 1.
Idem pro villa *Ostaszki* p. s. f. . . . . 2.
Lab. Iwan de *Ormiany* p. s. f. . . . . 1.
Idem pro villa *Tyszkowce* p. s. f. . . . . 3.
Lab. Trochym de *Pilawce* p. s. f. . . . . 3.
Lab. Nikifur de villa *Gruszka* s. f. . . . . 5.
Idem pro villa *Czabanowka* p. s. f. . . . . 4.
Lab. Olexy de villa *Łyskowce* p. s. f. . . . . 9.
Idem pro villa *Krzywożany* p. s. f. . . . . 1.
Lab. Gordy de villa *Ronkoszowa* p. s. f. 2
Idem pro villa *Rakołupince* p. s. f. 1
Lab. Miron vatamanus de villa *Supronkowce* collegii Camenecens. Soc. Jesu p. s. f. . . . . 3.
4 Octobris. Lab. Panko vatamanus de villa *Kołybaiowce* s. f. 1.
Honestus Sawa de ciwitate *Latyczow* s. f. . . . . 18.
Idem de villa *Harbusow* p. s. f. . . . . 8.
Idem de villa *Szczodrowa* p. s. f. . . . . 5.
Idem de villa *Markowce*, p. s. f. . . . . 2.
Lab. Adreas de villa *Holewiczow* p. s. f. . . . . 2.
Lab. Symon de villa *Popowce* p. s. f. . . . . 2.
Lab. Iwan de villa *Susłowce* p. s. f. . . . . 2.
Idem de villa *Kopytynce* s. f. . . . . 1.
Bar—honestus Prokop proconsul p. s. f. (exceptis domibus iudeorum, tantum de duobus propinatoriis) . . . . . 102.
Lab. Iwan Beratynski de opp. *Jołtuszkow* p. s. f. . . . . 22.
Idem pro villa *Jołtuszki* p. s. f. . . . . 12.
Idem pro villa słobodka *Derazniey Kalinskiey* p. s. f. . . . 3.
Idem pro oppido *Deraznia* p. s. f. . . . . 21.
Idem pro *Hatnia Deraznia* p. s. f. . . . . 20.

Библиотека "Руниверс"

Idem pro villa *Iwanowce* p. s. f. . . . . 15.
Idem pro villa *Kalinska Deraznia* s. f. . . . . 12.
Idem pro villa *Łuka* p. s. f. . . . . 20.
Idem pro villa *Hołowczyce* p. s. f. . . . . 5.
Idem pro villa *Witkowce* p. s. f. . . . . 10.
Idem pro villa *Mankowce* p. s. f. . . . . 6.
Idem pro villa *Komarowce* p. s. f. . . . . 6.
Idem pro villa *Morozow* p. s. f. . . . . 4.
Idem pro oppido *Czemerysze* p. s. f. . . . . 10.
Famatus Prokop prokonsul de villa *Mołochow* p. s. f. . . . 3.
Lab. Mikita de villa *Cwitowa* p. s. f. . . . . 6.
Lab. Wasil vatamanus de villa *Karyczynce* g. Gdeszynski p. s. f. 6.
Lab. Andreas de villa *Zaleszczyki* g. Chylinski p. s. f. . . . 3.
Lab. Wasil de villa *Nagorzany* p. s. f. . . . . 15.
Lab. Panko de villa *Kołybaiew* p. s. f. . . . . 4.
Lab. Marko de villa *Kołaczkowiec* g. Sieniowski p. s. f. . . 1.
Lab. Kozman de villa *Sokoł* ex sorte g. Łabęncka p. s. f. . 2.
5 octobris, lab. Dmitro de oppido *Kasparowce* sortis g. Staniszewski p. s. f. . . . . 2.
Idem pro villa *Lisiczniki* ex sorte ejusdem s. f. . . . . 3.
Idem pro villa *Horyhlady* sortis ejusdem Staniszewski p. s. f. 1.
Lab. Gregory de villa *Szczytowce* posessionis Staniszewski p. s. f. 1.
Idem pro villa *Woniatynce* ejusdem s. f. . . . . 2.
Lab. Ostap de villa *Cwitowa* p. s. f. . . . . 4.
Lab. Andrus de villa *Zalesie* g. Chylinski s. f. . . . . 2.
6 octobris, lab. Olexa de villa *Ożierany* g. Bilski s. f. . . . 3.
Lab. Jakow Hryszczenko de villa *Słoboda Nowosielska* ex sorte g. Warszawski p. s. f. . . . . 3.
Lab. Stefan de villa *Subocz* magn. ducis exercituum p. s. f. 3.
Lab. Iwas de villa *Szerszeniowce* ex sorte gen. Pauli Pruski p. s. f. 1.
Idem pro sorte g. Oscisławski s. f. . . . . 1.
Idem pro sorte g. Matthaei Pruski s. f. . . . . 1.
Idem pro villa *Charionowce* g. Pauli Pruski s. f. . . . . 2.

Библиотека "Руниверс"

Idem pro sorte ibidem g. Woysławska . . . . . (?)
Lab. Jaremko de villa (не показано) g. Wyżycki, p. s. f. . . 6.
Reliquum abjuravit.
Lab. Kondrat de villa *Wierzbowiec* g. Złoczowski p. s. f. . . 3.
Lab. Jakow de villa *Żytniki* ejusdem s. f. . . . . 2.
Lab. Maxim de villa *Olchowiec* ex sorte gen. Złoczowski p. s. f. 3.
Lab. Panko Bassarabenko de sorte Kosakowski ibidem in Olchowiec p. s. f. . . . . 4.
Lab. Stefan de villa *Paniowce Zielienieckie* ex sorte nobilis Garlinski et Raczynski p. s. f. . . . . 2.
Lab. Iwan de villa *Sokoł* ex sorte magnif. palatini Belzensis p. s. f. . . . . 1.
Lab. Marcin z *Uhrynkowiec* gg. Lastowieckich p. s. f. . . 5.
Lab. Iwan Mironenko de villa *Łysiec* g. Sokolnicki p. s. f. 3.
Lab. Kondrat vatamanus de villa *Hołuzynce* g. Sciniowski p. s. f. 2.
Lab. Iwan de villa *Skazince* g. Kosakowski p. s. f. . . . 4.
Lab. Hryhor pro sorte ejusdem in villa *Wielka Struha* p. s. f. 4.
Lab. Lartio de oppido *Kaszperowce* ex sorte g. Skarzynska p. s. f. . . . . 6.
Lab. Tryfon de villa *Kudiowce* (excepta domo conflagrata et vatamani) p. s. f. . . . . 13.
Lab. Sawka de *Frydrowce* p. s. f. . . . . 4.
Lab. Stefan de villa *Knihynin* ex sorte mag. Palatinae Belzensis p. s. f. . . . . 4.
Lab. Kondrat vatamanus de villa *Kniahynin* ex sorte g. Szyiska p. s. f. . . . . 4.
Lab. Onysko de villa *Olexince* p. s. f. . . . . 2.
Lab. Filip de villa *Dolne Kudrynce* p. s. f. . . . . 10.
Lab. Daniło de villa *Gorne Kudrynce* s. f. . . . . 7.
Lab. Stefan de villa *Lisowce* p. s. f. . . . . 10.
Idem pro villa *Kapustynce* p. s. f. . . . . 4.
Lab. Lesko de villa *Szypowce* p. s. f. . . . . 3.
Lab. Choma de oppido *Grodek Kułakow* p. s. f. . . . . 9.

Библиотека "Руниверс"

Idem pro villa *Kułakowce* p. s. f. . . . . 4.
Idem pro villa *Koscielniki* p. s. f. . . . . 3.
Lab. Wasil Hayduk de villa *Dubrowiany* s. f. . . . . 4.
Lab. Mac de villa *Dupliszcze* gen. Miarkowski p. s. f. . . . 2.
Honestus Stepan de oppido *Zwaniec* (exceptis tantum judaeis) p. s. d. . . . . 60.
Lab. Daniło de *Zwiniacz* p. s. d. . . . . 16.
Idem pro villa *Bedryhowce* p. s. f. . . . . 4.
8 octobris 1661, lab. Petro de villa *Milowce* g. subdapiferi Podoliae p. s. f. . . . . 19.
Lab. Andrus Mielnik de villa *Laskowce* (okrom dworu y dwoch pustych chat) p. s. f. . . . . 2.
Honestus Lewko Ochrymowski de oppido *Uładowka* p. s. f. . 2.
10 octobris 1661, lab. Kondrat de villa *Mikołaiowka* g. Piaseczynski p. s. f. . . . . 1.
Idem pro villa *Żurawlino* p. s. f. . . . . 2.
Lab. Petrys de *Kulczeiowce* p. s. f. . . . . 4.
Lab. Olexy de villa *Wychwatniowce* mag. Potocki s. f. . . 2.
Lab. Fedor de villa *Furmanowce* s. f. . . . . 1.
Lab. Kostia de villa *Hrynczuk* s. f. . . . . 15.
Lab. Andrus de villa *Paszkowce* nob. Zaleski p. s. f. . . . 1.
Lab. Iwan Purputrenko de villa *Radmince* nob. Kruszynski p. s. f. . . . . 2.
Idem pro villa *Ionaszynce* nob. Hlinecki s. f. . . . . 1.
Idem pro villa *Mołomolince* n. Komanacki s. f. . . . . 2.
Lab. Michayło Łyszenko de villa *Kuryłowce* gen. Pogroszowski p. s. f. . . . . 4.
Lab. Jarema de villa *Chodikowce* posessionis gen. Osimborowski p. s. f. . . . . 3.
Lab. Andrey Wołoszyniec de villa *Nowosiołka* p. s. f. . . . 1.
Lab. Jurko Hryszyk de villa *Mielnica* g. Złoczowski p. s. f. 6.
Lab. Borys de oppido *Kitaygrod* (okrom cudzych poddanych) p. s. f. . . . . 8.

Библиотека "Руниверс"

11 octobr. 1661, lab. Iwan de villa *Żwan* p. s. f. . . . . 15.
Lab. Dron vatamanus de villa *Braha* s. f. . . . . 8.
Lab. Matfyi de villa *Milowce* sorte g. Choynacka p. s. f. . 2.
Opp. *Husiatyn.* Honestus Andry oppidan. Husiatinensis p. s. f. 58.
Idem super judaeorum fumos 4 et cauponaria . . . . . 1.
Nobilis Paulus Krasovski pro villa *Olchowiec Napolny* ex sortibus g.g. Liuiowski et Sokolnicka s. f. . . . . 3.
Lab. Semion de villa *Kucza* p. s. f. . . . . 8.
Lab. Dary de villa *Piesiec* p. s. f. . . . . 2.
Lab. Sidor də villa *Ihnatowce* p. s. f. . . . . 1.
Lab. Andrey de oppido *Zwinigrod* p. s. f. . . . . 14.
Lab. Gorda de villa *Ułatkowce* p. s. f. . . . . 2.
Idem pro villa *Babince* p. s. f. . . . . 1.
Lab. Daniło de *Podfilipie* gen. Pacowski s. f. . . . . 3.
Lab. Pawło de villa *Milowce* ex sorte per. illustris et admodum reverendi domini Michaelis Ulinski, praepositi Camenecensis, p. s. f. . . . . 3.
Lab. Thomas de villa *Czerce* episcopatus Camenecensis reliquis abjuratis, p. s. f. . . . . 2.
14 octobris, opp. *Jagelnica.*—Honestus Michayło Przenicki oppidanus Iagielnicensis (exceptis judaeis) p. s. f. . . . . 30.
Lab. Tymko Dołhanuik de villa *Jagelnica* p. s. f. . . . . 13.
Lab. Łuc Ptasznik de villa *Swidowe* s. f. . . . . 20.
Lab. Jacko de villa *Ilaszkowce* p. s. f. . . . . 4.
Lab. Tymko de villa *Bilinowka* g. Rozniatowski p. s. f. . . 1.
Op. *Studenica.* Honestus Andry Mielnik oppidanus Studenicensis s. f. . . . . 50.
Idem super judaeorum fumos . . . . . 5.
Idem super domos cauponarias . . . . . 3.
Lab. Petro de villa *Tymkow* p. s. f. . . . . 3.
Lab. Thoma de villa *Nagorzany* (exceptis pauperibus słobodzian) p. s. f. . . . . 15.
Lab. Malik de villa *Czabarowka* sortis gen. Osiecki p. s. f. . 1.

Библиотека "Руниверс"

15 octobris 1661, lab. Andrus de villa *Rosochaciec* gen. Łozowski p. s. f. . . . . 4.
Lab. Sidor de villa *Bucinowce* p. s. f. . . . . 2.
Idem pro villa *Mordynce* perillustri et admodum rewerendi domini Michaelis Ulinski p. s. f. . . . . 3.
Lab. Olexy Sachnowski de villa *Bilieckie* p. s. f. . . . . 1.
Idem pro villa *Sachny* ad Latyczow. p. s. f. . . . . 2.
Laboriosus Atanasi de villa *Filipkowce* ex sorte g. Zaciwilkowska p. s. f. . . . . 1.
Lab. Dynis de villa *Tyrawince* g. Trzieciakowa p. s. f. . .
Lab. Iaremka de villa *Utaykowce* g. Gołynski p. s. f. . . . 10.
Idem pro villa *Berezowa* p. s. f. . . . . 2.
17 octobris, lab. Misko de villa *Matykow* g. Zacivilkowska p. s. f. 4.
Lab. Wasil de villa *Kudyowce* ex sorte regali gen. Zaciwilkowska p. s. f. . . . . 1.
Lab. Peter de villa *Michayłowce* posessionis g. Bogusz p. s. f. 8.
Lab. Marko de villa *Koniszczan* g.g. Boguszow p. s. f. . . 6.
18 octobr. 1661, lab. Fedor de villa *Domanow* p. s. f. . . 2.
Lab. Tymko Łack de villa *Stary Olchowiec* ad Husiatyn. d. s. f. 4.
Lab. Lewko de villa *Kuzmince* g. Gruszecki s. f. . . . . 1.
Lab. Ihnat de villa *Suchodoł* g. Scibor s. f. . . . . 1.
Idem pro villa *Czabarowka* ex sorte gen. Sokolnicki p. s. f. . 1.
Lab. Stefan de villa *Gawryłowce* p. s. f. . . . . 15.
Lab. Kasian de villa *Łoiowce* sortis g. Georgii Łoiowski p. s. f. 2.
Lab. Iwan de villa *Iwanie* posessionis g. Daniłowicz s. f. . . 2.
20 octobr. 1661, lab. Ostafy Lustenko de villa *Radiowce* s. f. 5.
Lab. Michayło de *Hołożynce* p. s. f. . . . . 5.
Lab. Iwan de villa *Hołotki* mag. capitanei Braclaviensis p. s. f. 1.
Lab. Lukian de villa *Botfiny* p. s. f. . . . . 1.
Lab. Gorasz de suburbio *Podgrodzie* ex sorte illustris et magnifici capitan. Camenecensis (exceptis domibus haydon., milit., subditor. spualiar.) p. s. f. . . . . 7.
Lab. Stefan Łysko de villa *Kutkowce* s. f. . . . . 5.

Библиотека "Руниверс"

Lab. Klimko de villa *Zeniszkowce* p. s. f. . . . . 2.
Lab. Iwan de villa *Kuraszowce* p. s. f. . . . . 6.
Lab. Fedor de villa *Doliniany* g.g. Boguszow s. f. . . . . 2.
Lab. Iwan de villa *Chodorowce* p. s. f. . . . . 15.
Lab. Marko Budyn de opp. *Grudek Bedrychow* p. s. f. . . 2.
Lab. Hryhor de villa *Wasiutynce* p. s. f. . . . . 1.
Lab. Petro de villa *Paniowce Zielienieckie* ex sorte gen. Malinowski p. s. f. . . . . 2.
22 octobr. 1561, lab. Michayło de villa *Łoiowce* g. Humiecki p. s. f. . . . . 7.
Lab. Panko de villa *Borsukowce* s. f. . . . . 1.
Lab. Iwan de villa *Zaliesie* ex sorte g. Grodecki s. f. . . . 3.
Nobilis Semian Witwicki de villa *Nowosiołka* g. Stadnicki p. s. f. 4
Idem pro villa *Tłuste* s. f. . . . . 8.
Lab. Jaremy de villa *Bachtyn* g. Pawłowski s. f. . . . . 1.
24 octobr., lab. Fedor Maydanko vatamanus de villa *Kozłow* nobilium Kozłowskich p. s. f. . . . . 5.
Lab. Dmitr Senenko de villa *Popowce* s. f. . . . . 1.
Lab. Dynis de villa *Ciołkowce* g. Grodecki s. f. . . . . 1.
Lab. Iwan Gryszczenie de *Dłużek* s. f. . . . . 13.
Famatus Gaspar Boreyko de opp. *Ssarygrod* s. f . . . . 4.
Idem super domum cauponariam . . . . . 1.
Idem super domos judaicas . . . . . 2.
Lab. Iwan de villa *Łuka* p. s. f. . . . . 1.
Idem pro villa *Kocmazow* p. s. f. . . . . 2.
Lab. Iwan de villa *Skaryszow* p. s. f. . . . . 6.
Lab. Łukian be villa *Dołhowce* s. f. . . . . 3.
Lab. Matfij de villa *Tylince* s. f. . . . . 2.
Lab. Iwan de villa *Szatkowce* s. f. . . . . 6.
Lab. Wasil de villa *Politanki* s. f. . . . . 5.
Lab. Andrus de villa *Berezowka* s. f. . . . . 4.
Lab. Malik de villa *Plebanowka* s. f. . . . . 3.
Lab. Stec de villa *Przepiorczynce* s. f. . . . . 3.

Библиотека "Руниверс"

Lab. Andrus Bereska pro villa *Leontowka* p. s. f. . . . . 3.
Czerwonogrod. Famatus Samuel Minoski notarius civitat. Czerwonogrodensis praestitit super fumos (excepta domo curiali arendatorea). . . . . 18.
Idem pro oppido *Uscieczko* p. s. f. . . . . 3.
Honestus Martinus Dyryboszczyk ex oppido *Czerniowce* antiquae locationis praestitit super domos (domos judaicas et cauponarias abjuravit). . . . . 30.
Lab. Wasil de villa *Iurkowce* g. Gołynski p. s. f. . . . . 4.
Lab. Sawka vatamanus de villa *Zinkowce* episcopatus camen. possessionis pro tunc g Grodecki (exceptis haydonibus domesticis) p. s. f. . . . . 4.
Lab. Hrycko de villa *Iwaszkowce* posessionis gen. Żuk p. s. f. 2.
28 octobris 1661, lab. Iwan de villa *Toropowa* g. Rosciszewski p. s. f. . . . . 2.
Lab. Kondrat de villa *Łozowcy* p. s. f. . . . . 3.
Lab. Ilias de villa *Konatowce* g. Chrząstowska p. s. f. . . . 1.
Lab. Stefan de villa *Wołkowince* ad Bar p. s. f. . . . . 2.
Lab. Ioannes de villa *Tłuste* g. Krzeczowski p. s. f. . . . 2.
Lab. Ihnat Tucharenko de *Stupince* m. palatini Braclavien. p. s. f.
Lab. Fedor Misinczenko de villa *Szandarowce* g. Pruszkowski p. s. f. 6.
Lab. Iwan Lieniec de villa *Serby* ejusdem g. Pruszkowski p. s. f. 6.
Lab. Makary de villa *Koływyszne* x. Czerniowski p. s. f. . . 12.
Nobilis Ioannes *Czerleniowski* de villa Czerleniowce p. s. f. . 1.
31 octobr., honestus Iwan Olesienko proconsul de oppido *Chmielnik* p. s. f. Iudaeos et domos cauponarios abjuravit . . 10.
Lab. Miron Iakowczenko de villa *Bahrynowce* p. s. f. . . . 3.
Lab. Hawryło Iarmaszenko de villa *Winnikowce* p. s. f. . . 3.
Idem pro villa *Łysohorce* p. s. f. . . . . 2.
Idem pro villa *Huhły* p. s. f. . . . . 1.
Lab. Żadan de villa *Sulimirka* p. s. f. . . . . 1.
Lab. Stefan de *Kirniczane* p. s. f. . . . . 1.
Lab. Jasko de *Boryskowce* p. s. f. . . . . 2.

Библиотека "Руниверс"

Lab. Iwanko de *Romanki* p. s. f. . . . . 4.
29 octobris 1661, lab. Ułaszynczyk Olexa de villa *Nowosiołka* gen. Wołodiowski p. s. f. . . . . 4.
4 nowembris, lab. Hryhor de *Żuwy* p. s. f. . . . . 3.
Lab. Daniło de villa *Pudłowce* praestitit super desolationem, tamen propter retinendam posessionem pro uno fumo obtulit se soluturum . . . . . .
Lab. Pronik de *Podgrodzie* ex sorte patrum Franciscanorum conventus Camenecensis p. s. f. . . . . 1.
Lab. Sema de villa *Żabince* p. s. f. . . . . 10.
7 novembris. Reliquum abjuravit non protuisse dare.
Lab. Man de *Olczydaiow Niżny* p. s. f. . . . . 3.
Lab. Iwan Pokorylec de villa *Niszowce* p. s. f. . . . . 3.
Lab. Olexy de villa *Kukavica* posessionis g.g. Boguszow p. s. f. 2.
8 nowembris, lab. Prokop de villa *Olczydaiow Wyszny* magn. ducis Czartoriensis p. s. f. . . . . ?
Lab. Wasil de villa *Nemircze* posessionis ejusdem super fumos ?
Lab. Kostia de villa *Paniowce Zielienieckie* ex sortibus Zarembinskich et Laskowskich p. s. f. . . . . 2.
10 nowembris, lab. Myś de villa *Piaseczna* g. Thelephus super desolationem; tamen firmandam posessionem pro uno fumo solitur. obtulit. . . . . 1.
11 nowembris, lab. Nikifor Megerdyczenko de villa *Kutyłowce* s. f. 3.
15 nowembris, honestus Nikolaus Januszowicz de *Nowy Konstantynow* p. s. f. . . . . 28.
Idem Januszewicz pro villa *Kożuchowce* p. s. f. . . . . 2.
Infideles Ahron et Majer judei de *Czarnokozince* s. f. . . . 3.
16 nowembris, famatus Theodor Pawłowicz proconsul oppidi *Jazłowiec* praestitit super domos christianorum, una cum suburbio . . . . . 94.
Idem super domos judaeorum . . . . . 27.
Idem super domos cauponarias . . . . . 4.
Providus Hrycko Mintis pro villa *Latawa* s. f. . . . . 4.

Библиотека "Руниверс"

Idem pro villa *Szutormince* s. f. . . . . 11.
Idem pre villa *Sadki* p. s. f. . . . . 12.
Idem pro villa *Beremiany* p. s. f. . . . . 6.
Idem pro villa *Capowce* p. s. f. . . . . 4.
Idem pro villa *Duliby* p. s. f. . . . . 9.
Idem pro villa *Pomorce* p. s. f. . . . . 9.
Idem pro villa *Telebzdowka* p. s. f. . . . . 4.
Idem pro villa *Popowce* p. s. f. . . . . 3.
Idem pro villa *Hryhorowce* p. s. f. . . . . 4.
Idem pro villa *Połowce* p. s. f. . . . . 6.
Idem pro villa *Rzepince* p. s. f. . . . . 5.
Idem pro villa *Koszyłowce* quaemadmodum et pro aliis villis surrascrip., ad Jazłowiec spectantes, una cum praefato Theodoro Pawłowicz p. s. f. . . . . 2.
Lab. Iwan Dołhan de villa *Przewrocie* s. f. . . . . 3.
Lab. Miora vatamanus de villa *Sokole* sorte g. judicis terrestris Podoliae p. s. f. . . . . 3.
Honestus Filip woyt de villa *Ozarynce* (exceptis 30 aliquot domibus cosacorum) p. s. f. . . . . 5.
Lab. Iwan de villa *Żwan* (exceptis 20 domibus cosacorum) p. s. f. 5.
Lab. Sawastian vatamanus de *Hunkowce* (exceptis domibus 12 cosacorum.) p. s. f. . . . . 2.
Lab. Roman Szyika de villa *Hreczany* (exceptis cosacorum tribus domibus) p. s. i. . . . . 1.
Lab. Jasko de villa *Neteczynce* p. s. f. . . . . 3.
Lab. Hryhory de villa *Nizbrody* p. s. f. . . . . 3.
Lab. Wasil de oppido *Murachwa* p. s. f. . . . . 10.
Lab. Hawrysz de villa *Kopystyn* p. s. f. . . . . 3.
Lab. Iwan de villa *Grygorczynce* p. s. f. . . . . 3.
Lab. Stefan de villa *Rusawa* p. s. f. . . . . 2.
Lab. Makar de villa *Masiowce* p. s. f. . . . . 2.
Lab. Semian de *Orynin* p. s. f. . . . . 3.
1 decembris 1661, lab. Nester de villa *Deszkowce* ad Pilawce p. s. f. 1.

Библиотека "Руниверс"

Honestus Albertus Mazur de oppido *Mohylow* s. f. . . . . 117.
Exceptis domibus cosacorum, quorum numerus est. . . . . 180.
Lab. Kostyn Słyszkowski de villa *Słyszkowce* s. f. . . . . 6.
Lab. Marko de villa *Hryhorowka* p. s. f. . . . . 7.
Idem pro villa *Bronnica* p. s. f. . . . . 8.
Idem pro villa *Nemia* p. s. f. . . . . 1.
Lab. Andry de villa *Gołynczynce* x. plebana Szarogrodzkiego p. s. f. . . . . 2.
Lab. Jacko de *Wysoczka* (una cum judeis) p. s. f. . . . . 14.
Lab. Skoropad pro villa *Sapohow* p. s. f. . . . . 1.
Idem pro villa *Piszczatynce* p. s. f. . . . . 10.
Idem pro villa *Korolowka* p. s. f. . . . . 2.
Idem pro villa *Szyszkowce* p. s. f. . . . . 2.
Idem pro villa *Stvzałkowce* p. s. f. . . . . 4.
Idem pro villa *Skowiatynce* p. s. f. . . . . 2.
Idem pro villa *Olexince* p. s. f. . . . . 1.
Lab. Skoropad Pilip pro oppido *Borszczow* p. s. f. . . . . ?
Lab. Iwan de villa *Pilawce* g. Alexandri Woronicz p. s. f. . 1.
Lab. Mathiasz de villa *Perekorynce* posessionis g. Andree Kawiecki p. s. f. . . . . 6.
Lab. Iwan Picenko de villa *Zwaniec* p. s. f. . . . . 19.
Lab. Misko subditus de *Podgrodzie* sortis religiosorum patrum carmelitanorum conventus Camenecensis p. s. f. . . . 2.
Lab. Andronik de villa *Łastowce* ex sorte g. Gruszecki s. f. 4.
Lab. Iwan de villa *Bobczyn* p. s. f. . . . . 8.
Lab. Zacharia de villa *Ruda* p. s. f. . . . . 10.
Lab. Hawryło de villa *Bilowce* p. s. f. . . . . 6.
Nobilis Simon Smolinski factor bonorum villae *Krzywcze* p. s. f. . . . . 2.
Gen. Ioannes Kawiecki advocatus Laticzoviensis pro villa *Woytowce* alias *Kryniczyszcza* p. s. f. . . . . 1.
Lab. Filip de villa *Isakowce* sortis gen. subjudicis Podoliae p. s. f. . . . . 1.

Библиотека "Руниверс"

Lab. Iasko de villa *Humince* gen. Chocimirski super desolationem praestitit, nihilominus posessionem retinentam soluit a fumo . . . . . 1.

Lab. Hawryło de villa *Wiersniakowce* s. f. . . . . 1.

Ex actis castrensis capitaneatus Camen. Podoliae extractum.

(L. S.)

Correxit Radolinski.

Присяжныя показанія о селахъ, вполнѣ разоренныхъ въ томъ же староствѣ, данныя по тому же поводу.

Regestrum arbitratorum super desolationem eodem anno, quo supra, in officio castrensi capitaneatus Camenecensi in Podolia praestitorum

Lab. Kurysz de villa *Szmankowce* sortis r.r. p.p. ordinis praedicatorum conventus Czartkoviensis praestitit super desolationem [1]).

Lab. Semian de villa *Dziurdziowka* p. s. d.

Lab. Stefan de villa *Buchny* in districtu Laticzoviensi p. s. d.

Lab. Semko de villa *Jaromirka* g. Dziewanowski p. s. d.

Lab. Kost de villa *Zalisie* g. judicissae Podoliae p. s. d.

Lab. Andronik de villa *Wałkowce*, p. s. d.

Lab. Hryniec Szpaczenko pro villa *Hobarow* m. palatinae Bełzens. p. s. d.

Idem pro villa *Koszkowce* p. s. d.

Lab. Andreas de villa *Krzywe* ex sorte g. Biernaszowski p. s. d.

Lab. Iuryk de *Rutkowce* ad Kalus p. s. d.

Lab. Michayło de villa *Skazince et Kudiowka* g. Iarmolinski p. s. d.

Lab. Petran pro villa *Szczerbowce* ex sorte Volanowskich p. s. d.

Idem pro villa *Bałabanowka* ex sorte eorundum p. s. d.

Lab. Hryn Lechnik pro villa *Bubnowka* p. s. d.

---

[1]) Слова: praestitit super desolationem въ дальнѣйшемъ сокращены: p. s. d., т. е. принесъ присягу о разореніи.

Библиотека "Руниверс"

Idem pro villa *Czachnowka* p. s. d.

Idem pro villa *Ziaince* p. s. d.

Idem pro villa *Szołomna* p. s. d.

Lab. Ilko pro villa *Pustołowka* et *Tarczynce* p. s. d.

Lab. Roman pro villa *Rzadka* et *Czabutynce* p. s. d.

Lab. Hnat Cikoł pro villae *Iar et Prisowka* p. s. d.

Lab. Hryn de villae *Sokirynce et Boszyra* p. s. d.

Lab. Filip Krzywonos *Iuwki et Muszurowka* s. d. p. juramentum.

Lab. Klim Hrabarenko *Michunki et Podlesie* de Międzyboz p. s. d.

Honestus Martinus Senfaber pro villas *Czarykow, Worobiowka, Panasowka, Siczynce, Kozywała, Staryki, Iwankowce, Seworohy, Hołozubince, Muszkotynce* p. s. d.

Lab. Fedor pro villa *Bakota* p. s. d.

Idem pro villagio *Biła* p. s. d.

Idem pro villa *Cybulowce* p. s. d.

Lab. Prokop vatamanus pro villas *Niwerka* et *Germakowka* p. s. d.

Lab. Martyn de villa *Kiptynce* g. Chrząstowska p. s. d.

Lab. Semko de villa *Hrynkowa* p. s. d.

Villae desolatae: honestus Iwan de *Czarnoostrow* super desolationem villarum *Klimkowce, Wodzinki, Pedosy, Bubnowka, Serhiowka, Bahałowka, Zachariowce, Bokiowka* praestitit juramentum.

Lab. Żadan Daderenko de villa *Seferowka* collegii Barensis p. s. d.

Idem pro oppido *Kuzelowa* p. s. d.

Idem pro villa *Szmankowce* p. s. d.

Idem pro vila *Załucze* p. s. d.

Lab. Iacko Kulczenko super desolationem villarum *Kornaczowka, Wołudrynce, Rakowce et Kalus* g. Maszowska praestitit juramentum.

Lab. Kozman ex *Uscie* sortis g. Łabęcka p. s. d.

Lab. Wasil de villa *Rozny* posessionis g. Chrząstowska p. s. d.

Lab. Wasil Hayduk pro villa *Zaleszczyki* p. s. d.

Lab. Petro pro villa *Załucze* g. Podfilipski p. s. d.

Библиотека "Руниверс"

Lab. Iakow de villa *Nihinia* p. s. d.

Lab. Thomas de villa *Chropotowa* p. s. d.

Lab. Olexa vatamanus de villa *Bohawica* p. s. d.

Nobilis Ioannes Krzeszewski, sortis certae in villa *Beznoskowce* possessor, tacto pectore juravit s. d.

Lab. Andreas p. s. d. villae *Susułowka* g. Łosowski.

Lab. Wasil de villa *Danikowce* g. Chocimirski p. s. d.

Lab. Iwan de villą *Stodolcze et Pustowoyte* p. s. d.

Lab. Łukian pro villa *Szersince* ex sorte m. cap. Braclav. p. s. d.

Lab. Stefan Łysko pro villas *Kipcze et Uscie* p. s. d.

Lab. Daniło pro villa *Turylcze* g. Gacowski p. s. d.

Villae desolatae ad opp. Grodek non spectantes: lab. Marko Budyn super desolationem villarum *Żurawlince, Szyszkowce, Serwatynce, Onorowce, Ostapkowce, Kupince, Bałakier, Bedrychowce* praestitit juramentum.

Villae desolatae nobilium Barensium: nobilis Petrus Stepankowski super desolationem villarum nobilium Barensium *Łopatynce, Kurostawce, Kudiowce, Zancze, Halczynce, Bucnie, Michałowce, Stepankowce, Morozowce, Joltuszka* praest. juram.

Nobilis Mrozowicki sup. desolationem villae *Borziakowce* p.

Nobilis Ioannes Węgrzynowski bonorum *Jagelnica* administrator super desolationem villarum *Jarosławka et Latawa* praestitit.

Nobilis Daniel Mołczan super desolationem villae *Mołczany* praestitit.

Lab. Ilko sup. desolat. villae *Iwachnowce* g. Złoczowski pr.

G. Franciscus Dziewanowski possessor villae *Szyszkowce* super desolationem tacto pectore praestitit.

Lab. Jakow super desolationem villae *Meleszowce* praestitit.

Nob. Catharina Czeplinska super desolationem villae *Berezna* praestitit.

Nob. Nicolaus Horbowski sup. desol. villae *Horbowce* praestit.

Honestus Iwan Olesienko proconsul de oppido Chmielnik super desolationem oppidi *Jurcza* praestitit.

Библиотека "Руниверс"

Lab. Hawryło super desolationem villae *Hrebla* praestitit.

Idem super desolationem villarum *Kulikow, Łysohorce, Kuryłowce* et *Iwaszkowce* praestitit.

Lab. Marko super desolationem villae *Kormilcz* praestitit.

Nob. Snitowska super desolationem integrae villae *Snitowka* praestitit.

Nob. Ioannes Czerleniowski, nob. Kłopotowski tutor naturalis, super desolationem villae *Kłopotowce* praestitit.

Lab. Kochan super desolationem oppidi *Krzykow* ex sorte g. Simonis Kawiecki praestitit.

Lab. Paweł de villa Laskowce super desolationem villarum: *Sawiniec, Oderiowiec, Płoskirowiec, Cywkowce, puł Subarowa, Brahiłowskiey, Brahiłowskiey słobody, Sokolczyka, Kuckiey słobody* et *Waszkowiec* g. Thomae Humięcki, venatoris Podoliae, haereditoriorum praestitit juramentum.

Nobiles Fedor et Prokop Wołodiowscy sup. desol. villae *Wołodiowce* praestiterunt.

Lab. Filip Maslenko, subditus g. Christinae a Potok Zamiechowska, super desolationem oppidorum: *Wankowce, Zamiechow, Tynna, Tarnawa*, et villarum: *Wankowce, Howory, Filipkowce, Osłonow, Zubrowce* et *Zamaczynce* praestitit juramentum.

Lab. Jakim super desolationem oppidi *Balina* et ei pertinentium *Słobodka, Miasteczko* et *Nowosielica* praestitit juramentum.

Nob. Hedvigis Łabęcka super desolationem villae regal. *Szarkap* praestitit.

Lab. Hawrysz super desolat. villarum *Pokutynce et Płoskirow* g. capitanei Szmeltynensis praestitit juramentum.

Honestus Nicolaus Janiszowicz super desolationem villarum: *Werbka, Łuka, medietates Diakowiec, Hule, Kirdonowka, Finowce, Dymunka* et *Tesia* praestitit juramentum.

Библиотека "Руниверс"

Lab. Miron vatamanus super desolationem sortium in villa *Uscie* g. judicis terrestris Podoliae praestitit juramentum.

Nob. Petrus Olęcki, famulus g. vice capitanei c. Camenec., super desolationem villarum: *Antonowce*, *Obligoriae*, *Buynołowce* et *Lechnowce*, haereditoriae, atque *Szyince*, tenutariae posesssionis praestitit juramentum.

Idem super desolationem *Sliedzie* praestitit juramentum.

Lab. Roman Szyika super desolat. villarum *Ładawa et Nayorzany* ad *Jaroszow* praestitit juramentum.

Nob. Ioannes *Życinski*, famulus g. Stanislai Rogalski, pincernae Podoliae, super desolationem opp. *Kumanow* et villarum eis pertinentium praestitit juramentum.

Nob. Rylska super desolationem villae *Kuchaiowce* praestitit.

Lab. Ławer, subditus g. Bogucki, super desolationem villarum *Koczubiow* et *Krasnostawce* praestitit juramentum.

Lab. Wasil super desolat. *Michałkowce* g. Ostrowski praestitit.

Gen. Barbara Szeliska sup. desol. medietatis *Skotyniniec* et integrae villae *Olexince* g. Josephi Jeżowski posessionis praestitit.

G. Georgius Strzałkowski, palat. Podoliae, super desolationem villae *Micowce*, alias *Stare Horodyszcze*, praestitit.

Lab. Nester sup. desol. villae *Iwanowce* g. Szczecinski praestitit juramentum.

Lab. Jacko super desolationem villarum: *Winhniakowce*, *Ułanowce*, op. *Wierzbowiec*, *Żylince*, *Cyhany*, *Hłuboczek*, *Muszkałowce*, *Durniaki*, *Michałkow*, *Szupayka*, *Stepankowce*, *Łoianowce* et *Holeniszczow* praestitit juramentum.

G. Catherina Woyciechowska sup. desol. villae *Vontonowce* praestitit juram.

Nob. Ioannus Charzowski, famulus g. Mariannae Boguszowa, sup. desolationom villarum: *Wałkowce*, *Małynicze*, *Wolica*, *Rososacz*, *Rużyczna Stara*, *Rużyczna Nowa*, *Mikitynce*, *Werbka*, *Krutoborodynce*, *Szulżynce*, *Statkowce*, *Hule*, *Boguszow*, *Krzywokorzynce*,

Библиотека "Руниверс"

Kałowka, Supowka, Kocmazow, Zerebiłow et *Snitkow*, in districtu Camenecensi jacentium, praestitit juramentum.

Lab. Stefan sup. desolat. villae *Swisłowka ad Bliszczanowce* praestitit jur.

Lab. Andreas sup. desol. villae *Chudaki* posessionis gen. jud. Kawiecki (?) praest. jur.

Gen. Mathias Gorka ex sortibus suis in villis *Zerdzie et Krasnostawce* super desolationem tacto pectore praestitit juramentum.

G. Ioannes Karsnicki, advocatus Laticz., sup. desol. *Lewkowiec* praest. juram.

Nob. Christophorus Studzienski super desolationem villarum: *Kitaygrod, Onuszki, Szepinkow, Szelichow, Wołodiowce, Bramanow* (?), *Mytki et Matiowce* praest. jur.

Lab. Kostia sup. desol. villae *Krzywce* g. succamerariae Czerscensis praestitit juram.

Lab Fedor sup. desol. *Stawczyna Słobodka* g. Strzałkowski praest. jur.

Lab. Fedor Kusznierz super desolationem oppidi *Smotrycz* praest.

Lab. Jakow Fedorenko super desolationem villarum: *Karapczeiow, Łysohurka, Nosakowce et Wołcza* g. Zamiechowski praestitit juramentum.

Idem sup. desolat. villarum *Kołybanie* et *Bohdanowce* ejusdem g. Zamiechowski praestitit juramentum.

Lab. Fed super desolationem villae *Kokoszany* praest. juram.

Lab. Hryn sup. desol. villae *Czabarowka* ex sorte loci praesentis praestitit.

(U)łaszowce . . . żynce—lab. Filip Krzywonos s. d. p. juram.

Lab. Kosciuk de *Sieniawka* s. d. p. juramentum.

Lab. Jacko sup. desol. villae *Wasiłkowce* totius g. Hołynski et Przedlinska praest. jur.

Lab. Petro sup. desol. sortium in villis *Zerdzie et Krasnostawce* pr. jur.

Библиотека "Руниверс"

Nob. Ioannes Kozłowski sup. desol. oppidi *Berlince* et villae *Obuchowce*, posessionis g. Ioannis Caroli a Potok Potocki, pincernae Podoliae rothmistri s. p. mil., praestitit juramentum.

Hon. Wasil Fedorowicz de *Kopystyn, Kalinowka, Babince, Międzyboz* s. d. p.

(L. S.) Correxit Radolinski.

Исчисленіе дымовъ въ Летичевскомъ повѣтѣ, по поводу взиманія подымной подати, 1668 г.

Actum in castro Laticzowiensi, feria quarta ante festum Nativit. Beatissimae Virginis Mariae proxima, anno Domini millesimo sexcentesimo sexagesimo octavo.

Officium praesenś castrense capitaneatus Laticzoviensis litteras revisionis infra scriptas fumalium quatuor et medii quinti palatinatus Podoliae, districtus vero Laticoviensis per. gen. Ioannem Karsznicki, advocatum privillegiatum Laticzoviensem, ad praesens vero revisorum juratum ejusdem districtus Laticzowiens, una cum gen. Georgio de Wysoczek Buceń, vicesregentis castr. cap. Laticoviensis, peract. et expeditas manibusque eorundem propriis subscriptas. et per nobilem Andream Tarnawski famulum praefati gen. Karsznicki ad acticandum porrectas suscepit et in acta sua inscribi mandavit de tenore tali: My, revizorowie niżey podpisani, będąc wysadzeni do rewisy fumalium powiatu Łatyczowskiego palatinatus Podoliae die instituto relationis wojewodztwa Podolskiego, naprzod ziachawszy do miasta Latyszowa, prawie pustego, dnia dzisieyszego, to iest w wilią Wniebowstopienia Chrystusa Pana, stosuiąc się ad mentem obywatelow wojewodztwa naszego et ad rellationem jmc. pana Piotra Bielowskiego, iako rewizora drugiego . . . . wanego, jurisdictiae swoią rewizorską powiatu Latyczowskiego juxta laudum liquidowawszy, satisfaciendo legi publicae inhaerendoque laudo palatinatus Podoliae,

Библиотека "Руниверс"

die decima sexta aprilis w Kamiencu Podolskim celebrowanego takim porządkiem: od woyny Braiłowskiey y Podhaeckiey podymne wybrane być ma z domow dwoch pieszych, a ze cztyrech domow, urząd jaki kolwiek maiących, to jest z szesciu domow dym jeden. W miescie tedy Latyczowie nayduie się domow z chizkami trzydziesci, zruynowanych cale prawie przez tak częstego nieprzyiaciela tak dalece, ze tak rok wszystkie bydła penitus zabrane są; upatruiąc tedy eam ich calamitatem summamque eorum paupertatem, uznawamy dymow szesc, z ktorych powinni będą podymnego wydac j. mc., quid laudum palatinatus Podoliae. Zas podymne, uchwalone in anno millesimo sexcentesimo sexagesimo septimo, pomienione miasto Latyczow dostatecznie wydało, podług commisyi Lwowskiey, do rąk j. m. pana Piotra Szczogowskiego, commendata na ten czas fortycy Barkiey, wespoł ze wsiami, na co kwit od onego maią; pługowe także rozne hyberny oddali do rąk j. mc. p. Sikierzynskiego, exactora na ten czas.

Wies *Horbasow* do starostwa Latyczowskiego—desolata; domow z chizkami, nowo zbudowanych z staremi, czternascie; uznalismy dymow czteri.

W. *Szczodrowa* ibidem desolata—domow osm; dymow dwa.

W. *Popowce* desolata—domow siedm; dymow dwa.

W. *Holeniszczow* tylko wroczyszcze devastata funditus; te wszystkie do starostwa Latyczowskiego.

W. *Markowce* desolata—domow osm nowobudowanych; dymow dwa.

W. *Woytowce* wroczyszcze, alias *Kryniczny*; iednakże przy klasztorze chłopkow kilka zostaie lub zruynowanych; iednak ad exemplum j. mc. p. woyt z puł dymu dym ieden declaruie wydac.

W. *Woytowce*, alias *Brydzow*, in circuitu starostwa Latyszowskiego, jm. pana Przyborowskiego—desolata wroczyszcze. Te wsi wszystkie wysz mianowane, do starosta należące, kiiana iednego.

Библиотека "Руниверс"

W tymże miescie Latyczowie klasztornych poddanych iest z piętnascie, pola nic niemaiących; jednak tych ad arbitrum w.w. m.m. p.p. zachowujemy.

W. *Buchny* ab antiquo funditus desolata, wroczyszcze tylo.

W. *Sachny* p.p. Sachnowskich, y ta pusta ad praesens.

Także wies *Łozny* desolata pana Łoznowskiego,—słychac o dwoch chłopach, że w lesie mieszkaią.

Wies *Rozny* j. mc. pana Zagurskiego pusta; iednak chłopow dwa w Nowym Konstantynowie miezskaią y tych gruntow zażywaią.

Miasto *Nowy Konstantynow* wiel. j. mc. pana Halickiego, w ktorym wyliczylismy domow starych y nowych czterysta y trzydziesci, staremi vagabundis osadzonemi; w ktorym to miescie, stosuiąc się ad mentem wojewodztwa Podolskiego y relaciey j. mc. p. Bielowskiego declarowaney, z szesciu domow dym ieden uznalismy, siedmdziesiąt y osm dymow z szenkownemi y wieznemi dwiema z tegoż miasta; patrząc na calamitatem y ustawiczne od kozakow depopulacie y wybiranie częstey stacyi y upominkow, wynayduiemy kiianow 8.

Wsi, do Nowego Konstantynowa należące, dziedzieczne: *Łuka, Cies, Pedowce*—puste, tylko wroczyszcza.

Wsi krolewskie tegoż j. mc. p. Halickiego: *Chudynka, Kierdanowka, Duminki, Ule, Zieniskowce* uroczyszczami tylko zostaią.

W tymże Konstantynowie reszty zostaie sub exactore j. mc. p. Bielskiego złotych sto trzydziesci podymnego, lubo dali ratie, że konia za tę resztę pograbili, ale kwitu na to niepokazali.

Miasteczko *Nowa Sieniawa* jas. wielm. j. mc. paniey wojewodziney Bracławskiey, przez ustawiczne inkursye tatarskie, kozackie przedtym y podczas woyny Braiłowskiey y Podhaieckiey, gdy woyska wszystkie blisko obozem stawali, summam desolationem uczynili, przez co nie siali na zime y na wiosnę chłopow siła przecz poszło; iednak znaydowało się domow dziewięćdziesiąt y cztery z mazankami; uważaiąc onych pozostałych tantam calamitatem et magnam paupertatem y stosuiąc się ad mentem laudi woiewodztwa Podolskiego, tudzież y

Библиотека "Руниверс"

relaciey j. mc. p. Bielowskiego, wynalezlismy dymow czterdziesci, kiianow 10, na ktorych kiianow przydaiemy *Czudynowce* j. mc. pana Karszewskiego puldymu chłopow trzech, *Rusanowce* chłopow dwoch y *Spiczynce* chłopow dwoch, także o puł dymu w *Sieniawie* mieszkaiących.

Miasteczka *Stara Sieniawa*, w tymże trakcie na szlaku, j. mc. paniey woiewodziney Bracławskiey, takoważ depopulatio et devastatio przez kozakow y tatarow po wszystkie czasy aż do Braiłowskiey y Podhaieckiey woyny; wyliczylismy domow szescdziesiąt z szlacheckiemi y zabiegłemi, z ktorych dymow trzynascie wynalezlismy, a dla ubostwa onych pro praesenti kiian ieden.

Wies *Hilatka* j. mc. p. sędziego Podolskiego pusta, iednak dym ieden.

Wsi, do *Sieniawy y Sieniawki* należące, w juramencie opisane, ad praesens wszystkie puste.

Miasteczko *Pilawce* j. mc. p. Czerminskiego, także przez ustawiczne woyny zniesione y w roku przeszłym 1667-mo, tak do Polski podczas Podhaieckiey, potem y z Polskiey powracaiące woyska, że tylko w zamoczku mazanki, ktorych ubostwo y .... widząc, uznalismy dymow sześć.

Wies *Pilawce* j. mc. p. Woronicza, w ktorey nalezlismy dymow nowo pobudowanych y kilka starych niespalonych, wszystkich trzydziesci y cztery, z ktorych wynalezlismy dymow szesc.

W. *Karpowce* tegoż j. mci pana Woronicza pusta.

Wies *Illaszowka* tegoż j. mci desolata, domow szesc wynaliezlismy dymow dwa; z tych obudwuch wsiey dla ubostwa in praesenti kiian ieden.

Bar, miasto krola j. mci a starostwo jas. osw. xiążęcia j. mci Bogusława Radziwiła, summam tego miasta upatruiąc desolationem, przez tak częste woysk nieprzyiacielskich incursie, także przez ucisnienie per praesidianos, ustawicznie tam po kilku chorągwiey będących, y przez kozakow lewencow popalienie, także że nic na zimę nie sieli, a na wiosnę mało, dla czego rozchodzic się na wiosnę musieli. Considerando iednak fidem eorum intactam, przy takowym

Библиотека "Руниверс"

mieyscu zostaiących, osobliwego respektu potrzebuiących, po takowym tedy częstym popaleniu y spustoszeniu znayduią się domow z mazankami mieyskich sto trzydziesci y siedm, oprocz szlacheckich, xiężych, czemeryskich y sług zamkowych, ktorzy miastu do żadnych nie są pomocni podatkow, tylko dla nieprzyiacielskich inkursyi tułają się przy fortecy; tedy uznalismy dymow z miasta Baru dwadziescia y pięc, oprocz dwoch domow żydowskich szynkownych y pospolitych kilkunastu, ktorzy libertatibus, według constituciey swieżey, gaudent.

Wsi, należące do Barskiego zamku:

Wies *Bilikowce*, spustoszone przez ustawicznego nieprzyiaciela koronnego y lewencow, ad praesens in hostico prawie będące, dymow dwa.

Wies *Komorowce* desolata; dymow cztery.

Karyczynce, *Hetmanskie* nazwane, w lesie, dymow szesc.

Słobodka—dym ieden, *Hołowczynce*—dym ieden, *Mankowce*—dymow dwa.

Iwanowce—dymow dwa. Te wszystkie wsi w ustawiczney depopulaciey od tatarow, kozakow y lewencow zostaią.

Medzirow, miasteczko spustoczałe y spalone, dym ieden, do Miedzyrowa.

Woytowce wies puste, wroczysko tylo zostaie.

Mołochicze wies, radzieckie, tylko uroczysko puste.

Jołtuszkow miasteczko licesi in hostico, dymow cztery.

Wies *Jołtuszkow* także in hostico, dymow dwa.

Deraznia, miasteczko do Baru należąca, podczas Braiłowskiey spalone y desolowane; znaydnie się domow własnych czternascie y szesc, oprocz sielskich, ktorzy dla lewencow przy miasteczku przytulili się; uważaiąc tedy calamitatem tych ludziey, bo nie siali na zimę y na wiosnę mało co dla zabrania bydeł przez lewencow, dla czego rozchodzą się, przeto znayduiemy dymow osm y kilan ieden.

Wies *Deraznia Gatna* pusta, wroczyszcze, tylko w lesie mieszkaią, aboli raczey tułaią się, oziwkami y sałaszami, ktorych dwadziescia y szesc, także na zimę nie siali; uznalismy dymow osm y

Библиотека "Руниверс"

kiiana iednego, przyłączywszy *Nowosiołki* obiedwie, ktorzy w tychże lasach przemieszkiwaią.

W. *Deraznia Kalinska*, także uroczysko tylko, w lesie także ich kilkanascie przemieszkiwaią sałaszami, a we wsi kilka chałup iest niespalonych, także przez tatarow, kozakow, lewencow y żołnierza, in praesidio w Barze będących, desolata; w ktorey dymow czteri uznalismy, kiiana iednego, na ktorego Czereszenkie j mc. p. Zabłockiego.

W. *Czereszenki* j. mc. p. Zabłockiego, commendanta Międzybozkiego, w ktorey domow starych y swieżo pobudowanych po Braiłowskiey siedmnascie; dla wielkiego ubostwa tych tedy ludziey dymow dwa wynayduiemy y na kiiana do Kalinskiey Derazni przydaiemy.

W. *Nowosiołka* druga, mała, pusta; w lesie Derazenskim y w Mykityncach przytuliło się kilka chłopow; przeto y tam dymow trzy na kiiana do Gatney Derazniey przydaiemy.

Wsi szlacheckie około Baru:

Karyczynce, Brzostowskiego nazwane—dymow czteri.

Wies *Szyince* j. mc. p. stolnika Łukowskiego—pusta, wroczysko.
Wies *Szelechow*—pusta, wroczyszcze.

Także wsi te ab antiquo puste: *Orlince*, *Jaskowce*, *Jabłonowka*, *Szarki*.

W. *Matijkow* j. mc. p. Wołodiowskiego desolata; dymow dwa.

W. *Botwiny* j. mc. pana Myszkowskiego desolata; dym ieden.

W. *Serbinowce* ab antiquo desolata; wroczyszcze.

Wsi: *Korostowce*, *Łopatynce*, *Petranie*, *Stepanki*, *Kudyowce*, *Maliowce*, *Popowce*, *Myski*, *Kuzmince*, *Wroczysko*, *Ladawa* alias *Bucnie*, *Wierzchowka*, *Mihołowce*, *Czemerisy*, *Jołtychy*, *Morozow*, *Baranowka*, *Krutoborodynce*,—te wszystkie puste są.

Także *Przymoszczenica*, *Marianowka* puste . . . . . j. mc. pana sędziego Podolskiego przytulenia. . . . . .

Chudaki wies pusta, ale ze kilka chłopow przy zameczku mieszkaią.

Библиотека "Руниверс"

Wies *Szerszenie* puste oycow franciszkanow.

Wies albo futor oycow jezuitow pusta, wroczyszcze *Sepherowka*.

Wies *Daszkowce* ab antiquo desolata, wroczyszcze; *Nieteczynce*, *Ziemieczkowce*—y te ad praesens puste et in hostico.

Wies *Bohdanowce* posessionis j. mc. pana Krynickiego,—ob desolationem przez kozaki y tatary po Braiłowskiey y spalienie wszystkiey wsi, tylko starych kilka domow zostało się y lubo teraz z przychodzącemi ludzmi nowobuduiącemi się nachodzi się trzydziesci y kilka; uważaiąc ich wielkie ubostwo, uznalismy dymow cztery y kiiana iednego z domow.

W. *Korżowce* j. mc. p. Karaczowskiego,—także przez spustoszenie tatarskie y kazackie od Braiłowskiey y Podhaieckiey tylko ieno gasas (sic) z domami przy cerkwie kilka zostało się; dym ieden.

W. *Jankowce* j. mc. paniej Głazowskiey takimże sposobem zwoiewana y spalona, a teraz się de novo radice buduią; uznalismy dymow dwa.

W. *Michałkowce* j. mc. paniey Ostrowickiey tak przez kozakow iako y tatarow od Braiłowskiey y Podhaieckiey takroczney spustoszona y od lewencow kilka kroć zdarta y spalona, że się ledwie domow szesc zostało się, a teraz nowo buduią się. Przeto, przez takowe częste spustoszenie, uznalismy dymow dwa; z tych trzech wsiey: s Korżowiec, Jankowiec y Michałkowiec, kiian ieden.

Miasteczko *Michalpole* ad praesens, a przedtym *Mykitynce* nazwane, posessyi j. mc. pana Kazimirza Franciszka Rzewuskiego, stolnika Łukowskiego, podstarosciego grodzkiego Kamienieckiego, słoboda nowoosadzona,—ponieważ po Braiłowskiey na pierwszym siedliszczu spaleni, teraz swiżo de nova radice posadzili się y siła ludzi z inszych maiętnosciey, a osobliwie z maiętnosciey welm. j. mc. p. Sieniawskiego, pobliżu mieszkaiących dla trwog, k teyże fortece przytulili się y pobudowali się, dla ustawicnych trwog od lewensow y od tatar; ktorych wyliczylismy chałupek sto dwadzieścia; z tych tedy wszystkich tylko siedm poddanych starożytnych Mykitynskich odzywało się. Przeto, uważaiąc ludziey złą

Библиотека "Руниверс"

naturę vagabundow, ktorzy się od słobody do słobody włoczą, niemniey to upatruiąc, iż cudzych poddanych z roznych maiętnosci, a osobliwie, iako się odzywali poddani j. mc. pana Sieniawskiego, z pięćdziesiąt; tedy uznalismy (według starykow) dymow osm y kiianow na słobodzian dwa ad praesens.

W. *Rożyczna* j. mc. pana Marcina Bogusza dziedziczna przez tatar y kozakow podczas Braiłowskiey funditus spustoszona y wszystkich chłopow z żonami, dziecmi y statkami w Płoskirowie zabrano; także ostatek podczas Podhaieckiey woyny devastata; a że teraz z więzienia wyszedszy, kilka ich de nova radice z siedm chałupek nedopalonych pobudowali, przeto, uważaiąc onych calamitatem, uznalismy dym ieden.

Miasteczko *Werbka* tegoż j. mc. pana Bogusza także przez kozakow y tatarow po Braiłowskiey y Podhaieckiey desolata y przez lewencow tak rok bydeł zabrania onych, że się w zameczku ludzie osiedzieli y poklicili; uznalismy dymow trzy.

Wies *Werbka* j. mc. pana Siekirzynskiego także spustoszona; a że przy zameczku drugiey Werbki chłopow kilka przytuliło się, przeto uznalismy dym ieden, na kiiana; obiedwie Wirżbki z Rużyczną złączamy.

Miasteczko *Wołkowce* dziedziczne j. mc. p. Rzewuskiego, stolnika Łukowskiego, ob summam desolationem y spalenia funditus po Braiłowskiey y roku przeszłego kilku chałupek nowo teraz pobudowanych uznalismy dym ieden.

Miasteczko *Płoskirow*, starostwo natenczas, j. mc. pana Marcina Zamoyskiego, podczas Braiłowskiey przez tatarow y kozakow funditus zniszczone y spalone y wszystkie ludzie z żonami y dziecmi y ze wszystką substancyą zabrane; tak dalece spalili, że tylko dwie chałupce zostały niedogorzałe, a że teraz poczeli się klicic ci, ktorzy z więzienia uciekli; uznalismy dym ieden. Do tego starostwa wsi: *Hlezniow*, *Hołyszyn*, *Iwankowce*, *Szarawka*, *Mackowce*— wszystkie puste, wroczyszcza.

Библиотека "Руниверс"

Szarawka, miasteczko j mc. pana Dulskiego dziedziczna, tak po Braiłowskiey iako y po Podhaieckiey popalone y spustoszone zostało, a że teraz nowo pobudowało się ze trzydziestu z niedogorzałych chałupek, y nie sieli nic na zimę a na wiosnę mało, bo bydła utracili; ob eam calamitatem uznalismy dymow dwa y kiiana iednego. Insze wsi do Szarawki należące wszystkie puste są ab antiquo.

Wioska *Meleszowce* j. mc. p. Przedzinskiego, quoniam maxima apparet desolatio przez spalienie tatarskie y kozackie y ludziey zabranie z żonami, dziecmi y dobytkami, tylko gospodarzow dwa bez żon zostało się, tedy uznalismy ad praesens dym ieden.

Miasteczko *Czarnyostrow* jas. osw. xiążęcia j. mc. Konstantego Wiszniowieckiego, quoniam apparet desolatio przez tak częste ordy y kozakow inkursiey po Braiłowskiey y Podhaieckiey, także y lewencow, bydeł zabranie, tylko w Ostrowcu w zameczku przytulili się: z temi wsiami, ktore niżey napisane, do Czarnoostrowa należące, puste, ponieważ chłopkowie tych wsiey przytulilisię. Uznalismy z tego miasteczka y z tych pustych wsiey dymow trzydziesci y dwa, kiianow dwa. A że wsi, do Czarnego ostrowa puste należące, *Rużenica*, *Martynowka*, *Woytowce*, *Zacharow*, *Ostaszki*, *Pedosy*,—dym ieden.

Drugie też wsi jas. osw. xiążęcia j. mc. Dymitra Wiszniowieckiego, wojewody (Bełzkiego?): *Wodziczki*, *Daniuwki*, *Chominee*, *Bazalowka*, *Wasiluwka*, *Klimkowce*, *Czabany*, *Łapkowce*, *Łozuwki*, *Kreczki*, *Kuderzynce*, *Jachimowce*, *Serhyiowka*, *Bubnowka*, do powiatu Latyczowskiego należące, puste.

Wies *Czerepowa* j. mc. p. Olewinskiego także przez tatar y kozakow desolata est, a że teraz nowo zaczęli się budowac y zbudowali chałupek dziesięc, tedy uznalismy dwa dymy.

W. *Hryniowce*, do Międzyboza należąca, dzierżawy j. mc. p. Łychowskiego natenczas, ponieważ podczas Braiłowskiey funditus zruynowana y spustoszona przez kozakow y tatarow,—dymow dwa.

Wsi *Paszkowce y Klimaszowce*, do Międzyboża, possesiey j. mc. p. Zaleskiego, także po Braiłowskiey y Podhaieckiey przez tatar

Библиотека "Руниверс"

y kozakow spalone funditus, y zabranie poddanych y statkow ich clare apparet, uznawamy z oboch wsiey dymow czteri.

W. *Pieczyszcza, Arkadyowce y Chodkowce*, do Międzyboża należące, natenczas pesessyi j. mc. p. Chrząstowskiego, ponieważ także podczas Braiłowskiey wielkie spustoszenie y desolata przez tatar y kozakow, a potym podczas Podhaieckiey incursiey spalenie y zniesienie y bydeł zabranie, przez co na zimę nic nie siali, a na wiosnę mało, dla ktorey calamitatem uznalismy dymow cztery.

Wies *Tyrawince*, do Międzyboża, posessyi natenczas j. mc. p. Sudowskiego, dla takiego spustoszenia y spalenia tegoż czasu uznalismy dwa dymy.

W. *Ihnatowce* jch. mc. panow Ihnatowskich, na szlaku bądąca, z pierwszey części, Dydikowskiey nazwaney, posessyi p. Adama Ihnatowskiego, z drugiey części Andryiowskiey pana Iozepha Ihnatowskiego, z części trzeciey Markowskiey ich mc. panow Skarzynskiego, j. mc. pana Szaszkiewicza y p. Janickiego, dla spustoszenia wielkiego, dla wszystkich trzech części dymow czteri uznalismy.

Wies *Snitowka* pusta,—dworkow cztery.

W. *Podlesne,* do Międzyboża p.p. Podlesnych, pod tenczas zwoiewana y zabrana od tatar, dymow dwa.

W. *Junaczynce,* pod tenczas przez tychże tatarow y kozakow zwoiewana y spalona, dym ieden uznalismy.

W. *Mołomolince*, do Międzyboża, possesyi j. mc. p. Piotra Kamionackiego, na tymże szlaku będąca, pod czas Braiłowskiey spalona, y zameczku dostawszy spalili y poddanych ze wszystkim zabrali ciż tatarowie; a potym, podczas Podhaieckiey, drugi raz zwoiewana, y ktorzy po pierwszych tatarach zostali się, wszystkich z statkami zabrano. Teraz niektorzy z niewoli pouchodziwszy, nic nie siawszy (bo niemieli czym), budowac się poczęli (y sam p. Kamionacki po spaleniu dworu w stayni przemieszkiwa); ob eam ich tedy calamitatem uznalismy dymow dwa.

W. *Dawidkowce,* do Międzyboża, posessyi j. mc. p. Biernaszowskiego, y ta przez tatar y kozakow podczas Braiłowskiey y Podhaieckiey

Библиотека "Руниверс"

woyny także spalona, przez ktore spustoszenie nazimę nic niesiali y na wiosnę mało, dla ktorey ich calamitatem uznawamy dymow czteri.

W. *Parchomowce*, do Międzyboża, posessiey jas. wielmożney j. mc. paney woiewodziney Bracławskiey, także podczas Braiłowskiey spalona y zwoiewana, a że się teraz pobudowało kilkadziesiąt chałupek, z domow osmiu uznalismy dymow dziesięc.

W. *Tereszowce* posessiey teyże wielm. j. mc. woiewodziney Bracławskiey, do Międzyboża należąca, ob summam desolationem et depopulationem podczas Braiłowskiey y w oblężeniu przez kilka niedziel będących, bydła y wszystkie statki pozbywszy, ledwie za okopem z duszami sami zostawszy (y domow osmiu niespalono), dopiero nowo poczeli się budowac, ktorych calamitatem widząc, dymow uznalismy, według juramentu, dziesięc.

W. *Jarosławka*, do Międzyboza. teyze jey mc. paniey woiewodziney posessiey, ponieważ także podczas Braiłowskiey zwoiowana y spalona, ze tylko niektorzy z dobytkami w Międzybożu zostali, gdzie na dymow siedm zostawać, według juramentu, uznalismy.

Wies *Hołoskow*, do zamku Międzybozkiego należąca, przez woynę Braiłowską tatarow y kozakow funditus spalona y zruynowana; iednak że ludzie w Międzybożu utulili się y statki nie wszystkie stracili, a teraz de nova radice budują się; tedy przy juramencie słusznie zostawac maią na dymow siedm.

W. *Hołowczynce*, do Międzyboża należąca, ob summam desolationem per tataros et kosacos po Braiłowskiey, gdyż tam sam soltan niedziel kilka z Ordą stał y onę wszystkę wypalił, aż teraz de nova radice pobudowali się, statki przy miescie Międzybożu y dobytki zachowawszy, uznalismy tam własnie dymow siedm.

W. *Spiczynce*, do Międzyboża, posessyi j mc. p. Stanisława Zabłockiego, commendanta Międzybozkiego, pod czas teyże incursiey tatarskiey y kozackiey po Braiłowskiey, spalone y zwoiewane a potym podczas Podhaieckiey zruynowane; jednak, upatruiąc teraz nowe ich osade, uznalismy dymow trzy.

Библиотека "Руниверс"

W. *Kłowaczowka*, ad Międzyboż, posessyi natenczas jey mc. paniey Kamionackiey, także pod czas inkursie Braiłowskiey zwoiewana y spalona, teraz że nowo poklicili y pobudowali się; dymow dwa uznalismy.

W. *Pierohowce*, j. mc. в. Bielowskiego possesyi, także podczas Braiłowskiey funditus spalona y zwoiowana, gdyż tam sam sołtan stał niedziel kilka; a że teraz pobudowali się nowo, według juramentu dymow cztery uznalismy.

W. *Bachmatowce* tegoż j. mci, także wtenczas spalone funditus y zdezolowane, teraz swieżo pobudowali się; uznawamy dymow dwa.

W. *Buzulince*, ad Międzyboż, possessyi na ten czas j. mc. p. Smarzowskiego, tegoż czasu zwoiewana, teraz pobudowali się nowo; uznawamy dymow dwa.

W. *Masiowce* j. mc. p. sędziego Podolskiego, także pod tenczas przez kozakow y tatarow, stanowiskiem będących przez kilka niedziel, spalona y zwoiewana; teraz niektorzy przy miescie Międzybożu z bydłem utulili slę y budowac się poczeli, ktorych calamitatem .... uznalismy dymow dwa.

W. *Daszkowce*, ad Międzyboż, posessionis j. mc. p. Switeckiego, także pod ten czas oblężenia Międzyboża po Braiłowskiey spustoszona, iednak, według juramentow, dymow dwa uznalismy.

W. *Kopaczowka* posessiey j. mc. paniey Kaliskiey, także tegoż czasu zrujnowana od tatar y kozakow; że się przy miescie utuliło kilka chłopow, tedy uznalismu dym ieden.

W. *Żuravlince*, ad Międzyboż, j. mc. p. Uleskiego dzierżawy, przez tychże tatar y kozakow, funditus spustoszona; a że teraz nowo pobudowali się, uznawamy dym ieden.

Wies *Spiczynce* jey mc. p. Pakosławskiey posessyi, do Międzyboża, także spustoszona y chłopi po spustoszeniu wszyscy precz poszli.

W. *Mytkowce*, do zamku Międzybozkiego, na szlaku, także pod czas oblężenia Międzybozkiey y Podhaieckiey woyny zwoiewana; propter eam desolationem uznalismy dymow dwa.

Библиотека "Руниверс"

W. *Radymince*, ad Międzyboz, j. mc. p. Wozniakowskiego y jey m. p. Kruszynskiey ad praesens ich mc. panow obudwoch possesiey, także podczas Braiłowskiey y Podhaieckiey zwoiewana y spalona, tak że nic na zimę nie sieli y na wiosnę mało co, przez co chłopi precz rozeszli się; z zostaiących bardzo ubogich szesciu domow dym ieden uznalismy.

W. *Zapadynce* j. mc. p. Sudowskiego ad praesens posessionis, ad Międzyboż, przez częste inkursye od Braiłowskiey y Podhaieckiey desolata, spustoszona, przez co na zimę nie siali y na wiosnę, bo niemieli czym, y rozeszli się precz; jednak z owych ostalcow dymow dwa uznawamy.

W. *Grabowce* jey m. p. Trzeciakowy posessiey, ad Międzyboż, także zwoiowana y spustoszona, na szlaku będąca; uznalismy dymow dwa.

W. *Lisanowce*, ad Międzyboż, jey mc. p. Uleskiey posessyi, zwoiowana y spustoszona pod czas Braiłowskiey y Podhaieckiey; że nie siali nic, siła też poszło precz, oprocz dwoch, uprząż maiących, a pieszych pięc; patrząc na tak wielkie ich spustoszenie y ubostwo, uznalismy dym ieden.

W. *Hredczynce*, ad Międzyboż, j. mc. p. Krynickiego posessyi, także zwoiewana pod czas Braiłowskiey y Podhaieckiey; uznalismy propter desolationem et paupertatem eorum, że na zimę nie sieli y na wiosnę mało co; dymow trzy uznalismy.

W. *Siomaki*, tegoż j. mc. p. Krynickiego posessyi, do Międzyboża, także tychże czasow zwoiewana; mało co zostało dla ubostwa; przeto uznalismy dym jeden.

W. *Pankowce* j. mc. p Bieniowskiego posessyi, do Międzyboża należąca, zruynowana y spustoszona funditus tych że czasow, tak że się chłopi rozeszli: jednak z tych ostalcow uznalismy dym jeden.

W. *Wołosowce* j. mc. p. Stanisława Zabłockiego, commendanta Międzybozkiego, także na tymże szlaku . . . . upatruiąc calamitatem, wynalezlismy dymow trzy.

Библиотека "Руниверс"

Wies *Czechy* tegoż j. mc. także na szlaku swieżo pobudowana, do Międzyboża, y przez te inkursye częste spustoszone będąc, ktorych nowę osadę uważywszy, uznalismy dym ieden.

W. *Michunki Polne*—dym ieden.

W. *Michunki Lesne*—dymow dwa.

Wies *Daszkowce y Iwanowce*, że tylko pieszych kilka,—dym ieden.

W. *Rusanowce*, do Międzyboża, xiądza probosza Międzybozkiego posessiey, pod czas oblężenia Międzybozkięgo funditus zruynowana y spalona; a że teraz swieżo z sobą chłopow przyprowadził y do kilku starych przyłączył, ktorzy nowo się pobudowali y buduią, uważylismy dymow cztery.

W. *Lewkowce* j. mc. p. Karsznickiego dziedziczna, ab antiquo pusta, tylko wroczyszcze.

Także *Żulince* j. mc. p. Ostrowskiego, *Antonowce* y insze wsi do Szarawki rożnych posessorow rożnemi przezwiskami nazwane, wszystkie ab antiquo depopulatae et desolatae uroczyszcza.

Międzyboż, miasto, z *Trybuchowcami* y *Stawnicą*, przedmiesciami, na ten czas jasnie wielmożney j. mc. p. woiewodziney Bracławskiey, ktorego upatruiąc . . . . . desolationem summam przez te wszystkie czasy, tak przez żołnierza wiele razow na woynę idącego, iako y przez woyska kozackie y tatarskie przedtym y po Braiłowskiey kilka niedziel oblężeniem, iako też y przez woyska nasze in obsidione, y potem przez tak częste inkursie tatarskie, kozackie y bydeł zabranie y expensa in praesidianos po kilka razy kwarcianego woyska, przy fortycy zostaiących, iako y swoich zołnierzow zamkowych sustin . . . . dzienny, quod majus fidem et conscientiam tamecznych obywatelow przeciwko Rzeczypospolitey swoiey . . . . . wotney y mieyscu tamtemu pogranicznemu, upatruiąc intactam iawno. Przeto, ea omnia in oculis maiąc, niemniey tak wiele domow szlacheckich, w miescie będących, enumerando, ktorych iest in genere trzydziesci pogorzałych, mieyskich y żydowskich, w przeszłym roku y teraznieyszym; na Trybochowcach siedmdziesiąt y dwa; draganskich, ktorzy przy zamku służbą odprawuią, domow czterdziesci;

Библиотека "Руниверс"

domow zas sielskich ludziey, ktorzy propter incursus częstego nieprzyiaciela tam swoie maią chałupki, a tych iest trzydziesci y pięc. Stosuiąc się tedy ad mentem woiewodztwa naszego, przez j. mc. pana Bielowskiego nam declarowaney, uznalismy z rewizyi naszey dymow sto trzydziesci, oprocz domow chrzescianskich dwoch a żydowskich także dwoch wjezdnych, item pospolitych żydowskich, ktore, privillegiami y swieżemi constituciami utwierdzone, wolne zostaią.

Wsi *Wysoczek*, alias *Berlince*, *Waskowce*, *Iwanikowce*, *Gruszowiec*, *Berladka*, *Illaszowce*, *Kozłow*, w ktorey części pewne y po połowicy ma j. mc. pan Jery Bucen, in mortuis vicesgerent grodzki Latyczowski, te wszystkie wsi na ten czas puste, tylko uroczyszcza et in hostico zostaią; także. . . . . .

Книга Кіев. Центр. Архива № 5524.

XXIX.

Исчисленіе поселеній и дымовъ воеводства Брацлавскаго, по случаю взиманія подымнаго и млиноваго налога въ 1664 г.

Roku tysiąc szescset siedmnastego miesiąca septembris siedmnastego dnia.

W roczki sądowe grodzkie Winnickie cadentiey septembrowey, a die sexta ejusdem mensis, anno in actu contento zaczęte y sądownie ahitujące, przedemną Marcinem—Walentym na Kamionkach Kalinowskim, kasztelanem Kamienieckim, Winnickim starostą, y xięgami ninieyszemi grodzkiemi Winnickiemi, comparens personaliter, urodzony j. mci p. Stanisław Łupinski, taryffę, alias perceptarz, wybierania podymnego troyga y młynowego w woiewodztwie Bracławskim przez urodz. j. mci p. Mikołaja Dzika, poborcę na ten czas, w roku tysiącznym szescsetnym szescdziesiątym czwartym exequovanego, do xiąg ninieyszych grodzkich Winnickich ad acticandum podał, prosząc, aby była do xiąg przyięta; ktorą ja, starosta grodu Winnickiego j. kr. mci, annuendo comparentis attestationi, przyiowszy,

Библиотека "Руниверс"

czytałem y ingrossowac rozkazałem, ktorey tenor takowy sequitur: Perceptarz wybierania podymnego troyga y młynowego w wojewodztwie Bracławskim przezemnie, Mikołaja, Dzika poborce tegoż wojewodztwa, w roku tysiąc szescet szescdziesiąt czwartym. a naprzod a die decima sexta januarij.

Ze wsi *Chyżyniec*, dobr j. kr. mci, dzierżawy j. mci p. Domaniewskiego, chorążego Czerkiego, z dymow czterdziestu, młyn kamienia jednego wiesniaka,—gr. piętnascie.

Ze wsi *Sałaszow*, dzierżawy tegoż j. mci p. chorążego Czerskiego, z dymow dwudziestu pięciu, młyn wiesniak kamien ieden gr. piętnascie,—summa zł. dziewięcdziesiąt osm, gr. piętnascie.

Ze wsi połowice *Kuzminiec*, p.p. Semena, Wasila, Andrzeja Czeczelow, pana Kaznowskiego y p. Zabokryckiego, z dymow osmi,—summa zł. dwanascie.

Ze wsi *Perpurowiec* j. mci p. Sokołowskiego y paniey Zaborowskiey, z dymow iedynastu,—summa zł. szesnascie, gr. piętnascie.

Ze wsi *Dziunkowa*, częsci p. Jerzego Kleszczowskiego y p. Marcina Radziminskiego, z dymow siedmiu,—summa złot. dziesięc, gr. piętnascie.

Ze wsi *Tywrowa*, częsci tegoż j. mci p. Jerzego Kleszczowskiego, z dymow czternastu,—summa zł. dwadziescia jeden.

Ze wsi *Krzykowiec* j. mci. p. Leona Konstantego Obodynskiego z dymow szesciudziesiąt pięciu, z młynow korecznikow kamieni czterech, includując w to częsc p. Karsznickiego,—summa zł. sto siedm, gr. piętnascie.

Ze wsi *Rogu*, majętnosci j. mci p. Wolinskiego, z dymow dwudziestu pięciu, z *Borkowa* z dymow dwudziestu dziewięciu, z *Mikuliniec* z dymow siedmiu, z *Nowych Mikuliniec* z dymow szesciu,—summa zł. sto, gr. piętnascie.

Ze wsi *Borowki*, dzierżawy jey mci pani Wasilowey Komarowey, z dymow siedmiu,—summa zł. dziewięc, gr. piętnascie.

Ze wsi *Mielnikowiec*, majętnosci j. mci p. Domaniewskiego, chorążego Czerskiego, z dymow dwudziestu pięciu, z młyna koreczz-

Библиотека "Руниверс"

nika kamienia iednego zł. jeden,—summa zł. trzydziesci jeden, gr. piętnascie.

Ze wsi *Strzelczyniec*, części p. Mączynskiego Alexandra, z dymow szesciu, z młyna walnika koła jednego zł. trzy,—summa zł. dwanascie.

Z teyże wsi p. Jakuba Komara z dymow trzech,—summa zł. cztery, gr. piętnascie.

Ze wsi *Horodnice*, dzierżawy j. mci p. Seweryna Kleszczowskiego, skarbnika Nowogrodzkiego, z dymow siedmiu, młyna korecznika zł. jeden, stępy gr. piętnascie,—summa zł. dwanascie.

Z miastecka *Lityna*, dobr. j. kr. mosci, dzierżawy j. mci p. Woyniłowicza, starosty Litynskiego, z dymow trzydziestu, młyna korecznika zł. jeden,—summa zł. czterdziesci szesc.

Ze wsi *Brysleney*, tegoż starostwa, z dymow dwunastu, z młyna korecznika kamienia jednego zł. ieden,—summa zł. dziewiętnascie.

Ze wsi *Wóniaczyna* tegoż starostwa, z dymow jedynastu, młyn korecznik kamien jeden zł. jeden,—summa zł. szesnascie, gr. piętnascie.

Ze wsi *Pułtowiec* tegoż starostwa, z dymow szesnastu, młyna korecznika kamenia jednego zł. ieden, stępy zł. jeden,—summa zł. dwadziescia pięc, gr. piętnascie.

Ze wsi *Ilkowiec* tegoż starostwa z dymow czterech,—summa zł. szesc.

Ze wsi *Ostołopowa*, majętnosci ich mci p.p. Stefana y Dmitra Diakowskich, z dymow osmiu,—summa zł. dwanascie.

Z miasteczka *Skibiniec*, dzierżawy j. mci p. Alexandra Horaina, z dymow stu szesciudziesiąt, z młynow siedmiu koł walnikow po zł. trzy, korecznik ieden zł. jeden, stąp pięc po zł. iednemu, foluszow koł trzy po gr. piętnascie,—summa zł. dwiescie szescdziesiąt osm, gr. piętnascie.

Z miasteczka *Nowego Kuny*, dzierżawy jey mci pani Żytowieckiey, z dymow trzydziestu, z młynow dwoch kamieni korecznikow po zł. jednemu, stępy koło iedne,—summa zł. czterdziesci osm.

Библиотека "Руниверс"

Ze wsi *Dzwonichy*, dzierżawy p. Krynskiego, z dymow jedenastu,—summa zł. szesnascie, gr. piętnascie.

Ze wsi *Wasilowki*, części do Zwonichy, z dymow pięciu,—summa zł. siedm, gr. piętnascie.

Z miasteczka *Moczułek*, dzierżawy j. mci p. Alexandra Zabokryckiego, czesnika Bracławskiego, z dymow dwudziestu, młyn korecznik kamien ieden zł. ieden,—summa zł. trzydziesci dwa.

Z miasteczka *Adamgroda*, alias *Trostianca*, ich mci p.p. Sulimirskich, z dymow trzydziestu pięciu, młynow pięci kamieni walnikow po zł. trzy, a pięciu korecznikow po zł. jednemu, salva revisione,—summa zł. siedmdziesiąt pięc, gr. piętnascie.

Z miasteczka *Ziatkowiec*, majętnosci j. mci p. Piaseczynskiego, starosty Nowogrodzkiego, z dymow szesciudziesiąt siedmiu, z młynow korecznikow czterech po zł. jednym, wiesniakow dwoch po gr. piętnascie,—summa zł. sto szesc., gr. piętnascie.

Ze wsi *Ometyniec* tegoż, z dymow trzydziestu trzech, młyny kamieni trzy,—summa zł. pięcdziesiąt dwa, gr. piętnasci.

Ze wsi *Poczapiniec* j. mci p. Stefana Wolinskiego, z dymow trzydziestu pięciu, młyny dwa koreczniki po zł. jednym,—summa zł. pięcdziesiąt zctery, gr. piętnascie.

Z *Nowosieliec* tegoż, z dymow dwudziestu, a z *Mikuliniec* z dymow osmiu,—summa zł. czterdziesci dwa.

Ze wsi *Zabokrycza*, dzierżawy ich mci p.p. Skopowskich, z dymow dziesięci, salva revisione,—summa zł. piętnascie.

Z tegoż *Zabokrycza* j. mci p. Bosy, z dymow szesciu,—summa zł. dziewięc, salva revisione.

Ze wsi *Lataniec*, dzierżawy jey mci pani Wasilowey Komarowey, z dymow dziesięci, młyn wiesniak gr. piętnascie,—summa zł. piętnascie, gr. piętnascie.

Z *Czahowa*, dzierżawy p. Filipa Olekszyca, z dymow szesciu,—summa zł. dziewięc, salva revisione.

Библиотека "Руниверс"

Z miasta *Buzowki* xięcia j. mci Alexandra Zasławskiego, woiewodzica Krakowskiego, z dymow dziewięciudziesiąt czterech, z młynow dwoch korecznikow po zł. jednym, stępy iedny zł. jeden,— summa zł. sto czterdziesci osm.

Z miasta *Tetyowa* tegoż xięcia j. mci, z dymow piąciudziesiąt trzech, na potężney wodzie młyn, koł trzy po zł. trzy, stęp dwie po zł. iednym,—summa zł. dziewięcdziesiąt, gr. piętnascie.

Ze wsi *Skibiniec* tegoż xięcia j. mci, z dymow trzynastu, młyn koło iedne, korecznik zł. jeden,—summa zł. dwadziescia trzy, gr. piętnascie.

Z miasta *Petyhor* tegoż xięcia j. mci, z dymow szesciudziesiąt szesci, młyny dwa koreczniki po zł. jednym, stępy zł. jeden,—summa zł. sto szesc.

Ze wsi *Kasperowki* tegoż xięcia j. mci, z dymow dwunastu, z młyna korecznika kamienia jednego, stępy iedne zł. dwa—summa zł. dwadziescia pięc.

Z miasta *Łobaczowa* tegoż xięcia j. mci, z dymow sta trzech, z młynow korecznikow kamieni trzech po zł. jednym, stępy dwoje po zł. jednym, foluszow dwa po gr. piętnascie,—summa zł. sto szescdziesiąt szesc, gr. piętnascie.

Z miasteczka *Zaszkowa*, dzerżawy j. mci p. Swirskiego, z dymow trzydziestu iednego,— summa zł. czterdziesci szesc, gr. piętnascie.

Ze wsi *Kleszczowa* jey mci pani stolnikowey Braclaw., z dymow piętnastu, teyże części wsi *Wasilowa* z dymow siedmiu,—summa zł. trzydziesci dwa.

Ze wsiow: części w *Sokolnicach* z dymow osmi, w *Łubiancu* z dymow dziewięciu, w *Wasilowie* z dymow dziewięciu, w *Tywrowie* z dymow szesnastu, młyn kołowalnik zł. trzy, spolnie z p. Kleszczowskim, folusz koło jedne gr. piętnascie, majętnosci j. mci p. Mikołaja Zabokrzyckiego, podsędka Bracławskiego, pana Ratowskiego, panny Jarantowskiey,—summa zł. szescdziesiąt szesc, gr. piętnascie.

Библиотека "Руниверс"

Z miasteczka *Czerniawki* j. mci p. Marcina Czarneckiego z dymow trzydziestu, młyn korecznik kamien ieden zł. ieden, stępy iedne zł. ieden,—summa zł. czterdziesci siedm.

Ze wsi *Woronowicy*, na części j. mci p. Czarneckiego, dymow dziesięc, młyn wiesniak kamien ieden gr. piętnascie, stępy iedne zł. ieden,—summa zł. siedmnascie.

W teyże wsi p. Stefan Zaleski z dymow dziesięci, młyn wiesniak gr. piętnascie,—summa zł. piątnascie, gr. piętnascie.

Ze wsi *Kamionohorki*, majętnosci j. mci p. Jana Piaseczynskiego, starosty Nowogrodzkiego, z dymow dziesięci,—summa zł. piętnascie.

Z miasta *Monastyrzyszcz*, majętnosci jas. osw. xięcia j. mci Konstantego Wiszniowieckiego, z dymow piąciudziesiąt, młynow wiesniakow in numero szesci po gr. piętnascie; z miasteczka *Konełey* z dymow dwudziestu, z młynkow dwoch wiesniakow po gr. piętnascie; z miasteczka *Bosowki* z dymow trzydziestu iednego, młyn wiesniak gr. piętnascie; z miasteczka *Żubrychy* z dymow siedmiu; ze wsi *Zarubiniec* z dymow piąciu; z *Terlicy* z dymow dziewięciu, młyn ieden wiesniak gr. piętnascie; z *Deszczki* z dymow szesci, młynek jeden wiesniak gr. piętnascie; z miasta *Daszowa* z dymow trzydziestu piąciu, młyn na potężney rzece, kamien ieden zł. trzy; ze wsi *Biłek* z dymow dziewięci; z *Krzysztopowki* z dymow dziesięci młyn wiesniak gr. piętnascie; z *Nosowki* z dymow osmi, młyn wiesniak gr. piętnascie; z *Diurzyniec* z dymow szesciu, młynek wiesniak gr. piętnascie; z *Jurkowiec* z dymow dziewięciu, młyn wiesniak gr. piętnascie. Summa dymow dwiescie pięc, od ktorych zł. trzysta poł osma, a od młynow zł. dziesięc gr. piętnascie,—salva revisione summa zł. trzysta osmnascie.

Z miasta *Pohrebiszcz* tegoż xięcia j. mci, z dymow siedmiudziesiąt, młyn na Rosi kołowalnik zł. trzy, stępy iedne zł. jeden, z osobna młynki małe cztery wiesniaki po gr. piętnascie; z *Krupoderyniec*, wsi, z dymow szesci; ze wsi *Wasilowki* z dymow dwoch; z *Czeremosznego* z dymow pięci; z *Kuleszowa* z dymow czterech, młyn

Библиотека "Руниверс"

wiesniak gr. piętnascie; z *Stepanowki* z dymow czterech; z *Leszczyniec* z dymow osmi, młyn kamień jeden gr. piętnascie; z *Starosciniec* z dymow siedmiu, młyn wiesniak gr. piętnascie; z *Morozowki* z dymow czterech, młyn wiesniak kamien jeden, gr. piętnascie; z *Sarandyniec* z dymow czterech; z *Zozuliniec* z dymow trzech, młyn wiesniak gr. piętnascie; z *Pawłowki* z dymow czterech, młyn wiesniak kamien jeden, gr. piętnascie; z *Małych* z dymow czterech; z *Popowiec* z dymow piąciu; z *Szermowki* z dymow szesciu; z miasteczka *Spiczyniec* z dymow piętnastu, z młynkow dwoch po kamieniu jednym; ze wsi *Bułajow* z dymow dziwięci; ze wsi *Żydowiec* z dymow osmiu; ze wsi *Dowiku* z dymu jednego; z miasta *Borszczehowki* z dymow szesciudziesiąt; z *Skibiniec* z dymow dziewięc; z *Kuryancza* z dymow dziesięci; z *Marmolowki* z dymow trzech; z *Kapustyniec* z dymu jednego; z *Hołochwastu* z dymow trzech; z *Bubenek* z dymow dwoch, młyn na Rosi walnik kamien jeden zł. trzy; z miasteczka *Dziunkowa* z dymow piętnastu, z młynkow dwoch po kamieniu jednym. Summa dymow siedmset siedmdziesią dwa, od ktorych zł. czterysta osm, a od młynow kamieni czterech po zł. trzy, stępy iedne zł. jeden, wiesniakow kamieni dwanascie po gr. piętnascie zł. szesc,—summa zł. czterysta dwadziescia siedm, salva revisione.

Z miasta jas. osw. xięcia j. mci Czetwertenskiego, podkomorzego Bracławskiego, z *Żywotowa* z dymow czterdziestu trzech, młyn na potężney wodzie kamieni szesc po zł. trzy,—zł. osmnascie, młyn wiesniak gr. piętnascie, stępy iedne zł. jeden; ze wsi *Skały*, w ktorey dymow inszych niemasz, tylko młynek wiesniak gr. piętnascie; z *Telczyniec* z dymow trech zł. cztery, gr. piętnascie,—salva revisione, summa zł. osmdziesiąt dziewięc.

Z majętnosci tegoż xięcia j. mci miasteczka *Rachnow*, dymow dwadziescia osmi, młyn koł walnych ctery po zł. trzy—zł. dwanascie, młyn wiesniak gr. piętnascie, stąp troie po zł. iednym, foluszow koł dwie po gr. piętnascie,—summa zł. pięćdziesiąt osm, gr. piętnascie.

Библиотека "Руниверс"

Z majętnosci tegoż xięcia j. mci Czetwertenskiego, podkomorzego Bracławskiego, ze wsi *Sabarowa* z dymow czterech, młyn na potężney wodzie, kamien jeden zł. trzy;—summa zł. dziewięc.

Z miasteczka *Janowa y Janiowki* p. Baranowskiego miecznika Bracławskiego, z dymow trzech,—summa zł. cztery, gr. piętnascie.

Ze wsi *Pietniczan* ich mosciow o.o. jezuitov collegium Winnickiego, j. mci pana Lewoszynskiego, stolnika Podolskiego, y j. mci p. Krupki z dymow piętnastu,—summa zł. dwadziescia dwa, gr. piętnascie.

Z *Samuelowa*, majętnosci jey mci paniey Kalinowskiey, obozney koronney, z dymow dziesięci y młynarski dym,—summa zł. siedmnascie.

Z *Przeworki*, teyże j. mci paniey obozney koronney maiętnosci, z dymow pięciu,—summa zł. siedm, gr. piętnascie.

Z *Pienkowiec* wsi, majętnosci teyże jey mci paniey obozney koronney, z dymow osmiu,—summa zł. dwanascie.

Ze wsi *Jackowiec* teyże jey mci paniey obozney koronney, z dymow czterech,—summa zł. szesc.

Z maiętnosci j. mci p. Konstantego Soszenskiego, rotmistrza j. kr. mci, *Paryowki*, z dymow trzydziestu,—summa zł. czterdziesci pięc.

Ze wsi *Łuki* ich mci p.p. Jankowskich z dymow trzydziestu, młynow niemasz żadnych, summa zł. czterdziesci pięc.

Z miasteczka *Kniażey Krynicy* xięcia j. mci Fedora Czetwertenskiego, z dymow trzydziestu siedmi, z młynow wiesniakow dwoch po gr. piętnascie, stąp koł dwoch po zł. jednym,—summa zł. pięcdziesiąt osm, gr. piętnascie.

Ze wsi *Suprunowa* ich mci p.p. Sołtykow, z dymow dwudziestu czterech, młyn kołowalnik zł. trzy, stępy iedne zł. jeden,—summa zł. czterdziesci.

Ze wsi *Kamenohurki* xięcia j. mci Fedora Czetwertenskiego, z dymow dziewięciu,—summa zł. trzynascie y gr. piętnascie.

Ze wsi *Skurzyniec*, dzierżawy j. mci p. Czaplinskiego, podwojewodzego Lwowskiego, z dymow dwunastu, młyny dwa wiesniaki, koł dwie po gr. piętnascie, folusz koło jedne gr. piętnascie,—summa zł. dziewiętnascie, gr. piętnascie.

Библиотека "Руниверс"

Ze wsi *Dzieszkowiec*, j. mci p. sędziego ziemskiego Bracławskiego część, z dymow piąciu, zł. siedm, gr. piętnascie.

Z teyże wsi *Deszkowiec*, j. mci p. Samuela Deszkowskiego, z dymow dwunastu,—summa zł. osmnascie.

Ze wsi *Tiutkow*, dzierżawy j. mci pana Skopowskiego, z dymow dziewiętnastu, młyn wiesniak gr. piętnascie,—summa zł. dwadziescia dziewięc.

Ze wsi *Jurkowiec*, części tegoż j. mci p. Skopowskiego, z dymow jedynastu,—summa zł. szesnascie, gr. piętnascie.

Ze wsi *Borskowiec* części j. mci p. Stefana Dobrociesielskiego, woyskiego Winnickiego, z dymow dziesięci,—summa zł. piętnascie.

Z teyże wsi *Borskowiec*, część ich mci p.p. Żytynskich, z dymow dziesięci,—summa zł. piętnascie.

Ze wsi *Todorowki* xięcia j. mci Fedora Czetwertenskiego, z dymow dwudziestu,—summa zł. trzydziesci.

Ze wsi *Nerodyniec* tegoż xięcia j. mci z dymow piąci,—summa zł. siedm, gr. piętnascie.

Ze wsi *Wyższey Woroszyłowki*, części j. mci pana Rzewuskiego, sędziego Lwowskiego, z dymow czterech,—summa zł. szesc.

Ze wsi *Jankowa*, na część j. mci p. Mikołaja Zestelinskiego, pisarza ziemskiego Bracławskiego, z dymu jednego,—summa zł. jeden, gr. piętnascie.

Z miasta *Sciany* j. mci pana wojewody Sędomirskiego, z dymow osmdziesiąt piąciu, z młynow trzech kamieni szesci na potężney wodzie po zł. trzy, stęp kołtrzech po zł. jednym, foluszow trzy po gr. piętnascie,—uczyni summę zł. sto dwadziescia siedm, gr. piętnascie.

Restat z młynow od kamienia po zł. trzy, od stąp po zł. jednym, od foluszow po gr. piętnascie,—zł. dwadziescia dwa, gr. piętnascie.

Z miasteczka *Woroszyłowki* j. mci p. wojewody Sędomirskiego, z dymow osmnastu, z młynow kamieni dwoch korecznikow po zł. jednym,—summa zł. dwadziescia dziewięc.

Библиотека "Руниверс"

Z części *Sutyskiey* j. mci p. Stefana Dobrociesielskiego, woyskiego Winnickiego, z dymow piąciu,—summa zł. siedm, gr. piętnascie.

Z miasteczka *Werbicza* j. mci p. Sieniawskiego, z dymow dwudziestu, z młyna wiesniaka gr. piętnascie,—salva revisione, summa zł. trzydziesci, gr. piętnascie.

Z miasta *Grodka* tegoż j. mci p. Sieniawskiego, z dymow dwudziestu piąciu, z młyna korecznika kamieni dwoch po zł. jednym, stępy jedne zł. jeden,—summa zł. czterdziesci, gr. piętnascie, salva revisione.

Z miasteczka *Sebestyanowki* tegoż j. mci p. Sieniawskiego, z dymow piętnastu, z młyna wiesniaka kamienia jednego gr. piętnascie,—summa zł. dwadziescia trzy.

Z miasteczka *Łewuch* tegoż, z dymow czternastu, z młyna iednego korecznika zł. jeden,—summa zł. dwadziescia dwa.

Z miasteczka *Stanisławowa* j. mci p. Żaboklickiego, chorążego Bracławskiego, z dymow piąciudziesiąt, z młynow korecznikow kamieni dwoch po zł. jednym,—summa zł. siedmdziesiąt siedm.

Ze wsi *Ziałowa* tegoż j. mci p. chorążego Bracławskiego, z dymow dwudziestu,—summa zł. trzydziesci.

Z teyże wsi części xięcia j. mci Czetwertenskiego, z dymow trzech,—summa zł. cztery gr. piętnascie.

Ze wsi *Noskowiec*, z dymow j. mci p. chorąż. Bracław. jedynastu,—summa zł. szesnascie, gr. piętnascie.

Ze wsi *Andrusiowki*, dzierżawy j. mci p. Bączyckiego y p. Koszczyca, z dymow piętnastu, z młyna wiesniaka gr. piętnascie,—summa zł. dwadziescia trzy.

Ze wsi xięcia j. mci Zasławskiego, wojewodzica Krakowskiego, *Bohdanowki*, od dymow dwudziestu,—summa zł. trzydziesci.

Ze wsi *Oszytkowa* tegoż xięcia j. mci, z dymow dwudziestu dwoch,—summa zł. trzydziesci trzy.

Ze wsi *Oczeretney*, części pana Wysoczyna, z dymow piąci,—zł. siedm, gr. piętnascie.

Библиотека "Руниверс"

Z *Futorow Lipkowskich* ad rationem z dymow szesci,—summa zł. dziewięc.

Z *Kozanki* xięcia j. mci Zasławskiego, wojewodzica Krakowskiego, z dymow trzech,—salva revisione, summa zł. cztery, gr. piętnascie.

Z *Ustia Trostianca* j. mci p. Alexandra z Dobran Sokołowskiego, z dymow pięciudziesiąt trzech; od tegoż ze wsi *Koczarzyniec* z dymow dwudziestu jednego, z młynow kamieni trech po zł. trzy, stępy iedne, foluszow dwa po groszy piętnascie,—summa zł. sto dwadziescia dwa.

Ze wsi w części *Jurkowcach* j. mci pana Mateysza Czaplickiego z dymow trzech, młyn wiesniak kamien jeden gr. piętnascie, snmma zł. pięc.

Ze wsi wielkich *Buszyniec* tychże ich mci panow Żytkiewiczow, z dymow dziesięciu, młynek wiesniak kamien jeden gr. piętnascie,—summa zł. szesnascie, gr. piętnascie.

Z tey że wsi, części j. mci pana Boruchowskiego, z dymow trzech,—summa zł. cztery gr. piętnascie.

Z majętnosci j. mci p. Koniecpolskiego, wojewodzica Sędomirskiego, z miasteczka *Kusnice*, z dymow pięciudziesiąt, z młynow dwoch korecznikow po zł. jednym,—summa zł. siedmdziesiąt osm.

Ze wsi *Jałonca* tegoż j. mci p. wojewodzica, z dymow dziesięci, z młyna wiesniaka kamienia jednego groszy piętnascie,—summa zł. piętnascie, gr. piątnascie.

Ze wsi pustey *Wyższey Kropiwney*, dzierżawy jey mci paniey Stanisławowey Tyminskiey, z młyna korecznika kamienia jednego zł. jeden,—summa zł. jeden.

Ze wsi *Woronowicy*, czwartey części ich mci panow Łaskow, z dymow dziesięciu, z młyna wiesniaka kamienia jednego, gr. piętnascie,—summa zł. piętnascie, gr. piętnascie.

Ze wsi *Ostapkowiec* panow Żytkiewiczow, z dymow dwudziestu,—summa zł. trzydziesci.

Библиотека "Руниверс"

Ze wsi *Szerszeniow*, części p. Stefana Dobrociesielskiego, woyskiego Winnickiego, z dymow dwoch; z teyże wsi części p. Czerminskiego z dymu jednego,—summa zł. cztery, gr. piętnascie.

Ze wsi *Sutyski*, dzierżawy j. mci p. Rabaszewskiego, pisarza grodzkiego Latyczowskiego, z dymow dwudziestu,—summa zł. trzydziesci.

Tegoż ze wsi *Szerszeniow*, z dymow piąci, młyn wiesniak groszy piętnascie,—summa zł. osm.

Tegoż ze wsi *Woroszyłowki Wyższey* z dymow trzech, a ze wsi *Majanowa* z dymow czterech, z teyże wsi pani Piotrowska z dymu jednego,—summa zł. dwanascie.

Z miasteczka *Juszkowiec*, dzierżawy j. mci p. Stanisława Suchodolskiego, łowczego Czernihowskiego, rotmistrza j. kr. mci, z dymow trzydziestu, z młynow dwoch, kamieni dwoch wiesniakow gr. piętnascie, ze wsi *Hrycenek* z dymow czterech, ze wsi *Sachnowki* z dymow szesci, ze wsi *Bakajowki* z dymow trzech,—summa zł. szescdziesiąt pięc, gr. piętnascie.

Z miasteczka *Wyszkowiec*, majętnosci ich mci panow Kaszewskich, starosticow Szczerożewskich, z dymow dziesięciu z młynow wiesniakow dwoch po gr. piętnascie, stępy jedne zł. jeden; z miasteczka *Illaszowki* z dymow siedmi, z młyna wiesniaka kamienia jednego gr. piętnascie; z miasteczka *Bortnik*, części tychże ich mci panow staroscicow Szczerożewskich, z dymow siedmi; z miasteczka *Bortnik*, części jey mci pani Kalinowskiey, starosciny Bracławskiey, z dymow siedmi, z młynka wiesniaka kamienia jednego gr. piętnascie; ze wsi *Borskowa*, majętnosci p. starosty Rabaszewskiego, pisarza Latyczowskiego, z dymow trzech,—summa zł. cztery gr. piętnascie.

Ze wsi *Wstawy* części j. mci p. Stefana Dobrociesielskiego, woyskiego Winnickiego, z dymow szesciu, summa zł. dziewięc; z teyże wsi *Wstawy*, części ich mci panow Żytynskich, z dymow pięciu, w *Majanowie* z dymu jednego w *Woroszynie* z dymu jednego,—summa zł. dziesięc gr. piętnascie.

Библиотека "Руниверс"

Z wsi *Iwoniniec*, z dymow dwoch, panow Zytynskich,—summa zł. trzy.

Ze wsi *Czeczelowki*, części ich mci p.p. Hrehorego, Mikołaja y Stefana Czeczelow, z dymow osmiu, młyn wiesniak kamien jeden gr. piętnascie,—summa zł. dwanascie gr. piętnascie.

Z teyże wsi *Czeczelowki*, alias *Kuszczyniec*, j. mci p. Hrehorego Czeczela z dymow dwudziestu szesciu, z młynka wiesniaka gr. piętnascie,—summa zł. czterozieści dziwięc, gr. piętnascie.

Ze wsi *Rachmanowki* p. Hrehorego Czeczela y p. Stefana Zaleskiego, z dymow czterech, młyn wiesniak gr. piętnascie,—summa zł. szesc, gr. piętnascie.

Z miasteczka *Raygroda* ich mc. p.p. Jerzego y Marcina Baybuzow, z dymow szesnastu, młyn wiesniak kamien jeden gr. piętnascie,—summa zł. dwadziescia cztery, gr. piętnascie.

Od tychże części *Woytowiec* z dymow trzech, młyn kołowalnik zł. trzy,—summa zł. siedm, gr. piętnascie.

Od tychże z *Niższey Kropiwney* z dymow pięciu młyn koreczник zł. jeden,—summa zł. jedynascie, gr. piętnascie.

Ze wsi części *Kopijowce y Todorowce* j. mc. p. Wacława Juszkowskiego, w Kopiowce z dymu iednego, w Todorowce z dymow dwoch, w *Sabarowie* z dymu jednego,—summa zł. szesc.

W części *Kopiowce* p. Karola Ostoyskiego, z dymow czterech,—summa zł. szesc.

Z maiętnosci dzierżawy j. mc. p. Maximiliana Bułyhi, pułkownika woyska j. kr. mosci Zaporozkiego Umanskiego, z miasteczka *Kislaka* z dymow dwudziestu osmi, młyny na potężnych wodach kamieni szesc po zł. trzy, stępy dwoje po zł. jednym; z miasteczka *Aysyna* tegoż j. mc. pana pułkownika, z dymow dwudziestu czterech, młyn na potężney wodzie zł. trzy kamieni trzy, stępy dwie po zł. jednym; ze wsi *Metliniec* tegoż j. mc. z dymow piętnastu, młyn wiesniak kamieni dwa po gr. piętnascie; ze wsi *Karbowki*

Библиотека "Руниверс"

tegoż p. pułkownika, z dymow szesciu,—summa zł. sto czterdziesci dwa, gr. piętnascie.

Z *Burzyniec*, majętnosci j. mc. p. Stanisława Rabaczewskiego, pisarza grodzkiego Latyczowskiego, z dymow czternastu,—summa zł. dwadziescia jeden.

Ze wsi części *Michałowki*, majętnosci p. Samuela Juszkowskiego, z dymow czterech zł. szesc.

Ze wsi *Strzelnikow* p. Wasila Strzelnickiego, z dymow czterech,—summa zł. cztery, gr. piętnascie.

Z majętnosci i. mc. p. Łozewskiego, starosty Szmelsztynskiego, z miasteczka *Hoptyliniec*, alias *Kopiowki*, z dymow dwudziestu piąciu, młyn na potężney wodzie kamieni cztery po zł. trzy, stęp dwie po zł. jednym,—summa zł. pięcdziesiąt cztery, salva revisione.

Ze wsi *Samhoroda*, majętnosci tegoż j. mc. p. starosty Szmelsztynskiego z dymow szesci, zł. dziwięc.

Z części wsi *Wuytowiec*, majętnosci j. mc. p. Staromieyskiego, z dymow trzech,—summa zł. cztery, gr. piętnascie.

Z części wsi *Trostianca*, majętnosci tegoż, z dymow szesci, młyn korecznik kamień ieden,—summa zł. dziesięc.

Ze wsi *Chwedorowki*, majętnosci jey mc. paniey Chołojewskiey, z dymow czterech, młyn na potężney wodzie kamieni dwa po zł. trzy, stępy iedne zł. jeden, folusze koło jedne gr. piętnascie,—summa zł. trzynascie, gr. piętnascie.

Ze wsi *Bundorow*, majętnosci p. Hrehorego Obodenskiego, z dymow dwudziestu szesci, młyn korecznik kamieni trzy po zł. jednym, summa zł. czterdziesci dwa, salva revisione.

Z miasteczka xięcia j. mc. Czetwertenskiego, podkomorzego Bracławskiego, z miasteczek *Wyższey* dymow piętnascie, a *Niższey Tymonowek* dymow dziesięci, z młynow dwoch kamieni wiesniakow po gr. piętnascie; tegoż xięcia j. mc. z *Komargroda*, z dymow osmnastu, młyn wiesniak kamieni dwa po gr. piętnascie; tegoż

Библиотека "Руниверс"

xięcia j. mc. ze wsi *Korsnicy* z dymow dziesięci, młynek wiesniak gr. piętnascie; tegoż xięcia j. mc. ze wsi *Choroszkowki* z dymow osmi,—summa zł. dziewięcdziesiąt cztery gr. piętnascie.

Z połowice *Deszkowiec*, majętnosci ich mc. panow Włodzimirza y Michała Deszkowskich, dymow osmi, młyn wiesniak gr. piętnascie,—summa zł dwanascie gr. piętnascie.

Z majętnosci i. mc. p. Krupki z *Radczyniec* z dymu jednego,—summa zł. jeden, gr. piętnascie.

Ze wsi *Hliniana*, majętnosci p. Miniewskiego, z dymow osmi,—summa zł. dwanascie.

Ze wsi *Oczeretney*, majętnosci paniey Baybuziney, z dymow dziesięci, młyn korecznik kamien jeden, zł jeden,—summa zł. szesnascie.

Ze wsi *Ciekanowki*, majętnosci pana Koniecpolskiego, wojewodzica Sędomirskiego, z dymow jedynastu,—summa zł. szesnascie, gr. piętnascie.

Ze wsi *Kobylowki* p. Wawrzynca Krobonowskiego, z dymow siedmi, młyn na potężney wodzie kamien jeden zł. trzy, stępy iedne zł. jeden,—summa zł. czternascie, gr. piętnascie.

Ze wsi *Kaczkowki* p. Koniecpolskiego, wojewodzica Sędomirskiego, z dymow piąci, młyn wiesniak gr. piętnascie,—summa zł. osm, salva revisione.

Ze wsi *Jangulowa* p. Koniecpolskiego, wojewodzica Sędomirskiego, z dymow dziewięci, młyn na potężney wodzie, kamien ieden zł. trzy, stępy zł. jeden,—summa zł. siedmnascie, gr. piętnascie.

Ze wsi *Rachnowki* p. Stefana Wolinskiego, z dymow czternastu,—summa zł. dwadziescia jeden.

Z części wsi *Tywrowa*, majętnosci p. Stanisława Wkrynskiego, z dymow dziecięci, młyn kołowalnik kamien jeden zł. trzy, folusz koło jedne gr. piętnascie,—summa zł. osmnascie gr. piętnascie.

Z miasteczka *Orłowki*, dzierżawy p. Alex. Zozulinskiego, z dymow dwudziestu,—summa zł. trzydziesci, salva revisione.

Библиотека "Руниверс"

Z miasteczka *Potuszy*, majętnosci p. Jakuba Potockiego, strażnika koronnego, z dymow dziesięci,—salva revisione, summa zł. piętnascie.

Ze wsi *Pilipowki*, majętnosci tegoż, z dymow trzech,—summa zł. cztery, gr. piętnascie.

Ze wsi *Szanderowa* tegoż j. mci, z dymow dwunastu,—summa zł. osmnascie, salva revisione.

Ze wsi części *Trostianca* tegoż p. strażnika koronnego z dymow pięci,—summa zł. siedm, gr. piętnascie.

Ze wsi *Sieliszcz*, majętnosci p. Krzysztofa Szaszkiewicza, z dymow trzynastu,—summa zł. dziwiętnascie, gr. piętnascie.

Ze wsi *Tyszkowki*, majętnosci p. Franciszka Krzynskiego, z dymow dziesięciu,—summa zł. piętnascie.

Z majętnosci dzierżawy jas. wielm. j. mc. p. Stefana Czarneckiego, wojewody Ruskiego, miasta *Illiniec*, z dymow osmdziesiąt trzech, z młynow na potężney wodzie dwoch, kamieni cztery po zł. trzy, stępy dwoje po zł. jednym, folusz ieden gr. piętnascie, a zosobna młyny dwa wiesniaki po gr. piętnascie, korecznik ieden zł. ieden, stąp troje po zł. jednym,—summa zł. non specificetur.

Ze wsi *Sitkowiec*, dzierżawy p. Ludwika Lisieckiego, z dymow dwudziestu siedmi, młyn kamieni dwa koreczniki po zł. jednym,—summa zł. czterdziesci dwa, gr. piętnascie, salva revisione.

Z miasteczka *Sobolowki*, dzierżawy tegoż, z dymow siedmiudziesiąt, młyn kamieni trzy koreczniki po zł. jednym,—salva revisione, summa zł. sto osm.

Ze wsi *Szarapanowki*, majętnosci p. Koniecpolskiego, wojewodzica Sędomirskiego, z dymow dziwięci, młyn na potężney wodzie kamieni dwa po zł. trzy, stępy iedne po zł. jednym,—summa zł. dwadziescia, gr. piętnascie.

Ze wsi *Korzeniowki*, majętnosci tegoż, z dymow piąci,—summa zł. siedm, gr. piętnascie, salva revisione.

Ze wsi połowice *Bochennikow*, majętnosci panicy Osieckiey, z dymow trzech,—summa zł. cztery, gr. piętnascie, salva revisione.

Библиотека "Руниверс"

Ze wsi *Markowki*, majętnosci p. Koniecpolskiego, wojewodzica Sędomirskiego, z dymow szesci,—salva revisione, summa zł. dziewięc.

Z miasteczka *Kiernosowki*, majętnosci p. Stanisława Wyżyckiego, z młynow (?) pięciudziesiąt, młyn korecznik kamien jeden,—summa zł. szesnascie ad rationem, salva revisione.

Successorowie p. Postołowskiego, burghrabiego Winnickiego, z części wsi *Szołudkach* od młyna wiesniaka—gr. piętnascie.

Ze wsi *Wstawy* p. Dobrocieskiego, woyskiego Winnickiego, z dymow pięci,—summa zł. siedm, gr. piętnascie.

Z części wsi *Woronowicy* panow Kleszczowskich y p. Radziminskiego, z dymow dziesięci,—summa żł. piętnascie.

Ze wsi *Szanderowa y Pilipowki* tychże ich mosciow, z dymow siedmiu, młyn korecznik kamien jeden,—summa zł. jedynascie, gr. piętnascie, salva revisione.

Z miasteczka *Czeczelnika* jas. wiel. j. mc. p. Koniecpolskiego, wojewodzica Sędomirskiego, z dymow dwudziestu, z młynow dwoch kamieni dwa po zł. trzy, stępy iedne zł. jeden,—summa zł. trzydziesci siedm.

Wies *Kunicze* tegoż p. wojewodzica Sędomirskiego, z dymow dziesięci, młyn korecznik kamien ieden zł. jeden,—summa zł. szesnascie ad rationem, salva revisione.

Wies *Alexandrowka* tegoż p. wojewodzica Sędomirskiego, z dymow dwudziestu, młyn kamien jeden korecznik zł. jeden,—summa zł. trzydziesci jeden, ad rationem, salva revisione.

Wies *Sokołowka* tegoż j. mc. p. wojewodzica Sędomirskiego, z dymow dziesięci, młyn kamien jeden korecznik zł. jeden,—summa zł. szesnascie, salva revisione.

Wies *Wierzchowka* tegoż j. mc. p. wojewodzica Sędomirskiego, z dymow dziesięci, młyn kamieni dwa koreczniki po zł. jednym,—summa zł. siedmnascie, ad rationem salva revisione.

Wies *Kozince* tegoż p. wojewodzica Sędomirskiego, z dymow osmi, młyn na potężney wodzie kamien jeden zł. trzy,—summa zł. piętnascie, ad rationem salva revisione.

Библиотека "Руниверс"

Wies *Wierzbka*, dzierżawa p. Zacwilichowskiey, z dymow pięciu,— ad rationem, salva revisione, summa zł. siedm, gr. piętnascie.

Z majętnosci ich mc. panow Piaseczynskich, z miasta *Żoznisczca*, z dymow sta czterech, z młynow osmi, kamieni osm wiesniakow po gr. piętnascie,—summa zł. sto szescdziesiąt cztery.

Ze wsi *Jakubowki* j. mc. p. Jana Piaseczynskiego, kasztelana Chełminskiego samego, z dymow dwudziestu, z młyna jednego, kamieni dwoch koreczników po zł. jednym,—summa zł. trzydziesci dwa.

Z miasteczka *Komarowa*, majętnosci ich mc. p.p. Piaseczynskich obudwoch: Jana, kasztelana Chełminskiego, y Stefana, podstolego Bracławskiego, Piaseczynskich, z dymow osmdziesiąt osmi, młyny koreczniki kamieni szesc po zł. jednym,—summa zł. sto trzydziesci osm.

Z miasta *Tulczyna*, majętnosci panow Kalinowskich, alias *Nesterwaru*, z dymow siedmiudziesiąt, z młyna na potężney wodzie kamieni dwoch po zł. trzy, stępy iedne zł. ieden, młynow wiesniakow pięc po gr. piętnascie,—summa zł. sto czternascie, gr. piętnascie, salva revisione.

Ze wsi *Woytowki*, alias *Wasilowki*, majętnosci ich mc. p.p. Kalinowskich, z dymow osmi; ze wsi *Bilousowki* z dymow dwoch,— summa zł. piętnascie, ad rationem, salva revisione.

Ze wsi *Żurawlikow*, majętnosci tychże ich mc. p.p. Kalinowskich, z dymow pięci,—summa zł. siedm, gr. piętnascie, ad rationem, salva revisione.

Ze wsi, przeswisnem *Icki*, tychże jch mc. p.p. Kalinowskich, z dymow szesci,—summa zł. dziewięc, ad rationem, salva revisione.

Z majętnosci ich mc. p.p. Jana Karola, podczaszego Podolskiego, Konstantego Floryana, stolnika Owruckiego, Potockich, braciey rodzonych, jey mc. paniey Katarzyny z Potoka Jakubowskiey, z miasteczka *Cybulowa* y wsi *Starego Cybulowa*, z dymow piąciudziesiąt pięciu, młyn koreczník kamien jeden zł. jeden,—summa zł. osmdziesiąt cztery, gr. piętnascie; ta summa nie weszła do skarbu.

Библиотека "Руниверс"

Z miasteczka *Cymermanowki* p.p. Kalinowskich, z dymow piętnastu,—summa zł. dwadziescia dwa, gr. piętnascie.

Z majętnosci ze wsi *Leszczynowki*, z dymow dwunastu,—summa zł. osmnascie, ad rationem salva revisione.

Z miasteczka *Kaszowa*, dzierżawy p. Jerzego Bałabana, z dymow czterdziestu osmi, z młynow dwoch kamieni dwoch na potężney wodzie po zł. trzy, stąp dwoie po zł. jednym, folusz gr. piętnascie,—salva revisione, summa zł. osmdziesiąt, gr. piętnascie.

Z miasteczka *Kuny*, majętnosci j. mc. p. Macieja Rohozinskiego, z dymow osmiudziesiąt, młynow korecznikow dwoch kamieni dwoch po zł. jednym, trzeci młynek na potężney wodzie kamien ieden zł. trzy, stępy iedne zł. jeden,—summa zł. sto dwadziescia szesc.

Ze wsi *Żerdenowki*, majętnosci tegoż, z dymow czterdziestu pięci. młyn wiesniak gr. piętnascie,—summa zł. szescdziesiąt osm.

Ze wsi *Hubnika*, majętnosci tegoż, z dymow czterdziestu trzech, młyn wiesniak gr. piętnascie,—summa zł. szescdziesiąt osm.

Z miasteczka *Demowki*, majętnosci j. mc. p. Koniecpolskiego, wojewodzica Sędomirskiego, z dymow pięci, z młyna korecznika kamienia iednego zł. jeden, stępy zł. ieden,—summa zł. dziewięc, gr. piętnascie, ad rationem, salva revisione.

Ze wsi *Czerlenkowa*, dzierżawy paniey Głuszynskiey, podstoliny Nowogrodzkiey, z dymow osmnastu, z młyna wiesniaka kamienia iednego, gr. piętnascie,—summa zł. dwadziescia siedm, gr. piętnascie.

Ze wsi *Komarowa*, dzierżawy teyże jey mosci, z dymow dziewiętnastu,—summa zł. dwadziescia osm, gr. piętnascie.

Ze wsi części *Deszkowiec* iey mc. p. Alexandrowey Deszkowskiey, z dymu jednego,—summa złot gr. piętnascie.

Ze wsi części *Kuzminiec*, dzierżawy ich mc. p.p. Jankowskich, z dymow trzydziestu piąciu, z młynow na potężney wodzie dwoch kamieni dwoch po zł. trzy, stąp dwoje po zł. jednym, foluszow dwa po gr. piętnascie,—summa zł. szescdziesiąt jeden, gr. piętnascie; ad rationem zł. trzydziesci szesc, restant zł. piętnascie.

Библиотека "Руниверс"

Z miasta *Bundurowki*. majętnosci p. Koniecpolskiego, wojewodzica Sędomirskiego, z dymow dwudziestu dwoch, z młyna korecznika kamienia iednego zł. ieden,—summa zł. trzydziesci cztery, sine juramento ad rationem.

Ze wsi *Kazawczyna*, majętnosci tegoż, z dymow trzech, z młyna wiesniaka gr. piętnascie,—summa zł. pięc.

Ze wsi *Huszczyniec*, dzierżawy p. Kazimierza Axaka, z dymow dziesięci, z młynow dwoch korecznikow kamieni dwoch po zł. iednym,—summa zł. siedmnascie.

Z miasteczka *Stepanowki*, dzierżawy j. mc. p. Wierzbickiego, z dymow czterdziestu trzech, z młyna korecznika kamienia jednego zł. ieden, stępy zł. jeden,—summa zł. szescdziesiąt pięc.

Z majętnosci jas. osw. xiężney jey mosci Izabelly na Korcu Czartoryskiey, wojewodziny Wołynskiey, z miasta *Starego* y *Nowego Kalnika*, z dymow sta, z młynow na Sobie rzece kamieni trzech po zł. trzy, z kozackiego spolnego młyna z kozackim zł. dwa, z stąp trzech po zł. jednym, z młynow wiesniakow kamieni dwoch po groszy piętnascie, z korecznikow kamieni dwoch po zł. jednym,—summa zł. sto szescdziesiąt siedm.

Ze wsi *Tałałajowki*, majętnosci teyże xiężny jey mci, z dymow dwudziestu, z młynkow wiesniakow kamieni dwoch po gr. piętnascie,—summa zł. trzydziesci ieden.

Z miasteczka szęsci *Czerniowiec*, majętnosci jas. wiel. j. mc. p. Zamoyskiego, wojewody Sędomirskiego, z dymow trzydziesci, z młynow pięci kamieni dwunastu na potężney wodzie po zł. trzy, stąp pięc po zł. jednym, foluszow dwoie po gr. piętnascie,—summa zł. osmdziesiąt ieden, salva revisione.

Z miasteczka *Jampola*, majętnosci tegoż p. wojewody, z dymow dziesięci, z młynow dwoch kamieni czterech po zł. jednym, stąp koł dwoje po zł. iednym, foluszow koł dwoch po gr. piętnascie,—summa zł. sto szescdziesiąt cztery, gr. piętnascie, salva revisione.

Библиотека "Руниверс"

Ze wsi *Jakuszyniec* pani Rosciczewskiey, z dymow czterdziestu, z młynow dwoch kamieni dwoch po gr. piętnascie,—summa zł. szescdziesiąt ieden, salva revisione.

Z miasta *Raszkowa*, majętnosci j. mc. p. wojewody Sędomirskiego, z dymow dwochset, z młynow dziesięci kamieni dziesięci korecznikow po zł. iednym,—summa zł. trzysta dziesięc, ad rationem.

Z miasta *Kosenowki*, majętnosci p.p. Kalinowskich, z dymow szesciudziesiąt, summa zł. dziewięcdziesiąt.

Z miasteczka nazwanego *Iwanki* p.p. Kalinowskich, z dymow trzydziestu, z młynow korecznikow kamieni dwoch po zł. jednemu, stęp dwoie po zł. iednemu,—summa zł. czterdziesci dziewięc; dali zł. trzydziesci, reliquum restat.

Ze wsi *Krasnopola*, dzierżawy p. Jana Korytynskiego, z dymow dwunastu, z młynow dwoch korecznikow kamieni dwoch po zł. jednemu, stępy zł. jeden, folusz koło iedne gr. piętnascie,—summa zł. dwadziescia jeden, gr. piętnascie.

Ze wsi części *Kopijowki* xięcia j. mc Fedora Czetwertenskiego, z dymow dziesięci,—ad rationem, summa zł. piętnascie.

Ze wsi *Klembowki*, majętnosci p. wojewody Sędomirskiego, z dymow szesci,—summa zł. dziewięc, salva revisione.

Ze wsi *Zachnowki*, majętnosci p. wojewody Sędomirskiego, z dymow pięci,—summa zł. siedm, gr. piętnascie, salva revisione.

Z miasteczka *Dmitraszowki*, majętnosci p. Koniecpolskiego, wojewodzica Sędomirskiego, z dymow dwudziestu, z młyna wiesniaka kamienia iednego gr. piętnascie,—summa zł. trzydziesci, groszy piętnascie.

Z miasta *Krasnego*, majętnosci p. wojewody Sędomirskiego, z dymow sta pięciudziesiąt szesci, od młyna zamkowego kamienia iednego zł. ieden, a od młyna kamieni dwoch, ktorego kozak trzyma, niedano nic,—summa zł. dwiescie trzydziesci cztery.

Ze wsi *Czeremosznego*, majętnosci j. mc. p. wojewody Sędomirskiego, z dymow szesci,—summa zł. dziewięc, salva revisione.

Ze wsi *Iwanowcow*, majętnosci p. wojewody Sędomirskiego, z dymow siedmiu,—summa zł. dziesiąt, gr. piętnascie, salva revisione.

Библиотека "Руниверс"

Ze wsi *Strojeniec*, majętnosci tegoż, z dymow szesci,—summa zł. dziewięc, salva revisione.

Ze wsi *Sledziow*, majętnosci tegoż, z dymow szesnastu,—summa zł. dwadziescia cztery, salva revisione.

Z połowice wsi *Krasnękiego*, majętnosci p.p. Piasoczynskich, z dymow dwudziestu czterech, młyn wiesniak kamien ieden gr. piętnascie,—summa zł. trzydziesci szesc, gr. piętnascie.

Z miasteczka *Rohozney* p. wojewody Sędomirskiego, z dymow dwudziestu czterech, młyn korecznik kamien ieden zł. jeden,—summa zł. trzydziesci siedm, salva revisione.

Ze wsi *Szpikowa* p. wojewody Sędomirskiego, z dymow trzydziestu, młynow dwoch wiesniakow kamieni dwa po gr. piętnascie,—summa zł. czterdziesci szesc.

Ze wsi *Chomenek*, dzierżawy j. mc. p. Kobeckiego, z dymow trzech,—summa zł. cztery, gr. piętnascie.

Ze wsi *Rusawa*, dzierżawy p. Dobrocieskiego, woyskiego Winnickiego, z dymow dwoch, summa zł. trzy.

Ze wsi *Rozniatowki*, dzierżawy j. mc. p. Rozniatowskiego, z dymow trzydziestu osmi, y drugiey dzierżawy *Dzikowki* z dymow dwunastu bez młynow,—summa zł. siedmdziesiąt pięc, salva revisione.

Ze wsi *Worobiowki* p. Stanisława Zamoyskiego, z dymow szesci,—summa zł. dziewięc.

Ze wsi *Lewkowiec*, majętnosci p. wojewody Sędomirskiego, z dymow osmi,—summa zł. dwanascie, salva revisione.

Ze wsi *Strzelnikow* j. mc. p. wojewody Sędomirskiego, dzierżawy p. Borkowskiego, z dymow czterech,—summa zł. szesc, salva revisione.

Ze wsi *Polney Wierzchniaczki* panow Kalinowskich, z dymow osmi,—summa zł. dwanascie, ad rationem.

Ze wsi *Zielonego Rogu* panow Kalinowskich, z dymow trzech,—summa zł. cztery, gr. piętnascie, ad rationem.

Z miasteczka *Koczubiowki*, alias *Horodeckiego*, dzierżawy j. mc. p. Kłohockiego, skarbnika ziemi Dobrynskiey, z dymow czterdziestu,

Библиотека "Руниверс"

z młyna korecznika kamienia iednego zł. ieden, stępy zł. ieden, osobno z młynow wiesniakow koł trzech po gr. piętnascie,—summa zł. pięćdziesiąt szesc; restat gr. piętnascie.

Z majętnosci tegoż z części wsi *Todorowa* (tu na tym mieyscu poprawiono), z dymow dziewięci; w *Kopiiowce* z dymu iednego, z młyna wiesniaka kamienia iednego gr. piętnascie,—summa zł. piętnascie, gr. piętnascie, salva revisione.

Z miasteczka *Buszy* p. wojewody Sędomirskiego, z dymow czterdziestu pięci, z młyna na potężney wodzie kamienia jednego zł. trzy,—summa zł. siedmdziesiąt pięc.

Z miasteczka *Tomaszpola*, majętnosci tegoż spustoszałey, z dymow dziesięci,—summa zł. piętnascie.

Z miasteczka *Klebania* p. Michała Zielenskiego, pułkownika woysk j. kr. mosci zaporoskich Bracławskiego, z dymow dwudziestu dwoch, młyny dwa,—kozacy młynarze, od ktorych nic nie dano,—summa zł. trzydziesci trzy, salva revisione.

Ze wsi *Chołodowki*, majętnosci tegoż, z dymow siedmi,—summa zł. dziesięc, gr. piętnascie, salva revisione.

Ze wsi *Zacharyaszowki*, majętnosci tegoż, z dymow trzech,—summa zł. cztery, gr. piętnascie, salva revisione.

Ze wsi *Kryszczyniec*, majętnosci tegoż, z dymow czterech,—summa zł. szesc.

Ze wsi *Merwiniec*, majętnosci tegoż, z dymow siedmi, młyn kamien jeden,—summa zł. trzynascie, gr. piętnascie.

Z części *Torkowa* j. mc. pan Krzysztof Szaszkiewicz na dzieci jego mosci wydzielone, z dymow trzech,—summa zł. cztery, gr. piętnascie.

Ze wsi *Sokola*, majętnosci p.p. Jankowskich, z dymow osmi, młynow dwoch na potężney wodzie kamieni trzy po zł. trzy, stępy jedne żł. ieden,—summa zł. dwadziescia dwa, salva revisione.

Z majętnosci p. wojewody Sędomirskiego, ze wsi *Pienkowki*, z dymow dziewięci, z młyna korecznika kamienia jednego zł. jeden,—summa zł. czternascie, gr. piętnascie, salva revisione

Библиотека "Руниверс"

Z *Miastkowki*, słobody j. mc. p. Koniecpolskiego, wojewodzica Sędomirskiego, z dymow dwudziestu pięci, z młynow korecznikow kamieni dwoch po zł. jednemu,—summa zł. czterdziesci jeden, gr. piętnascie, ad rationem.

Z miasta *Romanowki* p.p. Kalinowskich, z dymow czterdziestu, z młynow dwoch kozackich nic nie dano,—summa zł. szescdziesiąt.

Na część w *Sabarowie* p. Wyżyckiego, z dymow dwynastu, z młyna kozackiego nie dano,—summa zł. osmnascie, salva revisione.

Z słobodki *Stroiniec* p. wojewody Sędomirskiego, z dymow pięci,—summa zł. siedm, gr. piętnascie, salva revisione.

Z *Nosowiec* dwoch części p. Stanisława Kruszelnickiego ad rationem, z dymow siedmiudziesiąt, z młynow kamieni dwoch wisniakow po gr. piętnascie, (z dymow solarium nie specifikuie się).

Z *Jarmoliniec*, dzierżawy p. Pawła Oscisłowskiego, z dymow dwudziestu, z młyna kamienia jednego wiesniaka gr. piętnascie,—summa zł. trzydziesci, gr. piętnascie, salva revisione.

Z części wsi *Michałowki* zastawney paniey Katarzyny Gurskiey, z dymow dziesięci, y z drugiey części dziedziczney teyże jey mosci p. Gurskiey, w ktorey iż kozacy, żadnego chłopa w posłuszenstwie niemasz, nic nie dała,—summa gr. piętnascie, salva revisione.

Ze wsi *Stoianowa*, majętnosci p. wojewody Sędomirskiego, z dymow szesci, z młyna korecznika kamienia jednego zł. jeden,—summa zł. dziesięc, salva revisione.

Z miasteczka *Kamienicy Dniestrowey*, dzierżawy Roxalany Dumny Chmielnickiey, z dymow sta, z młynow na potężney wodzie kamieni dwoch po zł. trzy, a trzy młyny kozackie, od ktorych nic nie dano,—summa zł. sto pięcdziesiąt szesc, ad rationem, salva revisione.

Z miasta *Bukow*, ich mc. p.p. Kalinowskich (a tu poprawiono: jey mc. paniey Kalinowskiey, obozney koronney), z dymow czterdziestu, z młynow na potężney wodzie kamieni dwoch po zł. trzy, ad rationem,—summa non specificetur.

Библиотека "Руниверс"

Z miasteczka *Woronego* tychże ich mosciow (correctum: teyże jey mosci) Kalinowskich, z dymow czterech,—summa zł. szesc, ad rationem.

Z miasteczka *Ochmatowa* tych że panow Kalinowskich, z dymow pięciu, ad rationem,—summa zł. siedm, gr. piętnascie.

Z słobodki *Ułyhy*, majętnosci p. wojewody Sędomirskiego, z dymow czterech,—summa zł. szesc, salva revisione.

Z miasteczka *Szuszkowki*, majętnosci p.p. Kalinowskich, z dymow czterdziestu trzech, z młyna kamienia iednego,—summa zł. szescdziesiąt pięc, gr. piętnascie, salva revisione.

Z miasteczka *Kryżenowki*, majętnosci tych że, z dymow szesnastu,—summa zł. dwadziescia cztery, salva revisione.

Z miasteczka *Kamionki Udyskiey*, majętnosci tychże, z dymow dziesięci,—summa zł. piętnascie, salva revisione.

Z miasteczka *Zacwilichowki*, majętnosci tychże, z dymow osmi, z młyna wiesniaka kamienia iednego gr. piętnascie,—summa zł. dwanascie, gr. piętnascie.

Ze wsi *Miziakowa*, dzierżawy jey mc. pani wojewodziney Bracławskiey, z dymow sta, młyn na potężney wodzie,—summa zł. sto pięcdziesiąt cztery, salva revisione.

Ze wsi *Pliskowa*, majętnosci p. Andrzeja Grocholskiego, z dymow dziewięciudziesiąt szesciu,—summa zł. sto czterdziesci trzy, gr. piętnasci; zł. szescdziesiąt wołoskiemi pieniędzmi (z pozwolenia ich mc. p.p. commisarzow, alio charactere et atramento diverso scripsit).

Z *Wierzchniaczki Lesney*, dzierżawy p. Sebestyanowicza, woyskiego Nowogrodzkiego, z dymow piętnastu,—summa zł. dwadziescia dwa, gr. piętnascie.

Z miasteczka *Kublicza*, z dymow czterdziestu, z młynow korecznikow kamieni dwoch po zł. jednemu, z młynow wiesniakow kamieni dwoch po gr. piętnascie,—summa zł. szescdziesiąt trzy.

Библиотека "Руниверс"

Z miasteczka *Oratowa*, majętnosci j. mc. p. Piotra Dąbrowskiego, łowczego Bracławskiego, z dymow dwudziestu szesci, z młyna wiesniaka koła jednego gr. piętnascie,—summa zł. trzydziesci dziewięc, gr. piętnascie.

Z majętnosci tegoż, wsi *Oratowki*, z dymow osmnastu,—summa zł. dwadziescia siedm.

Sympla (sic) podymnego w wojewodztwie Bracławskim, facit zł. trzy tysiące dwiescie trzydziesci trzy, gr. piętnascie.

Co nie dali mere nic podymnego:

Z majętnosci xięcia j. mc. p. wojewody Bełzkiego: z miasta Niemirowa ze wsiami y włoscią, Woytowce, Pieczary, Biłousowka, Czetwertenowka, Gordiowka, Obodowka, Torkanowka, Bałanowka Berszadz, Lesnickiego Słoboda, Uscie Berszadzi, Ohieowka y Bereski, Gołgutow, Kamieniczka, Zawadowka, Sumowka, Poborka, Bubnowka ze wsiami, miasto y starostwo Bracławskie ze wsiami, miasto Cybulow y wies, miasto Bałabanowka z włoscią, Nowy Potok, Demidowce y inne, Siemakowce, Nowosielica (hic ob deterioritatem perlegi nequit).

Oycowie jezuici z Gołowiowiec, Batoga, Bonczychy, y pan Koszczyc ze wsi Zraykow (hic, ut supra, perlegi nequit).....

Z miasteczka Bondurowki j. mc. pana wojewodzica Sędomirskiego.

Pan Wilga z dzierżaw swoich: Mielnicy, Winnicy, co kozakami, z miasta Umania, miasta Mankowki, Babanow, z Horowka, miasto Talne z Glinianca, Kordyszowka, ze wsi Krasnenkiego y Wasilowki z Jankowa, Czerlenkowszczyzna, remanenta Kuczkowskie, alias Horodeckie, z miasta Ładyżyna, z Nosowiec.

P. Kruszelnicki z miasta Sciany, z miasta Illiniec, ze wsi Kuzminiec (hic ob deterioritatem perlegi nequit).

Z miasta Demowki j. mc. p. Koniecpolskiego, tegoż Wirzbka.

Z miasta Koziniec, z Hiszczowki, z Sokołowki, z Alexandrowa, z miasta Czeczelnika, z Torkowa, części p. Zabokryckiego; sługa

Библиотека "Руниверс"

mc., pan Skrobonowski, miasteczek numero viginti quatuor pustych mianował, ktore specifice są na regestrze od nich podanym, remanenta z włosci Umanskiey, z miasta Bukow, z połowice Krasnenkiego y Wasilowki, wsi Glinianca y Kordyszowki.

Ktory to perceptarz za podaniem y oczewistą prozbą podawającego j. mosci, a oczewistym przyięciem urzędu ninieyszego, do xiąg ninieyszych grodzkich Winnickich iest wpisany.

Книга Кіев. Центр. Архива № 4602, л. 70 на обор., № 60.

Библиотека "Руниверс"

УКАЗАТЕЛЬ

ЛИЧНЫХЪ И ГЕОГРАФИЧЕСКИХЪ ИМЕНЪ,

встрѣчающихся въ настоящемъ т. JJ-мъ части YJJ-ой Архива Юго-Западной Россіи.

Библиотека "Руниверс"

I. Имена личныя.

А.

Августъ, см. **Сигизмундъ**.
Августъ II-й, король польскій, 364.
Аксакъ Казимиръ, зем. Брацл. воев., 557.
Аксакъ Янъ, судья земск. Кіевск., посолъ на сеймъ Варшавскій (1615 г.), 391.
Александровичъ Дмитрій, намѣст. Житом., 10.
— Юрахна, зем. Кременец. пов., 81.
Александръ Ягайловичъ, король польскій, 10, 20, 263.
Андрей Ивановичъ, корол. дьякъ, писарь В. К. Литовскаго (1563 г.), 35, 36.
Андрушскій Санко, зем. Кременец. пов., 24.

Б.

Бабинскій, зем. Кіевскаго воев., 16, 365.
Бадовскій, зем. Барскаго староства, 261.
Байбузы, зем. Брацл. воев., Константинъ, 405.
— Михаилъ, 409.
— Семенъ, корол. ротмистръ, 395.
— Стефанъ, 401.
— Юрій и Мартинъ, 550, 552.
Балабанъ Александръ, староста Винницкій (1616 г.), 389, 391.
Балабанъ, зем. Каменецк. стар., 504.

Библиотека "Руниверс"

Балабанъ Юрій, зем. Брацл. воев., 556.
Барановскіе: Войцехъ, ксендзъ, корон. подканцлеръ, 41.
— , мечникъ Брацл., 544, 545.
Бедерманъ Янъ, корол. русск. писарь, (1639 г.), 497, 498.
Белёвскій Петръ, ревизоръ подымн. подати въ Летич. повѣтѣ 1668 г., 524, 526, 527, 534.
Бенёвскій, зем. Летич. повѣта, 536.
Бережецкіе (или **Березецкіе**), зем. Кременец. пов.
— Гораинъ. 99, 105, 124.
— Иванъ, 25.
Берлинскіе, Мурза и Василій, зем., Брацл. воев., 264.
Бернашовскій, зем. Каменецк. стар., 503, 506, 518, 533.
Бильскій, зем. Каменецк. стар., 508.
Богуши. зем. Каменецк. стар,, 513, 515, 531.
Богушова Марьянна, зем. Каменецк. стар., 522.
Болбасъ Иванъ, зем. Кременецк. пов., 24.
Болгаринъ Александръ, зем. Брацл. воев., 401.
Болховскій Іосифъ, помощникъ Брацл. сборщика податей 1629 г., 394.
Бона, королева польская, 35, 36, 40, 199, 264, 266.
Бончицкій, зем. Брацл. воев., 547.
Боруховскій Даніилъ, коморникъ граничный Брацл. воев. въ 1629 г., 396, 548.
Борхъ графъ Янъ, корон. подканцлеръ (1776 г.), 42.
Боса, зем. Брацл. воев., 541.
Босковскій Григорій, зем. Брацл. воев., 397.
Босый Дмитрій, зем. Брацл. воев., 399.
Братковскій Иванъ, зем. Брацл. воев., 400, 412.
Бронёвскій, экономъ Барскаго староства, 220, 230.
Бруслинская Регина Байбузянка, зем. Брацл. воев., 409.
Бубновскій Янъ, зем. Брацл. воев., 395.
Булаевскій Матвѣй, зем. Брацл. воев., 397.
Булыга Максимъ, полковникъ запорож. Уманскій, 550.
Буржинскій Маркъ. держ. с. Марковецъ, Каменец. стар. 209.

Библиотека "Руниверс"

Буцень Юрій, вицерегентъ гродск. Летич., 524, 537.
Бучацкій Михаилъ, стар. Подольскій (1448 г.), 271.
Бушинскіе, зем. Брацл., Иванъ, 395.
— Ѳедоръ, 396.
— Іосифъ, державца с. Пашовки, 407.
— Матвѣй и Юрій, 410.
Быковскій Андрей, зем. Барскаго староства, 262.
Бѣлицкій Станиславъ, держ. с. Ралинецъ, Летич. пов., 208.
Бѣлокриницкій Станиславъ, зем. Брацл. воев., 24, 67, 99, 101, 123.

В.

Важинскій Григорій, корол. комиссаръ въ Брацлавѣ въ 1639 г., 497. 498.
Вакульчицкій Петръ, членъ магистрата гор. Кременца, 35.
Валицкая, дочь Попеля, зем. Брацл. воев., 408.
Варшавскій, зем. Каменецк. стар., 506.
Ватовскій, зем. Каменецк. стар., 507.
Вензловскій, (въ др. мѣстѣ **Вонзловскій**) Михаилъ, зем. Брацл. воев., 395, 412.
Венцковскій, зем. Каменец. стар., 503.
Вержбицкій, зем. Брацл. воев., 557.
Вержховскій, зем. Каменец. стар., 506.
Вильга Адамъ, зем. Брацл. воев., 397, 412, 563.
Вильковскій Касперъ, зем. Брацл. воев., 169, 177, 197.
Витвицкій Семенъ, зем. Каменец. стар., 513.
Витковскій Любашъ, подчашій Кіевс., 1629 г., 421.
Витовтъ-Александръ, вел. кн. Литовскій, 1, 2, 3, 211.
Вишневецкіе кн.: Дмитрій, кн. воевода Белзскій, 24, 25, 80, 88, 128, 161, 413, 532, 542.
— Константинъ, кн., зем. Брацл. воев., 532.
Вкринскій Францишекъ, зем. Брацл. воев., 553.
Владиславъ IV, король польскій, 13, 497, 499.

Библиотека "Руниверс"

Возняковскій, зем. Летич. повѣта, 535.
Войниловичъ, староста Литин., 539.
Войничи Ѳеодоръ и Климентій, зем. Брацл. воев., 24.
Войславская, зем. Каменец. стар., 509.
Войтембскій Мартинъ, зем. Брацл. воев., 405.
Войцеховская Катерина, зем. Каменец. стар., 522.
Войцеховскій Матвѣй, корол. бояринъ, 93.
Волинскіе, зем Брацл. воев.: Мартинъ, 402.
— Стефанъ, 540, 552.
Волковичъ Николай, Винниц. цеховой стар., 12.
Воловичъ Иванъ, зем. Кременец. повѣта, 36.
Володіёвскій Христофоръ, зем. Каменец. стар., 504, 529.
Вольскій, зем. Подольск. воев., 191.
Воляновскіе, зем. Каменец. стар., 504, 518.
Вороничи, зем. Брацл. воев., 160.
Вороничъ Александръ, зем. Каменец. стар. 517, 527.
Вскрынскій Валентій, зем. Луцк. пов., 380.
Выжицкій, зем. Каменец. стар., 509.
Выжицкій Станиславъ, зем. Брацл. воев., 554, 561.
Высочинъ, зем. Брацл. воев., 547.

Г.

Гаврatынскій Григорій, зем. Брацл. воев., 410.
Галицкій, зем. Летич. повѣта, 526.
Ганусъ, нѣмецъ пушкарь Кременец. замка, 28.
Гарлинскій, зем. Каменец. стар., 509.
Гербуртъ Мартинъ, Барскій стар., (1564 г.), 230, 259, 269.
Глазовская, зем. Летич. повѣта, 530.
Глибкова Остафія, зем. Брацл., воев., 405.
Глинецкій, зем. Каменец. стар., 510.
Гоголевскій Левъ, зем. Кременец. пов., 77, 79.
Головинскій Яцко, корол. бояринъ, 120.
Голодковскіе Василій, Нестеръ, Яцко, Илья, зем. Барс. стар., 264.

Библиотека "Руниверс"

Голозинскіе Стенанъ, Гринецъ, Иванъ, державцы с. Голозинецъ Барскаго стар., 268.

Голынскій, зем. Каменец. стар., 512, 514, 523.
Горайнъ Александръ, зем. Брацл. воев., 540.
Горайскій Янъ, посолъ Сендомир. воеводства на сеймъ Варшавскій 1615 г., 391.

Горбовскій Николай, зем. Каменец. стар., 520.
Горностай Оникій, стар. Черкасскій (1546 г.), 366, 371, 375.
Горскій Андрей, подсудокъ Подольскій, посолъ на сеймъ Варшавскій 1615 г., 391.

Горчинскій Ремигіанъ, зем. Брацл. воев., 398, 409.
Гославскій Петръ, зем. Любомльск. стар., 322.
Гослицкій Францишекъ, стар. Барскій, 206, 218.
Гостскіе, зем. Кременец.: Григорій, 23.
— Иванъ Патрикеевичъ, 23.
— Ерофей, 95, 122.
Грабскій Мартинъ, зем Брацл. воев, 408.
Градовскій Янъ, тивонъ Дервянскій, Владим. повѣта (1570 г.), 377, 378.

Граевскій, подстар. Любомльскій (1564 г.), 351, 352.
Грегоровскій Иванъ, зем. Брацл. воев., 411.
Гродецкій, зем. Каменец. стар. 513, 514.
Грохольскіе, зем. Брацл. воев.; Андрей, 562.
— Янъ, 409.
Грушецкій, зем. Каменец. стар., 517.
Гузельфи Лукашъ, зем. Брацл. воев., 398.
Гуляльницкій Дахно, возный Луцк. нов. (1570 г.), 380.
Гумецкіе: Адамъ, держ. с. Ястребинецъ, Брацл. воев., 395.
— Ѳома, ловчій Подольскій, 521.
Гурская Катерина, зем. Брацл. воев., 561.
Гурскій Андрей, каштт. Каменецкій (1622 г.), 413, 414.

Библиотека "Руниверс"

Д.

Даниловичева, зем. Брацл. воев., 401.
Дашковичъ Евстафій, стар. Черкас., 11, 366—370:
Дембинскій Андрей, сынъ канцлера, подстар. Любомльскій, 323.
Демецкій, зем. Винниц. пов., 16.
Дениско Петръ, зем Кременец. повѣта, 97, 101, 102, 124.
Денисковичъ Ивашко, зем. Кременец. пов., 23, 37, 38.
Дешковская Александрова, зем. Брацл. воев., 556.
Дешковскіе, зем. Брацл.: Константинъ, 399.
— Остафій, 406.
— Иванъ, 409.
— Михаилъ и Владиміръ, 410, 552.
— Самуилъ, 546.
Джуса Стефанъ Кирдановичъ, зем. Брацл. воев., 399.
Дзевановскій Францишекъ, зем. Каменец. стар., 518.
Дзики: Янъ, зем. Брацл. воев., 397.
— Александръ, сборщ. податей Брацл. воев. въ 1664 г., 538.
Дидковскій Константинъ, намѣстн. Житом. стар., 364.
Дитрихова, зем. Каменец. стар., 202.
Добекъ, зем. Подольскаго воев., 194, 195.
Доброцесельскій Янъ, (въ др. мѣстѣ **Доброевскій**), мечникъ Брацл. и сборщикъ податей 1629 г., 394, 395, 408.
Доброцесельскій Стефанъ, (въ др. мѣстѣ **Доброцескій**), войскій Винниц., 546, 547, 549, 554, 559.
Довлетъ, Крымскій ханъ, 20.
Доманевскіе: Войцехъ, зем. Брацл. воев., 388.
— хорунжій Черскій, 538, 539.
Домбровскіе: посессоръ с. Капустянъ, Каменец., стар. 502.
— Петръ, ловчій Брацл., 563.
Дубицкіе, зем. Винниц. пов.: Дмитрій, 13.
— Анастасія, 13.
— Александръ Дмитріевичъ, 14.

Библиотека "Руниверс"

Дудинскіе: Криштофъ и Петръ, зем. Луцк. пов., 380.
Дульскій, зем. Летич. пов., 531.
Душинская Ѳеодора, зем. Брацл. воев., 398.
Духовскій Янъ, посес. с. Мошковецъ въ Овруцк. пов., 419.
Дымскій Николай, зем. Брацл. воев., 410.
Дьяковскіе, зем. Брацл. воев. Янъ и Семенъ, 409.
— Стефанъ и Дмитрій, 540.

Е.

Ежовскій Іосифъ, зем. Каменец. стар , 522.
Езёрковскій Валентій, зем. Каменец. пов., 505
Еловицкій Гнѣвошъ, судья Кременец. (1552 г.), 23, 55.
Еловичъ Михайло, зем. Кременец. пов., 24, 101.
Ерданъ Станиславъ, подстар. Бѣлоцерков. (1603 г.), 386.
Ермолинскій Северинъ, зем. Кременец. пов , 24, 25.

Ж.

Жабокрицкіе, зем.; Яцко, 37.
— Ярошъ, 406.
— Екатерина, 411.
— Александръ, чашн. Брацл., 540.
— Николай, подсудокъ Брацл., 542, 563.
Жеромская, зем. Каменец. пов., 506.
Жиравскій Александръ, держ. с. Кунки, Винниц. стар., 403.
Житинскій Гордей, зем. Брацл. воев., 401, 546, 549, 550.
Житкевичъ Ѳедоаъ, зем. Брацл. воев., 399, 548.
Житовецкая, зем. Брацл. воев., 540.
Жолкевскій Янъ, зем. Винницк. пов., 391.
Жоравницкій Александръ, стар., ключн., городничій Луцкій (1578 г.), 383.
Жославскій кн., см. **Заславскій.**

Библиотека "Руниверс"

Жукъ, зем. Каменец. пов., 514.
Жулинскій Янъ, держ. м. Борова, Брацл. воев., 412.

З.

Заблоцкій Станиславъ, Меджибожскій комендантъ, 529, 534, 536, 547.
Заболоцкій Владимиръ, зем. Кременец. нов., 126.
Заборовская, зем. Брацл. воев., 538.
Загорскій Адамъ, посес. с Крикова, 501.
Загурскій, зем. Летич. повѣта, 526.
Закревскіе зем.: Станиславъ, Каменец. стар., 213.
— Матвѣй, Брацл. воев., 411.
Залѣсскіе, зем. Брацлав. воев.: Михаилъ, 398.
— Мартинъ, ксендзъ, ректоръ Винниц. коллег., 406.
— Гальшка, 411.
— Стефанъ, 543, 550.
Замеховская Христина изъ Потока, зем. Каменец. стар. 521. 523, 532.
Замойскіе: Томашъ, корон. подканцл. (1629 г.), 397.
— Мартинъ, зем. Летич. пов 531.
— Станиславъ, зем. Брацл. воев., 559.
Заневскій, зем. Каменец. стар., 506.
Заславскіе князья: Доминикъ, 396, 400, 412.
— воеводичъ Краков., 24, 25, 547, 548.
Заторскій Андрей, ксендзъ, плебанъ Черневец., 406.
Зацвилиховская, посес. с. Ольховца, Брацл. воев., 504, 512, 555.
Зацвилиховскій Станиславъ, зем. Винниц. стар., 402.
Збаражскіе, князья: Николай Андреевичъ, стар. Кременецкій (1561 г.), 35, 36, 38, 78.
— Владиславъ Андреевичъ, зем. Луцк. пов., (1570 г.), 198, 380, 382.
Згерская, зем. Хмельниц. стар., 162.
Згерскій, зем. Хмельницк. стар., 162.
Зеленскій Михаилъ, полковникъ запорож. Брацл., (sic) 560.

Библиотека "Руниверс"

Зестелинскій Николай, писарь земск. Брацл., 546.
Злочовскій, зем. Каменец. пов., 502, 509, 510, 520.
Зозулинскій Александръ, зем. Брацл. воев., 552.

И.

Иваницкіе, зем.: Лавринъ Богушевичъ. 377.
— Лазарь сынъ его зем. Владим. пов., 378.
Ивановичъ, зем. Винниц. пов., 13.
Игнатовскій, зем. Каменец. пов., 506, 533.
Ильяшевичи Германъ и Степанъ, держ. с. Подарнавы, Барск. стар., 269.

К.

Кавецкая Софья, жена Каменец. подсудка, 397.
Кавецкіе, Иванъ, Андрей и Семенъ, зем. Каменец. пов., 501, 517, 521, 523.
Казимиръ Ягайловичъ, король польскій, 10, 210, 357, 419.
Казновскій Юрій, зем. Брацл. воев., 414, 538.
Калиновскіе: Валентій—Александръ, Каменец. староста, 390.
— Галышка, жена его, 401.
— Янъ-Валентій, Подольскій генералъ, 391.
— Мартинъ, Подольскій подкоморій, 406, 498, 500, 538.
— Адамъ, староста Брацлавскій, 400.
— жена его, 549.
Калусовскій Иванъ Петровичъ, судья земск. Владим. (1570 г), 377, 378, 380.
Каманацкій, зем. Каменец. стар. 510.
Каменецкій, зем. Брацл. воев., 94, 407.
Каменацкій Петръ, зем. Летич. пов., 533. 534.
Каменскій Ваврижинецъ-Стефанъ, бургграбій Закрочимскій, намѣстн. Винниц. стар. (1616 г.), 388.

Библиотека "Руниверс"

Карапчіевскій Николай, зем. Барск. стар., 272.
Карачіевскій Алексѣй, земск. Барск. стар., 265.
Карачовскій Романъ, зем. Барск. стар., 270, 530.
Карказановка Татьяна изъ Цуркова, зем. Брацл. воев., 397.
Карказанъ Николай, зем. Брацл. воев., 400.
Карповскій Константинъ, держ. с. Кутыщъ, Брацл. воев., 396.
Карсницкій Иванъ. Летичевскій войтъ, 523, 524, 536.
— зем. Брацл. воев., 539.
Кашевскіе, сыновья старосты Щержевскаго, зем. Брацл. воев., 549.
Кердановскій Савва, зем. Каменец. стар., 207.
Киверецкій Андрей, Луцкій подстар. (1578 г.), 383.
Кленовскій Никола, зем. Брацл. воев., 399.
Клещовскіе: Василій, корол. ротмистръ, 405.
— Илья, зем. Брацл. воев., 405.
— Северинъ, скарбникъ Новогродскій, 540.
— Юрій, зем. Винниц. пов., 539.
Клитинскій Михаилъ, скарбникъ Подольскій (1629 г.), 394.
Клоговскій, зем. Брацл. воев., 559.
Клопотовскій, зем. Каменец. стар., 521.
Кмитичъ Семенъ, зем. Винницк. пов., 14, 18.
Кобецкій, зем. Брацл. воев., 559.
Кожуховская Елена, урожден. Терлецкая, зем. Брацл. воев., 402.
Кожуховскіе, зем.: Иванъ, Брацл. воев., 401.
— Николай, Брацл. воев., 399.
Козинскій Алексѣй, зем. Кременец. нов., 97, 98, 125.
Козировскіе: Дмитрій и Юрій, зем. Барскаго стар., 266.
Козловскіе, Ѳеодоръ и Ивашко, зем. Барск. стар., 271.
— Криштофъ, зем. Брацл. воев., 395, 396, 399.
— Иванъ, зем. Каменец. стар., 524.
Колачковскій Николай, бургграбій Кременец., 35,
Комарова, жена Василья, зем. Брацл. воев., 539, 541.
Комары, зем. Брацл. воев.: Никифоръ, 396.
— Ѳедоръ, Богданъ, 410, 441.

Библиотека "Руниверс"

Комары, зем.: Василій, Иванъ, Александръ, 398, 400.
— Якубъ, 540.
Коморовичъ Гринко, зем. Кременец. пов., 66.
Коморовскіе: Петръ, стар. Освѣцимскій, посолъ на сеймъ Варш. (1615 г.), 391.
— Маркъ, зем. Брацл. воев., 402, 412.
Конецпольскій, воеводичъ Сендомирскій, 548, 552, 554, 556, 557, 561, 563.
Копыстинскій Александръ, зем. Каменец. стар., 506.
Копычинскій Николай, подсудокъ Галицк, посолъ на сеймъ Варшав. (1615 г., 391.
Кордыши: зем. Винниц. пов., 16, 407.
— Василій и жена его, 410.
Корецкіе, князья: Богушъ Ѳедоровичъ, стар. Луцк., Брацл. и Винницкій, 19.
— Самуилъ, посолъ Кіевс. воев. на сеймъ Варш. (1615 г.), 391.
— Карлъ, кашт. Волынскій (1629 г.), 397, 398.
Корженевскій, зем. Каменец. стар., 503.
Корицкіе, зем. Каменец. стар., 212.
Корницкіе, Ѳедоръ, Кунашъ, Григорій, зем. Кременец. пов, 24.
Корчинскій Стефанъ, зем. Брацл. воев., 405.
Корытинскій Янъ, зем. Брацл. воев., 557.
Кохановскій Ольбрихтъ, судья земск. Брацл. (1639 г.), 497.
Коцъ Янъ, слуга кн. Заславскаго, 396.
Коцюба, зем. Винниц. стар., 16.
Кошка Юхно, зем. Винниц. стар., 18.
Кошчина, зем. Винниц. стар., 16.
Кошчицъ, зем. Брацл. воев., 547, 563.
Красносельскіе, зем. Брацл. воев.: Николай, 408.
— Богданъ, 409.
— Маруша, 409.
— Василій, 409.
— Дмитрій 410.

Библиотека "Руниверс"

Красносельскій Филонъ Дмитріевичъ, 411.
Красовскій Павелъ, зем. Каменец. стар., 511.
Кржибаковскій Станиславъ, держ. с. Кожанки, Брацл. воев. 411.
Криницкій, зем. Летич. пов., 530, 536.
Кринскій, зем. Брацл. воев., 540.
Кробоновскій Ваврженецъ, зем. Брацл. воев., 552.
Кропивницкій Михаилъ, подсудокъ Брацл. (1639 г.), 497.
Крупка Касперъ, зем. Брацл. воев., 399, 545, 552.
Крушельницкій Александръ, зем. Брацл. воев., 403, 404, 561, 563.
Крушинская, зем. Летич. пов., 536.
Крушинскій, зем. Каменец. стар., 510.
Кудіовскіе: Степанъ, Ѳедоръ, Иванъ, зем. Барск. стар., 265.
Кудрянко, зем. Брацл. воев., 20.
Кунатовскій Семенъ, зем. Барск. стар., 271.
Куневскій Андрей, зем. Кременец. пов., 23.
Куницкіе: Богданъ, Василій, зем. Брацл. воев., 399, 403.
Кухарскій Янъ, зем. Брацл. воев., 398, 399.
Кухмистровичъ, зем. Кіевс. воеводства, 365.

Л.

Лабенцкая Ядвига, зем. Каменец. стар., 506, 508, 519, 521.
Лагевницкій, зем. Каменец. стар., 192.
Лазневскій Адамъ, зем. Брацл. воев., 398.
Ласки: Богданъ, скарбникъ Брацл., 400.
— Михаилъ, судья гродск. Винницк. (1603 г.), 386.
— Ѳедоръ, зем. Брацлавскій, 406.
— зем. Брацл. воев., 548.
Ластовецкіе, зем. Каменец. стар., 509.
Лебедь Янъ, сборщ. податей Владим. пов. (1567 г.), 379.
Левошинскій, стольникъ Подольскій, 544, 545.
Ленковичъ Богушъ, зем. Луцк. пов., 384.
Ленскій Янъ, зем. Винниц. пов., 386.

Библиотека "Руниверс"

Лидуховскіе: Михно, Богданъ, Гаско, Винко, Гнѣвошъ, зем. Кременец. пов., 23.
Линёвскій, зем. Каменец. стар., 511.
Липленскіе: Богушъ, Иванъ Богушовичъ, зем. Луцк. пов., 383.
Липскіе: Янъ, Даніилъ, зем. Брацл. воев., 396.
Лисецкій Людвикъ, зем. Брацл. воев., 553.
Ловскій Юрій, зем. Каменец. стар., 512, 520.
Лозновскій, зем. Летич. пов., 526.
Лозовскій, стар. Шмельшт., зем. Каменец. стар., 512, 551.
Лопатецкій Флоріанъ, зем. Любомльскаго стар, 321, 322.
Лосятинскіе: Михно, зем. Кременец. пов., 24.
— Богданъ, зем. Кременец. пов,, 93, 95.
Лудвинскіе: Пашукъ (Павелъ), зем. Кременец. пов., 24, 38, 40, 77, 80, 120, 126.
— Ѳедоръ, сынъ его, 36, 68
— Иванъ, также сынъ Павла, 36, 68.
Лыховскій, зем. Летич. пов.. 532.
Лютомирскій Станиславъ, держ. с. Березани, 214.
Лянцкоронскій Станиславъ, стар. Каменецкій, 209, 211.
Лясковскій Станиславъ. чашн. Ломжин., корон. инстигаторъ (1639 г.), 497.

М.

Маковецкій Янъ, архидіаконъ Варш., кустошъ Вилен., посол Волын. воев. на сеймъ Варшав. (1615 г.), 391.
Малинскіе: Михаилъ, корол. маршалокъ, 102.
— Янъ, посолъ Волын. воев. на сеймъ Варш. (1615 г.), 391.
Малиновскій, зем. Каменец. стар., 510.
Мармузовскій Маркъ, держ. с. Немиричей, 192, 208.
Марциновскій Андрей, генеральный возный Кіевс., Вол. и Брацл. воев. (1639 г.), 497.
Масальская, кн. Анна Богдановна Путятинка, зем. Владим. пов., 382.

Библиотека "Руниверс"

Масальскій кн. Андрей Петровичъ, зем. Владим. пов., 380, 381, 382.
Махаржинская Елена, посес. с. Рогинецъ Брацл, воев., 396.
Мацеёвскій Станиславъ, стар. Любомльскій, кашт. Сендомир., 351, 357, 360. 361.
Машевская, зем. Каменец. стар., 519.
Мелешко, корол. ротмистръ, зем. Брацл. воев.. 408.
Мелешкова. зем. Брацл. воев , 411.
Микулинскіе, зем. Винниц. стар.: Олехно, 14.
— Романъ, 400.
— Александръ, 409.
Милецкій, староста Гродецкій, 154.
Миневскій, зем. Брацл. воев., 552.
Минковскіе, зем. Кременец. пов., Сакъ, 24.
— Семенъ Занковичъ, 102.
— Семенъ Лавришовичъ, 102.
Мирановскій Андрей, зем. Брацл. воев , 407.
Мисковскій Станиславъ, воев. Краков., стар. Ратненскій (1565 г.), 312.
Митковичъ Мацей, зем. Барск. стар., 263.
Михаловскій Валерьянъ, зем. Брацл. воев., 397.
Мицовскій, зем. Каменец. стар., 192.
Модзелевскій Шимонъ, зем. Брацл. воев., 396.
Модиковскій, зем. Винниц. пов., 393.
Молчанъ Даніилъ, зем. Каменец. стар., 520.
Мончинскіе, зем. Брацл. воев.: Кирикъ, 410.
— Александръ, 540.
Мормилы, также **Мормули**, Романъ и Тихонъ, зем. Брацл. воев., 408.
Морнишъ, зем. Брацл. воев., 399.
Мошинскій Станиславъ, посолъ Сѣрадзскаго воев., на сеймъ Варш. 1615 г., 391.
Мощеницкій Юрій, зем. Брацл. воев., 418.
Мощинскій Криштофъ, бургграбій Винниц. (1616 г.), 388.
Мышковскій, зем. Летич. повѣта, 529.

Библиотека "Руниверс"

Н.

Нагуевскій Янъ, держ. с. Петничанъ, Брац. воев., 407.
Надольская Анна, зем. Каменец. стар , 207.
Нападовскіе: Николай, Ѳедоръ, зем. Брацл. воев , 408, 409.
Недзялковскій Щенсный, зем. Брацлавс. воев., 399.
Незабитовскій, зем. Барск. стар., 259.
Немиры: Иванъ, держ. с. Немиринецъ Брац. воев., 396.
— Филонъ, войтъ Кальницкій, 398.
Немиричъ Стефанъ, подкоморій Кіевскій (1629 г.), 413.
Немировичъ, Андрей Якубовичъ, воевода Кіевс., 373.
Немѣра, поповичъ (слуга путный), 118.
Новоселецкій Ѳедоръ Грицковичъ, зем. Кременец. пов., 78, 81.

О.

Обернеевичъ Юхно, зем. Черкаск. стар., 11.
Ободенскіе, зем. Брац. воев., Николай, 397.
— Григорій, 551.
Ободинскіе (сл. пред.), зем. Брац. воев., Гавріилъ, Василій, Іосифъ, 410.
— Леонъ-Константинъ, 539.
Одрживольскій Янъ, кашт. Черниг., стар. Винницкій, 407.
Ожга Петръ, стар. Трембовльскій, 391.
Олевинскій, зем. Летич. пов. 532.
Олексіева Регина, зем. Брац. воев., 397, 411.
Олекшицъ Филипъ, зем. Брацл. воев., 541.
Оленцкій Петръ. подстароста Каменец , 522.
Оранскій Павелъ Григорьевичъ, подстар. Владим. (1570 г.), 377, 378.
Оратовскіе: Василій, Богданъ, Северинъ, зем. Брац. воев., 398.
Ордычова Анна, зем. Брацл. воев., 400.
Орликовый, зем. Барск. стар. 272.
Осецкая, зем. Брацл. воев., 553.
Осецкій, зем. Подол. воев., 511.

Библиотека "Руниверс"

Осимборовскій, зем Подол. воев., 510.
Остафій, попъ Никольскій въ с. Подлѣсцахъ Кременец. волости, 104.
Остиславскій Павелъ, зем. Брац. воев., 561.
Остойскій Карлъ, зем. Брацл. воев., 550.
Островицкая, зем. Летич. повѣта, 530.
Островскіе: Станиславъ, войтъ Летич., 199, 209, 537.
— N, зем. Каменец. стар., 505, 522.
Острожскіе, князья: Константинъ, 99.
— Янушъ, кашт. Краков., стар. Черкас. Канев. и Бѣлоцерк. 385, 386.
— Беата изъ Костельца, жена Ильи. 25, 119, 126.
Очесскій Іоаннъ, зем. Барск. стар., 270.

П.

Павловичъ Ѳедоръ, зем. Подол. воев., 516.
Павловскій, зем. Каменец. стар., 505, 513.
Падневскій, ксендзъ, подканцлеръ коронный, 269.
Пакославская, зем. Летич. пов., 535.
Пацовскій, зем. Каменец. стар., 511.
Пашкевичъ Павелъ, зем. Брацл. воев., 411.
Пеговскій Петръ, зем. Хмѣльниц. стар., 162.
Пелчина Маруша, зем. Брацл. воев., 403.
Пенко Янъ, Черкас. староста, 373, 374.
Песочинскіе (также **Пѣсочинскіе**, **Пясочинскіе**): Лавринъ, корол. писарь 1578, 1589 г., 41, 385.
— N, зем. Каменецк. стар., 510.
— N, староста Новогродскій, 541, 543.
— Яковъ, чашникъ Брац. 1629 г., 409.
— Стефанъ, подстолій Брац., 555, 559.
— Янъ, кашт. Холмскій, 555.
Пётровская, зем. Брацл. воев., 549.
Пилка Янъ, держ. слоб. Мушурова, Брацл. воев., 406.

Библиотека "Руниверс"

Писковскій Янъ, зем. Подол. воев., 191.
Погрошовскій, зем. Подол. воев., 510.
Попель Прокопъ, зем. Брацл. воев., 408.
Попенко Яцко, войтъ Винницкій, 17.
Поповскій Василій, держ. с. Поповецъ Барск. стар., 269.
Постоловскій Александръ, бургграбій Винницкій, 411, 554.
Потей. зем. Кременец. повѣта, 25
Потоцкіе: Павелъ, кашт. Каменецкій, 407.
— Константинъ-Флоріанъ, стольн. Овруц.. 408, 555.
— Янъ-Карлъ, мечникъ Подольскій, 524, 555.
— Яковъ, стражникъ коронный, 553.
Пражовскій Андрей, зем. Житомир. повѣта, 10.
Працкій Валентій, зем. Брацл. воев., 396.
Претфичъ Бернатъ, стар. Барскій, 202, 203, 206, 239, 259, 264, 266.
Пршедзинскій, зем. Летич. повѣта, 532.
Пржедлинская. зем. Каменецк. стар., 523.
Пржекладовскіе: Кирикъ, Матвѣй, зем. Брац. воев., 412.
Пржерадовскій Матвѣй, зем. Брац. воев., 410.
Пржиборовскій Войцехъ, зем. Брац. воев., 398, 525
Пронскіе, князья: Семенъ, стар. Брац. и Винницкій, 14.
— Андрей Глѣбовичъ, стар. Черкаскій, 372—374
Проскура Тимохъ, зем. Черкас. стар., 11.
Прускіе: Павелъ и Матвѣй, зем. Каменец. стар., 508.
Прушковскій, зем. Подол. воев., 514.
Псарская, зем. Подол. воев., 196.
Пундуръ Ѳедоръ, зем. Брац. воев., 410.
Пясецкій Михаилъ, зем. Подол. воев., 210, 503.
Пясечинскій см. **Песочинскіе**.

Р.

Рабашевскій, въ др. мѣстѣ **Рабачевскій**, писарь гродск. Летич., 549, 551.

Библиотека "Руниверс"

Радзивилы, князья: Карлъ-Станиславъ, канцлеръ В. К. Л., 364, 366.
— Владиславъ, посолъ на сеймъ Варш. 1615 г., 391.
— Криштофъ-Ольбрихтъ, такой-же посолъ, 391.
— Богуславъ, староста Барскій, 527.
Радзиминскій Мартинъ, зем. Винниц. пов., 539, 554.
Радлинскій, зем. Подол. воев., 506.
Рапацкій, зем. Подол. воев., 507.
Ратовскій, зем. Брацл. воев., 542.
Рачинскій, зем. Подол. воев., 509.
Рашковскій Ярошъ, зем. Брацл. воев., 402.
Редецкій Матвѣй, зем. Подол. воев., 192.
Речотарскій Янъ, зем. Брацл. воев., 397.
Ржевускій Казимиръ-Францишекъ, стольн. Луковскій, подстароста Каменец., 530, 531.
Рогальскій Антоній, корон. метрикантъ, секретарь короля, 42.
Рогальскій Станиславъ, мечникъ Подольскій, 522.
Рогозинскіе: Василій, Матвѣй, зем. Брац. воев., 410, 411, 556.
Рожнятовскій, зем. Подол. воев., 506, 511, 559.
Ройкевичъ Іосифъ, корон. секретарь 1715 г., 366.
Рокицкая Маруша, зем. Брацл. воев., 411.
Рокицкій Николай, зем. Брац. воев., 399.
Романовичъ Василій, зем. Винниц. стар., 17.
Росовскій Янъ, зем. Брацл. воев., 405.
Росцишевская, зем. Брац. воев., 559.
Росцишевскій, зем. Подол. воев., 514.
Руссіанъ Стефанъ, корол. секретарь, войскій Брацл., 497.
Руцкій, зем. Брацл. воев., 413.
Рушковская Анна изъ Микулинецъ, зем. Брац. воев., 401.
Рыльская, зем. Каменец стар., 522.

С.

Сахновскіе, зем. Летич. пов., 526.
Свентославскій Янъ, корон. референдарій, стар. Козеницкій, 390, 391.

Библиотека "Руниверс"

Сверщъ, держ. м. Гусятина, Каменец. стар., 199, 201, 202, 218.
Свидригайло Ольгердовичъ, князь Литовскій, 271.
Свиногродецкій Богданъ, держ. с. Куриловецъ, Барск. стар., 267.
Свирскіе: Киліанъ изъ Романова и Юліанъ, зем. Брац. воев., 395.
Свитецкій, зем. Летич. повѣта, 535.
Свѣчицкій. староста Ратновскій, 314, 317.
Себестіановичъ, войскій Новогродскій, 562.
Секержинскій, въ др. мѣстѣ **Сикержинскій**, сборщикъ податей Летич. пов. (1668 г.), 525, 531.
Семашко Петръ, староста Кременец., 23, 24.
— N, жена его, 365.
Семенъ Олельковичъ, князь Кіевскій, 1, 2, 3.
Сенюта Григорій, зем. Кременец. пов., 24.
Сенявскій, зем. Летич. пов., 530, 547.
Сигизмундъ I, король польскій, 11, 13, 211, 366, 367, 372.
Сигизмундъ-Августъ, кор. польскій, 364, 366, 371, 372, 384, 390.
Сигизмундъ III, король польскій, 35, 36, 41.
Скаржинскій, зем. Летич. повѣта, 533.
Сковротка Юрій, зем. Брацл. воев., 396.
Скоповскіе, зем. Брацл. воев., 541, 546.
Скора Андрей, подчаш. и посолъ Калишскій на сеймъ Варшав. (1615 г.), 391.
Скорковскій Станиславъ, зем. Брац. воев., 395.
Скотницкій, зем. Каменец. стар., 198.
Скробоновскій, зем. Брац. воев., 564.
Скубедзина Михайлова, зем. Кременец. пов., 43, 67, 109, 128.
Слупица, намѣстникъ стар. Брацлавскаго, 21.
Смаржовскій, зем. Летич. пов., 535.
Смолинскій Симонъ, управл. с. Кривче, Подол. воев.., 517.
Снитовская, зем. Брац. воев., 521.
Снитовскій Николай, зем. Брацл. воев., 397.
Соколовскіе: Янъ, зем. Брацл. воев., 399, 404, 539.
— Александръ, тоже, 548.

Библиотека "Руниверс"

Сокольницкая, зем. Подол. воев., 511.
Сокольницкій, зем. Подол. воев., 509, 512.
Солтыки, зем. Брацл. воев., 545.
Сорочинскій, зем. Каменец. стар., 177.
Сосницкая Анастасія, зем. Брац. воев., 412.
Сошенская Маруша, зем. Брац. воев., 400.
Сошенскій Константинъ, корол. ротмистръ, 545.
Срочицкіе: Янъ, Леонардъ, Станиславъ, зем. Камен. стар., 190, 192, 193.
Стадницкій, зем. Подол. воев., 513.
Станиславскій, зем. Каменец. стар., 502.
Станиславъ-Августъ, король польскій. 35, 366, 371.
Станишевскій, зем. Каменец. стар., 508.
Старжевскій, держ. с. Іолтушкова, Каменец. стар., 217, 264.
Старомейскій, зем. Брацл. воев., 551.
Стебловскій Юрій, зем. Брацл. воев., 391.
Степанковскій Петръ, зем. Подол. воев., 520.
Степановичъ Лаврентій, держ. с. Вёски, Брацл. воев., 400.
Стефанъ Баторій, король польскій, 383, 393.
Стогміевъ Янъ, зем. Каменец. стар., 211.
Сторожинскіе, зем. Кременец. пов., 94, 106.
Страдоновскій Томашъ, зем. Брацл. воев., 411.
Стржалковскіе: зем. Подол. воев., 506.
— Юрій, воевода Подольскій, 522, 523.
Стржельницкіе: Юрій, подстароста Винниц., 12, 394.
— Григорій, зем. Брац. воев., 401.
— Василій, зем. Брацл. воев., 551.
Струбшъ, также **Струшъ** и **Струсъ**, стар. Хмѣльницкій, 138, 149, 150, 211.
Струсъ Юрій, стар. Винниц. и Звенигород. (1603 г.), 385.
Стрыжовскій Матвѣй Лехновичъ, зем. Винниц. стар., 13, 16.
Студзинскій Христоформъ, зем. Каменец. стар., 523.
Судовскій, зем. Летич. пов., 533, 536.

Библиотека "Руниверс"

Сулимирскіе, зем. Брацл. воев., 541.
Сулковская Анна, жена подчаш. Брацл., 409.
Суходольскій Станиславъ, ловчій Черниг., кор. ротмистръ. 549.
Сцинёвскій зем. Подол. воев., 509.
Сѣнёвскій, зем. Подол. воев, 508.

Т.

Талалай Иванъ, зем. Брацл. воев., 409.
Таляфусъ Юрій, зем. Каменец. стар., 198. 515.
Тарнавскій Андрей, зем. Летич. пов., 524.
Тенчинскій Янъ. воев. Сендомирскій, 351.
Терликовская, зем. Каменец. и Барск. стар., 193, 271.
Тильковскій Яковъ, зем. Брацл. воев., 408.
Тимовскій Янко, войтъ Бѣлозерскій, 31.
Толмачова Григорьева, зем. Кременец. пов., 126.
Толмачовичъ Грицко, зем. Кременец. пов., 37, 39.
Толмачъ Григорій, зем. Кременец. пов., 24.
Томашенко Иванъ, войтъ г. Зинькова (1661 г.), 501.
Торокановскій Юхно, зем. Кременец. пов., 24, 119.
Тржецякъ, зем. Подол. воев., 506.
— жена его, 538.
Тулибовскій Андрей, посолъ на сеймъ Варш. (1615 г., 391.
Туровицкій Григорій, зем. Брацл. воев, 499, 500.
Тыминская Станиславова, зем. Брац. воев., 548.
Тышкевичъ Василій, стар. Черкас., 366, 367.
Тышкевичъ Криштофъ, стар. Житом. и Нехворощскій, 400.
Тышкевичъ-Огій Янъ, зем. Брац. воев., 405, 410.

У.

Улеская, зем. Летич. пов., 536.
Улинскій Михаилъ. епископъ Каменец., 511. 512.
Ущаповскій Павелъ, зем. Кіевс. воев., 364.

Библиотека "Руниверс"

Ф.

Фалишевскій, зем. Ратновскаго стар., 314.
Фалишовскій, зем. Любомльскаго стар., 361.
Фальчевскій Станиславъ, стар. Кременец. (1539 г.), 24, 35, 37, 38.
Фащевскій Станиславъ, зем. Брац. воев., 395.

Х.

Харжевскіе: Николай, зем. Подол. воев., 506.
— Иванъ, зем. Каменец. стар., 522.
Хилинскій, зем. Подол. воев., 508.
Хиневичъ-Васковскій Романъ, зем. Кіев. воев., 364.
Хмелецкій Степанъ, зем. Брацл. воев., 403, 406, 407.
Хмельницкая Роксолана Думна, жена Тимофея, зем. Брацл. воев., 561.
Ходаковскій Николай, зем. Кіев. воев., 364.
Ходецкій Станиславъ, марш. и стар. Подольскій, 263.
Ходыіовскіе Михаилъ, Александръ, зем. Подол. воев., 502, 503.
Хойнацкая, зем. Подол. воев., 511.
Холоевская, зем. Брацл. воев., 551.
Хоментовскій Войцехъ, зем. Брацл. воев., 399.
Хоцимирскій, зем. Подол. воев., 505, 518, 520.
Хребтовичъ Іоахимъ, подканцл. В. К. Литовскаго, 371.
Хребтовичъ-Богуринскій Иванъ, подстар. Луцк. (1570 г.), 380.
Хржонстовская Софья, зем. Подол. воев., 502, 503, 514, 519.
Хржонстовскій, зем Летич. пов., 533.

Ц.

Цатъ, зем. Кременецкаго повѣта, 25.
Цёлковскій, держ. с. Мартинковецъ, Летич. пов., 209.
Цурковскій Юрій, зем. Брацл. воев., 397.

Библиотека "Руниверс"

Ч.

Чаплинскій, подвоевода Львовскій, 545.
Чаплицкій Матвѣй, зем. Брацл. воев., 548.
Чарнецкіе: Стефанъ, воевода Русскій, 397.
— Мартинъ, зем. Брацл. воев., 543.
Чарноволокій Мартинъ, зем. Брацл. воев., 411.
Чарнота Матвѣй, держ. м. Іосиповки, Брац. воев., 397.
Чарнявскій Николай, зем. Брацл. воев., 409.
Чарторійская Изабелла, кн., жена воев. Волынскаго, 557.
Чекменскіе, три брата, держ с. Багриновецъ, Летич. пов., 210.
Чеплевскій Яковъ, держ. с. Крутнева, Летич. пов., 159, 209.
Чеплинская Катерина, зем. Подол, воев., 520.
Черкесъ Степанъ, слуга кн. Заславскаго, 396.
Черленёвскій Иванъ, зем. Подол. воев., 521.
Черленковскіе: Янъ, зем. Брацл. воев., 401, 407, 409.
— Сильвестръ, писарь земск. Брац. 1639 г., 497, 498.
Черминскій, зем. Каменец. стар., 197, 527, 549.
Черневскій, зем. Подол. воев., 514.
Четвертинскіе-Святополки, князья:
— Василій, зем. Кременец. пов., 38.
— Матвѣй, зем. Кременец. пов., 24.
— Николай, зем. Подол. воев., 498.
— Стефанъ, подкоморій Брацл., 403, 544, 545.
— Ѳедоръ, зем. Брацл. воев., 397, 401, 408, 545—547.
Чечели: Григорій, подстар. Винниц. 1603 г., 386, 406, 409.
— Семенъ и Лавринъ, зем. Брац. воев., 408.
— Василій и Андрей, зем. Брац. воев, 539.
— Николай и Стефанъ, зем. Брац. воев., 550.

Ш.

Шамлицкій Андрей, зем. Брацл. воев., 411.
Шандыровскій Филипъ, зем. Брацл. воев., 397.

Библиотека "Руниверс"

Шашкевичи: Остафій, зем. Брацл. воев., 396.
— Катерина, 411.
— Криштофъ, 553, 560
— N, зем. Подол. воев., 533.
Шашковичи: Богданъ, зем. Винниц. стар., 16.
— Кузьма, 17.
Шелиская Варвара, зем Подол. воев., 522.
Шишковскій Николай, судья земск. Велюнскій, посолъ на сеймъ Варшав. 1615 г., 391.
Шолгеня Петръ, зем. Брацл. воев., 408.
Шумбарскій Михаилъ Боговитиновичъ, зем. Кременец. пов., 75, 78, 125.
Шумовскій Янъ, секретарь . . . . , 408.

Щ.

Щецинскій, зем. Подол. воев., 522.
Щоговскій Петръ, комендантъ Барской крѣпости, 525.

Ю.

Юшковскіе, зем. Брацл. воеводства:
— Богданъ и Василій, 395, 410.
— Иванъ и Григорій, 398, 409.
— Степанъ и Юрій, 409.
— Вацлавъ и Самуилъ, 550, 551.

Я.

Язловецкій, зем. Каменец. стар., 190, 201.
Якубовская Катерина, изъ Потока, зем. Брац. воев., 555.
Яловицкій, корол. бояринъ, 120.
Яницкій, зем. Подол. воев., 533.

Библиотека "Руниверс"

Янковскіе, зем. Брацл. воев., 545.
Янушъ, бискупъ, 24.
Янъ-Казимиръ, король нольскій, 13.
Ярантовская, зем. Брацл. воев., 542.
Ярмолинскій, зем. Каменец. стар., 193, 518.
Яромирскій, зем. Подол. воев., 502.
Ярошинскій Дмитрій, зем. Брац. воев., 403.
Яцимирскій, зем. Каменец. стар., 177.
Яцковскіе, зем. Брацлав. воеводства:
— Иванъ, 407.
— Григорій, 408.

Библиотека "Руниверс"

Имена географическія.

А.

Адамгродъ, иначе **Тростянецъ**, мѣст. Брац. воев., 404, 541.
Айсинъ, иначе **Липовецъ**, м. Винницк. повѣта, 385, 387.
Александровъ, село Брацл. воеводства, 563.
Андрусёвка, село Брацлавскаго воев., 409.
Антоновъ въ текстѣ **Онтоновъ**, с., Кременецкой волости, 3, 24.
Антоновцы, село Подол. воев., 522, 537.
Антоновщина, въ текстѣ **Онтоновщина**, земля въ Житом. повѣтѣ, 7.
Аркадіевцы, с. Летичевск. повѣта, 533.

Б.

Бабаны, мѣст. Брацлавскаго воев., 406, 563.
Бабинцы, село Подол. воев., 505, 511, 524.
Бабинъ, мѣст. Брацлавскаго воев., 397.
Багаловка, с. Подол. воев., 519.
Багриновцы, с. Подол. воев., 514.
Бадовка, мѣст. Брацлавскаго воев., 400.
Базалёвка, с. Летич. повѣта, 532.
Бакаёвка, село Брацл. воев., 549.
Бакота, село Каменецкаго староства, 213, 506, 519.
Балабановка, с. Подол. воев., 518.
Балабановка, мѣст. Брацлавскаго воев., 403.

Библиотека "Руниверс"

Балакиръ, с. Подол. воев., 520.
Балабановка, мѣст. Брацлавскаго воев., 401, 563.
Балабановка, село Брацл. воев., 563.
Балванецъ, деревня, Каменецкаго старост., 198.
Балинъ, городъ, Подол. воев., 521.
Барановка, село Подол. воев., 529.
Бараны, село Овруцкаго новѣта, 420.
Барашовъ, село Кіевскаго воев., Житом. новѣта, 365.
Барская волость, 232.
Баръ, городъ Подольскаго воев., 128, 134, 135, 170, 199, 218, 222, 230, 232, 250, 257, 271, 507, 527.
Батогъ, мѣст. Брацлавскаго воев., 405, 563.
Бахлинъ, также **Бахчинъ** (Ук. Нов. Бахтинъ), село вблизи р. Днѣстра, Каменецкаго староства, 213, 214.
Бахматовцы, село Подол. воев., 535.
Бахриновцы, село Каменецкаго староства, 210, 211.
Бахчинъ, см. **Бахлинъ**.
Беднаровъ, село Подол. воев., 501.
Бедриховцы, село Подол. воев., 510, 520.
Безносковцы, село Подол. воев., 503, 506, 520.
Белевская земля, въ Житом. пов., 7.
Бендриховый Гродекъ, село Каменецк. стар., 169.
Береги, село Кременецкаго новѣта, 97, 124.
Бережцы, село Кременецкаго новѣта и волости, 99, 106, 123, 124.
Березани, село Каменецкаго стар., 214, 215.
Березки, село Брацл. воев., 563.
Березно, озеро въ Ратновск. стар., 313.
Березова, село Подол. воев, 512
Березовка, село Подол. воев., 513.
Березское, село Кременецкой волости, 23.
Березцы, село Любомльскаго стар., 325, 346, 347, 350.
Беремяны, село Подол. воев., 516.
Берладка, село, Подол. воев., 537.

Библиотека "Руниверс"

Берлинцы, село Барскаго стар., 264.
Берлинцы, городъ Подол. воев., 524. (сл. пред.).
Бернашовка, село Брацлавскаго воев., 401.
Бершадь, мѣст. Брацлавск. воев., 399, 563.
Беховщина, село Брацлавск. воев., 418.
Била, см. **Бѣла**.
Биликовское озеро, **Ботвиновское** тожь, въ Барскомъ стар., 231.
Биликовцы, с. надъ р. Ровомъ, въ Барск. стар., 222, 224.
Биликовцы, село Подол. воев. (сл. пред.), 528.
Билиновка, село Подол. воев., 511.
Биле, озеро въ Любомльскомъ стар., 348.
Билецкое, село Подол. воев , 512
Билки, село подъ Дашевымъ, Брацл. воев., 399, 542.
Биловцы, село Подол. воев., 517.
Билче, село Подол. воев., 503.
Биринъ, волость Винницк. стар., 10.
Ближнее, озеро въ Ратновск. стар. 314.
Блищановцы, село Каменец. стар., 506, 523.
Бобчинъ, село Подол. воев., 517.
Богавица, село Подол. воев , 520.
Богдановка, село Кременецк. волости, 121.
Богдановка, село Брацлавск. воев., 402.
Богдановцы, село Подол. воев , 523, 530.
Богдановцы, деревня Кременецк. волости, 94, 95, 121.
Богушовъ, село Подол. воев., 522.
Бодачовъ, село Луцк. повѣта, 381.
Бокіевка, село Подол. воев., 519.
Бондуровка, мѣст. Брацл. воев., 563.
Бончиха, село Брацл. воев., 563.
Бордвиковъ, село Житомирск. повѣта, 6.
Борзяковцы, село Подол. воев., 520.
Борисковцы, с. надъ Днѣстромъ, Подол. воев., 503, 514.

Библиотека "Руниверс"

Борисовка, село Брац. воев., 406.
Борковская земля, Кременецк. повѣта, 40.
Борковъ, село Брацлавск. воев, 400, 401, 539.
Борова, село Брацлавск. воев.. 412.
Боровки, село Брацл. воев., 539.
Борсковъ, село Брацлавск. воев., 398. 407, 549.
Борсуковцы, село Подол. воев., 513.
Бортники, мѣст. Брацлавск. воев., 396, 549.
Борщовка, село Подол. воев., 504.
Борщовъ, городъ Подол. воев., 517.
Босовка, мѣст. Брацл. воев., 542.
Ботвиновское озеро, см. **Биликовское**.
Ботвины, село Подол. воев., 512, 529.
Ботинъ, село Луцк. повѣта, 381.
Бохеники, селе Брацлавск. воев., 409.
Бошира, село Подол. воев., 519.
Брага, село Подол. воев., 511.
Брагинь, мѣст. Кіевск. воев., 365.
Браиловка, деревня Брацлавск. воев., 407.
Браиловъ, гор. Брацлавскаго воев., 407.
Брамановъ, село Подол. воев., 523.
Браславль, Брацлавъ, гор , 19, 365, 405, 407, 497, 498, 563.
Бржезанка, село Подол. воев., 502.
Бржезань, село Хмельницкаго стар., 163.
Бржостовецъ, рѣка въ Овруцк. повѣтѣ, 417.
Брестъ-Литовскій, городъ, 276, 375.
Бриндзовъ, село Каменецк стар., 209.
Бронница, село Подол. воев., 517.
Бронно, озеро въ Ратновск. стар., 313.
Брусиловъ, мѣст. Кіевск. воев., 365.
Бруслиновъ, мѣст. Брацлавск. воев., 412.
Брусличцы, село Брацлавск. воев., 411.
Брыслены, село Литинс стар., 539, 540.

Библиотека "Руниверс"

Бубенки, село Брацл. воев., 543.
Бубновка, село Брацлавск. воев., 402, 563.
Бубновка, село Подол. воев., 518, 519, 532.
Бугъ Южный, р., 16, 19, 135, 151, 181, 237, 239, 276, 347.
Бузовка, городъ Брацл. воев., 541.
Бузулинцы, село Подол. воев., 535.
Буйноловцы, село Подол. воев., 522.
Буки, мѣст. Винницк. повѣта, 385, 387, 404, 561, 564.
Буковцы, село Брацлавск. воев., 410.
Булаевка, деревня Брацлавск. воев., 400.
Булаевъ, село Брацл. воев., 543.
Булыжинъ, село Кременецк. повѣта, 25
Бурковцы, село Брацлавск. воев., 409.
Бухновцы, село Брацлавск. воев., 396.
Бухны, село Подол. воев., 149, 150, 518, 526.
Буциновцы, село Подол. воев., 512.
Буцне, село Подол. воев., 520.
Бучакъ, мѣст. Брацлавск. воев., 395.
Бучаче, село Барскаго стар., 271.
Бучая, село Подол. воев., 506.
Буша, городъ Брацлавск. воев., 406.
Бушинцы, село Брацлавск. воев., 396, 402, 406, 409, 410
Быстрица, рѣка въ Кременецк. пов., 11, 101.
Бычайка, село Подол. воев., 506.
Бѣла (также **Била**), деревня Каменецк. стар., 195, 196, 519.
Бѣлая Криница, село Кременецк. волости, 67, 99, 123.
Бѣлая Церковь, гор. Кіевск. воев., 365.
Бѣлое, озеро въ Ратновск. стар., 314.
Бѣлобережье, мѣстн. на прав. берегу Днѣпра, 11.
Бѣлозорка, село Кременецк. волости, 34, 119
Бѣлокринское, село Кременецк. пов., 24.
Бѣлоусовка, село Брацлавск. воев., 402, 563.
Бѣлый Бобръ, урочище въ Любомльскомъ стар., 323, 324.

Библиотека "Руниверс"

В.

Валахія, въ текстѣ **Волохи**, земля, 138, 261, 271.
Валева, село Кременецк. волости, 24.
Ванковцы, село Подол. воев., 521.
Варвучинцы, село Подол. воев., 504.
Вартиковцы, село Подол. воев., 504.
Варшава, гор., 42, 208, 390, 393, 413.
Варшавская долина, въ Кременецк. пов., 37.
Варшавское селище, въ Кременецк. вол., 121, 126.
Василёвка, село Брацлавск. воев., 401, 408, 409, 410, 411, 541, 543, 563, 564.
Василёвка, село Подол. воев., 532.
Василёвка Малая, село Брацлавск воев., 409.
Василевщина, земля въ Винницк. стар., 8.
Василёвъ, село Подол. воев., 542.
Васильковцы, село Каменец. стар., 523.
Васковцы, село Подол. воев., 537.
Васютинцы, село Подол. воев., 513.
Вахновцы, село Подол. воев., 506.
Вашковцы, село Подол, воев., 521.
Везовка, село Кременец. пов., 25.
Велехово, озеро въ Ратновск. стар, 314.
Велія, рѣка въ Кременецк. пов., 76, 77, 125, 126.
Велія Верхняя, или **Высшая**, село Кременецк. пов., 31, 36, 78, 80, 81, 127.
Велія Нижняя, село Кременецк. волости, 40, 67, 75, 80, 120.
Веля, см. **Велія Верхняя**.
Велюнча, село въ Ратновск. стар., 291, 293, 313, 316, 317.
Вепреевщина, земля въ Винницк. стар., 8.
Вербица, село Кременецк. волости, 75, 81, 125.
Вербичъ, см. **Грановъ**.

Библиотека "Руниверс"

Вербка, также **Вирбка**, село Подол. воев., 209, 521, 522.
Вербка, село Брацл. воев., 563.
Вербка, мѣст. Летичев. пов., 531.
Вербница, рѣка въ Барскомъ стар., 263.
Вербовецъ, рѣка въ Винницк. повѣтѣ, 16.
Вербовецъ, село, потомъ городъ Подол. воев., 509, 522.
Вербое, село Кременецк. повѣта, 23.
Верещатинцы, село Барск. стар., 232, 263.
Вержглядна, село Барск. стар., 266.
Веровка, село Брацлавск. воев., 419.
Версняковцы, село Подол. воев., 518.
Верхнячка Лѣсная, село Брацл. воев., 562.
Верховка, также **Виржховка** село Подол. воев., 519, 529.
Вёски, село Брацлавск. воев., 400.
Вётельская волость, Ратновск. староства, 301, 311.
Вётлы, село Ратновск. стар., 301, 305, 314, 316, 317.
Вильна, городъ, 374, 376, 377, 378.
Винниковцы, деревня Хмѣльницк. стар., 140, 151.
Винниковцы, село Подол. воев., 514, 522.
Винница, въ текстѣ **Веница**, гор. Брацлавск. воев., 4, 12, 13, 365, 388, 390, 391, 392, 406, 563.
Вирбка, см. **Вербка**, 209.
Виржховка, см. **Верховка**., 519.
Висенка, село Винниц. стар., 389, 392.
Виснёвъ, въ др. мѣстѣ **Вишнёвъ**, село Любомльскаго стар., 345, 346.
Височка, село Подол. воев., 517.
Витвинцы, село Брацлавск. воев., 399.
Витковцы, село Каменец. стар., 508.
Вишенка, село Брацлавск. воев., 407. (см. **Висенка**).
Вишнёвка, рѣка въ Каменецк. стар., 186.
Вишневецъ, мѣст. Кременецк. пов., 48, 59, 92, 109.
Вишочко, село Любомльск. стер., 360.
Водзинки, село Подол. воев., 519.

Библиотека "Руниверс"

Водотыинъ, село Кіевск. воев., 1.
Войтковцы, село Подол. воев., 504.
Войтовцы, село Подол. воев., 507.
Войтовцы, иначе **Криничища**, село Подол. воев., 517, 525.
Войтовцы, село, потомъ мѣст. Брацлавск. воев., 396, 397, 399, 405, 563.
Войтовцы также **Бридзовъ**, село Летичев. пов., 525, 528, 532.
Волица, село Подол. воев., 522.
Волковинцы, село Подол. воев., 514.
Волковцы, село Овруцк. пов., 420.
Волковцы, мѣст. Подол. воев., 531.
Волковцы, село Подол. воев., 522.
Волкъ, рѣка въ Барск. стар., 230, 239.
Володіовцы, село Подол. воев., 521, 523.
Волосовцы, село Летич. пов., 536.
Волчковцы, село Кременецк. пов., 25.
Волча, село Подол. воев., 523.
Волчокъ, рѣка въ Каменецк. пов., 181, 258.
Волудринцы, село Каменец. стар., 519.
Волынская земля, 36, 153, 198
Воля Чаринская, село Любомльск. стар., 357.
Вонтоновцы, см. **Антоновцы**.
Вонялинцы, село Подол. воев., 508.
Вонячинъ, село Брацлавск. воев., Литинск. стар., 405, 540.
Воробьевичи, село митрополичье, Луцк. пов., 365.
Воробьевка, село Подол воев., 519.
Воробьевцы, село Брацлавск. воев., 406.
Воробьевцы, село Подол. воев., 506.
Вороневцы, село Кременецк. волости, 117, 119.
Воронное, мѣст. Брацлавск. воев., 404, 562.
Вороновица, село Брацлавск. воев., 400, 405, 411, 542.
Вороновицкое, село Кременецк. пов., 34.
Ворошиловка, мѣст. Брацлавск. воев., 399.

Библиотека "Руниверс"

Вроблёвы, село Подол. воев, 506.
Вручай, рѣчка въ Овруцк. пов., 11.
Встава, село Брацлавск. воев., 407.
Вчерашнее, селище Кіевск. воев., 3.
Высокое, село Кременецк. пов., 59, 63, 68, 83, 107.
Высочекъ, также **Берлинцы**, село Летич пов., 537.
Вышкова, село Брацлавск. воев., 410.
Выхватнёвцы, село Подол. воев., 510.
Вышковцы, мѣст. Брацлавск. воев., 411.
Вызна, рѣка въ Любомльск. стар., 358.
Вязное, въ текстѣ **Węzne**, мѣст. Брацл. воев., 404.

Г.

Гавриловцы, село Подол. воев., 512.
Гавчинцы, пустын. мѣстн. надъ рч. Немыей въ Ратновск. стар., 269.
Гайсинъ, мѣст. Брацлавск. воев., 407.
Галичаны, село Луцк. пов, 366, 367, 373, 376.
Гальчинцы, село Подол воев., 520.
Гапоновское болото въ Кременецк. пов., 128.
Гарбузовъ, село Подол. воев., 507.
Гацковцы Великіе, село Брацлавск. воев., 404.
Гданскъ (**Данцигъ**) городъ, 351.
Гилятка, село Подол. воев., 563.
Гинковцы, село Подол. воев., 503.
Гищовка, село Брацл. воев., 563.
Глазовщина, земля въ Житом. пов., 8.
Глевака, село Кіевск. воев., 1.
Глезневъ, село Подол воев., 531.
Глинскъ, мѣст. Брацлавск. воев., 397.
Глинцы, гор. Брацлавск. воев., 410.

Библиотека "Руниверс"

Глинянецъ, село Брацлавск. воев, 407, 563, 564.
Глубочекъ, городъ Подол. воев., 522.
Глухи, село Ратновск. стар., 279, 280, 313.
Глѣбовъ, село Барск. стар., 232, 265.
Глѣбовъ, село Подол. воев., 502. (Сл. пред.).
Гнѣздичъ, островъ въ Ратновск. стар 308.
Гобаровъ, село Подол. воев., 518.
Говоры, село Подол. воев., 521.
Голгутовъ, село Брацл. воев, 563.
Голенищевъ, деревня потомъ городъ Каменецк. стар., 184, 185, 522, 525.
Головно, село Любомльск. стар., 334, 336, 347, 348.
Головчинцы, село Барск. стар., 224, 225.
Головчинцы, село Летич. пов., 528, 534.
Головчинцы, деревня Каменецк. стар. 165, 503, 508.
Головчинъ, село Кіевск. воев., 2.
Головьевцы, село Брацл. воев., 563.
Голодковцы, село Барск. стар., 232, 264.
Голозубинцы, село Подол воев., 519.
Голозинцы, село Барск. стар., 232, 268.
Голосковъ, село Подол. воев., 534.
Голосковъ, деревня Каменец. стар., 172, 173, 506.
Голотки, село Подол. воев., 512.
Голохвасты, село Брац. воев., 543.
Голузинцы, село Подол. воев., 509, 512.
Голынчинцы, село Подол. воев., 517.
Голышинъ, село Подол. воев., 531.
Голяки, село Брацл воев., 397.
Гончариха, могила въ Кіев. воев, 365.
Горбасовъ, село Летич. пов., 525.
Горбачовъ, деревня Каменец. стар., 183, 184.
Горбовцы, деревня Хмельнѣц. стар., 157.

Библиотека "Руниверс"

Горбовцы, село Подол. воев., 520. (Сл. пред.).
Гордіевка, мѣст. Брацл. воев , 401, 563.
Горигляды, село Подол. воев., 508.
Горинка. въ др. мѣстѣ **Хоринка**, село Кременец. повѣта, 34, 44, 109, 128.
Горовокъ, село Брацл. воев., 563
Городецкое, мѣст. Брацл. воев., 406.
Городище, село Кременец. пов , 106.
Городище, дер. надъ рч Студеницею, Каменец. стар., 191, 192.
Городница, село Брацл. воев., 400, 540.
Городня, городъ Кіевс. воев., 9.
Гошово, село Овруцк. стар., 420, 421.
Грабовцы, село Подол. воев., 506, 536.
Грановъ также **Вербичъ**, гор. Брацл. воев., 412.
Гребля, село Подол. воев., 521.
Гредчинцы, село Летич. пов , 536.
Грежаный дворъ, Житом. повѣта, 7.
Грезля, рѣка въ Овруцк. стар., 419.
Гречаны, село Подол. воев., 516.
Григоровка, село Подол. воев., 517.
Григоровцы, село Подол. воев., 516.
Григорчинцы, село Подол. воев , 516.
Гриневцы, село Чудновской волости, 5.
Гриневцы, село Летич. пов., 532.
Гринецъ, рѣчка въ Барск. стар. 257.
Гринково, село Подол. воев., 519.
Гринчуки, село Подол. воев., 510.
Грицковъ, дерев. близъ мѣст. Смотрича, Каменец. стар., 180, 181, 187.
Гродекъ Кулаковъ, городъ Подол. воев., 509, 520
Гродекъ, мѣст. Брацл. воев., 399.
Грошова, село Подол. воев , 505.
Грубешовъ, гор , 291.
Грудекъ Бендриховъ, городъ Подол. воев., 513.

Библиотека "Руниверс"

Грушка, село Подол. воев., 507.
Грушовецъ, село Подол. воев., 538.
Грушовица, село Подол. воев , 507.
Губинъ, мѣст. Брацл. воев., 399.
Гуглы, село Подол. воев., 514.
Гулевичовъ, село Подол. воев., 507.
Гулевка, село Кременец. пов., 25.
Гулёвцы, мѣст. Брацл. воев., 401.
Гулье, село Подол. воев., 521, 522.
Гулялники, село Кіев. воев., 1.
Гуминцы, иначе **Ивашковцы**, дер. Хмѣльниц. стар., 161.
Гуминцы, село Подол. воев., 518.
Гунковцы, село Подол. воев., 516.
Гусаховцы, село Подол. воев., 502.
Гусятинъ, мѣст. надъ р. Збручемъ, Каменец. стар , 199, 218, 220, 511.
Гучинцы, село надъ рч. Нѣменью, Барск. стар., 264.
Гущинцы, село Подол. воев., 506.

Д.

Давидковцы, село Подол. воев., 502.
Дамановъ, въ др. мѣстѣ **Домановъ**, село Каменец. стар., 210, 512.
Даниковцы, село Подол. воев , 520.
Данилковцы, село Подол. воев., 533.
Данювки, село Подол. воев., 532.
Датинъ, село Ратновск. стар., 280, 281, 315.
Дашковцы, село Летич. пов., 530, 535, 536.
Дашовъ, городъ Брацл. воев., 399, 402, 542.
Дворецъ, село Кременецк. пов., 31, 33, 86, 90, 121.
Демидовцы, село Винниц пов , 18, 397. 400, 405. 563.
Демовка, городъ Брацл. воев., 563.

Библиотека "Руниверс"

Деражня, село Барск. стар., 230.
Деражня, городъ Подол. воев., 507.
Деражня Дворецкая, село Барск. стар., 242, 244, 258.
Деражня Гатна, село Подол. воев., 507. 528.
Деражня Калинская, село Барск. стар., 244, 246, 257, 258, 508, 529.
Деражня Лука, село Барск. стар., 246, 248, 508.
Деревянь, село Подол. воев., 518.
Десна, рѣка, прит. **Днѣпра**, 365.
Демки, село Брацл. воев., 410, 542.
Демковичи, село Винницк., стар., 16.
Демковцы, село Брацл. воев., 399, 406, 409, 410.
Демковцы, село Подол. воев., 516.
Дзвониха, село Брацл. воев., 405, 541.
Дзюнковка, село Брацл. воев., 543.
Дзюнковъ, село Брацл. воев., 395, 411, 539.
Дзюрдзевка, село Подол. воев., 518.
Длезеневъ, село Винниц. пов., 4.
Длуге, озеро въ Любомльск. стар., 347.
Длужекъ, см. **Должекъ**.
Днѣпръ, рѣка, 365, 366, 372.
Днѣстръ, въ текстѣ **Niestr**, рѣка, 173, 269.
Добросковцы, пустырь надъ рч. Примощеницею въ Барск. стар., 272.
Долгій лѣсъ въ Барс. стар., 220.
Долговцы, село Подол. воев., 513.
Должекъ, также **Длужекъ**, деревня близъ Каменец. замка, 174, 176, 513.
Долиняны, село Подол. воев., 513.
Домановъ, см. **Даманов**.
Домашне, озеро въ Любомльскомъ стар., 348.
Домбровинцы, село Брацл. воев., 398.
Доминичевское, иначе **Квинтарское** озеро въ Барс. стар., 231.
Домонтрово (ошиб. вм. **Домонтово**), село Черкас. стар., 368.
Дубечно, село Ратнов. стар., 289, 291, 313, 318.

Библиотека "Руниверс"

Дубечно, озеро въ Ратновс. стар., 313.
Дубова, деревня Хмѣльниц. стар., 142.
Дубровяны, село Подол. воев., 510.
Дулгое, озеро въ Ратновс. стар., 314.
Дулибы, село Подол. воев., 516.
Думинки, село Подол. воев., 526.
Дунаевъ, село Кременец. пов., 29, 33, 95, 121.
Дунайгродская слобода, Подол. воев., 504.
Дунайгродъ, городъ Подол. воев., 504.
Дуплище, село Подол. воев., 510.
Дурняки, городъ Подол. воев., 522.
Дурняковцы, село Подол. воев., 505
Дыминка, село Подол. воев., 521.
Дьяковцы, село Подол. воев., 521.
Дюржинцы, село Брацл. воев., 543.
Дюрсковъ, село Брацл. воев., 408.

Е.

Евдадыевъ, село Кіевской земли, 3.
Елтухи, село Летич. пов., 529.
Елтушковъ, село, потомъ мѣст. Подол. воев., 133, 216, 217, 507, 520, 528.
Ельцы, село Кременец. пов., 101.
Ениковичи, село Барск. стар., 232.
Ерданъ, р. (У. Н. Ярданка) въ Черкас. стар., 11.

Ж.

Жабинцы, село Подол. воев., 502, 515.
Жабокричъ, село Брацл. воев., 541.
Жванецъ, рѣчка въ Каменецк. стар., 171.

Библиотека "Руниверс"

Жванецъ, городъ Подол. воев., 510.
Жванецъ, село Подол. воев., 517. (См. **Жванчикъ** Ук. Н.).
Жванъ, село Подол. воев., 511, 516.
Женичковцы, село Подол. воев., 513.
Жерденевка, село Брацл. воев., 407 408. (См. **Жердиновка**. Ук. II.).
Жерденевъ, селище Житом. волости, 6.
Жердзе, село Подол. воев., 523.
Жердь, рѣка прит. **Горыни**, въ Кременец. пов., 119.
Жеребиловъ, село Подол воев., 523. (См. **Жеребиловка** Ук. Н.).
Жеревъ, рѣка въ Овруцк. старостве, 418.
Жеровлевщина, земля въ Житом. пов., 7.
Животовъ, городъ Брацл. воев., 403, 544. (См. **Животовка** Ук. Н).
Жидовцы, село Брацл. воев , 543.
Жилинцы, с. Подол. воев., 522.
Жировка, рѣка въ Кременец. пов., 105.
Житомиръ, городъ, 5, 364, 365
Жолобъ, село Кременец. волости, 31, 34, 48, 60, 64, 106, 107. (См. **Жолобы** Ук Н.).
Жорнище, городъ Брацл. воев., 412.
Жубриха, мѣст. Брацл. воев., 542.
Жубровцы, село Подол. воев., 505, 521.
Жувы, село Подол. воев., 515.
Жулинецъ—Малый, село Каменец. стар , 205.
Жулинцы, село Каменец. стар., 205.
Журавлевка, село Брацл. воев., 404
Журавлино, село Подол. воев., 510.
Журавлинцы, село Подол. воев., 520, 535.
Жутово, озеро въ Ратновс. стар., 313.

З.

Забожье, или **Забужье**, мѣстн. за р. Бугомъ, Брацл воев., 21.
Забродинъ, село Ратнов. стар., 277,

Библиотека "Руниверс"

Завадовка, мѣст. Брацл. воев., 399, 563.
Завалье, село Любомльск. стар., 349.
Завалье, село Подол. воев., 506.
Загуковка, село Подол. воев., 502.
Закличинъ, село Винниц. пов., 386.
Залезницкій островъ въ Овруцк. стар., 420.
Залесцы, село Кременец. пов., 94, 128.
Залещики, село Подол. воев., 508.
Заливайщина, село Брацл. воев., 402.
Залучье, село Подол. воев., 506, 519.
Залѣсцы, село Подол. воев., 505.
Залѣсье, село Ратновс. стар., 286, 288, 313, 316.
Залѣсье, село Подол. воев., 508, 513, 518.
Замачинцы, село Подол. воев., 521.
Замохъ, островъ въ Ратновс. стар., 293.
Замшаны, село Ратновс. стар., 281, 283, 313, 316.
Замѣховъ, село Подол. воев., 521.
Занеевщина, земля въ Житом. пов., 9.
Занче, село Подол. воев., 520.
Западинцы, село Летич. пов., 535.
Запалье, село Любомльск. стар., 323, 331, 332, 348.
Зарубинцы, село Брацл. воев. (Винницк. пов.), 542.
Зарѣчье, село Ратновск. стар., 286.
Заславъ Новый, м. Брацл. воев., 400.
Заставье, село Ратновс. стар., 284, 286, 313.
Заставье, см. **Швабы**.
Захарьевцы, село Подол. воев., 519.
Захаровъ, село Летич. пов., 532.
Захарьяшовка, село Брацл. воев., 404.
Зацвилиховка, слобода Брацл. воев., 402.
Зацвилиховка, мѣст. Брацл. воев., 562. (Сл. пред.).
Зачарниче, село Любомльс. стар., 358. (Сл. **Зачерничи** Ук. Н.).
Зашелово, въ др. мѣстѣ **Заселово**, дерев. Хмѣльниц. стар., 162.

Библиотека "Руниверс"

Зашковъ, мѣст. Брацл. воев., 542.
Збаражъ, мѣст. Брацл. воев , 401.
Збережна, деревня Хмѣльниц. стар., 159.
Збржезье, городъ Подол. воев., 502. (См. **Збрыжъ** Ук. Н.).
Збручъ, рѣка, въ Каменец. стар., 214.
Звенигородщина, земля Брацл. воев , 23.
Звиноговцы, деревня Хмѣльниц. стар , 150. 151.
Звиногродъ, городъ Подол. воев., 511.
Звинячее, село Кіевс. земли, 6.
Звинячъ, село Подол. воев., 510.
Звонецъ Ботаръ, уходъ Черкас стар. (порогъ Днѣпр.), 367.
Зенечковцы, въ др. мѣстѣ **Земечковцы**, село Летич. пов., 526, 530.
Зиньковцы, село Подол. воев., 514.
Зиньковъ, городъ Подол. воев., 501.
Злынь, рѣка въ Овруцк. пов., 420.
Зозовъ, мѣст. при р. Собѣ, Брацл. воев., 400.
Зозулинцы, село Брацл. воев., 543.
Зозулинцы, село Подол. воев., 503.
Зрайки, село Брацл. воев., 563.
Зяинцы, село Подол. воев., 519.
Зяловъ Старый, село Брацл. воев., 397.
Зяловъ, село Брацл. воев., 400.
Зятковцы, село Брацл. воев.. 408, 540.

И.

Ивани, деревня Кременец. пов., 97, 98, 125.
Ивани, село Подол. воев., 505, 512.
Иваниковцы, село Подол. воев., 504, 537.
Иванинцы, село Брацл. воев , 405.
Иванки, село Брацл. воев., 403.
Иванково, село Житомир. пов., 6.
Иванковцы, село Подол воев., 519, 531.

Библиотека "Руниверс"

Ивановцы, село Барск. стар., 227, 229, 231.
Ивановцы, село Подол. воев., 507, 522, 528. (Сл. пред.).
Ивановцы, деревня Хмѣльниц. стар., 156.
Ивановцы, село Брацл. воев., 406.
Ивахновцы, село Подол. воев., 520.
Ивашковцы, село Подол. воев., 521.
Ивашковцы, см. **Гуминцы**.
Игнатовцы, село Подол. воев, 511, 533.
Издобки, урочище (?) Ратновс. стар., 318.
Иква, рѣка въ Кременец. пов., 70, 71, 91, 93, 101, 102, 105, 107. 121, 128.
Ильинцы, городъ Брац. воев, (см. **Линцы** Ук. Н.). 563.
Ильковцы, деревня Кременец. волости, 34, 119.
Ильковцы, село Брацл. воев., 406, 540.
Ильяшовка, село Летич. пов., 527.
Ильяшовцы, село Летич. пов., 537.
Иляшковцы, село Подол. воев., 511.
Иноходковцы, село Кіевс. земли, 3.
Ирновы Мошны, село Черкас. стар., 368
Исайковичи, село Кіевс. воев, 365.
Ицки, село Брацл. воев.,

I.

Іовче, деревня Хмѣльницк. стар., 146, 148, 151.
Іонаминцы, село Подол. воев., 510.
Іосиповка, село Брацл. воев., 397, 404.

К.

Казавчинъ, село Брацл. воев., 557.
Калиновка, село Подол. воев., 524.

Библиотека "Руниверс"

Калине, село Подол воев., 506.
Каловка, село Подол. воев., 523.
Кальникъ Новый, мѣст. Брацл. воев., 398.
Кальникъ Старый, мѣст. Брацл. воев., 398
Калюсъ, городъ Подол. воев., 504, 518, 519.
Каменецъ Новый, мѣст. Брацл. воев., 404.
Каменецъ-Подольскій, городъ, 165, 169, 173, 176, 181, 190, 250.
Каменица, село Кременец. пов., 23.
Каменица, слобода Брацл воев. 407.
Каменица Днѣстровая, мѣст. Брацл. воев., 403, 561.
Каменичка, село Брацл. воев., 563.
Каменка, село Кременец. волости, 24.
Каменка, мѣст. Овруцк. стар., 418.
Каменка Удыская, Брацл. воев., 562.
Каменная Горка, слобода потомъ село Брацл. воев., 408, 543, 545
Каменное, село Кіевс. воев., 365.
Камень, урочище Барск. стар., 220.
Каневъ, городъ Кіевск. воев., 365, 373, 374, 376.
Капустинцы, село Брацл. воев., 544.
Капустинцы, село Подол. воев., 509.
Капустяны, село Подол. воев., 502.
Капущаны, село Брацл. воев., 403.
Караецъ, рѣка, притокъ Днѣстра, 271.
Карапчіевъ, село Подол. воев., 523.
Карачинцы Подлѣсные, село Барск. стар., 235, 237.
Карачинцы Римовые, село Барск. стар., 233, 235, 240, 257, 259.
Карачковцы, деревня, потомъ село Подол. воев., 196, 502.
Карашница, озеро въ Любомльск. стар., 347.
Карбовка, село Брацл воев., 551.
Карповцы, село Летич. пов., 527.
Карычинцы, село Подол. воев., 508, 529.
Каспаровцы, гор. Подол. воев., 508.

Библиотека "Руниверс"

Касперовка, село Брацл. воев., 412, 542.
Каташинъ, слобода Брацл. воев., 402.
Качковка, село Брацл. воев , 552.
Кашперовцы, (сл. **Каспаровцы**), городъ Подол. воев., 509.
Кердановцы, село Каменец. стар., 207.
Киплинцы, ошибочно вм. **Киптинцы**.
Киптинцы, село Подол. воев., 172, 173, 185, 519.
Кипче, село Подол. воев., 520.
Кирдановка, Летич. нов., 526.
Кирдоновна, село Каменец. стар., 521.
Кирносовка, село Брацл. воев., 402, 554.
Кирничаны, село Каменец. стар , 514.
Кислякъ, мѣст. Брацл. воев., 559.
Китайгродъ, мѣст. Брацл воев , 403.
Китайгродъ, городъ Подол. воев., 510.
Кіевъ, городъ, 134, 364, 306, 367.
Клебань, мѣст. Брацл. воев.. 560.
Клембовка, село Брацл, воев., 558.
Клещовъ, село Брацл. воев., 407, 542.
Климашовцы, село Летич. пов., 532.
Климковцы, село Подол. воев., 519, 532.
Кловачовка, село Летич. пов., 534.
Клопотовцы, село Подол. воев., 521.
Кнышинъ, нынѣ городъ Гродненской изб., 380.
Княгининъ, село Подол. воев., 509.
Княжа Криница, мѣст. Брац воев., 506.
Княтинъ, село Любомльск. стар., 354.
Кобачевцы, деревня Каменец стар., 176, 277.
Кобылёвка, село Брацл. воев., 552.
Кобылецкое, село Брацл. воев., 400.
Кобылья, село Брацл. воев., 412.
Кожанка, село Брацл. воев., 411, 548.
Коживала, село Подол. воев., 519.

Библиотека "Руниверс"

Кожуховка, село Брацл. воев., 402.
Кожуховцы, село Подол. воев , 515.
Кожуховъ, иначе **Медвѣдевъ**, дерев. Хмѣльниц. стар., 152, 157, 165.
Кожухрибты, иначе **Козинцы**, село Брацл. воев., 405.
Козинцы, мѣст. Брацл воев., 398, 554, 563.
Козинцы, см **Кожухрибты**
Козинъ, село Кременец. пов., 101, 104, 124.
Козировцы, иначе **Вержглядна**, село Барск. стар., 232, 266.
Козловка, слобода Брацл. воев., 399
Козловцы, село Брацл воев., 396.
Козловъ, пустырь, потомъ село надъ Днѣстромъ, при впаденіи въ него р. Карайца, 271, 513.
Козловъ, село Подол. воев., 537.
Кокоровъ, село Кременец. пов. и волости, 29, 31, 90, 92, 121, 127.
Кокошаны, село Подол. воев., 523.
Колачковцы, село Подол. воев., 508.
Колендзяны, село Подол. воев., 503.
Колесцы, деревня Кременец. пов., 119.
Колибаевцы, село Подол. воев., 507.
Колибаевъ, село Подол. воев., 508.
Колибань, село Подол. воев., 523.
Колибанцы, деревня Брацл. воев., 401.
Коливышне, село Подол. воев., 514.
Колодежна, село Кіевскаго воев., 365.
Колодробка, село Подол. воев., 506.
Коломія, **Коломыя**, 134, 169, 243.
Колосовъ, село Кременец. пов , 31, 33, 86, 90.
Комаргродъ, слоб. потомъ село Брацл. воев., 403, 551.
Комаровцы, село Подол. воев., 508, 528.
Коморинъ, село Кременец. пов., 25.
Коморовъ, село Любомльскаго стар., 361.
Коморовъ, село, потомъ мѣст. Брацл. воев., 386, 407, 555.
Конатовцы, село Подол. воев., 514.

Библиотека "Руниверс"

Конела, мѣст. Брацл. воев., 543.
Конищаны, село Подол. воев., 512.
Копачовка, село Летич. пов., 535.
Копіевка, или **Копіевцы**, село Брацл. воев, 395, 399, 408, 550, 551, 558, 560.
Копылинцы, мѣст. Брацл. воев., 397.
Копытинцы, село Подол. воев., 507.
Копыстинъ, село Подол. воев, 516, 524.
Корделевка, деревня Брацл. воев., 412.
Кордышовка, село Брацл. воев., 410, 563, 564.
Коржовцы, село Летич. пов, 530.
Коркошка, село Овруцк. стар., 419.
Кормильче, село Подол. воев., 521.
Корначовка, село Подол. воев., 519.
Коровичи, село Ратнен. стар., 317.
Королевка, село Подол. воев., 517.
Коростовцы, село Летич. пов., 529.
Корсница, село Брацл. воев, 552.
Кортилесы, село Ратнен. стар., 296, 299, 314, 316.
Корчовка, село Овруцк. стар., 419.
Корытинцы, село Подол. воев., 506.
Косаковка, село Брацл. воев., 409.
Косеновка, село Брацл. воев., 558.
Косница, мѣст. Брацл. воев., 403.
Коснище, село Любомльскаго стар., 332, 334, 347, 348, 354.
Косовъ, деревня Брацл. воев., 406.
Костельники, село Подол воев., 510.
Костешово, хуторъ близъ Житомира, 6.
Котельня, село Житомирс. пов, 6
Коцмазовъ, село Подол. воев., 513, 523.
Кочановка, деревня Хмѣльниц. стар., 157.
Кочубіевка, село Брацл. воев., 559.
Кочубіевъ, село Подол. воев., 522.

Библиотека "Руниверс"

Кошаричи, село Кременец. пов., 69.
Кошера, урочище Овруцк. староства, 419.
Кошиловцы, село Подол. воев., 516.
Кошковцы, село Подол. воев., 518.
Кошовъ, мѣст. Брацл. воев., 408.
Кохангродъ, село Брацл. воев., 418.
Крайско, островъ въ Ратнен. стар. стар., 277.
Краковъ, городъ, 313.
Красненькое, село Брацл. воев., 409, 559, 563, 564.
Красногорка, мѣст. Брацл. воев., 407.
Красное, село Брацл. воев., 409, 558.
Красное Новое, городъ Брацл. воев., 405.
Красное Старое, село Брацл. воев., 402.
Краснополь, слобода Брацл. воев., 410, 558.
Красноставцы, село Подол. воев., 522, 523.
Красный Ставъ, мѣст. Ратнен. стар., 291, 326.
Красный Ставъ, село Брацл. воев., 397.
Кременецъ, городъ, 9, 23, 35, 42, 72, 101, 107, 109, 123, 126.
Кремно, село, одна половина котораго принадлежитъ Ратненскому стар., а другая Любомльскому, 283, 284, 313, 314, 340, 348.
Кремно, озеро въ Любомльскомъ стар., 347.
Кречки, село Летич. пов., 532.
Кривожаны, село Подол. воев., 507.
Кривокоринцы, село Подол. воев., 522.
Кривцы, село Подол. воев., 523.
Кривче, село Подол. воев., 505, 517.
Криковцы, село Брацл. воев., 409, 539.
Криковъ, село Подол. воев., 501, 521.
Криница, рч. въ Каменец. стар., 196.
Криничище, деревня, надъ р. Смотричемъ, Каменец. стар., 197, 199
Криштоповка, село Брацл. воев., 399, 543.
Крогулецъ, село Каменец стар., 190.
Кропивна Вышняя, село Брацл. воев., 405, 548.

Библиотека "Руниверс"

Кропивна Нижняя, село Брацл. воев., 409, 550.
Крошня, деревня Житом. пов., 6.
Кругле, озеро въ Любомльск. стар., 347.
Круподеринцы, село Брацл. воев., 543.
Крутнёвъ, деревня Хмѣльницк. стар., 159.
Крутобережье, земля въ Винниц. пов., 16.
Крутобородинскій ключъ, надъ рр. Ушицей и Студенцемъ въ Каменецк. стар., 250.
Крутыбородинцы, село Подольск. воев., 250, 257, 258, 522, 529.
Крыженовка, мѣст. Брацл. воев., 562.
Крыщинцы, село Брацл. воев., 404.
Кубличъ, мѣст. Брацл. воев.. 404, 562.
Кудеринцы, село Летич. пов., 532.
Кудинка, деревня Летич., пов., 191.
Кудинка, рѣка въ Летич. пов., 191, 258.
Кудіовка, село Подол. воев., 518.
Кудіовцы, село, на рч. Морахвѣ, Барск. стар., 265.
Кудіовцы, село Подольск. воев. 509, 512, 520.
Кудринцы Верхніе, село Подол. воев., 509.
Кудринцы Нижніе, село Подол. воев., 509.
Кужелово, село Подол. воев., 519.
Кузминцы, село Подольск. воев., 512, 529.
Кузминцы, село Брац. воев., 399, 440, 411, 539, 556, 563.
Кукавица, село Подол. воев., 515.
Кулаковцы, село Подол. воев., 510.
Кулешовъ, село Брацл. воев., 543.
Куликовъ, село Кременец. пов., 33.
Куликовъ, село Хмѣльниц. стар., 144, 145.
Куликовъ, село Подол. воев., 521. (См. предыд.).
Кульчеёвцы, село Каменец. стар., 510.
Кумановцы, деревня Хмѣльниц. стар., 156.
Кумановъ, городъ Подол. воев., 522.
Куна, городъ Брацл. воев., 410, 540.

Библиотека "Руниверс"

Кунатовцы, село надъ рч. Мораской, Барск. стар., 264, 271.
Куниче, мѣст. Брацл. воев., 403.
Кунка, село Брацл. воев., 403.
Купинцы, село Подол. воев., 520.
Курашовцы, село Подол. воев, 513.
Куриловцы, село надъ р. Бугомъ. Подол. воев, Хмѣльниц. стар., 160, 410, 521.
Куриловцы, иначе **Свиногродцы**, село Барск. стар., 232, 267, 268.
Куріанецъ, село Брацл. воев.. 544.
Куровка, село Подол. воев., 504.
Куроставцы, село Подол. воев., 520.
Кутиловцы, село Подол. воев., 515.
Кутковичи, въ др. мѣстѣ **Кутковцы**, село Каменец. стар., 201, 202, 512.
Кутыщи, село Брацл. воев., 396.
Кухаевцы, село Подол. воев., 522.
Куцкая Слобода, село Подол. воев., 521.
Куча, село Подол. воев, 511.
Кушлинъ, село Кременец. пов., 88.
Кушловъ, село Кременец. пов, 82.
Кущинцы, иначе **Чечеловка**, село Брацл. воев, 409, 550.

Л.

Ладова, село Подол. воев., 522.
Ладыжинъ, городъ Брацл. воев., 402, 563.
Лазоревщина, земля въ Житом. пов., 7.
Лапковцы. село Летич. пов., 532.
Ластовцы, село Подол. воев., 503, 505, 517.
Латанцы, село Брацл. воев., 541.
Левковцы, село Хмѣльниц. стар., 160.
Левковцы, село Подол. воев., 523, 537.
Левошовка, село Брацл. воев.. 396.

Библиотека "Руниверс"

Левухи, мѣст. Брацл. воев., 395, 547.
Лемно, село Барск стар., 365.
Леонтовка, село Подол. воев., 514.
Лепесовка, ошибочно **Пелесовка**, село Кременец. пов., 31‘ 33, 126.
Лепоны, село Брацл. воев , 499.
Летинка, деревня Хмѣльниц. стар , 154, 155.
Летичевъ, въ текстѣ **Лятычовъ**, мѣст. между рр. Бугомъ и Волчкомъ, Каменец. стар., 170, 181, 183, 187, 207, 208, 239, 526.
Летово Дворище, деревня Каменец. стар., 194, 195.
Лехновцы, село Подол. воев., 522.
Лещиновка, село Брацл. воев., 556.
Лещинцы, село Брацл. воев., 544.
Лидава, село Брацл. воев., 397.
Линовецъ, озеро въ Любомльск. стар., 347.
Липатинъ, деревня Хмѣльницк. стар., 165.
Липляны, село Кіевс. воев., 383.
Липовецъ Старый, городъ Брацл. воев., 399.
Липовецъ Новый, городъ Брацл. воев., 399.
Липовица, гора въ г. Кременцѣ, 30, 63.
Лисановцы, село Подольск. воев., 506, 536.
Лисецъ, деревня, вблизи р. Днѣстра, Каменец. стар., 198.
Лисичники, село Подол. воев., 508.
Лисовцы, село Подол. воев., 509.
Лисовщина, земля у притока р. Ирши, Житом. пов., 8.
Лисогорцы, деревня Хмѣльниц. стар., 152, 160, 161.
Литва, государство, 138, 153, 169, 276.
Литинъ, старое село Брацл. воев., 405.
Литинъ, городъ Брацл. воев., 397, 540.
Лобачовъ, городъ Брацл. воев., 542.
Лобашовъ, мѣст. Брацл. воев., 412.
Ловковъ, село Житомир. пов., 5.
Лодвища, см. **Лудвища**.

Библиотека "Руниверс"

Лоёвцы, село Подол. воев., 512, 513.
Лозковцы Напольные, деревня надъ рч. Студеницею, 193.
Лозны, село Подольск. воев., 526.
Лозовка, село Подол. воев., 532.
Лозовцы, село Подол. воев., 514.
Лопатинцы, село Брацл. воев., 402.
Лопатинцы, село Подольск. воев., 520, 529.
Лосятинъ, село Кременец. волости, 23, 96, 123.
Лояновцы, городъ Подол. воев., 522.
Лубны, городъ, имѣніе кн. Вишневецкаго, 413.
Лубянецъ, село Брацл. воев., 405, 542.
Лудвища, село Кременец пов., 24, 42, 77, 120, 126.
Лука, село Брацл. воев.. 504, 406, 411, 545.
Лука, село Подол. воев., 513, 521, 526.
Лука Слободецкая, село надъ р. Ровцомъ, Барск. стар., 225, 227.
Лукашово, село Брацл. воев., 403.
Лукишъ, озеро въ Любомльск. стар., 348.
Луковище, озеро въ Любомльск. стар., 314.
Лукое, озеро въ Любомльск. стар., 313, 348.
Луцкъ, городъ, 102, 123, 368.
Лучно, урочище въ Любомльск. стар., 318.
Лысецъ, село Подол. воев., 509.
Лысковцы, село Подол. воев., 507.
Лысогорцы, село Подол. воев., 514, 521.
Лысогурка, село Подол. воев., 523.
Лычимиръ, озеро въ Любомльск. стар., 347.
Львовъ, городъ въ Галиціи, 169, 240, 383.
Любань, озеро въ Любомльск. стар., 313.
Любечь, городъ Кіевс. воев . 365.
Люблинъ, городъ, 291, 304, 310, 311, 326.
Любомль, городъ Волынс. воев., 291, 321, 324, 336, 359.
Любохине, село Любомльск. стар., 326, 347, 348.
Люзная, село Брацл. воев., 396.

Библиотека "Руниверс"

Люлинцы, село Брацл. воев., 396, 398.
Лядава, или **Лятава** иначе **Буцны**, село Подол. воев., 515, 520, 529.
Лядава, рѣка въ Барск. стар., 133.
Лясковица, или **Ляшковица**, дер. надъ р. Збручемъ, Каменец. стар., 173, 174, 175, 502.
Лясковцы, село Подол. воев., 510, 521.
Лятычевъ, см. **Летичевъ**.
Лѣсницкая Слобода, село Брацл. воев., 563.

М.

Макалевичи, село Кіевс. воев., 365.
Максимовъ лѣсъ, въ Барск. стар., 220.
Малиничи, село Подол. воев., 522.
Маліовцы, село Подол. воев., 505, 529.
Маломолинцы, село Подол. воев. 510, 533.
Малые, село Брацл. воев., 544.
Манастырь (въ текстѣ **Manasterz**). урочище вблизи Любомля, 322, 324, 352.
Маниковцы, село, надъ р. Ровомъ, Барск. стар., 218, 222, 230.
Маньковка, мѣст. Брацл. воев., 397. 404, 563.
Маньковцы, село Подольск. воев., 508, 528.
Марковка, село Брацл. воев., 403, 554.
Марковцы, село Подол. воев., 209, 507, 525.
Маркушовцы, деревня Хмѣльниц. стар. 155.
Мармоловка, село Брацл. воев., 543.
Мартинковцы, село Каменец. стар., 209.
Мартыновка, село Подол. воев., 507, 532.
Марынки, село Брацл. воев., 403.
Марьяновка, село Летич. пов., 529.
Масіовцы, село Подол. воев, 516, 535.
Масловъ, урочище въ Любомл. стар., 362.

Библиотека "Руниверс"

Масютина гора въ Кременец. пов., 106.
Матвеевцы, село Кременец. нов., 77.
Матвеевщина, земля въ Житомир. пов., 8.
Матійковъ, село Подол воев., 512, 529.
Мацковцы, село Подол. воев., 531.
Мачеевъ, прежде **Чаринъ**, мѣст. Любомльск. стар., 357, 358.
Мачила, рѣчка въ Кіевс. воев., 11.
Мачиха, село Брацл. воев., 403.
Маяновъ, село Брацл. воев., 398, 411, 549.
Медвѣдевъ, см. **Кожуховъ**.
Медвѣдка, село Брац. воев., 407.
Медвѣдова, деревня Хмѣльницк. стар., 162.
Меджибожъ, мѣст. (потомъ гор.) Подол. воев., 170, 502, 524, 537.
Меджибожъ Новый, мѣст. Брацл. воев., 406.
Медовка, село Брацл. воев., 398.
Межиричъ, мѣст. Брацл. воев., 418.
Межировцы, село между рр. Ровомъ и Ровцомъ, Барск. стар., 230.
Межировъ, село Летич. пов., 527.
Мелехи, иначе **Здомыское**, село Ратн. стар. 276.
Мелешовцы, село Подол. воев., 520, 532.
Мельниковцы. село Брацл. воев., 401, 405, 539.
Мельница, село Брацл. воев., 563.
Мервинцы, село Брацл. воев., 560.
Мерунцы, село Брацл. воев., 402.
Метлинцы, село Брацл. воев., 550.
Мигаловцы, село Летич. нов., 529.
Мизяковская слобода, Брацл. воев., 391.
Мизяковъ, село Брацл., воев., 389, 390, 391, 407, 562
Микитинцы, село Подол. воев., 522.
Миколаевка, село Подол. воев., 510.
Микулинцы, село Винниц. пов., 539, 541.
Микулинцы Новые, село Брацл. воев., 539.
Миловцы, село Подол. воев., 510, 511.

Библиотека "Руниверс"

Минковичи, деревня Кременец. пов., 24, 99.
Минскъ, городъ, 10.
Мирогоща, село Кременец. пов., 23.
Михайловъ, мѣст. Овруцк. стар., 417, 418.
Михалковка, село Брацл. воев., 403.
Михалковцы, село Брацл. воев, 403, 405.
Михалковцы, село Подол. воев., 522, 530.
Михалковъ, село Подол. воев., 522.
Михаловка, село Брацл. воев., 398, 408, 410, 551, 561.
Михаловцы, село Брацл. воев., 410.
Михаловцы, село Подол. воев., 512, 520.
Михалполь, мѣст. Летич. пов., 530.
Михоновщина, земля въ Житом. пов, 8.
Михунки Полевые, село Подольск. воев., 519, 537.
Михунки Лѣсные, село Подольск. воев., 537.
Мицовцы, или **Старое Городище** село Каменец. стар., 522.
Млыновцы, село Кременец. пов., 34.
Могилевъ, городъ Подол. воев., 517.
Мозырь, городъ (нынѣ Минской губ.), 365.
Молохичи, село Летич. пов., 528.
Молоховъ, село надъ р. Ровомъ, Барск. стар., 230, 508.
Молочковъ, село Кременец. пов., 31.
Молчаны, село Подол. воев., 520.
Монастырище, городъ Брацл. воев., 543.
Мончинцы, село Брацл. воев., 396.
Мораска, рѣка, притокъ Острицы въ Барск. стар, 264, 269, 271.
Морахва, рѣка въ Барск. стар., 220, 225.
Мординцы. село Подол., воев., 512.
Мординя, село Каменец. стар., 206, 207.
Морозовка, село Брацл. воев., 544.
Морозовцы, село Подол. воев., 508, 520, 529.
Мосно, иначе **Мошно**, озеро въ Любомльск. стар., 347.
Мотоловичи, приселокъ Грижанъ въ Житом. пов., 8.

Библиотека "Руниверс"

Мочулки, мѣст. Брац. воев., 541.
Мошки, иначе **Мошковцы**, село Брацл. воев., 419.
Мошуръ, въ др. мѣстѣ **Моссуръ**, село Любомльск. стар., 362, 363.
Мукаровъ, село Барск. стар., 232, 253, 255, 260, 504.
Мукаровъ Малый, село Барск. стар., 265.
Мукша, село Подол. воев., 502.
Мурахва, городъ Подол. воев., 516.
Мухавецъ, рѣка въ Ратновск. стар., 317.
Мухоѣдовичи, село Кіевск. воев., 365.
Мушкаловцы, городъ Подол. воев., 522.
Мушкотинцы, село Подол. воев., 519.
Мушуровка, село Подол. воев., 519.
Мушуровъ, слобода Брацл. воев., 406.
Мшаны, озеро въ Ратновск. стар, 313.
Мыски, село Летич. пов., 529.
Мытки, село Подол. воев., 523.
Мыткоецы, село Каменец. стар., Летич. пов., 504, 535.
Мытковъ, село Брацл. воев., 404.
Мышковъ, село Подол. воев., 503.
Мѣстечко, село Подол. воев., 521.
Мястковка, слобода Брацл. воев., 561.

Н.

Нагоржаны, село Подол. воев., 508, 511, 522.
Напатъ, село Кіевс. воев., 5.
Недвѣдно, рѣка въ Ратновск. стар., 314.
Недвѣдка, село Брацл. воев., 389, 390.
Немеринцы, село Брацл. воев., 396.
Немеричи, село Летич. пов., 208.
Немировъ, городъ Брацл. воев., 402, 563
Немирче, село Подол. воев., 515.

Библиотека "Руниверс"

Немія, село Подол. воев., 517.
Неретва, рѣка въ Любомльск. стар., 361.
Нестерваръ, иначе **Тульчинъ**, гор. Брацл. воев., 404, 555.
Нетечинцы, село Подол. воев., 516, 530.
Нефедовцы, село Подол. воев., 503.
Нещуровичи, село Каменец. стар., 255, 257.
Ниверка, село Подол. воев., 519.
Нивра, село Подол. воев., 505.
Нигиня, село Подол. воев., 520.
Низброды, село Подол. воев., 516.
Нишовцы, село Подол. воев., 515.
Новоселецкій Выселокъ, село Каменец. стар., 249, 250.
Новоселица, село Брацл. воев., 400, 405, 407, 563.
Новоселица, село Каменец. стар., 175, 185, 187, 521.
Новосёлка, село Подол. воев., 504—506, 510, 513, 515, 529.
Новоселки (въ текстѣ **Nowosziołki**) село Любомл. стар., 361.
Новосельцы, село Каменец. стар., 248—250.
Новосельцы, село Брацл. воев., 541.
Новый Константиновъ, городъ Подол. воев., 515, 526.
Новоставокъ, слободка Брацл. воев., 402.
Новый Потокъ, село Брацл. воев., 563.
Норынь, рѣка въ Овруч. пов., 11, 414, 415.
Носаковцы, село Подол. воев., 523.
Носачовичи, село Луцк. пов., 381, 382.
Носковцы, село Брацл. воев., 404.
Носовица, село Кременец. пов., 23.
Носовка, село Брацл. воев., 543.
Носовцы, село Брацл. воев., 401, 403, 404, 561, 563.
Нудисъ, въ др. мѣстѣ **Нудишъ**, село Любомл. стар., 329, 331, 348, 349.

О.

Облигорія, село Подол. воев., 522.
Ободное, село Брацл. воев., 410.

Библиотека "Руниверс"

Ободовка, село Брацл. воев., 563.
Обуховцы, село Подол. воев., 524.
Оврупецъ, въ др. мѣстѣ **Оврупичи**, село Овруч. пов., 421, 422.
Овручъ, городъ при р. Бручаѣ, притокѣ Норыни, 11, 365, 414.
Овсіевка, мѣст. Брацл. воев., 400.
Овсянковичи, село Хмѣльниц. стар., 152.
Огіёвка, село Брацл. воев., 399, 403, 563.
Одеріёвцы, село Подол. воев., 521. (См. **Удріевцы** Ук. Н.).
Озаринцы, село Подол. воев., 516.
Озераны, село Подол. воев., 508.
Окнинъ, село Каменец. стар., 192.
Олевско, мѣст. Кіевс. воев., 10. (См. **Олевскъ** Ук. Н.).
Олексинцы, село Подол. воев., 509, 517, 522.
Оленевъ, село Брацл. воев., 409.
Олеско, село Любомльск. стар., 361, 362.
Олишковичи, въ др. мѣстѣ **Олешковичи**, село Кіевс. пов., 381, 382.
Ольховецъ, село Подол. воев., 504, 509.
Ольховецъ Напольный, село Подол. воев., 511.
Ольховецъ Старый, село Подол. воев., 512.
Ольховица, рѣчка въ Каменец. стар., 177.
Ольховцы, село Подол. воев., 502.
Ольчидаевъ Нижній и **Верхній**, села Подол. воев., 515. (См. **Ольчадаевъ** Ук Н.).
Ольшанка, земля въ Летич. пов, 188.
Ометинцы, село Брацл. воев., 411, 541.
Онопковцы, село Брацл. воев., 403.
Оноровцы, село Подол. воев., 520.
Онушки, село Подол. воев., 523.
Оратовка, село Брацл. воев., 563.
Оратовъ, мѣст. Брацл. воев., 398, 563.
Ордичовка, иначе **Деригородъ**, село Брацл. воев., 400.
Орель, рѣка прит. Днѣпра, 372.
Оржеховичъ, озеро въ Ратновс. стар., 314.

Библиотека "Руниверс"

Оржехово, озеро въ Ратновск. стар., 314, 319.
Оржехово, озеро въ Любомльск. стар., 347.
Орлинцы, село Летич. пов., 529.
Орловка, деревня Брацл. воев., 403.
Ормяны, село Подольск. воев., 507.
Орынинъ, село Подольск. воев., 516.
Ослоновъ, село Подольск. воев., 521.
Осники, село Кременец. пов., 34, 117.
Остапковцы, село Брацл. воев., 409.
Остапковцы, село Подол. воев., 520.
Осташки, село Подольск. воев., 507, 532.
Остеръ, городъ, 365.
Остолоповъ, село Брацл. воев., 540.
Острица, рѣка въ Барск. стар., 271.
Остфовецъ, село Черкас. стар., 365.
Островчинцы, село Подол. воев., 504.
Островье, озеро въ Любомльск. стар., 347.
Островъ, село и фольваркъ Брацл. стар., 416.
Острогъ, городъ, 163.
Острожокъ Новый, мѣст. Брацл. воев., 401.
Охматовъ, мѣст. Брацл. воев., 562.
Охремовцы, село Кіевск. земли, 3.
Очеретна, село Брацл. воев., 408, 411.
Ошитковъ, село Брацл. воев, 408.
Ошовъ, село Овруцк. стар., 421.

П.

Павловка, село Брацл. воев., 544.
Панасовка, село Подол. воев., 519.
Паніовка, село Брацл. воев., 395.
Паніовцы Вышніе и **Нижніе**, села Подол. воев., 505.
Паніовцы Зеленецкіе, село Подол. воев., 505, 509, 513, 515.

Библиотека "Руниверс"

Паньковка, село Кременец. пов., 25.
Паньковцы, село Подол. воев., 506, 536.
Паріовка, село Брацл. воев., 402, 545.
Пархомовцы, село Летич. пов., 534.
Пашины, село Овруцк. стар., 420.
Пашковка, слобода Брацл. воев., 411.
Пашковцы, село Подол. воев., 510, 532.
Пашовка, слобода Брацл. воев., 407.
Педовцы, село Летич. пов., 526.
Педосы, село Подол. воев., 519, 532.
Пелчинка, деревня Хмѣльниц. стар., 159, 165.
Пеньковцы, село Брацл. воев., 545.
Переворотье, село Каменец. стар., надъ рч. Жванцемъ, 171, 172, 502, 516.
Перегинька, село Каменец. стар., 204, 205.
Перекоринцы, село Подол. воев. 517.
Перпуровцы, село Брацл. воев., 539.
Песецъ, село Подол. воев., 511.
Петигоры, мѣст. Брацл. воев., 412, 542.
Петничаны, село Брацл. воев., 16, 397, 399, 405—407, 409, 412, 545.
Петране, село Летич. пов., 529.
Петрашевичи, село Луцк. пов., 381, 382.
Печарное, деревня Каменец. стар., 190, 191.
Печары, село Брацл. воев., 563.
Печища, село Летич. пов., 533.
Пиковъ, мѣст. Брацл. воев., 396.
Пилиповка, село Брацл. воев., 553.
Пилиховка, село Брацл. воев., 399.
Пилява, село Брацл. воев., 407.
Пилявцы, село Подол. воев., 507, 516, 517, 527.
Пироговцы, село Летич. пов., 535.
Писаревка, село Брацл. воев., 401.

Библиотека "Руниверс"

Писковая, село Кіевск. воев., 365.
Пишечно, озеро въ Любомльск. стар., 347.
Пищатинцы, село Подол. воев.. 517.
Плебановка, село Подол. воев., 513.
Плешовка, въ др. мѣстѣ **Пляшовка**, село Кременец. пов., 34, 97, 124.
Плисковъ, село Брацл. воев., 398, 562.
Плоскировцы, село Подол. воев., 521.
Плоскировъ, городъ Подол. воев., 170, 531.
Плотиче, озеро въ Любомльск. стар., 314, 347.
Побойна, село Подол. воев., 502.
Поборка, село Брацл. воев., 563.
Повитье, село Ратновск. стар., 307, 309, 315, 316.
Погребища, мѣст. Брацл. воев., 405, 543.
Подарнава, село, надъ р. Лядавой, Барск. стар., 232, 269.
Подгайцы, село Кременец. пов., 80.
Подгородье, деревня Каменец. стар., 177, 515, 517.
Подгоросна, деревня Хмѣльницк. стар., 165.
Подерновъ, см. **Подарнава**.
Подлисцы, въ др. мѣстѣ **Подлещи**, **Подлѣсцы**, село Кременец. пов., 29, 34, 103, 106.
Подлѣсне, село Подол. воев., 519, 533.
Подолія, земля, 193, 208, 501.
Подфилипье, село Подол. воев., 511.
Покленки, село Подол. воев., 504.
Покутинцы, село Барск. стар., 252, 253, 257, 521.
Полапы, село Любомльск. стар., 340, 342, 348, 350.
Политанки, село Подол. воев., 513.
Половцы, село Подол. воев., 516.
Поморцы, село Подол. воев., 516.
Поповцы, село Барск. стар., 241. 257, 258, 269.
Поповцы село Кременец. нов., 94.
Поповцы, село Подол. воев., 507, 513, 516, 525, 529.
Поповцы, село Брацл. воев., 544.

Библиотека "Руниверс"

Попрушна, село Хмѣльниц. стар., 162.
Поступла, островъ въ Ратнов. стар., 277.
Потуши, мѣст. Брацл. воев., 553.
Почапинцы, село Брацл. соев., 409, 541.
Почапы, иначе **Воля Чаринская**, село, Любомльск. стар., 358, 359.
Почуйково, село Кіевск. земли, 2.
Преворка, село Брацл. воев., 545.
Предивничка, деревня Хмѣльниц. стар., 163.
Премультъ, озеро Любомльск. стар., 347.
Пржепёрчинцы, село Подол. воев., 513.
Прилука, мѣст. Брацл. воев., 404.
Примощеница, рѣчка въ Барск. стар., 272.
Примощеница, село Подол. веов., 529.
Припеть, рѣка въ Кіевск. воев., 314. 319, 365.
Присовка, село Подол. воев., 519.
Пробужне, село Подол. воев.. 507.
Пудловцы, село Подол. воев., 515.
Пулза, долина въ Барск. стар., 220.
Пултовцы, село Брац. воев., Литинс. стѣр., 406, 540.
Пустовойты, село Подол. воев., 520.
Пустоловна, село Подол. воев., 519.
Пуцовка, въ др. мѣстѣ **Пунцовка**, рѣч. впадающая въ Бугъ у Брацлава, 19, 23.
Пясечна, село Подол. воев., 515.
Пясечно, оз. въ Любом. стар., 347.
Пясочинъ, село Брацл. воев., 406, 412.
Пятничаны, село надъ р. Збручемъ, Каменец. стар., 212, 213, 503

Р.

Радавка, село Брацл. воев., 401.
Радиминцы, село Подол. воев., 510, 536.
Радіовцы, село Барск. стар., 264, 512.

Библиотека "Руниверс"

Радостовъ, село Кіевск. земли, 3.
Радостовъ, село Ратн. стар., 309, 311, 314, 316.
Радочоншъ, озеро въ Ратн. стар., 313.
Райгородъ, мѣст. Брацл. воев., 395.
Райковцы, слобода Брацл. воев., 402.
Раіовища, село Любомльск. стар., 276, 327, 348.
Раковцы, село Подольск. воев., 519.
Раколупинцы, село Подольск. воев., 507.
Ралинцы, село Летич. пов., 208.
Расковъ лѣсъ въ Каменец. стар., 211.
Ратно, городъ и староство, 272, 276, 313, 315.
Ратоновщина, земля въ Житом. пов., 7.
Рахновка, село Брацл. воев., 400.
Рахновцы Напольные, село Брацл. воев, 404.
Рахновъ, въ др. мѣстѣ **Рахны**, мѣст. Брац. воев., 408, 544.
Редаевщина, земля въ Кіевск. пов., 383.
Рековщина, земля въ Кіевск. пов., 383.
Ремѣнна, село Барск. стар, 232.
Речица, городъ и волость, 365.
Речинцы, село Подольск. воев., 505.
Ржадка, село Подольск. воев., 519.
Римачъ, село Любомльск. стар., 336, 348.
Ровецъ, рѣчка въ Барск. стар., 225, 230, 262, 268.
Ровецъ, село Брацл. воев., 400.
Ровъ, рѣка въ Барск. стар., 16, 218, 220, 230, 257, 261, 262, 268.
Рогинцы, село Брацл. воев., 396.
Рогозна, мѣст. Брацл. воев., 402.
Рогъ, село Брацл. воев., 409, 539.
Рожична, село Летичевс. пов., 531.
Рожны, село Подольск. воев., 519, 526.
Розметинцы, село Подольск. воев., 504.
Романки, село Подольск. воев., 515.

Библиотека "Руниверс"

Романовка, городъ Брацл. воев., 561.
Романово, село Житом. пов., 5.
Ронкошово, село Подольск. воев., 507.
Росовка, село Брацл. воев., 403, 405.
Росохатецъ, село Подольск. воев., 512.
Росохачъ, село Подольск. воев., 522.
Россохатое, озеро въ Барск. стар., 257, 258.
Рось, рѣка правый притокъ Днѣпра, 1, 543.
Ртищевъ, село въ Кіевск. землѣ, 3.
Руда, село Подол. воев., 211, 212, 517.
Руда Кошерская, село Любомльск. стар., 359, 360.
Руда Паробоча, село Барск. стар., 232, 266.
Рудка, село Кременец. пов., 25, 31, 33, 86, 108.
Рудники, село Житомир. пов, 6.
Рудовцы, село Брацл. воев., 396, 411.
Руженица, село Летич. пов., 532.
Ружична Новая и **Старая**, се Подольск. воев. 522.
Русава, село Подольск. воев., 516.
Русановцы, деревня Хмѣльницк. стар., 156.
Русановцы, село Подольск. воев., 504, 527, 537.
Русь, страна, 271.
Рутковцы, село Подол. воев., 518.
Рѣпинцы, село Подол. воев., 504, 516.

С.

Сабаровка, иначе **Юшковцы**, село Брацл. воев., 409.
Сабаровъ, село Брацл. воев., 401, 545, 550, 561.
Савинцы, село Подольск. воев., 521.
Савчичи, деревня Кременец. пов., 95, 122, 123.
Садки, село Подольск. воев., 516.
Садковцы, село Брацл. воев., 402.
Садраниковцы, село Хмѣльниц. стар., 152.

Библиотека "Руниверс"

Салаши, село Брацл. воев., 389, 390, 407, 539.
Самгородокъ, мѣст. Брацл. воев., 405, 551.
Самуелёвъ, село Брацл. воев., 545.
Санники, село Брацл. воев., 389, 390, 391, 403.
Сапоговъ, село Кіевск. земли, 4.
Сапоговъ, село Подольск. воев., 517.
Сапоновка Малая, село Кременец. пов., 33.
Сапоново, въ друг. мѣстѣ **Сапановъ**, село Кременец. пов., 29, 33, 99, 102, 107, 123.
Саравка, мѣст. Каменец. стар., 202, 204.
Сарандинцы, село Брацл. воев., 544.
Сатановъ, городъ Подольск. воев., 504.
Сахны, село Подольск. воев., 512, 526.
Свеколчннъ Рогъ, земля Брацл. воев , 22.
Свенте, озеро въ Ратн. стар., 314, 317.
Свеце, деревня Кременец. пов , 119.
Свидовъ, село Подольск. воев., 501, 511.
Свисловка, село Подольск. воев., 523.
Свитазь, въ др. мѣстѣ **Святашъ**, село Любомльск. стар., 342, 347, 348.
Свѣчна, село Каменец. став., 208.
Себестіановка, село Брацл. воев., 547.
Селище, мѣст. Брацл. воев., 396, 553.
Сельница, земля Брацл. воев., 22.
Семаки, село Летичевс. пов , 536.
Семаковцы, село Брацл. воев., 563.
Семеново, село Кременец. пов., 25.
Сенява, село Хмѣльниц. стар., 163.
Сенява Новая, мѣст. Под. воев., 526.
Сенява Старая, мѣст. Под. воев., 527.
Сенявка, село Подольск. воев., 502, 523, 527.
Сербиновцы, село Под. воев., 529.
Сербы, село Подольск. воев., 514.

Библиотека "Руниверс"

Серватинцы, село Подольск. воев., 520.
Сергіевка, село Подольск. воев., 519, 532.
Серновичи, селище Кіевс. воев., 365.
Сеферовка, село Подольск. воев., 519.
Сивовковцы, село Брацл. воев., 410, 412.
Сивороги, село Подольск. воев., 519.
Синеводы, рѣчка въ Хмѣльниц. стар., 163—165.
Синковъ, село Подольск. воев., 503.
Сипелевцы, село Кіевской земли, 4.
Сирковщина, село и фольваркъ Овруцк. стар, 416.
Ситковцы, село Брацл. воев., 401, 553.
Ситница, мѣст. Брацл. воев.,
Сичинцы, село Подольск. воев., 519.
Скажинцы, село Брацл. воев., 404.
Скажнцы, село Подольск. воев., 509, 518.
Скала, село Брацл. воев., 544.
Скала, городъ Подольск. воев., 503.
Скаришовъ, село Подольск. воев., 513.
Скибинцы, мѣст. Брацл. воев., 408, 540, 542, 544.
Скибы, село Любомльск, стар., 324.
Сковятинцы, село Подольск. воев., 517.
Скотининецъ, село Подольск. воев., 522.
Скочищевъ, село Кіевс. земли, 2.
Скуржинцы, село Брацл. воев., 397, 545.
Славешня, село Кіевск. воев., 365.
Следзи, село Брацл. воев, 401, 559.
Следзи, село Подольск. воев., 522.
Слобода, село Кіевск. земли, 4.
Слобода Новосельская, село Подольск. воев., 508, 521.
Слободище, село Кіевск. воев., 365.
Слободка, селище надъ р. Ровомъ, Барск. стар., 220, 230.
Слободка, село Брацл. воев., 400.
Случъ, рѣка, 365.

Библиотека "Руниверс"

Слышковцы, село Подольск. воев., 517.
Смердинъ, село Луцк. повѣта, 381, 382.
Смотричъ, городъ Подольск. воев., 178, 180, 185, 523.
Смотричъ, рѣка въ Каменец. стар., 165, 171, 172, 176, 178, 196.
Снитковъ, село Подольск. воев., 523.
Снитовка, село Подольск. воев., 506, 521, 533.
Соболевка, мѣст. Брацл. воев., 398, 553.
Сокиринцы, село Подольск. воев., 519.
Соколецъ, село Брацл. воев., 22, 400.
Соколецъ, село Подольск. воев., 506.
Соколинцы, село Брацл. воев., 405.
Соколовка, село Брацл. воев., 403, 554, 563.
Соколче, село Кіевск. земли, 2.
Соколъ, село Подольск. воев., 506, 508, 509.
Соколь, село Брацлав. воев., 560.
Соколье, село Подольск. воев., 516.
Сокольницы, село Брацл. воев., 542.
Сокольчикъ, село Подольск. воев., 521.
Соколья гора въ с. Подлесцахъ, Кременец пов., 106.
Соловьевка, село Брацл. воев., 411.
Солодыревъ, земля въ Житом. пов, 8.
Сорочинъ, село Брацл. воев., 411.
Спиколосы, въ др. мѣстѣ **Шпиколосы**, село Кременец. пов., 31, 33, 64, 83, 86.
Спичинцы, мѣст. Брацл. воев., 544.
Спичинцы, село Летич. пов., 527, 534, 535.
Ставгродъ, мѣст. Брац. воев., 405.
Ставница, предмѣстье Меджибожа, Летич. пов., 537.
Ставчина Слободка, село Подольск. воев., 523.
Ставы, село Брацл. воев, 408.
Стакоръ, село Любомльск. стар., 360.
Станиславовъ, мѣст. Брацл. воев., 401, 547.
Старики, село Подольск. воев., 519.

Библиотека "Руниверс"

Старостинцы, село Брацл. воев., 544.
Статковцы, село Подольск. воев., 522.
Степанки, село Летич. пов., 529.
Степанковцы, село Подольск. воев., 520.
Степановка, село и мѣст. Брацл. воев., 399, 400, 409, 544, 557.
Стодольче, село Подольск. воев., 520.
Стожокъ, деревня Кременец. пов., 24.
Стояновъ, село Брацл. воев., 403, 561.
Стржалковцы, село Подольск. воев., 517.
Стрибошъ, озеро въ Ратнов. стар., 314.
Стрижавка, село Брацл. стар., 397.
Стрижовка Новая, слобода Брацл. воев., 402.
Строинцы, слобода Брацл. воев., 559, 561.
Струга Великая, село Подольск. воев., 504, 509.
Струга Малая, село Подольск. воев., 504.
Струсъ-Городъ, см. **Буки**.
Стрѣльники, село Брац. воев., 401, 551, 559.
Стрѣльчинцы, село Брацл. воев., 396. 399, 410, 540.
Студенецъ, рѣчка въ Каменец. стар., 191, 192.
Студеница, село Подольск. воев., 511.
Стуликовъ, село Кременец. пов., 23.
Стулуповъ, село Брацл. воев., 22.
Ступинцы, село Подольск. воев., 514.
Стѣна, иначе **Янгродъ**, гор. Брац. воев., 397, 409, 546, 563.
Субочъ, село Подольск. воев., 508.
Сула, рѣка прит. Днѣпра, 367.
Сулимирка, село Подольск. воев., 514.
Сумовка, село Брацл. воев., 563.
Суповка, село Подольск. воев., 523.
Супрунковцы, село Подольск. воев., 507.
Супруновщина, земля въ Житомирс. пов., 7.
Супруновъ, село Брацл. воев., 545.
Суражъ, село Кременец. пов., 24.

Библиотека "Руниверс"

Суско, село Луцк. повѣта, 381.
Сусловцы, село Барск. стар., 239, 240, 257.
Сусуловка, село Подольск. воев., 520.
Сутискъ. село Брацл. воев., 398, 407. 547, 549.
Сутковцы, село Подольск. воев., 504.
Суходолы, село Подольск. воев., 512.
Сухой Волчокъ, рѣчка въ Барск. стар., 220.
Сыновье, озеро въ Ратн. стар., 313.
Сыновье, село Ратн. стар., 288, 289, 317.
Сѣняковцы, село Барск. стар., 270.

Т.

Талалаевка, село Брацл. воев , 398, 557.
Тальное, городъ Брацл. воев., 563.
Тарасковцы, деревня Хмѣльниц. стар., 165.
Тарнава, городъ Подольск. воев., 521.
Тарчинцы, село Подольск. воев., 519.
Татарище, деревня Подол. воев., 176, 185, 503.
Тележинцы, село Брацл. воев., 544.
Теребешъ, земля въ Ратновс. стар., 278.
Теребовище, озеро въ Ратновс. стар., 313.
Терешовцы, село Летич пов., 534.
Терлица, мѣст. Брацл. воев., 411, 543.
Терновъ, село Кременец пов., 25.
Терпсеевъ, село Кіевск. земли, 1.
Теся, село Подольск. воев., 521.
Тетеревъ, въ др. мѣстѣ **Тетеревка**, правый притокъ Днѣпра, 16, 18, 365.
Тетеровка, село Чудновской волости, 4.
Тетіевка, мѣст. Брацл. воев , 412.
Тетіевъ, или **Тетѣевъ**, мѣст. Брацл. воев., 386, 542.
Тимковъ, село Подольск. воев , 501, 511.

Библиотека "Руниверс"

Тимовщина, земля въ Житом. пов., 8.
Тимоновка, мѣст. Брацл. воев., 403, 411, 551.
Тиравинцы, село Подольск. воев., 512, 533.
Тиссоболь, озеро Ратновс. стар., 313.
Титильковцы, село Кременец. пов, 33.
Тишковцы, село Подольск. воев., 507.
Тищинское урочище при с. Грижанахъ, Житом. пов., 7.
Тлусте, село Подольск. воев., 513, 514.
Тодоровка, село Брацл. воев., 395, 408, 546, 550.
Томашполь, мѣст. Брацл. воев., 404, 560.
Торкановка, село Брацл. воев., 563.
Торковъ, село Брацл. воев., 411, 560, 563.
Тороповъ, село Подольск. воев., 514.
Торское, село Подольск. воев., 503.
Трибесовщина, впослѣдствіи, **Трибисовъ**, въ др. мѣстѣ **Трибисы**, село Житом. пов., 7, 10.
Трибуховцы, деревня Хмѣльниц. стар., 145, 146.
Трибуховцы, предмѣстье Меджибожа, Под. воев., 537.
Триховцы, село Каменец. стар., 170, 171, 187, 506.
Триховцы Старые, см. **Городище**.
Тростянецъ, село Брацл. воев., 397, 400, 401, 551, 553.
Тростянецъ, см. **Адамгродъ**.
Трупчинъ, дерев. надъ Днѣстромъ, Камен. стар., 197.
Трутня, село Ратновс. стар., 317.
Тулинцы, село Подольск. воев., 513.
Тульчинъ, см. **Нестеваръ**.
Туречно, озеро въ Ратновс. стар., 313.
Турильче, село Подольск. воев., 520.
Туръ. село Ратновс. стар., 293, 296, 314, 316.
Туръ, озеро въ Ратновс. стар., 314, 317.
Турья, село Кременец. пов., 102.
Тучно, озеро въ Ратновс. стар., 314.
Тывровъ, село Брацл. воев., 405, 539, 542, 552.

Библиотека "Руниверс"

Тылявка, село Кременец. пов., 38.
Тынна, мѣст. Подольск. воев., 521.
Тышковка, село Брацл. воев., 553.
Тютковъ, село Брацл. воев., 397, 546.
Тясмень, р. прав. притокъ Днѣпра, 370, 372.

У.

Уборть, правый притокъ Припети, 365.
Угленница, село Брацл. воев., 422.
Угловъ, село Хмѣльниц. стар., 158.
Угриновцы, село Подольск. воев., 509.
Уладовка, городъ Подольск. воев., 510
Улайковцы, село Подольск. воев , 512.
Улановцы, село Подольск. воев., 522.
Улановъ, мѣст. Хмѣльницк. стар. 163. (Слич. слѣд.).
Улатковцы, село Подольск. воев., 511.
Улига, село Брацл. воев., 404.
Улыга, слободка Брацл. воев., 562.
Улье, село Летич. пов., 526.
Уляновка, приселокъ Брац. воев., 410.
Умань, городъ Брацл. воев., 406, 563.
Ургоръ, село Кременец. пов., 24.
Усары, село Брацл. воев., 419.
Устье, село Подольск. воев., 505, 519, 522.
Устье Бершадское, мѣст. Брацл. воев., 400, 563.
Устье Тростянецкое, село Брацл. воев., 548.
Устьечко, мѣст. Подольск. воев., 514.
Утешковъ, волость Кіевс. воев., 9.
Уша, въ др. мѣстѣ **Ушица**, рѣка въ Барск. стар., 270.
Ушица, село Подольск. воев., 506.
Ушъ, рѣка въ Брацл. воев., 418.
Ущапы, село Брацл. воев., 420.

Библиотека "Руниверс"

Ф.

Филипковцы, село Подольск. воев., 512, 521.
Финовцы, село Подольск. воев., 521.
Фридровцы, село Подольск. воев, 509.
Фурмановцы, село Подольск. воев., 510.

Х.

Хабное, село при р. Ушѣ, Кіевс. воев., 365.
Харитоновцы, село Подольск. воев., 508.
Харлановцы, село Подольск. воев., 503.
Хведковка, село Брацл. воев., 403.
Хведоровка, село Брацл. воев., 551.
Хижинцы, село Брацл. воев, 389, 390, 396, 407, 539.
Хлупинцы, приселокъ Житомир. пов., 7.
Хмѣльникъ, городъ надъ р. Бугомъ, староство, 135, 138, 139, 152, 153, 514.
Хмѣлевая, село Подольск. воев., 502.
Ходиковцы, село Подольск. воев., 510.
Ходіовцы, село Подольск. воев., 502, 503.
Ходковцы, село Летичевс. пов., 533.
Ходорково, село Житомир. пов., 2.
Ходоровцы, село Подольск. воев., 513.
Холодовка, село Брацл. воев., 406, 560.
Холмъ, городъ, 281, 291, 326.
Хоменки, село Брацл. воев, 399, 559.
Хоминцы, село Летичев. пов., 532.
Хомутинцы, село Брацл. воев., 396.
Хоренка, село Кременец. пов., 67.
Хорошковка, село Брацл. воев., 552.
Хотень, волость Кіевс. земли, 10.

Библиотека "Руниверс"

Хотинъ (въ текстѣ **Chocim**), гор., 173, 211.
Храпковъ, урочище въ Барск. стар., 220.
Хребтіевъ, село Подольск. воев., 502.
Христиновка, село Брацл. воев., 395.
Хропотова село Подольск. воев., 520.
Худаки, село Подольск. воев , 523, 529.
Худинка, село Под. воев., 526.

Ц.

Цаповцы, село Подольск. воев., 516.
Цвижинъ, слобода Винниц. стар., 390, 391.
Цвикловцы, село Подольск. воев., 505.
Цвитсва, село Подольск. воев., 508.
Цвѣтковъ, село Кіевск. воев., 1.
Цекановка, село Брацл. воев., 552.
Цёлковцы, село Подольск. воев , 513.
Цесь, село Летич. пов., 526.
Цеценёвцы, село Кременец. пов., 33, 36, 39, 75, 77, 120, 125, 127.
Цешинъ, село Брацл. воев., 407.
Цивковцы, село Подольск. воев., 521.
Цима, мѣст. Брацл. воев., 401.
Цимермановка, мѣст. Брацл. воев., 556.
Цыбулёвцы, село Подольск. воев., 519.
Цыбулевъ, мѣст., потомъ городъ Брацл. воев., 398, 399, 555, 563.
Цыбулевъ Старый, село Брацл. воев., 555, 563.

Ч.

Чабановка, село Подольск. воев., 507.
Чабаны, село Подольск. воев., 532.
Чабаровка, село Подольск. воев., 511, 512, 523.
Чабутинцы, село Подольск. воев., 519.

Библиотека "Руниверс"

Чаговъ, село Брацл. воев., 396, 411, 541.
Чагоръ, городъ Подольск. воев., 503.
Чариковъ, село Подольск. воев., 519.
Чаринъ, иначе **Мачеевъ**, село Любомл. стар., 357.
Чарне, озеро въ Любомльск. стар., 347.
Чарноконцы, въ др. мѣстѣ **Чарнокозинцы**, село Подольск. воев., 502, 503, 505, 515.
Чарноостровъ, городъ Подольск. воев., 507, 519, 532.
Чарторыя, село Волын. воев., 365.
Чахновка, село Подольск. воев., 519.
Челеновцы, село Хмѣльниц. стар., 152.
Чемерисы, село Подол. воев., 529.
Чемериши, мѣст. Подольск. воев., 508.
Черемошна, село Брацл. воев., 543. 558.
Черепашинцы, село Брацл. воев., 402.
Череповъ, село Летичев. пов., 532.
Черешенки, село Подол. воев., 529.
Черешневка, село Каменец. стар., 206.
Черкасы, городъ Кіевс. воев., 11, 365—368, 370, 371.
Черленевцы, село Хмѣльниц. стар., 158, 159, 514.
Черленковъ, мѣст. Брацл. воев., 18, 400, 407, 409, 556.
Черленковщина, земля въ Брацл. воев., 563.
Чермна, деревня Каменец. стар., 188, 192.
Чернѣвцы, мѣст. Подольск. воев., 514.
Черневъ, болото близь Винницы, 16.
Черніовцы, мѣст. Брацл. воев., 400, 557.
Чернявка, мѣст. Брацл. воев., 397, 543.
Черско, озеро въ Ратновс. стар., 313.
Черче, село Подольск. воев., 511.
Четвертиновка, село Брацл. воев., 563.
Четвертня Новая, мѣст. Брацл. воев., 403.
Чехи, село Летичев. пов., 537.
Чечелевка, село Брацл. воев., 406, 408, 409, 550.

Библиотека "Руниверс"

Чечельникъ, городъ Брацл. воев., 554, 563.
Чисте, озеро въ Ратновс. стар., 313.
Чолница, село Луцк. пов., 381, 382.
Чортковъ, село Брацл. воев., 406.
Чудиновцы, деревня Хмѣльниц. стар.. 148, 149.
Чудновъ, городъ Кіевс. земли, 4.
Чукова Дуброва, село Каменец. стар., 196.

III.

Шамаровичи, въ др. мѣстѣ **Самаровичи**, село Ратновс. стар., 278, 279, 313.
Шандыровцы, село Подольск. воев., 514.
Шандыровъ, село Брацл. воев., 397, 399, 401.
Шаравка, рѣка въ Каменец. стар., 205.
Шаравка, село Подол. воев., 531, 537.
Шарапанс вка, село Брацл. воев., 553.
Шарки, село Подол. воев., 529.
Шарогродъ, городъ Подольск. воев., 513.
Шатковцы, село Подольск. воев., 513.
Шаулино, село Кіевс. воев., 365.
Шачко, село Любомльск. стар., 337, 340, 347.
Швабы, иначе **Заставье**, село Овруцк. стар., 420.
Шебутиицы, село Подольск. воев., 505.
Шеинцы, село Подольск. воев., 522, 529.
Шелеховъ, село Барск. стар., 232, 268.
Шепинковъ, село Подольск. воев., 523.
Шепіовка, село Брацл. воев., 398.
Шептеровка, деревня Летичевс. пов., 529.
Шермовка, село Брацл. воев., 544.
Шершеневцы, село Барск. стар., 261, 262.
Шершени, село Подол. воев., 529.
Шершинцы, село Подольск. воев., 520.

Библиотека "Руниверс"

Шершнёвъ, село Брацл. воев., 398.
Шершни, село Брацл. воев., 400, 549.
Шестовцы, село Подольск. воев., 505.
Шестынь, рѣка въ Овруцк. стар., 418.
Шибенная, деревня Кременец. пов., 119.
Шидловцы, село Подольск. воев., 501.
Шильно, озеро въ Любомльск. стар., 347.
Шиновъ, см. **Сыновье**.
Шиповцы, село Подольск. воев., 509.
Шишковское селище въ Кременец. пов., 126.
Шишковцы, село Подольск. воев., 517, 520.
Шманковцы, село Подольск. воев., 519.
Шоломки, село Овруцк. пов., 421.
Шоломна, село Подольск. воев., 519.
Шпиковъ, село Брацл. воев., 403.
Шульжинцы, село Подольск. воев., 522.
Шумбаръ, городъ Кременец пов., 75, 78, 125, 126.
Шуменецъ, озеро Любомльск. стар., 347.
Шумовка, мѣст. Брацл. воев., 412.
Шупайка, городъ Подольск. воев., 522.
Шуторминцы, село Подольск. воев., 516.
Шушковичи, приселокъ Житом. пов., 8.
Шушковка, мѣст. Брацл. воев., 562.

Щ.

Щербовцы, село Подольск. воев., 518.
Щербовъ, село Кіевс. воев., 3.
Щитовцы, село Подольск. воев., 508.
Щодрова, село надъ р. Бугомъ, Барс. стар., 237, 239, 241, 257, 507, 525.
Щодрогощъ, село Ратновс. стар., 305, 306, 314.
Щуровцы, село Брацл. воев., 400.

Библиотека "Руниверс"

Ю.

Ювки, село Подольск. воев., 519.
Юнаки, село Брацл. воев., 404.
Юначинцы, село Летичев. пов., 533.
Юрковцы, село Брацл. воев., 399, 401, 543, 546, 548.
Юрковцы, сего Подольск. воев., 514.
Юровка, урочище близь г. Бара, 220.
Юрче, городъ Подольск. воев., 520.
Юсиповка, мѣст. Брацл. воев., 395.
Юшковцы, иначе **Сабаровка** село Брацл. воев., 405, 409, 410, 549.

Я.

Яблоновка, пустырь въ Барск. стар., 270. (Сл. слѣд.).
Яблоновка, село Подол. воев., 529.
Яблонныя Лозки, урочище Кременец. пов., 41.
Яворовцы, село Чудн. волости, Кіевс. земли, 5.
Ягельница, городъ Подольск. воев., 511, 520.
Ягодинъ, село Любомльск. стар., 326, 348.
Язловецъ, городъ Подольск. воев., 515, 516.
Яковле, село Барск. стар., 232, 262.
Якубовка, село Брацл. воев., 555.
Якушинцы, село Брацл. воев., 16, 411, 558.
Ялонецъ, село Брацл. воев., 548.
Ямполь, мѣст. Кременец. пов., 119, 126.
Ямполь, мѣст. Брацл. воев., 557.
Янгродъ, см. **Стѣна**.
Янгуловъ, село Брацл. воев., 552.
Янёвка, село Брацл. воев., 545.
Янковцы, село Кременец. пов., 120.
Янковцы, село Подол. воев., 530.

Библиотека "Руниверс"

Янковцы, село Брацл. воев., 405.
Янковъ, село Брацл. воев., 546, 563.
Яновъ, мѣст. Брацл. воев., 399, 411, 545.
Яновъ Новый, мѣст. Брацл. воев., 412.
Ярмолинцы, городъ Подольск. воев., 503.
Ярмолинцы, село Брацл. воев., 561.
Яровата, долина въ Барск. стар., 220.
Яромирка, село Подольск. воев, 518.
Ярославецъ, мѣст. Овруцк. стар., 417.
Ярославка, село Подольск. воев., 520, 534.
Ярошинцы, село Брацл. воев., 403.
Ярошовка, село Брацл. воев., 411.
Ярошовъ, село Подольск. воев., 522.
Яръ, село Подольск. воев., 519.
Ясковцы, село Подол. воев., 529.
Ястребинцы, село Брацл. воев., 395.
Яхимовцы, село Летичевс. пов., 532.
Яцковцы, село Подольск. воев., 502.
Яцковцы. село Брацл. воев., 407, 410, 545.
Яцковцы Малые, село Брацл. воев., 408 [1]).

---

[1]) Имена личныя и географическія, встрѣчающіяся въ таблицахъ дымовъ за 1648—1657 гг., которыя помѣщены на стр. 423—496 этого тома, не введены въ указатель, такъ какъ самыя таблицы представляютъ лишь сводъ именъ.

Библиотека "Руниверс"

Въ Археографической Коммиссіи (Елизаветинская улица, домъ № 9) имѣются для продажи слѣдующія ея изданія:

		Цѣны:
1)	Памятники Кіевск. Коммиссіи, т. IV, 1859 г. . . .	2 р. — к.
2)	Лѣтопись Сам. Величка, т. IV, 1864 г.	1 р. 25 „
3)	Лѣтопись Самовидца по ново-открытымъ спискамъ. 1878 г.	2 „ — „
4)	Сборникъ Лѣтописей, относящихся къ исторіи южной и западной Россіи. 1888 г.	1 „ 50 „
5)	Сборникъ матеріаловъ для исторіи Кіева, 1874 г. . .	1 „ 50 „

Архивъ Юго-зап. Россіи:

6)	Части I томы II и III. Матеріалы для исторіи православія въ Западной Украинѣ въ XVIII ст. 1864 г. Оба тома составляютъ одно цѣлое и продаются вмѣстѣ .	3 „ — „
7)	Части I-й т. V. Акты о подчиненіи Кіевской митрополіи Московскому патріархату. 1872 г.	2 „ — „
8)	Части 1-й т. VI. Акты о церковно-религіозныхъ отношеніяхъ въ Юго-зап. Руси (1322—1648 г.г.) 1883 г. .	2 „ — „
9)	Части 1-й т. VII. Памятники литературной полемики. 1887 г.	2 „ — „
10)	Части 2-й т. II. Акты для исторіи провинціальныхъ сеймиковъ Юго-западной Россіи 1887 г.	2 „ — „
11)	Части 3-й т. II. Акты о козакахъ (1679—1716 г.г), 1868 г.	2 „ — „
12)	Части 3-й т. III. Акты о гайдамачествѣ. 1876 г. . .	2 „ — „
13)	Части 4 й т. I. Акты о происхожденіи шляхетскихъ родовъ въ Юго-зап. Россіи. 1867 г.	2 „ — „
14)	Части 5-й т. II. Матеріалы для историч. статистики еврейскаго населенія въ XVIII ст. (въ 2 выпускахъ). . .	4 „ — „
15)	Части 6-й т. I. Акты о крестьянахъ въ Юго-зап. Россіи въ XVI—XVIII вв. 1876 г. (въ двухъ книгахъ) . .	4 „ — „
16)	Части 7-й т. I. Акты о заселеніи Юго-зап. Россіи, 1886 г.	2 „ — „

Указатели къ изданіямъ Коммиссіи:

17)	Томъ I. Имена личныя. 1878 г.	2 „ 50 „
18)	Томъ II. Имена географическія. 1883 г.	2 „ 50 „

Тамъ-же продаются отдѣльными брошюрами слѣдующія историческія изслѣдованія:

1)	Послѣднія времена козачества на правой сторонѣ Днѣпра. В. Антоновича.	1 р. — к.
2)	О древнихъ сельскихъ общинахъ въ Юго-зап. Рос. Н. Иванишева	— „ 50 „
3)	О началѣ христіанства въ Польшѣ, 1886 г.	— „ 40 „

Примѣчаніе. Изданія Коммиссіи, не помѣщенныя въ этомъ спискѣ, разошлись въ продажѣ и не имѣются въ складѣ Коммиссіи.

Библиотека "Руниверс"

Цѣна 2 рубля.

Библиотека "Руниверс"